ĠASER

KAPITLU 1

1 U Alla qal, Ħa nagħmlu l-bniedem fuq ix-xbieha tagħna, skont ix-xbieha tagħna, u Alla ħalaq il-bniedem fuq ix-xbieha tiegħu.
2 U Alla sawwar il-bniedem mill-art, u nefaħlu f'imnifsejh nifs il-ħajja, u l-bniedem sar ruħ ħajja mogħnija bil-kliem.
3 U l-Mulej qal: "Mhux tajjeb li l-bniedem ikun waħdu; nagħmillu għajnuna li tixraqlu."
4 U l-Mulej ġiegħel raqda fil-fond taqa' fuq Adam, u raqad, u ħadlu waħda mill-kustilji tiegħu, u bena l-laħam fuqha, u sawwarha u ġabha għand Adam, u Adam qam mill-irqad tiegħu, u ara mara kienet wieqfa quddiemu.
5 U qal, "Din hija għadma minn għadmi u tissejjaħ mara, għax din ittieħdet mir-raġel; u Adam semmieha Eva, għax kienet omm il-ħajjin kollha.
6 U Alla berikhom u semmiehom Adam u Eva fil-jum li ħalaqhom, u l-Mulej Alla qal, Kunu nisslu u oktru, u imlew l-art.
7 U l-Mulej Alla ħa lil Adam u lil martu, u qegħedhom fil-ġnien tal-Eden biex jaħdmuh u jħarsuh; u ordnalhom u qalilhom, Minn kull siġra tal-ġnien tistgħu tieklu, imma mis-siġra tal-għarfien tat-tajjeb u l-ħażin la tiklux, għax fil-jum li tieklu minnha żgur li tmut.
8 U meta Alla kien berikhom u kkmandahom, telaq minnhom, u Adam u martu għammru fil-ġnien skont il-kmand li kien ordnalhom il-Mulej.
9 U s-serp, li Alla kien ħalaq magħhom fl-art, ġie għandhom biex iqanqalhom jiksru l-kmandament t'Alla li kien ordnalhom.
10 U s-serp ħajjar u pperswada lill-mara biex tiekol mis-siġra tal-għarfien, u l-mara semgħet leħen is-serp, u kisret il-kelma ta' Alla, u ħadet mis-siġra tal-għarfien tat-tajjeb u l-ħażin, u kielet, u ħadet minnu u tat ukoll lil żewġha u hu kiel.
11 U Adam u martu kisru l-kmand ta' Alla li kien ordnalhom, u Alla kien jaf dan, u r-rabja tiegħu xegħlet kontrihom u mishuthom.
12 U l-Mulej Alla keċċiehom dakinhar mill-ġnien tal-Eden, biex jaħdmu l-art li minnha ttieħdu, u marru jgħammru fil-lvant tal-ġnien tal-Eden; u Adam għaraf lil martu Eva u hi wildet żewġ subien u tlett ibniet.
13 U semmiet l-ewwel imwieled Kajjin, billi qalet, "Ksibt raġel mingħand il-Mulej," u l-ieħor semmiet Abel, għax qalet, "Bil-frugħa ġejna fuq l-art, u bil-frugħa se nittieħdu minnha."
14 U s-subien kibru u missierhom tahom proprjetà fl-art; u Kajjin sar bidwi tal-art, u Abel sar ragħaj tan-nagħaġ.
15 U kien wara ftit snin, li ġabu offerta approssimattiva lill-Mulej, u Kajjin ġab mill-frott tal-art, u Abel ġab mill-ewwel frieħ tal-merħla tiegħu mix-xaħam tagħha, u Alla dar u inklina lejn Abel u l-offerta tiegħu, u niżel nar mingħand il-Mulej mis-sema u kkonsmaha.
16 U lejn Kajjin u l-offerta tiegħu l-Mulej ma darx, u ma inklinax lejha, għax kien ġab mill-frott inferjuri tal-art quddiem il-Mulej, u Kajjin kien għajjur kontra ħuh Abel minħabba f'dan, u fittex pretest biex joqtlu.
17 U ftit żmien wara, Kajjin u ħuh Abel, marru darba fl-għalqa biex jagħmlu xogħolhom; u t-tnejn kienu fl-għalqa, Kajjin jaħrat u jaħrat l-art tiegħu, u Abel jirgħa' l-merħla tiegħu; u l-merħla għaddiet minn dik il-parti li Kajjin kien ħarat fl-art, u dan inkweta ħafna lil Kajjin minħabba f'hekk.
18 U Kajjin resaq lejn ħuh Abel bir-rabja, u qallu, X'hemm bejni u bejnek, li ġejt toqgħod u ġġib in-nagħaġ tiegħek biex jirgħu f'arti?
19 U Abel wieġeb lil ħuh Kajjin u qallu: "X'hemm bejni u bejnek, biex tiekol il-laħam tan-nagħaġ tiegħi u tilbes is-suf tagħhom?"
20 Issa mela, neħħi s-suf tan-nagħaġ tiegħi li bih libest lilek innifsek, u agħtini ħlas għall-frott u l-laħam tagħhom li kilt, u meta tkun għamilt dan, jien imbagħad nitlaq minn artek kif għedt int?
21 U Kajjin qal lil ħuh Abel: "Jekk noqtlok illum, min se jitlobni demmek?"
22 U Abel wieġeb lil Kajjin u qallu: "Żgur li Alla li ħalaqna fl-art se jivvendika l-kawża tiegħi, u se jitlob demmi mingħandek jekk toqtolni, għax il-Mulej hu l-imħallef u l-arbitru, u hu li se jħallas lill-bniedem skont il-ħażen tiegħu, u lill-bniedem il-ħażin skont il-ħażen li jista' jagħmel fuq l-art."
23 U issa, jekk toqtolni hawn, żgur li Alla jaf il-fehmiet sigrieti tiegħek, u se jiġġudikak għall-ħażen li ddikjarajt li tagħmilli llum.
24 U meta Kajjin sama' l-kliem li kien qal ħuh Abel, ara r-rabja ta' Kajjin inxteħlet kontra ħuh Abel talli ddikjara din il-ħaġa.
25 U Kajjin ħaffef u qam, u ħa l-parti tal-ħadid tal-istrument tal-ħrit tiegħu, li biha f'daqqa waħda laqat lil ħuh u qatlu, u Kajjin xerred id-demm ta' ħuh Abel fuq l-art, u d-demm ta' Abel xtered fuq l-art quddiem il-merħla.
26 U wara dan Kajjin nidem li qatel lil ħuh, u kien imnikket ħafna, u beka fuqu u dan inkwetah ħafna.
27 U Kajjin qam u ħaffer ħofra fl-għalqa, fejn qiegħed il-ġisem ta' ħuh, u dawwar it-trab fuqu.
28 U l-Mulej kien jaf x'kien għamel Kajjin lil ħuh, u l-Mulej deher lil Kajjin u qallu, Fejn hu ħuk Abel li kien miegħek?
29 U Kajjin qagħad jaħseb li kien qed jagħmel dan b'mod falz, u qal, "Ma nafx, jien il-kustodju ta' ħija?" U l-Mulej staqsieh, "X'għamilt? Leħen id-demm ta' ħuk jgħajjatli mill-art fejn qtiltu.
30 Għax int qtilt lil ħuk u ħriġt moħbi quddiemi, u immaġinajt f'qalbek li ma rajtekx, u lanqas ma kont naf l-għemejjel kollha tiegħek.
31 Imma int għamilt din il-ħaġa u qtilt lil ħuk għalxejn u għax qallek sew, u issa, għalhekk, mishut tkun int mill-art li fetħet fommha biex tilqa' d-demm ta' ħuk minn idejk, u fejn difnuh.
32 U meta taħdimha, ma terġax tagħtik is-saħħa tagħha bħal fil-bidu, għax xewk u għollieq se tipproduċi l-art, u int se tibqa' titħarrek u tiġġerra fl-art sal-jum ta' mewtek.
33 U f'dak iż-żmien Kajjin ħareġ minn quddiem il-preżenza tal-Mulej, mill-post fejn kien, u beda jiġġerra u jiġġerra fl-art lejn il-lvant ta' Għeden, hu u kulma kien tiegħu.
34 U Kajjin għaraf lil martu f'dawk il-jiem, u hi tqalet u wildet iben, u semmieh Enoch, għax qal, F'dak iż-żmien il-Mulej beda jagħtih mistrieħ u kwiet fuq l-art.
35 U f'dak iż-żmien Kajjin ukoll beda jibni belt: u bena l-belt u semmieha Enok, skont isem ibnu; għax f'dawk il-

jiem il-Mulej kien tah mistrieħ fuq l-art, u ma baqax jiċċaqlaq u jiġġerra bħal fil-bidu.
36 U Irad twieled lil Enok, u Irad nissel lil Mekujael u Mekujael nissel lil Metusael.

KAPITLU 2

1 U kien fil-mija u tletin sena tal-ħajja ta' Adam fuq l-art, li reġa' għaraf lil Eva, martu, u hi tqalet u wildet iben fix-xbieha u fix-xbieha tiegħu, u semmietu Set, għax qalet, Għax Alla ħatarli nisel ieħor minflok Abel, għax Kajjin qatlu.
2 U Set għex mija u ħames snin, u nissel iben; u Set semmi lil ibnu Enos, billi qal, "Għax f'dak iż-żmien ulied il-bnedmin bdew joktru, u jgħakksu ruħhom u qlubhom billi jiksru u jirribellaw kontra Alla."
3 U kien fi żmien Enos li wlied il-bnedmin komplew jirribellaw u jittrasgressaw kontra Alla, biex iżidu l-korla tal-Mulej kontra wlied il-bnedmin.
4 U wlied il-bnedmin marru u qdew allat oħra, u nsew lill-Mulej li kien ħalaqhom fl-art: u f'dawk il-jiem ulied il-bnedmin għamlu xbihat mir-ram u mill-ħadid, mill-injam u mill-ġebel, u niżlu fl-art u qdewhom.
5 U kull raġel għamel l-alla tiegħu u nżlu quddiemhom, u wlied il-bnedmin telqu lill-Mulej il-jiem kollha ta' Enos u wliedu; u l-korla tal-Mulej xegħlet minħabba għemilhom u l-abominazzjonijiet li għamlu fl-art.
6 U l-Mulej ġiegħel l-ilmijiet tax-xmara Gihon jgħarrquhom, u qeredhom u kkonsmahom, u qered it-tielet parti tad-dinja, u minkejja dan, ulied il-bnedmin ma darux lura minn triqathom ħżiena, u idejhom xorta waħda kienu miftuħa biex jagħmlu l-ħażen f'għajnejn il-Mulej.
7 U f'dawk il-jiem la kien hemm żrigħ u lanqas ħsad fl-art; u ma kienx hemm ikel għal ulied il-bnedmin u l-ġuħ kien kbir ħafna f'dawk il-jiem.
8 U ż-żerriegħa li żergħu fl-art f'dawk il-jiem saret xewk, għollieq u għollieq; għax minn żmien Adam kienet din id-dikjarazzjoni dwar l-art, tas-saħta ta' Alla, li biha misħut l-art, minħabba d-dnub li Adam dineb quddiem il-Mulej.
9 U kien meta l-bnedmin komplew jirribellaw u jittrasgressaw kontra Alla, u jikkorrompu triqathom, li l-art ukoll saret korrotta.
10 U Enos għex disgħin sena u nissel lil Kenan;
11 U Kenan kiber u kellu erbgħin sena, u sar għaref u kellu għarfien u ħila fl-għerf kollu, u saltan fuq ulied il-bnedmin kollha, u mexxa lil ulied il-bnedmin għall-għerf u l-għarfien; għax Kenan kien raġel għaref ħafna u kellu fehim fl-għerf kollu, u bl-għerf tiegħu ħakem fuq l-ispirti u d-demonji;
12 U Kenan kien jaf bl-għerf tiegħu li Alla kien se jeqred lil ulied il-bnedmin talli dinbu fuq l-art, u li l-Mulej fl-aħħar jiem kien se jġib fuqhom l-ilmijiet tad-dilluvju.
13 U f'dawk il-jiem Kenan kiteb fuq twavel tal-ġebel x'kellu jiġri fiż-żmien li ġej, u poġġiehom fit-teżori tiegħu.
14 U Kenan saltan fuq l-art kollha, u dawwar lil xi wħud minn ulied il-bnedmin għas-servizz ta' Alla.
15 U meta Kenan kellu sebgħin sena, nissel tlett subien u żewġt ibniet.
16 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Kenan; l-ewwel imwieled kien isem Maħlallel, it-tieni Enan, u t-tielet Mered, u ħuthom kienu Għada u Żilla; dawn huma l-ħames ulied ta' Kenan li twildulu.
17 U Lamek, bin Metusael, sar qraba ta' Kenan permezz taż-żwieġ, u ħa ż-żewġt ibniet tiegħu b'nisa, u Ada tqalet u wildet iben lil Lamek, u semmietu Ġabal.
18 U reġgħet ħarġet tqila u wildet iben, u semmietu Jubal; u Silla, oħtha, kienet sterili f'dawk il-jiem u ma kellhiex nisel.
19 Għax f'dawk il-jiem ulied il-bnedmin bdew jiddiżgraw kontra Alla, u jiksru l-kmandamenti li kien ta lil Adam, biex ikunu frott u jimmultiplikaw fl-art.
20 U xi wħud minn ulied il-bnedmin ġiegħlu lin-nisa tagħhom jixorbu xarba li kienet se tagħmilhom sterili, sabiex iżommu l-ġisem tagħhom u b'hekk id-dehra sabiħa tagħhom ma tisparixxix.
21 U meta wlied il-bnedmin ġagħlu lil xi wħud min-nisa tagħhom jixorbu, Silla xorbot magħhom.
22 U n-nisa li kienu qed ikollhom it-tfal dehru moqżieża f'għajnejn żwieġhom bħala armli, sakemm żwieġhom kienu għadhom ħajjin, għax ma' dawk sterili biss kienu marbuta.
23 U fi tmiem il-jiem u s-snin, meta Silla xjieħet, il-Mulej fetaħilha l-ġuf.
24 U tqalet u wildet iben u semmietu Tubal Kajjin, għax qalet, "Wara li nixfitt ksibtu mingħand Alla li Jista' Kollox."
25 U reġgħet ħarġet tqila u wildet tifla, u semmiet isimha Nagħama, għax qalet, "Wara li nixfitt, ksibt pjaċir u ferħ."
26 U Lamek kien xiħ u avvanzat fiż-żmien, u għajnejh kienu mċajpra tant li ma setax jara, u Tubal Kajjin, ibnu, kien qed imexxih u kien jum wieħed li Lamek mar fl-għalqa u Tubal Kajjin ibnu kien miegħu, u waqt li kienu mexjin fl-għalqa, Kajjin bin Adam avvanza lejhom; għax Lamek kien xiħ ħafna u ma setax jara ħafna, u Tubal Kajjin ibnu kien żgħir ħafna.
27 U Tubal Kajjin qal lil missieru biex jiġbed il-qaws tiegħu, u bil-vleġeġ laqat lil Kajjin, li kien għadu 'l bogħod, u qatlu, għax deherilhom li kien annimal.
28 U l-vleġeġ daħlu f'ġisem Kajjin għalkemm kien 'il bogħod minnhom, u waqa' mal-art u miet.
29 U l-Mulej ħallas lil Kajjin għall-ħażen tiegħu skont il-ħażen li kien għamel lil ħuh Abel, skont il-kelma li kien qal il-Mulej.
30 U ġara li meta Kajjin miet, Lamek u Tubal marru jaraw l-annimal li kienu qatlu, u raw, u ara, Kajjin nannuhom kien waqa' mejjet mal-art.
31 U Lamek kien imnikket ħafna talli għamel dan, u waqt li ċċapċap idejh flimkien laqat lil ibnu u kkawżalu mewtu.
32 U n-nisa ta' Lamek semgħu x'kien għamel Lamek, u fittxew li joqtluh.
33 U n-nisa ta' Lamek baqgħu jobogħduh minn dakinhar, għax qatel lil Kajjin u lil Tubal Kajjin, u n-nisa ta' Lamek infirdu minnu, u ma semgħuhx f'dawk il-jiem.
34 U Lamek mar għand in-nisa tiegħu, u insista fuqhom biex jisimgħuh dwar din il-kwistjoni.
35 U qal lin-nisa tiegħu Għada u Żilla, Isimgħu leħni, nisa ta' Lamek, agħtu kas ta' kliemi, għax issa immaġinajtu u għedtu li qtilt raġel bil-ġrieħi tiegħi, u tifel bil-ġrieħi tiegħi talli ma għamlu l-ebda vjolenza, imma żgur kunu afu li jien xwejjaħ u b'xagħri griż, u li għajnejja huma tqal bl-età, u għamilt din il-ħaġa mingħajr ma kont naf.

36 U n-nisa ta' Lamek semgħuh f'din il-kwistjoni, u reġgħu lura għandu bil-parir ta' missierhom Adam, imma minn dak iż-żmien 'l hawn ma wellduhx tfal, għax kienu jafu li l-korla t'Alla kienet qed tiżdied f'dawk il-jiem kontra wlied il-bnedmin, biex jeqridhom bl-ilmijiet tad-dilluvju minħabba l-għemejjel ħżiena tagħhom.
37 U Maħlallel, bin Kenan, għex ħamsa u sittin sena u nissel lil Ġared; u Ġared għex tnejn u sittin sena u nissel lil Enok.

KAPITLU 3

1 U Enok għex ħamsa u sittin sena u nissel lil Metuselaħ; u Enok mexa ma' Alla wara li nissel lil Metuselaħ, u qeda lill-Mulej, u stmerr il-modi ħżiena tal-bnedmin.
2 U ruħ Enok kienet imdaħħla fl-istruzzjoni tal-Mulej, fl-għarfien u fl-fehma; u b'għerf irtira minn ulied il-bnedmin, u nħeba minnhom għal ħafna jiem.
3 U kien wara ħafna snin, waqt li kien qed jaqdi lill-Mulej, u jitlob quddiemu f'daru, li anġlu tal-Mulej sejjaħlu mis-sema, u qallu, Hawn jien.
4 U qalilha, Qum, oħroġ minn darek u mill-post fejn qed tinħeba, u deher lil ulied il-bnedmin, sabiex tgħallimhom it-triq li għandhom imorru u x-xogħol li għandhom iwettqu biex jidħlu fit-triqat ta' Alla.
5 U Enok qam skont il-kelma tal-Mulej, u ħareġ minn daru, minn postu u mill-kamra li fiha kien moħbi; u mar għand ulied il-bnedmin u għallimhom it-triqat tal-Mulej, u f'dak il-ħin ġabar lil ulied il-bnedmin u familjarizzahom mat-tagħlim tal-Mulej.
6 U ordna li jiġi pproklamat fil-postijiet kollha fejn kienu jgħixu wlied il-bnedmin, u qal, Fejn hu l-bniedem li jixtieq ikun jaf it-triqat tal-Mulej u l-għemejjel tajbin? ħa jiġi għand Enok.
7 U wlied il-bnedmin kollha mbagħad inġabru għandu, għax dawk kollha li xtaqu din il-ħaġa marru għand Enok, u Enok saltan fuq ulied il-bnedmin skont il-kelma tal-Mulej, u huma ġew u mielu quddiemu u semgħu kelmtu.
8 U l-ispirtu ta' Alla kien fuq Enok, u għallem lill-irġiel kollha tiegħu l-għerf ta' Alla u t-triqat tiegħu, u wlied il-bnedmin qdew lill-Mulej il-jiem kollha ta' Enok, u ġew biex jisimgħu l-għerf tiegħu.
9 U s-slaten kollha ta' wlied il-bnedmin, kemm l-ewwel kif ukoll l-aħħar, flimkien mal-prinċpijiet u l-imħallfin tagħhom, marru għand Enok meta semgħu bl-għerf tiegħu, u niżlu quddiemu, u talbu wkoll lil Enok biex isaltan fuqhom, u hu qabel miegħu.
10 U nġabru b'kollox, mija u tletin sultan u prinċep, u għamlu lil Enoch sultan fuqhom u kienu lkoll taħt il-poter u l-kmand tiegħu.
11 U Enok għallimhom l-għerf, l-għarfien, u t-triqat tal-Mulej; u għamel il-paċi fosthom, u l-paċi kienet mad-dinja kollha matul il-ħajja ta' Enok.
12 U Enok saltan fuq ulied il-bnedmin għal mitejn u tlieta u erbgħin sena, u għamel ġustizzja u sewwa mal-poplu kollu tiegħu, u mexxiehom fit-triqat tal-Mulej.
13 U dawn huma l-ġenerazzjonijiet ta' Enok, Metuselaħ, Eliżew, u Elimelek, tlett subien; u ħuthom kienu Melka u Naħma, u Metuselaħ għex sebgħa u tmenin sena u mbagħad nissel lil Lamek.
14 U kien fis-sitta u ħamsin sena ta' ħajt Lamek meta miet Adam; disa' mija u tletin sena kellu meta miet, u ż-żewġ uliedu subien, flimkien ma' Enok u Metuselah ibnu, difnuh b'pompa kbira, bħal fid-difna tas-slaten, fl-għar li kien qallu Alla.
15 U f'dak il-post ulied il-bnedmin kollha għamlu luttu u bkiet kbar minħabba Adam; għalhekk saret drawwa fost ulied il-bnedmin sal-lum.
16 U Adam miet għax kiel mis-siġra tal-għarfien; hu u wliedu warajh, kif kien qal il-Mulej Alla.
17 U kien fis-sena tal-mewt ta' Adam li kienet il-mitejn u tlieta u erbgħin sena tar-renju ta' Enok, f'dak iż-żmien Enok iddeċieda li jissepara lilu nnifsu minn ulied il-bnedmin u li jinħeba bħal fil-bidu sabiex jaqdi lill-Mulej.
18 U Enok għamel hekk, imma ma nħebiex għalkollox minnhom, imma baqa' 'l bogħod minn ulied il-bnedmin għal tlett ijiem u mbagħad mar għandhom għal jum wieħed.
19 U matul it-tlett ijiem li kien fil-kamra tiegħu, talab lill-Mulej Alla tiegħu u faħħarh, u fil-jum li fih mar u deher lis-sudditi tiegħu għallimhom it-triqat tal-Mulej, u kull ma staqsewh dwar il-Mulej qalilhom.
20 U għamel b'dan il-mod għal ħafna snin, u wara baqa' jinħeba għal sitt ijiem, u deher lill-poplu tiegħu jum wieħed f'sebgħa; u wara dan darba fix-xahar, u mbagħad darba fis-sena, sakemm is-slaten, il-prinċpijiet u wlied il-bnedmin kollha fittxewh, u xtaqu jerġgħu jaraw wiċċ Enok, u jisimgħu kelmtu; imma ma setgħux, għax ulied il-bnedmin kollha kienu jibżgħu ħafna minn Enok, u beżgħu li jersqu lejh minħabba l-biża' bħal t'Alla li kien fuq wiċċu; għalhekk ħadd ma seta' jħares lejh, għax jibża' li jiġi kkastigat u jmut.
21 U s-slaten u l-prinċpijiet kollha ddeċidew li jiġbru lil ulied il-bnedmin, u li jmorru għand Enoch, għax ħasbu li lkoll jistgħu jkellmuh fiż-żmien meta kellu joħroġ fosthom, u hekk għamlu.
22 U wasal il-jum meta Enoch telaq u lkoll inġabru u ġew għandu, u Enoch qalilhom il-kliem tal-Mulej u għallimhom l-għerf u l-għarfien, u niżlu quddiemu u qalu, Jalla jgħix is-sultan! Jalla jgħix is-sultan!
23 U ftit żmien wara, meta s-slaten u l-prinċpijiet u wlied il-bnedmin kienu qed jitkellmu ma' Enok, u Enok kien qed jgħallimhom it-triqat ta' Alla, ara anġlu tal-Mulej imbagħad sejjaħ lil Enok mis-sema, u xtaq itellgħu s-sema biex jagħmlu jsaltan hemm fuq ulied Alla, kif kien saltan fuq ulied il-bnedmin fuq l-art.
24 Meta f'dak iż-żmien Enoch sema' dan mar u ġabar l-abitanti kollha tad-dinja, u għallimhom l-għerf u l-għarfien u tahom struzzjonijiet divini, u qalilhom, Jien ġejt mitlub nitla' s-sema, għalhekk ma nafx il-jum tat-tluq tiegħi.
25 U issa għalhekk jien ngħallmek l-għerf u l-għarfien u nagħtik struzzjoni qabel ma nitilqek, kif taġixxi fuq l-art biex tgħix; u hekk għamel.
26 U għallimhom l-għerf u l-għarfien, u tahom struzzjoni, u ċanfarhom, u poġġa quddiemhom statuti u ġudizzji biex jagħmlu fuq l-art, u għamel il-paċi fosthom, u għallimhom il-ħajja ta' dejjem, u għammar magħhom għal xi żmien jgħallimhom dawn l-affarijiet kollha.
27 U f'dak iż-żmien ulied il-bnedmin kienu ma' Enok, u Enok kien qed ikellimhom, u refgħu għajnejhom u dehret xbieha ta' żiemel kbir mis-sema, u ż-żiemel mexa fl-arja;

28 U qalu lil Enoch x'kienu raw, u Enoch qalilhom, Minħabba fija dan iż-żiemel jinżel fuq l-art; wasal iż-żmien meta rrid nitlaq minn ħdejkom u ma narawnix aktar.
29 U ż-żiemel niżel f'dak il-ħin u waqaf quddiem Enok, u wlied il-bnedmin kollha li kienu ma' Enok rawh.
30 U Enoch imbagħad reġa' ordna li tinstema' leħen, u qal, Fejn hu l-bniedem li jitgħaxxaq li jkun jaf it-triqat tal-Mulej Alla tiegħu, ħa jiġi llum għand Enoch qabel ma jittieħed minn għandna.
31 U wlied il-bnedmin kollha nġabru u ġew għand Enoch dakinhar; u s-slaten kollha tad-dinja mal-prinċpijiet u l-kunsilliera tagħhom baqgħu miegħu dakinhar; u Enoch imbagħad għallem lil ulied il-bnedmin l-għerf u l-għarfien, u tahom struzzjoni divina; u qalilhom biex jaqdu lill-Mulej u jimxu fi triqatu l-jiem kollha ta' ħajjithom, u kompla jagħmel il-paċi fosthom.
32 U wara dan qam u rikeb fuq iż-żiemel; u ħareġ u wlied il-bnedmin kollha marru warajh, madwar tmien mitt elf raġel; u marru miegħu vjaġġ ta' ġurnata.
33 U fit-tieni jum qalilhom, Erġgħu lura lejn it-tined tagħkom, għaliex se tmorru? forsi tmutu; u xi wħud minnhom telqu minnu, u dawk li baqgħu telqu miegħu vjaġġ ta' sitt ijiem; u Enoch kien jgħidilhom kuljum, Erġgħu lura lejn it-tined tagħkom, li ma tmutux; imma ma ridux jerġgħu lura, u marru miegħu.
34 U fis-sitt jum xi wħud mill-irġiel baqgħu u żammew miegħu, u qalulu: "Aħna niġu miegħek fil-post fejn sejjer; daqs kemm hu ħaj il-Mulej, il-mewt biss tifridna."
35 U tant insistew biex imorru miegħu, li waqaf ikellimhom; u marru warajh u ma ridux jerġgħu lura;
36 U meta s-slaten irritornaw huma ordnaw li jsir ċensiment, sabiex ikunu jafu n-numru ta' rġiel li kien fadal li marru ma' Enok; u kien fis-seba' jum li Enok tela' s-sema f'żiffa qawwija, b'żwiemel u karrijiet tan-nar.
37 U fit-tmien jum is-slaten kollha li kienu ma' Enok bagħtu biex iġibu lura n-numru ta' rġiel li kienu ma' Enok, f'dak il-post li minnu tela' s-sema.
38 U dawk is-slaten kollha marru fil-post u sabu l-art hemmhekk mimlija borra, u fuq il-borra kien hemm ġebel kbir tal-borra, u wieħed qal lill-ieħor, Ejja, ejjew inkissru l-borra u naraw, forsi l-irġiel li baqgħu ma' Enoch huma mejta, u issa qegħdin taħt il-ġebel tal-borra, u fittxewh imma ma setgħux isibuh, għax kien tela' s-sema.

KAPITLU 4

1 U l-jiem kollha li għex Enok fuq l-art kienu tliet mija u ħamsa u sittin sena.
2 U meta Enok tela' s-sema, is-slaten kollha tad-dinja qamu u ħadu lil ibnu Metuselaħ u dilkuh, u għamluh isaltan fuqhom minflok missieru.
3 U Metuselaħ aġixxa b'mod rett quddiem Alla, bħalma kien għallmu missieru Enok, u bl-istess mod matul ħajtu kollha għallem lil ulied il-bnedmin l-għerf, l-għarfien u l-biża' ta' Alla, u ma darx mit-triq it-tajba la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug.
4 Imma fl-aħħar jiem ta' Metuselaħ, ulied il-bnedmin tbiegħdu mill-Mulej, korrotti l-art, serqu u ħatfu lil xulxin, u rribellaw kontra Alla u kisru l-liġi, u korrotti triqathom, u ma semgħux leħen Metuselaħ, imma rribellaw kontrih.
5 U l-Mulej kien irrabjat ħafna kontrihom, u l-Mulej kompla jeqred iż-żerriegħa f'dawk il-jiem, tant li la kien hemm żrigħ u lanqas ħsad fl-art.
6 Għax meta żergħu l-art sabiex jiksbu l-ikel għall-għajxien tagħhom, ara, niżlu xewk u għollieq li ma żergħux.
7 U xorta wlied il-bnedmin ma darux minn triqathom il-ħżiena, u idejhom baqgħu miftuħa biex jagħmlu l-ħażen f'għajnejn Alla, u provokaw lill-Mulej bi triqathom il-ħżiena, u l-Mulej kien irrabjat ħafna, u nidem li kien ħalaq il-bniedem.
8 U ħaseb li jeqridhom u jeliminahom, u hekk għamel.
9 F'dawk il-jiem meta Lamek bin Metuselaħ kellu mija u sittin sena, miet Set bin Adam.
10 U l-jiem kollha li għex Set kienu disa' mija u tnax-il sena, u miet.
11 U Lamek kellu mija u tmenin sena meta ħa lil Asmugħa, bint Eliżew, bin Enok, zijuh, u hi ħarġet tqila.
12 U f'dak iż-żmien ulied il-bnedmin żergħu l-art, u ġie prodott ftit ikel, iżda wlied il-bnedmin ma darux lura minn triqathom ħżiena, u kisru l-liġi u rribellaw kontra Alla.
13 U mart Lamek ħarġet tqila u wildetlu iben f'dak iż-żmien, fir-rivoluzzjoni tas-sena.
14 U Metuselaħ semmieh Noè, billi qal, L-art kienet fi żmienu fil-mistrieħ u ħielsa mit-taħsir, u Lamek missieru semmieh Menakem, billi qal, Dan se jfarraġna f'xogħlijietna u fit-taħbit miżerabbli tagħna fuq l-art, li Alla kien misħuta.
15 U t-tifel kiber u tneħħa mill-ħalib, u mexa fit-triq ta' missieru Metuselaħ, perfett u rett quddiem Alla.
16 U wlied il-bnedmin kollha tbiegħdu mit-triqat tal-Mulej f'dawk il-jiem hekk kif kibru fuq wiċċ l-art b'ulied subien u bniet, u għallmu lil xulxin il-prattiċi ħżiena tagħhom u komplew jidinbu kontra l-Mulej.
17 U kull bniedem għamel alla għalih innifsu, u serqu u ħatfu kull bniedem mill-proxxmu tiegħu kif ukoll mill-qarib tiegħu, u korrotti l-art, u l-art imtliet bil-vjolenza.
18 U l-imħallfin u l-ħakkiema tagħhom marru għand ulied il-bnedmin u ħadu lin-nisa tagħhom bil-forza mingħand żwieġhom skont l-għażla tagħhom, u wlied il-bnedmin f'dawk il-jiem ħadu mill-bhejjem tal-art, il-bhejjem tar-raba' u t-tjur tas-sema, u għallmu t-taħlit ta' annimali ta' speċi waħda ma' oħra, sabiex b'hekk jipprovokaw lill-Mulej; u Alla ra l-art kollha u kienet korrotta, għax il-laħam kollu kien ikkorrompa triqatu fuq l-art, il-bnedmin kollha u l-annimali kollha.
19 U l-Mulej qal, Jiena se nħassar il-bniedem li ħlaqt minn wiċċ l-art, iva, mill-bniedem sa l-għasafar tas-sema, flimkien mal-bhejjem u l-bhejjem li qegħdin fir-raba', għax nindma li ħlaqthom.
20 U l-irġiel kollha li mxew fit-triqat tal-Mulej, mietu f'dawk il-jiem, qabel ma l-Mulej ġab il-ħażen fuq il-bniedem li kien iddikjara, għax dan kien ġej mill-Mulej, biex ma jarawx il-ħażen li l-Mulej tkellem dwaru dwar ulied il-bnedmin.
21 U Noè sab grazzja f'għajnejn il-Mulej, u l-Mulej għażlu lilu u lil uliedu biex iqajjem nisel minnhom fuq wiċċ l-art kollha.

KAPITLU 5

1 U kien fit-tmenin u erbgħa sena tal-ħajja ta' Noè, li miet Enok, bin Set, meta miet, kellu disa' mija u ħames snin.
2 U fis-sena mija u disgħa u sebgħin tal-ħajja ta' Noè, miet Kenan bin Enos, u l-jiem kollha ta' Kenan kienu disa' mija u għaxar snin, u miet.
3 U fis-sena mitejn u erbgħa u tletin tal-ħajja ta' Noè, miet Maħlallel bin Kenan, u l-jiem ta' Maħlallel kienu tmien mija u ħamsa u disgħin sena, u miet.
4 U Ġared bin Maħlallel miet f'dawk il-jiem, fit-tliet mija u sitta u tletin sena tal-ħajja ta' Noè; u l-jiem kollha ta' Ġared kienu disa' mija u tnejn u sittin sena, u miet.
5 U dawk kollha li segwew lill-Mulej mietu f'dawk il-jiem, qabel ma raw il-ħażen li Alla ddikjara li se jagħmel fuq l-art.
6 U wara li għaddew ħafna snin, fl-erba' mija u tmenin sena tal-ħajja ta' Noè, meta dawk l-irġiel kollha li kienu segwew lill-Mulej kienu mietu minn fost ulied il-bnedmin, u kien fadal biss Metuselaħ, Alla qal lil Noè u Metuselaħ, u qalilhom,
7 Tkellmu, u xandru lil ulied il-bnedmin, u għidu, Hekk qal il-Mulej, Erġgħu lura minn triqatkom il-ħżiena u abbandunaw għemilkom, u l-Mulej jiddispjaċih mill-ħażen li qal li se jagħmililkom, u għalhekk ma jiġrix.
8 Għax hekk jgħid il-Mulej, "Araw, jien nagħtik żmien ta' mija u għoxrin sena; jekk idduru lejja u tabbandunaw triqatkom il-ħżiena, allura jien ukoll nitbiegħed mill-ħażen li għedtilkom, u ma jibqax jeżisti," jgħid il-Mulej.
9 U Noè u Metuselaħ qalu l-kliem kollu tal-Mulej lil ulied il-bnedmin, jum wara jum, u baqgħu jkellmuhom il-ħin kollu.
10 Imma wlied il-bnedmin ma semgħuhomx, u lanqas ma mxew widnejhom għal kliemhom, u baqgħu rashom iebsa.
11 U l-Mulej tahom perjodu ta' mija u għoxrin sena, u qalilhom, Jekk jerġgħu lura, Alla jindem mill-ħażen, biex ma jeqridx l-art.
12 Noè bin Lamek astjena milli jiżżewweġ f'dawk il-jiem, biex ikollu tfal, għax qal, Żgur issa Alla se jeqred l-art, allura għaliex għandi jkolli tfal?
13 U Noè kien raġel ġust, kien perfett f'ġenerazzjoni tiegħu, u l-Mulej għażlu biex iqajjem nisel minn nislu fuq wiċċ l-art.
14 U l-Mulej qal lil Noè, Ħu mara għalik, u agħmel it-tfal, għax rajtek ġust quddiemi f'din il-ġenerazzjoni.
15 U int għandek trabbi nisel, u wliedek miegħek, f'nofs l-art; u Noè mar u ħa mara, u għażel lil Nagħama bint Enok, u kellha ħames mija u tmenin sena.
16 U Noè kellu erba' mija u tmienja u disgħin sena meta ħa lil Nagħama b'mara.
17 U Nagħama tqalet u wildet iben, u semmieh Ġafet, għax qal, "Alla kabbarni fl-art." U reġgħet tqalet u wildet iben, u semmieh Sem, għax qal, "Alla għamilni fdal, biex inqajjem nisel f'nofs l-art."
18 U Noè kellu ħames mija u tnejn snin meta Nagħama wildet lil Sem, u s-subien kibru u mxew fit-triqat tal-Mulej, f'dak kollu li għallmuhom Metuselaħ u missierhom Noè.
19 U Lamek, missier Noè, miet f'dawk il-jiem; iżda tassew ma mexiex b'qalbu kollha fit-triq ta' missieru, u miet fil-mija u ħamsa u disgħin sena tal-ħajja ta' Noè.
20 U l-jiem kollha ta' Lamek kienu seba' mija u sebgħin sena, u miet.
21 U wlied il-bnedmin kollha li kienu jafu lill-Mulej mietu f'dik is-sena qabel ma l-Mulej ġab il-ħażen fuqhom; għax il-Mulej riedhom imutu, sabiex ma jarawx il-ħażen li Alla kien se jġib fuq ħuthom u qrabahom, kif kien iddikjara li jagħmel.
22 F'dak iż-żmien, il-Mulej qal lil Noè u lil Metuselaħ, "Oħorġu u xandru lil ulied il-bnedmin il-kliem kollu li għedtilkom f'dawk il-jiem, forsi jduru lura minn triqathom il-ħażen, u jien imbagħad nindma mill-ħażen u ma nġibux.
23 U Noè u Metuselaħ qamu u qalu f'widnejn ulied il-bnedmin kulma kien qalilhom Alla.
24 Imma wlied il-bnedmin ma ridux jisimgħu, u lanqas ma ridux jagħtu widen għal kull ma jgħidu.
25 U kien wara dan li l-Mulej qal lil Noè, "Tmiem il-bnedmin kollha wasal quddiemi, minħabba l-għemejjel ħżiena tagħhom, u ara, jien se neqred l-art."
26 U ħu għalik injam tal-gofer, u mur f'post partikolari u agħmel arka kbira, u poġġiha f'dak il-post.
27 U hekk għandek tagħmlu: tliet mitt kubitu tul, ħamsin kubitu wisa', u tletin kubitu għoli.
28 U agħmel bieb miftuħ minn ġenbu, u tlestih sa kubitu 'l fuq, u kisih minn ġewwa u minn barra bil-qatran.
29 U ara, jien se nġib dilluvju ta' ilmijiet fuq l-art, u kull laħam jinqered, minn taħt is-smewwiet kulma hemm fuq l-art se jmut.
30 U int u darek għandkom tmorru u tiġbru żewġ koppji minn kull ħlejqa ħajja, raġel u mara, u għandkom tieħduhom fl-arka, biex trabbew minnhom nisel fuq l-art.
31 U iġbor għalik l-ikel kollu li jittiekel mill-annimali kollha, biex ikun hemm ikel għalik u għalihom.
32 U għandek tagħżel għal uliedek subien tlieta xbejbiet minn fost il-bniet tal-bnedmin, u dawn għandhom ikunu nisa għal uliedek subien.
33 U Noè qam, u għamel l-arka, fil-post fejn Alla kien ordnalu, u Noè għamel kif kien ordnalu Alla.
34 Fil-ħames mija u ħamsa u disgħin sena tiegħu Noè beda jagħmel l-arka, u għamel l-arka f'ħames snin, kif kien ordnalu l-Mulej.
35 Imbagħad Noè ħa t-tliet ibniet ta' Eljakim, bin Metuselaħ, bħala nisa għal uliedu subien, kif il-Mulej kien ordna lil Noè.
36 U kien f'dak iż-żmien li miet Metuselaħ bin Enok, disa' mija u sittin sena kellu meta miet.

KAPITLU 6

1 Dak iż-żmien, wara l-mewt ta' Metuselaħ, il-Mulej qal lil Noè: "Idħol fl-arka int u n-nies ta' darek; ara, jien se niġbor miegħek il-bhejjem kollha tal-art, il-bhejjem tar-raba' u l-għasafar tas-sema, u lkoll jiġu u jdawru l-arka."
2 U mur u oqgħod bilqiegħda ħdejn il-bibien tal-arka, u l-bhejjem kollha, il-bhejjem selvaġġi, u t-tjur, jinġabru u jqiegħdu quddiemek, u dawk minnhom li jiġu u jinxteħtu quddiemek, ħudu u agħtihom f'idejn uliedek, li jġibuhom fl-arka, u tħalli lil kull min ikun wieqaf quddiemek.
3 U l-Mulej ġab dan l-għada, u annimali, bhejjem u għasafar ġew fi kotra kbira u dawru l-arka.
4 U Noè mar u qagħad bilqiegħda ħdejn il-bieb tal-arka, u mill-bnedmin kollha li kienu mxaqilbin quddiemu, daħħalhom fl-arka, u ħalla lil kull min kien wieqaf quddiemu fuq l-art.

5 U ġiet iljuna, biż-żewġ frieħ tagħha, raġel u mara, u t-tlieta nxteħtu quddiem Noè, u ż-żewġ frieħ qamu kontra l-iljuna u darbuha, u ġegħluha taħrab minn postha, u hi telqet, u huma reġgħu lura lejn posthom, u nxteħtu mal-art quddiem Noè.
6 U l-iljuna ħarbet, u waqfet fil-post fejn kienu l-iljuni.
7 U Noè ra dan, u stagħġeb ħafna, u qam u ħa ż-żewġt ifrieħ, u daħħalhom fl-arka.
8 U Noè daħħal fl-arka mill-ħlejjaq ħajjin kollha li kienu fuq l-art, u b'hekk ma baqa' ħadd ħlief dawk li Noè daħħal fl-arka.
9 Tnejn tnejn daħlu għand Noè fl-arka, imma mill-annimali nodfa u mit-tjur nodfa ġab seba' koppji, bħalma kien ordnalu Alla.
10 U l-annimali kollha, u l-bhejjem, u t-tjur, kienu għadhom hemm, u dawru l-arka minn kull post, u x-xita ma niżlitx qabel sebat ijiem wara.
11 U dakinhar, il-Mulej ġiegħel l-art kollha titriegħed, u x-xemx skurat, u l-pedamenti tad-dinja tħarrku b'rabja, u l-art kollha tħarrket b'mod vjolenti, u s-sajjetti leħħew, u r-ragħad għajjat, u l-għejun kollha fl-art tkissru, b'mod li ma kienx magħruf mill-abitanti qabel; u Alla għamel dan l-att setgħan, sabiex ibeżża' lil ulied il-bnedmin, biex ma jkunx hemm aktar ħażen fuq l-art.
12 U xorta wlied il-bnedmin ma ridux jerġgħu lura minn triqathom il-ħżiena, u żiedu l-korla tal-Mulej f'dak iż-żmien, u lanqas biss idderieġu qlubhom għal dan kollu.
13 U fi tmiem sebat ijiem, fis-sitt mitt sena tal-ħajja ta' Noè, l-ilmijiet tad-dilluvju kienu fuq l-art.
14 U l-għejun kollha tal-abbissi nfaqgħu, u t-twieqi tas-sema nfetħu, u x-xita niżlet fuq l-art għal erbgħin jum u erbgħin lejl.
15 U Noè u daru, u l-ħlejjaq ħajjin kollha li kienu miegħu, daħlu fl-arka minħabba l-ilmijiet tad-dilluvju, u l-Mulej għalqu ġewwa.
16 U wlied il-bnedmin kollha li kien fadal fuq l-art spiċċaw eżawriti bil-ħażen minħabba x-xita, għax l-ilmijiet kienu ġejjin b'mod aktar vjolenti fuq l-art, u l-annimali u l-bhejjem kienu għadhom qed iduru mal-arka.
17 U nġabru flimkien ulied il-bnedmin, madwar seba' mitt elf raġel u mara, u ġew għand Noè fl-arka.
18 U sejħu lil Noè u qalulu: "Iftaħilna biex niġu għandek fl-arka—u għaliex għandna mmutu?"
19 U Noè, b'leħen għoli, wieġebhom mill-arka u qalilhom: "Ma rribellajtux intom ilkoll kontra l-Mulej, u għedtu li ma jeżistix? U għalhekk il-Mulej ġab fuqkom dan il-ħażen, biex jeqridkom u jaqtagħkom minn fuq wiċċ l-art.
20 Mhijiex din il-ħaġa li għedtilkom mija u għoxrin sena ilu, u ma ridtux tismagħhom minn leħen il-Mulej, u issa tixtiequ tgħixu fuq l-art?
21 U qalu lil Noè: "Aħna lesti biex nerġgħu lura għand il-Mulej; iftaħ biss għalina biex ngħixu u ma mmutux."
22 U Noè wieġeb u qalilhom: "Issa li qed taraw it-taħbit ta' ruħkom, tixtiequ terġgħu lura għand il-Mulej; għaliex ma erġgħux lura matul dawn il-mija u għoxrin sena, li l-Mulej takom bħala l-perjodu determinat?"
23 Imma issa ejjin u għiduli dan minħabba l-inkwiet ta' ruħkom, issa lanqas il-Mulej mhux se jismagħkom, lanqas ma se jagħtikom widen f'dan il-jum, u għalhekk mhux se tirnexxu f'xewqatkom.
24 U wlied il-bnedmin resqu biex jidħlu fl-arka minħabba x-xita, għax ma setgħux jifilħu x-xita fuqhom.
25 U l-Mulej bagħat il-bhejjem u l-annimali kollha li kienu madwar l-arka. U l-bhejjem għelbuhom u keċċewhom minn dak il-post, u kull bniedem telaq fi triqtu u reġgħu xterdu fuq wiċċ l-art.
26 U x-xita baqgħet nieżla fuq l-art, u niżlet għal erbgħin jum u erbgħin lejl, u l-ilmijiet komplew jikkorrodu ħafna fuq l-art; u miet kull laħam li kien fuq l-art jew fl-ilmijiet, kemm bnedmin, annimali, bhejjem, ħlejjaq li jitkaxkru jew għasafar tas-sema, u baqa' biss Noè u dawk li kienu miegħu fl-arka.
27 U l-ilmijiet żdiedu u żdiedu ħafna fuq l-art, u refgħu l-arka u ttellgħet 'il fuq mill-art.
28 U l-arka baqgħet f'wiċċ l-ilmijiet, u tħabtet fuq l-ilmijiet tant li l-ħlejjaq ħajjin kollha li kienu ġewwa tħawwdu bħal taġen f'kaldarun.
29 U ansjetà kbira ħakmet lill-ħlejjaq ħajjin kollha li kienu fl-arka, u l-arka kienet qrib li tinkiser.
30 U l-ħlejjaq ħajjin kollha li kienu fl-arka twerwru, u l-iljuni għajtu, u l-barrin għajtu, u l-ilpup għajtu, u kull ħliqa ħajja fl-arka tkellmet u lmentat bil-lingwa tagħha stess, tant li leħinhom laħaq sa distanza kbira, u Noè u wliedu bkew u bkew fin-niket tagħhom; beżgħu ħafna li kienu waslu sal-bibien tal-mewt.
31 U Noè talab lill-Mulej, u għajjatlu minħabba f'dan, u qal, O Mulej għinna, għax m'għandniex saħħa biex nifilħu għal dan il-ħażen li laqatna, għax il-mewġ tal-ilmijiet dawrna, xmajjar ħżiena beżżgħuna, in-nases tal-mewt ġew quddiemna; weġibna, O Mulej, weġibna, dawwal wiċċek lejna u kun ħanin magħna, fdini u eħlisna.
32 U l-Mulej sema' leħen Noè, u l-Mulej ftakar fih.
33 U għadda riħ fuq l-art, u l-ilmijiet waqfu u l-arka strieħet.
34 U l-għejun tal-abbissi u t-twieqi tas-sema ngħalqu, u x-xita mis-sema waqfet.
35 U l-ilmijiet naqsu f'dawk il-jiem, u l-arka waqfet fuq il-muntanji ta' Ararat.
36 U Noè mbagħad fetaħ it-twieqi tal-arka, u Noè baqa' jsejjaħ lill-Mulej f'dak il-ħin u qal, O Mulej, li sawwart l-art u s-smewwiet u kulma hemm fihom, oħroġ ruħna minn dan il-konfinament, u mill-ħabs fejn qegħedtna, għax jien għajjien ħafna bit-tnehida.
37 U l-Mulej sama' leħen Noè, u qallu, "Meta tkun temmejt sena sħiħa mbagħad toħroġ."
38 U meta għaddiet sena sħiħa minn meta Noè baqa' jgħammar fl-arka, l-ilmijiet nixfu minn fuq l-art, u Noè neħħa l-għatu tal-arka.
39 Dak iż-żmien, fis-sebgħa u għoxrin jum tat-tieni xahar, l-art kienet niexfa, imma Noè u wliedu, u dawk li kienu miegħu, ma ħarġux mill-arka sakemm qalilhom il-Mulej.
40 U wasal il-jum li l-Mulej qalilhom biex joħorġu, u lkoll ħarġu mill-arka.
41 U marru u reġgħu lura kull wieħed lejn triqtu u lejn postu, u Noè u wliedu għammru fl-art li Alla kien qalilhom, u qdew lill-Mulej il-jiem kollha tagħhom, u l-Mulej bierek lil Noè u lil uliedu meta ħarġu mill-arka.
42 U qalilhom, "Kunu nisslu u imlew l-art kollha; issaħħu u oktru b'mod abbundanti fl-art u oktru fiha.

KAPITLU 7

1 U dawn huma l-ismijiet ta’ wlied Noè: Ġafet, Ħam u Sem; u twieldulhom it-tfal wara d-dilluvju, għax kienu ħadu nisa qabel id-dilluvju.
2 Dawn huma wlied Ġafet; Gomer, Magog, Madaj, Ġawan, Tubal, Mesek, u Tiras, seba’ wlied.
3 U wlied Gomer kienu Askinaż, Refat u Tegarma.
4 U wlied Magog kienu Elikanaf u Lubal.
5 U wlied Madaj kienu Akon, Seelo, Każoni u Lot.
6 U wlied Ġawan kienu Eliżew, Tarsis, Kittim u Dudonim.
7 U wlied Tubal kienu Arifi, Kesed, u Taari.
8 U wlied Mesek kienu Dedon, Żaron, u Sebaħni.
9 U wlied Tiras kienu Benib, Gera, Lupirion u Gilak; dawn huma wlied Ġafet skont il-familji tagħhom, u l-għadd tagħhom f’dawk il-jiem kien madwar erba’ mija u sittin raġel.
10 U dawn huma wlied Ħam; Kus, Mitzrajm, Fut u Kangħan, erba’ wlied; u wlied Kus kienu Seba, Ħavila, Sabta, Ragħam u Sateka, u wlied Ragħam kienu Seba u Dedan.
11 U wlied Mitzrajm kienu Lud, Anom, Patros, Kaslot, u Kaptor.
12 U wlied Fut kienu Gebul, Ħadan, Benaħ, u Adan.
13 U wlied Kangħan kienu Sidon, Ħet, Amori, Gergasi, Ħivi, Arkee, Seni, Arodi, Zimodi u Kamoti.
14 Dawn huma wlied Ħam, skont il-familji tagħhom, u l-għadd tagħhom f’dawk iż-żminijiet kien madwar seba’ mija u tletin raġel.
15 U dawn huma wlied Sem; Elam, Asur, Arpaksad, Lud u Aram, ħames ulied; u wlied Elam kienu Susan, Makul u Armon.
16 U wlied Axar kienu Mirus u Mokil, u wlied Arpakshad kienu Selak, Anar u Askol.
17 U wlied Lud kienu Petor u Bizajon, u wlied Aram kienu Uż, Kul, Gather u Mash.
18 Dawn huma wlied Sem, skont il-familji tagħhom; u l-għadd tagħhom f’dawk iż-żminijiet kien madwar tliet mitt raġel.
19 Dawn huma l-ġenerazzjonijiet ta’ Sem; Sem nissel lil Arpakshad u Arpakshad nissel lil Selak, u Selak nissel lil Eber u lil Eber twieldu żewġt itfal, wieħed minnhom jismu Peleg, għax fi żmienu wlied il-bnedmin inqasmu, u fl-aħħar jiem, l-art inqasmet.
20 U isem it-tieni kien Joktan, li jfisser li fi żmienu l-ħajjiet ta’ wlied il-bnedmin kienu qed jitnaqqsu u jiċkienu.
21 Dawn huma wlied Joktan; Almodad, Selaf, Każarmovet, Ġerak, Ħadurom,Ożel, Dikla, Obal, Abimael, Xeba, Ofir, Ħavila u Ġobab; dawn kollha huma wlied Joktan.
22 U ħuh Peleg nissel lil Yen, u Yen nissel lil Serug, u Serug nissel lil Naħor u Naħor nissel lil Teraħ, u Teraħ kellu tmienja u tletin sena, u nissel lil Ħaran u Naħor.
23 U Kus bin Ħam, bin Noè, ħa mara f’dawk il-jiem fi xjuħitu, u hi wildet iben, u semmewh Nimrod, għax qalu, “F’dak iż-żmien ulied il-bnedmin reġgħu bdew jirribellaw u jiksru l-liġi kontra Alla, u t-tifel kiber, u missieru ħabbu ħafna, għax kien bin xjuħitu.
24 U l-ilbies tal-ġilda li Alla għamel għal Adam u martu, meta ħarġu mill-ġnien, ingħata lil Kus.
25 Għax wara l-mewt ta’ Adam u martu, il-ħwejjeġ ingħataw lil Enok, bin Ġared, u meta Enok ittieħed għand Alla, tahom lil Metuselaħ, ibnu.
26 U meta miet Metuselaħ, Noè ħadithom u daħħalhom fl-arka, u baqgħu miegħu sakemm ħareġ mill-arka.
27 U meta ħarġu, Ħam seraq dawk il-ħwejjeġ mingħand missieru Noè, u ħahom u ħebihom minn ħutu.
28 U meta Ħam nissel lill-ewwel imwieled tiegħu Kus, hu tah il-ħwejjeġ bil-moħbi, u baqgħu ma’ Kus għal ħafna jiem.
29 U Kus ħebahom ukoll minn uliedu u ħutu, u meta Kus kien nissel lil Nimrod, tah dawk il-ħwejjeġ minħabba l-imħabba li kellu għalih, u Nimrod kiber, u meta kellu għoxrin sena libes dawk il-ħwejjeġ.
30 U Nimrod sar b’saħħtu meta libes il-ħwejjeġ, u Alla tah il-qawwa u s-saħħa, u kien kaċċatur setgħan fl-art, iva, kien kaċċatur setgħan fir-raba’, u kaċċa l-annimali u bena artali, u offra fuqhom l-annimali quddiem il-Mulej.
31 U Nimrod saħħaħ lilu nnifsu, u qam minn fost ħutu, u ġġieled il-battalji ta’ ħutu kontra l-għedewwa kollha tagħhom ta’ madwaru.
32 U l-Mulej ħeles l-għedewwa kollha ta’ ħutu f’idejh, u Alla għamillu prosperità minn żmien għal żmien fil-battalji tiegħu, u hu saltan fuq l-art.
33 Għalhekk sar komuni f’dawk iż-żminijiet, meta raġel kien imexxi lil dawk li kien ħarreġ għall-battalja, kien jgħidilhom, Bħalma Alla għamel lil Nimrod, li kien kaċċatur setgħan fid-dinja, u li rnexxielu fil-battalji li kienu kontra ħutu, li ħelishom minn idejn l-għedewwa tagħhom, hekk jalla Alla jsaħħaħna u jeħlisna llum.
34 U meta Nimrod kellu erbgħin sena, f’dak iż-żmien kien hemm gwerra bejn ħutu u wlied Ġafet, u b’hekk kienu taħt il-poter tal-għedewwa tagħhom.
35 U Nimrod ħareġ f’dak iż-żmien, u ġabar lil ulied kollha ta’ Kus u l-familji tagħhom, madwar erba’ mija u sittin raġel, u kera wkoll mingħand xi wħud mill-ħbieb u l-konoxxenti tiegħu madwar tmenin raġel, u tahom il-ħlas tagħhom, u mar magħhom għall-battalja, u meta kien fit-triq, Nimrod saħħaħ il-qlub tan-nies li marru miegħu.
36 U qalilhom: “Tibżgħux, u lanqas titwerwru, għax l-għedewwa kollha tagħna se jingħataw f’idejna, u intom tistgħu tagħmlu magħhom li tridu.”
37 U l-irġiel kollha li marru kienu madwar ħames mitt, u ġġieldu kontra l-għedewwa tagħhom, u qerduhom, u rażżnuhom, u Nimrod poġġa uffiċjali permanenti fuqhom f’postijiet rispettivi tagħhom.
38 U ħa lil xi wħud minn uliedhom bħala garanzija, u lkoll kienu qaddejja ta’ Nimrod u ta’ ħutu, u Nimrod u n-nies kollha li kienu miegħu reġgħu lura d-dar.
39 U meta Nimrod irritorna bil-ferħ mill-battalja, wara li kien għeleb lill-għedewwa tiegħu, ħutu kollha, flimkien ma’ dawk li kienu jafuh qabel, inġabru biex jagħmluh sultan fuqhom, u poġġew il-kuruna rjali fuq rasu.
40 U ħatar fuq is-sudditi u l-poplu tiegħu, prinċpijiet, imħallfin, u ħakkiema, kif inhu d-drawwa fost is-slaten.
41 U qiegħed lil Teraħ bin Naħor bħala l-prinċep tal-armata tiegħu, u għollieh ’il fuq mill-prinċpijiet kollha tiegħu.
42 U waqt li kien qed isaltan skont ix-xewqa ta’ qalbu, wara li kien rebaħ l-għedewwa kollha ta’ madwaru, ta parir mal-kunsilliera tiegħu biex jibnu belt għall-palazz tiegħu, u hekk għamlu.
43 U sabu wied kbir faċċata tal-lvant, u bnewlu belt kbira u estensiva, u Nimrod semmi l-belt li bena Sinar, għax il-

Mulej kien ħawwad bil-qawwa lill-għedewwa tiegħu u qeredhom.
44 U Nimrod għammar f'Sinar, u saltan b'mod fis-sigurtà, u ġġieled mal-għedewwa tiegħu u rażżanhom, u rnexxa fil-battalji kollha tiegħu, u saltnatu kiber ħafna.
45 U l-ġnus u l-ilsna kollha semgħu bil-fama tiegħu, u nġabru miegħu, u niżlu mal-art, u ġabulu offerti, u sar is-sid u s-sultan tagħhom, u lkoll għammru miegħu fil-belt ta' Shinar, u Nimrod isaltan fid-dinja fuq ulied kollha ta' Noè, u kienu lkoll taħt il-poter u l-kunsill tiegħu.
46 U l-art kollha kienet ta' lsien wieħed u kliem wieħed, imma Nimrod ma mexiex fit-triqat tal-Mulej, u kien aktar ħażin mill-irġiel kollha li kienu qablu, minn jiem id-dilluvju sa dawk il-jiem.
47 U għamel allat mill-injam u mill-ġebel, u miel quddiemhom, u rribella kontra l-Mulej, u għallem lis-sudditi kollha tiegħu u lin-nies tad-dinja l-mogħdijiet ħżiena tiegħu; u ibnu Mardon kien aktar ħażin minn missieru.
48 U kull min sema' bl-atti ta' Mardon bin Nimrod kien jgħid dwaru, "Mill-ħżiena joħroġ il-ħażen; għalhekk sar proverbju fl-art kollha, li jgħid, "Mill-ħżiena joħroġ il-ħażen," u kien mifrux fi kliem in-nies minn dak iż-żmien sa llum.
49 U Teraħ bin Naħor, prinċep tal-armata ta' Nimrod, kien f'dawk il-jiem kbir ħafna f'għajnejn is-sultan u s-sudditi tiegħu, u s-sultan u l-prinċpijiet kienu jħobbuh, u għollewh ħafna.
50 U Teraħ ħa mara u isimha kien Amtelo bint Kornebo; u mart Teraħ ħarġet tqila u wildetlu iben f'dawk il-jiem.
51 Teraħ kellu sebgħin sena meta nislu, u Teraħ semmi lil ibnu li twilidlu Abram, għax is-sultan kien rabbew f'dawk il-jiem, u tah iktar minn dak li kien il-prinċpijiet kollha tiegħu li kienu miegħu.

KAPITLU 8

1 U kien fil-lejl li twieled Abram, li l-qaddejja kollha ta' Teraħ, u l-għorrief kollha ta' Nimrod, u l-maġi tiegħu ġew u kielu u xorbu fid-dar ta' Teraħ, u ferħu miegħu f'dak il-lejl.
2 U meta l-għorrief u l-maġi kollha ħarġu mid-dar ta' Teraħ, dak il-lejl refgħu għajnejhom lejn is-sema biex iħarsu lejn il-kwiekeb, u raw, u ara kewkba waħda kbira ħafna ġiet mil-lvant u ġriet fis-smewwiet, u belgħet l-erba' stilel mill-erba' naħat tas-smewwiet.
3 U l-għorrief kollha tas-sultan u l-maġi tiegħu stagħġbu b'dak li ġara, u l-għorrief fehmu din il-kwistjoni, u għarfu s-sinifikat tagħha.
4 U qalu lil xulxin, "Dan biss sinjal tat-tifel li twieled lil Teraħ din il-lejl, li se jikber u jkun frott il-frott, u jimmultiplika, u jippossjedi l-art kollha, hu u wliedu għal dejjem, u hu u nislu se joqtlu slaten kbar, u jirtu artijiethom."
5 U l-għorrief u s-seħer marru d-dar dak il-lejl, u filgħodu dawn l-għorrief u s-seħer kollha qamu kmieni, u nġabru f'dar magħżula.
6 U tkellmu u qalu lil xulxin: "Araw, id-dehra li rajna lbieraħ filgħaxija hija moħbija mis-sultan, ma ġietx mgħarrfa lilu."
7 U jekk din il-ħaġa ssir magħrufa lis-sultan fl-aħħar jiem, hu jgħidilna, Għaliex ħbejtu din il-kwistjoni minni, u mbagħad ilkoll se nbatu l-mewt; għalhekk, issa ejjew immorru ngħidu lis-sultan id-dehra li rajna, u l-interpretazzjoni tagħha, u mbagħad nibqgħu ħielsa.
8 U hekk għamlu, u lkoll marru għand is-sultan u nxteħtu fl-art quddiemu, u qalu, "Jalla jgħix is-sultan, jalla jgħix is-sultan."
9 Smajna li twieled iben lil Teraħ, bin Naħor, il-prinċep tal-armata tiegħek, u lbieraħ filgħaxija ġejna f'daru, u kilna u xrobna u ferħna miegħu dak il-lejl.
10 U meta l-qaddejja tiegħek ħarġu mid-dar ta' Teraħ, biex immorru lejn djarna kull wieħed u waħda minnhom ħalli noqogħdu hemm għall-lejl, erfajna għajnejna lejn is-sema, u rajna kewkba kbira ġejja mil-lvant, u l-istess kewkba ġriet b'veloċità kbira, u belgħet erba' stilel kbar, mill-erba' naħat tas-smewwiet.
11 U l-qaddejja tiegħek stagħġbu bid-dehra li rajna, u twerwru bil-kbir, u għamilna l-ġudizzju tagħna fuq id-dehra, u għarafna bl-għerf tagħna l-interpretazzjoni xierqa tagħha, li din il-ħaġa tapplika għat-tifel li jitwieled lil Teraħ, li se jikber u jimmultiplika ħafna, u jsir setgħan, u joqtol is-slaten kollha tad-dinja, u jiret l-artijiet kollha tagħhom, hu u nislu għal dejjem.
12 U issa sid u sultan tagħna, ara, aħna tassew għarrafniek b'dak li rajna dwar dan it-tifel.
13 Jekk jidhirlu tajjeb li s-sultan jagħti valur lil missieru għal dan it-tifel, aħna noqtluh qabel ma jikber u jiżdied fl-art, u l-ħażen tiegħu jiżdied kontrina, u aħna u wliedna ninqerdu minħabba l-ħażen tiegħu.
14 U s-sultan sama' kliemhom u dehru tajbin f'għajnejh, u bagħat u sejjaħ lil Teraħ, u Teraħ ġie quddiem is-sultan.
15 U s-sultan qal lil Teraħ: "Intqalli li lbieraħ filgħaxija twildek iben, u b'dan il-mod ġie osservat fis-smewwiet fit-twelid tiegħu."
16 Issa għalhekk agħtini t-tifel, ħalli noqtluh qabel ma l-ħażen tiegħu jibda jattakkana, u jien nagħtik, għall-valur tiegħu, id-dar tiegħek mimlija fidda u deheb.
17 U Teraħ wieġeb lis-sultan u qallu: "Sidi u sultan tiegħi, smajt kliemek, u l-qaddej tiegħek se jagħmel kull ma jixtieq is-sultan tiegħu.
18 Imma sidi u sultan, jien se ngħidlek x'ġarali lbieraħ filgħaxija, biex nara x'parir se jagħti s-sultan lill-qaddej tiegħu, u mbagħad se nwieġeb lis-sultan dwar dak li għadu kif qal; u s-sultan qal: "Tkellem."
19 U Teraħ qal lis-sultan: "Ajon, bin Mored, ġie għandi lbieraħ filgħaxija u qalli,
20 Agħtini ż-żiemel kbir u sabiħ li tak is-sultan, u jien nagħtik il-fidda u d-deheb, it-tiben u l-għalf għall-valur tagħhom; u għedtlu, Stenna sakemm nara lis-sultan dwar kliemek, u ara kulma jgħid is-sultan, dak se nagħmel.
21 U issa sidi u sultan, ara, jien għarraftlek din il-ħaġa, u l-parir li s-sultan tiegħi se jagħti lill-qaddej tiegħu, dak se nimxi miegħu.
22 U s-sultan sama' kliem Teraħ, u xegħel ir-rabja tiegħu u qiesu bħala wieħed iblah.
23 U s-sultan wieġeb lil Teraħ, u qallu, "Int daqshekk iblah, injorant, jew nieqes mill-fehma, biex tagħmel din il-ħaġa, li tagħti ż-żiemel sabiħ tiegħek għall-fidda u d-deheb jew saħansitra għat-tiben u l-għalf?

24 Qatt m'għandek biżżejjed fidda u deheb biex tagħmel dan, għax ma tistax tikseb tiben u ikel biex titma' ż-żiemel tiegħek? U x'inhu għalik il-fidda u d-deheb, jew it-tiben u l-ikel, biex tagħti dak iż-żiemel sabiħ li tajtek, li bħalu ma jinstab l-ebda wieħed fid-dinja kollha?
25 U s-sultan waqaf jitkellem, u Teraħ wieġeb lis-sultan u qallu: "Hekk qal is-sultan lill-qaddej tiegħu;
26 Nitolbok, sidi u sultan tiegħi, x'inhu dan li għedtli, meta għedt, Agħtini lil ibnek biex noqtluh, u jien nagħtik il-fidda u d-deheb għall-valur tiegħu; x'se nagħmel bil-fidda u d-deheb wara l-mewt ta' ibni? Min se jiretni? Żgur li meta mmut, il-fidda u d-deheb jerġgħu lura għand is-sultan tiegħi li tahomli.
27 U meta s-sultan sama' kliem Teraħ, u l-parabbola li ġab dwar is-sultan, dan inkwetah ħafna u kien imdejjaq b'din il-ħaġa, u r-rabja tiegħu ħarqet ġo fih.
28 U Teraħ ra li r-rabja tas-sultan kienet mixgħula kontrih, u wieġeb lis-sultan u qallu: "Kulma għandi qiegħed fil-poter tas-sultan; kulma s-sultan jixtieq jagħmel lill-qaddej tiegħu, ħa jagħmlu, iva, saħansitra ibni qiegħed fil-poter tas-sultan, mingħajr ebda valur fi skambju, hu u ż-żewġ ħutu li huma ikbar minnu."
29 U s-sultan qal lil Teraħ: "Le, imma jien nixtri lil ibnek iż-żgħir bi prezz."
30 U Teraħ wieġeb lis-sultan u qallu: "Nitolbok, sidi u sultan, biex il-qaddej tiegħek jitkellem kelma quddiemek, u ħa jisma' s-sultan kelma l-qaddej tiegħu." U Teraħ qal: "Ħa jagħtini s-sultan tiegħi żmien tlett ijiem sakemm nikkunsidra din il-kwistjoni fija nnifsi, u nikkonsulta mal-familja tiegħi dwar kliem is-sultan tiegħi; u hu insista ħafna mas-sultan biex jaqbel ma' dan.
31 U s-sultan sema' lil Teraħ, u għamel hekk u tah tlett ijiem żmien, u Teraħ ħareġ minn quddiem is-sultan, u ġie d-dar għand il-familja tiegħu u qalilhom il-kliem kollu tas-sultan; u n-nies beżgħu ħafna.
32 U kien fit-tielet jum li s-sultan bagħat lil Teraħ, jgħidlu: "Ibgħatli lil ibnek għal prezz kif għedtlek; u jekk ma tagħmilx dan, nibgħat u noqtol lil kulma għandek f'darek, sabiex lanqas biss jibqa' kelb."
33 U Teraħ mar malajr, (għax il-ħaġa kienet urġenti mingħand is-sultan), u ħa tifel mingħand wieħed mill-qaddejja tiegħu, li kienet wildetlu l-qaddejja tiegħu dakinhar, u Teraħ ġab it-tifel għand is-sultan u rċieva l-valur tiegħu.
34 U l-Mulej kien ma' Teraħ f'din il-kwistjoni, biex Nimrod ma jikkawżax il-mewt ta' Abram, u s-sultan ħa lit-tifel mingħand Teraħ u b'saħħtu kollha xeħetlu rasu mal-art, għax ħaseb li kien Abram; u dan kien moħbi minnu minn dakinhar, u nsiet mis-sultan, peress li kienet ir-rieda tal-Providenza li ma jsofrix il-mewt ta' Abram.
35 U Teraħ ħa lil ibnu Abram bil-moħbi, flimkien ma' ommu u n-nurse tiegħu, u ħebahom f'għar, u ġabilhom il-provvisti tagħhom kull xahar.
36 U l-Mulej kien ma' Abram fl-għar u kiber, u Abram qatta' fl-għar għaxar snin, u s-sultan u l-prinċpijiet tiegħu, l-għorrief u l-għorrief, ħasbu li s-sultan kien qatel lil Abram.

KAPITLU 9

1 U Ħaran, bin Teraħ, l-akbar ħu ta' Abram, ħa mara f'dawk il-jiem.
2 Ħaran kellu disgħa u tletin sena meta ħadha; u mart Ħaran ħarġet tqila u wildet iben, u semmieh Lot.
3 U reġgħet ħarġet tqila u wildet tifla, u semmietha Milka; u reġgħet ħarġet tqila u wildet tifla, u semmietha Saraj.
4 Ħaran kellu tnejn u erbgħin sena meta nissel lil Saraj, li kien fl-għaxar sena tal-ħajja ta' Abram; u f'dawk il-jiem Abram u ommu u n-nurse ħarġu mill-għar, billi s-sultan u s-sudditi tiegħu kienu nsew il-ġrajja ta' Abram.
5 U meta Abram ħareġ mill-għar, mar għand Noè u ibnu Sem, u baqa' magħhom biex jitgħallem l-istruzzjoni tal-Mulej u t-triqat tiegħu, u ħadd ma kien jaf fejn kien Abram, u Abram qeda lil Noè u lil ibnu Sem għal żmien twil.
6 U Abram kien fid-dar ta' Noè għal disgħa u tletin sena, u Abram kien jaf lill-Mulej minn meta kellu tliet snin, u mexa fit-triqat tal-Mulej sal-jum ta' mewtu, kif kienu għallmuh Noè u ibnu Sem; u wlied l-art kollha f'dawk il-jiem kisru bil-kbir kontra l-Mulej, u rribellaw kontrih u qdew allat oħra, u nsew lill-Mulej li kien ħalaqhom fl-art; u l-abitanti tal-art għamlu għalihom infushom, f'dak iż-żmien, kull bniedem alla tiegħu; allat tal-injam u tal-ġebel li la setgħu jitkellmu, jisimgħu, u lanqas isalvaw, u wlied il-bnedmin qdewhom u saru allathom.
7 U s-sultan u l-qaddejja kollha tiegħu, u Teraħ mad-dar kollha tiegħu kienu mbagħad l-ewwel minn dawk li qdew allat tal-injam u tal-ġebel.
8 U Teraħ kellu tnax-il alla ta' daqs kbir, magħmulin mill-injam u mill-ġebel, skont it-tnax-il xahar tas-sena, u kien jaqdi lil kull wieħed kull xahar, u kull xahar Teraħ kien iġib l-offerta tal-ikel u l-offerta tax-xorb tiegħu lill-allat tiegħu; hekk kien jagħmel Teraħ il-jiem kollha.
9 U dik il-ġenerazzjoni kollha kienet ħażina f'għajnejn il-Mulej, u b'hekk għamlu lil kull bniedem alla tiegħu, imma telqu lill-Mulej li kien ħalaqhom.
10 U ma kien hemm l-ebda bniedem f'dawk il-jiem fid-dinja kollha li kien jaf lill-Mulej (għax kull bniedem kien jaqdi lil Alla tiegħu) ħlief Noè u n-nies ta' daru, u dawk kollha li kienu taħt il-kunsill tiegħu kienu jafu lill-Mulej f'dawk il-jiem.
11 U Abram bin Teraħ kien qed jikber f'dawk il-jiem fid-dar ta' Noè, u ħadd ma kien jaf dan, u l-Mulej kien miegħu.
12 U l-Mulej ta lil Abram qalb li tifhem, u hu kien jaf li l-għemejjel kollha ta' dik il-ġenerazzjoni kienu fiergħa, u li l-allat tagħhom kollha kienu fiergħa u ma kienu jiswew għal xejn.
13 U Abram ra x-xemx tiddi fuq l-art, u Abram qal lilu nnifsu Żgur li issa din ix-xemx li tiddi fuq l-art hija Alla, u lilu jien naqdi.
14 U Abram serva lix-xemx dakinhar u talbu, u meta filgħaxija nżlet ix-xemx bħas-soltu, u Abram qal bejnu u bejn ruħu, Żgur li dan ma jistax ikun Alla?
15 U Abram baqa' jitkellem bejnu u bejn ruħu: "Min hu li għamel is-smewwiet u l-art? Min ħalaq fuq l-art? Fejn hu?"
16 U ddallam il-lejl fuqu, u refa' għajnejh lejn il-punent, it-tramuntana, in-nofsinhar, u l-lvant, u ra li x-xemx kienet sparixxiet mill-art, u l-jum iddallam.
17 U Abram ra l-kwiekeb u l-qamar quddiemu, u qal, Żgur li dan hu Alla li ħalaq l-art kollha kif ukoll il-bniedem, u ara dawn il-qaddejja tiegħu huma allat madwaru: u Abram qeda lill-qamar u talbu dak il-lejl kollu.

18 U filgħodu meta daħlet id-dawl u x-xemx iddiet fuq l-art bħas-soltu, Abram ra l-affarijiet kollha li l-Mulej Alla kien għamel fuq l-art.
19 U Abram qal lilu nnifsu Żgur li dawn mhumiex allat li ħolqu l-art u l-umanità kollha, iżda dawn huma l-qaddejja ta' Alla, u Abram baqa' fid-dar ta' Noè u hemmhekk għaraf lill-Mulej u t-triqat tiegħu' u qeda lill-Mulej il-jiem kollha ta' ħajtu, u dik il-ġenerazzjoni kollha nsiet lill-Mulej, u serviet allat oħra tal-injam u tal-ġebel, u rribellaw il-jiem kollha tagħhom.
20 U s-sultan Nimrod isaltan b'mod sigur, u l-art kollha kienet taħt il-kontroll tiegħu, u l-art kollha kienet ta' lsien wieħed u kliem ta' għaqda.
21 U l-prinċpijiet kollha ta' Nimrod u l-irġiel il-kbar tiegħu ħadu parir flimkien; Fut, Mitzrajm, Cus u Kangħan mal-familji tagħhom, u qalu lil xulxin, Ejjew nibnu belt għalina nfusna u fiha torri b'saħħtu, u l-quċċata tiegħu tilħaq is-sema, u nagħmlu lilna nfusna famużi, sabiex inkunu nistgħu nsaltnu fuq id-dinja kollha, sabiex il-ħażen tal-għedewwa tagħna jieqaf minna, biex inkunu nistgħu nsaltnu bil-qawwa fuqhom, u biex ma nixterdux fuq l-art minħabba l-gwerer tagħhom.
22 U lkoll marru quddiem is-sultan, u qalu lis-sultan dawn il-kliem, u s-sultan qabel magħhom f'din il-kwistjoni, u hekk għamel.
23 U l-familji kollha nġabru flimkien, li kienu jikkonsistu f'madwar sitt mitt elf raġel, u marru jfittxu biċċa art estensiva biex jibnu l-belt u t-torri, u fittxew fl-art kollha u ma sabu l-ebda waħda bħal wied wieħed fil-lvant ta' art Shinar, madwar jumejn mixi, u vvjaġġaw hemm u għammru hemm.
24 U bdew jagħmlu l-briks u jaħarqu n-nar biex jibnu l-belt u t-torri li kienu immaġinaw li jlestu.
25 U l-bini tat-torri kien għalihom trasgressjoni u dnub, u bdew jibnuh, u waqt li kienu qed jibnu kontra l-Mulej Alla tas-sema, immaġinaw f'qalbhom li jiġġieldu kontrih u li jitilgħu s-sema.
26 U dawn in-nies kollha u l-familji kollha qasmu lilhom infushom fi tliet partijiet; l-ewwel waħda qalet, Se nitilgħu s-sema u niġġieldu kontrih; it-tieni qalet, Se nitilgħu s-sema u npoġġu l-allat tagħna hemmhekk u naqduhom; u t-tielet parti qalet, Se nitilgħu s-sema u noqtluh bil-pruwi u l-lanez; u Alla kien jaf l-għemejjel kollha tagħhom u l-ħsibijiet ħżiena kollha tagħhom, u ra l-belt u t-torri li kienu qed jibnu.
27 U meta kienu qed jibnu bnew belt kbira u torri għoli ħafna u b'saħħtu; u minħabba l-għoli tiegħu t-tikħil u l-briks ma laħqux lill-bennejja fit-tlugħ tagħhom lejh, sakemm dawk li telgħu kienu lestew sena sħiħa, u wara dan, marru għand il-bennejja u tawhom it-tikħil u l-briks; hekk kien isir kuljum.
28 U ara dawn telgħu u oħrajn niżlu l-ġurnata kollha; u kieku briksa kellha taqa' minn idejhom u tinkiser, kienu jibku fuqha lkoll, u kieku raġel kien jaqa' u jmut, ħadd minnhom ma kien iħares lejh.
29 U l-Mulej kien jaf ħsibijiethom, u ġara li meta kienu qed jibnu tefgħu l-vleġeġ lejn is-smewwiet, u l-vleġeġ kollha waqgħu fuqhom mimlija bid-demm, u meta rawhom qalu lil xulxin, Żgur li qtilna lil dawk kollha li qegħdin fis-sema.
30 Għax dan kien mingħand il-Mulej sabiex iwassalhom biex jiżvijaw, u sabiex; jeqridhom minn wiċċ l-art.
31 U bnew it-torri u l-belt, u għamlu dan kuljum sakemm għaddew ħafna jiem u snin.
32 U Alla qal lis-sebgħin anġlu li kienu weqfin quddiemu, lil dawk li kienu qribu, u qalilhom: "Ejjew ninżlu u nħawdu lsienhom, ħalli raġel ma jifhimx ilsien għajru," u hekk għamlulhom.
33 U minn dakinhar ta' wara, insew kull raġel ilsien għajru, u ma setgħux jifhmu jitkellmu b'ilsien wieħed, u meta l-bennej kien jieħu minn idejn għajru ġir jew ġebel li ma kienx ordna, il-bennej kien jarmih u jitfagħha fuq għajru, tant li dan kien imut.
34 U għamlu hekk għal ħafna jiem, u qatlu ħafna minnhom b'dan il-mod.
35 U l-Mulej laqat it-tliet taqsimiet li kienu hemm, u kkastigahom skont għemilhom u l-pjanijiet tagħhom; dawk li qalu, Se nitilgħu s-sema u naqdu lill-allat tagħna, saru bħal xadini u iljunfanti; u dawk li qalu, Se nolqtu s-sema bil-vleġeġ, il-Mulej qatilhom, raġel wieħed minn id ġaru; u t-tielet taqsima ta' dawk li qalu, Se nitilgħu s-sema u niġġieldu kontrih, il-Mulej xerridhom mad-dinja kollha.
36 U dawk li baqgħu fosthom, meta saru jafu u fehmu l-ħażen li kien ġej fuqhom, abbandunaw il-bini, u xterdu wkoll fuq wiċċ l-art kollha.
37 U waqfu jibnu l-belt u t-torri; għalhekk sejjaħ dak il-post Babel, għax hemmhekk il-Mulej ħawwad il-Lingwa tad-dinja kollha; ara, kien fil-lvant ta' art Shinar.
38 U dwar it-torri li bnew ulied il-bnedmin, l-art feħet ħalqha u belgħet terz minnu, u niżel nar mis-sema wkoll u ħaraq terz ieħor, u t-terz l-ieħor baqa' sal-lum, u huwa minn dik il-parti li kienet 'il fuq, u ċ-ċirkonferenza tiegħu hija mixja ta' tlett ijiem.
39 U ħafna minn ulied il-bnedmin mietu f'dik it-torri, poplu bla għadd.

KAPITLU 10

1 U Peleg bin Eber miet f'dawk il-jiem, fit-tmienja u erbgħin sena tal-ħajja ta' Abram bin Teraħ, u l-jiem kollha ta' Peleg kienu mitejn u disgħa u tletin sena.
2 U meta l-Mulej kien xerred lil ulied il-bnedmin minħabba d-dnub tagħhom fit-torri, ara huma nfirxu f'ħafna diviżjonijiet, u wlied il-bnedmin kollha ġew imxerrda fl-erba' kantunieri tad-dinja.
3 U l-familji kollha saru kull waħda skont il-lingwa tagħha, art tagħha, jew belt tagħha.
4 U wlied il-bnedmin bnew ħafna bliet skont il-familji tagħhom, fil-postijiet kollha fejn marru, u madwar l-art kollha fejn il-Mulej kien xerridhom.
5 U xi whud minnhom bnew bliet f'postijiet li minnhom wara ġew esterminati, u semmew dawn il-bliet skont isimhom stess, jew skont isim uliedhom, jew skont il-ġrajjiet partikolari tagħhom.
6 U wlied Ġafet, bin Noè, marru u bnew bliet għalihom infushom fil-postijiet fejn kienu mxerrdin, u semmew il-bliet kollha tagħhom b'isimhom, u wlied Ġafet kienu mqassma fuq wiċċ l-art f'ħafna diviżjonijiet u lingwi.
7 U dawn huma wlied Ġafet skont il-familji tagħhom: Gomer, Magog, Medaj, Ġawan, Tubal, Mesek, u Tiras; dawn huma wlied Ġafet skont il-ġenerazzjonijiet tagħhom.

8 U wlied Gomer, skont il-bliet tagħhom, kienu l-Frankumin, li jgħammru fl-art ta' Franza, ħdejn ix-xmara Franza, ħdejn ix-xmara Senah.
9 U wlied Refat huma l-Bartonim, li jgħammru fl-art ta' Bartonija ħdejn ix-xmara Leda, li tisfa' l-ilmijiet tagħha fil-baħar il-kbir Gihon, jiġifieri, l-oċeanus.
10 U wlied Tugarma huma għaxar familji, u dawn huma isimhom: Buzar, Parzunac, Balgar, Elicanum, Ragbib, Tarki, Bid, Zebuc, Ongal u Tilmaz; dawn kollha nfirxu u strieħu fit-tramuntana u bnew bliet għalihom infushom.
11 U semmew il-bliet tagħhom b'isimhom stess, dawk huma dawk li jgħixu ħdejn ix-xmajjar Ħitla u Italak sal-lum.
12 Imma l-familji ta' Angoli, Balgar u Parzunac, huma jgħammru ħdejn ix-xmara l-kbira Dubnee; u l-ismijiet tal-bliet tagħhom huma wkoll skont isimhom stess.
13 U wlied Ġavan huma l-Ġavanin li jgħammru fl-art ta' Makdonja, u wlied Medajare huma l-Orelum li jgħammru fl-art ta' Kurson, u wlied Tubal huma dawk li jgħammru fl-art ta' Tuskana ħdejn ix-xmara Pasija.
14 U wlied Mesek huma x-Xibaxxni u wlied Tiras huma Rusax, Kusni, u Ongolis; dawn kollha marru u bnew bliet għalihom infushom; dawk huma l-bliet li jinsabu ħdejn il-baħar Jabus ħdejn ix-xmara Kura, li tisfaċċa fix-xmara Tragan.
15 U wlied Elisha huma l-Almanim, u huma wkoll marru u bnew bliet għalihom infushom; dawk huma l-bliet li jinsabu bejn il-muntanji ta' Ġob u Shibatmo; u minnhom kienu n-nies ta' Lumbardi li jgħammru biswit il-muntanji ta' Ġob u Shibatmo, u huma ħakmu l-art tal-Italja u baqgħu hemm sal-lum.
16 U wlied Kittim huma r-Romin li jgħammru fil-wied ta' Kanopja ħdejn ix-xmara Tibrew.
17 U wlied Dudonim huma dawk li jgħammru fil-bliet ħdejn il-baħar ta' Gihon, fl-art ta' Bordna.
18 Dawn huma l-familji ta' wlied Ġafet skont il-bliet u l-lingwi tagħhom, meta xterdu wara t-torri, u semmew il-bliet tagħhom skont isimhom u l-ġrajjiet tagħhom; u dawn huma l-ismijiet tal-bliet kollha tagħhom skont il-familji tagħhom, li bnew f'dawk il-jiem wara t-torri.
19 U wlied Ħam kienu Kus, Mitzrajm, Fut, u Kangħan skont il-ġenerazzjoni u l-bliet tagħhom.
20 Dawn kollha marru u bnew bliet għalihom infushom skont kif sabu postijiet tajbin għalihom, u semmew bliethom skont ismijiet missirijiethom Kus, Mitzrajm, Fut u Kangħan.
21 U wlied Mitzrajm huma l-Ludim, l-Anamim, il-Leħabim, in-Naftukim, il-Patrusim, il-Kaslukim u l-Kafturim, seba' familji.
22 Dawn kollha jgħammru ħdejn ix-xmara Sihor, jiġifieri l-wied ta' l-Eġittu, u bnew bliet għalihom infushom u semmewhom b'isimhom stess.
23 U wlied Patros u Kaslok iżżewġu flimkien, u minnhom ħarġu l-Filistin, l-Ażatin, u l-Ġerarim, il-Githin u l-Ekronim, fil-ħames familji kollha; dawn ukoll bnew bliet għalihom infushom, u semmew bliethom skont ismijiet missirijiethom sal-lum.
24 U wlied Kangħan ukoll bnew bliet għalihom infushom, u semmew il-bliet tagħhom skont isimhom, ħdax-il belt u oħrajn bla għadd.
25 U erba' rġiel mill-familja ta' Ħam marru fl-art tal-pjanura; dawn huma l-ismijiet tal-erba' rġiel, Sodoma, Gomorra, Adma u Sebojim.
26 U dawn l-irġiel bnew erba' bliet fl-art tal-pjanura, u semmew l-ismijiet tal-bliet tagħhom skont isimhom stess.
27 U huma u wliedhom u kulma kien magħhom għammru f'dawk l-ibliet, u saru produttivi u mmultiplikaw ħafna u għammru fil-paċi.
28 U Seir bin Ħur, bin Ħivi, bin Kangħan, mar u sab wied faċċata tal-Muntanja Paran, u bena belt hemmhekk, u hu u s-seba' wliedu u n-nies ta' daru għammru hemm, u sejjaħ il-belt li bena Seir, skont ismu; dik hija l-art ta' Seir sal-lum.
29 Dawn huma l-familji ta' wlied Ħam, skont il-lingwi u l-bliet tagħhom, meta xterdu lejn pajjiżhom wara t-torri.
30 U xi wħud minn ulied Sem, bin Noè, missier ulied kollha ta' Għeber, ukoll marru u bnew bliet għalihom infushom fil-postijiet fejn kienu mxerrdin, u semmew il-bliet tagħhom b'isimhom.
31 U wlied Sem kienu Elam, Asur, Arpakshad, Lud, u Aram, u bnew bliet għalihom infushom u semmew l-ismijiet tal-bliet kollha tagħhom skont isimhom.
32 U Asur bin Sem u wliedu u n-nies ta' daru telqu f'dak iż-żmien, grupp kbir ħafna minnhom, u marru f'art imbiegħda li sabu, u ltaqgħu ma' wied wiesa' ħafna fl-art li marru fiha, u bnew erba' bliet għalihom infushom, u semmewhom skont isimhom u l-ġrajjiet tagħhom stess.
33 U dawn huma l-ismijiet tal-bliet li bnew ulied Asur: Nineva, Resen, Kalak, u Reħoboter; u wlied Asur għadhom jgħammru hemm sal-lum.
34 U wlied Aram ukoll marru u bnew belt għalihom infushom, u semmew il-belt Uż għal ħuhom il-kbir, u għammru fiha; dik hija l-art ta' Uż sal-lum.
35 U fit-tieni sena wara t-torri raġel mid-dar ta' Asur, li kien jismu Bela, telaq minn art Ninwe biex jgħammar mandar tiegħu kull fejn seta' jsib post; u waslu sa faċċata tal-bliet tal-pjanura kontra Sodoma, u għammru hemm.
36 U r-raġel qam u bena belt żgħira hemmhekk, u semmieha Bela, skont ismu; dik hija l-art ta' Zoar sal-lum.
37 U dawn huma l-familji ta' wlied Sem skont il-lingwa u l-bliet tagħhom, wara li xterdu fuq l-art wara t-torri.
38 U kull saltna, belt, u familja tal-familji ta' wlied Noè bnew ħafna bliet wara dan.
39 U stabbilew gvernijiet fil-bliet kollha tagħhom, sabiex ikunu regolati bl-ordnijiet tagħhom; hekk għamlu l-familji kollha ta' wlied Noè għal dejjem.

KAPITLU 11

1 U Nimrod bin Kus kien għadu fl-art ta' Shinar, u saltan fuqha u għammar hemm, u bena bliet fl-art ta' Shinar.
2 U dawn huma l-ismijiet tal-erba' bliet li bena, u semmiehom skont il-ġrajjiet li ġralhom fil-bini tat-torri.
3 U sejjaħ l-ewwel waħda Babel, għax qal, "Għax hemmhekk il-Mulej ħawwad il-lingwa tad-dinja kollha;" u t-tieni waħda semmieha Erek, għax minn hemm Alla xerridhom.
4 U t-tielet sejjaħlu Eked, għax qal li kien hemm battalja kbira f'dak il-post; u r-raba' sejjaħlu Kalna, għax il-prinċpijiet u l-irġiel setgħana tiegħu nqerdu hemmhekk, u ddisturbaw lill-Mulej, irribellaw u kisru kontrih.

5 U meta Nimrod kien bena dawn il-bliet fl-art ta’ Shinar, hu poġġa fihom il-bqija tal-poplu tiegħu, il-prinċpijiet tiegħu u l-irġiel setgħana tiegħu li kienu fadal f’saltnu.
6 U Nimrod għammar f’Babel, u hemmhekk ġedded ir-renju tiegħu fuq il-bqija tas-sudditi tiegħu, u saltan b’mod sigur, u s-sudditi u l-prinċpijiet ta’ Nimrod semmewh Amrafel, billi qalu li fit-torri l-prinċpijiet u l-irġiel tiegħu waqgħu permezz tiegħu.
7 U minkejja dan, Nimrod ma reġax lura għand il-Mulej, u kompla fil-ħażen u jgħallem il-ħażen lil ulied il-bnedmin; u Mardon, ibnu, kien agħar minn missieru, u kompla jżid mal-abominazzjonijiet ta’ missieru.
8 U hu ġiegħel lil ulied il-bnedmin jidinbu, għalhekk jingħad, Mill-ħżiena joħroġ il-ħażen.
9 Dak iż-żmien kien hemm gwerra bejn il-familji ta’ wlied Ħam, għax kienu qed jgħammru fil-bliet li kienu bnew.
10 U Kedorlaomer, sultan ta’ Elam, telaq mill-familji ta’ wlied Ħam, u ġġieled magħhom u rażżanhom, u mar fil-ħames bliet tal-pjanura u ġġieled kontrihom u rażżanhom, u kienu taħt il-kontroll tiegħu.
11 U qdewh għal tnax-il sena, u tawh taxxa kull sena.
12 Dak iż-żmien miet Naħor, bin Serug, fid-disgħa u erbgħin sena ta’ ħajt Abram, bin Teraħ.
13 U fil-ħamsin sena ta’ ħajt Abram bin Teraħ, Abram ħareġ mid-dar ta’ Noè u mar lejn dar missieru.
14 U Abram għaraf lill-Mulej, u mexa fi triqatu u fl-istruzzjonijiet tiegħu, u l-Mulej Alla tiegħu kien miegħu.
15 U Teraħ missieru kien f’dawk iż-żminijiet, għadu l-kaptan tal-armata tas-sultan Nimrod, u kien għadu jsegwi allat barranin.
16 U Abram wasal għand dar missieru u ra tnax-il alla weqfin hemmhekk fit-tempji tagħhom, u Abram inxtegħel bir-rabja meta ra dawn ix-xbihat f’dar missieru.
17 U Abram qal, “Daqs kemm hu ħaj il-Mulej dawn ix-xbihat m’għandhomx jibqgħu fid-dar ta’ missieri; hekk jagħmilli l-Mulej li ħalaqni jekk fi żmien tlett ijiem ma nkissirhomx kollha.”
18 U Abram telaq minnhom, u r-rabja tiegħu ħarqet ġo fih. U Abram ħaffef u mar mill-kamra tal-banju għall-bitħa ta’ barra ta’ missieru, u sab lil missieru bilqiegħda fil-bitħa, u l-qaddejja kollha tiegħu miegħu, u Abram ġie u qagħad quddiemu.
19 U Abram staqsa lil missieru u qallu, “Missier, għidli fejn hu Alla li ħalaq is-sema u l-art, u wlied il-bnedmin kollha fuq l-art, u li ħalaq lilek u lili.” U Teraħ wieġeb lil ibnu Abram u qallu, “Ara, dawk li ħalquna qegħdin ilkoll magħna fid-dar.”
20 U Abram qal lil missieru, “Sidi, urinihomlok, jekk jogħġbok.” U Teraħ daħħal lil Abram fil-kamra tal-bitħa ta’ ġewwa, u Abram ra, u ara, il-kamra kollha kienet mimlija allat tal-injam u tal-ġebel, tnax-il xbieha kbira u oħrajn iżgħar minnhom bla għadd.
21 U Teraħ qal lil ibnu, Ara, dawn huma li għamlu kulma tara fuq l-art, u li ħolqu lili u lilek, u l-umanità kollha.
22 U Teraħ miel quddiem allat tiegħu, u mbagħad telaq minnhom, u Abram, ibnu, telaq miegħu.
23 U meta Abram telaq minnhom mar għand ommu u qagħad quddiemha, u qal lil ommu: “Ara, missieri wrieni lil dawk li għamlu s-sema u l-art, u lil ulied il-bnedmin kollha.”
24 Issa, mela, agħmel ħiltek u ġib gidi mill-merħla, u agħmel minnu laħam tajjeb, biex inġibu lill-allat ta’ missieri bħala offerta biex jieklu; forsi b’hekk insir aċċettabbli għalihom.
25 U ommu għamlet hekk, u ġabet gidi, u għamlet ikel tajjeb minnu, u ġabitu lil Abram, u Abram ħa l-ikel tajjeb mingħand ommu u ġabu quddiem l-allat ta’ missieru, u resaq lejhom biex jieklu; u Teraħ missieru, ma kienx jaf b’dan.
26 U Abram ra dakinhar li kien bilqiegħda fosthom, li ma kellhomx leħen, la smigħ, la moviment, u ħadd minnhom ma seta’ jmidd idu biex jiekol.
27 U Abram beda jiddieħaq bihom, u qal, Żgur li l-ikel tajjeb li ħejjejt ma għoġobhomx, jew forsi kien ftit wisq għalihom, u għalhekk ma ridux jieklu; għalhekk għada se nħejji ikel frisk u tajjeb, aħjar u aktar abbundanti minn dan, sabiex nara r-riżultat.
28 U kien l-għada li Abram qal lil ommu dwar l-ikel tajjeb, u ommu qamet u ġabet tlett giddien sbieħ mill-merħla, u għamlet minnhom ikel tajjeb mill-aqwa, bħalma kien iħobb binha, u tatu lil binha Abram; u Teraħ missieru ma kienx jaf bih.
29 U Abram ħa l-ikel tajjeb mingħand ommu, u ġibu quddiem l-allat ta’ missieru fil-kamra tal-banju; u resaq lejhom biex jieklu, u poġġieh quddiemhom, u Abram qagħad bilqiegħda quddiemhom il-ġurnata kollha, jaħseb li forsi jieklu.
30 U Abram ħares lejhom, u ara la kellhom leħen u lanqas smigħ, u lanqas wieħed minnhom ma medd idu lejn il-laħam biex jiekol.
31 U filgħaxija ta’ dakinhar f’dik id-dar Abram kien imlibbes bl-ispirtu ta’ Alla.
32 U għajjat u qal, “Gwaj għal missieri u għal din il-ġenerazzjoni ħażina, li qlubhom kollha huma inklinati lejn il-vanità, li jservu dawn l-idoli tal-injam u tal-ġebel li la jistgħu jieklu, ixommu, jisimgħu u lanqas jitkellmu, li għandhom fomm mingħajr kliem, għajnejn mingħajr vista, widnejn mingħajr smigħ, idejn mingħajr sentiment, u riġlejn li ma jistgħux jiċċaqalqu; bħalhom huma dawk li għamluhom u li jafdaw fihom.
33 U meta Abram ra dawn l-affarijiet kollha xegħel ir-rabja tiegħu kontra missieru, u ħaffef u qabad mannara f’idu, u daħal fil-kamra tal-allat, u kiser l-allat kollha ta’ missieru.
34 U meta kien lesta li kiser ix-xbihat, poġġa l-mannara f’id l-alla l-kbir li kien hemm quddiemhom, u ħareġ; u Teraħ missieru ġie d-dar, għax kien sama’ fil-bieb il-ħoss tat-taqtir tal-mannara; u Teraħ daħal fid-dar biex jara x’kien qed jiġri.
35 U Teraħ, meta sama’ l-ħoss tal-mannara fil-kamra tax-xbihat, ġera lejn il-kamra tax-xbihat, u ltaqa’ ma’ Abram ħiereġ.
36 U Teraħ daħal fil-kamra u sab l-idoli kollha waqgħu u mkissrin, u l-mannara f’id l-akbar wieħed, li ma kinitx imkissra, u l-ikel tajjeb li kien għamel ibnu Abram kien għadu quddiemhom.
37 U meta Teraħ ra dan ir-rabja tiegħu xegħlet ħafna, u ħaffef u mar mill-kamra għand Abram.
38 U sab lil ibnu Abram għadu bilqiegħda fid-dar; u staqsieh, “X’inhu dan ix-xogħol li għamilt lill-allat tiegħi?”
39 U Abram wieġeb lil Teraħ missieru u qallu, “Mhux hekk sidi, għax jien ġibt ikel tajjeb quddiemhom, u meta

mort qribhom bil-laħam biex jieklu, huma lkoll f'daqqa meddu idejhom biex jieklu qabel ma l-kbir medd idu biex jiekol.
40 U l-kbir ra għemilhom li għamlu quddiemu, u r-rabja tiegħu xegħlet bil-qawwa kontrihom, u mar u ħa l-mannara li kienet fid-dar u ġie lejhom u kissirhom kollha, u ara l-mannara għadha f'idu kif qed tara.
41 U r-rabja ta' Teraħ xegħlet kontra ibnu Abram, meta qal dan; u Teraħ qal lil ibnu Abram fir-rabja tiegħu, X'inhi din l-istorja li għedt? Qed tgħidli l-gideb.
42 Hemm f'dawn l-allat spirtu, ruħ jew qawwa biex jagħmlu dak kollu li għedtli? Mhumiex injam u ġebel, u mhux jien stess għamilthom, u tista' tgħid gideb bħal dan, tgħid li l-alla l-kbir li kien magħhom laqathom? Int li poġġejtlu l-mannara f'idejh, u mbagħad għidt li hu laqathom ilkoll.
43 U Abram wieġeb lil missieru u qallu: "U kif tista' taqdi dawn l-idoli li fihom m'hemm l-ebda setgħa li tagħmel xejn? Jistgħu dawk l-idoli li tafda fihom jeħilsuk? Jistgħu jisimgħu t-talb tiegħek meta ssejjaħhom? Jistgħu jeħilsuk minn idejn l-għedewwa tiegħek, jew jiġġieldu l-battalji tiegħek għalik kontra l-għedewwa tiegħek, biex taqdi l-injam u l-ġebel li la jistgħu jitkellmu u lanqas jisimgħu?"
44 U issa żgur mhux tajjeb għalik u lanqas għal ulied il-bnedmin li huma konnessi miegħek, li tagħmlu dawn l-affarijiet; intom daqshekk boloh, daqshekk boloh jew daqshekk bla fehma li taqdu l-injam u l-ġebel, u tagħmlu b'dan il-mod?
45 U tinsew lill-Mulej Alla li għamel is-sema u l-art, u li ħalaqkom fl-art, u b'hekk iġġibu ħażen kbir fuq ruħkom f'din il-kwistjoni billi taqdu l-ġebel u l-injam?
46 Ma dinbux missirijietna fi żmien ilu f'din il-ħaġa, u l-Mulej Alla tad-dinja ġab fuqhom l-ilmijiet tad-dilluvju u qered l-art kollha?
47 U kif tistgħu tkomplu tagħmlu dan u taqdu allat tal-injam u tal-ġebel, li ma jistgħux jisimgħu, jew jitkellmu, jew jeħilsukom mill-oppressjoni, u b'hekk iġibu l-korla ta' Alla tal-univers fuqkom?
48 Issa mela missieri aħrab minn dan, u ġġibx ħsara fuq ruħek u fuq ruħek ta' darek.
49 U Abram ħaffef u qabeż minn quddiem missieru, u ħa l-mannara mill-akbar idolu ta' missieru, li biha Abram kissirha u ħarab.
50 U Teraħ, meta ra kulma kien għamel Abram, ħaffef biex jitlaq minn daru, u mar għand is-sultan u ġie quddiem Nimrod u waqaf quddiemu, u miel quddiem is-sultan; u s-sultan qallu, X'tixtieq?
51 U qal, Nitolbok sidi, biex tismagħni—Issa ħamsin sena ilu twilidtli tifel, u hekk għamel lill-allat tiegħi u hekk tkellem; u issa għalhekk, sidi u sultan tiegħi, ibgħatu għalija biex jiġi quddiemek, u ġġudikah skont il-liġi, ħalli aħna ninħelsu mill-ħażen tiegħu.
52 U s-sultan bagħat tlett irġiel mill-qaddejja tiegħu, u marru u ġabu lil Abram quddiem is-sultan. U Nimrod u l-prinċpijiet u l-qaddejja tiegħu kollha kienu bilqiegħda dakinhar quddiemu, u Teraħ ukoll qagħad quddiemhom.
53 U s-sultan qal lil Abram, "X'inhu dan li għamilt lil missierek u lill-allat tiegħu?" U Abram wieġeb lis-sultan bil-kliem li qal lil missieru, u qallu, "L-alla l-kbir li kien magħhom fid-dar għamlilhom dak li smajt."
54 U s-sultan qal lil Abram, "Kellhom is-setgħa li jitkellmu u jieklu u jagħmlu kif għedt?" U Abram wieġeb lis-sultan u qallu, "U jekk m'hemmx setgħa fihom, għaliex taqdihom u ġġiegħel lil ulied il-bnedmin jiżbaljaw permezz tal-bluha tiegħek?"
55 Timmaġina li jistgħu jeħilsuk jew jagħmlu xi ħaġa żgħira jew kbira, biex taqdihom? U għaliex ma tħossx lil Alla tal-univers kollu, li ħalaqek u li għandu s-setgħa li joqtol u jżommok ħaj?
56 O sultan iblah, sempliċi, u injorant, gwaj għalik għal dejjem.
57 Ħsibt li int se tgħallem lill-qaddejja tiegħek it-triq it-tajba, imma int ma għamiltx dan, imma mlejt l-art kollha bid-dnubiet tiegħek u bid-dnubiet tal-poplu tiegħek li mxew fi triqatek.
58 Ma tafx, jew ma smajtx, li dan il-ħażen li tagħmel, missirijietna dinbu fih fi żmien ilu, u Alla etern ġab l-ilmijiet tad-dilluvju fuqhom u qeridhom ilkoll, u qerid ukoll l-art kollha minħabba fihom? U int u l-poplu tiegħek tqumu issa u tagħmlu bħal dan ix-xogħol, sabiex inwaqqgħu l-korla tal-Mulej Alla tal-univers, u ġġibu l-ħażen fuqek u fuq l-art kollha?
59 Issa għalhekk warrab din l-għemil ħażin li qed tagħmel, u aqdi lil Alla tad-dinja, bħalma ruħek f'idejh, u mbagħad ikun tajjeb għalik.
60 U jekk qalbek il-ħażina ma tismax kliemi biex iġġiegħlek titlaq triqatek il-ħżiena, u taqdi lil Alla etern, allura tmut fil-mistħija fl-aħħar jiem, int, il-poplu tiegħek u dawk kollha li huma konnessi miegħek, li jisimgħu kliemek jew jimxu fit-triqat il-ħżiena tiegħek.
61 U meta Abram waqaf jitkellem quddiem is-sultan u l-prinċpijiet, Abram refa' għajnejh lejn is-smewwiet, u qal, "Il-Mulej jara l-ħżiena kollha, u hu se jiġġudikahom."

KAPITLU 12

1 U meta s-sultan sama' kliem Abram ordna li jitpoġġa l-ħabs; u Abram kien għaxart ijiem il-ħabs.
2 U fi tmiem dawk il-jiem is-sultan ordna li s-slaten, il-prinċpijiet u l-gvernaturi kollha ta' provinċji differenti u l-għorrief għandhom jiġu quddiemu, u qagħdu bilqiegħda quddiemu, u Abram kien għadu fid-dar tal-konfinament.
3 U s-sultan qal lill-prinċpijiet u l-għorrief: "Smajtu x'għamel Abram, bin Teraħ, lil missieru? Hekk għamlu, u jien ordnajt li jinġieb quddiemi, u hekk tkellem; qalbu ma żbaljatx miegħu, lanqas ma tħarrek quddiemi, u ara issa qiegħed magħluq fil-ħabs.
4 Għalhekk iddeċiedu x'ġudizzju għandu jingħata lil dan ir-raġel li żeblaħ lis-sultan; li tkellem u għamel dak kollu li smajtu.
5 U lkoll wieġbu lis-sultan u qalulu: "Ir-raġel li jgħajjar lis-sultan għandu jiġi mdendel ma' siġra; imma billi għamel dak kollu li qal, u stmerr lill-allat tagħna, għalhekk irid jinħaraq għall-mewt, għax din hi l-liġi f'din il-kwistjoni."
6 Jekk jogħġob lis-sultan li jagħmel dan, ħa jordna lill-qaddejja tiegħu biex iqabbdu nar lejl u nhar fil-forn tal-briks tiegħek, u mbagħad aħna narmu lil dan ir-raġel fih. U s-sultan għamel hekk, u ordna lill-qaddejja tiegħu biex iħejju nar għal tlett ijiem u tlett iljieli fil-forn tas-sultan, li qiegħed f'Kasdim; u s-sultan ordnalhom biex jieħdu lil Abram mill-ħabs u joħorġuh biex jinħaraq.

7 U l-qaddejja kollha tas-sultan, il-prinċpijiet, is-sinjuri, il-gvernaturi, u l-imħallfin, u l-abitanti kollha tal-art, madwar disa' mitt elf raġel, qagħdu bilwieqfa quddiem il-forn biex jaraw lil Abram.
8 U n-nisa u ċ-ċkejknin kollha nġabru fuq il-bjut u t-torrijiet biex jaraw x'kien qed jiġri lil Abram, u lkoll waqfu flimkien 'il bogħod; u ma baqax raġel li ma ġiex dakinhar biex jara x-xena.
9 U meta Abram wasal, il-maġi tas-sultan u l-għorrief raw lil Abram, u għajtu lis-sultan u qalu, Sid sovran tagħna, żgur dan hu r-raġel li nafu li kien it-tifel li fit-twelid tiegħu l-istilla l-kbira belgħet l-erba' stilel, li ddikjarajna lis-sultan issa ħamsin sena ilu.
10 U ara issa missieru wkoll kiser il-kmandamenti tiegħek, u żeblaħ bik billi ġablek tifel ieħor, li int qtiltu.
11 U meta s-sultan sama' kliemhom, irrabja ħafna, u ordna li Teraħ jinġieb quddiemu.
12 U s-sultan qal: "Smajt x'qalu l-maġi? Issa għidli s-sewwa, kif għamiltha; u jekk tgħid il-verità, tiġi lliberat."
13 U meta ra li r-rabja tas-sultan kienet tant qawwija, Teraħ qal lis-sultan, "Sidi u sultan, int smajt il-verità, u dak li qalu l-għorrief huwa sewwa." U s-sultan qal, "Kif stajt tagħmel din il-ħaġa, tikser l-ordnijiet tiegħi u tagħtini tifel li ma twelidtx int, u tieħu prezz għalih?"
14 U Teraħ wieġeb lis-sultan: "Għax dak iż-żmien kont imqanqal għal ibni, u ħadt iben il-qaddejja tiegħi u ħadtu għand is-sultan."
15 U s-sultan qal: "Min tak il-parir għal dan? Għidli, taħbi xejn minni, u mbagħad ma tmutx."
16 U Teraħ twerwer ħafna quddiem is-sultan, u qal lis-sultan: "Kien Ħaran, ibni l-kbir, li tani l-parir għal dan; u Ħaran kien f'dawk il-jiem li twieled Abram, meta kellu tnejn u tletin sena.
17 Imma Ħaran ma ta xejn lil missieru, għax Teraħ qal dan lis-sultan sabiex jeħles ruħu mis-sultan, għax kien jibża' ħafna; u s-sultan qal lil Teraħ, Ħaran ibnek li tak dan il-parir se jmut bin-nar ma' Abram; għax is-sentenza tal-mewt hija fuqu talli rribella kontra x-xewqa tas-sultan f'li jagħmel din il-ħaġa.
18 U Ħaran f'dak iż-żmien ħassu inklinat li jimxi fit-triqat ta' Abram, imma żammha fih innifsu.
19 U Ħaran qal f'qalbu, "Ara, issa s-sultan qabad lil Abram minħabba dawn l-affarijiet li għamel Abram, u jiġri li jekk Abram jirbaħ fuq is-sultan jien nimxi warajh, imma jekk is-sultan jirbaħ jien immur wara s-sultan."
20 U meta Teraħ kien qal dan lis-sultan dwar ibnu Ħaran, is-sultan ordna li Ħaran jinħatar flimkien ma' Abram.
21 U ġabuhom it-tnejn, lil Abram u lil ħuh Ħaran, biex jitfgħuhom fin-nar; u l-abitanti kollha tal-art u l-qaddejja tas-sultan u l-prinċpijiet u n-nisa u t-tfal żgħar kollha kienu hemm, weqfin dakinhar fuqhom.
22 U l-qaddejja tas-sultan ħadu lil Abram u lil ħuh, u neżżgħuhom minn ħwejjiġhom kollha ħlief mill-ilbies t'isfel li kienu fuqhom.
23 U rabtu idejhom u saqajhom b'ħbula tal-għażel, u l-qaddejja tas-sultan refgħuhom u tefgħuhom it-tnejn fil-forn.
24 U l-Mulej ħabb lil Abram u kellu ħniena miegħu, u l-Mulej niżel u ħeles lil Abram min-nar u ma nħaraqx.
25 Imma l-ħbula kollha li bihom rabtuh inħarqu, waqt li Abram baqa' u mexa fin-nar.
26 U Ħaran miet meta tefgħuh fin-nar, u nħaraq għal irmied, għax qalbu ma kinitx perfetta mal-Mulej; u dawk l-irġiel li tefgħuh fin-nar, il-fjamma tan-nar infirxet fuqhom, u nħarqu, u tnax-il raġel minnhom mietu.
27 U Abram mexa f'nofs in-nar għal tlett ijiem u tlett iljieli, u l-qaddejja kollha tas-sultan rawh miexi fin-nar, u ġew u qalu lis-sultan, u qalulu: "Ara, rajna lil Abram miexi f'nofs in-nar, u lanqas il-ħwejjeġ ta' taħt li kellu ma nħarqu, imma l-ħabel li bih kien marbut inħaraq."
28 U meta s-sultan sama' kliemhom qalbu ddgħajfet u ma riedx jemminhom; għalhekk bagħat prinċpijiet fidili oħra biex jaraw din il-kwistjoni, u huma marru u rawha u qaluha lis-sultan; u s-sultan qam biex imur jaraha, u ra lil Abram miexi 'l hemm u 'l hawn f'nofs in-nar, u ra l-ġisem ta' Ħaran maħruq, u s-sultan stagħġeb ħafna.
29 U s-sultan ordna lil Abram biex jinħareġ min-nar; u l-qaddejja tiegħu resqu biex joħorġuh imma ma setgħux, għax in-nar kien madwarhom u l-fjamma tiela' lejhom mill-forn.
30 U l-qaddejja tas-sultan ħarbu minnha, u s-sultan ċanfarhom u qalilhom: "Iġġridu u oħorġu lil Abram min-nar biex ma tmutux."
31 U l-qaddejja tas-sultan reġgħu resqu biex joħorġu lil Abram, u n-nirien niżlu fuqhom u ħarqu wiċċhom u b'hekk tmienja minnhom mietu.
32 U meta s-sultan ra li l-qaddejja tiegħu ma setgħux jersqu lejn in-nar biex ma jinħarqux, is-sultan sejjaħ lil Abram, O qaddej ta' Alla li hu fis-sema, oħroġ minn nofs in-nar u ejja hawn quddiemi; u Abram sema' leħen is-sultan, u ħareġ minn quddiem in-nar u ġie u waqaf quddiem is-sultan.
33 U meta Abram ħareġ, is-sultan u l-qaddejja kollha tiegħu raw lil Abram ġej quddiem is-sultan, bil-ħwejjeġ t'isfel tiegħu fuqu, għax ma kinux maħruqa, imma l-ħabel li bih kien marbut kien maħruq.
34 U s-sultan qal lil Abram, "Kif ma nħaraqtx fin-nar?"
35 U Abram wieġeb lis-sultan: "L-Alla tas-sema u l-art li fih nafda u li għandu kollox f'idejh, hu ħelisni min-nar li fih tefgħtni."
36 U Ħaran, ħu Abram, inħaraq kollu rmied, u fittxew ġismu, u sabuh ikkonsmat.
37 U Ħaran kellu tnejn u tmenin sena meta miet fin-nar ta' Kasdim. U s-sultan, il-prinċpijiet, u l-abitanti tal-art, meta raw li Abram kien ġie meħlus min-nar, ġew u mielu quddiem Abram.
38 U Abram qalilhom, "Tmilux quddiemi, imma milu quddiem Alla tad-dinja li ħalaqkom, u aqduh, u imxu fi triqatu għax hu li ħelisni minn dan in-nar, u hu li ħalaq l-erwieħ u l-ispirti tal-bnedmin kollha, u sawwar il-bniedem f'ġuf ommu, u ġibu fid-dinja, u hu li se jeħles lil dawk li jafdaw fih minn kull uġigħ.
39 U din il-ħaġa dehret tassew meraviljuża f'għajnejn is-sultan u l-prinċpijiet, li Abram ġie salvat min-nar u li Ħaran inħaraq; u s-sultan ta lil Abram ħafna rigali u tah iż-żewġ qaddejja ewlenin tiegħu mid-dar tas-sultan; wieħed kien jismu Oni u l-ieħor kien Eligħeżer.
40 U s-slaten, il-prinċpijiet u l-qaddejja kollha taw lil Abram ħafna rigali ta' fidda u deheb u perli, u s-sultan u l-prinċpijiet tiegħu bagħtuh, u telaq fis-sliem.
41 U Abram telaq minn ħdejn is-sultan fis-sliem, u ħafna mill-qaddejja tas-sultan segwewh, u madwar tliet mitt raġel ingħaqdu miegħu.

42 U Abram irritorna dakinhar u mar lejn dar missieru, hu u l-irġiel li kienu warajh, u Abram qeda lill-Mulej Alla tiegħu l-jiem kollha ta' ħajtu, u mexa fi triqatu u segwa l-liġi tiegħu.
43 U minn dakinhar 'il quddiem Abram inklina qlub ulied il-bnedmin biex jaqdu lill-Mulej.
44 U f'dak iż-żmien Naħor u Abram ħadu għalihom nisa, il-bniet ta' ħuhom Ħaran; mart Naħor kienet Milka u isem mart Abram kien Saraj. U Saraj, mart Abram, kienet sterili; ma kellhiex nisel f'dawk il-jiem.
45 U meta għaddew sentejn minn meta Abram ħareġ minnar, jiġifieri fit-tnejn u ħamsin sena ta' ħajtu, ara, is-sultan Nimrod qagħad f'Babel fuq it-tron, u s-sultan raqad u ħolom li kien wieqaf mat-truppi u l-eżerċti tiegħu f'wied biswit il-forn tas-sultan.
46 U refa' għajnejh u ra raġel fix-xbieha ta' Abram ħiereġ mill-forn, u li ġie u waqaf quddiem is-sultan bis-sejf tiegħu miġbud, u mbagħad qabeż lejn is-sultan bis-sejf tiegħu, meta s-sultan ħarab mir-raġel, għax kien imbeżża'; u waqt li kien qed jiġri, ir-raġel xeħet bajda fuq ras is-sultan, u l-bajda saret xmara kbira.
47 U s-sultan ħolom li t-truppi kollha tiegħu għerqu f'dik ix-xmara u mietu, u s-sultan ħarab bi tliet irġiel li kienu qablu u ħarab.
48 U s-sultan ħares lejn dawn l-irġiel u kienu lebsin ilbies prinċipeski bħall-ilbies tas-slaten, u kellhom id-dehra u l-maestà tas-slaten.
49 U waqt li kienu qed jiġru, ix-xmara reġgħet inbidlet f'bajda quddiem is-sultan, u mill-bajda ħareġ għasfur żgħir li ġie quddiem is-sultan, u tar lejn rasu u qatagħlu għajn is-sultan.
50 U s-sultan tnikket b'dak li ra, u qam minn raqdu u ruħu tħawdet; u ħass terrur kbir.
51 U filgħodu s-sultan qam minn fuq soddu bil-biża', u ordna lill-għorrief u s-sħaħar kollha biex jiġu quddiemu, meta s-sultan irrakkonta lilhom il-ħolma tiegħu.
52 U qaddej għaqli tas-sultan, li kien jismu Anuki, wieġeb lis-sultan u qallu, Dan mhu xejn ħlief il-ħażen ta' Abram u nislu li se jqum kontra l-Mulej u s-sultan tiegħi fl-aħħar jiem.
53 U ara jasal il-jum meta Abram u nislu u wlied daru se jiġġieldu mas-sultan tiegħi, u se joqtlu l-eżerċti kollha tas-sultan u t-truppi tiegħu.
54 U dwar dak li għedt dwar tlett irġiel li rajt bħalek, u li ħarbu, dan ifisser li int biss se taħrab bi tliet slaten mis-slaten tad-dinja li se jkunu miegħek fil-battalja.
55 U dak li rajt dwar ix-xmara li nbidlet f'bajda bħall-ewwel, u l-għasfur żgħir li qalagħlek għajnejk, dan ma jfissirx xejn ħlief in-nisel ta' Abram li se joqtol lis-sultan fl-aħħar jiem.
56 Din hija l-ħolma tas-sultan tiegħi, u din hija l-interpretazzjoni tagħha, u l-ħolma hija vera, u l-interpretazzjoni li tak il-qaddej tiegħek hija retta.
57 Issa għalhekk sultan tiegħi, żgur li taf li issa għaddew tnejn u ħamsin sena minn meta l-għorrief tiegħek raw dan fit-twelid ta' Abram, u jekk is-sultan tiegħi jħalli lil Abram jgħix fid-dinja, dan ikun ta' ħsara għal sidi u s-sultan tiegħi, għax il-jiem kollha li jgħix Abram la int u lanqas saltnatek ma tkunu stabbiliti, għax dan kien magħruf qabel fit-twelid tiegħu; u għaliex is-sultan tiegħi ma joqtlux, biex il-ħażen tiegħu jinżamm minnek fl-aħħar jiem?
58 U Nimrod sema' leħen Anuki, u bagħat lil xi whud mill-qaddejja tiegħu bil-moħbi biex imorru jaħtfu lil Abram, u jġibuh quddiem is-sultan biex ibati l-mewt.
59 U Eliġeżer, il-qaddej ta' Abram li s-sultan kien tah, kien dak iż-żmien fil-preżenza tas-sultan, u sema' x'kien ta parir Anuki lis-sultan, u x'kien qal is-sultan biex jikkaġuna l-mewt ta' Abram.
60 U Eliġeżer qal lil Abram, "Iġġedded, qum u salva ruħek, ħalli ma tmutx minn idejn is-sultan, għax hekk ra f'ħolma dwarek, u hekk interpretaha Anuki, u hekk ukoll ta parir Anuki lis-sultan dwarek.
61 U Abram sema' leħen Eliġeżer, u Abram ħaffef u ġera għas-sigurtà lejn id-dar ta' Noè u ibnu Sem, u nħeba hemmhekk u sab post ta' sigurtà; u l-qaddejja tas-sultan ġew fid-dar ta' Abram biex ifittxuh, imma ma setgħux isibuh, u fittxewh mal-pajjiż kollu u ma nstabx, u marru u fittxewh f'kull direzzjoni u ma nstabx.
62 U meta l-qaddejja tas-sultan ma setgħux isibu lil Abram reġgħu lura għand is-sultan, iżda r-rabja tas-sultan kontra Abram ġiet imrażżna, peress li ma sabux, u s-sultan keċċa minn moħħu din il-kwistjoni dwar Abram.
63 U Abram baqa' moħbi fid-dar ta' Noè għal xahar, sakemm is-sultan nesa din il-kwistjoni, imma Abram xorta baqa' jibża' mis-sultan; u Teraħ mar jara lil ibnu Abram bil-moħbi fid-dar ta' Noè, u Teraħ kien kbir ħafna f'għajnejn is-sultan.
64 U Abram qal lil missieru: "Ma tafx li s-sultan qed jaħseb li joqtolni u jħassar ismi minn fuq l-art bil-parir tal-kunsilliera ħżiena tiegħu?"
65 Issa lil min għandek hawn u x'għandek f'din l-art? Qum, ejjew immorru flimkien lejn art Kangħan, ħalli neħilsu minn idu, li ma tmutx int ukoll minħabba fih fl-aħħar jiem.
66 Ma tafx jew ma smajtx, li mhux bl-imħabba li Nimrod jagħtik dan l-unur kollu, iżda huwa biss għall-benefiċċju tiegħu li jagħtik dan il-ġid kollu?
67 U jekk jagħmillek ġid akbar minn dan, żgur li dawn huma biss vanitajiet tad-dinja, għax il-ġid u l-għana ma jistgħux jiswew f'jum il-korla u r-rabja.
68 Issa għalhekk isma' leħni, u ejjew inqumu u mmorru lejn l-art ta' Kangħan, 'il bogħod mill-ħsara minn Nimrod; u aqdi lill-Mulej li ħalaqek fl-art u jkun tajjeb għalik; u armi l-affarijiet fiergħa kollha li qed issegwi.
69 U Abram waqaf jitkellem, meta Noè u ibnu Sem wieġbu lil Teraħ u qalulu: "Vera hi l-kelma li qallek Abram."
70 U Teraħ sema' minn leħen ibnu Abram, u Teraħ għamel kulma qal Abram, għax dan kien ġej mingħand il-Mulej, biex is-sultan ma joqtolx lil Abram.

KAPITLU 13

1 U Teraħ ħa lil ibnu Abram u lil neputih Lot, bin Ħaran, u lil Saraj lil mart ibnu, mart ibnu Abram, u l-erwieħ kollha tad-dar tiegħu u telaq magħhom minn Ur Kasdim biex imorru lejn art Kangħan. U meta waslu sa art Ħaran baqgħu hemm, għax kienet art tajba ħafna għall-mergħa, u ta' firxa suffiċjenti għal dawk li kienu magħhom.
2 U n-nies ta' art Ħaran raw li Abram kien tajjeb u rett ma' Alla u mal-bnedmin, u li l-Mulej Alla tiegħu kien miegħu, u xi whud min-nies ta' art Ħaran ġew u ngħaqdu ma' Abram, u hu għallimhom l-istruzzjoni tal-Mulej u t-triqat

tiegħu; u dawn l-irġiel baqgħu ma' Abram f'daru u żammew miegħu.
3 U Abram baqa' fl-art għal tliet snin, u meta għaddew tliet snin il-Mulej deher lil Abram u qallu; Jiena l-Mulej li ħriġtek minn Ur Kasdim, u ħelistek minn idejn l-għedewwa kollha tiegħek.
4 U issa mela jekk tisma' leħni u żżomm il-kmandamenti tiegħi, l-istatuti tiegħi u l-liġijiet tiegħi, imbagħad jien inwaqgħa l-għedewwa tiegħek quddiemek, u nkabbar nislek bħall-kwiekeb tas-sema, u nibgħat il-barka tiegħi fuq l-għemejjel kollha ta' idejk, u ma jonqosok xejn.
5 Qum issa, ħu lil martek u kulma għandek u mur lejn art Kangħan u ibqa' hemm, u jien inkun hemm għalik bħala Alla, u jien inbierkek." U Abram qam u ħa lil martu u kulma kellu, u mar lejn art Kangħan kif kien qallu l-Mulej; u Abram kellu ħamsin sena meta telaq minn Ħaran.
6 U Abram wasal fl-art ta' Kangħan u għammar f'nofs il-belt, u hemmhekk waqqaf it-tinda tiegħu fost ulied Kangħan, l-abitanti tal-art.
7 U l-Mulej deher lil Abram meta wasal fl-art ta' Kangħan, u qallu: "Din hija l-art li tajt lilek u lil nislek warajk għal dejjem, u nagħmel lil nislek bħall-kwiekeb tas-sema, u nagħti lil nislek bħala wirt l-artijiet kollha li tara."
8 U Abram bena artal fil-post fejn Alla kien kellem miegħu, u Abram hemmhekk sejjaħ isem il-Mulej.
9 Dak iż-żmien, wara tliet snin li Abram kien jgħammar fl-art ta' Kangħan, f'dik is-sena miet Noè, li kienet it-tmienja u ħamsin sena tal-ħajja ta' Abram; u l-jiem kollha li għex Noè kienu disa' mija u ħamsin sena u miet.
10 U Abram għammar fl-art ta' Kangħan, hu, martu, u kulma kien tiegħu, u dawk kollha li kienu miegħu, flimkien ma' dawk li ngħaqdu miegħu min-nies tal-art; imma Naħor, ħu Abram, u Teraħ missieru, u Lot bin Ħaran u kulma kien tagħhom għammar f'Ħaran.
11 Fil-ħames sena li Abram kien jgħammar fl-art ta' Kangħan, in-nies ta' Sodoma u Gomorra u l-bliet kollha tal-pjanura rribellaw minn idejn Kedorlaomer, sultan ta' Elam; għax is-slaten kollha tal-bliet tal-pjanura kienu qdew lil Kedorlaomer għal tnax-il sena, u tawh taxxa kull sena, imma f'dawk il-jiem fit-tlettax-il sena, irribellaw kontrih.
12 U fl-għaxar sena li Abram kien jgħammar fl-art ta' Kangħan kien hemm gwerra bejn Nimrod, is-sultan ta' Shinar, u Kedorlaomer, is-sultan ta' Elam, u Nimrod ġie biex jiġġieled kontra Kedorlaomer u biex jissottomettih.
13 Għax Kedorlaomer kien dak iż-żmien wieħed mill-prinċpijiet tal-eżerċti ta' Nimrod, u meta n-nies kollha fit-torri xterdu u dawk li baqgħu xterdu wkoll fuq wiċċ l-art, Kedorlaomer mar lejn l-art ta' Elam u saltan fuqha u rribella kontra sidu.
14 U f'dawk il-jiem meta Nimrod ra li l-bliet tal-pjanura kienu rribellaw, ġie b'kburija u rabja biex jiġġieled kontra Kedorlaomer, u Nimrod ġabar il-prinċpijiet u s-sudditi kollha tiegħu, madwar seba' mitt elf raġel, u mar kontra Kedorlaomer, u Kedorlaomer ħareġ jiltaqa' miegħu b'ħamest elef raġel, u ħejjew għall-battalja fil-wied ta' Babel li hemm bejn Elam u Shinar.
15 U dawk is-slaten kollha ġġieldu hemmhekk, u Nimrod u n-nies tiegħu ġew megħluba quddiem in-nies ta' Kedorlaomer, u waqgħu madwar sitt mitt elf mill-irġiel ta' Nimrod, u Mardon bin is-sultan waqa' fosthom.
16 U Nimrod ħarab u rritorna fl-għajb u d-diżgrazzja lejn artu, u kien taħt is-sottomissjoni ta' Kedorlaomer għal żmien twil, u Kedorlaomer irritorna lejn artu u bagħat prinċpijiet tal-armata tiegħu għand is-slaten li kienu jgħammru madwaru, għand Arjok sultan ta' Elasar, u għand Tidal sultan ta' Goyim, u għamel patt magħhom, u lkoll kienu ubbidjenti għall-kmandi tiegħu.
17 U kien fil-ħmistax-il sena li Abram kien jgħammar fl-art ta' Kangħan, li hija s-sebgħin sena tal-ħajja ta' Abram, u l-Mulej deher lil Abram f'dik is-sena u qallu, Jiena l-Mulej li ħriġtek minn Ur Kasdim biex nagħtik din l-art bħala wirt.
18 Issa għalhekk imxi quddiemi u kun perfett u żomm il-kmandamenti tiegħi, għax lilek u lil nislek se nagħti din l-art bħala wirt, mix-xmara Mitzrajm sax-xmara l-kbira Ewfrat.
19 U int terġa' lura għand missirijietek fis-sliem u fix-xjuħija tajba, u r-raba' ġenerazzjoni terġa' lura hawn f'din l-art u tirtha għal dejjem; u Abram bena artal, u sejjaħ isem il-Mulej li deherlu, u offra sagrifiċċji fuq l-artal lill-Mulej.
20 Dak iż-żmien Abram irritorna u mar Ħaran biex jara lil missieru u ommu, u d-dar ta' missieru, u Abram u martu u kulma kellu reġgħu lura Ħaran, u Abram għammar f'Ħaran ħames snin.
21 U ħafna min-nies ta' Ħaran, madwar tnejn u sebgħin raġel, segwew lil Abram u Abram għallimhom l-istruzzjoni tal-Mulej u t-triqat tiegħu, u għallimhom biex jagħrfu lill-Mulej.
22 F'dawk il-jiem il-Mulej deher lil Abram f'Ħaran, u qallu: "Ara, jien kellimt miegħek dawn l-għoxrin sena ilu u għedtlek,
23 Oħroġ minn artek, minn post twelidek u minn dar missierek, lejn l-art li wrejtek biex nagħtiha lilek u lil uliedek, għax hemmhekk f'dik l-art inbierkek, u nagħmlek ġens kbir, u nkabbar ismek, u fik jitbierku l-familji ta' l-art.
24 Issa mela qum, oħroġ minn dan il-post, int, martek, u kulma għandek, kif ukoll kull min twieled f'darek u l-erwieħ kollha li ħloqt f'Ħaran, u oħroġhom miegħek minn hawn, u qum biex tmur lura lejn art Kangħan.
25 U Abram qam u ħa lil martu Saraj u kulma kellu u kulma twieldu f'daru u l-erwieħ li kienu għamlu f'Ħaran, u ħarġu biex imorru lejn art Kangħan.
26 U Abram telaq u rritorna lejn art Kangħan, skont il-kelma tal-Mulej. U Lot, bin ħuh Ħaran, mar miegħu, u Abram kellu ħamsa u sebgħin sena meta ħareġ minn Ħaran biex imur lura lejn art Kangħan.
27 U wasal fl-art ta' Kangħan skont il-kelma tal-Mulej lil Abram, u waqqaf it-tinda tiegħu u għammar fil-pjanura ta' Mamre, u miegħu kien hemm Lot bin ħuh, u kulma kien tiegħu.
28 U l-Mulej reġa' deher lil Abram u qallu, "Lil nislek nagħti din l-art;" u hemmhekk bena artal lill-Mulej li deherlu, li għadu sal-lum fil-pjanuri ta' Mamre.

KAPITLU 14

1 F'dawk iż-żminijiet kien hemm f'art Shinar raġel għaqli li kellu fehma fl-għerf kollu, u ta' dehra sabiħa, imma kien fqir u indiġenti; ismu kien Rikajon u kien ibati ħafna biex imantni lilu nnifsu.
2 U ddeċieda li jmur l-Eġittu, għand Oswiris bin Anom, sultan tal-Eġittu, biex juri lis-sultan l-għerf tiegħu; għax

forsi seta’ jsib grazzja f’għajnejh, biex jerfgħu u jagħtih il-manteniment; u Rikayon għamel hekk.
3 U meta Rikayon ġie l-Eġittu staqsa lill-abitanti tal-Eġittu dwar is-sultan, u l-abitanti tal-Eġittu qalulu d-drawwa tas-sultan tal-Eġittu, għax dak iż-żmien kienet id-drawwa tas-sultan tal-Eġittu li kien jitlaq mill-palazz irjali tiegħu u jidher barra ġurnata waħda biss fis-sena, u wara dan is-sultan kien imur lura lejn il-palazz tiegħu biex jibqa’ hemm.
4 U fil-jum li s-sultan ħareġ huwa għadda ġudizzju fil-pajjiż, u kull min kellu kawża ġie quddiem is-sultan dakinhar biex jikseb it-talba tiegħu.
5 U meta Rikayon sema’ bid-drawwa fl-Eġittu u li ma setax jidħol fil-preżenza tas-sultan, tnikket ħafna u kien imnikket ħafna.
6 U filgħaxija Rikayon ħareġ u sab dar imħarbta, li qabel kienet forn fl-Eġittu, u qatta’ l-lejl hemm b’ruħ imrar u maħkum mill-ġuħ, u l-irqad tneħħa minn għajnejh.
7 U Rikayon qagħad jikkunsidra bejnu u bejn ruħu x’għandu jagħmel fil-belt sakemm is-sultan jidher, u kif seta’ jżomm ruħu hemm.
8 U qam filgħodu u mexa 'l hemm u 'l hawn, u fi triqtu ltaqa' ma' dawk li kienu jbigħu l-ħxejjex u kull xorta ta' żerriegħa li bihom kienu jipprovdu lill-abitanti.
9 U Rikayon xtaq jagħmel l-istess sabiex jikseb manteniment fil-belt, imma ma kienx familjari mad-drawwiet tan-nies, u kien bħal raġel agħma fosthom.
10 U mar u ġabar il-ħaxix biex ibigħhom għall-għajxien tiegħu, u l-folla nġabret madwaru u rridikolawh, u ħadulu l-ħaxix mingħandu u ma ħallalu xejn.
11 U qam minn hemm b’ruħ imrar, u mar jitniehed lejn il-forn fejn kien qatta’ l-lejl ta’ qabel, u raqad hemm it-tieni lejl.
12 U f’dik il-lejl reġa’ rraġuna fih innifsu kif seta’ jsalva lilu nnifsu mill-ġuħ, u fassal pjan dwar kif kellu jaġixxi.
13 U qam filgħodu u aġixxa b’inġenwità, u mar u kera tletin raġel b’saħħtu mill-folla, li kienu jġorru l-istrumenti tal-gwerra tagħhom f’idejhom, u mexxiehom fuq il-quċċata tal-qabar Eġizzjan, u poġġiehom hemm.
14 U kkmandahom, u qalilhom: “Hekk qal is-sultan: ‘Saħħaħtu u kunu rġiel qalbenin, u ħa ma jindifen ħadd hawn sakemm jingħataw mitejn biċċa tal-fidda, u mbagħad ikun jista’ jindifen; u dawk l-irġiel għamlu skont l-ordni ta’ Rikajon man-nies tal-Eġittu dik is-sena kollha.
15 U fi żmien tmien xhur Rikayon u n-nies tiegħu ġabru rikkezzi kbar ta’ fidda u deheb, u Rikayon ħa kwantità kbira ta’ żwiemel u annimali oħra, u kera aktar irġiel, u tahom żwiemel u baqgħu miegħu.
16 U meta għaddiet is-sena, fiż-żmien li s-sultan ħareġ fil-belt, l-abitanti kollha tal-Eġittu nġabru flimkien biex ikellmuh dwar ix-xogħol ta’ Rikayon u l-irġiel tiegħu.
17 U s-sultan ħareġ fil-jum maqbul, u l-Eġizzjani kollha ġew quddiemu u għajtulu, jgħidulu:
18 Jalla jgħix is-sultan għal dejjem. X’inhi din il-ħaġa li tagħmel fil-belt mal-qaddejja tiegħek, li ma tħallix ġisem mejjet jindifen sakemm ma jingħatax daqshekk fidda u deheb? Qatt sar xi ħaġa bħal din fid-dinja kollha, minn żmien is-slaten ta’ qabel, saħansitra minn żmien Adam, sal-lum, li l-mejtin ma jindifnux biss bi prezz fiss?
19 Nafu li hija d-drawwa tas-slaten li jieħdu taxxa kull sena mingħand il-ħajjin, imma int mhux biss tagħmel dan, imma mingħand il-mejtin titlob ukoll taxxa jum b'jum.
20 Issa, O sultan, ma nistgħux nissaportu aktar dan, għax il-belt kollha hija mħarbta minħabba f’dan, u int ma tafx?
21 U meta s-sultan sama’ dak kollu li kienu qalu rrabja ħafna, u r-rabja tiegħu ħarqet ġo fih minħabba din il-kwistjoni, għax ma kien jaf xejn dwarha.
22 U s-sultan qal, “Min hu u fejn hu dak li jażżarda jagħmel din il-ħaġa ħażina f’artijiet mingħajr il-kmand tiegħi? Żgur li tgħidli int.”
23 U qalulu x’għamel Rikayon u n-nies tiegħu, u r-rabja tas-sultan qamet, u ordna li Rikayon u n-nies tiegħu jinġiebu quddiemu.
24 U Rikayon ħa madwar elf tifel u tifla, subien u bint, u libbishom bil-ħarir u r-rakkmu, u poġġiehom fuq iż-żwiemel u bagħathom lis-sultan permezz tal-irġiel tiegħu, u ħa wkoll kwantità kbira ta’ fidda u deheb u ħaġar prezzjuż, u żiemel qawwi u sabiħ, bħala rigal għas-sultan, li bih ġie quddiem is-sultan u miel fl-art quddiemu; u s-sultan, il-qaddejja tiegħu u l-abitanti kollha tal-Eġittu stagħġbu bix-xogħol ta’ Rikayon, u raw l-għana tiegħu u r-rigal li kien ġab lis-sultan.
25 U dan għoġob ħafna lis-sultan u stagħġeb bih; u meta Rikayon qagħad quddiemu s-sultan staqsieh dwar xogħlijietu kollha, u Rikayon qal kliemu kollu bil-għaqal quddiem is-sultan, il-qaddejja tiegħu u l-abitanti kollha tal-Eġittu.
26 U meta s-sultan sama’ l-kliem ta’ Rikajon u l-għerf tiegħu, Rikajon sab grazzja f’għajnejh, u ltaqa’ mal-grazzja u t-tjubija mill-qaddejja kollha tas-sultan u mill-abitanti kollha tal-Eġittu, minħabba l-għerf u d-diskorsi eċċellenti tiegħu, u minn dak iż-żmien ’l hawn ħabbewh immens.
27 U s-sultan wieġeb u qal lil Rikajon, “Ismek ma jibqax jissejjaħ Rikajon imma Fargħun ikun ismek, ladarba int ħallast taxxa mill-mejtin; u semmieh Fargħun.
28 U s-sultan u s-sudditi tiegħu ħabbew lil Rikayon għall-għerf tiegħu, u kkonsultaw mal-abitanti kollha tal-Eġittu biex jagħmluh prefett taħt is-sultan.
29 U l-abitanti kollha tal-Eġittu u l-għorrief tiegħu għamlu hekk, u dan sar liġi fl-Eġittu.
30 U għamlu lil Rikayon il-Fargħun prefett taħt Oswiris is-sultan tal-Eġittu, u Rikayon il-Fargħun kien jiggverna fuq l-Eġittu, u kuljum kien jamministra l-ġustizzja lill-belt kollha, imma Oswiris is-sultan kien jiġġudika lin-nies tal-art ġurnata waħda fis-sena, meta kien joħroġ biex jidher.
31 U Rikayon il-Fargħun b’makakkerija usurpa l-gvern tal-Eġittu, u ġabar taxxa mill-abitanti kollha tal-Eġittu.
32 U l-abitanti kollha tal-Eġittu kienu jħobbu ħafna lil Rikayon il-Fargħun, u għamlu digriet biex isejħu lil kull sultan li kellu jsaltan fuqhom u fuq nisilhom fl-Eġittu, Fargħun.
33 Għalhekk is-slaten kollha li saltnu fl-Eġittu minn dak iż-żmien ’il quddiem bdew jissejħu Fargħun sal-lum.

KAPITLU 15

1 U f’dik is-sena kien hemm ġuħ qawwi fl-art kollha ta’ Kangħan, u l-abitanti tal-art ma setgħux jibqgħu minħabba l-ġuħ għax kien gravi ħafna.
2 U Abram u kulma kien tiegħu qamu u niżlu l-Eġittu minħabba l-ġuħ, u meta kienu ħdejn ix-xmara Mitzrajm baqgħu hemm għal xi żmien biex jistrieħu mill-għeja tat-triq.

3 U Abram u Saraj kienu mexjin max-xatt tax-xmara Mitzrajm, u Abram ra lil martu Saraj li kienet sabiħa ħafna.
4 U Abram qal lil martu Saraj, “Peress li Alla ħalaqek b’wiċċ daqshekk sabiħ, jien nibża’ mill-Eġizzjani li ma joqtlux lili u jeħduk, għax il-biża’ t’Alla m’hemmx f’dawn il-postijiet.
5 Żgur mela għandek tagħmel dan, għid li int oħti lil kulmin jistaqsik, sabiex imurli tajjeb, u biex ngħixu u ma mmutux.
6 U Abram ordna l-istess lil dawk kollha li ġew miegħu l-Eġittu minħabba l-ġuħ; ukoll lil neputih Lot ordna, qallu, Jekk l-Eġizzjani jistaqsuk dwar Saraj għid li hi oħt Abram.
7 U madankollu b’dawn l-ordnijiet kollha Abram ma poġġax fiduċja fihom, imma ħa lil Saraj u poġġieha f’kaxxa u ħebieha fost l-oġġetti tagħhom, għax Abram kien imħasseb ħafna dwar Saraj minħabba l-ħażen tal-Eġizzjani.
8 U Abram u kulma kien tiegħu telgħu mill-wied ta’ Mitzrajm u waslu l-Eġittu; u bilkemm kienu daħlu mill-bibien tal-belt meta l-gwardji qamu quddiemhom u qalulhom, Agħtu l-għexur lis-sultan minn dak li għandkom, u mbagħad tistgħu tidħlu fil-belt; u Abram u dawk li kienu miegħu għamlu hekk.
9 U Abram man-nies li kienu miegħu waslu l-Eġittu, u meta ġew ġabu s-senduq li fih kienet moħbija Saraj, u l-Eġizzjani raw is-senduq.
10 U l-qaddejja tas-sultan resqu lejn Abram u qalulu: “X’għandek hawn f’dan is-senduq li ma rajniex? Issa iftaħ is-senduq u agħti l-għaxra lis-sultan ta’ kulma fih.”
11 U Abram qal, “Dan is-senduq mhux se niftħu, imma kulma titlob minnu nagħtih.” U l-uffiċjali tal-Fargħun wieġbu lil Abram u qalulu, “Din is-senduq hija ħaġar prezzjuż, agħtina l-għaxra minnu.”
12 Abram wieġeb, “Nagħtik kull ma tixtieq, imma m’għandekx tiftaħ is-senduq.”
13 U l-uffiċjali tas-sultan għamlu pressjoni fuq Abram, u waslu ħdejn is-senduq u fetħuh bil-forza, u raw, u ara, mara sabiħa fis-senduq.
14 U meta l-uffiċjali tas-sultan raw lil Saraj intlaqtu bl-ammirazzjoni għas-sbuħija tagħha, u l-prinċpijiet u l-qaddejja kollha tal-Fargħun inġabru biex jaraw lil Saraj, għax kienet sabiħa ħafna. U l-uffiċjali tas-sultan ġrew u qalu lill-Fargħun dak kollu li kienu raw, u faħħru lil Saraj lis-sultan; u l-Fargħun ordna li tinġieb, u l-mara ġiet quddiem is-sultan.
15 U l-Fargħun ra lil Saraj u hi għoġbitu ħafna, u baqa’ impressjonat bis-sbuħija tagħha, u s-sultan feraħ ħafna minħabba fiha, u għamel rigali lil dawk li ġabulu l-aħbar dwarha.
16 U l-mara mbagħad ittieħdet fid-dar tal-Fargħun, u Abram tnikket minħabba martu, u talab lill-Mulej biex jeħlisha minn idejn il-Fargħun.
17 U Saraj ukoll talbet f’dak il-ħin u qalet, O Mulej Alla int għedt lil Sidi Abram biex jitlaq minn arteh u minn dar missieru lejn art Kangħan, u wegħedtlu li tagħmillu tajjeb jekk iwettaq il-kmandamenti tiegħek; issa ara għamilna dak li ordnajtilna, u tlaqna artna u l-familji tagħna, u morna f’art barranija u għand nies li ma konniex nafuhom qabel.
18 U ġejna f’din l-art biex nevitaw il-ġuħ, u dan l-inċident ħażin laqatni; issa għalhekk, O Mulej Alla, eħlisna u salvana minn idejn dan l-oppressur, u agħmel tajjeb miegħi minħabba l-ħniena tiegħek.
19 U l-Mulej sema’ leħen Saraj, u l-Mulej bagħat anġlu biex jeħles lil Saraj minn idejn il-Fargħun.
20 U s-sultan ġie u qagħad quddiem Saraj, u ara, anġlu tal-Mulej kien wieqaf fuqhom, u deher lil Saraj u qalilha: “Tibżax, għax il-Mulej sama’ t-talba tiegħek.”
21 U s-sultan resaq lejn Saraj u qalilha: “X’inhu għalik dak ir-raġel li ġabek hawn?” U hi wieġbet: “Hu ħija.”
22 U s-sultan qal, Huwa d-dmir tagħna li nagħmluh kbir, li ngħolluh u li nagħmlulu l-ġid kollu li tikkmandalna; u f’dak iż-żmien is-sultan bagħat lil Abram fidda u deheb u ħaġar prezzjuż b’abbundanza, flimkien ma’ bhejjem, qaddejja rġiel u qaddejja nisa; u s-sultan ordna li jinġieb lil Abram, u hu qagħad fil-bitħa tad-dar tas-sultan, u s-sultan għolla lil Abram bil-kbir f’dak il-lejl.
23 U s-sultan resaq biex ikellem lil Saraj, u medd idu biex imissha, meta l-anġlu laqtu qawwi, u hu twerwer u ażma milli jilħaqha.
24 U meta s-sultan resaq qrib Saraj, l-anġlu laqtu mal-art, u għamillu hekk il-lejl kollu, u s-sultan twerwer.
25 U l-anġlu f’dik il-lejl laqat ħafna lill-qaddejja kollha tas-sultan, u lin-nies kollha tad-dar tiegħu, minħabba Saraj, u kien hemm biki kbir dak il-lejl fost in-nies tad-dar tal-Fargħun.
26 U l-Fargħun, meta ra l-ħażen li ġralu, qal: “Żgur minħabba din il-mara ġratli din il-ħaġa,” u tbiegħed ftit minnha u qalilha kliem pjaċevoli.
27 U s-sultan qal lil Saraj, “Għidli, jekk jogħġbok, dwar ir-raġel li ġejt miegħu hawn; u Saraj wieġbet, “Dan ir-raġel hu żewġi, u għedtlek li kien ħija għax kont nibża’ li ma toqtlux bil-ħażen.”
28 U s-sultan baqa’ ’l bogħod minn Saraj, u l-kastigi tal-anġlu tal-Mulej waqfu minnu u minn daru; u l-Fargħun kien jaf li kien milqut minħabba Saraj, u s-sultan stagħġeb ħafna b’dan.
29 U filgħodu s-sultan sejjaħ lil Abram u qallu: “X’inhu dan li għamiltli? Għaliex għedt, ‘Hi oħti,’ u minħabba fih ħadtha għalija b’mara, u għalhekk ġiet din il-kastig kbir fuqi u fuq dari.”
30 Issa mela, hawn hi martek, ħudha u itlaq minn artelna li ma mmutux ilkoll minħabba fiha.” U l-Fargħun ħa iktar baqar, qaddejja rġiel u qaddejja nisa, u fidda u deheb, biex jagħtih lil Abram, u raddlu lura lil martu Saraj.
31 U s-sultan ħa xebba li kellu mill-konkubini tiegħu, u taha lil Saraj bħala qaddejja.
32 U s-sultan qal lil bintu: “Aħjar għalik, binti, li tkun qaddejja f’dar dan ir-raġel milli tkun sidt f’dari, wara li rajna l-ħażen li ġralna minħabba din il-mara.”
33 U Abram qam, u hu u kulma kien tiegħu telqu mill-Eġittu; u l-Fargħun ordna lil xi wħud mill-irġiel tiegħu biex jakkumpanjawh u lil kulma kien mar miegħu.
34 U Abram irritorna lejn l-art ta’ Kangħan, lejn il-post fejn kien għamel l-artal, fejn fil-bidu kien waqqaf it-tinda tiegħu.
35 U Lot bin Ħaran, ħu Abram, kellu merħla kbira ta’ baqar, nagħaġ u merħliet u tined, għax il-Mulej kien ġeneruż magħhom minħabba Abram.
36 U meta Abram kien qed jgħammar fl-art, ir-rgħajja ta’ Lot tlewmu mar-rgħajja ta’ Abram, għax il-proprjetà tagħhom kienet kbira wisq biex jibqgħu flimkien fl-art, u l-art ma setgħetx tesagħhom minħabba l-bhejjem tagħhom.

37 U meta r-rgħajja ta’ Abram marru jirgħu l-merħla tagħhom ma ridux jidħlu fl-għelieqi tan-nies tal-art, imma l-bhejjem tar-rgħajja ta’ Lot għamlu mod ieħor, għax tħallew jirgħu fl-għelieqi tan-nies tal-art.
38 U n-nies tal-art raw din il-ġrajja kuljum, u ġew għand Abram u tlewmu miegħu minħabba r-rgħajja ta’ Lot.
39 U Abram qal lil Lot: “X’qed tagħmlieni dan, biex tagħmilni mistmerr għall-abitanti tal-art, li qed tordna lir-ragħaj tiegħek biex jirgħa l-bhejjem tiegħek fl-għelieqi ta’ popli oħra? Ma tafx li jien barrani f’din l-art fost ulied Kangħan, u għaliex se tagħmlieni dan?”
40 U Abram kien jargumenta ma’ Lot kuljum minħabba f’dan, imma Lot ma riedx jisma’ lil Abram, u kompla jagħmel l-istess u l-abitanti tal-art ġew u qalu lil Abram.
41 U Abram qal lil Lot: “Kemm se ddum tkun għalija ta’ tfixkil għall-abitanti tal-art? Issa nitolbok biex ma jkunx hemm aktar ġlied bejnietna, għax aħna qraba.”
42 Imma nitolbok tbiegħed minni, mur u agħżel post fejn tista’ tgħammar mal-bhejjem tiegħek u kulma għandek, imma żomm ruħek ’il bogħod minni, int u n-nies ta’ darek.
43 U tibżax titlaq minn quddiemi, għax jekk xi ħadd jagħmillek ħsara, għarrafni u jien nivvendika l-kawża tiegħek minnu, biss itlaq minn quddiemi.
44 U meta Abram kien qal dawn il-kliem kollha lil Lot, Lot qam u refa’ għajnejh lejn il-pjanura tal-Ġordan.
45 U ra li dan il-post kollu kien imsoqqi sew, u tajjeb għall-bniedem kif ukoll joffri mergħa għall-bhejjem.
46 U Lot telaq minn ħdejn Abram lejn dak il-post, u hemmhekk waqqaf it-tinda tiegħu u għammar f’Sodoma, u nfirdu minn xulxin.
47 U Abram għammar fil-pjanura ta’ Mamre, li qiegħda f’Ħebron, u waqqaf it-tinda tiegħu hemmhekk, u Abram baqa’ f’dak il-post għal ħafna snin.

KAPITLU 16

1 Dak iż-żmien Kedorlaomer, sultan ta’ Elam, bagħat lis-slaten kollha tal-ġirien, lil Nimrod, sultan ta’ Shinar li dak iż-żmien kien taħt il-poter tiegħu, u lil Tidal, sultan ta’ Goyim, u lil Arjok, sultan ta’ Elasar, li magħhom għamel patt, qalilhom, “Itla’ għandi u għinni, ħalli noqtlu l-ibliet kollha ta’ Sodoma u l-abitanti tagħha, għax ilhom jirribellaw kontrija dawn l-aħħar tlettax-il sena.
2 U dawn l-erba’ slaten telgħu bil-kampijiet kollha tagħhom, madwar tmien mitt elf raġel, u marru kif kienu, u qatlu lil kull raġel li sabu fi triqthom.
3 U l-ħames slaten ta’ Sodoma u Gomorra, Sinab sultan ta’ Adma, Semeber sultan ta’ Żebojim, Bera sultan ta’ Sodoma, Bersa sultan ta’ Gomorra, u Bela sultan ta’ Zoar, ħarġu jiltaqgħu magħhom, u lkoll ingħaqdu flimkien fil-wied ta’ Siddim.
4 U dawn id-disa’ slaten għamlu gwerra fil-wied ta’ Siddim; u s-slaten ta’ Sodoma u Gomorra ġew megħluba quddiem is-slaten ta’ Elam.
5 U l-wied ta’ Siddim kien mimli b’ħofor tal-ġir u s-slaten ta’ Elam ġrew wara s-slaten ta’ Sodoma, u s-slaten ta’ Sodoma bil-kampijiet tagħhom ħarbu u waqgħu fil-ħofor tal-ġir, u dawk kollha li baqgħu marru lejn il-muntanja għas-sigurtà, u l-ħames slaten ta’ Elam ġew warajhom u ġrew warajhom sal-bibien ta’ Sodoma, u ħadu kulma kien hemm f’Sodoma.
6 U serqu l-bliet kollha ta’ Sodoma u Gomorra, u ħadu wkoll lil Lot, bin ħu Abram, u l-proprjetà tiegħu, u ħatfu l-ġid kollu tal-bliet ta’ Sodoma, u telqu; u Unik, il-qaddej ta’ Abram, li kien fil-battalja, ra dan, u qal lil Abram dak kollu li s-slaten kienu għamlu lill-bliet ta’ Sodoma, u li Lot kien ittieħed priġunier minnhom.
7 U Abram sema’ dan, u qam ma’ madwar tliet mija u tmintax-il raġel li kienu miegħu, u dak il-lejl ġera wara dawn is-slaten u qatelhom, u lkoll waqgħu quddiem Abram u l-irġiel tiegħu, u ma baqa’ ħadd ħlief l-erba’ slaten li ħarbu, u kull wieħed mar fi triqtu.
8 U Abram irkupra l-proprjetà kollha ta’ Sodoma, u reġa’ lura wkoll lil Lot u l-proprjetà tiegħu, in-nisa tiegħu u ċ-ċkejknin tiegħu u kulma kellu, u b’hekk Lot ma jonqoslu xejn.
9 U meta ġie lura wara li qatel lil dawn is-slaten, hu u l-irġiel tiegħu għaddew mill-wied ta’ Siddim fejn is-slaten kienu għamlu gwerra flimkien.
10 U Bera, is-sultan ta’ Sodoma, u l-bqija ta’ l-irġiel tiegħu li kienu miegħu, ħarġu mill-ħofor tal-ġir li fihom kienu waqgħu, biex jiltaqgħu ma’ Abram u l-irġiel tiegħu.
11 U Adonisedek, is-sultan ta’ Ġerusalemm, li kien Sem, ħareġ man-nies tiegħu biex jiltaqa’ ma’ Abram u l-poplu tiegħu, bil-ħobż u l-inbid, u baqgħu flimkien fil-wied ta’ Melek.
12 U Adonisedek bierek lil Abram, u Abram tah għaxra minn dak kollu li kien ġab mill-priża tal-għedewwa tiegħu, għax Adonisedek kien qassis quddiem Alla.
13 U s-slaten kollha ta’ Sodoma u Gomorra li kienu hemm, mal-qaddejja tagħhom, resqu lejn Abram u talbuh biex jerġa’ jroddhom il-qaddejja tagħhom li kien qabad ilsiera, u biex jieħu għalih il-proprjetà kollha.
14 U Abram wieġeb lis-slaten ta’ Sodoma u qalilhom: “Daqs kemm hu ħaj il-Mulej li ħalaq is-sema u l-art, u li fdieli ruħi minn kull tbatija, u li ħelisni llum mill-għedewwa tiegħi, u tanihom f’idejja, ma nieħu xejn minn dak li hu tagħkom, biex ma tiftaħarx għada u tgħid, Abram sar għani mill-ġid tagħna li salva.”
15 Għax il-Mulej, Alla tiegħi, li fih nafda, qalli: “Xejn ma jonqosok, għax jien inbierkek f’kull ma tagħmel idejk.”
16 U issa mela, ara, hawn kulma hu tiegħek, ħudu u mur; daqs kemm hu ħaj il-Mulej, ma nieħu mingħandek la ruħ ħajja u lanqas rabta ta’ żarbun jew ħajta, ħlief l-ispiża tal-ikel ta’ dawk li ħarġu miegħi għall-battalja, kif ukoll il-porzjonijiet tal-irġiel li ġew miegħi, Anar, Ashkol, u Mamre, huma u l-irġiel tagħhom, kif ukoll dawk li baqgħu għassa tal-bagalji, għandhom jieħdu sehemhom mill-priża.
17 U s-slaten ta’ Sodoma taw lil Abram skont dak kollu li kien qallu, u insistew miegħu biex jieħu minn dak kollu li ried, imma hu ma riedx.
18 U bagħat lis-slaten ta’ Sodoma u lill-bqija tal-irġiel tagħhom, u tahom ordnijiet dwar Lot, u marru lejn postijiet rispettivi tagħhom.
19 U lil Lot, bin ħuh, bagħatlu wkoll bil-ġid tiegħu, u mar magħhom, u Lot irritorna lejn daru, lejn Sodoma, u Abram u niesu reġgħu lura lejn daru fil-pjanuri ta’ Mamre, li qegħdin f’Ħebron.
20 Dak iż-żmien il-Mulej reġa’ deher lil Abram f’Ħebron, u qallu: “Tibżax, il-premju tiegħek kbir ħafna quddiemi, għax ma nitilqekx sakemm inkun kabbartek u nbierkek u

nagħmel nislek bħall-kwiekeb fis-sema, li ma jistgħux jitkejlu u lanqas jingħaddu.
21 U nagħti lil nislek dawn l-artijiet kollha li tara b'għajnejk, lilhom nagħtihomlhom bħala wirt għal dejjem, biss kun qawwi u tibżax, imxi quddiemi u kun perfett.
22 U fis-sena tmienja u sebgħin ta' ħajt Abram, f'dik is-sena miet Regħu, bin Peleg, u l-jiem kollha ta' Regħu kienu mitejn u disgħa u tletin sena, u miet.
23 U Saraj, bint Ħaran, mart Abram, kienet għadha sterili f'dawk iż-żminijiet; ma wildet la iben u lanqas bint lil Abram.
24 U meta rat li ma kellhiex tfal ħadet lill-qaddejja tagħha Hagar, li kien taha l-Fargħun, u tatha lil Abram, żewġha, b'mara.
25 Għax Agar tgħallmet il-mogħdijiet kollha ta' Saraj kif għallmitha Saraj, u ma naqset bl-ebda mod milli timxi mal-mogħdijiet tajbin tagħha.
26 U Saraj qalet lil Abram: "Ara, hawn hi l-qaddejja tiegħi Hagar; mur għandha, ħalli tiled fuq irkopptejni, ħalli jien ukoll inkun nista' nikseb tfal permezz tagħha."
27 U fi tmiem l-għaxar snin li Abram kien jgħammar fl-art ta' Kangħan, li kienet il-ħamsa u tmenin sena ta' ħajtu Abram, Saraj tatu lil Ħagar.
28 U Abram sema' minn leħen martu Saraj, u ħa lill-qaddejja tiegħu Hagar, u Abram mar għandha u hi tqalet.
29 U meta Agar rat li kienet tqila ferħet ħafna, u sidha kienet disprezzata f'għajnejha, u qalet f'qalbha, "Dan jista' jkun biss li jien aħjar quddiem Alla minn Saraj sidi, għax il-jiem kollha li sidi ilha ma' sidi, ma tqalitx, imma lili l-Mulej ġagħalni ntqal minnu f'ħin daqshekk qasir.
30 U meta Saraj rat li Ħagar kienet tqalet minn Abram, Saraj kienet għajjura għall-qaddejja tagħha, u Saraj qalet f'qalbha, "Dan żgur mhu xejn ħlief li hi aħjar minni."
31 U Saraj qalet lil Abram, "L-inġust tiegħi jkun fuqek, għax fiż-żmien meta tlabt quddiem il-Mulej għat-tfal, għaliex ma tlabtx għalik, biex il-Mulej jagħtini nisel minnek?"
32 U meta nkellem lil Agar quddiemek, hi tistmerr kliemi, għax hi tqila, u int ma tgħidilha xejn; jalla l-Mulej jiġġudika bejni u bejnek għal dak li għamiltli.
33 U Abram qal lil Saraj, "Ara, il-qaddejja tiegħek f'idejk, agħmel magħha kif jidhirlek tajjeb f'għajnejk." U Saraj ħasditha, u Agar ħarbet minnha lejn ix-xagħri.
34 U anġlu tal-Mulej sabha fil-post fejn kienet ħarbet, ħdejn bir, u qalilha: "Tibżax, għax jien se nkabbar nislek, għax se tiled iben u ssemmih Ismael; issa mela erġa' lura għand Saraj, sidtek, u aċċetta r-regoli tagħha."
35 U Ħagar semmiet il-post ta' dak il-bir Beer-laħaj-roj, li qiegħed bejn Kades u d-deżert ta' Bered.
36 U Ħagar f'dak iż-żmien irritornat lejn dar sidha, u fi tmiem il-jiem Ħagar wildet iben lil Abram, u Abram semmieh Ismael; u Abram kellu sitta u tmenin sena meta nislu.

KAPITLU 17

1 U f'dawk il-jiem, fis-sena wieħed u disgħin tal-ħajja ta' Abram, ulied Kittim għamlu gwerra ma' wlied Tubal, għax meta l-Mulej kien xerred lil ulied il-bnedmin fuq wiċċ l-art, ulied Kittim marru u ssetiljaw fil-pjanura ta' Kanopja, u bnew bliet għalihom infushom hemmhekk u għammru ħdejn ix-xmara Tibrew.
2 U wlied Tubal għammru f'Tuscanah, u l-konfini tagħhom laħqu x-xmara Tibreu, u wlied Tubal bnew belt f'Tuscanan, u semmewha Sabinah, skont isem Sabinah bin missierhom Tubal, u għammru hemm sal-lum.
3 U kien f'dak iż-żmien li wlied Kittim għamlu gwerra ma' wlied Tubal, u wlied Tubal ġew megħluba minn ulied Kittim, u wlied Kittim ġiegħlu tliet mija u sebgħin raġel jaqgħu minn ulied Tubal.
4 U dakinhar ulied Tubal ħalfu lil ulied Kittim, u qalulhom: "La tiżżewweġux magħna, u ħadd ma għandu jagħti lil bintu lil xi ħadd minn ulied Kittim."
5 Għax il-bniet kollha ta' Tubal kienu sbieħ f'dawk iż-żminijiet, għax ma kienx hemm nisa daqshekk sbieħ fid-dinja kollha daqs il-bniet ta' Tubal.
6 U dawk kollha li kienu jitgħaxxqu bis-sbuħija tan-nisa marru għand il-bniet ta' Tubal u ħadu nisa mingħandhom, u wlied il-bnedmin, slaten u prinċpijiet, li kienu jitgħaxxqu ħafna bis-sbuħija tan-nisa, ħadu nisa f'dawk il-jiem mill-bniet ta' Tubal.
7 U wara tliet snin, wara li wlied Tubal kienu ħalfu lil ulied Kittim li ma jagħtuhomx lil uliedhom bniet b'nisa, madwar għoxrin raġel minn ulied Kittim marru biex jieħdu lil xi wħud mill-bniet ta' Tubal, imma ma sabu lil ħadd.
8 Għax ulied Tubal żammew il-ħalmiet tagħhom li ma jiżżewġux magħhom, u ma kisrux il-ħalmiet tagħhom.
9 U fi żmien il-ħsad ulied Tubal marru fl-għelieqi tagħhom biex jiġbru l-ħsad tagħhom, meta ż-żgħażagħ ta' Kittim inġabru u marru lejn il-belt ta' Sabina, u kull raġel ħa mara żagħżugħa mill-bniet ta' Tubal, u ġew lejn il-bliet tagħhom.
10 U wlied Tubal semgħu bih u marru jagħmlu gwerra magħhom, u ma setgħux jegħlbuhom, għax il-muntanja kienet għolja wisq minnhom, u meta raw li ma setgħux jegħlbuhom reġgħu lura lejn arthom.
11 U fir-rivoluzzjoni tas-sena wlied Tubal marru u impjegaw madwar għaxart elef raġel minn dawk il-bliet li kienu qribhom, u marru għall-gwerra kontra wlied Kittim.
12 U wlied Tubal marru għall-gwerra kontra wlied Kittim, biex jeqirdu arthom u jgħaffġuhom, u f'dan il-konfront ulied Tubal għelbu lil ulied Kittim, u wlied Kittim, meta raw li kienu mnikkta ħafna, refgħu lit-tfal li kellhom minn ulied Tubal, fuq is-sur li kien inbena, biex ikunu quddiem għajnejn ulied Tubal.
13 U wlied Kittim qalulhom: "Ġejtu biex tagħmlu gwerra kontra wliedkom subien u bniet, u minn dak iż-żmien s'issa ma tqiesux lilna bħal laħam u għadma tagħkom?"
14 U meta wlied Tubal semgħu dan waqfu milli jagħmlu gwerra ma' wlied Kittim, u telqu.
15 U reġgħu lura lejn bliethom, u wlied Kittim dakinhar inġabru flimkien u bnew żewġ bliet ħdejn il-baħar, u semmew waħda Purtu u l-oħra Ariza.
16 U Abram, bin Teraħ, kellu dak iż-żmien disgħa u disgħin sena.
17 Dak iż-żmien deherlu l-Mulej u qallu: "Jiena nagħmel il-patt tiegħi bejni u bejnek, u se nkattar bil-kbir lil nislek. U dan hu l-patt li nagħmel bejni u bejnek: li kull tifel jew tifla għandu jiġi ċirkonċiż, int u nislek warajk."
18 Meta jkollu tmien ijiem għandu jiġi ċirkonċiż, u dan il-patt ikun f'ġisimkom bħala patt għal dejjem.

19 U issa għalhekk ma jissejjaħx iktar Abram imma Abraham, u martek ma tissejjaħx iktar Saraj imma Sara.
20 Għax jien inbierkkom it-tnejn, u nkabbar nislek warajk biex issir ġens kbir, u joħorġu minnek slaten.

KAPITLU 18

1 U Abraham qam u għamel dak kollu li kien ordnalu Alla, u ħa l-irġiel ta' daru u dawk mixtrija bi flusu, u ċirkonċiżahom kif kien ordnalu l-Mulej.
2 U ma baqax wieħed li ma ċirkonċiżax, u Abraham u ibnu Ismael ġew ċirkonċiżi fil-laħam tal-prepuzju tagħhom;
Ismael kellu tlettax-il sena meta ġie ċirkonċiż fil-laħam tal-prepuzju tiegħu.
3 U fit-tielet jum Abraham ħareġ mit-tinda tiegħu u qagħad ħdejn il-bieb biex igawdi s-sħana tax-xemx, waqt l-uġigħ ta' ġismu.
4 U l-Mulej deherlu fil-pjanura ta' Mamre, u bagħat tlieta mill-anġli ministerjali tiegħu biex iżuruh, u kien bilqiegħda fil-bieb tat-tinda, u refa' għajnejh u ra, u ara, tlett irġiel ġejjin mill-bogħod, u qam u ġera jiltaqa' magħhom, u miel quddiemhom u daħħalhom f'daru.
5 U qalilhom: "Jekk sibt grazzja f'għajnejkom, idħlu u kulu ftit ħobż;" u insista fuqhom, u daru ġewwa, u tahom l-ilma u ħaslu saqajhom, u qegħedhom taħt siġra ħdejn il-bieb tat-tinda.
6 U Abraham ġera u ħa għoġol, teneru u tajjeb, u ħaffef biex joqtlu, u tah lil Eliġeżer, il-qaddej tiegħu, biex iħejji.
7 U Abraham daħal għand Sara fit-tinda, u qalilha, "Lesti malajr tliet miżuri dqiq fin, għaġinha u agħmel kejkijiet biex tgħatti l-borma li fiha l-laħam," u hi għamlet hekk.
8 U Abraham malajr ġab quddiemhom butir u ħalib, ċanga u laħam tan-nagħaġ, u tahom quddiemhom biex jieklu qabel ma l-laħam tal-għoġol kien lest biżżejjed, u kielu.
9 U meta kienu spiċċaw jieklu wieħed minnhom qallu: "Nerġa' lura għandek fi żmien il-ħajja, u Sara, martek, ikollha iben."
10 U l-irġiel wara telqu u marru fi triqthom, lejn il-postijiet fejn intbagħtu.
11 F'dawk il-jiem in-nies kollha ta' Sodoma u Gomorra, u tal-ħamest ibliet sħaħ, kienu ħżiena ħafna u midinbin kontra l-Mulej u provokaw lill-Mulej bl-abominazzjonijiet tagħhom, u ssaħħew fix-xjuħija b'mod abominabbli u ta' disprezz quddiem il-Mulej, u l-ħażen u l-kriminalità tagħhom kienu f'dawk il-jiem kbar quddiem il-Mulej.
12 U kellhom f'arthom wied wiesa' ħafna, madwar nofs ġurnata mixi, u fih kien hemm għejun ta' ilma u ħafna ħaxix madwar l-ilma.
13 U n-nies kollha ta' Sodoma u Gomorra kienu jmorru hemm erba' darbiet fis-sena, man-nisa tagħhom u wliedhom u kulma kellhom, u kienu jifirħu hemm bit-tamburini u ż-żfin.
14 U fi żmien il-ferħ kienu jqumu lkoll u jaqbdu lin-nisa tal-proxxmu tagħhom, u xi whud, lill-bniet verġni tal-proxxmu tagħhom, u kienu jgawduhom, u kull raġel ra lil martu u lil bintu f'idejn il-proxxmu tiegħu u ma qalx kelma.
15 U għamlu hekk minn filgħodu sa filgħaxija, u wara reġgħu lura d-dar kull raġel lejn daru u kull mara lejn it-tinda tagħha; hekk dejjem għamlu erba' darbiet fis-sena.
16 Ukoll meta barrani kien jidħol fil-bliet tagħhom u jġib oġġetti li kien xtara bil-ħsieb li jeħles minnhom hemmhekk, in-nies ta' dawn il-bliet kienu jinġabru, irġiel, nisa u tfal, żgħar u xjuħ, u jmorru għand ir-raġel u jieħdu l-oġġetti tiegħu bil-forza, u jagħtu ftit lil kull raġel sakemm kien ikun hemm tmiem għall-oġġetti kollha tas-sid li kien ġab fl-art.
17 U jekk sid il-ġid kien jargumenta magħhom, u jgħidilhom, "X'inhu dan ix-xogħol li għamiltuni," imbagħad kienu jersqu lejh wieħed wieħed, u kull wieħed kien jurih il-ftit li kien ħa u jgħajruh, u jgħidlu, "Ħadt biss il-ftit li tajtni;" u meta kien jisma' dan mingħandhom ilkoll, kien iqum u jitlaq minnhom bin-niket u l-imrar tar-ruħ, meta lkoll kienu jqumu u jmorru warajh, u jkeċċuh 'il barra mill-belt b'ħoss u taħwid kbir.
18 U kien hemm raġel mill-pajjiż ta' Elam li kien sejjer bil-kalma fit-triq, riekeb fuq il-ħmar tiegħu, li kien iġorr mantell sabiħ ta' kuluri differenti, u l-mantell kien marbut b'ħabel fuq il-ħmar.
19 U r-raġel kien fi triqtu jgħaddi mit-triq ta' Sodoma meta niżlet ix-xemx filgħaxija, u baqa' hemm sabiex joqgħod bil-lejl, imma ħadd ma ħallieh jidħol f'daru; u f'dak iż-żmien kien hemm f'Sodoma raġel ħażin u malizzjuż, wieħed bis-sengħa li jagħmel il-ħażen, u ismu kien Ħedad.
20 U rafa' għajnejh u ra lill-vjaġġatur fit-triq tal-belt, u resaq lejh u qallu: "Minn fejn ġej u fejn sejjer?"
21 U r-raġel qallu: "Jien qed nivvjaġġa minn Ħebron lejn Elam, fejn ngħix jien, u hekk kif għaddejt niżlet ix-xemx u ħadd ma ħallieni nidħol f'daru, għalkemm kelli ħobż u ilma u wkoll tiben u ikel għall-ħmar tiegħi, u ma jonqosni xejn.
22 U Ħedad wieġeb u qallu: "Kulma jkollok bżonn jien nipprovdulek, imma m'għandekx toqgħod illejla fit-triq."
23 U Ħedad ħadlu f'daru, u neħħa l-mantell minn fuq il-ħmar bil-ħabel, u ħadhom f'daru, u ta lill-ħmar tiben u ikel waqt li l-vjaġġatur kiel u xrob f'dar Ħedad, u qagħad hemm dik il-lejl.
24 U filgħodu l-vjaġġatur qam kmieni biex ikompli l-vjaġġ tiegħu, meta Ħedad qallu, Stenna, faraġ qalbek b'biċċa ħobż u mbagħad mur, u r-raġel għamel hekk; u baqa' miegħu, u t-tnejn li huma kielu u xorbu flimkien matul il-jum, meta r-raġel qam biex jitlaq.
25 U Ħedad qallu, Ara, issa l-jum qed jonqos, aħjar toqgħod il-lejl kollu biex qalbek titfarraġ; u hu insistieh tant li qagħad hemm il-lejl kollu, u fit-tieni jum qam kmieni biex jitlaq, meta Ħedad insistieh, u qallu, Farraġ qalbek b'biċċa ħobż u mbagħad mur, u baqa' u kiel miegħu wkoll fit-tieni jum, u mbagħad ir-raġel qam biex ikompli l-vjaġġ tiegħu.
26 U Ħedad qallu: "Ara, issa l-jum qed jonqos; ibqa' miegħi biex infarraġlek qalbek, u filgħodu qum kmieni u mur fi triqtek."
27 U r-raġel ma riedx jibqa', imma qam u għamilha b'sarġ għall-ħmar tiegħu, u waqt li kien qed għamilha b'sarġ għall-ħmar tiegħu, mart Ħedad qalet lil żewġha, "Ara, dan ir-raġel ilu magħna jumejn jiekol u jixrob u ma tana xejn, u issa se jitlaq minn ħdejna mingħajr ma jagħtina xejn?" U Ħedad qalilha, "Iskot."
28 U r-raġel sarġa l-ħmar tiegħu biex jitlaq, u talab lil Hedad biex jagħtih il-ħabel u l-mantell biex jorbtu fuq il-ħmar.
29 U Ħedad staqsieh: "X'qed tgħid?" U hu wieġeb: "Int, sidi, tagħtini l-ħabel u l-mantell magħmulin b'kuluri differenti li ħbejt miegħek f'darek biex nieħu ħsiebhom."

30 U Ħedad wieġeb lir-raġel u qallu: “Din hija l-interpretazzjoni tal-ħolma tiegħek: il-ħabel li rajt ifisser li ħajtek se titwal bħal ħabel; u li rajt il-mantell ikkulurit b’kull xorta ta’ kuluri jfisser li se jkollok vinja fejn se tħawwel siġar ta’ kull frott.
31 U l-vjaġġatur wieġeb u qal, “Mhux hekk sidi, għax kont imqajjem meta tajtek il-ħabel u wkoll mantell minsuġ b’kuluri differenti, li neħħejt mill-ħmar biex tpoġġihomli ħdejh; u Hedad wieġeb u qal, “Żgur li għedtlek l-interpretazzjoni tal-ħolma tiegħek u hija ħolma tajba, u din hija l-interpretazzjoni tagħha.”
32 Issa wlied il-bnedmin jagħtuni erba’ biċċiet tal-fidda, li huma l-inkarigu tiegħi għall-interpretazzjoni tal-ħolm, u mingħandek biss qed nitlob tliet biċċiet tal-fidda.
33 U r-raġel inqala’ għall-kliem ta’ Ħedad, u beda jgħajjat b’imrar, u ħa lil Ħedad għand Serak, l-imħallef ta’ Sodoma.
34 U r-raġel ressaq il-kawża tiegħu quddiem Serak l-imħallef, meta Hedad wieġeb u qal, “Mhux hekk, imma hekk hi l-kwistjoni; u l-imħallef qal lill-vjaġġatur, “Dan ir-raġel Hedad jgħidlek il-verità, għax hu magħruf fil-bliet għall-interpretazzjoni eżatta tal-ħolm.”
35 U r-raġel għajjat fuq kelma l-imħallef, u qal, Mhux hekk Sidi, għax kien fil-jum li tajtu l-ħabel u l-mantell li kien fuq il-ħmar, sabiex ipoġġihom fil-ġenb f’daru; u t-tnejn argumentaw quddiem l-imħallef, wieħed qal, Hekk kienet il-kwistjoni, u l-ieħor iddikjara mod ieħor.
36 U Ħedad qal lir-raġel: “Agħtini erba’ biċċiet tal-fidda li nitlob għall-interpretazzjonijiet tal-ħolm tiegħi; ma nħallix ma nħallsek bihom; u agħtini l-ispiża tal-erba’ ikliet li kilt f’dari.”
37 U r-raġel qal lil Hedad, “Tassew se nħallaslek għal dak li kilt f’darek, biss agħtini l-ħabel u l-mantell li ħbejt f’darek.”
38 U Ħedad wieġeb quddiem l-imħallef u qal lir-raġel, “Ma għedtlekx jien l-interpretazzjoni tal-ħolma tiegħek? Il-ħabel ifisser li jiemek se jittawlu bħal ħabel, u l-mantell, li se jkollok vinja li fiha se tħawwel kull tip ta’ siġar tal-frott.
39 Din hija l-interpretazzjoni xierqa tal-ħolma tiegħek, issa agħtini l-erba’ biċċiet tal-fidda li għandi bżonn bħala kumpens, għax ma nagħtik xejn minn dan.
40 U r-raġel għajjat għall-kliem ta’ Hedad u t-tnejn li huma tlewmu quddiem l-imħallef, u l-imħallef ta ordnijiet lill-qaddejja tiegħu, li keċċewhom bla ħsieb mid-dar.
41 U telqu jargumentaw minn ħdejn l-imħallef, meta n-nies ta’ Sodoma semgħuhom, u nġabru madwarhom u għajjat kontra l-barrani, u keċċewh bil-għaġla ’l barra mill-belt.
42 U r-raġel kompla l-vjaġġ tiegħu fuq il-ħmar tiegħu b’imrar f’ruħu, jitnikket u jibki.
43 U waqt li kien sejjer beka għal dak li kien ġralu fil-belt korrotta ta’ Sodoma.

KAPITLU 19

1 U l-bliet ta’ Sodoma kellhom erba’ mħallfin għal erba’ bliet, u dawn kienu isimhom: Serak fil-belt ta’ Sodoma, Sharkad f’Gomorra, Żabnak f’Adma, u Menon f’Żebojim.
2 U Elieżer, il-qaddej ta’ Abraham, applikalhom ismijiet differenti, u kkonverta lil Serak għal Shakra, lil Sharkad għal Shakrura, lil Żebnac għal Kezobim, u lil Menon għal Matzlodin.
3 U bix-xewqa tal-erba’ mħallfin tagħhom in-nies ta’ Sodoma u Gomorra kellhom sodod imwaqqfa fit-toroq tal-bliet, u jekk raġel kien jiġi f’dawn il-postijiet kienu jaqbduh u jwassluh f’wieħed mis-sodod tagħhom, u bil-forza kienu jġegħluh jimtedd fihom.
4 U hekk kif kien jimtedd, tliet irġiel kienu joqogħdu ħdejn rasu u tlieta ħdejn saqajh, u jkejluh bit-tul tas-sodda, u jekk ir-raġel kien iżgħar mis-sodda dawn is-sitt irġiel kienu jifirxuh f’kull tarf, u meta kien jgħajjatilhom ma kinux iweġbuh.
5 U jekk kien itwal mis-sodda kienu jqarrbu ż-żewġ naħat tas-sodda flimkien f’kull tarf, sakemm ir-raġel ikun wasal sal-bibien tal-mewt.
6 U jekk ikompli jgħajjatilhom, huma jwiġbuh u jgħidulu: “Hekk isir lil raġel li jidħol f’artna.”
7 U meta l-irġiel semgħu dan kollu li għamlu n-nies tal-bliet ta’ Sodoma, baqgħu lura milli jiġu hemm.
8 U meta raġel fqir kien jasal f’arthom kienu jagħtuh fidda u deheb, u jagħmlu proklamazzjoni fil-belt kollha biex ma jingħatax biċċa ħobż x’jiekol, u jekk il-barrani kien jibqa’ hemm għal xi jiem, u jmut bil-ġuħ, mingħajr ma jkun jista’ jikseb biċċa ħobż, allura mal-mewt tiegħu n-nies kollha tal-belt kienu jiġu u jieħdu l-fidda u d-deheb li kienu tawh.
9 U dawk li setgħu jagħrfu l-fidda jew id-deheb li kienu tawh ħaduh lura, u meta miet neżżgħuh ukoll minn ħwejġu, u kienu jiġġieldu dwarhom, u min rebaħ fuq għajru ħahomlu.
10 Wara dan kienu jġorruh u jidfnuh taħt xi wieħed mill-arbuxxelli fid-deżerti; hekk għamlu l-jiem kollha lil kull min kien jiġi għandhom u jmut f’arthom.
11 U maż-żmien Sara bagħtet lil Elieżer lejn Sodoma, biex tara lil Lot u tistaqsih kif kien tajjeb.
12 U Eliġħeżer mar Sodoma, u ltaqa’ ma’ raġel minn Sodoma li kien qed jiġġieled ma’ barrani, u r-raġel minn Sodoma neżża’ ħwejġu kollha lill-fqir u telaq.
13 U dan ir-raġel fqir għajjat lil Eliġħeżer u talab bil-ħniena tiegħu minħabba dak li kien għamillu r-raġel ta’ Sodoma.
14 U qallu, “Għaliex qed taġixxi hekk mar-raġel fqir li ġie f’artek?”
15 U r-raġel ta’ Sodoma wieġeb lil Eliġħeżer u qallu: “Dan ir-raġel hu ħuk, jew in-nies ta’ Sodoma għamluk imħallef illum, biex titkellem dwar dan ir-raġel?”
16 U Eliġħeżer ħabat mar-raġel ta’ Sodoma minħabba r-raġel fqir, u meta Eliġħeżer resaq biex jieħu l-ħwejjeġ tar-raġel fqir mingħand ir-raġel ta’ Sodoma, hu ħaffef u b’ġebla laqat lil Eliġħeżer f’forehead.
17 U d-demm ħareġ b’abbundanza minn fuq ġbin Eliġħeżer, u meta r-raġel ra d-demm qabad lil Eliġħeżer u qallu: “Agħtini l-ħlas tiegħi talli ħlist minnek dan id-demm ħażin li kien fuq ġbinek, għax hekk hi d-drawwa u l-liġi f’pajjiżna.”
18 U Eliġħeżer qallu: “Int weġġajtni u qed titlobni nħallaslek il-ħlas tiegħek; u Eliġħeżer ma riedx jisma’ kliem ir-raġel ta’ Sodoma.
19 U r-raġel qabad lil Elieżer u ħadu għand Sakra, l-imħallef ta’ Sodoma, għall-ġudizzju.
20 U r-raġel kellem lill-imħallef u qallu: “Nitolbok, sidi, dan ir-raġel għamel hekk, għax jien daqqtu b’ġebla u d-demm ħareġ minn fuq ġbinu, u hu ma jridx jagħtini l-ħlas tiegħi.”

21 U l-imħallef qal lil Eliġħeżer, “Dan ir-raġel qed jgħidlek il-verità, agħtih il-ħlas tiegħu, għax din hija d-drawwa f’artna; u Eliġħeżer sema’ kliem l-imħallef, u refa’ ġebla u laqat lill-imħallef, u l-ġebla laqtetlu fuq forehead tiegħu, u d-demm niżel b’mod abbundanti minn fuq forehead tal-imħallef, u Eliġħeżer qal, “Jekk din hija d-drawwa f’artkom, agħti lil dan ir-raġel dak li kelli nagħtih jien, għax din kienet id-deċiżjoni tiegħek, int iddekrejtha.”
22 U Eliġħeżer ħalla lir-raġel ta’ Sodoma mal-imħallef, u dan telaq.
23 U meta s-slaten ta’ Elam għamlu gwerra mas-slaten ta’ Sodoma, is-slaten ta’ Elam ħatfu l-proprjetà kollha ta’ Sodoma, u ħadu lil Lot priġunier, bil-proprjetà tiegħu, u meta ntqal lil Abraham, hu mar u għamel gwerra mas-slaten ta’ Elam, u ħa lura minn idejhom il-proprjetà kollha ta’ Lot kif ukoll il-proprjetà ta’ Sodoma.
24 Dak iż-żmien mart Lot wilditlu tifla, u semmieha Paltith, għax qal, “Għax Alla kien ħelsu u ħelisu mill-familja kollha tiegħu mis-slaten ta’ Elam; u Paltith kibret, bint Lot, u wieħed mill-irġiel ta’ Sodoma ħadha b’mara.
25 U raġel fqir daħal fil-belt biex ifittex x’jiekol, u baqa’ fil-belt għal xi jiem, u n-nies kollha ta’ Sodoma għamlu proklamazzjoni tad-drawwa tagħhom li ma jagħtux lil dan ir-raġel biċċa ħobż x’jiekol, sakemm ma jmutx mal-art, u hekk għamlu.
26 U Paltith, bint Lot, rat lil dan ir-raġel mimdud fit-toroq imġewwaħ bil-ġuħ, u ħadd ma ried jagħtih xi ħaġa biex iżommu ħaj, u kien qrib il-mewt.
27 U ruħha mtliet bil-ħniena minħabba r-raġel, u temgħetu l-ħobż bil-moħbi għal ħafna jiem, u ruħ dan ir-raġel reġgħet ingħatat il-ħajja.
28 Għax meta kienet toħroġ biex iġġib l-ilma kienet tpoġġi l-ħobż fil-ġarra tal-ilma, u meta kienet tasal fil-post fejn kien il-fqir, kienet tieħu l-ħobż mill-ġarra u tagħtih jiekol; hekk għamlet għal ħafna jiem.
29 U n-nies kollha ta’ Sodoma u Gomorra stagħġbu kif dan ir-raġel seta’ jissaporti l-ġuħ għal daqshekk jiem.
30 U qalu lil xulxin, “Dan jista’ jkun biss għax jiekol u jixrob, għax ħadd ma jista’ jissaporti l-ġuħ għal daqstant jiem jew jgħix daqs dan ir-raġel, mingħajr ma lanqas wiċċu jinbidel; u tlett irġiel inħbew fil-post fejn kien wieqaf ir-raġel fqir, biex ikunu jafu min kien li ġablu l-ħobż x’jiekol.
31 U Paltith, bint Lot, ħarġet dakinhar biex iġġib l-ilma, u poġġiet il-ħobż fil-ġarra tal-ilma tagħha, u marret tiġbed l-ilma ħdejn il-post tal-fqir, u ħarġet il-ħobż mill-ġarra u tatu lir-raġel fqir u hu kielu.
32 U t-tliet irġiel raw x’għamlet Paltith lir-raġel fqir, u qalulha, Int mela li żammitu, u għalhekk ma mietx bil-ġuħ, u lanqas ma nbidel fid-dehra u lanqas ma miet bħall-oħrajn.
33 U t-tliet irġiel ħarġu mill-post fejn kienu moħbija, u ħatfu lil Paltith u l-ħobż li kien f’idu r-raġel fqir.
34 U ħadu lil Paltith u ġabuha quddiem l-imħallfin tagħhom, u qalulhom, Hekk għamlet hi, u hija hi li pprovdiet il-ħobż lir-raġel fqir, għalhekk ma mietx dan iż-żmien kollu; issa għalhekk iddikjara lilna l-kastig dovut lil din il-mara talli kisret il-liġi tagħna.
35 U n-nies ta’ Sodoma u Gomorra nġabru u qabbdu nar fit-triq tal-belt, u qabdu lill-mara u tefgħuha fin-nar u nħarqet sakemm saret irmied.
36 U fil-belt ta’ Adma kien hemm mara li għamlulha l-istess.
37 Għax wieħed vjaġġatur daħal fil-belt ta’ Adma biex joqgħod hemm il-lejl kollu, bl-intenzjoni li jmur lura d-dar filgħodu, u qagħad bilqiegħda biswit il-bieb tad-dar ta’ missier iż-żagħżugħa, biex joqgħod hemm, hekk kif kienet niżlet ix-xemx meta kien wasal dak il-post; u ż-żagħżugħa ratu bilqiegħda ħdejn il-bieb tad-dar.
38 U talabha tixrob ftit ilma u hi qaltlu, “Min int?” u hu wieġeb tagħha, “Kont sejjer illum fit-triq, u wasalt hawn malli niżlet ix-xemx, għalhekk se nibqa’ hawn il-lejl kollu, u filgħodu nqum kmieni u nkompli l-vjaġġ tiegħi.”
39 U ż-żagħżugħa daħlet fid-dar u ġabet lir-raġel ħobż u ilma biex jiekol u jixrob.
40 U din il-ġrajja saret magħrufa man-nies ta’ Adma, u nġabru u ressqu lit-tfajla quddiem l-imħallfin, biex jiġġudikawha għal dan l-att.
41 U l-imħallef qal, Is-sentenza tal-mewt trid tgħaddi fuq din il-mara għax kisret il-liġi tagħna, u għalhekk din hija d-deċiżjoni dwarha.
42 U n-nies ta’ dawk l-ibliet inġabru u ħarġu liż-żagħżugħa, u dilkuha bl-għasel minn rasha sa saqajha, kif kien iddeċieda l-imħallef, u qegħduha quddiem qatgħa naħal li dak iż-żmien kienu fil-ġarar tan-naħal tagħhom, u n-naħal taru fuqha u nidmuha tant li ġisimha kollu ntefaħ.
43 U t-tfajla żagħżugħa għajtet minħabba n-naħal, imma ħadd ma ta kasha jew ħasra għaliha, u l-għajjat tagħha tela’ sas-sema.
44 U l-Mulej kien irritat b’dan u bl-għemejjel kollha tal-bliet ta’ Sodoma, għax kellhom abbundanza ta’ ikel, u kellhom kwiet fosthom, u xorta ma ridux isostnu lill-foqra u lill-fqirin, u f’dawk il-jiem l-għemejjel ħżiena u d-dnubiet tagħhom saru kbar quddiem il-Mulej.
45 U l-Mulej bagħat għal tnejn mill-anġli li kienu ġew fid-dar ta’ Abraham, biex jeqirdu lil Sodoma u l-bliet tagħha.
46 U l-anġli qamu mill-bieb tat-tinda ta’ Abraham, wara li kielu u xorbu, u waslu Sodoma filgħaxija, u Lot kien bilqiegħda fil-bieb ta’ Sodoma, u meta rahom qam biex jiltaqa’ magħhom, u miel sal-art.
47 U insista ħafna fuqhom u daħħalhom f’daru, u tahom l-ikel li kielu, u qattgħu l-lejl f’daru.
48 U l-anġli qalu lil Lot: “Qum, oħroġ minn dan il-post, int u kulma għandek, biex ma tinqeredx fl-iżball ta’ din il-belt, għax il-Mulej se jeqred dan il-post.”
49 U l-anġli qabdu id Lot u id martu, u idejn uliedu, u kulma kien tiegħu, u ħarġuh u qiegħduh barra l-bliet.
50 U qalu lil Lot, “Aħrab għal ħajtek,” u ħarab u kulma kellu.
51 Imbagħad il-Mulej niżżel xita mis-sema fuq Sodoma u fuq Gomorra u fuq dawn l-ibliet kollha kubrit u nar mingħand il-Mulej.
52 U hu qered dawn il-bliet, il-pjanura kollha u l-abitanti kollha tal-bliet, u dak li kiber fuq l-art; u Ado, mart Lot, ħarset lura biex tara l-qerda tal-bliet, għax il-kompassjoni tagħha tqanqlet minħabba wliedha li baqgħu f’Sodoma, għax ma marrux magħha.
53 U meta ħarset lura saret kolonna tal-melħ, u għadha f’dak il-post sal-lum.
54 U l-barrin li kienu joqogħdu f’dak il-post kuljum kienu jilagħqu l-melħ sa truf saqajhom, u filgħodu kien jerġa’ joħroġ, u reġgħu kienu jilagħquh sal-lum.

55 U Lot u tnejn minn uliedu bniet li baqgħu miegħu ħarbu u ħarbu lejn l-għar ta' Adullam, u baqgħu hemm għal xi żmien.
56 U Abraham qam kmieni filgħodu biex jara x'kien sar lill-bliet ta' Sodoma; u ħares u ra d-duħħan tal-bliet tiela' bħad-duħħan ta' forn.
57 U Lot u ż-żewġt ibniet tiegħu baqgħu fl-għar, u ġagħlu lil missierhom jixrob l-inbid, u mteddu miegħu, għax qalu li ma kien hemm l-ebda bniedem fuq l-art li seta' jrabbi nisel minnhom, għax ħasbu li l-art kollha kienet meqruda.
58 U t-tnejn li huma mteddu ma' missierhom, u tqalu u welldu subien, u l-kbira semmiet lil binha Mowab, billi qalet, "Minn missieri ħadt miegħu; hu missier il-Mowabin sal-lum."
59 U ż-żgħira wkoll semmiet lil binha Benami; hu missier ulied Ammon sal-lum.
60 U wara dan Lot u ż-żewġt ibniet tiegħu telqu minn hemm, u għammar in-naħa l-oħra tal-Ġordan maż-żewġt ibniet tiegħu u wliedhom, u wlied Lot kibru, u marru u ħadu nisa minn art Kangħan, u nislu t-tfal u saru produttivi u kkomplew jikbru.

KAPITLU 20

1 U f'dak iż-żmien Abraham telaq mill-pjanura ta' Mamre, u mar lejn art il-Filistin, u għammar f'Gerar; kien fil-ħamsa u għoxrin sena li Abraham kien fl-art ta' Kangħan, u l-mitt sena tal-ħajja ta' Abraham, li wasal Gerar f'art il-Filistin.
2 U meta daħlu fl-art qal lil Sara, martu, "Għid li int oħti lil kull min jistaqsik, sabiex naħarbu mill-ħażen tal-abitanti tal-art."
3 U waqt li Abraham kien qed jgħammar f'art il-Filistin, il-qaddejja ta' Abimelek, is-sultan tal-Filistin, raw li Sara kienet sabiħa ħafna, u staqsew lil Abraham dwarha, u hu wieġeb: "Hija oħti."
4 U l-qaddejja ta' Abimelek marru għand Abimelek u qalulu: "Raġel minn art Kangħan ġie biex jgħammar f'din l-art, u għandu oħt li hi sabiħa ħafna."
5 U Abimelek sama' kliem il-qaddejja tiegħu li faħħru lil Sara quddiemu, u Abimelek bagħat lill-uffiċjali tiegħu, u ħadu lil Sara għand is-sultan.
6 U Sara daħlet fid-dar ta' Abimelek, u s-sultan ra li Sara kienet sabiħa, u hi għoġbitu ħafna.
7 U resaq lejha u qalilha, "X'inhu dak ir-raġel għalik li ġejt miegħu f'artna?" U Sara wieġbet u qalet: "Hu ħija, u ġejna minn art Kangħan biex noqogħdu fejn nistgħu nsibu post."
8 U Abimelek qal lil Sara, "Ara, art tiegħi qiegħda quddiemek, poġġi lil ħuk fi kwalunkwe parti ta' din l-art li togħġbok, u jkun dmirna li ngħolluh u ngħolluh 'il fuq mill-poplu kollu tal-art ladarba hu ħuk."
9 U Abimelek bagħat għal Abraham, u Abraham ġie għand Abimelek.
10 U Abimelek qal lil Abraham: "Ara, jien tajt ordnijiet li tiġi onorat kif tixtieq minħabba oħtok Sara."
11 U Abraham ħareġ minn ħdejn is-sultan, u l-rigal tas-sultan ġie miegħu.
12 Bħal filgħaxija, qabel ma n-nies jimteddu biex jistrieħu, is-sultan kien bilqiegħda fuq it-tron tiegħu, u waqa' raqad fil-fond fuqu, u baqa' mimdud fuq it-tron u raqad sal-għodu.
13 U ħolom li anġlu tal-Mulej ġie għandu b'sejf mislut f'idu, u l-anġlu kien wieqaf fuq Abimelek, u ried joqtlu bis-sejf, u s-sultan twerwer fil-ħolma tiegħu, u qal lill-anġlu, F'xiex dnibt kontrik li ġejt toqtolni bis-sejf tiegħek?
14 U l-anġlu wieġeb u qal lil Abimelek: "Ara, int se tmut minħabba l-mara li ġibt f'darek ilbieraħ, għax hi mara miżżewġa, mart Abraham li ġie f'darek; issa għalhekk irritorna lil dak ir-raġel martu, għax hi martu; u jekk ma tirritornahiex, kun af li żgur se tmut, int u kulma għandek."
15 U f'dik il-lejl kien hemm għajta kbira f'art il-Filistin, u l-abitanti tal-art raw figura ta' raġel wieqaf b'sejf miġbud f'idu, u hu laqat lill-abitanti tal-art bis-sejf, iva hu kompla jolqothom.
16 U l-anġlu tal-Mulej laqat l-art kollha tal-Filistin f'dik il-lejl, u kien hemm konfużjoni kbira f'dik il-lejl u l-għada filgħodu.
17 U kull ġuf ingħalaq, u l-ħruġ kollu tagħhom, u id il-Mulej kienet fuqhom minħabba Sara, mart Abraham, li Abimelek kien ħa.
18 U filgħodu Abimelek qam bil-biża' u l-konfużjoni u b'biża' kbir, u bagħat u ġab lill-qaddejja tiegħu, u rrakkonta l-ħolma tiegħu lilhom, u n-nies beżgħu ħafna.
19 U raġel wieqaf fost il-qaddejja tas-sultan wieġeb lis-sultan u qallu: "O sultan sovran, agħti lura lil din il-mara lil żewġha, għax hu żewġha, għax l-istess ġara lis-sultan tal-Eġittu meta dan ir-raġel ġie l-Eġittu."
20 U qal dwar martu, "Hija oħti," għax hekk jagħmel meta jiġi jgħammar f'art li fiha jkun barrani.
21 U l-Fargħun bagħat u ħa lil din il-mara bħala mara u l-Mulej ġab fuqu kastigi kbar sakemm irritorna l-mara lil żewġha.
22 Issa għalhekk, O sultan sovran, kun af x'ġara lbieraħ filgħaxija lill-art kollha, għax kien hemm konsternazzjoni kbira ħafna u wġigħ u lamentazzjoni kbira, u nafu li kien minħabba l-mara li ħadt.
23 Issa, mela, erġgħu lura lil din il-mara lil żewġha, biex ma jiġrilnax bħalma ġara lill-Fargħun sultan tal-Eġittu u lis-sudditi tiegħu, u biex ma mmutux; u Abimelek malajr sejjaħ u sejjaħ lil Sara, u hi ġiet quddiemu, u hu sejjaħ lil Abraham, u hu ġie quddiemu.
24 U Abimelek qalilhom: "X'inhu dan ix-xogħol li qed tagħmlu billi tgħidu li intom ħu u oħt, u jien ħadt lil din il-mara b'mara?"
25 U Abraham wieġeb, "Għax ħsibt li se mmut minħabba marti; u Abimelek ħa nagħaġ u baqar, u qaddejja rġiel u qaddejja nisa, u elf biċċa tal-fidda, u tahom lil Abraham, u raddlu lil Sara lura.
26 U Abimelek qal lil Abraham: "Ara, l-art kollha qiegħda quddiemek; għammar fiha fejn tagħżel."
27 U Abraham u Sara, martu, ħarġu minn quddiem is-sultan bl-unur u r-rispett, u għammru fl-art, saħansitra f'Gerar.
28 U l-abitanti kollha ta' art il-Filistin u l-qaddejja tas-sultan kienu għadhom imweġġgħin, minħabba l-kastig li l-anġlu kien laqathom il-lejl kollu minħabba Sara.
29 U Abimelek bagħat għal Abraham u qallu: "Itlob lill-Mulej, Alla tiegħek, għall-qaddejja tiegħek, ħalli jneħħi din il-mortalità minn fostna."
30 U Abraham talab minħabba Abimelek u s-sudditi tiegħu, u l-Mulej sama' t-talba ta' Abraham, u dan fejjaq lil Abimelek u s-sudditi kollha tiegħu.

KAPITLU 21

1 U kien f'dak iż-żmien, wara sena u erba' xhur li Abraham kien jgħammar f'art il-Filistin f'Gerar, li Alla żar lil Sara, u l-Mulej ftakar fiha, u hi tqalet u wildet iben lil Abraham.
2 U Abraham semmi l-iben li twiled lilu, li wilditlu Sara, Iżakk.
3 U Abraham ċirkonċiża lil ibnu Iżakk meta kellu tmien ijiem, bħalma Alla kien ordna lil Abraham biex jagħmel ma' nislu warajh; u Abraham kellu mitt sena, u Sara disgħin sena, meta twieldet lilhom Iżakk.
4 U t-tifel kiber u nfatam, u Abraham għamel festa kbira dakinhar li Iżakk infatam.
5 U Sem u Eber u l-poplu l-kbir kollu tal-art, u Abimelek, is-sultan tal-Filistin, u l-qaddejja tiegħu, u Fikol, il-kaptan tal-armata tiegħu, ġew jieklu u jixorbu u jifirħu bil-festa li Abraham għamel dakinhar li ibnu Iżakk tneħħa mill-ħalib tas-saqajn.
6 Ukoll Teraħ, missier Abraham, u ħuh Naħor, ġew minn Ħaran, huma u kulma kien tagħhom, għax ferħu ħafna meta semgħu li kien twieled iben lil Sara.
7 U ġew għand Abraham, u kielu u xorbu fil-festa li għamel Abraham dakinhar li Iżakk tneħħa mill-ħalib tas-sider.
8 U Teraħ u Naħor ferħu ma' Abraham, u baqgħu miegħu għal ħafna jiem f'art il-Filistin.
9 Dak iż-żmien miet Serug bin Regħu, fl-ewwel sena mit-twelid ta' Iżakk bin Abraham.
10 U l-jiem kollha ta' Serug kienu mitejn u disgħa u tletin sena, u miet.
11 U Ismael, bin Abraham, kien kiber f'dawk iż-żminijiet; kellu erbatax-il sena meta Sara wildet lil Iżakk lil Abraham.
12 U Alla kien ma' Ismael bin Abraham, u kiber, u tgħallem juża l-pruwa u sar arċier.
13 U meta Iżakk kellu ħames snin kien bilqiegħda ma' Ismael ħdejn il-bieb tat-tinda.
14 U Ismael resaq lejn Iżakk u qagħad bilqiegħda faċċata tiegħu, u hu ħa l-pruwa u ġibdu u daħħal il-vleġġa fih, u kellu l-ħsieb li joqtol lil Iżakk.
15 U Sara rat l-att li Ismael xtaq jagħmel lil binha Iżakk, u dan inkwetaha ħafna minħabba binha, u bagħtet għal Abraham, u qaltlu, Keċċi lil din il-qaddejja u lil binha, għax binha mhux se jkun werriet ma' ibni, għax hekk ried jagħmillu llum.
16 U Abraham sema' leħen Sara, u qam kmieni filgħodu, u ħa tnax-il ħobża u flixkun ilma li ta lil Agar, u bagħatha ma' binha, u Agar marret ma' binha lejn id-dežert, u għammru fid-dežert ta' Paran mal-abitanti tad-dežert, u Ismael kien arċier, u għammru fid-dežert żmien twil.
17 U hu u ommu wara marru lejn l-art tal-Eġittu, u għammru hemm, u Agar ħadet mara għal binha mill-Eġittu, u isimha kien Meriba.
18 U mart Ismael ħarġet tqila u wildet erba' subien u żewġt ibniet, u Ismael u ommu u martu u wliedu wara telqu u reġgħu lura lejn id-dežert.
19 U għamlu tined għalihom infushom fid-dežert, fejn għammru, u komplew jivvjaġġaw u mbagħad jistrieħu kull xahar u kull sena.
20 U Alla ta lil Ismael nagħaġ u merħliet u tined minħabba Abraham missieru, u r-raġel żied il-bhejjem.
21 U Ismael għammar fid-dežerti u fit-tined, jivvjaġġa u jistrieħ għal żmien twil, u ma rax wiċċ missieru.
22 U ftit żmien wara, Abraham qal lil martu Sara, "Se mmur nara lil ibni Ismael, għax nixtieq narah, għax ilni ma narah.
23 U Abraham rikeb fuq wieħed mill-iġmla tiegħu lejn id-dežert biex ifittex lil ibnu Ismael, għax sema' li dan kien qed jgħammar f'tinda fid-dežert ma' kulma kien tiegħu.
24 U Abraham mar fid-dežert, u wasal ħdejn it-tinda ta' Ismael għall-ħabta ta' nofsinhar, u staqsa dwar Ismael, u sab lil mart Ismael bilqiegħda fit-tinda ma' wliedha, u Ismael żewġha u ommu ma kinux magħhom.
25 U Abraham staqsa lil mart Ismael, u qalilha, "Fejn mar Ismael?" u hi wieġbet, "Mar fl-għalqa għall-kaċċa, u Abraham kien għadu rikkieb fuq il-ġemel, għax ma riedx jinżel mal-art peress li kien ħalef lil martu Sara li ma kienx se jinżel minn fuq il-ġemel.
26 U Abraham qal lil mart Ismael: "Binti, agħtini ftit ilma biex nixrob, għax jien għajjien mill-vjaġġ."
27 U mart Ismael wieġbet u qalet lil Abraham, La ilma u lanqas ħobż għandna, u baqgħet bilqiegħda fit-tinda u ma tatx kas lil Abraham, lanqas ma staqsietu min kien.
28 Imma hi kienet qed isawwat lil uliedha fit-tinda, u kienet qed tisħithom, u misħit ukoll lil żewġha Ismael u ċanfru, u Abraham sema' l-kliem li mart Ismael lil uliedha, u kien irrabjat ħafna u diżappuntat.
29 U Abraham sejjaħ lill-mara biex toħroġ għandu mit-tinda, u l-mara ġiet u waqfet quddiem Abraham, għax Abraham kien għadu riekeb fuq il-ġemel.
30 U Abraham qal lil mart Ismael, "Meta żewġek Ismael jerġa' lura d-dar għidlu dawn il-kelmiet,
31 Raġel xiħ ħafna minn art il-Filistin ġie hawn biex ifittixk, u din kienet id-dehra u l-figura tiegħu; Ma staqsejtux min kien, u peress li ma kontx hawn kellimni u qalli, Meta Ismael żewġek jerġa' lura għidlu hekk qalli dan ir-raġel, Meta tiġi lura d-dar neħħi dan il-musmar tat-tinda li poġġejt hawn, u poġġi musmar ieħor minfloku.
32 U Abraham temm l-istruzzjonijiet tiegħu lill-mara, u dar u telaq fuq il-ġemel lejn id-dar.
33 U wara dan, Ismael ġie mill-kaċċa, hu u ommu, u reġa' lura lejn it-tinda, u martu qaltlu dawn il-kliem,
34 Raġel xiħ ħafna minn art il-Filistin ġie jfittxek, u hekk kienet id-dehra u l-figura tiegħu; ma staqsejtux min kien, u peress li ma kontx id-dar qalli, Meta żewġek jiġi d-dar għidlu, hekk qal ir-raġel xiħ, Neħħi l-musmar tat-tinda li poġġijt hawn u poġġi musmar ieħor minfloku.
35 U Ismael sama' kliem martu, u kien jaf li kien missieru, u li martu ma kinitx qed tonorah.
36 U Ismael fehem kliem missieru li kien qal lil martu, u Ismael sema' leħen missieru, u Ismael warrab lil dik il-mara u hi telqet.
37 U Ismael wara mar lejn l-art ta' Kangħan, u ħa mara oħra u ġabha fit-tinda tiegħu fil-post fejn kien jgħammar dak iż-żmien.
38 U wara tliet snin Abraham qal: "Nerġa' mmur nara lil ibni Ismael, għax ilni ma narah."
39 U rikeb fuq il-ġemel tiegħu u mar lejn id-dežert, u wasal ħdejn it-tinda ta' Ismael għall-ħabta ta' nofsinhar.

40 U staqsa għal Ismael, u martu ħarġet mit-tinda u qaltlu, “Mhuwiex hawn sidi, għax mar għall-kaċċa fl-għelieqi, u biex jitma’ l-iġmla, u l-mara qalet lil Abraham, “Idħol sidi fit-tinda, u kul biċċa ħobż, għax ruħek żgur għajjiena minħabba l-vjaġġ.”
41 U Abraham wieġbet, “Mhux se nieqaf għax jien mgħaġġel biex inkompli l-vjaġġ tiegħi, imma agħtini ftit ilma x’nixrob, għax għandi l-għatx; u l-mara għaġġlet u ġriet fit-tinda u ġabet ilma u ħobż lil Abraham, li poġġiethom quddiemu u ħeġġitu jiekol, u kiel u xorob u qalbu tfarrġet u bierek lil ibnu Ismael.
42 U spiċċa jiekol u bierek lill-Mulej, u qal lil mart Ismael, “Meta Ismael jiġi d-dar għidlu dawn il-kelmiet,
43 Raġel xiħ ħafna minn art il-Filistin ġie hawn u staqsa għalik, u int ma kontx hawn; u ġibtlu l-ħobż u l-ilma u kiel u xorob u qalbu tfarrġet.
44 U qalli dan il-kliem: “Meta żewġek Ismael jiġi d-dar, għidlu, ‘L-imsiemer tat-tinda li għandek hu tajjeb ħafna, tneħħihx mit-tinda.’”
45 U Abraham temm jikkmanda lill-mara, u telaq rikeb lejn daru f’art il-Filistin; u meta Ismael wasal fit-tinda tiegħu martu ħarġet tilqgħu bil-ferħ u qalb ferħana.
46 U hi qaltlu: “Raġel xiħ ġie hawn minn art il-Filistin u hekk kien jidher, u staqsa għalik u int ma kontx hawn, allura ġibt il-ħobż u l-ilma, u kiel u xorob u qalbu tfarrġet.
47 U qalli dan il-kliem, “Meta żewġek Ismael jiġi d-dar għidlu, ‘L-imsiemer tat-tinda li għandek hu tajjeb ħafna, tneħħihx mit-tinda.’”
48 U Ismael kien jaf li kien missieru, u li martu kienet onoratu, u l-Mulej bierek lil Ismael.

KAPITLU 22

1 U Ismael imbagħad qam u ħa lil martu u lil uliedu u lill-bhejjem tiegħu u kulma kellu, u telaq minn hemm u mar għand missieru f’art il-Filistin.
2 U Abraham irrakkonta lil ibnu Ismael it-tranżazzjoni ma’ l-ewwel mara li ħa Ismael, skont dak li għamlet.
3 U Ismael u wliedu għammru ma’ Abraham għal ħafna jiem f’dik l-art, u Abraham għammret f’art il-Filistin għal żmien twil.
4 U l-jiem żdiedu u laħqu sitta u għoxrin sena, u wara dan Abraham mal-qaddejja tiegħu u kulma kien tiegħu telqu minn art il-Filistin u mxew 'il bogħod ħafna, u resqu qrib Ħebron, u baqgħu hemm, u l-qaddejja ta' Abraham ħaffru bjar tal-ilma, u Abraham u kulma kien tiegħu għammru ħdejn l-ilma, u l-qaddejja ta' Abimelek, is-sultan tal-Filistin, semgħu r-rapport li l-qaddejja ta' Abraham kienu ħaffru bjar tal-ilma fit-trufijiet tal-art.
5 U ġew u tlewmu mal-qaddejja ta’ Abraham, u serquhom mill-bir il-kbir li kienu ħaffru.
6 U Abimelek, is-sultan tal-Filistin, sema’ b’din il-ġrajja, u hu ma’ Fikol, il-kaptan tal-armata tiegħu, u għoxrin raġel minnu ġew għand Abraham. U Abimelek kellem lil Abraham dwar il-qaddejja tiegħu. U Abraham ċanfar lil Abimelek dwar il-bir li l-qaddejja tiegħu kienu serquh minnu.
7 U Abimelek qal lil Abraham: “Daqs kemm hu ħaj il-Mulej li ħalaq l-art kollha, jien ma smajtx b’dak li għamlu l-qaddejja tiegħi mal-qaddejja tiegħek sa llum.”
8 U Abraham ħa seba’ ħrief nagħaġ u tahom lil Abimelek, u qallu: “Jekk jogħġbok, ħu dawn minn idejja, biex ikunu xhieda għalija li jien ħaffer dan il-bir.”
9 U Abimelek ħa s-seba’ ħrief nagħaġ li Abraham kien tah, għax kien tah ukoll baqar u merħliet b’abbundanza, u Abimelek ħalef lil Abraham dwar il-bir, u għalhekk sejjaħ dak il-bir Beersheba, għax hemmhekk it-tnejn ħalfu dwaru.
10 U t-tnejn li huma għamlu patt f’Bir-xeba, u Abimelek qam ma’ Fikol, il-kaptan tal-armata tiegħu, u l-irġiel kollha tiegħu, u reġgħu lura lejn art il-Filistin, u Abraham u kulma kien tiegħu għammru f’Bir-xeba u dam f’dik l-art żmien twil.
11 U Abraham ħawwel masġar kbir f’Beersheba, u għamilha erba’ bibien li jħarsu lejn l-erba’ naħat tal-art, u ħawwel vinja fiha, sabiex jekk vjaġġatur kien jiġi għand Abraham kien jidħol minn kwalunkwe bieb li kien fi triqtu, u jibqa’ hemm u jiekol u jixrob u jissodisfa ruħu u mbagħad jitlaq.
12 Għax id-dar ta’ Abraham kienet dejjem miftuħa għal ulied il-bnedmin li kienu jgħaddu u jerġgħu jgħaddu, li kienu jiġu kuljum jieklu u jixorbu fid-dar ta’ Abraham.
13 U kull raġel li kien bil-ġuħ u kien jidħol fid-dar ta’ Abraham, Abraham kien jagħtih il-ħobż biex jiekol u jixrob u jixba’, u kull min kien jidħol għarwien fid-dar tiegħu kien jilbsu bi lbies kif ried, u jagħtih il-fidda u d-deheb u jgħarrfu lill-Mulej li kien ħalqu fl-art; dan għamel Abraham matul ħajtu kollha.
14 U Abraham u wliedu u kulma kien tiegħu għammru f’Bir-xeba, u waqqaf it-tinda tiegħu sa Ħebron.
15 U Naħor, ħu Abraham, u missieru u kulma kien magħhom għammru f’Ħaran, għax ma ġewx ma’ Abraham fl-art ta’ Kangħan.
16 U lil Naħor twieldu wlied li wilditlu Milka, bint Ħaran, u oħt Sara, mart Abraham.
17 U dawn huma l-ismijiet ta’ dawk li twildu lilu, Uż, Buż, Kemuwel, Kesed, Ħażo, Pildash, Tidlaf, u Betwel, li huma tmien subien, dawn huma wlied Milka li wildet lil Naħor, ħu Abraham.
18 U Naħor kellu konkubina u isimha kien Rewma, u hi wkoll wildet lil Naħor, Żebak, Gaħas, Taħas u Magħa, li huma erba’ subien.
19 U t-tfal li twildu lil Naħor kienu tnax-il subien minbarra l-bniet tiegħu, u huma wkoll kellhom tfal twildilhom f’Ħaran.
20 U wlied Uż, l-ewwel imwieled ta’ Naħor, kienu Abi, Keref, Gadin, Melus, u oħthom Debora.
21 U wlied Buż kienu Berakel, Naħamat, Seba, u Madonu.
22 U wlied Kemuwel kienu Aram u Rekob.
23 U wlied Kesed kienu Anamlek, Mesaj, Benon, u Jifi; u wlied Każo kienu Pildash, Meki, u Ofer.
24 U wlied Pildash kienu Arud, Ħamum, Mered u Molok.
25 U wlied Tidlaf kienu Musan, Kusan u Mutzi.
26 U wlied Betwel kienu Sekar, Laban u oħthom Rebekka.
27 Dawn huma l-familji ta’ wlied Naħor, li twildulhom f’Ħaran; u Aram, bin Kemuwel, u ħuh Rekob telqu minn Ħaran, u sabu wied fl-art ħdejn ix-xmara Ewfrat.
28 U bnew belt hemmhekk, u semmew l-isem tal-belt skont isem Petor bin Aram, jiġifieri Aram Naherajim sal-lum.
29 U wlied Kesed ukoll marru jgħammru fejn setgħu jsibu post, u marru u sabu wied biswit l-art ta’ Sinar, u għammru hemmhekk.

30 U hemmhekk bnew belt għalihom infushom, u semmew l-isem tal-belt Kesed skont isem missierhom, dik hija l-art Kasdim sal-lum, u l-Kasdim għammru f'dik l-art u kienu produttivi u kmultiplikaw bil-kbir.
31 U Teraħ, missier Naħor u Abraham, mar u ħa mara oħra fi xjuħitu, u isimha kien Pelila, u hi tqalet u wildetlu iben u semmieh Zoba.
32 U Teraħ għex ħamsa u għoxrin sena wara li nissel lil Zoba.
33 U Teraħ miet f'dik is-sena, jiġifieri fil-ħamsa u tletin sena mit-twelid ta' Iżakk bin Abraham.
34 U l-jiem ta' Teraħ kienu mitejn u ħames snin, u ndifen f'Ħaran.
35 U Zoba, bin Teraħ, għex tletin sena u mbagħad nissel lil Aram, Aklis, u Merik.
36 U Aram bin Zoba bin Teraħ, kellu tliet nisa u nissel tnax-il subien u tliet bniet; u l-Mulej ta lil Aram bin Zoba, għana u ġid, u abbundanza ta' baqar, u nagħaġ u merħliet, u r-raġel kiber ħafna.
37 U Aram bin Zoba u ħuh u n-nies kollha ta' daru telqu minn Ħaran, u marru joqogħdu fejn isibu post, għax il-proprjetà tagħhom kienet kbira wisq biex jibqgħu f'Ħaran; għax ma setgħux joqogħdu f'Ħaran flimkien ma' ħuthom ulied Naħor.
38 U Aram bin Zoba telaq ma' ħutu, u sabu wied 'il bogħod lejn il-lvant u għammru hemmhekk.
39 U bnew ukoll belt hemmhekk, u semmewha Aram, skont isem ħuhom il-kbir; dik hi Aram Zoba sal-lum.
40 U Iżakk bin Abraham kien qed jikber f'dawk il-jiem, u missieru Abraham għallmu t-triq tal-Mulej biex jagħraf lill-Mulej, u l-Mulej kien miegħu.
41 U meta Iżakk kellu sebgħa u tletin sena, ħuh Ismael kien qed idur miegħu fit-tinda.
42 U Ismael ftaħar bih innifsu ma' Iżakk, u qallu: "Jien kelli tlettax-il sena meta l-Mulej kellem lil missieri biex jagħmilna ċirkonċiżi, u għamilt skont il-kelma tal-Mulej li qal lil missieri, u tajt ruħi lill-Mulej, u ma ksirtx kelmtu li ordna lil missieri.
43 U Iżakk wieġeb lil Ismael u qallu: "Għaliex qed tiftaħar miegħi b'dan, b'biċċa żgħira minn laħmek li ħadt minn ġismek, li dwarha l-Mulej ordnalek?"
44 Daqs kemm hu ħaj il-Mulej, Alla ta' missieri Abraham, kieku l-Mulej kellu jgħid lil missieri, "Ħu lil ibnek Iżakk u ġiblu offerta quddiemi," ma kontx nistenna bil-ferħ.
45 U l-Mulej sama' l-kelma li Iżakk qal lil Ismael, u deher tajjeb f'għajnejn il-Mulej, u ħaseb li jipprova lil Abraham f'din il-kwistjoni.
46 U wasal il-jum meta wlied Alla ġew u poġġew ruħhom quddiem il-Mulej, u Satana ġie wkoll ma' wlied Alla quddiem il-Mulej.
47 U l-Mulej qal lil Satana, "Minn fejn ġej?" U Satana wieġeb lill-Mulej u qallu, "Mill-vjaġġar u t-turment fl-art, u mill-mixja 'l fuq u 'l isfel fiha."
48 U l-Mulej qal lil Satana, X'inhi l-kelma tiegħek li għidtli dwar ulied kollha tad-dinja? U Satana wieġeb lill-Mulej u qallu, Rajt ulied kollha tad-dinja li jaqduk u jiftakru fik meta jeħtieġu xi ħaġa mingħandek.
49 U meta tagħtihom il-ħaġa li jeħtieġu mingħandek, joqogħdu bil-kwiet, u jabbandunawk u ma jiftakrukx aktar.
50 Rajt lil Abraham bin Teraħ, li għall-ewwel ma kellux tfal, u kien jaqdek u waqqaflek artali kull fejn kien jiġi, u kien iġib offerti fuqhom, u kien ixandar ismek kontinwament lill-ulied kollha tad-dinja.
51 U issa li twiled lilu ibnu Iżakk, telaqek, għamel festa kbira għall-abitanti kollha tal-art, u nesa lill-Mulej.
52 Għax fost dak kollu li għamel ma ġablek l-ebda offerta; la offerta tal-ħruq u lanqas offerta ta' sliem, la barri, la ħaruf u lanqas mogħża, minn dak kollu li qatel dakinhar li ibnu kien miftum.
53 Minn żmien it-twelid ta' ibnu sa issa, sebgħa u tletin sena, ma bena l-ebda artal quddiemek, u lanqas ma ġablek offerta, għax ra li tajtek dak li talab quddiemek, u għalhekk telaqek.
54 U l-Mulej qal lil Satana, "Ħsibt hekk fil-qaddej tiegħi Abraham? Għax m'hemm ħadd bħalu fuq l-art, raġel perfett u rett quddiemi, wieħed li jibża' minn Alla u jevita l-ħażen; daqs kemm jien ħaj, kieku ngħidlu, "Itella' lil ibnek Iżakk quddiemi, ma kienx iċaħħdu minni, wisq aktar kieku ngħidlu biex iġib quddiemi offerta tal-ħruq min-nagħaġ jew mill-merħliet tiegħu."
55 U Satana wieġeb lill-Mulej u qallu, "Għid lil Abraham kif għedtlu, u tara jekk illum hux se jikser il-liġi u jwarrab kliemek."

KAPITLU 23

1 Dak iż-żmien il-kelma tal-Mulej ġiet lil Abraham, u qallu, Abraham, u hu wieġeb, Hawn jien.
2 U qallu, "Ħu lil ibnek, l-uniku iben tiegħek li tħobb, Iżakk, u mur f'art Morija, u offrih hemmhekk bħala offerta tal-ħruq fuq waħda mill-muntanji li se jintwerewlek, għax hemmhekk se tara sħaba u l-glorja tal-Mulej."
3 U Abraham qal bejnu u bejn ruħu, "Kif se nifred lil ibni Iżakk minn ommu Sara, sabiex intellagħħ bħala offerta tal-ħruq quddiem il-Mulej?"
4 U Abraham daħal fit-tinda, u qagħad bilqiegħda quddiem martu Sara, u qalilha dawn il-kliem,
5 Ibni Iżakk kiber u ilu xi żmien ma jistudja s-servizz ta' Alla tiegħu, issa għada se mmur u nġibu għand Sem, u għand ibnu Eber, u hemmhekk se jitgħallem it-triqat tal-Mulej, għax huma se jgħallmuh jagħraf lill-Mulej kif ukoll ikun jaf li meta jitlob kontinwament quddiem il-Mulej, hu se jweġibu, għalhekk hemmhekk se jkun jaf it-triq kif jaqdi lill-Mulej Alla tiegħu.
6 U Sara qalet, "Tajjeb għedt, mur sidi u agħmillu kif għedt, imma tneħħihx 'il bogħod wisq minni, u lanqas tħallih jibqa' hemm wisq żmien, għax ruħi marbuta ma' ruħu."
7 U Abraham qal lil Sara, "Binti, ejjew nitolbu lill-Mulej Alla tagħna biex jagħmilna t-tajjeb."
8 U Sara ħadet lil binha Iżakk u baqa' magħha dak il-lejl kollu, u biesitu u għannqitu, u tatu istruzzjonijiet sa filgħodu.
9 U qaltlu, "Ibni, kif tista' ruħi tinfired minnek?" U baqgħet biesitu u għannqitu, u tat lil Abraham istruzzjonijiet dwaru.
10 U Sara qalet lil Abraham, "Sidi, nitolbok oqgħod attent minn ibnek, u poġġi għajnejk fuqu, għax m'għandi l-ebda iben ieħor ħliefu."
11 La titlaqhx. Jekk ikun bil-ġuħ agħtih il-ħobż, u jekk ikun bil-għatx agħtih l-ilma x'jixrob; tħallihx jimxi bil-mixi, u lanqas toqgħod fix-xemx.

12 La tħallihx imur waħdu fit-triq, u lanqas ma ġġiegħlux jagħmel dak li jrid, imma agħmillu kif jgħidlek.
13 U Sara bkiet b'imrar il-lejl kollu minħabba Iżakk, u tatu istruzzjonijiet sa filgħodu.
14 U filgħodu Sara għażlet libsa sabiħa ħafna u sabiħa minn dawk il-ħwejjeġ li kellha fid-dar, li kien taha Abimelek.
15 U libbset lil binha Iżakk bih, u poġġiet turbant fuq rasu, u daħħlet ġebla prezzjuża fil-parti ta' fuq tat-turbant, u tathom provvisti għat-triq, u telqu, u Iżakk telaq ma' missieru Abraham, u xi wħud mill-qaddejja tagħhom akkumpanjawhom biex jarawhom joħorġu mit-triq.
16 U Sara ħarġet magħhom, u akkumpanjathom fit-triq biex issellmuhom, u qalulha: "Erġa' lura lejn it-tinda."
17 U meta Sara semgħet kliem binha Iżakk bkiet b'imrar, u Abraham żewġha beka magħha, u binhom beka magħhom biki kbir; ukoll dawk li kienu marru magħhom bkew bil-kbir.
18 U Sara qabdet lil binha Iżakk, u żammitu f'dirgħajha, u għannqitu u kompliet tibki miegħu, u Sara qalet, Min jaf jekk wara dan il-jum qatt nerġax narak?
19 U komplew jibku flimkien, Abraham, Sara u Iżakk, u dawk kollha li kienu magħhom fit-triq jibku magħhom, u Sara wara tbiegħdet minn quddiem binha, tibki b'imrar, u l-qaddejja rġiel u nisa tagħha kollha reġgħu lura magħha lejn it-tinda.
20 U Abraham mar ma' ibnu Iżakk biex iġibu bħala offerta quddiem il-Mulej, kif kien ordnalu.
21 U Abraham ħa miegħu żewġ żgħażagħ tiegħu, Ismael bin Ħagar u Eliġeżer qaddej tiegħu, u marru magħhom, u waqt li kienu mexjin fit-triq iż-żgħażagħ qalu dawn il-kelmiet lilhom infushom,
22 U Ismael qal lil Eliġeżer: "Issa missieri Abraham sejjer ma' Iżakk biex itellgħu bħala offerta tal-ħruq lill-Mulej, kif ordnalu."
23 Issa meta jerġa' lura se jagħtini dak kollu li jippossjedi, biex nirtu warajh, għax jien l-ewwel imwieled tiegħu.
24 U Eliġeżer wieġeb lil Ismael u qallu: "Żgur li Abraham warrabtek flimkien ma' ommok, u ħalef li ma kellekx wirt minn dak kollu li għandu, u lil min se jagħti dak kollu li għandu, bit-teżori kollha tiegħu, ħlief lili l-qaddej tiegħu, li kont fidil f'daru, li qdejtu lejl u nhar, u għamilt dak kollu li riedni? Lili se jħallili b'wirt dak kollu li għandu mal-mewt tiegħu.
25 U waqt li Abraham kien miexi fit-triq ma' ibnu Iżakk, Satana ġie u deher lil Abraham fil-forma ta' raġel xiħ ħafna, umli u ta' spirtu niedem, u resaq lejn Abraham u qallu, Int iblah jew brutali, li se tagħmel din il-ħaġa llum lil ibnek l-uniku?
26 Għax Alla tak iben fl-aħħar jiem tiegħek, fi xjuħitek, u se tmur toqtlu llum għax ma wettaq l-ebda vjolenza, u se tikkawża li r-ruħ tal-uniku ibnek tinqered mill-art?
27 Ma tafx u ma tifhimx li din il-ħaġa ma tistax tiġi mill-Mulej? Għax il-Mulej ma jistax jagħmel lill-bniedem daqshekk ħażin fuq l-art biex jgħidlu, Mur oqtol lil ibnek.
28 U Abraham sema' dan u kien jaf li kienet il-kelma ta' Satana li pprova jġibdu 'l bogħod mit-triq tal-Mulej, imma Abraham ma riedx jisma' leħen Satana, u Abraham ċanfru tant li telaq.
29 U Satana reġa' lura u ġie għand Iżakk; u deher lil Iżakk fil-forma ta' raġel żagħżugħ sabiħ u b'wiċċ imdawwar.
30 U resaq lejn Iżakk u qallu: "Ma tafx u ma tifhimx li missierek ix-xwejjaħ u iblah se jwasslek għall-qatla llum għal xejn?"
31 Issa mela, ibni, tismagħhx u lanqas tagħti kas, għax hu raġel xiħ u iblah, u tħallix ruħek prezzjuża u figura sabiħa tintilef minn fuq l-art.
32 U Iżakk sama' dan, u qal lil Abraham, "Smajt int, missier, x'qal dan ir-raġel? Hekk qalu."
33 U Abraham wieġeb lil ibnu Iżakk u qallu, Oqgħod attent minnu u tismax kliemu, u lanqas tagħtih kas, għax hu Satana, li qed jipprova jbiegħedna llum mill-kmandamenti ta' Alla.
34 U Abraham kompla ċanfar lil Satana, u Satana telaq minnhom, u meta ra li ma setax jegħlebhom inħeba minnhom, u mar u għadda quddiemhom fit-triq; u ttrasforma ruħu f'wied kbir ta' ilma fit-triq, u Abraham u Iżakk u ż-żewġ żgħażagħ tiegħu waslu f'dak il-post, u raw nixxiegħa kbira u qawwija daqs l-ilmijiet qawwija.
35 U daħlu fil-wied u għaddew minnu, u l-ilmijiet għall-ewwel laħqu sa riġlejhom.
36 U niżlu iktar fil-fond fil-wied u l-ilmijiet laħqu sa għonqhom, u lkoll beżgħu minħabba l-ilma; u waqt li kienu qed jaqsmu l-wied Abraham għaraf dak il-post, u kien jaf li ma kienx hemm ilma hemmhekk qabel.
37 U Abraham qal lil ibnu Iżakk, Jiena naf dan il-post fejn ma kienx hemm nixxiegħa u lanqas ilma, issa għalhekk huwa dan ix-Xitan li jagħmilna dan kollu, biex ibiegħedna llum mill-kmandamenti ta' Alla.
38 U Abraham ċanfru u qallu, "Jalla jċanfrek il-Mulej, Ja Satana, itlaq minn ħdejna għax aħna nimxu bil-kmandamenti ta' Alla."
39 U Satana twerwer bil-leħen ta' Abraham, u telaq minnhom, u l-post reġa' sar art niexfa kif kien fil-bidu.
40 U Abraham telaq ma' Iżakk lejn il-post li kien qallu Alla.
41 U fit-tielet jum Abraham refa' għajnejh u ra l-post mill-bogħod li Alla kien qallu dwaru.
42 U dehretlu kolonna tan-nar li kienet testendi mill-art sas-sema, u sħaba ta' glorja fuq il-muntanja, u l-glorja tal-Mulej dehret fis-sħaba.
43 U Abraham qal lil Iżakk: "Ibni, qiegħed tara f'dik il-muntanja, li qed naraw mill-bogħod, dak li qed nara jien fuqha?"
44 U Iżakk wieġeb u qal lil missieru: "Qed nara, u ara, kolonna tan-nar u sħaba, u l-glorja tal-Mulej tidher fuq is-sħaba."
45 U Abraham kien jaf li ibnu Iżakk kien aċċettat quddiem il-Mulej għal offerta tal-ħruq.
46 U Abraham qal lil Eliġeżer u lil ibnu Ismael: "Qed taraw intom ukoll dak li qed naraw fuq il-muntanja li tinsab fil-bogħod?"
47 U huma wieġbu u qalu, Ma naraw xejn aktar milli bħall-muntanji l-oħra tad-dinja. U Abraham kien jaf li ma kinux aċċettati quddiem il-Mulej biex imur magħhom, u Abraham qalilhom, Ibqgħu hawn mal-ħmar waqt li jien u ibni Iżakk immorru fuq dik il-muntanja u nqimu hemm quddiem il-Mulej u mbagħad nerġgħu lura għandkom.
48 U Eliġeżer u Ismael baqgħu f'dak il-post, kif kien ordna Abraham.

49 U Abraham ħa l-ħatab għall-offerta tal-ħruq u poġġieh fuq ibnu Iżakk, u ħa n-nar u s-sikkina, u t-tnejn li huma marru f'dak il-post.
50 U huma u sejrin Iżakk qal lil missieru: "Ara, qed nara n-nar u l-ħatab, u fejn hu l-ħaruf li se jkun l-offerta tal-ħruq quddiem il-Mulej?"
51 U Abraham wieġeb lil ibnu Iżakk u qallu: "Il-Mulej għażlek, ibni, biex tkun offerta maħruqa perfetta minflok il-ħaruf."
52 U Iżakk qal lil missieru: "Nagħmel kulma qallek il-Mulej bil-ferħ u l-hena ta' qalb."
53 U Abraham reġa' qal lil ibnu Iżakk: "Għandek f'qalbek xi ħsieb jew ħsieb dwar dan li mhux xieraq? Għidli, ibni, jekk jogħġbok, ibni, taħbihiex minni."
54 U Iżakk wieġeb lil missieru Abraham u qallu: "O missieri, daqskemm hu ħaj il-Mulej u daqskemm hi ħaj ruħek, m'hemm xejn f'qalbi li jġegħelni niżvija la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug mill-kelma li qallek."
55 La riġel u lanqas muskolu ma ċċaqalqu jew iċċaqalqu f'dan, u lanqas m'hemm f'qalbi xi ħsieb jew parir ħażin dwar dan.
56 Imma jiena qalbi ferħana u ferħana f'din il-kwistjoni, u ngħid, Imbierek il-Mulej li llum għażilni biex inkun offerta maħruqa quddiemu.
57 U Abraham feraħ ħafna bil-kliem ta' Iżakk, u komplew u waslu flimkien f'dak il-post li kien qallu l-Mulej.
58 U Abraham resaq biex jibni l-artal f'dak il-post, u Abraham kien qed jibki, u Iżakk ħa ġebel u mehrież sakemm lestew jibnu l-artal.
59 U Abraham ħa l-injam u poġġieh fl-ordni fuq l-artal li kien bena.
60 U ħa lil ibnu Iżakk u rabtu sabiex iqegħdu fuq il-ħatab li kien fuq l-artal, biex joqtlu bħala offerta tal-ħruq quddiem il-Mulej.
61 U Iżakk qal lil missieru, "Orbotni sew u mbagħad poġġini fuq l-artal biex ma ndurx u niċċaqlaqx, u ma ninħelesx mill-forza tas-sikkina fuq laħmi u b'hekk nipprofana l-offerta tal-ħruq; u Abraham għamel hekk.
62 U Iżakk kompla jgħid lil missieru, "Missier, meta tkun toqtolni u ħraqni bħala offerta, ħu miegħek dak li jifdal mill-irmied tiegħi biex iġġibu għand Sara, ommi, u għidilha, Din hija r-riħa ħelwa ta' Iżakk; imma tgħidilhiex dan jekk toqgħod ħdejn bir jew fuq xi post għoli, li ma tarmix ruħha warajja u tmut."
63 U Abraham sama' kliem Iżakk, u għolla leħnu u beka meta Iżakk qal dan il-kliem; u d-dmugħ ta' Abraham niżel fuq Iżakk ibnu, u Iżakk beka b'imrar, u qal lil missieru, "Iġġedded, missieri, u agħmel miegħi r-rieda tal-Mulej Alla tagħna kif ordnalek."
64 U qlub Abraham u Iżakk ferħu b'din il-ħaġa li l-Mulej kien ordnalhom; imma l-għajn bkiet bl-imrar waqt li qalb ferħet.
65 U Abraham rabat lil ibnu Iżakk, u qiegħdu fuq l-artal fuq il-ħatab, u Iżakk medd għonqu fuq l-artal quddiem missieru, u Abraham medd idu biex jieħu s-sikkina biex joqtol lil ibnu bħala offerta tal-ħruq quddiem il-Mulej.
66 Dak il-ħin l-anġli tal-ħniena resqu quddiem il-Mulej u kellmuh dwar Iżakk, u qalulu:
67 Mulej, inti Sultan ħanin u mimli kompassjoni fuq dak kollu li ħlaqt fis-sema u fl-art, u inti ssostnihom kollha; agħti għalhekk fidwa u fidwa minflok il-qaddej tiegħek Iżakk, u ħasra u ħu mogħdrija għal Abraham u għal ibnu Iżakk, li llum qed iwettqu l-kmandamenti tiegħek.
68 Rajt int, Mulej, kif Iżakk, bin Abraham, qaddej tiegħek, hu marbut għall-qatla bħal annimal? Issa mela ħa titqanqal ħniena għalihom, Mulej.
69 Dak iż-żmien il-Mulej deher lil Abraham, u sejjaħlu mis-sema, u qallu: "Tmiddx idejk fuq iż-żagħżugħ, u tagħmillu xejn, għax issa naf li int tibża' minn Alla billi wettaqt dan l-att, u billi ma ċaħħadtx minn ibnek, l-uniku iben tiegħek, minni."
70 U Abraham refa' għajnejh u ra, u ara, muntun kien maqbud f'ħaxix żgħir minn qrunu; dak kien il-muntun li l-Mulej Alla kien ħalaq fl-art dakinhar li għamel l-art u s-sema.
71 Għax il-Mulej kien ħejja dan il-muntun minn dakinhar, biex ikun offerta tal-ħruq minflok Iżakk.
72 U dan il-muntun kien qed jersaq lejn Abraham meta Satana qabadlu u ħabblu qrunu fl-arbuxxell, biex ma jersaqx lejn Abraham, sabiex Abraham joqtol lil ibnu.
73 U Abraham, meta ra l-muntun riesaq lejh u Satana jżommu, ġabu u ħadlu quddiem l-artal, u ħeles lil ibnu Iżakk mill-irbit tiegħu, u poġġa l-muntun minfloku, u Abraham qatel il-muntun fuq l-artal, u offrieh bħala offerta minflok ibnu Iżakk.
74 U Abraham raxx ftit mid-demm tal-muntun fuq l-artal, u għajjat u qal, "Dan minflok ibni, u jalla dan ikun meqjus illum bħala d-demm ta' ibni quddiem il-Mulej."
75 U kull ma għamel Abraham f'din l-okkażjoni ħdejn l-artal, kien jgħajjat u jgħid, Dan fil-post ta' ibni, u jalla llum jiġi kkunsidrat quddiem il-Mulej fil-post ta' ibni; u Abraham temm is-servizz kollu ħdejn l-artal, u s-servizz ġie aċċettat quddiem il-Mulej, u ġie kkunsidrat bħallikieku kien ta' Iżakk; u l-Mulej bierek lil Abraham u lil nislu f'dak il-jum.
76 U Satana mar għand Sara, u deherilha fil-forma ta' raġel xiħ umli ħafna u ġwejjed, u Abraham kien għadu involut fl-offerta tal-ħruq quddiem il-Mulej.
77 U qalilha, "Ma tafx x'għamel Abraham ma' ibnek l-uniku llum? Għax ħa lil Iżakk u bena artal, u qatlu, u tellgħu bħala sagrifiċċju fuq l-artal, u Iżakk beka u beka quddiem missieru, imma ma ħarisx lejh, u lanqas ma kellu ħniena għalih.
78 U Satana tenna dawn il-kelmiet, u telaq minn ħdejha, u Sara semgħet il-kliem kollu ta' Satana, u immaġinat li kien raġel xiħ minn fost ulied il-bnedmin li kien ma' binha, u kien ġie u qalilha dawn l-affarijiet.
79 U Sara refgħet leħinha u bkiet u għajtet b'imrar minħabba binha; u nxteħtet mal-art u tefgħet it-trab fuq rasha, u qalet, O ibni, Iżakk ibni, O li kieku mitt illum minflokok. U kompliet tibki u qalet, Jiddispjaċini għalik, O ibni, ibni Iżakk, O li kieku mitt illum minflokok.
80 U baqgħet tibki, u qalet, "Jiddispjaċini għalik wara li rabbejtek u rrabbejt; issa l-ferħ tiegħi nbidel f'luttu minħabba fik, jien li xtaqt għalik, u bkejt u tlabt lil Alla sakemm wildek fl-età ta' disgħin sena; u issa qdejt illum għas-sikkina u n-nar, biex issir offerta."
81 Imma jien nikkonsola ruħi bik, ibni, għax hija l-kelma tal-Mulej, għax int wettaqt il-kmand ta' Alla tiegħek; għax min jista' jikser il-kelma ta' Alla tagħna, li f'idejh tinsab ir-ruħ ta' kull ħlejqa ħajja?

82 Int ġust, Mulej Alla tagħna, għax l-għemejjel tiegħek kollha huma tajbin u ġusti; għax jien ukoll nifraħ bil-kelma tiegħek li ordnajt, u waqt li għajnejja tibki bl-imrar qalbi tifraħ.
83 U Sara qiegħdet rasha fuq ħoġor waħda mill-qaddejja tagħha, u baqgħet issikkata bħal ġebla.
84 Wara qamet u baqgħet tistaqsi sakemm waslet Ħebron, u staqsiet lil dawk kollha li ltaqgħet magħhom miexja fit-triq, u ħadd ma seta' jgħidilha x'kien ġralu binha.
85 U ġiet mal-qaddejja nisa tagħha u l-qaddejja rġiel tagħha lejn Kireat-arba, li hija Ħebron, u staqsiet dwar Binha, u baqgħet hemm waqt li bagħtet xi wħud mill-qaddejja tagħha biex ifittxu fejn kien mar Abraham ma' Iżakk; marru jfittxuh fid-dar ta' Sem u Eber, u ma setgħux isibuh, u fittxew mal-art kollha u ma kienx hemm.
86 U ara, Satana ġie għand Sara fil-forma ta' raġel xiħ, u ġie u waqaf quddiemha, u qalilha, Għedtlek il-gideb, għax Abraham ma qatilx lil ibnu u mhux mejjet; u meta semgħet il-kelma l-ferħ tagħha kien tant qawwi minħabba binha, li ruħha ntefgħet bil-ferħ; mietet u nġabret ma' niesha.
87 U meta Abraham temm is-servizz tiegħu reġa' lura ma' ibnu Iżakk għand iż-żgħażagħ tiegħu, u qamu u marru flimkien lejn Beersheba, u ġew lura d-dar.
88 U Abraham fittex lil Sara, u ma setax isibha, u staqsa dwarha, u qalulu, Hi marret sa Ħebron biex tfittixkom it-tnejn fejn kontu morru, għax hekk ġiet infurmata.
89 U Abraham u Iżakk marru għandha f'Ħebron, u meta sabu li kienet mejta għollew leħinhom u bkew b'imrar fuqha; u Iżakk waqa' fuq wiċċ ommu u beka fuqha, u qal, O ommi, ommi, kif tlaqtni, u fejn mort? O kif, kif tlaqtni!
90 U Abraham u Iżakk bkew ħafna u l-qaddejja kollha tagħhom bkew magħhom minħabba Sara, u bkew għaliha luttu kbir u tqil.

KAPITLU 24

1 U ħajjet Sara kienet mija u sebgħa u għoxrin sena, u mietet Sara; u Abraham qam minn quddiem il-mejjet tiegħu biex ifittex post fejn jidfen lil martu Sara; u mar u kellem lil ulied Ħet, l-abitanti tal-art, u qalilhom,
2 Jiena barrani u resident ieħor magħkom f'artek; agħtini post fejn noqgħod id-dfin f'artek, ħalli nidfen il-mejjet tiegħi 'l bogħod minn quddiemi.
3 U wlied Ħet qalu lil Abraham: "Ara, l-art qiegħda quddiemek; fl-aqwa qabar tagħna idfen il-mejjet tiegħek, għax ħadd ma jżommok milli tidfen il-mejjet tiegħek."
4 U Abraham qalilhom: "Jekk taqblu ma' dan, morru itolbu għalija lil Efron, bin Zokar, u itolbuh jagħtini l-għar ta' Makfela, li qiegħed fit-tarf tal-għalqa tiegħu, u jien nixtrihulu għal dak kollu li jrid għalih."
5 U Efron baqa' jgħammar fost ulied Ħet, u marru u sejħulu, u hu ġie quddiem Abraham, u Efron qal lil Abraham, "Ara, kulma titlob lill-qaddej tiegħek se jagħmel."
U Abraham wieġeb, "Le, imma jien nixtri l-għar u l-għalqa li għandek bi prezz tajjeb, sabiex ikunu għal post fejn toqgħod id-dfin għal dejjem."
6 U Efron wieġeb u qal, "Ara, l-għalqa u l-għar qegħdin quddiemek, agħtini kulma tixtieq;" u Abraham wieġeb, "Biss bil-prezz sħiħ nixtrih minn idejk, u minn idejn dawk li jidħlu mill-bieb tal-belt tiegħek, u minn idejn nislek għal dejjem."
7 U Efron u ħutu kollha semgħu dan, u Abraham iżen lil Efron erba' mitt xekel tal-fidda f'idejn Efron u f'idejn ħutu kollha; u Abraham kiteb din it-tranżazzjoni, u kitbu u xehed dwarha b'erba' xhieda.
8 U dawn huma l-ismijiet tax-xhieda, Amigal bin Abixna l-Ħitti, Adikorom bin Asunak il-Ħivita, Abdon bin Akiram il-Gomerit, Bakdil bin Abudish is-Sidonita.
9 U Abraham ħa l-ktieb tax-xiri, u poġġieh fit-teżori tiegħu, u dawn huma l-kliem li Abraham kiteb fil-ktieb, jiġifieri:
10 Li l-għar u l-għalqa li Abraham xtara mingħand Efron il-Ħitti, u minn nislu, u minn dawk li ħarġu mill-belt tiegħu, u minn nisluhom għal dejjem, għandhom ikunu xiri għal Abraham u għal nislu u għal dawk li niżlu minn ġenbejh, bħala pussess ta' post tad-dfin għal dejjem; u poġġielu siġill u xehed dwaru max-xhieda.
11 U l-għalqa u l-għar li kien fiha u dak il-post kollu saru żguri lil Abraham u lil nislu warajh, mingħand ulied Ħet; ara, tinsab quddiem Mamre f'Ħebron, li qiegħda fl-art ta' Kangħan.
12 U wara dan Abraham difen lil martu Sara hemmhekk, u dak il-post u l-konfini kollha tiegħu saru għal Abraham u għal nislu bħala proprjetà ta' post tad-dfin.
13 U Abraham difen lil Sara bil-pompa kif jiġi osservat fid-dfin tas-slaten, u hija ġiet midfuna bi ħwejjeġ sbieħ u fini ħafna.
14 U ħdejn il-katapulta tagħha kien hemm Sem, uliedu Eber u Abimelek, flimkien ma' Anar, Askol u Mamre, u l-kbarat kollha tal-pajjiż segwew il-katapulta tagħha.
15 U l-jiem ta' Sara kienu mija u sebgħa u għoxrin sena u mietet, u Abraham għamel luttu kbir u tqil, u wettaq ir-riti tal-luttu għal sebat ijiem.
16 U l-abitanti kollha tal-art farrġu lil Abraham u lil ibnu Iżakk minħabba Sara.
17 U meta għaddew il-jiem tal-luttu tagħhom, Abraham bagħat lil ibnu Iżakk, u dan mar fid-dar ta' Sem u Eber biex jitgħallem it-triqat tal-Mulej u l-istruzzjonijiet tiegħu, u Abraham baqa' hemm tliet snin.
18 Dak iż-żmien Abraham qam mal-qaddejja kollha tiegħu, u telqu u reġgħu lura d-dar lejn Birxeba, u Abraham u l-qaddejja kollha tiegħu baqgħu f'Birxeba.
19 U fir-rivoluzzjoni tas-sena Abimelek, is-sultan tal-Filistin, miet f'dik is-sena; kellu mija u tlieta u disgħin sena meta mewtu; u Abraham mar man-nies tiegħu lejn art il-Filistin, u farrġu lid-dar kollha u lill-qaddejja kollha tiegħu, u mbagħad dar u mar id-dar.
20 U wara l-mewt ta' Abimelek, in-nies ta' Gerar ħadu lil ibnu Benmalik, li kellu biss tnax-il sena, u ġagħluh jimtedd minflok missieru.
21 U semmewh Abimelek skont isem missieru, għax hekk kienet id-drawwa tagħhom li jagħmlu f'Gerar, u Abimelek saltan minflok Abimelek missieru, u qagħad fuq it-tron tiegħu.
22 U Lot bin Ħaran miet ukoll f'dawk il-jiem, fid-disgħa u tletin sena tal-ħajja ta' Iżakk, u l-jiem kollha li għex Lot kienu mija u erbgħin sena u mbagħad miet.
23 U dawn huma wlied Lot, li twildulu minn uliedu bniet, isem l-ewwel wieħed kien Mowab, u isem it-tieni kien Benami.
24 U ż-żewġ ulied ta' Lot marru u ħadu nisa minn art Kangħan, u welldu t-tfal lilhom, u wlied Mowab kienu Ed,

Majon, Tarsus, u Kanvil, erbat ulied, dawn huma missirijiet ulied Mowab sal-lum.
25 U l-familji kollha ta' wlied Lot marru joqogħdu fejn iltaqgħu, għax kienu produttivi u kibru b'abbundanza.
26 U marru u bnew bliet għalihom infushom fl-art fejn kienu jgħammru, u semmew l-ismijiet tal-bliet li bnew skont isimhom stess.
27 U Naħor bin Teraħ, ħu Abraham, miet f'dawk il-jiem fl-erbgħin sena ta' ħajt Iżakk, u l-jiem kollha ta' Naħor kienu mija u tnejn u sebgħin sena; u miet u ndifen f'Ħaran.
28 U meta Abraham sema' li ħuh kien miet, inkwieta ħafna, u baqa' jnikket għal ħuh għal ħafna jiem.
29 U Abraham sejjaħ lil Eliġeżer, il-qaddej ewlieni tiegħu, biex jagħtih ordnijiet dwar daru, u dan ġie u qagħad quddiemu.
30 U Abraham qallu, "Ara, jien xjaħt, ma nafx jum mewti; għax jien avvanzat fiż-żmien; issa għalhekk qum, oħroġ u tiħux mara għal ibni minn dan il-post u minn din l-art, mill-bniet tal-Kangħanin li ngħammru fosthom."
31 Imma mur lejn arti tiegħi u lejn post fejn twieled, u ħu minn hemm mara għal ibni, u l-Mulej Alla tas-Sema u l-art li ħadni mid-dar ta' missieri u ġabni f'dan il-post, u qalli, Lil nislek nagħti din l-art bħala wirt għal dejjem, hu jibgħat l-anġlu tiegħu qablek u jġiblek suċċess fi triqtek, sabiex tikseb mara għal ibni mill-familja tiegħi u mid-dar ta' missieri.
32 U l-qaddej wieġeb lil sidu Abraham u qallu: "Ara, jien sejjer lejn post fejn twelidek u lejn dar missierek, u nieħu mara għal ibnek minn hemm; imma jekk il-mara ma tkunx trid tiġi miegħi f'din l-art, għandi nieħu lil ibnek lura lejn art fejn twelidek?"
33 U Abraham qallu: "Oqgħod attent li ma ġġibx lil ibni lura hawn, għax il-Mulej, li quddiemu mxejt, jibgħat l-anġlu tiegħu qablek u jwasslek triqtek."
34 U Eliġeżer għamel kif ordnalu Abraham, u Eliġeżer ħalef lil Abraham sidu dwar din il-kwistjoni; u Eliġeżer qam u ħa għaxar iġmla mill-iġmla ta' sidu, u għaxar irġiel mill-qaddejja ta' sidu miegħu, u qamu u marru Ħaran, il-belt ta' Abraham u Naħor, sabiex iġibu mara għal Iżakk bin Abraham; u waqt li kienu marru Abraham bagħat għand id-dar ta' Sem u Eber, u ġabu minn hemm lil ibnu Iżakk.
35 U Iżakk ġie lura d-dar ta' missieru f'Bir-xeba, waqt li Eliġeżer u l-irġiel tiegħu waslu Ħaran; u waqfu fil-belt ħdejn l-ilma, u hu ġiegħel lill-iġmla tiegħu jinżlu għarkupptejhom ħdejn l-ilma u baqgħu hemm.
36 U Eliġeżer, il-qaddej ta' Abraham, talab u qal: "O Alla ta' Abraham, sidi, nitolbok ibgħatli llum il-ġid u uri qalb tajba ma' sidi, billi taħtar illum mara għal bin sidi mill-familja tiegħu."
37 U l-Mulej sema' leħen Eliġeżer, minħabba l-qaddej tiegħu Abraham, u ġara li ltaqa' ma' bint Betwel, bin Milka, mart Naħor, ħu Abraham, u Eliġeżer ġie għand darha.
38 U Eliġeżer irrakkontailhom dak kollu li kien qed jinkwieta, u li kien il-qaddej ta' Abraham, u huma ferħu ħafna bih.
39 U lkoll bierku lill-Mulej li ġab din il-ħaġa, u tawh lil Rebekka, bint Betwel, bħala mara għal Iżakk.
40 U t-tfajla żagħżugħa kienet ta' dehra sabiħa ħafna, kienet verġni, u Rebekka kellha għaxar snin f'dawk iż-żminijiet.
41 U Betwel u Laban u wliedu għamlu festa f'dik il-lejl, u Eliġeżer u l-irġiel tiegħu ġew u kielu u xorbu u ferħu hemmhekk f'dik il-lejl.
42 U Eliġeżer qam filgħodu, hu u l-irġiel li kienu miegħu, u sejjaħ lid-dar kollha ta' Betwel, u qalilhom: "Ibgħatuni mmur għand sidi." U qamu u bagħtu lil Rebekka u lil Debora, il-mara tagħha, bint Uż, u tawha l-fidda u d-deheb, qaddejja rġiel u qaddejja nisa, u barkawha.
43 U bagħtu lil Elieżer ma' l-irġiel tiegħu; u l-qaddejja ħadu lil Rebekka, u hu telaq u mar lura għand sidu lejn art Kangħan.
44 U Iżakk ħa lil Rebekka u hi saret martu, u daħħalha fit-tinda.
45 U Iżakk kellu erbgħin sena meta ħa lil Rebekka, bint zijuh Betwel, b'mara.

KAPITLU 25

1 U kien f'dak iż-żmien li Abraham reġa' ħa mara fi xjuħitu, u isimha kien Ketura, minn art Kangħan.
2 U wildetlu lil Żimran, Ġoksan, Medan, Midjan, Isbak u Suaħ, sitt subien. U wlied Żimran kienu Abiħen, Molik u Narim.
3 U wlied Ġoksan kienu Xeba u Dedan, u wlied Medan kienu Amida, Ġowab, Goki, Eliżew u Notaħ; u wlied Midjan kienu Efa, Efer, Ħanok, Abida u Eldagħa.
4 U wlied Isbak kienu Makiro, Bejoduwa, u Tator.
5 U wlied Suaħ kienu Bildad, Mamdad, Munan u Meban; dawn kollha huma l-familji ta' wlied Ketura, il-mara Kangħanija, li wildet lil Abraham l-Ebrew.
6 U Abraham bagħat lil dawn kollha 'l bogħod, u tahom rigali, u telqu minn ibnu Iżakk biex joqogħdu fejn isibu post.
7 U dawn kollha marru lejn il-muntanja fil-lvant, u bnew sitt bliet li fihom għammru sal-lum.
8 Imma wlied Xeba u Dedan, ulied Ġoksan, flimkien ma' wliedhom, ma għammrux ma' ħuthom fil-bliet tagħhom, u vvjaġġaw u kkampjaw fl-artijiet u fid-deżerti sal-lum.
9 U wlied Midjan, bin Abraham, marru lejn il-lvant ta' art Kus, u hemmhekk sabu wied kbir fil-pajjiż tal-lvant, u baqgħu hemm u bnew belt, u għammru fiha, dik hija art Midjan sal-lum.
10 U Midjan għammar fil-belt li bena, hu u l-ħames uliedu subien u kulma kien tiegħu.
11 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Midjan skont isimhom fil-bliet tagħhom: Efa, Efer, Ħanok, Abida u Eldagħa.
12 U wlied Efa kienu Metak, Mesar, Avi u Tzanwa, u wlied Efer kienu Efron, Zur, Alirun u Medin, u wlied Ħanok kienu Rewel, Rekem, Ażi, Aljosub u Alad.
13 U wlied Abida kienu Kur, Melud, Kerury, Molki; u wlied Eldaa kienu Miker, u Reba, u Malkija, u Gabol; dawn huma l-ismijiet tal-Midjaniti skont il-familji tagħhom; u wara l-familji ta' Midjan infirxu ma' art Midjan kollha.
14 U dawn huma l-ġenerazzjonijiet ta' Ismael, bin Abraham, li wildet Ħagar, il-qaddejja ta' Sara, lil Abraham.
15 U Ismael ħa mara mill-art tal-Eġittu, u isimha kien Riba, li hi Meriba.
16 U Riba wildet lil Ishmael lil Nebajot, Kedar, Adbeel, Mibsam u oħthom Bosmat.
17 U Ismael tefa' lil martu Riba, u hi telqet minnu u rritornat lejn l-Eġittu fid-dar ta' missierha, u għammret

hemm, għax kienet ħażina ħafna f'għajnejn Ismael, u f'għajnejn missieru Abraham.
18 U Ismael wara ħa mara minn art Kangħan, u isimha kien Malkut, u wildetlu Nisma, Duma, Masa, Kadad, Tema, Jetur, Nafis, u Kedma.
19 Dawn huma wlied Ismael, u dawn huma isimhom, li huma tnax-il prinċep skont il-ġnus tagħhom; u l-familji ta' Ismael wara xterdu, u Ismael ħa lil uliedu u l-proprjetà kollha li kien kiseb, flimkien mal-erwieħ tan-nies ta' daru u kulma kien tiegħu, u marru joqogħdu fejn isibu post.
20 U marru u għammru ħdejn id-deżert ta' Paran, u l-għammra tagħhom kienet minn Ħavila sa Sur, li hi quddiem l-Eġittu hekk kif tidħol lejn l-Assirja.
21 U Ismael u wliedu għammru fl-art, u twieldu tfal lilhom, u kienu produttivi u żdiedu b'mod abbundanti.
22 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Nebajot, l-ewwel imwieled ta' Ismael; Mend, Send, Majon; u wlied Kedar kienu Aljon, Keżem, Ħamad u Eli.
23 U wlied Adbeel kienu Ħamad u Ġabin; u wlied Mibsam kienu Obadija, Ebedmelek u Ġeħus; dawn huma l-familji ta' wlied Riba, mart Ismael.
24 U wlied Misma, bin Ismael, kienu Samwa, Żakkarjon, u Obed; u wlied Duma kienu Keżed, Eli, Makmad, u Amed.
25 U wlied Masa kienu Melon, Mula, u Ebidadon; u wlied Ħadad kienuAżur, Minzar, u Ebedmelek; u wlied Tema kienu Seir, Sadon, u Jakol.
26 U wlied Jetur kienu Merit, Jaish, Aljo, u Pakot; u wlied Nafis kienu Ebed-Tamed, Abijasaf u Mir; u wlied Kedma kienu Kalip, Takti, u Omir; dawn kienu wlied Malkut, mart Ismael, skont il-familji tagħhom.
27 Dawn kollha huma l-familji ta' Ismael skont il-ġenerazzjonijiet tagħhom, u għammru f'dawk l-artijiet fejn kienu bnew il-bliet għalihom infushom sal-lum.
28 U Rebekka, bint Betwel, mart Iżakk, bin Abraham, kienet sterili f'dawk iż-żminijiet, ma kellhiex nisel; u Iżakk għammar ma' missieru fl-art ta' Kangħan; u l-Mulej kien ma' Iżakk; u Arpakshad, bin Sem, bin Noè, miet f'dawk iż-żminijiet, fit-tmienja u erbgħin sena tal-ħajja ta' Iżakk, u l-jiem kollha li għex Arpakshad kienu erba' mija u tmienja u tletin sena, u miet.

KAPITLU 26

1 U fid-disgħa u ħamsin sena tal-ħajja ta' Iżakk bin Abraham, martu Rebekka kienet għadha sterili f'dawk iż-żminijiet.
2 U Rebekka qalet lil Iżakk: "Tassew smajt, sidi, li ommok Sara kienet sterili fi żmienha sakemm Sidi Abraham, missierek, talab għaliha u hi tqalet minnu."
3 Issa għalhekk qum bilwieqfa, itlob int ukoll lil Alla u hu jisma' t-talba tiegħek u jiftakar fina permezz tal-ħniena tiegħu.
4 U Iżakk wieġeb lil martu Rebekka u qallu: "Abraham diġà talab għalija lil Alla biex inkabbarlu n-nisel, issa għalhekk din l-isterilità trid tiġi għandna minnek."
5 U Rebekka qaltlu, "Imma issa qum int ukoll u itlob, ħalli l-Mulej jisma' t-talba tiegħek u jagħtini t-tfal." U Iżakk sema' kliem martu, u Iżakk u martu qamu u marru fl-art ta' Morija biex jitolbu hemmhekk u jfittxu lill-Mulej, u meta waslu f'dak il-post Iżakk qam u talab lill-Mulej minħabba martu għax kienet sterili.
6 U Iżakk qal: "Mulej, Alla tas-sema u tal-art, li t-tjubija u l-ħnin tiegħek jimlew l-art, int li ħadt lil missieri mid-dar ta' missieru u minn fejn twieled, u ġibtu f'din l-art, u għedtlu, 'Lil nislek nagħti l-art,' u int wegħedtu u għedtlu, 'Se nkabbar nislek bħall-kwiekeb tas-sema u bħar-ramel tal-baħar, issa jalla jitwettaq kliemek li għedt lil missieri."
7 Għax int il-Mulej, Alla tagħna, għajnejna huma ffukati fuqek biex tagħtina nisel il-bnedmin, kif wegħedtna, għax int il-Mulej, Alla tagħna, u għajnejna huma ffukati fuqek biss.
8 U l-Mulej sama' t-talba ta' Iżakk bin Abraham, u l-Mulej talbu bil-ħniena, u Rebekka martu ħarġet tqila.
9 U wara madwar seba' xhur it-tfal bdew jitħabtu flimkien ġo fiha, u weġġħetha ħafna li kienet għajjiena minħabba fihom, u qalet lin-nisa kollha li kienu dak iż-żmien fl-art, "Ġratilkom ħaġa bħal din li ġratli?" u huma qalulha, "Le."
10 U qaltilhom, "Għaliex jien waħdi f'dan fost in-nisa kollha li kien hemm fuq l-art?" u marret lejn l-art ta' Morija biex tfittex lill-Mulej minħabba f'dan; u marret għand Sem u ibnu Eber biex tistaqsihom dwar din il-kwistjoni, u biex ifittxu lill-Mulej dwarha.
11 U talbet ukoll lil Abraham biex ifittex u jistaqsi lill-Mulej dwar kull ma kien ġralha.
12 U lkoll staqsew lill-Mulej dwar din il-kwistjoni, u ġabulha l-kelma mingħand il-Mulej u qalulha, Żewġt itfal għandek f'ġufek, u żewġ ġnus se jitilgħu minnhom; u ġens wieħed se jkun aktar b'saħħtu mill-ieħor, u l-akbar se jaqdi liż-żgħir.
13 U meta għalaqilha l-jiem biex tiled, niżlet għarkupptejha, u ara, kien hemm tewmin f'ġufha, kif kien qalilha l-Mulej.
14 U l-ewwel wieħed ħareġ aħmar kollu kemm hu bħal libsa tax-xagħar, u n-nies kollha tal-art semmieh Għesaw, għax qalu, "Dan kien magħmul sħiħ mill-ġuf."
15 U wara dan ġie ħuh, u idu qabdet l-għarqub ta' Għesaw, u għalhekk semmewh Ġakobb.
16 U Iżakk, bin Abraham, kellu sittin sena meta wislithom.
17 U s-subien kibru sal-ħmistax-il sena tagħhom, u ġew fost is-soċjetà tal-bnedmin. Għesaw kien raġel makakk u qarrieq, u kaċċatur espert fir-raba', u Ġakobb kien raġel perfett u għaqli, li kien jgħammar fit-tined, jirgħa l-merħliet u jitgħallem l-istruzzjonijiet tal-Mulej u l-kmandi ta' missieru u ommu.
18 U Iżakk u wlied daru għammru ma' missieru Abraham fl-art ta' Kangħan, kif kien ordnalhom Alla.
19 U Ismael bin Abraham telaq ma' wliedu u kulma kien tagħhom, u reġgħu lura lejn l-art ta' Ħavila, u għammru hemm.
20 U wlied il-konkubini ta' Abraham marru jgħammru fl-art tal-lvant, għax Abraham kien bagħathom 'il bogħod minn ibnu, u kien tahom rigali, u telqu.
21 U Abraham ta kulma kellu lil ibnu Iżakk, u tah ukoll it-teżori kollha tiegħu.
22 U kkmandah u qallu: "Ma tafx u ma tifhimx li l-Mulej hu Alla fis-sema u fl-art, u m'hemm ħadd ħliefu?"
23 U kien hu li ħadni mid-dar ta' missieri, u minn post twelidi, u tani l-għaxqa kollha fuq l-art; li ħelisni mill-parir tal-ħżiena, għax fih fdajt.
24 U wassalni f'dan il-post, u ħelisni minn Ur Kasdim; u qalli, Lil nislek nagħti dawn l-artijiet kollha, u huma jirtuhom meta jżommu l-kmandamenti tiegħi, l-istatuti

tiegħi u d-deċiżjonijiet tiegħi li ordnajtlek, u li se nikkmandahom.
25 Issa, mela, ibni, isma' leħni, u ħares il-kmandamenti tal-Mulej, Alla tiegħek, li ordnajtlek. La titbiegħedx mit-triq it-tajba la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug, biex ikun tajjeb għalik u għal uliedek warajk għal dejjem.
26 U ftakru fl-għemejjel meraviljużi tal-Mulej, u l-qalb tajba tiegħu li wera magħna, meta ħelisna minn idejn l-għedewwa tagħna, u l-Mulej Alla tagħna ġiegħelhom jaqgħu f'idejna; u issa għalhekk żommu dak kollu li ordnajtulkom, u titbiegħdux mill-kmandamenti ta' Alla tagħkom, u taqdu lil ħadd ħliefu, sabiex ikun tajjeb għalikom u għal nisilkom warajkom.
27 U għallem lil uliedek u lil nislek l-istruzzjonijiet tal-Mulej u l-kmandamenti tiegħu, u għallimhom it-triq retta li għandhom jimxu fiha, sabiex ikun tajjeb għalihom għal dejjem.
28 U Iżakk wieġeb lil missieru u qallu, Dak li ordna Sidi dak se nagħmel, u ma nitbiegħedx mill-kmandamenti tal-Mulej Alla tiegħi, se nżomm kull ma ordnali; u Abraham bierek lil ibnu Iżakk, u wkoll lil uliedu; u Abraham għallem lil Ġakobb l-istruzzjoni tal-Mulej u t-triqat tiegħu.
29 U kien f'dak iż-żmien li Abraham miet, fil-ħmistax-il sena ta' ħajjet Ġakobb u Għesaw, ulied Iżakk, u l-jiem kollha ta' Abraham kienu mija u ħamsa u sebgħin sena, u miet u nġabar ma' niesu fi xjuħija tajba, xiħ u mimli bil-jiem, u Iżakk u Ismael uliedu difnuh.
30 U meta l-abitanti ta' Kangħan semgħu li Abraham kien miet, ġew ilkoll mas-slaten u l-prinċpijiet tagħhom u l-irġiel kollha tagħhom biex jidfnu lil Abraham.
31 U l-abitanti kollha tal-art ta' Ħaran, u l-familji kollha tad-dar ta' Abraham, u l-prinċpijiet u l-kbarat kollha, u wlied Abraham mill-konkubini, kollha ġew meta semgħu bil-mewt ta' Abraham, u ħallsu lura l-qalb tajba ta' Abraham, u farrġu lil ibnu Iżakk, u difnu lil Abraham fl-għar li xtara mingħand Efron il-Ħitti u wliedu, biex ikollhom post fejn jaqbdu.
32 U l-abitanti kollha ta' Kangħan, u dawk kollha li kienu jafu lil Abraham, bkew lil Abraham sena sħiħa, u l-irġiel u n-nisa baqgħu jitnikktu għalih.
33 U t-tfal żgħar kollha, u l-abitanti kollha tal-art bkew minħabba Abraham, għax Abraham kien tajjeb magħhom ilkoll, u għax kien rett ma' Alla u mal-bnedmin.
34 U ma qam l-ebda raġel li jibża' minn Alla bħal Abraham, għax hu kien jibża' minn Alla tiegħu minn żgħożitu, u kien qeda lill-Mulej, u kien mexa fil-mogħdijiet kollha tiegħu matul ħajtu, minn tfulitu sa jum mewtu.
35 U l-Mulej kien miegħu u ħelsu mill-kunsill ta' Nimrod u l-poplu tiegħu, u meta għamel gwerra mal-erba' slaten ta' Elam rebaħhom.
36 U ġab lit-tfal kollha tad-dinja għas-servizz ta' Alla, u għallimhom it-triqat tal-Mulej, u ġegħelhom isiru jafu lill-Mulej.
37 U sawwar masġar u ħawwel vinja fih, u dejjem kien iħejji fit-tinda tiegħu ikel u xorb lil dawk li kienu jgħaddu mill-art, sabiex ikunu jistgħu jissodisfaw ruħhom f'daru.
38 U l-Mulej Alla ħeles l-art kollha minħabba Abraham.
39 U wara l-mewt ta' Abraham Alla bierek lil ibnu Iżakk u lil uliedu, u l-Mulej kien ma' Iżakk kif kien ma' missieru Abraham, għax Iżakk żamm il-kmandamenti kollha tal-Mulej kif kien ordnalu Abraham missieru; ma darx lejn il-lemin jew lejn ix-xellug mit-triq it-tajba li kien ordnalu missieru.

KAPITLU 27

1 U Għesaw f'dak iż-żmien, wara l-mewt ta' Abraham, kien imur spiss fl-għalqa għall-kaċċa.
2 U Nimrod, is-sultan ta' Babel, li kien Amrafel, ukoll kien imur spiss mal-irġiel setgħana tiegħu għall-kaċċa fir-raba', u biex jimxi ma' l-irġiel tiegħu fil-bard tal-jum.
3 U Nimrod kien josserva lil Għesaw il-jiem kollha, għax għira kienet iffurmata f'qalb Nimrod kontra Għesaw il-jiem kollha.
4 U f'jum wieħed Għesaw mar fl-għalqa għall-kaċċa, u sab lil Nimrod miexi fid-deżert maż-żewġt irġiel tiegħu.
5 U l-irġiel setgħana kollha tiegħu u n-nies tiegħu kienu miegħu fid-deżert, imma tbiegħdu minnu, u telqu minnu f'direzzjonijiet differenti biex jikkaċċjaw, u Għesaw inħeba għal Nimrod, u dan staħba għalih fid-deżert.
6 U Nimrod u l-irġiel tiegħu li kienu miegħu ma kinux jafuh, u Nimrod u l-irġiel tiegħu spiss kienu jimxu fl-għalqa fil-bard tal-ġurnata, u biex ikunu jafu fejn l-irġiel tiegħu kienu qed jikkaċċjaw fl-għalqa.
7 U Nimrod u tnejn mill-irġiel tiegħu li kienu miegħu waslu fil-post fejn kienu, meta Għesaw ħareġ f'daqqa mill-moħba tiegħu, u ġibed ix-xabla tiegħu, u ħaffef u ġera lejn Nimrod u qatagħlu rasu.
8 U Għesaw iġġieled ġlieda ddisprata maż-żewġt irġiel li kienu ma' Nimrod, u meta għajtulu, Għesaw dar lejhom u qatilhom bis-sejf tiegħu.
9 U l-irġiel setgħana kollha ta' Nimrod, li kienu telquh biex imorru fid-deżert, semgħu l-għajta mill-bogħod, u għarfu l-ilħna ta' dawk iż-żewġt irġiel, u ġrew biex ikunu jafu x'kienet il-kawża tagħha, meta sabu lis-sultan tagħhom u liż-żewġt irġiel li kienu miegħu mejta fid-deżert.
10 U meta Għesaw ra l-irġiel setgħana ta' Nimrod ġejjin mill-bogħod, ħarab, u b'hekk ħarab; u Għesaw ħa l-ilbies prezzjuż ta' Nimrod, li missier Nimrod kien ħalla lil Nimrod, u li bihom Nimrod ħakem fuq l-art kollha, u ġera u ħebihom f'daru.
11 U Għesaw ħa dawk il-ħwejjeġ u ġera lejn il-belt minħabba l-irġiel ta' Nimrod, u wasal fid-dar ta' missieru għajjien u mħassar mill-ġlieda, u kien lest li jmut bin-niket meta resaq lejn ħuh Ġakobb u qagħad bilqiegħda quddiemu.
12 U qal lil ħuh Ġakobb, "Ara, jien se mmut illum, u għaliex mela jonqosni l-primoġenitura?" U Ġakobb aġixxa bil-għaqal ma' Għesaw f'din il-kwistjoni, u Għesaw biegħ il-primoġenitura tiegħu lil Ġakobb, għax hekk kien ġiegħel mill-Mulej.
13 U l-porzjon ta' Għesaw fl-għar tal-għalqa ta' Makfela, li Abraham kien xtara mingħand ulied Ħet bħala pussess ta' qasam, Għesaw biegħu wkoll lil Ġakobb, u Ġakobb xtara dan kollu mingħand ħuh Għesaw għall-valur li tawh.
14 U Ġakobb kiteb dan kollu fi ktieb, u xehed dwaru max-xhieda, u ssiġillah, u l-ktieb baqa' f'idejn Ġakobb.
15 U meta miet Nimrod bin Kus, l-irġiel tiegħu refgħuh u ġabuh imwerwrin, u difnuh fil-belt tiegħu, u l-jiem kollha li għex Nimrod kienu mitejn u ħmistax-il sena u miet.
16 U l-jiem li Nimrod saltan fuq in-nies tal-art kienu mija u ħamsa u tmenin sena; u Nimrod miet bis-sejf ta' Għesaw

fil-mistħija u d-disprezz, u n-nisel ta' Abraham ikkawża l-mewt tiegħu kif kien ra fil-ħolma tiegħu.
17 U mal-mewt ta' Nimrod, saltnatu nqasam f'ħafna diviżjonijiet, u dawk il-partijiet kollha li fuqhom kien isaltan Nimrod ingħataw lura lis-slaten rispettivi tal-art, li rkuprawhom wara l-mewt ta' Nimrod, u n-nies kollha tad-dar ta' Nimrod kienu għal żmien twil ilsiera tas-slaten l-oħra kollha tal-art.

KAPITLU 28

1 U f'dawk il-jiem, wara l-mewt ta' Abraham, f'dik is-sena l-Mulej ġab ġuħ qawwi fl-art, u waqt li l-ġuħ kien qed jaħkem l-art ta' Kangħan, Iżakk qam biex jinżel l-Eġittu minħabba l-ġuħ, bħalma kien għamel missieru Abraham.
2 U l-Mulej deher lil Iżakk dak il-lejl u qallu: "Tinżilx l-Eġittu, imma qum u mur Gerar, għand Abimelek, is-sultan tal-Filistin, u ibqa' hemm sakemm jieqaf il-ġuħ."
3 U Iżakk qam u mar Gerar, kif ordnalu l-Mulej, u baqa' hemm sena sħiħa.
4 U meta Iżakk wasal Gerar, in-nies tal-art raw li Rebekka martu kienet ta' dehra sabiħa, u n-nies ta' Gerar staqsew lil Iżakk dwar martu, u hu wieġeb, "Hija oħti," għax kien jibża' jgħid li kienet martu li ma jimpurtax li n-nies tal-art joqtluh minħabba fiha.
5 U l-prinċpijiet ta' Abimelek marru u faħħru lill-mara lis-sultan, imma hu ma weġibhomx, u lanqas ma ta kas ta' kliemhom.
6 Imma semagħhom jgħidu li Iżakk iddikjara li hi oħtu, u għalhekk is-sultan żamm dan għalih innifsu.
7 U meta Iżakk kien ilu tliet xhur fl-art, Abimelek ħares mit-tieqa, u ra, u ara, Iżakk kien qed jilagħba ma' Rebekka martu, għax Iżakk kien jgħammar fid-dar ta' barra tas-sultan, u għalhekk id-dar ta' Iżakk kienet faċċata tad-dar tas-sultan.
8 U s-sultan qal lil Iżakk: "X'inhu dan li għamiltilna meta għedt dwar martek, 'Hi oħti?' Kemm seta' faċilment wieħed mill-kbar tal-poplu jimtedd magħha, u int kont iġġib il-ħtija fuqna!"
9 U Iżakk qal lil Abimelek: "Bżajt li ma mmutx minħabba marti, u għalhekk għedt, 'Hi oħti.'"
10 Dak iż-żmien Abimelek ta ordnijiet lill-prinċpijiet u l-kbarat tiegħu kollha, u ħadu lil Iżakk u lil Rebekka martu u ġabuhom quddiem is-sultan.
11 U s-sultan ordna li jilbsuhom ħwejjeġ prinċipeski, u jqanqluhom fit-toroq tal-belt, u jxandru quddiemhom mal-pajjiż kollu, u jgħidu, "Dan hu r-raġel u din hi martu; kull min imiss lil dan ir-raġel jew lil martu żgur li jmut." U Iżakk irritorna ma' martu lejn id-dar tas-sultan, u l-Mulej kien ma' Iżakk u baqa' jikber u ma jonqoslu xejn.
12 U l-Mulej ġiegħel lil Iżakk isib favur f'għajnejn Abimelek u f'għajnejn is-sudditi kollha tiegħu, u Abimelek aġixxa tajjeb ma' Iżakk, għax Abimelek ftakar fil-ħilfa u l-patt li kien hemm bejn missieru u Abraham.
13 U Abimelek qal lil Iżakk: "Ara, l-art kollha qiegħda quddiemek; għammar fejn jidhirlek tajjeb sakemm terġa' lura lejn artek." U Abimelek ta lil Iżakk għelieqi u dwieli u l-aqwa parti mill-art ta' Gerar, biex jiżra' u jaħsad u jiekol il-frott tal-art sakemm jgħaddu jiem il-ġuħ.
14 U Iżakk żergħa f'dik l-art, u rċieva mitt darba aktar f'dik is-sena, u l-Mulej bierku.
15 U r-raġel kiber, u kellu nagħaġ u merħliet u għadd kbir ta' qaddejja.
16 U meta għaddew il-jiem tal-ġuħ, il-Mulej deher lil Iżakk u qallu: "Qum, oħroġ minn dan il-post u erġa' lura lejn artek, lejn art Kangħan; u Iżakk qam u rritorna lejn Ħebron li qiegħda f'art Kangħan, hu u kulma kien tiegħu, kif kien ordnalu l-Mulej.
17 U wara dan, Selak, bin Arpakshad, miet f'dik is-sena, li hija tmintax-il sena tal-ħajjiet ta' Ġakobb u Għesaw; u l-jiem kollha li għex Selak kienu erba' mija u tlieta u tletin sena u mbagħad miet.
18 Dak iż-żmien Iżakk bagħat lil ibnu ż-żgħir Ġakobb fid-dar ta' Sem u Eber, u tgħallem l-istruzzjonijiet tal-Mulej, u Ġakobb baqa' fid-dar ta' Sem u Eber għal tnejn u tletin sena, u ħuh Għesaw ma marx, għax ma riedx imur, u baqa' fid-dar ta' missieru f'art Kangħan.
19 U Għesaw kien kontinwament jikkaċċja fl-għelieqi biex iġib id-dar dak li seta' jikseb, u hekk għamel Għesaw il-jiem kollha.
20 U Għesaw kien raġel makakk u qarrieq, wieħed li kien ifittex il-qlub tal-bnedmin u jqarraq bihom, u Għesaw kien raġel qalbiena fir-raba', u maż-żmien mar għall-kaċċa bħas-soltu; u wasal sal-għalqa ta' Seir, li hija Edom.
21 U baqa' sena u erba' xhur jikkaċċja fl-għalqa f'art Seir.
22 U Għesaw ra hemmhekk fl-art ta' Seir bint raġel minn Kangħan, u isimha kien Ġeħudit, bint Beeri, bin Efer, mill-familji ta' Ħet, bin Kangħan.
23 U Għesaw ħadha b'mara, u ġie għandha; Għesaw kellu erbgħin sena meta ħadha, u ġabha f'Ħebron, art fejn kien jgħammar missieru, u għammar hemm.
24 U ġara f'dawk il-jiem, fil-mija u għaxar sena ta' ħajt Iżakk, jiġifieri fil-ħamsin sena ta' ħajt Ġakobb, f'dik is-sena miet Sem bin Noè; Sem kellu sitt mitt sena meta mewtu.
25 U meta miet Sem, Ġakobb irritorna għand missieru lejn Ħebron li qiegħda fl-art ta' Kangħan.
26 U fis-sitta u ħamsin sena ta' ħajtu Ġakobb, ġew nies minn Ħaran, u Rebekka ġiet mgħarrfa dwar ħuha Laban, bin Betwel.
27 Għax mart Laban kienet sterili f'dawk iż-żminijiet, u ma welldet l-ebda tfal, u lanqas il-qaddejja kollha tiegħu ma welldu għalih.
28 U l-Mulej wara ftakar f'Adina, mart Laban, u hi tqalet u wildet tewmin ibniet, u Laban semma l-ismijiet ta' wliedu bniet, isem il-kbira Lea, u isem iż-żgħira Rakel.
29 U dawk in-nies ġew u qalu dawn l-affarijiet lil Rebekka, u Rebekka ferħet ħafna li l-Mulej kien żar lil ħuha u li kellu t-tfal.

KAPITLU 29

1 U Iżakk bin Abraham xjieħ u kien avvanzat fil-jiem, u għajnejh tqalu bix-xuħija; kienu mċajpra u ma setgħux jaraw.
2 Dak iż-żmien Iżakk sejjaħ lil ibnu Għesaw u qallu: "Jekk jogħġbok, ġib l-armi tiegħek, il-kwiwer tiegħek u l-pruwa tiegħek. Qum u oħroġ fir-raba' u ġibli laħam taċ-ċerva. Agħmilli ikel tajjeb u ġibhuli biex niekol, ħalli nbierkek qabel mewti, għax issa xjaħt u b'xagħri abjad."

3 U Għesaw għamel hekk; u ħa l-arma tiegħu u mar fir-raba' biex jikkaċċja l-laħam taċ-ċerva, bħas-soltu, biex iġibu lil missieru kif kien ordnalu, sabiex ikun jista' jbierku.
4 U Rebekka semgħet il-kliem kollu li Iżakk kien qal lil Għesaw, u malajr sejħet lil binha Ġakobb, u qaltlu: "Hekk qal missierek lil ħuk Għesaw, u hekk smajt jien; issa għalhekk issuq malajr u agħmel dak li se ngħidlek."
5 Qum u mur, jekk jogħġbok, lejn il-merħla u ġibli żewġ gidjien sbieħ, u jien nixtri l-ikel tajjeb għal missierek, u int għandek iġġib l-ikel tajjeb biex jiekol qabel ma ħuk ikun ġie mill-kaċċa, sabiex missierek ibierekek.
6 U Ġakobb ħaffef u għamel kif ordnatlu ommu, u għamel l-ikel tajjeb u ġabu quddiem missieru qabel ma Għesaw kien ġie mill-kaċċa tiegħu.
7 U Iżakk qal lil Ġakobb: "Min int, ibni?" U hu wieġeb: "Jiena Għesaw, l-ewwel imwieled tiegħek. Għamilt kif ordnajtli. Issa, mela, jekk jogħġbok, qum u kul mill-kaċċa tiegħi, sabiex ruħek tbierkitni kif għedtli."
8 U Iżakk qam u kiel u xorob, u qalbu tfarrġet, u bierek lil Ġakobb u Ġakobb telaq minn missieru; u malli Iżakk bierek lil Ġakobb u telaq minn quddiemu, ara, Għesaw ġie mill-kaċċa tiegħu mill-għalqa, u għamel ukoll ikel tajjeb u ġabu lil missieru biex jiekol minnu u jbierku.
9 U Iżakk qal lil Għesaw: "U min kien dak li qabad il-kaċċa u ġabhieli qabel ma ġejt, u li jien beriktu?" U Għesaw kien jaf li ħuh Ġakobb kien għamel dan, u r-rabja ta' Għesaw inxteħlet kontra ħuh Ġakobb talli kien aġixxa hekk miegħu.
10 U Għesaw qal, "Mhux sewwa jissejjaħ Ġakobb? Għax ħa postni darbtejn, ħadli d-dritt tal-primoġenitura u issa ħadli l-barka; u Għesaw beka ħafna; u meta Iżakk sama' leħen ibnu Għesaw jibki, Iżakk qal lil Għesaw, "X'nista' nagħmel, ibni, ħuk ġie b'qarrieqi u ħa l-barka tiegħek; u Għesaw baqa' jobgħod lil ħuh Ġakobb minħabba l-barka li kien tah missieru, u r-rabja tiegħu kebbset kontrih."
11 U Ġakobb beża' ħafna minn ħuh Għesaw, u qam u ħarab lejn id-dar ta' Eber bin Sem, u nheba hemmhekk minħabba ħuh, u Ġakobb kellu tlieta u sittin sena meta ħareġ mill-art ta' Kangħan minn Ħebron, u Ġakobb kien moħbi fid-dar ta' Eber erbatax-il sena minħabba ħuh Għesaw, u hemmhekk kompla jitgħallem it-triqat tal-Mulej u l-kmandamenti tiegħu.
12 U meta Għesaw ra li Ġakobb kien ħarab minnu, u li Ġakobb kien kiseb il-barka b'makakkerija, imbagħad Għesaw inkejja ħafna, u kien ukoll imdejjaq ma' missieru u ommu; u qam ukoll u ħa lil martu u telaq minn missieru u ommu lejn l-art ta' Seir, u għammar hemm; u Għesaw ra hemm mara minn fost il-bniet ta' Ħet li isimha kien Bosmat, bint Elon il-Ħitti, u ħadha bħala mara flimkien mal-ewwel mara tiegħu, u Għesaw semmieha Ada, billi qal li l-barka kienet għaddiet minnu f'dak iż-żmien.
13 U Għesaw għammar f'art Seir sitt xhur mingħajr ma ra lil missieru u ommu, u wara Għesaw ħa n-nisa tiegħu u qam u mar lura lejn art Kangħan, u Għesaw poġġa ż-żewġ nisa tiegħu fid-dar ta' missieru f'Ħebron.
14 U n-nisa ta' Għesaw iddejqu u provokaw lil Iżakk u Rebekka b'għemilhom, għax ma mxewx fit-triqat tal-Mulej, imma qdew l-allat ta' missierhom, tal-injam u tal-ġebel, kif kien għallimhom missierhom, u kienu agħar minn missierhom.
15 U marru skont ix-xewqat ħżiena ta' qalbhom, u offrew sagrifiċċji u ħarqu inċens lill-Bagħalim, u Iżakk u Rebekka għejjew minnhom.
16 U Rebekka qalet: "Għajjejt b'ħajti minħabba l-bniet ta' Ħet. Jekk Ġakobb jieħu mara mill-bniet ta' Ħet, bħal dawn li huma mill-bniet tal-art, x'jiswa għalija l-ħajja?"
17 U f'dawk il-jiem Ada, mart Għesaw, ħarġet tqila u wildetlu iben, u Għesaw semmieh lil ibnu Elifaż, u Għesaw kellu ħamsa u sittin sena meta wildet.
18 U Ismael bin Abraham miet f'dawk il-jiem, fis-sittin u erbgħa sena ta' ħajt Ġakobb, u l-jiem kollha li għex Ismael kienu mija u sebgħa u tletin sena u mbagħad miet.
19 U meta Iżakk sema' li Ismael kien mejjet, beda jnikki għalih, u Iżakk baqa' jnikket għalih għal ħafna jiem.
20 U fi tmiem erbatax-il sena li Ġakobb kien jgħix fid-dar ta' Eber, Ġakobb xtaq jara lil missieru u lil ommu, u Ġakobb mar fid-dar ta' missieru u ommu f'Ħebron, u Għesaw kien f'dawk il-jiem nesa x'kien għamillu Ġakobb meta kien ħadlu l-barka f'dawk il-jiem.
21 U meta Għesaw ra lil Ġakobb ġej għand missieru u ommu ftakar x'kien għamillu Ġakobb, u rrabja ħafna kontrih u fittex li joqtlu.
22 U Iżakk bin Abraham kien xiħ u avvanzat fil-jiem, u Għesaw qal, "Issa wasal iż-żmien li missieri jmut, u meta jmut jien noqtol lil ħija Ġakobb."
23 U dan intqal lil Rebekka, u hi malajr bagħtet u sejħet lil binha Ġakobb, u qaltlu, Qum, mur u aħrab lejn Ħaran għand ħija Laban, u ibqa' hemm għal xi żmien, sakemm ir-rabja ta' ħuk tinbidel minnek u mbagħad terġa' lura.
24 U Iżakk sejjaħ lil Ġakobb u qallu: "Tiħux mara mill-bniet ta' Kangħan, għax hekk ordnalna missierna Abraham skont il-kelma tal-Mulej li kien ordnalu, meta qal, 'Lil nislek nagħti din l-art; jekk uliedek iżommu l-patt tiegħi li għamilt miegħek, allura jien ukoll inwettaq lil uliedek dak li għedtlek u ma nabbandunahomx.
25 Issa, mela, ibni, obdi leħni, f'kull ma se nikkmandalek, u aħrab milli tieħu mara minn fost il-bniet ta' Kangħan; qum, mur Ħaran, fid-dar ta' Betwel, missier ommok, u ħu għalik mara minn hemm minn fost il-bniet ta' Laban, ħu ommok.
26 Għalhekk oqgħod attent li ma tinsiex lill-Mulej Alla tiegħek u t-triqat kollha tiegħu fl-art li sejjer fiha, u ma tissieħebx man-nies tal-art u tiġri wara l-frugħa u titlaq lill-Mulej Alla tiegħek.
27 Imma meta tidħol fl-art aqdi lill-Mulej hemmhekk, la ddur lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug mit-triq li ordnajtlek u li tgħallimt.
28 U jalla Alla li Jista' Kollox jagħtik favur quddiem in-nies tad-dinja, biex hemmhekk tieħu mara skont l-għażla tiegħek; waħda li hi tajba u retta fil-mogħdijiet tal-Mulej.
29 U jalla Alla jagħtik u lil nislek il-barka ta' missierek Abraham, u jagħmlek frott il-frott u jkattark, u ssir kotra ta' popli fl-art fejn sejjer, u jalla Alla jġegħelek terġa' lura lejn din l-art, art fejn kien jgħammar missierek, bit-tfal u b'għana kbir, bil-ferħ u bil-pjaċir.
30 U Iżakk temm jikkmanda lil Ġakobb u barku, u tah ħafna rigali, flimkien mal-fidda u d-deheb, u bagħtu jitlaq; u Ġakobb sema' lil missieru u ommu; bieshom u qam u mar Padan-aram; u Ġakobb kellu sebgħa u sebgħin sena meta ħareġ mill-art ta' Kangħan minn Beersheba.

31 U meta Ġakobb telaq biex imur Ħaran, Għesaw sejjaħ lil ibnu Elifaż, u qallu bil-moħbi, “Issa isaġġar, ħu x-xabla tiegħek f’idejk u iġri wara Ġakobb u għaddi minn quddiemu fit-triq, u fittex għalih, u oqtlu bis-xabla tiegħek f’waħda mill-muntanji, u ħu kulma kellu u erġa’ lura.”
32 U Elifaż, bin Għesaw, kien raġel attiv u espert fil-qaws kif kien għallmu missieru, u kien kaċċatur magħruf fir-raba’ u raġel qalbenin.
33 U Elifaż għamel kif kien ordnalu missieru, u Elifaż kellu dak iż-żmien tlettax-il sena, u Elifaż qam u telaq u ħa miegħu għaxar minn ħut ommu u mar jiġri wara Ġakobb.
34 U baqa’ segwa mill-qrib lil Ġakobb, u staqsa għalih fil-fruntiera ta’ l-art ta’ Kangħan faċċata tal-belt ta’ Sikem.
35 U Ġakobb ra lil Elifaż u l-irġiel tiegħu jiġru warajh, u Ġakobb waqaf fil-post fejn kien sejjer, sabiex ikun jaf x’kien dan, għax ma kienx jaf il-ħaġa; u Elifaż ġibed ix-xabla tiegħu u baqa’ sejjer, hu u l-irġiel tiegħu, lejn Ġakobb; u Ġakobb qalilhom, X’għandu x’jaqsam magħkom li ġejtu hawn, u x’ifisser li qed tiġru warajkom bis-sjuf tagħkom.
36 U Elifaż resaq lejn Ġakobb u dan wieġeb u qallu, “Hekk ordnali missieri, u issa għalhekk mhux se niddevja mill-ordnijiet li tani missieri; u meta Ġakobb ra li Għesaw kien kellem lil Elifaż biex juża l-forza, Ġakobb imbagħad resaq u talab lil Elifaż u lin-nies tiegħu, u qallu,
37 Ara dak kollu li għandi u li tawni missieri u ommi, ħudu għalik u itlaq minn quddiemi, u la toqtolnix, u jalla din il-ħaġa titqieslek bħala ġustizzja.
38 U l-Mulej ġiegħel lil Ġakobb isib favur f’għajnejn Elifaż bin Għesaw, u l-irġiel tiegħu, u huma semgħu minn leħen Ġakobb, u ma qatluhx, u Elifaż u l-irġiel tiegħu ħadu kulma kien ta’ Ġakobb flimkien mal-fidda u d-deheb li kien ġab miegħu minn Beersheba; ma ħallewh xejn.
39 U Elifaż u l-irġiel tiegħu telqu minnu u reġgħu lura għand Għesaw lejn Birxeba, u qalulu kulma kien ġralhom ma’ Ġakobb, u tawh kulma kienu ħadu mingħand Ġakobb.
40 U Għesaw kien irrabjat għal ibnu Elifaż, u għal irġielu li kienu miegħu, għax ma kinux qatlu lil Ġakobb.
41 U wieġbu u qalu lil Għesaw, Peress li Ġakobb talabna f’din il-kwistjoni biex ma noqtluhx, il-ħniena tagħna tqanqlet għalih, u ħadna kulma kellu u ġibnieh għandek; u Għesaw ħa l-fidda u d-deheb kollu li Elifaż kien ħa mingħand Ġakobb u poġġiehom fil-ġenb f’daru.
42 Dak iż-żmien meta Għesaw ra li Iżakk kien bierek lil Ġakobb u kien ordnalu, qallu: “La tieħux mara minn fost il-bniet ta’ Kangħan, u li l-bniet ta’ Kangħan kienu ħżiena f’għajnejn Iżakk u Rebekka,”
43 Imbagħad mar għand id-dar ta’ zijuh Ismael, u minbarra n-nisa l-kbar tiegħu ħa lil Maklat, bint Ismael, oħt Nebajot, bħala mara.

KAPITLU 30

1 U Ġakobb telaq fi triqtu lejn Ħaran, u wasal sal-muntanja Morija, u qatta’ l-lejl hemm ħdejn il-belt ta’ Luz; u l-Mulej deher hemm lil Ġakobb f’dak il-lejl, u qallu, Jiena l-Mulej Alla ta’ Abraham u Alla ta’ Iżakk missierek; l-art li fuqha mimdud nagħtiha lilek u lil nislek.
2 U ara, jien miegħek u nħarsek kull fejn tmur, u nkabbar nislek bħall-kwiekeb tas-sema, u nġiegħel lill-għedewwa kollha tiegħek jaqgħu quddiemek; u meta jagħmlu gwerra miegħek ma jegħlbukx, u nġibek lura f’din l-art bil-ferħ, bit-tfal, u b’għana kbir.
3 U Ġakobb qam mill-irqad tiegħu u feraħ ħafna bil-viżjoni li kien ra; u semmi dak il-post Betel.
4 U Ġakobb qam minn dak il-post mimli ferħ, u meta mexa saqajh ħassewhom ħfief bil-ferħ, u telaq minn hemm lejn art ulied il-Lvant, u rritorna lejn Ħaran u qagħad ħdejn il-bir tar-ragħaj.
5 U hemmhekk sab xi rġiel; kienu sejrin minn Ħaran biex jirgħu l-merħliet tagħhom, u Ġakobb staqsiehom, u huma qalulu, “Aħna minn Ħaran.”
6 U qalilhom: “Tafuh lil Laban, bin Naħor?” U huma wieġbu: “Nafuh, u ara, bintu Rakel ġejja tirgħa n-nagħaġ ta’ missierha.”
7 Waqt li kien għadu jitkellem magħhom, Rakel, bint Laban, ġiet biex tirgħa n-nagħaġ ta’ missierha, għax kienet ragħaja.
8 U meta Ġakobb ra lil Rakel, bint Laban, ħu ommu, ġera u bisha, u għolla leħnu u beka.
9 U Ġakobb qal lil Rakel li kien bin Rebekka, oħt missierha, u Rakel ġriet tgħid lil missierha, u Ġakobb kompla jibki għax ma kellu xejn miegħu x’iġib fid-dar ta’ Laban.
10 U meta Laban sama’ li kien ġie Ġakobb, bin oħtu, ġera u bisu u għannqu u daħħalh fid-dar u tah il-ħobż, u kiel.
11 U Ġakobb irrakkonta lil Laban x’kien għamillu ħuh Għesaw, u x’kien għamillu ibnu Elifaż fit-triq.
12 U Ġakobb qagħad fid-dar ta’ Laban għal xahar, u Ġakobb kiel u xorob fid-dar ta’ Laban, u wara Laban qal lil Ġakobb, “Għidli x’se tkun il-ħlas tiegħek, għax kif tista’ taqdini b’xejn?”
13 U Laban ma kellux subien imma bniet biss, u n-nisa u l-qaddejja l-oħra tiegħu kienu għadhom sterili f’dawk iż-żminijiet; u dawn huma l-ismijiet ta’ bniet Laban li wildetlu martu Adina; isem il-kbira kien Lea u isem iż-żgħira kien Rakel; u Lea kellha għajnejn sensittivi, imma Rakel kienet sabiħa u mżejna sew, u Ġakobb kien iħobbha.
14 U Ġakobb qal lil Laban, “Jien naqdik seba’ snin għal Rakel, bintek iż-żgħira;” u Laban qabel ma’ dan u Ġakobb qeda lil Laban seba’ snin għal bintu Rakel.
15 U fit-tieni sena li Ġakobb kien jgħammar f’Ħaran, jiġifieri fid-disgħa u sebgħin sena ta’ ħajtu, f’dik is-sena miet Eber bin Sem, li kellu erba’ mija u erbgħa u sittin sena meta miet.
16 U meta Ġakobb sema’ li Għeber kien mejjet inkwieta ħafna, u baqa’ jnikket u jnikket għalih għal ħafna jiem.
17 U fit-tielet sena li Ġakobb kien jgħammar f’Ħaran, Bosmat, bint Ismael, mart Għesaw, wildetlu iben, u Għesaw semmieh Regħwel.
18 U fir-raba’ sena li Ġakobb kien jgħix fid-dar ta’ Laban, il-Mulej żar lil Laban u ftakar fih minħabba Ġakobb, u twildu wlied subien, u l-ewwel imwieled tiegħu kien Beor, it-tieni tiegħu kien Alib, u t-tielet kien Korash.
19 U l-Mulej ta lil Laban għana u ġieħ, subien u bniet, u r-raġel kiber ħafna minħabba Ġakobb.
20 U Ġakobb f’dawk il-jiem kien jaqdi lil Laban f’kull xorta ta’ xogħol, fid-dar u fl-għalqa, u l-barka tal-Mulej kienet f’kulma kien ta’ Laban fid-dar u fl-għalqa.
21 U fil-ħames sena mietet Ġeħudit, bint Beeri, mart Għesaw, fl-art ta’ Kangħan, u ma kellhiex subien imma bniet biss.

22 U dawn huma l-ismijiet ta' wliedha li wildet lil Għesaw, l-isem tal-kbira kien Marżit, u isem iż-żgħira kien Putit.
23 U meta miet Ġeħudit, Għesaw qam u mar lejn Seir biex jikkaċċja fir-raba', bħas-soltu, u Għesaw baqa' jgħammar f'art Seir għal żmien twil.
24 U fis-sitt sena Għesaw ħa bħala mara, flimkien mannisa l-oħra tiegħu, lil Aħlibama, bint Żebon il-Ħivita, u Għesaw ħadha f'art Kangħan.
25 U Aħlibama ħarġet tqila u wildet lil Għesaw tliet subien, Ġeħus, Jaalan, u Koraħ.
26 U f'dawk il-jiem, f'art Kangħan, kien hemm tilwima bejn ir-rgħajja ta' Għesaw u r-rgħajja tal-abitanti ta' art Kangħan, għax il-bhejjem u l-ġid ta' Għesaw kienu wisq abbundanti biex jibqa' f'art Kangħan, f'dar missieru, u art Kangħan ma setgħetx iġġorr miegħu minħabba l-bhejjem tiegħu.
27 U meta Għesaw ra li t-tilwim tiegħu żdied mal-abitanti ta' art Kangħan, qam u ħa lin-nisa tiegħu u lil uliedu subien u bniet, u kulma kellu, u l-bhejjem li kellu, u l-proprjetà kollha tiegħu li kien kiseb f'art Kangħan, u telaq mill-abitanti ta' art lejn art Seir, u Għesaw u kulma kellu għammar f'art Seir.
28 Imma minn żmien għal żmien Għesaw kien imur jara lil missieru u ommu f'art Kangħan, u Għesaw iżżewweġ mal-Ħoriti, u ta l-bniet tiegħu lil ulied Seir, il-Ħorita.
29 U ta lil bintu l-kbira Marżit lil Ana, bin Żebegħon, ħu martu, u lil Putit tah lil Ażar, bin Bilhan il-Ħori; u Għesaw għammar fil-muntanja, hu u wliedu, u saru nisel u kkomplew jikbru.

KAPITLU 31

1 U fis-seba' sena, is-servizz ta' Ġakobb li kien qeda lil Laban tlesta, u Ġakobb qal lil Laban, Agħtini marti, għax il-jiem tas-servizz tiegħi tlestew; u Laban għamel hekk, u Laban u Ġakobb ġabru n-nies kollha ta' dak il-post u għamlu festa.
2 U filgħaxija Laban ġie d-dar, u wara Ġakobb ġie hemm man-nies tal-festa, u Laban tefa' d-dwal kollha li kienu hemm fid-dar.
3 U Ġakobb qal lil Laban, "Għaliex qed tagħmilna dan?" U Laban wieġeb, "Hekk hi d-drawwa tagħna f'din l-art."
4 U wara Laban ħa lil bintu Lea, u ġabha għand Ġakobb, u ġie għandha u Ġakobb ma kienx jaf li kienet Lea.
5 U Laban ta lil bintu Lea l-qaddejja tiegħu Zilpa bħala qaddejja.
6 U n-nies kollha fil-festa kienu jafu x'kien għamel Laban lil Ġakobb, imma ma qalulux il-ħaġa lil Ġakobb.
7 U l-ġirien kollha ġew dak il-lejl fid-dar ta' Ġakobb, u kielu u xorbu u ferħu, u daqqew quddiem Lea bit-tanbur u biż-żfin, u wieġbu quddiem Ġakobb, Ħelea, Ħelea.
8 U Ġakobb sema' kliemhom imma ma fehemx it-tifsira tagħhom, imma ħaseb li din setgħet tkun id-drawwa tagħhom f'din l-art.
9 U l-ġirien qalu dawn il-kelmiet quddiem Ġakobb matul il-lejl, u d-dwal kollha li kienu fid-dar Laban kien tefa' dak il-lejl.
10 U filgħodu, meta deher id-dawl, Ġakobb dar lejn martu u ra, u ara, kienet Lea li kienet mimduda f'sidru, u Ġakobb qal, Ara, issa naf x'qalu l-ġirien ilbieraħ filgħaxija, Ħelea, qalu, u jien ma kontx naf.
11 U Ġakobb sejjaħ lil Laban u qallu: "X'inhu dan li għamiltli? Żgur li qdejt lilek għal Rakel, u għaliex qarraqt bija u tajtni lil Lea?"
12 U Laban wieġeb lil Ġakobb u qallu: "Mhux hekk isir f'postna li nagħtu ż-żgħira qabel il-kbira issa; għalhekk jekk tixtieq tieħu lil oħtha wkoll, ħudha miegħek għas-servizz li se taqdini għal seba' snin oħra."
13 U Ġakobb għamel hekk, u ħa wkoll lil Rakel bħala mara, u qeda lil Laban seba' snin oħra, u Ġakobb ġie wkoll għand Rakel, u ħabb lil Rakel aktar minn Lea, u Laban taha l-qaddejja tiegħu Bilħa bħala qaddejja.
14 U meta l-Mulej ra li Lea kienet mibgħuda, il-Mulej fetaħilha ġufha, u hi tqalet u wildet lil Ġakobb erbat subien f'dawk il-jiem.
15 U dawn huma isimhom, Ruben Simeon, Levi, u Ġuda, u hi wara ma baqgħetx tiled.
16 U f'dak iż-żmien Rakel kienet sterili, u ma kellhiex nisel, u Rakel kienet tgħir għal oħtha Lea, u meta Rakel rat li ma wildetx tfal lil Ġakobb, ħadet lil Bilħa l-qaddejja tagħha, u wildet lil Ġakobb żewġ subien, Dan u Naftali.
17 U meta Lea rat li kienet waqfet tiled, ħadet ukoll lil Zilpa, il-qaddejja tagħha, u tatha lil Ġakobb b'mara, u Ġakobb ukoll ġie għand Zilpa, u hi wkoll wildet lil Ġakobb żewġ subien, Gad u Aser.
18 U Lea reġgħet ħarġet tqila u wildet lil Ġakobb f'dawk il-jiem żewġ subien u bint waħda, u dawn huma isimhom, Issakar, Żebulon, u oħthom Dina.
19 U Rakel kienet għadha sterili f'dawk il-jiem, u Rakel talbet lill-Mulej f'dak iż-żmien, u qalet, "Mulej Alla ftakar fija u żurni, nitolbok, għax issa żewġi se jitlaqni, għax ma wellidtlux tfal."
20 Issa, Mulej Alla, isma' t-talba tiegħi quddiemek, u ara t-tbatija tiegħi, u agħtini wlied bħal waħda mill-qaddejja, ħalli ma nkunx nista' nissaporti aktar it-tmaqdir tiegħi.
21 U Alla sama'ha u fetaħilha l-ġuf, u Rakel tqalet u wildet iben, u qalet, "Il-Mulej neħħa l-għajb tiegħi." U semmietu Ġużeppi, għax qalet, "Jalla l-Mulej iżidli iben ieħor." U Ġakobb kellu wieħed u disgħin sena meta wildet.
22 Dak iż-żmien omm Ġakobb, Rebekka, bagħtet lil Debora, bint Uż, li kienet qed tredda' magħha, u tnejn mill-qaddejja ta' Iżakk għand Ġakobb.
23 U waslu għand Ġakobb f'Ħaran u qalulu, "Rebekka bagħtitna għandek biex terġa' lura lejn dar missierek f'art Kangħan; u Ġakobb sema' minn qalilhom f'dan li kienet qaltlu ommu.
24 Dak iż-żmien, is-seba' snin l-oħra li Ġakobb qeda lil Laban għal Rakel tlestew, u kien fi tmiem erbatax-il sena li kien ilu jgħix f'Ħaran li Ġakobb qal lil Laban, Agħtini n-nisa tiegħi u ibgħatni, ħalli mmur lejn arti, għax ara, ommi bagħtitli mill-art ta' Kangħan biex nerġa' lura lejn dar missieri.
25 U Laban qallu: "Mhux hekk, jekk jogħġbok; jekk sibt grazzja f'għajnejk, titlaqnix; agħtini l-ħlas tiegħek u jien nagħtih, u ibqa' miegħi."
26 U Ġakobb qallu: "Dan hu li għandek tagħtini bħala ħlas, li llum ngħaddi mill-merħla kollha tiegħek u nneħħi minnhom kull ħaruf li hu mtebba' u mtebba' u dak li hu kannella fost in-nagħaġ, u fost il-mogħoż, u jekk tagħmel dan għalija jien nerġa' lura u nirgħa l-merħla tiegħek u nħarishom bħalma kont qabel."

27 U Laban għamel hekk, u Laban neħħa mill-merħla tiegħu kulma kien qallu Ġakobb u tahomlu.
28 U Ġakobb poġġa kulma kien ħa mill-merħla ta' Laban f'idejn uliedu, u Ġakobb kien qed jirgħa' l-bqija tal-merħla ta' Laban.
29 U meta l-qaddejja ta' Iżakk li kien bagħat għand Ġakobb raw li Ġakobb ma kienx se jerġa' lura magħhom lejn art Kangħan għand missieru, imbagħad telqu minn ħdejh, u reġgħu lura lejn art Kangħan.
30 U Debora baqgħet ma' Ġakobb f'Ħaran, u ma rritornatx mal-qaddejja ta' Iżakk lejn l-art ta' Kangħan, u Debora għammet man-nisa u t-tfal ta' Ġakobb f'Ħaran.
31 U Ġakobb qeda lil Laban sitt snin oħra, u meta n-nagħaġ welldu, Ġakobb neħħa minnhom dawk li kienu mtebbgħin u bit-tikek, kif kien iddeċieda ma' Laban, u Ġakobb għamel hekk għand Laban għal sitt snin, u r-raġel kiber b'mod abbundanti u kellu baqar u qaddejja nisa u rġiel, iġmla, u ħmir.
32 U Ġakobb kellu mitejn merħla baqra, u l-bhejjem tiegħu kienu ta' daqs kbir u ta' dehra sabiħa u kienu produttivi ħafna, u l-familji kollha ta' wlied il-bnedmin xtaqu jiksbu ftit mill-bhejjem ta' Ġakobb, għax kienu sinjuri ħafna.
33 U ħafna minn ulied il-bnedmin ġew biex jiksbu ftit mill-merħla ta' Ġakobb, u Ġakobb tahom nagħġa għal qaddej raġel jew qaddejja jew għal ħmar jew ġemel, jew kwalunkwe ħaġa li ried Ġakobb mingħandhom tawh.
34 U Ġakobb kiseb għana u unur u ġid permezz ta' dawn it-tranżazzjonijiet ma' wlied il-bnedmin, u wlied Laban għiruh għal dan l-unur.
35 U maż-żmien sama' kliem ulied Laban, jgħidu, "Ġakobb ħa kulma kien ta' missierna, u minn dak li kien ta' missierna kiseb din il-glorja kollha."
36 U Ġakobb ra wiċċ Laban u wliedu, u ara ma kienx lejh f'dawk il-jiem kif kien qabel.
37 U l-Mulej deher lil Ġakobb meta għaddew is-sitt snin, u qallu, Qum, oħroġ minn din l-art, u erġa' lura lejn art fejn twelidt u jien inkun miegħek.
38 U Ġakobb qam f'dak il-ħin u tella' lil uliedu u lin-nisa tiegħu u kulma kellu fuq il-kameli, u telaq biex imur lejn art Kangħan għand missieru Iżakk.
39 U Laban ma kienx jaf li Ġakobb kien telaq minn ħdejh, għax Laban kien qiegħed dakinhar jaqta' n-nagħaġ.
40 U Rakel serqet ix-xbihat ta' missierha, u ħadithom u ħbiethom fuq il-ġemel li kienet bilqiegħda fuqu, u kompliet sejra.
41 U din hija t-tip ta' xbihat; meta jieħdu raġel li hu l-ewwel imwieled u joqtlu u jaqtgħulu xagħru minn rasu, u jieħdu l-melħ u jmellħu r-ras u jidilkuha biż-żejt, imbagħad jieħdu tavla żgħira tar-ram jew tavla tad-deheb u jikteb l-isem fuqha, u jqiegħdu t-tavla taħt ilsienu, u jieħdu r-ras bit-tavla taħt ilsienu u jqegħduha fid-dar, u jixegħlu dwal quddiemha u jmilu quddiemha.
42 U fil-ħin meta jmilu quddiemu, jitkellem magħhom f'kull ma jitolbuh, permezz tal-qawwa tal-isem li hemm miktub fih.
43 U xi wħud jagħmluhom fil-figuri ta' rġiel, tad-deheb u l-fidda, u jmorru għandhom fi żminijiet magħrufa għalihom, u l-figuri jirċievu l-influwenza tal-kwiekeb, u jgħidulhom affarijiet futuri, u b'dan il-mod kienu x-xbihat li Rakel serqet mingħand missierha.
44 U Rakel serqet dawn ix-xbihat li kienu ta' missierha, sabiex Laban ma jkunx jaf minnhom fejn kien mar Ġakobb.
45 U Laban ġie d-dar u staqsa dwar Ġakobb u n-nies ta' daru, u ma nstabx, u Laban fittex ix-xbihat tiegħu biex ikun jaf fejn kien mar Ġakobb, u ma setax isibhom, u mar għand xi xbihat oħra, u staqsiehom u qalulu li Ġakobb kien ħarab minnu lejn missieru, lejn art Kangħan.
46 U Laban imbagħad qam u ħa lil ħutu u l-qaddejja kollha tiegħu, u ħareġ u ġera wara Ġakobb, u laħaq fil-muntanja ta' Gilead.
47 U Laban qal lil Ġakobb, "X'inhu dan li għamiltli li ħrabt u qarraqt bija, u ħadt lil uliedi l-bniet u lil uliedhom bħal priġunieri meħuda bis-sejf?"
48 U ma ħallejtnix inbushom u nibgħathom 'il bogħod bil-ferħ, u seraqt l-allat tiegħi u tlaqt.
49 U Ġakobb wieġeb lil Laban u qallu: "Għax kont nibża' li ma teħodlix lil uliedek bil-forza; u issa li għandu min issib allatek, hu jmut."
50 U Laban fittex ix-xbihat u eżamina fit-tined u l-għamara kollha ta' Ġakobb, imma ma setax isibhom.
51 U Laban qal lil Ġakobb: "Nagħmlu patt flimkien u dan ikun testimonjanza bejni u bejnek; jekk tolqot lil uliedi bniet, jew tieħu nisa oħra minbarra wliedi bniet, Alla jkun xhud bejni u bejnek f'din il-kwistjoni."
52 U ħadu l-ġebel u għamlu munzell, u Laban qal, "Dan il-munzell hu xhud bejni u bejnek; għalhekk semmieh Gilead."
53 U Ġakobb u Laban offrew sagrifiċċju fuq il-muntanja, u kielu hemm ħdejn il-munzell, u qagħdu fuq il-muntanja l-lejl kollu, u Laban qam kmieni filgħodu, u beka ma' wliedu bniet u bishom, u reġa' lura lejn postu.
54 U malajr bagħat lil ibnu Beor, li kellu sbatax-il sena, flimkien ma' Abikorof bin Użż, bin Naħor, u magħhom kien hemm għaxart irġiel.
55 U għaġġlu u telqu u għaddew mit-triq quddiem Ġakobb, u waslu minn triq oħra lejn l-art ta' Seir.
56 U ġew għand Għesaw u qalulu: "Hekk qal ħuk u qaribek, Laban, bin Betwel, ħu ommok,
57 Smajt x'għamilli ħuk Ġakobb, li ġie għandi għarwien u vojt, u jien mort niltaqa' miegħu, u ħadtu f'dari bl-unur, u għamiltu kbir, u tajtu ż-żewġt ibniet tiegħi bħala nisa u wkoll żewġ qaddejja tiegħi.
58 U Alla bierku minħabba fija, u kiber b'mod abbundanti, u kellu subien, bniet, u qaddejja.
59 Għandu wkoll merħla kbira ta' nagħaġ u merħliet, iġmla u ħmir, kif ukoll fidda u deheb b'abbundanza; u meta ra li l-ġid tiegħu żdied, telaqni waqt li mort biex inqaxxar in-nagħaġ tiegħi, u qam u ħarab bil-moħbi.
60 U refa' lin-nisa u lil uliedu fuq il-kameli, u ħa 'l bogħod il-bhejjem u l-proprjetà kollha tiegħu li kiseb f'artijiet, u refa' wiċċu biex imur għand missieru Iżakk, lejn art Kangħan.
61 U ma ħallinix inbus lil uliedi bniet u lil uliedhom, u mexxa lil uliedi bniet bħal priġunieri meħuda bis-sejf, u seraq ukoll allati tiegħi u ħarab.
62 U issa ħallejtu fil-muntanja tax-xmara ta' Ġabuk, lilu u kull ma kellu; ma jonqsu xejn.
63 Jekk tixtieq tmur għandu, mur imbagħad u hemmhekk issibu, u tista' tagħmlu kif tixtieq ruħek; u l-messaġġiera ta' Laban ġew u qalu lil Għesaw dan kollu.

64 U Għesaw sema' l-kliem kollu tal-messaġġiera ta' Laban, u r-rabja tiegħu xegħlet ħafna kontra Ġakobb, u ftakar fil-mibegħda tiegħu, u r-rabja tiegħu ħarqet ġo fih.
65 U Għesaw ħa malajr lil uliedu u l-qaddejja u l-erwieħ ta' daru, li kienu sittin raġel, u mar u ġabar lit-tfal kollha ta' Seir il-Ħori u n-nies tagħhom, li kienu tliet mija u erbgħin raġel, u ħa lil dan in-numru kollu ta' erba' mitt raġel b'sejf miġbud, u mar għand Ġakobb biex joqtlu.
66 U Għesaw qasam dan in-numru f'diversi partijiet, u ħa s-sittin raġel minn uliedu u l-qaddejja u l-erwieħ ta' daru bħala kap wieħed, u tahom f'idejn Elifaż, ibnu l-kbir.
67 U l-irjus li kien fadal tahom f'idejn is-sitt ulied ta' Seir il-Ħori, u qiegħed lil kull raġel fuq il-ġenerazzjonijiet u wliedu.
68 U l-kamp kollu telaq kif kien, u Għesaw mar fosthom lejn Ġakobb, u mexxiehom b'ħeffa.
69 U l-messaġġiera ta' Laban telqu minn ħdejn Għesaw u marru lejn art Kangħan, u waslu għand id-dar ta' Rebekka, omm Ġakobb u Għesaw.
70 U qalulha u qalulha: "Ara, ibnek Għesaw telaq kontra ħuh Ġakobb b'erba' mitt raġel, għax sama' li ġej, u telaq biex jagħmel gwerra miegħu, u biex joqtlu u jieħu kulma għandu."
71 U Rebekka malajr bagħtet tnejn u sebgħin raġel mill-qaddejja ta' Iżakk biex jiltaqgħu ma' Ġakobb fit-triq; għax qalet, "Forsi Għesaw jagħmel gwerra fit-triq meta jiltaqa' miegħu."
72 U dawn il-messaġġiera marru fit-triq biex jiltaqgħu ma' Ġakobb, u ltaqgħu miegħu fit-triq tax-xmara fuq in-naħa l-oħra tax-xmara Ġabuk, u Ġakobb qal meta rahom, "Dan il-kamp huwa ddestinat għalija mingħand Alla," u Ġakobb semmi dak il-post Maknajim.
73 U Ġakobb kien jaf lin-nies kollha ta' missieru, u bishom u għannqhom u ġie magħhom, u Ġakobb staqsiehom dwar missieru u ommu, u huma qalulu: "Kienu tajbin."
74 U dawn il-messaġġiera qalu lil Ġakobb: "Rebekka, ommok, bagħtitna għandek, ngħidulek, 'Smajt, ibni, li ħuk Għesaw ħareġ kontrek fit-triq ma' rġiel minn ulied Seir il-Ħori."
75 Għalhekk, ibni, isma' leħni u ara bil-parir tiegħek x'se tagħmel, u meta jiġi għandek, itlob lilu, u titkellimx miegħu bil-għaġla, u agħtih rigal minn dak li għandek, u minn dak li Alla ffavoriek bih.
76 U meta jistaqsik dwar l-affarijiet tiegħek, taħbi xejn minnu, forsi jdur lura mir-rabja tiegħu kontrik u b'hekk issalva ruħek, int u kull ma jappartjeni lilek, għax hu dmirek li tonorah, għax hu ħuk il-kbir.
77 U meta Ġakobb sama' l-kliem ta' ommu li kienu qalulu l-messaġġiera, Ġakobb għolla leħnu u beka b'imrar, u għamel kif ordnatlu ommu dakinhar.

KAPITLU 32

1 U dakinhar Ġakobb bagħat messaġġiera għand ħuh Għesaw lejn art Seir, u qallu kliem ta' talb.
2 U kkmandahom, u qalilhom: "Hekk għandkom tgħidu lil sidi, lil Għesaw, 'Hekk qal il-qaddej tiegħek Ġakobb, 'Ħa ma jaħseb sidi li l-barka ta' missieri li biha berikni kienet ta' benefiċċju għalija.
3 Għax ili dawn l-għoxrin sena ma' Laban, u qarraq bija u biddel il-paga tiegħi għaxar darbiet, kif diġà ntqal kollox lil sidi.
4 U qdejtu f'daru b'ħidma iebsa ħafna, u Alla wara ra t-tbatija tiegħi, it-taħbit tiegħi u xogħol idejja, u tani grazzja u favur f'għajnejh.
5 U jien wara, bil-ħniena u l-qalb tajba kbira ta' Alla, ksibt barrin u ħmir u baqar, u qaddejja rġiel u qaddejja nisa.
6 U issa jien ġej lejn arti u dari għand missieri u ommi, li qegħdin f'art Kangħan; u bgħatt biex ngħid lil sidi dan kollu sabiex insib il-favur f'għajnejn sidi, ħalli ma jimmaġinax li jien ksibt il-ġid minni nnifsi, jew li l-barka li biha berikni missieri għenitni.
7 U dawk il-messaġġiera marru għand Għesaw, u sabuh fit-truf ta' art Edom sejjer lejn Ġakobb, u erba' mitt raġel minn ulied Seir il-Ħori kienu weqfin bis-sjuf miġbudin f'idejhom.
8 U l-messaġġiera ta' Ġakobb qalu lil Għesaw il-kliem kollu li Ġakobb kien qalilhom dwar Għesaw.
9 U Għesaw wieġebhom b'kburija u disprezz, u qalilhom, Żgur li smajt u tassew intqalli x'għamel Ġakobb lil Laban, li eżaltah f'daru u tah uliedu l-bniet bħala nisa, u nissel subien u bniet, u żdied bil-kbir fil-ġid u l-għana fid-dar ta' Laban permezz tiegħu.
10 U meta ra li l-ġid tiegħu kien abbundanti u l-għana tiegħu kbir ħarab b'kull ma kellu, mid-dar ta' Laban, u mexxa lil ulied Laban 'il bogħod minn wiċċ missierhom, bħal priġunieri meħuda bis-sejf mingħajr ma qallu bihom.
11 U mhux biss lil Laban għamel hekk Ġakobb imma wkoll miegħi għamel hekk u darbtejn ħa postni, u għandi nibqa' sieket?
12 Issa għalhekk jien illum ġejt mal-kampijiet tiegħi biex niltaqa' miegħu, u se nagħmillu skont ix-xewqa ta' qalbi.
13 U l-messaġġiera reġgħu lura u ġew għand Ġakobb u qalulu: "Mort għand ħuk, għand Għesaw, u għednielu kliemek kollu, u hekk weġibna, u ara, ġej jiltaqa' miegħek b'erba' mitt raġel."
14 Issa mela kun af u ara x'għandek tagħmel, u itlob lil Alla biex jeħilsek minnu.
15 U meta sama' kliem ħuh li kien qal lill-messaġġiera ta' Ġakobb, Ġakobb beża' ħafna u tnikket ħafna.
16 U Ġakobb talab lill-Mulej, Alla tiegħu, u qallu: "Mulej, Alla ta' missirijieti, Abraham u Iżakk, int għedtli meta tlaqt mid-dar ta' missieri,
17 Jiena l-Mulej, Alla ta' missierek Abraham, u Alla ta' Iżakk. Lilek nagħti din l-art u lil nislek warajk. Nagħmel lil nislek bħall-kwiekeb tas-sema, u int tinfirex mal-erba' naħat tas-sema. Fik u f'nislek jitbierku l-familji kollha tal-art.
18 U int wettaqt kelmtek, u tajtni għana u tfal u bhejjem, skont ix-xewqat l-aktar profondi ta' qalbi tajt lill-qaddej tiegħek; tajtni kull ma tlabt mingħandek, u b'hekk ma jonqosni xejn.
19 U int wara għedtli, "Erġa' lura għand il-ġenituri tiegħek u lejn post fejn twelidt, u xorta nagħmellek tajjeb."
20 U issa li ġejt, u int ħlistni minn Laban, se naqa' f'idejn Għesaw li se joqtolni, iva, flimkien ma' ommijiet uliedi.
21 Issa mela, O Mulej Alla, eħlisni wkoll, nitolbok, minn idejn ħija Għesaw, għax jien nibża' minnu ħafna.
22 U jekk m'hemmx ġustizzja fija, agħmluha minħabba Abraham u missieri Iżakk.

23 Għax naf li permezz tal-qalb tajba u l-ħniena ksibt dan il-ġid; issa għalhekk nitolbok biex teħlisni llum bit-qalb tajba tiegħek u biex twieġibni.
24 U Ġakobb waqaf jitlob lill-Mulej, u qasam lin-nies li kienu miegħu bin-nagħaġ u l-baqar f'żewġ kampijiet, u ta nofs il-kamp lil Damesek, bin Eligħeżer, il-qaddej ta' Abraham, biex ikun kamp ma' wliedu, u n-nofs l-ieħor tah lil ħuh Eljanus bin Eligħeżer, biex ikun kamp ma' wliedu.
25 U kkmandahom, u qalilhom: "Żommu 'l bogħod mill-kampijiet tagħkom, u tersqux qrib xulxin wisq, u jekk Għesaw jiġi f'kamp wieħed u joqtlu, il-kamp l-ieħor li jkun 'il bogħod minnu jaħrab minnu."
26 U Ġakobb qagħad hemm dak il-lejl, u matul il-lejl kollu ta istruzzjonijiet lill-qaddejja tiegħu dwar l-armata u wliedu.
27 U l-Mulej sama' t-talba ta' Ġakobb dakinhar, u l-Mulej imbagħad ħeles lil Ġakobb minn idejn ħuh Għesaw.
28 U l-Mulej bagħat tliet anġli mill-anġli tas-sema, u dawn marru quddiem Għesaw u ġew għandu.
29 U dawn l-anġli dehru lil Għesaw u lill-poplu tiegħu bħala elfejn raġel, rekbin fuq żwiemel mgħammra b'kull xorta ta' strumenti tal-gwerra, u dehru f'għajnejn Għesaw u l-irġiel kollha tiegħu li kienu maqsuma f'erba' kampijiet, b'erba' kapijiet għalihom.
30 U kamp wieħed kompla u sabu lil Għesaw ġej b'erba' mitt raġel lejn ħuh Ġakobb, u dan il-kamp ġera lejn Għesaw u n-nies tiegħu u beżżagħhom, u Għesaw waqa' miż-żiemel imwerwer, u l-irġiel kollha tiegħu nfirdu minnu f'dak il-post, għax kienu beżgħu ħafna.
31 U l-kamp kollu għajjat warajhom meta ħarbu minn quddiem Għesaw, u l-irġiel kollha tal-gwerra wieġbu u qalu,
32 Żgur li aħna l-qaddejja ta' Ġakobb, li hu l-qaddej ta' Alla, u min jista' mbagħad joqgħod kontrina?" U Għesaw qalilhom: "Mela, sidi u ħija Ġakobb hu sidikom, li ilni ma narah għal dawn l-aħħar għoxrin sena, u issa li llum ġejt narah, qed tittrattawni b'dan il-mod?"
33 U l-anġli wieġbuh u qalulu: "Daqs kemm hu ħaj il-Mulej, kieku ma kienx Ġakobb li dwaru qed titkellem bħala ħuk, ma konniex inħallu lil ħadd jibqa' minnek u mill-poplu tiegħek, imma minħabba Ġakobb biss ma nagħmlulhom xejn."
34 U dan il-kamp għadda minn quddiem Għesaw u l-irġiel tiegħu u telaq, u Għesaw u l-irġiel tiegħu kienu tbiegħdu minnhom madwar lega meta t-tieni kamp ġie lejh b'kull xorta ta' armi, u għamlu wkoll lil Għesaw u l-irġiel tiegħu bħalma kien għamel lilhom l-ewwel kamp.
35 U meta telquha biex ikomplu, ara t-tielet kamp resaq lejh u lkoll beżgħu, u Għesaw waqa' miż-żiemel, u l-kamp kollu għajjat, u qal, Żgur li aħna l-qaddejja ta' Ġakobb, li hu l-qaddej ta' Alla, u min jista' joqgħod kontrina?
36 U Għesaw reġa' wieġeb u qalilhom: "Mela, sidi Ġakobb, u sidek hu ħija, u ili għoxrin sena ma nara wiċċu, u llum smajt li kien ġej. Mort niltaqa' miegħu llum, u qed tittrattawni b'dan il-mod?"
37 U huma wieġbuh u qalulu: "Daqs kemm hu ħaj il-Mulej, kieku ma kienx ħuk Ġakobb kif għedt int, ma konniex ħallejna fdal minnek u mill-irġiel tiegħek, imma minħabba Ġakobb li qed titkellem dwaru li hu ħuk, mhux se nindaħlu miegħek jew mill-irġiel tiegħek."
38 U t-tielet kamp ukoll għadda minnhom, u hu kompla triqtu man-nies tiegħu lejn Ġakobb, meta r-raba' kamp ġie lejh, u għamlulu wkoll lilu u lin-nies tiegħu bħalma kienu għamlu l-oħrajn.
39 U meta Għesaw ra l-ħażen li l-erba' anġli kienu għamlulu lilu u lill-irġiel tiegħu, beda jibża' ħafna minn ħuh Ġakobb, u mar jiltaqa' miegħu fil-paċi.
40 U Għesaw ħeba l-mibegħda tiegħu kontra Ġakobb, għax kien jibża' minn ħajtu minħabba ħuh Ġakobb, u għax immaġina li l-erba' kampijiet li kien wasal fuqhom kienu l-qaddejja ta' Ġakobb.
41 U Ġakobb qagħad dak il-lejl mal-qaddejja tiegħu fil-kampijiet tagħhom, u ddeċieda mal-qaddejja tiegħu li jagħtu lil Għesaw rigal minn dak kollu li kellu miegħu, u mill-proprjetà kollha tiegħu; u Ġakobb qam filgħodu, hu u l-irġiel tiegħu, u għażlu minn fost il-bhejjem rigal għal Għesaw.
42 U dan hu l-ammont tar-rigal li Ġakobb għażel mill-merħla tiegħu biex jagħti lil ħuh Għesaw: u għażel mitejn u erbgħin ras mill-merħliet, u għażel mill-iġmla u l-ħmir tletin minn kull wieħed, u mill-merħliet għażel ħamsin baqra.
43 U qassamhom kollha f'għaxar merħliet, u qassam kull varjetà waħedha, u tahom f'idejn għaxar qaddejja tiegħu, kull merħla waħedha.
44 U kkmandahom, u qalilhom, Żommu 'l bogħod minn xulxin, u ħallu spazju bejn il-merħliet, u meta Għesaw u dawk li huma miegħu jiltaqgħu magħkom u jistaqsuk, u jgħidulek, Ta' min int, u fejn sejjer, u ta' min hu dan kollu quddiemek, għandkom tgħidulhom, Aħna l-qaddejja ta' Ġakobb, u ġejna niltaqgħu ma' Għesaw fis-sliem, u ara Ġakobb ġej warajna.
45 U dak li hemm quddiemna hu rigal mibgħut minn Ġakobb lil ħuh Għesaw.
46 U jekk jgħidulek, 'Għaliex qed jittardja warajk, milli jiġi jiltaqa' ma' ħuh u jara wiċċu,' imbagħad għandek tgħidilhom, 'Żgur li ġej bil-ferħ warajna biex jiltaqa' ma' ħuh, għax qal, 'Se npattih bir-rigal li ġej għandu, u wara dan nara wiċċu, forsi jaċċettani.'"
47 Għalhekk, ir-rigal kollu għadda f'idejn il-qaddejja tiegħu, u marru qablu dakinhar, u qagħad dak il-lejl mal-kampijiet tiegħu ħdejn ix-xatt tax-xmara Jabuk, u qam f'nofs il-lejl, u ħa n-nisa tiegħu u l-qaddejja nisa tiegħu, u kulma kien tiegħu, u dak il-lejl għaddahom minn fuq il-mogħdija ta' Jabuk.
48 U meta qasam kulma kellu minn naħa għall-oħra tal-wied, Ġakobb tħalla waħdu, u ltaqa' miegħu raġel, u tħabat miegħu dak il-lejl sakemm beda jbexbex, u l-koxxa ta' Ġakobb inqalgħet minn ġonot minħabba t-taqbida miegħu.
49 U malli sebaħ ir-raġel ħalla lil Ġakobb hemm, u bierku u telaq, u Ġakobb qasam ix-xmara malli sebaħ, u baqa' zopp fuq siequ.
50 U telgħet ix-xemx fuqu meta qasam ix-xmara, u wasal ħdejn il-post fejn kienu jinsabu l-bhejjem u wliedu.
51 U baqgħu sejrin sa nofsinhar, u waqt li kienu sejrin ir-rigal kien għaddej quddiemhom.
52 U Ġakobb refa' għajnejh u ħares, u ara, Għesaw kien ġej mill-bogħod, ma' ħafna rġiel, madwar erba' mitt ruħ, u Ġakobb beża' ħafna minn ħuh.
53 U Ġakobb malajr qassam lil uliedu man-nisa tiegħu u l-qaddejja tiegħu, u lil bintu Dina poġġieha f'kaxxa, u taha f'idejn il-qaddejja tiegħu.

54 U għadda minn quddiem uliedu u n-nisa tiegħu biex jiltaqa' ma' ħuh, u miel mal-art, iva miel seba' darbiet sakemm resaq lejn ħuh, u Alla ġiegħel lil Ġakobb isib grazzja u favur f'għajnejn Għesaw u l-irġiel tiegħu, għax Alla kien sema' t-talba ta' Ġakobb.
55 U l-biża' ta' Ġakobb u t-terrur tiegħu waqgħu fuq ħuh Għesaw, għax Għesaw kien jibża' ħafna minn Ġakobb minħabba dak li l-anġli ta' Alla kienu għamlu lil Għesaw, u r-rabja ta' Għesaw kontra Ġakobb inbidlet f'qalb tajba.
56 U meta Għesaw ra lil Ġakobb jiġri lejh, ġera wkoll lejh u għannqu, u nxteħet fuq għonqu, u bewsu u bkew.
57 U Alla poġġa biża' u qalb tajba lejn Ġakobb f'qalb l-irġiel li ġew ma' Għesaw, u huma wkoll biesu lil Ġakobb u għannquh.
58 U wkoll Elifaż, bin Għesaw, ma' erba' ħutu, ulied Għesaw, bkew ma' Ġakobb, u bisuh u għannquh, għax il-biża' ta' Ġakobb kien waqa' fuqhom ilkoll.
59 U Għesaw refa' għajnejh u ra lin-nisa bin-nisel tagħhom, ulied Ġakobb, mexjin wara Ġakobb u jmilu fit-triq quddiem Għesaw.
60 U Għesaw qal lil Ġakobb: "Min huma dawn li għandek miegħek, ħija? Huma wliedek jew il-qaddejja tiegħek?" U Ġakobb wieġeb lil Għesaw u qallu: "Dawn huma wliedi li Alla ta bil-grazzja lill-qaddej tiegħek."
61 U waqt li Ġakobb kien qed ikellem lil Għesaw u lin-nies tiegħu, Għesaw ra l-kamp kollu, u qal lil Ġakobb, "Minn fejn ġibt il-kamp kollu li ltqajt miegħu lbieraħ filgħaxija?" U Ġakobb wieġeb, "Biex insib il-favur f'għajnejn sidi, dan hu li Alla ta lill-qaddej tiegħek b'qalb tajba."
62 U r-rigal wasal quddiem Għesaw, u Ġakobb insista ma' Għesaw u qallu: "Jekk jogħġbok, ħu r-rigal li ġibt lil sidi." U Għesaw wieġeb: "Għaliex dan l-iskop tiegħi? Żomm dak li għandek għalik."
63 U Ġakobb qal: "Jien obbligat li nagħti dan kollu, ladarba rajt wiċċek, sabiex int għadek tgħix fil-paċi."
64 U Għesaw irrifjuta li jieħu r-rigal, u Ġakobb qallu: "Nitolbok, sidi, jekk issa sibt favur f'għajnejk, mela aċċetta r-rigal tiegħi minn idi, għax għalhekk rajt wiċċek, bħallikieku rajt wiċċ bħal ta' alla, għax int kont kuntent bija."
65 U Għesaw ħa r-rigal, u Ġakobb ta wkoll lil Għesaw fidda u deheb u bdellju, għax tant insista fuqu li ħahom.
66 U Għesaw qassam il-bhejjem li kienu fil-kamp, u ta nofs lill-irġiel li kienu ġew miegħu, għax kienu ġew b'kiri, u n-nofs l-ieħor tah f'idejn uliedu.
67 U l-fidda u d-deheb u l-bdelju tahom f'idejn Elifaż, ibnu l-kbir, u Għesaw qal lil Ġakobb: "Ħa nibqgħu miegħek, u sejrin bil-mod miegħek sakemm tasal għandi miegħi, biex ngħammru hemm flimkien."
68 U Ġakobb wieġeb lil ħuh u qallu: "Nagħmel kif jgħidli sidi, imma sidi jaf li t-tfal huma teneri, u n-nagħaġ u l-merħliet biż-żgħar tagħhom li qegħdin miegħi jimxu bil-mod, għax kieku jimxu malajr imutu lkoll, għax int taf it-tagħbijiet u l-għeja tagħhom."
69 Għalhekk ħa jgħaddi sidi quddiem il-qaddej tiegħu, u jien nimxi bil-mod minħabba t-tfal u l-merħla, sakemm nasal għand sidi f'Seir.
70 U Għesaw qal lil Ġakobb: "Se npoġġi miegħek xi whud min-nies li huma miegħi biex jieħdu ħsiebek fit-triq, u biex iġorr l-għeja u t-tagħbija tiegħek." U wieġeb: "X'għandu bżonn, sidi, jekk nista' nsib grazzja f'għajnejk?"
71 Ara, jien se niġi għandek f'Seir biex ngħammar hemm flimkien kif għedtlek; mur int mal-poplu tiegħek, għax jien se nimxi warajk.
72 U Ġakobb qal dan lil Għesaw sabiex ineħħi lil Għesaw u lil irġielu minnu, sabiex wara Ġakobb ikun jista' jmur għand dar missieru f'art Kangħan.
73 U Għesaw sema' leħen Ġakobb, u Għesaw irritorna mal-erba' mitt raġel li kienu miegħu fi triqthom lejn Seir, u Ġakobb u kulma kien tiegħu marru dakinhar sat-tarf tal-art ta' Kangħan fil-fruntieri tagħha, u baqa' hemm għal xi żmien.

KAPITLU 33

1 U wara xi żmien, Ġakobb telaq mit-truf tal-art, u wasal fl-art ta' Shalem, jiġifieri l-belt ta' Sikem, li qiegħda fl-art ta' Kangħan, u straħ quddiem il-belt.
2 U xtara biċċa art li kienet hemm, mingħand ulied Ħamor, in-nies tal-art, għal ħames xekel.
3 U Ġakobb bena dar għalih innifsu hemmhekk, u waqqaf it-tinda tiegħu hemmhekk, u għamel għerejjex għall-bhejjem tiegħu, u għalhekk semmi dak il-post Sukkot.
4 U Ġakobb baqa' f'Sukkot sena u sitt xhur.
5 Dak iż-żmien xi whud min-nisa tal-abitanti tal-art marru l-belt ta' Sikem biex jiżfnu u jifirħu mal-bniet tan-nies tal-belt, u meta ħarġu mbagħad Rakel u Lea, in-nisa ta' Ġakobb, mal-familji tagħhom ukoll marru biex jaraw il-ferħ tal-bniet tal-belt.
6 U Dina, bint Ġakobb, marret magħhom ukoll u rat lill-bniet tal-belt, u baqgħu hemm quddiem dawn il-bniet waqt li n-nies kollha tal-belt kienu wieqfa ħdejhom biex jaraw il-ferħ tagħhom, u n-nies il-kbar kollha tal-belt kienu hemm.
7 U Sikem bin Ħamor, il-prinċep tal-art, kien ukoll wieqaf hemm biex jarahom.
8 U Sikem lemaħ lil Dina, bint Ġakobb, bilqiegħda ma' ommha quddiem il-bniet tal-belt, u t-tfajla għoġbitu ħafna, u hemmhekk staqsa lil ħbiebu u lin-nies tiegħu, u qalilhom: "Bint ta' min hi dik li qiegħda fost in-nisa, li jien ma nafhiex f'din il-belt?"
9 U qalulu, Żgur li din hija bint Ġakobb, bin Iżakk l-Ebrej, li ilu jgħammar f'din il-belt għal xi żmien, u meta ntqal li l-bniet tal-art kienu sejrin jifirħu, hija marret ma' ommha u l-qaddejja nisa biex toqgħod fosthom kif qed tara.
10 U Sikem ra lil Dina, bint Ġakobb, u meta ħares lejha, ruħu ffissat fuq Dina.
11 U bagħat u ħadha bil-forza, u Dina ġiet fid-dar ta' Sikem u qabadha bil-forza u mtedd magħha u umiljaha, u ħabbha ħafna u qiegħedha f'daru.
12 U ġew u qalu l-ħaġa lil Ġakobb, u meta Ġakobb sema' li Sikem kien kaxkar lil bintu Dina, Ġakobb bagħat tnax mill-qaddejja tiegħu biex iġibu lil Dina mid-dar ta' Sikem, u marru u ġew fid-dar ta' Sikem biex jieħdu lil Dina minn hemm.
13 U meta waslu Sikem ħareġ lejhom ma' rġielh u keċċiehom minn daru, u ma ħalliehomx jiġu quddiem Dina, imma Sikem kien bilqiegħda ma' Dina jbusha u jgħannaqha quddiem għajnejhom.
14 U l-qaddejja ta' Ġakobb reġgħu lura u qalulu, u qalulu: "Meta ġejna, hu u l-irġiel tiegħu keċċewna 'l bogħod, u hekk għamel Sikem lil Dina quddiem għajnejna."

15 U Ġakobb kien jaf ukoll li Sikem kien kaxkar lil bintu, imma ma qal xejn, u wliedu kienu qed jirgħu l-bhejjem tiegħu fl-għalqa, u Ġakobb baqa' sieket sakemm irritornaw.
16 U qabel ma ġew id-dar uliedu, Ġakobb bagħat żewġ xebbiet minn ulied il-qaddejja tiegħu biex jieħdu ħsieb lil Dina fid-dar ta' Sikem, u biex joqogħdu magħha, u Sikem bagħat tlieta minn ħbiebu għand missieru Ħamor bin Kiddekem, bin Pered, u qallu: "Ikseb għalija din it-tfajla bħala mara."
17 U Ħamor, bin Kiddekem il-Ħivita, wasal fid-dar ta' ibnu Sikem, u qagħad bilqiegħda quddiemu. U Ħamor qal lil ibnu: "Sikem, M'hemm l-ebda mara fost il-bniet tal-poplu tiegħek biex tieħu mara Ebrea li mhix tal-poplu tiegħek?"
18 U Sikem qallu: "Lilha biss trid tiksibha għalija, għax hi għażiża f'għajnejja." U Ħamor għamel skont kelma ibnu, għax kien maħbub ħafna minnu.
19 U Ħamor ħareġ għand Ġakobb biex jitkellem miegħu dwar din il-kwistjoni, u meta kien telaq mid-dar ta' ibnu Sikem, qabel ma ġie għand Ġakobb biex ikellimlu, ara, ulied Ġakobb kienu ġew mir-raba', hekk kif semgħu l-ħaġa li kien għamel Sikem, bin Ħamor.
20 U l-irġiel kienu mnikktin ħafna minħabba oħthom, u lkoll ġew lura d-dar imqanqlin bir-rabja, qabel ma wasal iż-żmien li jiġbru l-bhejjem tagħhom.
21 U ġew u qagħdu quddiem missierhom u kellmuh imqanqlin bir-rabja, u qalulu, Żgur li l-mewt hi dovuta lil dan ir-raġel u lil daru, għax il-Mulej, Alla tad-dinja kollha, ordna lil Noè u lil uliedu li l-bniedem qatt m'għandu jisraq, jew jagħmel adulterju; issa ara, Sikem kemm ħarbat u żżenja ruħha ma' oħtna, u ħadd min-nies kollha tal-belt ma kellimlu kelma.
22 Żgur li taf u tifhem li s-sentenza tal-mewt hija dovuta lil Sikem, u lil missieru, u lill-belt kollha minħabba l-ħaġa li għamel.
23 U waqt li kienu qed jitkellmu quddiem missierhom dwar din il-kwistjoni, ara, Ħamor, missier Sikem, ġie biex jgħid lil Ġakobb kliem ibnu dwar Dina, u qagħad quddiem Ġakobb u quddiem uliedu.
24 U Ħamor kellimhom u qalilhom: "Ruħ ibni Sikem tixxennaq għal bintkom; jekk jogħġbok agħtuhielha b'mara u tiżżewweġ magħna; agħtuna l-bniet tagħkom u aħna nagħtukom il-bniet tagħna, u intom għandkom tgħammru magħna f'artna u aħna nkunu bħal poplu wieħed fl-art."
25 Għax artna hi wiesgħa ħafna, għalhekk għammru fiha u innegozjawha u iksbuha, u agħmluha kif tixtiequ, u ħadd ma għandu jżommkom milli jgħidilkom kelma.
26 U Ħamor waqaf ikellem lil Ġakobb u lil uliedu, u ara, Sikem, ibnu, kien ġie warajh, u qagħad bilqiegħda quddiemhom.
27 U Sikem kellem quddiem Ġakobb u wliedu, u qalilhom: "Jalla nsib favur f'għajnejk li tagħtini lil bintek, u kulma tgħidli jien nagħmilha."
28 Itlobni għal ħafna dota u rigali, u jien nagħtihom, u nagħmel dak kollu li tgħidli, u min ikun li jirribella kontra l-ordnijiet tiegħek, imut; agħtini biss lit-tfajla b'mara.
29 U Simegħon u Levi wieġbu lil Ħamor u lil ibnu Sikem bil-qerq, u qalulu: "Kulma għedtilna nagħmluh għalikom."
30 U ara, oħtna qiegħda f'darek, imma żomm 'il bogħod minnha sakemm nibagħtu għand missierna Iżakk dwar din il-kwistjoni, għax ma nistgħu nagħmlu xejn mingħajr il-kunsens tiegħu.
31 Għax hu jaf triqat missierna Abraham, u kull ma jgħidilna ngħidulkom, u ma naħbu xejn minnkom.
32 U Simegħon u Levi qalu dan lil Sikem u lil missieru sabiex isibu pretest, u biex ifittxu parir dwar x'kellu jsir lil Sikem u lill-belt tiegħu f'din il-kwistjoni.
33 U meta Sikem u missieru semgħu kliem Simegħon u Levi, deher tajjeb f'għajnejhom, u Sikem u missieru ħarġu biex imorru d-dar.
34 U meta telqu, ulied Ġakobb qalu lil missierhom u qalulhom, Ara, nafu li l-mewt hija dovuta lil dawn il-ħżiena u lill-belt tagħhom, għax kisru dak li Alla kien ordna lil Noè u lil uliedu u lil nislu warajhom.
35 U wkoll għax Sikem għamel din il-ħaġa lil oħtna Dina billi kkastigha, għax qatt ma għandu jsir ħażen bħal dan fostna.
36 Issa għalhekk kun af u ara x'se tagħmel, u fittex parir u fittex pretest x'għandu jsir lilhom, sabiex joqtlu lill-abitanti kollha ta' din il-belt.
37 U Simeon qalilhom: "Hawn hu parir tajjeb għalikom: għidulhom biex jiċċirkonċiżjaw lil kull raġel fosthom bħalma aħna ċirkonċiżi, u jekk ma jridux jagħmlu dan, aħna nieħdu lil bintna mingħandhom u nitilqu.
38 U jekk jaqblu li jagħmlu dan u jagħmluh, imbagħad meta jkunu mgħerrqa bl-uġigħ, aħna nattakkawhom bis-sjuf tagħna, bħallikieku fuq xi ħadd kwiet u fil-paċi, u aħna noqtlu lil kull persuna rġiel fosthom.
39 U l-parir ta' Simeon għoġobhom, u Simeon u Levi ddeċidew li jagħmlulhom kif kien propost.
40 U l-għada filgħodu Sikem u missieru Ħamor reġgħu ġew għand Ġakobb u wliedu, biex jitkellmu dwar Dina, u biex jisimgħu x'kienu se jagħtu tweġiba wlied Ġakobb għal kliemhom.
41 U wlied Ġakobb qarrqu magħhom u qalulhom: "Għedna lil missierna Iżakk il-kliem kollu tagħkom, u kliemkom għoġbu."
42 Imma hu kellimna u qalilna, "Hekk ordnalu Abraham missieru mingħand Alla, Sid l-art kollha, li kull raġel li mhux mid-dixxendenti tiegħu u li jixtieq jieħu waħda minn uliedu bniet, għandu jġiegħel lil kull raġel li jappartjeni lilu jiġi ċirkonċiż, bħalma aħna ċirkonċiżi, u mbagħad nistgħu nagħtuh lil bintna b'mara."
43 Issa għarrafnakom it-triqat kollha tagħna li qalilna missierna, għax ma nistgħux nagħmlu dan li għedtilna dwaru, li nagħtu bintna lil raġel mhux ċirkonċiż, għax hija għajb għalina.
44 Imma hawnhekk naqblu miegħek li nagħtuk bintna, u nieħdu wkoll lil uliedek il-bniet, u ngħammar fostkom u nkunu poplu wieħed kif għedt intom, jekk tismagħna, u taqblu li tkunu bħalna, li tiċċirkonċiżjaw lil kull raġel li jappartjeni lilkom, bħalma aħna ċirkonċiżi.
45 U jekk ma tismax minna, u ċċentrati lil kull raġel bħalma aħna ċċentrati, kif ordnajnieh, allura niġu għandek, u nieħdu lil bintna mingħandkom u nitilqu.
46 U Sikem u missieru Ħamor semgħu kliem ulied Ġakobb, u l-ħaġa għoġbithom ħafna, u Sikem u missieru Ħamor ħaffu biex jagħmlu x-xewqat ta' wlied Ġakobb, għax Sikem kien iħobb ħafna lil Dina, u ruħu kienet marbuta magħha.

47 U Sikem u missieru Ħamor marru jiġru lejn il-bieb tal-belt, u ġabru l-irġiel kollha tal-belt tagħhom u qalulhom kliem ulied Ġakobb, u qalulhom:
48 Ġejna għand dawn l-irġiel, ulied Ġakobb, u tkellimna magħhom dwar binthom, u dawn l-irġiel jaqblu li jagħmlu skont ix-xewqat tagħna, u ara, artna hija kbira għalihom, u huma jgħammru fiha, u jinnegozjaw fiha, u aħna nkunu poplu wieħed; nieħdu lil uliedhom il-bniet, u lil uliedna lilhom nagħtuhom bħala nisa.
49 Imma biss b'din il-kundizzjoni dawn l-irġiel jaqblu li jagħmlu din il-ħaġa, li kull raġel fostna jiġi ċirkonċiż bħalma huma ċirkonċiżi, kif ordnalhom Alla tagħhom, u meta nkunu għamilna skont l-istruzzjonijiet tagħhom biex niġu ċirkonċiżi, imbagħad huma jgħammru fostna, flimkien mal-bhejjem u l-ġid tagħhom, u aħna nkunu bħal poplu wieħed magħhom.
50 U meta l-irġiel kollha tal-belt semgħu kliem Sikem u missieru Ħamor, imbagħad l-irġiel kollha tal-belt tagħhom qablu ma' din il-proposta, u obdew biex jiġu ċirkonċiżi, għax Sikem u missieru Ħamor kienu stmati ħafna minnhom, billi kienu l-prinċpijiet tal-art.
51 U l-għada, Sikem u missieru Ħamor qamu kmieni filgħodu, u ġabru lill-irġiel kollha tal-belt tagħhom f'nofs il-belt, u sejħu lil ulied Ġakobb, li ċċirkonċiżew lil kull raġel li kien magħhom dakinhar u l-għada.
52 U ċirkonċiżjaw lil Sikem u lil missieru Ħamor, u lill-ħames aħwa ta' Sikem, u mbagħad kull wieħed qam u mar lura d-dar, għax din il-ħaġa kienet mingħand il-Mulej kontra l-belt ta' Sikem, u mingħand il-Mulej kien il-parir ta' Simegħon f'din il-kwistjoni, sabiex il-Mulej jagħti l-belt ta' Sikem f'idejn iż-żewġ ulied ta' Ġakobb.

KAPITLU 34

1 U l-għadd ta' l-irġiel kollha li ġew ċirkonċiżi kien sitt mija u ħamsa u erbgħin raġel, u mitejn u sitta u erbgħin tfal.
2 Imma Kiddekem, bin Pered, missier Ħamor, u s-sitt aħwa tiegħu, ma ridux jisimgħu lil Sikem u lil missieru Ħamor, u ma ridux jiġu ċirkonċiżi, għax il-proposta ta' wlied Ġakobb kienet moqżieża f'għajnejhom, u r-rabja tagħhom kienet qawwija ħafna minħabba dan, li n-nies tal-belt ma kinux semgħuhom.
3 U filgħaxija tat-tieni jum, sabu tmien itfal żgħar li ma kinux ġew ċirkonċiżi, għax ommijiethom kienu ħbewhom minn Sikem u minn missieru Ħamor, u mill-irġiel tal-belt.
4 U Sikem u missieru Ħamor bagħtu biex iġibuhom quddiemhom biex jiġu ċirkonċiżi, meta Kiddekem u s-sitt ħutu qabżu fuqhom bis-sjuf tagħhom, u ppruvaw joqtluhom.
5 U fittxew li joqtlu wkoll lil Sikem u lil missieru Ħamor u fittxew li joqtlu lil Dina magħhom minħabba din il-kwistjoni.
6 U qalulhom: "X'inhi din il-ħaġa li għamiltu? M'hemmx nisa fost il-bniet ta' ħutkom il-Kangħanin, biex tridu tieħdu għalikom bniet mill-Ebrej, li ma kontux tafuhom qabel, u se tagħmlu dan l-att li qatt ma ordnalkom missirijietkom?"
7 Timmaġina li se tirnexxi permezz ta' dan l-att li għamilt? U x'se twieġeb f'din il-kwistjoni lil ħutek il-Kangħanin, li se jiġu għada u jistaqsuk dwar din il-ħaġa?
8 U jekk l-għemil tagħkom ma jidhirx ġust u tajjeb f'għajnejhom, x'se tagħmlu għal ħajjitkom, u jien għal ħajjitna, talli ma smajtux leħinna?
9 U jekk l-abitanti tal-art u ħutek kollha, ulied Ħam, jisimgħu dwar l-għemil tiegħek, u jgħidu,
10 Minħabba mara Ebrea għamlu Sikem u missieru Ħamor, u l-abitanti kollha ta' beltu, dak li ma kinux jafu bih u li qatt ma ordnalhom missirijiethom, fejn mela se taħarbu jew fejn taħbu l-mistħija tagħkom, tul il-jiem tagħkom quddiem ħutkom, l-abitanti ta' art Kangħan?
11 Issa għalhekk ma nistgħux nissaportu dan li għamilt, u lanqas ma nistgħu niġu mgħobbija b'dan il-madmad fuqna, li ma ordnalniex missirijietna.
12 Ara, għada se mmorru niġbru lil ħutna kollha, il-ħutna Kangħanin li jgħammru fl-art, u lkoll niġu u noqtlukom lilkom u lil dawk kollha li jafdaw fik, sabiex ma jibqax fdal minnek jew minnhom.
13 U meta Ħamor u ibnu Sikem u n-nies kollha tal-belt semgħu kliem Kiddekem u ħutu, beżgħu ħafna għal ħajjithom minħabba kliemhom, u nidmu minn dak li kienu għamlu.
14 U Sikem u missieru Ħamor wieġbu lil missierhom Kiddekem u lil ħutu, u qalulhom: "Il-kliem kollu li għedtilna hu veru."
15 Issa la tgħidux, u lanqas timmaġinaw f'qalbkom li minħabba l-imħabba lejn l-Ebrej għamilna din il-ħaġa li ma ordnalniex missirijietna.
16 Imma peress li rajna li ma kinitx l-intenzjoni u x-xewqa tagħhom li jaċċettaw ix-xewqat tagħna rigward binthom fir-rigward li nieħduha, ħlief b'din il-kundizzjoni, għalhekk smajna leħinhom u għamilna dan l-att li rajt, sabiex niksbu x-xewqa tagħna mingħandhom.
17 U meta nkunu ksibna t-talba tagħna mingħandhom, nerġgħu lura għandhom u nagħmlu magħhom dak li tgħidilna.
18 Nitolbukom mela biex tistennew u tul il-ħajja sakemm ġisimna jfejjaq u nerġgħu nsiru b'saħħitna, u mbagħad immorru flimkien kontrihom, u nagħmlulhom dak li hemm f'qalbkom u f'qalbna.
19 U Dina, bint Ġakobb, semgħet dawn il-kliem kollha li kienu qalu Kiddekem u ħutu, u dak li kienu wieġbu Ħamor u ibnu Sikem u n-nies tal-belt tagħhom.
20 U malajr bagħtet waħda mill-qaddejja tagħha, li missierha kien bagħat biex tieħu ħsiebha fid-dar ta' Sikem, għand missierha Ġakobb u għand ħutha, tgħidilha:
21 Hekk taw il-parir Kiddekem u ħutu dwarkom, u hekk wieġbu Ħamor u Sikem u n-nies tal-belt.
22 U meta Ġakobb sema' dawn il-kelmiet imtela bil-korla, u kien irrabjat għalihom, u r-rabja tiegħu xegħlet kontrihom.
23 U Simegħon u Levi ħalfu u qalu: "Daqs kemm hu ħaj il-Mulej, Alla ta' l-art kollha, sa dan il-ħin għada ma jibqax fdal fil-belt kollha."
24 U għoxrin żagħżugħ kienu nħbew li ma kinux ċirkonċiżi, u dawn iż-żgħażagħ ġġieldu kontra Simeon u Levi, u Simeon u Levi qatlu tmintax minnhom, u tnejn ħarbu minnhom u ħarbu lejn xi ħofor tal-ġir li kienu fil-belt, u Simeon u Levi fittxewhom, imma ma setgħux isibuhom.
25 U Simegħon u Levi komplew iduru fil-belt, u qatlu lin-nies kollha tal-belt b'xifer is-sejf, u ma ħallew lil ħadd ħaj.
26 U kien hemm konsternazzjoni kbira f'nofs il-belt, u l-għajta tan-nies tal-belt telgħet sas-sema, u n-nisa u t-tfal kollha għajtu b'leħen għoli.

27 U Simegħon u Levi qatlu l-belt kollha; ma ħallewx raġel wieħed fil-belt kollha.
28 U qatlu lil Ħamor u lil ibnu Sikem b'xifer is-sejf, u ġabu lil Dina mid-dar ta' Sikem u telqu minn hemm.
29 U wlied Ġakobb marru u reġgħu lura, u attakkaw lill-maqtulin, u serqu l-ġid kollu tagħhom li kien fil-belt u fir-raba'.
30 U waqt li kienu qed jieħdu l-priża, tliet mitt raġel qamu u tefgħu t-trab lejhom u laqtuhom bil-ġebel, meta Simeon dar lejhom u qatilhom ilkoll b'xifer is-sejf, u Simeon dar quddiem Levi, u daħal fil-belt.
31 U ħadu n-nagħaġ u l-barrin u l-bhejjem tagħhom, u wkoll il-bqija tan-nisa u ċ-ċkejknin, u ħadu lil dawn kollha 'l bogħod, u fetħu bieb u ħarġu u marru għand missierhom Ġakobb b'saħħa.
32 U meta Ġakobb ra kulma kienu għamlu lill-belt, u ra l-priża li ħadu mingħandhom, Ġakobb irrabja ħafna magħhom, u Ġakobb qalilhom, "X'inhu dan li għamiltuli? Ara, jien sibt il-mistrieħ fost l-abitanti Kangħanin tal-art, u ħadd minnhom ma daħal miegħi.
33 U issa għamiltuni stmerr għall-abitanti tal-art, fost il-Kangħanin u l-Perizziti, u jien biss minn numru żgħir, u lkoll se jinġabru kontrija u joqtluni meta jisimgħu dwar għemilkom ma' ħuthom, u jien u dari se ninqerdu.
34 U Simegħon u Levi u ħuthom kollha magħhom wieġbu lil missierhom Ġakobb u qalulu: "Ara, aħna ngħixu fl-art, u Sikem se jagħmel dan lil oħtna? Għaliex qed toqgħod sieket dwar dak kollu li għamel Sikem? U se jittratta lil oħtna bħal prostituta fit-toroq?"
35 U l-għadd ta' nisa li Simegħon u Levi ħadu bħala priġunieri mill-belt ta' Sikem, li ma qatluhomx, kien ħamsa u tmenin li ma kinux jafu raġel.
36 U fosthom kien hemm tfajla żagħżugħa ta' dehra sabiħa u grazzjuża, li jisimha Buna, u Simeon ħadha b'mara, u l-għadd ta' rġiel li ħadu fil-jasar u ma qatlux, kien sebgħa u erbgħin raġel, u l-bqija qatluhom.
37 U ż-żgħażagħ kollha, irġiel u nisa, li Simegħon u Levi kienu ħadu bħala lsiera mill-belt ta' Sikem, kienu qaddejja ta' wlied Ġakobb u ta' wliedhom warajhom, sal-jum li wlied Ġakobb ħarġu minn art l-Eġittu.
38 U meta Simeon u Levi ħarġu mill-belt, iż-żewġ żgħażagħ li kien fadal, li kienu nħbew fil-belt, u ma mietux fost in-nies tal-belt, qamu, u dawn iż-żgħażagħ daħlu fil-belt u mxew fiha, u sabu l-belt abbandunata mingħajr raġel, u nisa biss jibku, u dawn iż-żgħażagħ għajtu u qalu, Ara, dan hu l-ħażen li wlied Ġakobb l-Ebrew għamlu lil din il-belt meta llum qerdu waħda mill-bliet Kangħanin, u ma beżgħux minn ħajjithom tal-art kollha ta' Kangħan.
39 U dawn l-irġiel telqu mill-belt u marru fil-belt ta' Tapnak, u ġew hemm u qalu lill-abitanti ta' Tapnak kulma kien ġralhom, u kulma kienu għamlu wlied Ġakobb lill-belt ta' Sikem.
40 U l-informazzjoni waslet għand Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, u bagħat irġiel lejn il-belt ta' Sikem biex jaraw lil dawk iż-żgħażagħ, għax is-sultan ma emminhomx f'dan ir-rakkont, u qal, "Kif setgħu żewġt irġiel jeqirdu belt daqshekk kbira bħal Sikem?"
41 U l-messaġġiera ta' Ġasub reġgħu lura u qalulu, u qalulu: "Wasalna l-belt, u din hija meqruda, m'hemm l-ebda raġel hemmhekk; nisa biss jibku; lanqas nagħaġ jew baqar m'hemm hemm, għax kulma kien hemm fil-belt ħadu wlied Ġakobb."
42 U Ġasub stagħġeb b'dan, u qal: "Kif setgħu żewġt irġiel jagħmlu ħaġa bħal din, biex jeqirdu belt daqshekk kbira, u l-ebda bniedem wieħed ma jkun jista' jieqaf kontrihom?"
43 Għax minn żmien Nimrod qatt ma ġara xi ħaġa bħal din, u lanqas mill-iktar żmien imbiegħed ma ġara xi ħaġa bħal din; u Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, qal lill-poplu tiegħu, "Kun kuraġġuż u aħna mmorru niġġieldu kontra dawn l-Ebrej, u nagħmlulhom bħalma għamlu lill-belt, u aħna nieħdu vendetta għall-kawża tan-nies tal-belt.
44 U Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, ikkonsulta mal-kunsilliera tiegħu dwar din il-kwistjoni, u l-kunsilliera tiegħu qalulu: "Waħdek ma tistax tegħleb lill-Ebrej, għax iridu jkunu b'saħħithom biex jagħmlu dan ix-xogħol lill-belt kollha."
45 Kieku tnejn minnhom qerdu l-belt kollha, u ħadd ma qagħad kontrihom, żgur jekk int tmur kontrihom, huma kollha jqumu kontrina u jeqirduna bl-istess mod.
46 Imma jekk tibgħat messaġġ lis-slaten kollha ta' madwarna, u tħallihom jingħaqdu flimkien, imbagħad immorru magħhom u niġġieldu kontra wlied Ġakobb; imbagħad int tirbaħ kontrihom.
47 U Ġasub sema' kliem il-kunsilliera tiegħu, u kliemhom għoġob lilu u lill-poplu tiegħu, u hekk għamel; u Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, bagħat jgħid lis-slaten kollha tal-Amoriti li kienu madwar Sikem u Tapnak,
48 Itla' miegħi u għinni, u aħna noqtlu lil Ġakobb l-Ebrew u lil uliedu kollha, u neqirduhom mill-art, għax hekk għamel lill-belt ta' Sikem, u int ma tafx b'dan?
49 U s-slaten kollha tal-Amoriti semgħu l-ħażen li wlied Ġakobb kienu għamlu lill-belt ta' Sikem, u stagħġbu ħafna bihom.
50 U s-seba' slaten tal-Amori nġabru mal-armati kollha tagħhom, madwar għaxart elef raġel bis-sjuf miġbudin, u ġew biex jiġġieldu kontra wlied Ġakobb; u Ġakobb sema' li s-slaten tal-Amori kienu nġabru biex jiġġieldu kontra wliedu, u Ġakobb beża' ħafna, u dan inkwetah.
51 U Ġakobb għajjat kontra Simegħon u Levi, u qalilhom: "X'inhu dan l-att li għamiltu? Għaliex għamiltuni l-ħsara, billi ġibtu kontrija lil ulied kollha ta' Kangħan biex jeqirdu lili u lil dari? Għax kont mistrieħ, jien u dari, u intom għamiltuni din il-ħaġa, u provokajtu lill-abitanti tal-art kontrija bl-azzjonijiet tagħkom.
52 U Ġuda wieġeb lil missieru u qallu: "Kien għalxejn li ħuti Simeon u Levi qatlu l-abitanti kollha ta' Sikem? Żgur li kien għaliex Sikem kien umilja lil oħtna, u kiser il-kmand ta' Alla tagħna lil Noè u lil uliedu, għax Sikem ħa lil oħtna bil-forza, u kkommetta adulterju magħha."
53 U Sikem għamel dan il-ħażen kollu u ħadd mill-abitanti tal-belt tiegħu ma qagħadx miegħu biex jgħidlu, "Għaliex se tagħmel dan? Żgur li minħabba f'hekk ħuti marru u ħabtu l-belt, u l-Mulej taha f'idejhom, għax l-abitanti tagħha kisru l-kmandamenti t'Alla tagħna. Huwa mela għalxejn li għamlu dan kollu?"
54 U issa għaliex qed tibża' jew tinkwieta, u għaliex int irrabjat b'ħuti, u għaliex ir-rabja tiegħek qabdet kontrihom?
55 Żgur li Alla tagħna li ta f'idejhom il-belt ta' Sikem u n-nies tagħha, se jagħti wkoll f'idejna s-slaten Kangħanin kollha li ġejjin kontrina, u aħna nagħmlulhom bħalma għamlu ħuti lil Sikem.

56 Issa kun kalm dwarhom u armi l-biża' tiegħek, imma afda fil-Mulej Alla tagħna, u itolbu biex jgħinna u jeħlisna, u jagħti l-għedewwa tagħna f'idejna.
57 U Ġuda sejjaħ lil wieħed mill-qaddejja ta' missieru: "Mur issa u ara fejn jinsabu dawk is-slaten, li ġejjin kontrina, bl-armati tagħhom."
58 U l-qaddej telaq u ħares 'il bogħod, u tela' biswit il-Muntanja Siħon, u ra l-kampijiet kollha tas-slaten wieqfa fir-raba', u rritorna lejn Ġuda u qal, Ara, is-slaten qegħdin fir-raba' bil-kampijiet kollha tagħhom, poplu numeruż immens, bħar-ramel fuq xatt il-baħar.
59 U Ġuda qal lil Simegħon u Levi, u lil ħutu lkoll: "Saħħaħtu u kunu wlied kuraġġużi, għax il-Mulej Alla tagħna hu magħna, tibżgħux minnhom."
60 Oħroġ kull raġel, liebes l-armi tal-gwerra tiegħu, il-pruwa u x-xabla tiegħu, u aħna mmorru niġġieldu kontra dawn l-irġiel mhux ċirkonċiżi; il-Mulej hu Alla tagħna, hu jsalvana.
61 U qamu, u kull wieħed libes l-armi tal-gwerra tiegħu, il-kbar u ż-żgħar, ħdax-il ulied ta' Ġakobb, u l-qaddejja kollha ta' Ġakobb magħhom.
62 U l-qaddejja kollha ta' Iżakk li kienu ma' Iżakk f'Ħebron, kollha ġew għandhom armati b'kull xorta ta' armi tal-gwerra, u wlied Ġakobb u l-qaddejja tagħhom, li kienu mija u tnax-il raġel, marru lejn dawn is-slaten, u Ġakobb ukoll mar magħhom.
63 U wlied Ġakobb bagħtu għand missierhom Iżakk, bin Abraham, lejn Ħebron, li hi Kirjat-arba, u qalulu:
64 Nitolbuk għalina lill-Mulej, Alla tagħna, biex jipproteġina minn idejn il-Kangħanin li ġejjin kontrina, u biex jagħtinahom f'idejna.
65 U Iżakk bin Abraham talab lill-Mulej għal uliedu, u qallu, "O Mulej Alla, int wegħedt lil missieri, u għedtlu, Jien se nkabbar nislek bħall-kwiekeb tas-sema, u int wegħedt lili wkoll, u wettaqt kelmtek, issa li s-slaten ta' Kangħan ġew flimkien, biex jagħmlu gwerra ma' wliedi għax ma wettqu l-ebda vjolenza.
66 Issa mela, O Mulej Alla, Alla tad-dinja kollha, nitolbok tħassar il-pjan ta' dawn is-slaten biex ma jiġġieldux kontra wliedi.
67 U impressjona qlub dawn is-slaten u l-poplu tagħhom bit-terrur ta' wliedi u waqqa' l-kburija tagħhom, u sabiex ikunu jistgħu jitbiegħdu minn uliedi.
68 U b'idek il-qawwija u b'driegħek miftuħ eħles lil uliedi u lill-qaddejja tagħhom minnhom, għax il-qawwa u s-setgħa qegħdin f'idejk biex tagħmel dan kollu.
69 U wlied Ġakobb u l-qaddejja tagħhom marru għand dawn is-slaten, u fdaw fil-Mulej Alla tagħhom, u waqt li kienu sejrin, missierhom Ġakobb talab ukoll lill-Mulej u qal, O Mulej Alla, Alla setgħan u eżaltat, li saltan minn żmien ilu, minn hemm sa issa u għal dejjem;
70 Inti Dak li jqanqal il-gwerer u jwaqqafhom, f'idejk hemm il-qawwa u s-setgħa biex tgħolli u twaqqa'; O jalla t-talba tiegħi tkun aċċettabbli quddiemek biex iddur lejja bil-ħniena tiegħek, biex timpressjona l-qlub ta' dawn is-slaten u l-poplu tagħhom bit-terrur ta' wliedi, u tbeżża' lilhom u lill-kampijiet tagħhom, u bit-tjieba kbira tiegħek teħles lil dawk kollha li jafdaw fik, għax int li tista' ġġib in-nies taħtna u tnaqqas il-ġnus taħt il-qawwa tagħna.

KAPITLU 35

1 U s-slaten kollha tal-Amoriti ġew u qagħdu fir-raba' biex jikkonsultaw mal-kunsilliera tagħhom x'kellu jsir minn ulied Ġakobb, għax kienu għadhom jibżgħu minnhom, u qalu: "Araw, tnejn minnhom qatlu l-belt kollha ta' Sikem."
2 U l-Mulej sema' t-talbiet ta' Iżakk u Ġakobb, u mela qlub il-konsulenti kollha ta' dawn is-slaten b'biża' u terrur kbir tant li għajtu b'mod unanimu,
3 Qegħdin intom boloh illum, jew m'hemmx fehma fik, li se tiġġieled mal-Ebrej, u għaliex se titgħaxxaq bil-qerda tiegħek stess illum?
4 Ara, tnejn minnhom waslu fil-belt ta' Sikem mingħajr biża' jew terror, u qatlu lill-abitanti kollha tal-belt, u ħadd ma qam kontrihom, u kif se tkun tista' tiġġieled magħhom ilkoll?
5 Żgur li taf li Alla tagħhom iħobbhom ħafna, u għamel għalihom ħwejjeġ setgħana, li qatt ma saru minn żmien ilu, u fost l-allat kollha tal-ġnus, ħadd ma jista' jagħmel għemejjel setgħana bħal tiegħu.
6 Żgur li hu ħeles lil missierhom Abraham, l-Ebrej, minn id Nimrod, u minn id il-poplu kollu tiegħu li kienu ppruvaw joqtluh ħafna drabi.
7 Huwa ħelsu wkoll min-nar li fih kien tefgħu s-sultan Nimrod, u Alla tiegħu ħelsu minnu.
8 U min iktar jista' jagħmel bħalu? Żgur li kien Abraham li qatel il-ħames slaten ta' Elam, meta dawn messu lil bin ħuh li f'dawk iż-żminijiet kien jgħammar f'Sodoma.
9 U ħa l-qaddej tiegħu li kien fidil f'daru u ftit mill-irġiel tiegħu, u ġrew wara s-slaten ta' Elam f'lejl wieħed u qatluhom, u rrestawraw lil ibnu ħuh il-proprjetà kollha li kienu ħadulu.
10 U żgur tafu li Alla ta' dawn l-Ebrej jitgħaxxaq ħafna bihom, u huma wkoll jitgħaxxqu bih, għax jafu li ħelishom mill-għedewwa kollha tagħhom.
11 U ara, permezz tal-imħabba tiegħu lejn Alla tiegħu, Abraham ħa lill-iben uniku u prezzjuż tiegħu u kellu l-ħsieb li jrabbih bħala offerta maħruqa lil Alla tiegħu, u kieku ma kienx għal Alla li żammu milli jagħmel dan, kien ikun għamlu permezz tal-imħabba tiegħu lejn Alla tiegħu.
12 U Alla ra x-xogħlijiet kollha tiegħu, u ħalifu, u wiegħdu li jeħles lil uliedu u lil nislu kollu minn kull inkwiet li kien se jiġi fuqhom, għax kien għamel din il-ħaġa, u permezz tal-imħabba tiegħu lejn Alla tiegħu rażżan il-kompassjoni tiegħu għal ibnu.
13 U ma smajtx x'għamel Alla tagħhom lill-Fargħun, sultan tal-Eġittu, u lil Abimelek, sultan ta' Gerar, meta ħa lil mart Abraham, li qal dwarha, "Hi oħti," biex ma joqtluhx minħabba fiha, u jaħsbu li jieħduha b'mara? U Alla għamel lilhom u lill-poplu tagħhom dak kollu li smajtu bih.
14 U ara, aħna stess rajna b'għajnejna li Għesaw, ħu Ġakobb, ġie għandu b'erba' mitt raġel, bl-intenzjoni li joqtlu, għax ftakar li kien ħadlu l-barka ta' missieru.
15 U mar jiltaqa' miegħu meta ġie mis-Sirja, biex joqtol lill-omm mat-tfal, u min ħelsu minn idejh ħlief Alla tiegħu li fih fada? ħelsu minn id ħuh u wkoll minn idejn l-għedewwa tiegħu, u żgur li jerġa' jipproteġihom.
16 Min ma jafx li kien Alla tagħhom li nebbaħhom bis-saħħa biex jagħmlu lill-belt ta' Sikem il-ħażen li smajt bih?
17 Jista' jkun allura bis-saħħa tagħhom stess li żewġt irġiel setgħu jeqirdu belt daqshekk kbira bħal Sikem kieku ma

kienx għal Alla tagħhom li fih kienu jafdaw? Huwa qalilhom u għamlilhom dan kollu biex joqtol lill-abitanti tal-belt fil-belt tagħhom.
18 U tista' mbagħad tegħleb lil dawk li ħarġu flimkien minn beltek biex jiġġieldu magħhom kollha, anke jekk elf darba aktar jiġu jgħinuk?
19 Żgur li tafu u tifhmu li m'intomx ġejjin biex tiġġieldu magħhom, imma ġejjin biex tiġġieldu kontra Alla tagħhom li għażelhom, u għalhekk intom ilkoll ġejtu llum biex tinqerdu.
20 Issa għalhekk astjenu minn dan il-ħażen li qed tipprovaw iġġibu fuqkom infuskom, u jkun aħjar għalikom li ma tmorrux għall-battalja magħhom, għalkemm huma ftit fin-numru, għax Alla tagħhom qiegħed magħhom.
21 U meta s-slaten tal-Amoriti semgħu l-kliem kollu tal-konsulenti tagħhom, qlubhom imtlew bil-biża', u beżgħu minn ulied Ġakobb u ma ridux jiġġieldu kontrihom.
22 U inklinaw widnejhom għall-kliem tal-konsulenti tagħhom, u semgħu kliemhom kollu, u kliem il-konsulenti għoġob ħafna lis-slaten, u hekk għamlu.
23 U s-slaten daru lura u żammew lura minn ulied Ġakobb, għax ma qagħdux javviċinawhom biex jagħmlu gwerra magħhom, għax kienu jibżgħu ħafna minnhom, u qlubhom iddewbu fihom mill-biża' tagħhom minnhom.
24 Għax dan ħareġ mingħand il-Mulej għandhom, għax hu sema' t-talb ta' qaddejja tiegħu Iżakk u Ġakobb, għax huma fdaw fih; u dawn is-slaten kollha reġgħu lura bil-kampijiet tagħhom dakinhar, kull wieħed lejn il-belt tiegħu, u ma ġġieldux dak iż-żmien ma' wlied Ġakobb.
25 U wlied Ġakobb baqgħu posthom dakinhar sal-għaxija biswit il-muntanja Siħon, u meta raw li dawn is-slaten ma ġewx jiġġieldu kontrihom, ulied Ġakobb reġgħu lura d-dar.

KAPITLU 36

1 Dak iż-żmien il-Mulej deher lil Ġakobb u qallu: "Qum, mur Betel u ibqa' hemm, u agħmel hemm artal lill-Mulej li deherlek, li ħeles lilek u lil uliedek mit-tbatija."
2 U Ġakobb qam ma' wliedu u kulma kien tiegħu, u telqu u waslu Betel skont il-kelma tal-Mulej.
3 U Ġakobb kellu disgħa u disgħin sena meta tela' Betel, u Ġakobb u wliedu u n-nies kollha li kienu miegħu baqgħu f'Betel f'Luż, u hemmhekk bena artal lill-Mulej li deherlu, u Ġakobb u wliedu baqgħu f'Betel sitt xhur.
4 Dak iż-żmien mietet Debora bint Uż, il-mara li kienet tredda' lil Rebekka, li kienet ma' Ġakobb; u Ġakobb difenha taħt Betel, taħt siġra tal-ballut li kienet hemm.
5 U Rebekka, bint Betwel, omm Ġakobb, mietet ukoll f'dak iż-żmien f'Ħebron, li hi Kirjat-arba, u ndifnet fl-għar ta' Makfela li Abraham kien xtara mingħand ulied Ħet.
6 U ħajjet Rebekka kienet mija u tlieta u tletin sena, u mietet u meta Ġakobb sema' li ommu Rebekka kienet mietet beka b'imrar għal ommu, u għamel luttu kbir għaliha, u għal Debora, li kienet tredda'ha, taħt is-siġra tal-ballut, u semmieh dak il-post Allon-bakut.
7 U Laban is-Sirjan miet f'dawk il-jiem, għax Alla laqtu talli kiser il-patt li kien hemm bejnu u bejn Ġakobb.
8 U Ġakobb kellu mitt sena meta deherlu l-Mulej, u bierku u semmieh Israel, u Rakel, mart Ġakobb, ħarġet tqila f'dawk il-jiem.
9 U f'dak iż-żmien Ġakobb u kulma kien tiegħu telqu minn Betel biex imorru lejn dar missieru, lejn Ħebron.
10 U waqt li kienu sejrin fit-triq, u kien għad fadal triq żgħira biex jaslu Efrata, Rakel wildet iben u kellha twelled iebes u mietet.
11 U Ġakobb difniha fit-triq lejn Efrata, li hi Betlehem, u waqqaf kolonna fuq il-qabar tagħha, li għadha hemm sal-lum; u l-jiem ta' Rakel kienu ħamsa u erbgħin sena u mbagħad mietet.
12 U Ġakobb semmi lil ibnu li twilidlu, li wilditlu Rakel, Benjamin, għax twilidlu fl-art fuq il-lemin.
13 U wara l-mewt ta' Rakel, Ġakobb waqqaf it-tinda tiegħu fit-tinda ta' Bilħa, il-qaddejja tagħha.
14 U Reuben kien għajjur għal ommu Lea minħabba f'dan, u mimli rabja, u qam bir-rabja tiegħu u mar u daħal fit-tinda ta' Bilħa u minn hemm neħħa s-sodda ta' missieru.
15 Dak iż-żmien is-sehem tal-primoġenitura, flimkien mal-uffiċċji tas-sultan u tas-saċerdozju, tneħħa mingħand ulied Ruben, għax kien ipprofana s-sodda ta' missieru, u l-primoġenitura ngħatat lil Ġużeppi, l-uffiċċju tas-sultan lil Ġuda, u s-saċerdozju lil Levi, għax Ruben kien ipprofana s-sodda ta' missieru.
16 U dawn huma l-ġenerazzjonijiet ta' Ġakobb li twildulu f'Padan-aram, u wlied Ġakobb kienu tnax.
17 Ulied Lea kienu Ruben l-ewwel imwieled, u Simegħon, Levi, Ġuda, Issakar, Żebulun, u oħthom Dina; u wlied Rakel kienu Ġużeppi u Benjamin.
18 Ulied Żilpa, il-qaddejja ta' Lea, kienu Gad u Aser, u wlied Bilħa, il-qaddejja ta' Rakel, kienu Dan u Naftali; dawn huma wlied Ġakobb li twildulu f'Padan-aram.
19 U Ġakobb u wliedu u kulma kien tiegħu telqu u waslu Mamre, li hi Kirjat-arba, jiġifieri f'Ħebron, fejn għammru Abraham u Iżakk, u Ġakobb ma' wliedu u kulma kien tiegħu, għammar ma' missieru f'Ħebron.
20 U ħuh Għesaw u wliedu, u kulma kien tiegħu marru lejn art Seir u għammru hemm, u kellhom proprjetajiet f'art Seir, u wlied Għesaw kienu produttivi u kkomplew jikbru ħafna f'art Seir.
21 U dawn huma l-ġenerazzjonijiet ta' Għesaw li twildulu f'art Kangħan, u wlied Għesaw kienu ħamsa.
22 U Ada wildet lil Għesaw lil Elifaż, l-ewwel imwieled tiegħu, u wildetlu wkoll lil Rewel, u Aħlibama wildetlu lil Ġegħus, Jagħalam, u Koraħ.
23 Dawn huma wlied Għesaw li twildulu f'art Kangħan; u wlied Elifaż, bin Għesaw, kienu Teman, Omar, Sefo, Gatam, Kenaż u Amalek, u wlied Regħwel kienu Nakat, Żerak, Sama u Mizza.
24 U wlied Ġegħus kienu Timna, Alva, u Ġetet; u wlied Jagħalam kienu Alah, Finor, u Kenaż.
25 U wlied Koraħ kienu Teman, Mibsar, Magdiel, u Eram; dawn huma l-familji ta' wlied Għesaw skont id-dukati tagħhom fl-art ta' Seir.
26 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Seir il-Ħori, abitanti tal-art ta' Seir: Lotan, Sobal, Sibgħon, Għana, Disan, Għeżer u Dison, li huma seba' wlied.
27 U wlied Lotan kienu Ħori, Ħeman u oħthom Timna, jiġifieri Timna, li ġiet għand Ġakobb u wliedu, u ma semgħuhiex, u hi marret u saret konkubina ta' Elifaż bin Għesaw, u wilditlu lil Għamalek.
28 U wlied Sobal kienu Alvan, Manaħat, Ebal, Sefo, u Onam, u wlied Sibgħon kienu Aja, u Għana. Dan kien

Għana li sab il-Jemim fid-deżert meta kien jirgħa' l-ħmir ta' Sibgħon missieru.
29 U waqt li kien qed jitma' l-ħmir ta' missieru, mexxiehom lejn ix-xagħri f'ħinijiet differenti biex jitmagħhom.
30 U kien hemm jum wieħed li ħahom f'wieħed mid-deżerti fuq ix-xatt tal-baħar, biswit ix-xagħri tan-nies, u waqt li kien qed jitmagħhom, ara, maltempata qawwija ħafna ġiet min-naħa l-oħra tal-baħar u waqgħet fuq il-ħmir li kienu qed jirgħu hemmhekk, u lkoll waqfu.
31 U wara madwar mija u għoxrin annimal kbir u tal-biża' ħargu mid-deżert min-naħa l-oħra tal-baħar, u lkoll waslu fil-post fejn kienu l-ħmir, u qagħdu hemm.
32 U dawk l-annimali, minn nofshom 'l isfel, kienu fil-forma ta' wlied il-bnedmin, u minn nofshom 'il fuq, xi wħud kellhom ix-xbieha ta' orsijiet, u xi wħud ix-xbieha tal-keephas, bid-denb warajhom minn bejn spallejhom li kien jinżel sal-art, bħad-denb tad-duchephath, u dawn l-annimali ġew u telgħu fuq dawn il-ħmir, u ħadmuhom 'il bogħod, u telqu sal-lum.
33 U wieħed minn dawn l-annimali resaq lejn Għana u laqtu b'denbu, u mbagħad ħarab minn dak il-post.
34 U meta ra dan ix-xogħol beża' ħafna minn ħajtu, u ħarab u ħarab lejn il-belt.
35 U rrakkonta lil uliedu u lil ħutu kulma kien ġralu, u ħafna rġiel marru jfittxu l-ħmir imma ma setgħux isibuhom, u Għana u ħutu ma marrux aktar f'dak il-post minn dakinhar ta' wara, għax beżgħu ħafna minn ħajjithom.
36 U wlied Ana, bin Seir, kienu Dison u oħtu Aħlibama; u wlied Dison kienu Ħemdan, Esban, Itran, u Keran; u wlied Għeżer kienu Bilhan, Żawan, u Akan; u wlied Dison kienu Uż, u Aran.
37 Dawn huma l-familji ta' wlied Seir il-Ħori, skont id-dukati tagħhom fl-art ta' Seir.
38 U Għesaw u wliedu għammru fl-art ta' Seir il-Ħori, l-abitant tal-art, u kellhom proprjetajiet fiha u kienu produttivi u kmultiplikaw bil-kbir, u Ġakobb u wliedu u kulma kien tagħhom, għammru ma' missierhom Iżakk fl-art ta' Kangħan, kif il-Mulej kien ikkmanda lil Abraham missierhom.

KAPITLU 37

1 U fil-mija u ħamsa sena ta' ħajtu Ġakobb, jiġifieri d-disa' sena li Ġakobb kien jgħammar ma' wliedu f'art Kangħan, ġie minn Padan-aram.
2 U f'dawk il-jiem Ġakobb telaq ma' wliedu minn Ħebron, u marru u rritornaw lejn il-belt ta' Sikem, huma u kulma kien tagħhom, u għammru hemm, għax ulied Ġakobb kisbu art tajba u mimlija mergħa għall-bhejjem tagħhom fil-belt ta' Sikem, il-belt ta' Sikem imbagħad inbniet mill-ġdid, u kien hemm fiha madwar tliet mitt raġel u mara.
3 U Ġakobb u wliedu u kulma kien tiegħu għammru fil-parti tal-għalqa li Ġakobb kien xtara mingħand Ħamor missier Sikem, meta ġie minn Padan-aram qabel ma Simegħon u Levi kienu ħabtu l-belt.
4 U dawk is-slaten kollha tal-Kangħanin u l-Amoriti li kienu jdawru l-belt ta' Sikem semgħu li wlied Ġakobb kienu reġgħu ġew Sikem u għammru hemm.
5 U qalu, "Għandhom ulied Ġakobb l-Ebrej jerġgħu jiġu l-belt u jgħammru fiha, wara li jkunu ħabtu lill-abitanti tagħha u keċċewhom 'il barra? Għandhom jerġgħu lura issa u jkeċċu wkoll lil dawk li jgħixu fil-belt jew joqtluhom?"
6 U s-slaten kollha ta' Kangħan reġgħu nġabru flimkien, u ġew flimkien biex jagħmlu gwerra kontra Ġakobb u wliedu.
7 U Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, bagħat ukoll lis-slaten ġirien kollha tiegħu, lil Elan, is-sultan ta' Gaas, u lil Iħuri, is-sultan ta' Silo, u lil Paraton, is-sultan ta' Każar, u lil Susi, is-sultan ta' Sarton, u lil Laban, is-sultan ta' Bet-koran, u lil Sabir, is-sultan ta' Otnaj-ma, u qalilhom:
8 Itlu għandi u għinuni, u ejjew noqtlu lil Ġakobb l-Ebrej u lil uliedu, u lil kulma għandu, għax reġgħu ġew Sikem biex jieħduha f'idejhom u biex joqtlu lill-abitanti tagħha bħal qabel.
9 U dawn is-slaten kollha nġabru flimkien u ġew bil-kampijiet kollha tagħhom, poplu kotran bħar-ramel fuq ix-xatt tal-baħar, u kienu lkoll faċċata ta' Tapnak.
10 U Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, ħareġ lejhom bl-armata kollha tiegħu, u kkampja magħhom biswit Tapnak barra l-belt, u dawn is-slaten kollha qassmuhom f'seba' diviżjonijiet, li kienu seba' kampijiet kontra wlied Ġakobb.
11 U bagħtu dikjarazzjoni lil Ġakobb u lil ibnu, jgħidulna, "Ejjew ilkoll għandna biex ikollna laqgħa flimkien fil-pjanura, u nivvendikaw il-kawża tal-irġiel ta' Sikem li qtiltu fil-belt tagħhom, u issa terġgħu lura lejn il-belt ta' Sikem u tgħammru fiha, u toqtlu lill-abitanti tagħha bħal qabel."
12 U wlied Ġakobb semgħu dan u r-rabja tagħhom xegħlet ħafna bil-kliem tas-slaten ta' Kangħan, u għaxra minn ulied Ġakobb għaġġlu u qamu, u kull wieħed minnhom libes l-armi tal-gwerra tiegħu; u kien hemm mija u tnejn mill-qaddejja tagħhom magħhom armati għall-battalja.
13 U dawn l-irġiel kollha, ulied Ġakobb mal-qaddejja tagħhom, marru għand dawn is-slaten, u missierhom Ġakobb kien magħhom, u lkoll waqfu fuq il-munzell ta' Sikem.
14 U Ġakobb talab lill-Mulej għal uliedu, u medd idejh lejn il-Mulej, u qal, O Alla, int Alla li Jista' Kollox, int missierna, int iffurmajtna u aħna xogħlijiet idejk; nitolbok teħles lil uliedi permezz tal-ħniena tiegħek minn idejn l-għedewwa tagħhom, li llum ġejjin biex jiġġieldu magħhom u ssalvahom minn idejhom, għax f'idejk hemm il-qawwa u s-setgħa, biex issalva l-ftit mill-ħafna.
15 U agħti lil uliedi, il-qaddejja tiegħek, saħħa tal-qalb u qawwa biex jiġġieldu mal-għedewwa tagħhom, biex irażżnuhom, u jġibu l-għedewwa tagħhom jaqgħu quddiemhom, u tħallix lil uliedi u l-qaddejja tagħhom imutu minn idejn ulied Kangħan.
16 Imma jekk jidhirlek tajjeb li tieħu ħajjet uliedi u l-qaddejja tagħhom, ħuhom fil-ħniena kbira tiegħek permezz ta' idejn il-qaddejja tiegħek, sabiex ma jmutux illum minn idejn is-slaten tal-Amoriti.
17 U meta Ġakobb waqaf jitlob lill-Mulej, l-art theżżet minn postha, u x-xemx skurat, u dawn is-slaten kollha twerwru u ħakmithom biża' kbir.
18 U l-Mulej sema' t-talba ta' Ġakobb, u l-Mulej impressjona qlub is-slaten kollha u l-eżerċti tagħhom bit-terrur u l-biża' ta' wlied Ġakobb.
19 Għax il-Mulej ġiegħelhom jisimgħu l-leħen tal-karrijiet, u l-leħen taż-żwiemel qawwija minn ulied Ġakobb, u l-leħen ta' armata kbira magħhom.

20 U dawn is-slaten inħasdu b'terrur kbir minħabba wlied Ġakobb, u waqt li kienu weqfin fil-kwartieri tagħhom, ara wlied Ġakobb avvanzaw lejhom, b'mija u tnax-il raġel, b'għajat kbir u tremend.
21 U meta s-slaten raw lil ulied Ġakobb resqin lejhom, aktar intlaqtu mill-paniku, u kienu inklinati li jirtiraw minn quddiem ulied Ġakobb bħalma kienu fil-bidu, u ma jiġġieldux magħhom.
22 Imma ma rtirawx, u qalu: "Ikun għajb għalina li nirtiraw hekk darbtejn minn quddiem l-Ebrej."
23 U wlied Ġakobb resqu qrib u avvanzaw kontra dawn is-slaten kollha u l-armati tagħhom, u raw, u ara kien poplu qawwi ħafna, numeruż bħar-ramel tal-baħar.
24 U wlied Ġakobb sejħu lill-Mulej u qalu: "Għinna, Mulej, għinna u weġibna, għax nafdaw fik, u ħallina ma mmutux minn idejn dawn l-irġiel mhux ċirkonċiżi, li llum ġew kontrina."
25 U wlied Ġakobb libsu l-armi tal-gwerra tagħhom, u ħadu f'idejhom kull raġel it-tarka u l-ġavelin tiegħu, u resqu għall-battalja.
26 U Ġuda, bin Ġakobb, ġera l-ewwel quddiem ħutu, u għaxar mill-qaddejja tiegħu miegħu, u mar lejn dawn is-slaten.
27 U Ġasub, is-sultan ta' Tapnak, ħareġ ukoll l-ewwel bl-armata tiegħu quddiem Ġuda, u Ġuda ra lil Ġasub u l-armata tiegħu ġejjin lejh, u l-korla ta' Ġuda xegħlet, u r-rabja tiegħu ħarqet fih, u resaq lejn battalja li fiha Ġuda rriskja ħajtu.
28 U Ġasub u l-armata kollha tiegħu kienu qed javvanzaw lejn Ġuda, u kien riekeb fuq żiemel qawwi ħafna u qawwi, u Ġasub kien raġel qalbenin ħafna, u miksi bil-ħadid u l-bronż minn rasu sa saqajh.
29 U waqt li kien fuq iż-żiemel, spara vleġeġ biż-żewġ idejn minn quddiem u minn wara, kif kien jagħmel fil-battalji kollha tiegħu, u qatt ma żbalja l-post fejn kien jimmira l-vleġeġ tiegħu.
30 U meta Ġasub ġie biex jiġġieled ma' Ġuda, u kien qed jispara ħafna vleġeġ kontra Ġuda, il-Mulej rabat id Ġasub, u l-vleġeġ kollha li spara rritornaw fuq l-irġiel tiegħu stess.
31 U minkejja dan, Ġasub baqa' javvanza lejn Ġuda, biex jisfidah bil-vleġeġ, imma d-distanza bejniethom kienet ta' madwar tletin kubitu, u meta Ġuda ra lil Ġasub jispara l-vleġeġ tiegħu kontrih, ġera lejh bil-qawwa tiegħu mqanqla mill-korla.
32 U Ġuda qabad ġebla kbira mill-art, u l-piż tagħha kien sittin xekel, u Ġuda ġera lejn Ġasub, u bil-ġebla laqtu fuq it-tarka tiegħu, tant li Ġasub baqa' stordut bid-daqqa, u waqa' minn fuq iż-żiemel tiegħu mal-art.
33 U t-tarka nfaqgħet minn id Ġasub, u bil-forza tad-daqqa qabżet sa distanza ta' madwar ħmistax-il kubitu, u t-tarka waqgħet quddiem it-tieni kamp.
34 U s-slaten li ġew ma' Ġasub raw mill-bogħod is-saħħa ta' Ġuda, bin Ġakobb, u x'kien għamel lil Ġasub, u beżgħu ħafna minn Ġuda.
35 U nġabru ħdejn il-kamp ta' Ġasub, meta raw il-konfużjoni tiegħu, u Ġuda ġibed ix-xabla tiegħu u qatel tnejn u erbgħin raġel mill-kamp ta' Ġasub, u l-kamp kollu ta' Ġasub ħarab minn quddiem Ġuda, u ħadd ma waqaf kontrih, u telqu lil Ġasub u ħarbu minnu, u Ġasub kien għadu mitfugħ mal-art.
36 U Ġasub meta ra li l-irġiel kollha tal-kamp tiegħu kienu ħarbu minnu, ħaffef u qam bil-biża' kontra Ġuda, u qam fuq saqajh faċċata ta' Ġuda.
37 U Ġasub kellu ġlieda waħda ma' Ġuda, billi poġġa tarka ma' tarka, u l-irġiel ta' Ġasub ħarbu kollha, għax kienu jibżgħu ħafna minn Ġuda.
38 U Ġasub qabad il-lanza tiegħu f'idu biex jolqot lil Ġuda fuq rasu, imma Ġuda kien malajr poġġa t-tarka tiegħu fuq rasu kontra l-lanza ta' Ġasub, u b'hekk it-tarka ta' Ġuda rċeviet id-daqqa mil-lanza ta' Ġasub, u t-tarka nqasmet ukoll.
39 U meta Ġuda ra li t-tarka tiegħu kienet maqsuma, malajr ġibed ix-xabla tiegħu u laqat lil Ġasub f'għekiesih, u qatagħlu saqajh b'tali mod li Ġasub waqa' mal-art, u l-lanza waqgħet minn idu.
40 U Ġuda malajr qabad il-lanza ta' Ġasub, biha qatagħlu rasu u xeħitha ħdejn saqajh.
41 U meta wlied Ġakobb raw x'kien għamel Ġuda lil Ġasub, kollha ġrew lejn il-gradi tas-slaten l-oħra, u wlied Ġakobb ġġieldu mal-armata ta' Ġasub, u l-armati tas-slaten kollha li kienu hemm.
42 U wlied Ġakobb waqqgħu ħmistax-il elf raġel minnhom, u laqtuhom bħallikieku qed jolqtu qargħa ħamra, u l-bqija ħarbu għal ħajjithom.
43 U Ġuda kien għadu wieqaf ħdejn il-katavru ta' Ġasub, u neżża' lil Ġasub il-kowt tal-armatura tiegħu.
44 U Ġuda wkoll neħħa l-ħadid u l-bronż li kien madwar Ġasub, u ara, disa' rġiel mill-kaptani ta' Ġasub ġew biex jiġġieldu kontra Ġuda.
45 U Ġuda malajr qabad ġebla mill-art, u biha laqat lil wieħed minnhom f'rasu, u l-kranju tiegħu nkiser, u l-ġisem ukoll waqa' miż-żiemel mal-art.
46 U t-tmien kaptani li kien fadal, meta raw is-saħħa ta' Ġuda, beżgħu ħafna u ħarbu, u Ġuda mal-għaxar irġiel tiegħu mar jiġri warajhom, u laħquhom u qatluhom.
47 U wlied Ġakobb kienu għadhom qed jolqtu l-armati tas-slaten, u qatlu ħafna minnhom, iżda dawk is-slaten b'kuraġġ żammew il-pożizzjoni tagħhom mal-kaptani tagħhom, u ma rtirawx minn posthom, u għajjat kontra dawk mill-armati tagħhom li ħarbu minn quddiem ulied Ġakobb, iżda ħadd ma semagħhom, għax kienu jibżgħu minn ħajjithom li ma jmutux.
48 U wlied Ġakobb kollha, wara li għelbu l-armati tas-slaten, reġgħu lura u ġew quddiem Ġuda, u Ġuda kien għadu qed joqtol lit-tmien kaptani ta' Ġasub, u jneħħilhom ħwejjiġhom.
49 U Levi ra lil Elon, sultan ta' Gaax, ġej lejh, bl-erbatax-il kaptan tiegħu biex joqtluh, imma Levi ma kienx jaf fiċ-ċert.
50 U Elon mal-kaptani tiegħu resaq eqreb, u Levi ħares lura u ra li l-battalja ngħatatlu minn wara, u Levi ġera ma' tnax mill-qaddejja tiegħu, u marru u qatlu lil Elon u l-kaptani tiegħu b'xifer is-sejf.

KAPITLU 38

1 U Iħuri, is-sultan ta' Silo, tela' biex jgħin lil Elon, u resaq lejn Ġakobb, meta Ġakobb ġibed il-pruwa li kellu f'idu u b'vleġġa laqat lil Iħuri li kkawżatlu mewtu.
2 U meta Iħuri, is-sultan ta' Silo, miet, l-erba' slaten li kien fadal ħarbu mill-post tagħhom mal-bqija tal-kaptani, u ppruvaw jirtiraw, billi qalu, "M'għandniex aktar saħħa

mal-Ebrej wara li qatlu lit-tliet slaten u l-kaptani tagħhom li kienu aktar b'saħħithom minna."
3 U meta wlied Ġakobb raw li s-slaten li kien fadal kienu telqu minn posthom, ġrew warajhom, u Ġakobb ukoll ġie mill-munzell ta' Sikem mill-post fejn kien wieqaf, u marru wara s-slaten u resqu lejhom mal-qaddejja tagħhom.
4 U s-slaten u l-kaptani mal-bqija tal-armati tagħhom, meta raw li wlied Ġakobb resqu lejhom, beżgħu minn ħajjithom u ħarbu sakemm waslu fil-belt ta' Każar.
5 U wlied Ġakobb ġrew warajhom sal-bieb tal-belt ta' Każar, u għamlu attakk kbir fost is-slaten u l-armati tagħhom, madwar erbat elef raġel, u waqt li kienu qed jolqtu l-armata tas-slaten, Ġakobb kien okkupat bil-qaws tiegħu u qatel lis-slaten, u qatilhom kollha.
6 U qatel lil Parathon, sultan ta' Chazar, ħdejn il-bieb tal-belt ta' Chazar, u wara qatel lil Susi, sultan ta' Sarton, u lil Laban, sultan ta' Betkorin, u lil Shabir, sultan ta' Maknaymah, u qatelhom ilkoll bil-vleġeġ, vleġġa għal kull wieħed minnhom, u mietu.
7 U wlied Ġakobb meta raw li s-slaten kollha kienu mejta u li kienu mkissrin u qed jirtiraw, komplew ikomplu l-battalja mal-armati tas-slaten biswit il-bieb ta' Każar, u xorta waħda qatlu madwar erba' mitt raġel minnhom.
8 U tliet irġiel mill-qaddejja ta' Ġakobb waqgħu f'dik il-battalja, u meta Ġuda ra li tlieta mill-qaddejja tiegħu kienu mietu, dan inkwetah ħafna, u xegħel ir-rabja tiegħu kontra l-Amoriti.
9 U l-irġiel kollha li kien fadal mill-armati tas-slaten beżgħu ħafna minn ħajjithom, u ġrew u kisru l-bieb tas-swar tal-belt ta' Chazar, u lkoll daħlu fil-belt għas-sigurtà.
10 U nħbew f'nofs il-belt ta' Chazar, għax il-belt ta' Chazar kienet kbira ħafna u estensiva, u meta dawn l-armati kollha daħlu fil-belt, ulied Ġakobb ġrew warajhom lejn il-belt.
11 U erba' rġiel setgħanin, li kienu mħarrġa fil-battalja, ħarġu mill-belt u waqfu quddiem id-daħla tal-belt, b'xwabel u lanez misluta f'idejhom, u poġġew ruħhom quddiem ulied Ġakobb, u ma ħallewhomx jidħlu fil-belt.
12 U Naftali ġera u daħal bejniethom u bis-sejf tiegħu laqat tnejn minnhom, u qatagħlhom rashom f'daqqa waħda.
13 U dar lejn it-tnejn l-oħra, u ara li kienu ħarbu, u baqa' jiġri warajhom, laħaqhom, laqathom u qatilhom.
14 U wlied Ġakobb waslu l-belt u raw, u ara kien hemm ħajt ieħor għall-belt, u fittxew il-bieb tas-swar u ma setgħux isibuh, u Ġuda qabeż fuq il-quċċata tas-swar, u Simeon u Levi segwewh, u t-tlieta li huma niżlu mis-swar fil-belt.
15 U Simegħon u Levi qatlu lill-irġiel kollha li ħarbu lejn il-belt għas-sigurtà, u wkoll lill-abitanti tal-belt man-nisa u ċ-ċkejknin tagħhom, qatluhom b'xifer is-sejf, u l-għajat tal-belt tela' sas-sema.
16 U Dan u Naftali qabżu fuq is-sur biex jaraw x'kien qed jikkawża l-istorbju tal-lament, għax ulied Ġakobb kienu ansjużi dwar ħuthom, u semgħu lill-abitanti tal-belt jitkellmu bil-biki u bit-talb, jgħidu: "Ħudu dak kollu li għandna fil-belt u morru, biss toqtluniex."
17 U meta Ġuda, Simeon, u Levi waqfu jolqtu lill-abitanti tal-belt, telgħu fuq is-swar u sejħu lil Dan u Naftali, li kienu fuq is-swar, u lill-bqija ta' ħuthom, u Simeon u Levi għarrfuhom dwar id-dħul fil-belt, u wlied Ġakobb kollha ġew biex jiġbru l-priża.
18 U wlied Ġakobb ħadu l-priża tal-belt ta' Każar, in-nagħaġ u l-baqar, u l-proprjetà, u ħadu kulma seta' jinqabad, u telqu dakinhar mill-belt.
19 U l-għada wlied Ġakobb marru Sarton, għax semgħu li l-irġiel ta' Sarton li kienu baqgħu fil-belt kienu qed jinġabru biex jiġġieldu magħhom talli kienu qatlu lis-sultan tagħhom, u Sarton kienet belt għolja ħafna u mdawra b'swar, u kellha swar fond li jdawwar il-belt.
20 U l-pilastru tas-swar kien madwar ħamsin kubitu u l-wisa' tiegħu erbgħin kubitu, u ma kien hemm l-ebda post biex raġel jidħol fil-belt minħabba s-swar, u wlied Ġakobb raw is-swar tal-belt, u fittxew daħla fih imma ma setgħux isibuha.
21 Għax id-daħla tal-belt kienet minn wara, u kull raġel li xtaq jidħol fil-belt kien jiġi minn dik it-triq u kien idur mal-belt kollha, u wara kien jidħol fil-belt.
22 U wlied Ġakobb meta raw li ma setgħux isibu t-triq lejn il-belt, ir-rabja tagħhom inxteħlet ħafna, u l-abitanti tal-belt meta raw li wlied Ġakobb kienu ġejjin għandhom beżgħu ħafna minnhom, għax kienu semgħu bis-saħħa tagħhom u x'kienu għamlu lil Każar.
23 U l-abitanti tal-belt ta' Sarton ma setgħux joħorġu lejn ulied Ġakobb wara li nġabru fil-belt biex jiġġieldu kontrihom, biex ma jidħlux fil-belt, imma meta raw li kienu ġejjin lejhom, beżgħu ħafna minnhom, għax kienu semgħu bis-saħħa tagħhom u x'kienu għamlu lil Chazar.
24 Għalhekk, l-abitanti ta' Sarton malajr neħħew il-pont tat-triq tal-belt, minn postu, qabel ma ġew ulied Ġakobb, u ġabuh fil-belt.
25 U wlied Ġakobb ġew u fittxew it-triq lejn il-belt, u ma setgħux isibuha u l-abitanti tal-belt telgħu fil-quċċata tas-swar, u raw, u ara, ulied Ġakobb kienu qed ifittxu daħla fil-belt.
26 U l-abitanti tal-belt ċanfru lil ulied Ġakobb minn fuq is-sur, u misħutinhom, u wlied Ġakobb semgħu t-tmaqdir, u rrabjaw ħafna, u r-rabja tagħhom ħarqet ġo fihom.
27 U wlied Ġakobb irrabjaw minħabba fihom, u lkoll qamu u qabżu minn fuq is-swar bil-forza ta' saħħithom, u bis-saħħa tagħhom għaddew mill-wisa' ta' erbgħin kubitu tas-swar.
28 U meta għaddew mis-swar waqfu taħt is-sur tal-belt, u sabu l-bibien kollha tal-belt magħluqin b'bibien tal-ħadid.
29 U wlied Ġakobb resqu biex jiftħu l-bibien tal-bibien tal-belt, u l-abitanti ma ħallewhomx, għax minn fuq is-sur kienu qed jitfgħu ġebel u vleġeġ fuqhom.
30 U l-għadd tan-nies li kienu fuq is-swar kien madwar erba' mitt raġel, u meta wlied Ġakobb raw li l-irġiel tal-belt ma ħallewhomx jiftħu l-bibien tal-belt, qabżu u telgħu fuq nett tas-swar, u Ġuda tela' l-ewwel lejn il-parti tal-lvant tal-belt.
31 U Gad u Aser telgħu warajh lejn il-kantuniera tal-punent tal-belt, u Simegħon u Levi lejn it-tramuntana, u Dan u Ruben lejn in-nofsinhar.
32 U l-irġiel li kienu fuq nett tas-swar, l-abitanti tal-belt, meta raw li wlied Ġakobb kienu ġejjin lejhom, ħarbu lkoll mis-swar, niżlu fil-belt, u nħbew f'nofs il-belt.
33 Issakar u Naftali li kienu baqgħu taħt is-swar resqu u kisru l-bibien tal-belt, u qabbdu nar fil-bibien tal-belt, tant li l-ħadid idub, u wlied Ġakobb kollha daħlu fil-belt, huma u l-irġiel kollha tagħhom, u ġġieldu mal-abitanti tal-belt ta'

Sarton, u ħatfuhom b'xifer ix-xabla, u ħadd ma qam quddiemhom.
34 U madwar mitejn raġel ħarbu mill-belt, u lkoll marru u nħbew f'torri fil-belt, u Ġuda ġera warajhom sat-torri u kiser it-torri, li waqa' fuq l-irġiel, u mietu lkoll.
35 U wlied Ġakobb telgħu t-triq tas-saqaf ta' dak it-torri, u raw, u ara kien hemm torri ieħor qawwi u għoli 'l bogħod fil-belt, u l-quċċata tiegħu kienet tilħaq is-sema, u wlied Ġakobb għaġġlu u niżlu, u marru mal-irġiel kollha tagħhom lejn dak it-torri, u sabuh mimli b'madwar tliet mitt raġel, nisa u tfal żgħar.
36 U wlied Ġakobb għamlu attakk kbir fost dawk l-irġiel fit-torri u ħarbu u ħarbu minnhom.
37 U Simeon u Levi marru jiġru warajhom, meta tnax-il raġel setgħan u qalbenin ħarġu lejhom mill-post fejn kienu nħbew.
38 U dawk it-tnax-il raġel żammew battalja qawwija kontra Simeon u Levi, u Simeon u Levi ma setgħux jegħlbuhom, u dawk l-irġiel qalbenin kisru t-tarki ta' Simeon u Levi, u wieħed minnhom laqat ras Levi bis-sejf tiegħu, meta Levi malajr poġġa idu fuq rasu, għax kien jibża' mis-sejf, u s-sejf laqat id Levi, u ma baqax ħafna biex id Levi tinqata'.
39 U Levi qabad ix-xabla tar-raġel qalbieni f'idu, u ħadha bil-forza mingħand ir-raġel, u biha laqat ras ir-raġel setgħan, u qatagħlu rasu.
40 U ħdax-il raġel resqu biex jiġġieldu ma' Levi, għax raw li wieħed minnhom kien inqatel, u wlied Ġakobb ġġieldu, imma wlied Ġakobb ma setgħux jegħlbuhom, għax dawk l-irġiel kienu qawwija ħafna.
41 U wlied Ġakobb raw li ma setgħux jegħlbuhom, Simeon għajjat qawwi u tremend, u l-ħdax-il raġel b'saħħtu baqgħu xxukkjati bil-leħen tal-għajjat ta' Simeon.
42 U Ġuda mill-bogħod għaraf il-leħen tal-għajjat ta' Simeon, u Naftali u Ġuda ġrew bit-tarki tagħhom lejn Simeon u Levi, u sabuhom jiġġieldu ma' dawk l-irġiel b'saħħithom, ma setgħux jegħlbuhom għax it-tarki tagħhom kienu mkissrin.
43 U Naftali ra li t-tarki ta' Simegħon u Levi kienu mkissrin, u ħa żewġ tarki mingħand il-qaddejja tiegħu u ġabhom għand Simegħon u Levi.
44 U Simegħon, Levi u Ġuda dakinhar ġġieldu t-tlieta li huma kontra l-ħdax-il raġel setgħan sal-ħin tan-nżul ix-xemx, imma ma setgħux jegħlbuhom.
45 U dan intqal lil Ġakobb, u nkejja ħafna, u talab lill-Mulej, u hu u ibnu Naftali marru kontra dawn l-irġiel setgħana.
46 U Ġakobb resaq u ġibed il-qaws tiegħu, u resaq qrib l-irġiel setgħana, u qatel tlieta mill-irġiel tagħhom bil-qaws, u t-tmienja li kien fadal daru lura, u ara, il-gwerra kienet għaddejja kontrihom minn quddiem u minn wara, u beżgħu ħafna minn ħajjithom, u ma setgħux jieqfu quddiem ulied Ġakobb, u ħarbu minn quddiemhom.
47 U fit-tħarbija tagħhom iltaqgħu ma' Dan u Aser ġejjin lejhom, u f'daqqa waħda waqgħu fuqhom, u ġġieldu magħhom, u qatlu tnejn minnhom, u Ġuda u ħutu ġrew warajhom, u qatlu lill-bqija minnhom, u qatluhom.
48 U wlied Ġakobb kollha reġgħu lura u mxew madwar il-belt, ifittxu jekk setgħux isibu xi rġiel, u sabu madwar għoxrin raġel żagħżugħ f'għar fil-belt, u Gad u Aser qatluhom ilkoll, u Dan u Naftali qabżu fuq il-bqija tal-irġiel li kienu ħarbu u ħarbu mit-tieni torri, u qatluhom ilkoll.
49 U wlied Ġakobb qatlu lill-abitanti kollha tal-belt ta' Sarton, imma lin-nisa u ż-żgħar ħallewhom fil-belt u ma qatluhomx.
50 U l-abitanti kollha tal-belt ta' Sarton kienu rġiel qawwija, wieħed minnhom kien jiġri wara elf, u tnejn minnhom ma kinux jaħarbu minn għaxart elef mill-irġiel l-oħra.
51 U wlied Ġakobb qatlu lill-abitanti kollha tal-belt ta' Sarton b'xifer is-sejf, u ħadd ma qam kontrihom, u ħallew lin-nisa fil-belt.
52 U wlied Ġakobb ħadu l-priża kollha tal-belt, u qabdu dak li xtaqu, u ħadu nagħaġ u merħliet u proprjetà mill-belt, u wlied Ġakobb għamlu lil Sarton u lill-abitanti tagħha bħalma kienu għamlu lil Chazar u lill-abitanti tagħha, u daru u telqu.

KAPITLU 39

1 U meta wlied Ġakobb telqu mill-belt ta' Sarton, kienu mxew madwar mitejn kubitu meta ltaqgħu mal-abitanti ta' Tapnak ġejjin lejhom, għax ħarġu jiġġieldu magħhom, għax kienu qabdu lis-sultan ta' Tapnak u lill-irġiel kollha tiegħu.
2 Għalhekk, dawk kollha li baqgħu fil-belt ta' Tapnak ħarġu jiġġieldu ma' wlied Ġakobb, u ħasbu li jieħdu lura mingħandhom il-priża u l-ħtif li kienu ħatfu mingħand Każar u Sarton.
3 U l-bqija tal-irġiel ta' Tapnak ġġieldu ma' wlied Ġakobb f'dak il-post, u wlied Ġakobb attakkawhom, u ħarbu minn quddiemhom, u ġrew warajhom sal-belt ta' Arbelan, u lkoll waqgħu quddiem ulied Ġakobb.
4 U wlied Ġakobb irritornaw u ġew Tapnak, biex jieħdu l-priża ta' Tapnak, u meta waslu Tapnak semgħu li n-nies ta' Arbelan kienu ħarġu jiltaqgħu magħhom biex isalvaw il-priża ta' ħuthom, u wlied Ġakobb ħallew għaxar irġiel tagħhom f'Tapnak biex jisirqu l-belt, u ħarġu lejn in-nies ta' Arbelan.
5 U l-irġiel ta' Arbelan ħarġu man-nisa tagħhom biex jiġġieldu ma' wlied Ġakobb, għax in-nisa tagħhom kienu mħarrġa fil-battalja, u ħarġu, madwar erba' mitt raġel u mara.
6 U wlied Ġakobb għajtu b'leħen għoli, u lkoll ġrew lejn l-abitanti ta' Arbelan, u b'leħen kbir u tremend.
7 U l-abitanti ta' Arbelan semgħu l-ħoss tal-għajat ta' wlied Ġakobb, u l-għajat tagħhom bħall-ħoss tal-iljuni u bħall-għajat tal-baħar u l-mewġ tiegħu.
8 U biża' u terrur ħakmu qlubhom minħabba wlied Ġakobb, u beżgħu minnhom bil-kbir, u rtiraw u ħarbu minn quddiemhom lejn il-belt, u wlied Ġakobb ġrew warajhom sal-bieb tal-belt, u laħquhom fil-belt.
9 U wlied Ġakobb ġġieldu magħhom fil-belt, u n-nisa kollha tagħhom kienu involuti fit-tfigħ bil-ħatab kontra wlied Ġakobb, u l-ġlied kien ħarxa ħafna fosthom dak il-jum kollu sa filgħaxija.
10 U wlied Ġakobb ma setgħux jegħlbuhom, u wlied Ġakobb kważi mietu f'dik il-battalja, u wlied Ġakobb għajtu lill-Mulej u kisbu saħħa kbira lejn filgħaxija, u wlied Ġakobb qatlu lill-abitanti kollha ta' Arbelan b'xifer ix-xabla, irġiel, nisa u tfal żgħar.
11 U wkoll lill-bqija tan-nies li kienu ħarbu minn Sarton, ulied Ġakobb ħabtuhom f'Arbelan, u wlied Ġakobb

għamlu lil Arbelan u Tapnach bħalma kienu għamlu lil Chazar u Sarton, u meta n-nisa raw li l-irġiel kollha kienu mejta, telgħu fuq il-bjut tal-belt u ħabtu lil ulied Ġakobb billi tefgħu ġebel bħax-xita.
12 U wlied Ġakobb ġrew u daħlu fil-belt u qabdu lin-nisa kollha u qatluhom b'xifer is-sejf, u wlied Ġakobb ħadu l-priża u l-bhejjem kollha, nagħaġ u baqar u baqar.
13 U wlied Ġakobb għamlu lil Maknajma bħalma kienu għamlu lil Tapnak, lil Każar u lil Silo, u daru minn hemm u telqu.
14 U fil-ħames jum ulied Ġakobb semgħu li n-nies ta' Gaax kienu nġabru kontrihom għall-battalja, għax kienu qatlu lis-sultan tagħhom u lill-kaptani tagħhom, għax kien hemm erbatax-il kaptan fil-belt ta' Gaax, u wlied Ġakobb kienu qatluhom kollha fl-ewwel battalja.
15 U wlied Ġakobb dakinhar libsu l-armi tal-gwerra tagħhom, u mxew għall-battalja kontra l-abitanti ta' Gaas, u f'Gaas kien hemm poplu qawwi u setgħan mill-poplu tal-Amori, u Gaas kienet l-aktar belt b'saħħitha u l-aktar fortifikata mill-bliet kollha tal-Amori, u kellha tliet swar.
16 U wlied Ġakobb waslu Gaas u sabu l-bibien tal-belt imsakkra, u madwar ħames mitt raġel weqfin fil-quċċata tas-sur ta' barra, u poplu numeruż bħar-ramel fuq ix-xatt tal-baħar kienu qed iħarsu lil ulied Ġakobb minn barra l-belt minn waraha.
17 U wlied Ġakobb resqu biex jiftħu l-bibien tal-belt, u waqt li kienu qed joqorbu, ara dawk li kienu qed jistennew minn wara l-belt ħarġu minn posthom u dawru lil ulied Ġakobb.
18 U wlied Ġakobb kienu magħluqin bejn in-nies ta' Gagħax, u l-battalja kienet kemm minn quddiemhom kif ukoll minn warajhom, u l-irġiel kollha li kienu fuq is-swar kienu qed jitfgħu vleġeġ u ġebel minn fuq is-swar fuqhom.
19 U Ġuda, meta ra li l-irġiel ta' Gaax kienu qed isiru tqal wisq għalihom, taw għajta qawwija u qawwija ħafna u l-irġiel kollha ta' Gaax beżgħu bil-leħen tal-għajta ta' Ġuda, u l-irġiel waqgħu mis-sur mal-għajta qawwija tiegħu, u dawk kollha li kienu minn barra u minn ġewwa l-belt beżgħu ħafna għal ħajjithom.
20 U wlied Ġakobb resqu qrib biex ikissru l-bibien tal-belt, meta l-irġiel ta' Gaas tefgħu ġebel u vleġeġ fuqhom minn fuq is-swar, u ġegħluhom jaħarbu mill-bieb.
21 U wlied Ġakobb reġgħu lura kontra l-irġiel ta' Gaax li kienu magħhom minn barra l-belt, u ħabtuhom bil-kbir, bħallikieku qed jolqtu qargħa ħamra, u ma setgħux iżommu lura kontra wlied Ġakobb, għax il-biża' u t-terrur ħakmuhom bl-għajta ta' Ġuda.
22 U wlied Ġakobb qatlu lil dawk l-irġiel kollha li kienu barra l-belt, u wlied Ġakobb xorta resqu qrib biex jidħlu fil-belt, u biex jiġġieldu taħt is-swar tal-belt, imma ma setgħux għax l-abitanti kollha ta' Gaash li baqgħu fil-belt kienu dawru s-swar ta' Gaash f'kull direzzjoni, u għalhekk ulied Ġakobb ma setgħux jersqu lejn il-belt biex jiġġieldu magħhom.
23 U wlied Ġakobb resqu qrib kantuniera biex jiġġieldu taħt is-sur, l-abitanti ta' Gaash tefgħu vleġeġ u ġebel fuqhom bħal ħalbiet tax-xita, u ħarbu minn taħt is-sur.
24 U n-nies ta' Gaax li kienu fuq is-swar, meta raw li wlied Ġakobb ma setgħux jegħlbuhom minn taħt is-swar, ċanfru lil ulied Ġakobb b'dan il-kliem, u qalu:
25 X'għandek fil-battalja li ma tistax tirbaħ? Tista' mbagħad tagħmel lill-belt setgħana ta' Gaas u lill-abitanti tagħha bħalma għamilt lill-bliet tal-Amurrin li ma kinux daqshekk setgħana? Żgur li lil dawk id-dgħajfin fostna għamilthom dawk l-affarijiet, u qtilthom fid-daħla tal-belt, għax ma kellhomx saħħa meta beżgħu mill-ħoss tal-għajat tiegħek.
26 U issa mela tkunu tifilħu tiġġieldu f'dan il-post? Żgur li hawn se tmutu lkoll, u aħna se nieħdu vendetta għall-kawża ta' dawk il-bliet li qeredtu.
27 U l-abitanti ta' Gaas għajjru bil-kbir lil ulied Ġakobb u għajjruhom bl-allat tagħhom, u komplew jitfgħu vleġeġ u ġebel fuqhom mis-sur.
28 U Ġuda u ħutu semgħu kliem l-abitanti ta' Gaax u r-rabja tagħhom tqanqlet bil-kbir, u Ġuda kien għajjur għal Alla tiegħu f'din il-kwistjoni, u għajjat u qal, O Mulej, għin, ibgħat għajnuna lilna u lil ħutna.
29 U ġera 'l bogħod b'saħħtu kollha, bis-sejf miġbud f'idu, u qabeż mill-art u bil-qawwa ta' saħħtu, tela' fuq is-sur, u s-sejf waqa' minn idu.
30 U Ġuda għajjat fuq is-swar, u l-irġiel kollha li kienu fuq is-swar beżgħu, u xi wħud minnhom waqgħu mis-swar fil-belt u mietu, u dawk li kienu għadhom fuq is-swar, meta raw is-saħħa ta' Ġuda, beżgħu ħafna u ħarbu għal ħajjithom lejn il-belt għas-sigurtà.
31 U xi wħud tħeġġew biex jiġġieldu ma' Ġuda fuq is-swar, u resqu qrib biex joqtluh meta raw li ma kienx hemm sejf f'id Ġuda, u ħasbu li jixħtuh mis-swar għand ħutu, u għoxrin raġel mill-belt telgħu biex jgħinuhom, u dawru lil Ġuda u lkoll għajtu fuqu, u resqu lejh bis-sjuf miġbudin, u beżżgħu lil Ġuda, u Ġuda għajjat lil ħutu mis-swar.
32 U Ġakobb u wliedu ġibdu l-qaws minn taħt is-sur, u qatlu tlieta mill-irġiel li kienu fuq nett tas-sur, u Ġuda kompla jgħajjat u għajjat, O Mulej għinna, O Mulej eħlisna, u għajjat b'leħen għoli fuq is-sur, u l-għajta nstemet minn bogħod ħafna.
33 U wara din l-għajta reġa' għajjat, u l-irġiel kollha li kienu jdawru lil Ġuda fuq nett tas-swar beżgħu, u kull wieħed minnhom tefa' x-xabla minn idu malli sema' l-għajjat u t-tregħid ta' Ġuda, u ħarbu.
34 U Ġuda ħa x-xwabel li kienu waqgħu minn idejhom, u Ġuda ġġieled magħhom u qatel għoxrin raġel minnhom fuq is-sur.
35 U madwar tmenin raġel u mara telgħu s-swar mill-belt u lkoll dawru lil Ġuda, u l-Mulej niżżel il-biża' ta' Ġuda f'qalbhom, u ma setgħux jersqu lejh.
36 U Ġakobb u kulmin kien miegħu ġibdu l-qaws minn taħt is-sur, u qatlu għaxar irġiel fuq is-sur, u waqgħu taħt is-sur, quddiem Ġakobb u wliedu.
37 U n-nies fuq is-swar raw li għoxrin raġel minnhom kienu waqgħu, xorta ġrew lejn Ġuda b'xwabel miġbudin, imma ma setgħux jersqu lejh għax kienu mbeżżgħin ħafna bis-saħħa ta' Ġuda.
38 U wieħed mill-irġiel setgħanin tagħhom li kien jismu Arud resaq biex jolqot lil Ġuda f'rasu bis-sejf tiegħu, meta Ġuda malajr poġġa t-tarka tiegħu ma' rasu, u x-sejf laqat it-tarka, u nqasam fi tnejn.
39 U dan ir-raġel setgħan wara li kien ħabat lil Ġuda ħarab biex isalva ħajtu, minħabba l-biża' ta' Ġuda, u saqajh żelqu mal-ħajt u waqa' fost ulied Ġakobb li kienu taħt il-ħajt, u wlied Ġakobb darduh u qatluh.

40 U ras Ġuda weġġgħetu mid-daqqa tar-raġel setgħan, u Ġuda kważi miet minnha.
41 U Ġuda għajjat fuq is-sur minħabba l-uġigħ prodott mid-daqqa, meta Dan semgħu, u r-rabja tiegħu ħarqet ġo fih, u hu wkoll qam u telaq 'il bogħod u ġera u qabeż mill-art u tela' fuq is-sur bis-saħħa tiegħu mqanqla mill-korla.
42 U meta Dan wasal fuq is-swar qrib Ġuda, l-irġiel kollha fuq is-swar ħarbu, li kienu waqfu kontra Ġuda, u telgħu sat-tieni sur, u tefgħu vleġeġ u ġebel fuq Dan u Ġuda mit-tieni sur, u pprovaw ikeċċuhom mis-swar.
43 U l-vleġeġ u l-ġebel laqtu lil Dan u Ġuda, u kważi nqatlu fuq is-sur, u kull fejn Dan u Ġuda ħarbu mis-sur, kienu jiġu attakkati bi vleġeġ u ġebel mit-tieni sur.
44 U Ġakobb u wliedu kienu għadhom fid-daħla tal-belt taħt l-ewwel sur, u ma setgħux jisparaw il-qaws tagħhom kontra l-abitanti tal-belt, peress li ma setgħux jidhru minnhom, billi kienu fuq it-tieni sur.
45 U Dan u Ġuda meta ma setgħux jibqgħu jifilħu l-ġebel u l-vleġeġ li waqgħu fuqhom mit-tieni sur, it-tnejn qabżu fuq it-tieni sur ħdejn in-nies tal-belt, u meta n-nies tal-belt li kienu fuq it-tieni sur raw li Dan u Ġuda kienu ġew għandhom fuq it-tieni sur, għajtu lkoll u niżlu taħt bejn is-swar.
46 U Ġakobb u wliedu semgħu l-ħoss tal-għajjat min-nies tal-belt, u kienu għadhom fid-daħla tal-belt, u kienu inkwetati dwar Dan u Ġuda li ma kinux jidhru minnhom, billi kienu fuq it-tieni sur.
47 U Naftali tela' bil-qawwa tiegħu mqanqal mill-korla u qabeż fuq l-ewwel sur biex jara x'kien ikkawża l-istorbju ta' għajjat li kienu semgħu fil-belt, u Issakar u Żebulun resqu biex ikissru l-bibien tal-belt, u fetħu l-bibien tal-belt u daħlu fil-belt.
48 U Naftali qabeż mill-ewwel sur għat-tieni, u ġie biex jgħin lil ħutu, u lill-abitanti ta' Gaash li kienu fuq is-sur, meta raw li Naftali kien it-tielet li kien tela' biex jgħin lil ħutu, ħarbu lkoll u niżlu fil-belt, u Ġakobb u wliedu kollha u ż-żgħażagħ tagħhom kollha daħlu fil-belt għandhom.
49 U Ġuda u Dan u Naftali niżlu mis-swar għal ġol-belt u ġrew wara l-abitanti tal-belt, u Simegħon u Levi kienu minn barra l-belt u ma kinux jafu li l-bieb kien miftuħ, u telgħu minn hemm lejn is-swar u niżlu għand ħuthom fil-belt.
50 U l-abitanti tal-belt kienu niżlu lkoll fil-belt, u wlied Ġakobb ġew lejhom f'direzzjonijiet differenti, u l-battalja nbdiet kontrihom minn quddiem u minn wara, u wlied Ġakobb attakkawhom bil-kbir, u qatlu madwar għoxrin elf minnhom raġel u mara, ħadd minnhom ma seta' jqum kontra wlied Ġakobb.
51 U d-demm niżel b'abbundanza fil-belt, u kienet bħal nixxiegħa ilma, u d-demm niżel bħal nixxiegħa sal-parti ta' barra tal-belt, u laħaq id-dežert ta' Bet-korin.
52 U n-nies ta' Bet-korin raw mill-bogħod id-demm ħiereġ mill-belt ta' Gaax, u madwar sebgħin raġel minn fosthom ġrew biex jaraw id-demm, u waslu fil-post fejn kien hemm id-demm.
53 U segwew it-traċċa tad-demm u waslu ħdejn is-sur tal-belt ta' Gaax, u raw id-demm ħiereġ mill-belt, u semgħu l-leħen tal-għajat mill-abitanti ta' Gaax, għax tela' sas-sema, u d-demm kien qed ikompli jiċċirkola b'abbundanza bħal nixxiegħa ilma.
54 U wlied Ġakobb kollha kienu għadhom qed joqtlu lill-abitanti ta' Gaax, u kienu qed joqtluhom sal-lejla, madwar għoxrin elf raġel u mara, u n-nies ta' Korin qalu, Żgur li dan huwa xogħol l-Ebrej, għax għadhom qed ikomplu l-gwerra fil-bliet kollha tal-Amoriti.
55 U dawk in-nies għaġġlu u ġrew lejn Betkorin, u kull wieħed ħa l-armi tal-gwerra tiegħu, u għajtu lill-abitanti kollha ta' Betkorin, li wkoll libbsu l-armi tal-gwerra tagħhom biex imorru jiġġieldu ma' wlied Ġakobb.
56 U meta wlied Ġakobb kienu lestew joqtlu lill-abitanti ta' Gaax, mxew madwar il-belt biex ineżżgħu l-maqtulin kollha, u meta waslu fl-iktar parti ta' ġewwa tal-belt u aktar 'il quddiem iltaqgħu ma' tlett irġiel b'saħħithom ħafna, u ma kienx hemm sejf f'idejhom.
57 U wlied Ġakobb telgħu fil-post fejn kienu, u l-irġiel b'saħħithom ħarbu, u wieħed minnhom kien qabad lil Żebulun, li ra li kien żagħżugħ u ta' statura qasira, u b'saħħtu tefgħu mal-art.
58 U Ġakobb ġera lejh bis-sejf tiegħu u Ġakobb laqtu taħt ġenbejh bis-sejf, u qattgħu fi tnejn, u l-ġisem waqa' fuq Żebulun.
59 U t-tieni wieħed resaq u qabad lil Ġakobb biex twaqqgħu mal-art, u Ġakobb dar lejh u għajjatlu, waqt li Simegħon u Levi ġrew u tawh daqqa ta' sejf fuq il-ġenbejn u waqqgħuh mal-art.
60 U r-raġel setgħan qam mill-art b'qawwa mqanqla mill-korla, u Ġuda resaq lejh qabel ma qam fuq saqajh, u laqtu f'rasu bis-sejf, u rasu nqasmet u miet.
61 U t-tielet raġel setgħan, meta ra li sħabu kienu nqatlu, ħarab minn quddiem ulied Ġakobb, u wlied Ġakobb ġrew warajh fil-belt; u waqt li r-raġel setgħan kien qed jaħrab sab wieħed mix-xwabel tal-abitanti tal-belt, u qabadha u dar lejn ulied Ġakobb u ġġieled kontrihom b'dak ix-xabla.
62 U r-raġel setgħan ġera lejn Ġuda biex jolqtu f'rasu bis-sejf, u ma kienx hemm tarka f'id Ġuda; u waqt li kien qed jipprova jolqtu, Naftali malajr ħa t-tarka tiegħu u poġġieha fuq ras Ġuda, u x-sejf tar-raġel setgħan laqat it-tarka ta' Naftali u Ġuda ħarab mix-sejf.
63 U Simeon u Levi ġrew fuq ir-raġel setgħan bis-sjuf tagħhom u tawh daqqa qawwija bis-sjuf tagħhom, u ż-żewġ sjuf daħlu f'ġisem ir-raġel setgħan u qasmuh fi tnejn, mit-tul.
64 U wlied Ġakobb qatlu lit-tliet irġiel setgħanin f'dak il-ħin, flimkien mal-abitanti kollha ta' Gagħax, u l-jum kien wasal biex jintemm.
65 U wlied Ġakobb mxew madwar Gaas u ħadu l-priża kollha tal-belt, anke liċ-ċkejknin u lin-nisa ma ħallewhomx jgħixu, u wlied Ġakobb għamlu lil Gaas bħalma kienu għamlu lil Sarton u Silo.

KAPITLU 40

1 U wlied Ġakobb ħadu l-priża kollha ta' Gaas, u ħarġu mill-belt billejl.
2 Kienu ħerġin jimmarċjaw lejn il-kastell ta' Betkorin, u l-abitanti ta' Betkorin kienu sejrin lejn il-kastell biex jiltaqgħu magħhom, u f'dik il-lejl ulied Ġakobb ġġieldu mal-abitanti ta' Betkorin, fil-kastell ta' Betkorin.
3 U l-abitanti kollha ta' Betkorin kienu rġiel setgħanin, wieħed minnhom ma riedx jaħrab minn quddiem elf raġel, u ġġieldu f'dik il-lejl fuq il-kastell, u l-għajat tagħhom

instema' f'dik il-lejl mill-bogħod, u l-art theżżet bl-għajat tagħhom.
4 U wlied Ġakobb kollha beżgħu minn dawk l-irġiel, peress li ma kinux imdorrijin jiġġieldu fid-dlam, u tħawdu ħafna, u wlied Ġakobb għajtu lill-Mulej, u qalu, Agħtina l-għajnuna Mulej, eħlisna biex ma mmutux minn idejn dawn l-irġiel mhux ċirkonċiżi.
5 U l-Mulej sema' leħen ulied Ġakobb, u l-Mulej ġiegħel terrur u konfużjoni kbira jaħtfu lin-nies ta' Betkorin, u ġġieldu bejniethom wieħed ma' l-ieħor fid-dlam tal-lejl, u ħatfu lil xulxin f'għadd kbir.
6 U wlied Ġakobb, billi kienu jafu li l-Mulej kien ġab spirtu ta' perversità fost dawk l-irġiel, u li kienu jiġġieldu kull raġel ma' għajru, ħarġu minn fost il-gruppi tan-nies ta' Betkorin u marru sal-inżul tal-kastell ta' Betkorin, u aktar 'il bogħod, u qagħdu hemm fis-sigurtà maż-żgħażagħ tagħhom f'dak il-lejl.
7 U n-nies ta' Betkorin ġġieldu l-lejl kollu, raġel ma' ħuh, u l-ieħor mal-ġar tiegħu, u għajtu f'kull direzzjoni fuq il-kastell, u l-għajta tagħhom instemet mill-bogħod, u l-art kollha theżżet b'leħenhom, għax kienu qawwija fuq in-nies kollha tad-dinja.
8 U l-abitanti kollha tal-bliet tal-Kangħanin, il-Ħittiti, l-Amorriti, il-Ħiwiti u s-slaten kollha ta' Kangħan, u wkoll dawk li kienu fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan, semgħu l-ħoss tal-għajat f'dik il-lejl.
9 U qalu, Żgur li dawn huma l-battalji tal-Ebrej li qed jiġġieldu kontra s-seba' bliet li resqu lejhom; u min jista' jżomm kontra dawk l-Ebrej?"
10 U l-abitanti kollha tal-bliet tal-Kangħanin, u dawk kollha li kienu fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan, beżgħu ħafna minn ulied Ġakobb, għax qalu, Ara, l-istess se jsir lilna bħalma sar lil dawk il-bliet, għax min jista' jżomm sod kontra s-saħħa kbira tagħhom?
11 U l-għajjat tal-Koriniti kienu kbar ħafna f'dik il-lejl, u komplew jiżdiedu; u ħabtu lil xulxin sa filgħodu, u għadd minnhom inqatlu.
12 U deher is-sebħ, u wlied Ġakobb kollha qamu mas-sebħ u telgħu lejn il-kastell, u qatlu lil dawk li kien fadal mill-Koriniti b'mod terribbli, u nqatlu lkoll fil-kastell.
13 U deher is-sitt jum, u l-abitanti kollha ta' Kangħan raw mill-bogħod lin-nies kollha ta' Betkorin mimdudin mejta fil-kastell ta' Betkorin, u mxerrdin ma' kullimkien bħall-iġsma tal-ħrief u l-mogħoż.
14 U wlied Ġakobb ħadu l-priża kollha li kienu ħadu minn Gaax u marru Bet-korin, u sabu l-belt mimlija nies bħar-ramel tal-baħar, u ġġieldu magħhom, u wlied Ġakobb ħabtuhom hemm sa filgħaxija.
15 U wlied Ġakobb għamlu lil Bet-korin bħalma kienu għamlu lil Gaas u Tapnak, u bħalma kienu għamlu lil Każar, lil Sarton u lil Silo.
16 U wlied Ġakobb ħadu magħhom il-priża ta' Bet-korin u l-priża kollha tal-bliet, u dakinhar marru lura d-dar f'Sikem.
17 U wlied Ġakobb marru lura d-dar fil-belt ta' Sikem, u baqgħu barra l-belt, u mbagħad strieħu hemm mill-gwerra, u qattgħu l-lejl hemm.
18 U l-qaddejja kollha tagħhom flimkien mal-priża kollha li kienu ħadu mill-bliet, ħallewhom barra mill-belt, u ma daħlux fil-belt, għax qalu, "Forsi jkun hemm aktar ġlied kontrina, u jiġu jassedjawna f'Sikem."
19 U Ġakobb u wliedu u l-qaddejja tagħhom baqgħu dik il-lejl u l-għada fil-biċċa l-għalqa li Ġakobb kien xtara mingħand Ħamor għal ħames xekel, u kulma kienu ħadu kien magħhom.
20 U l-priża kollha li kienu ħadu wlied Ġakobb kienet fil-parti tar-raba', immensa bħar-ramel fuq xatt il-baħar.
21 U l-abitanti tal-art osservawhom mill-bogħod, u l-abitanti kollha tal-art beżgħu minn ulied Ġakobb li kienu għamlu din il-ħaġa, għax l-ebda sultan minn żmien il-qedem qatt ma kien għamel xi ħaġa bħal din.
22 U s-seba' slaten tal-Kangħanin iddeċidew li jagħmlu paċi ma' wlied Ġakobb, għax kienu beżgħu ħafna għal ħajjithom minħabba wlied Ġakobb.
23 U dakinhar, is-seba' jum, Għafija, is-sultan ta' Ħebron, bagħat bil-moħbi lis-sultan ta' Għaj, u lis-sultan ta' Gibeon, u lis-sultan ta' Salem, u lis-sultan ta' Adulam, u lis-sultan ta' Lakis, u lis-sultan ta' Każar, u lis-slaten Kangħanin kollha li kienu taħt is-sottomissjoni tagħhom, jgħidilhom:
24 Itla' miegħi, u ejja għandi biex immorru għand ulied Ġakobb, u jien nagħmel paċi magħhom, u nagħmel patt magħhom, li ma jinqeredx artijietkom kollha bis-sjuf ta' wlied Ġakobb, bħalma għamlu lil Sikem u l-bliet ta' madwarha, kif smajt u rajt.
25 U meta tiġi għandi, tiġix b'ħafna rġiel, imma ħa jġib kull sultan it-tliet kaptani tiegħu, u kull kaptan iġib tlieta mill-uffiċjali tiegħu.
26 U ejjew ilkoll lejn Ħebron, u aħna mmorru flimkien għand ulied Ġakobb, u nitolbuhom biex jagħmlu patt ta' paċi magħna.
27 U dawk is-slaten kollha għamlu kif kien bagħatilhom is-sultan ta' Ħebron, għax kienu lkoll taħt il-parir u l-kmand tiegħu, u s-slaten kollha ta' Kangħan inġabru biex imorru għand ulied Ġakobb, biex jagħmlu paċi magħhom; u wlied Ġakobb reġgħu lura u marru fil-parti tal-għalqa li kienet f'Sikem, għax ma poġġewx il-fiduċja fis-slaten tal-art.
28 U wlied Ġakobb reġgħu lura u baqgħu fil-parti tar-raba' għal għaxart ijiem, u ħadd ma ġie biex jagħmel gwerra magħhom.
29 U meta wlied Ġakobb raw li ma kien hemm l-ebda dehra ta' gwerra, inġabru lkoll u marru lejn il-belt ta' Sikem, u wlied Ġakobb baqgħu f'Sikem.
30 U meta għaddew erbgħin jum, is-slaten kollha tal-Amori nġabru minn postijiethom kollha u ġew Ħebron, għand Għafija, sultan ta' Ħebron.
31 U l-għadd tas-slaten li ġew Ħebron, biex jagħmlu paċi ma' wlied Ġakobb, kien wieħed u għoxrin sultan, u l-għadd tal-kaptani li ġew magħhom kien disgħa u sittin, u l-irġiel tagħhom kienu mija u disgħa u tmenin, u dawn is-slaten kollha u l-irġiel tagħhom strieħu ħdejn il-Muntanja Ħebron.
32 U s-sultan ta' Ħebron ħareġ mat-tliet kaptani tiegħu u disa' rġiel, u dawn is-slaten iddeċidew li jmorru għand ulied Ġakobb biex jagħmlu l-paċi.
33 U qalu lis-sultan ta' Ħebron: "Mur int qabilna man-nies tiegħek, u tkellem għalina ma' wlied Ġakobb, u aħna niġu warajk u nikkonfermaw kliemek." U s-sultan ta' Ħebron għamel hekk.
34 U wlied Ġakobb semgħu li s-slaten kollha ta' Kangħan kienu nġabru flimkien u strieħu f'Ħebron, u wlied Ġakobb bagħtu erbgħa mill-qaddejja tagħhom bħala spiji, u qalulhom, Morru u skopru lil dawn is-slaten, u fittxu u eżaminaw lin-nies tagħhom jekk humiex ftit jew ħafna, u

jekk humiex ftit fin-numru, għodduhom kollha u erġgħu lura.
35 U l-qaddejja ta' Ġakobb marru bil-moħbi għand dawn is-slaten, u għamlu kif kienu ordnalhom ulied Ġakobb, u dakinhar reġgħu lura għand ulied Ġakobb, u qalulhom, Ġejna għand dawk is-slaten, u huma ftit fin-numru, u għoddniehom kollha, u ara, kienu mitejn u tmienja u tmenin, slaten u rġiel.
36 U wlied Ġakobb qalu, Huma ftit fin-numru, għalhekk mhux se noħorġu lkoll għandhom; u filgħodu wlied Ġakobb qamu u għażlu tnejn u sittin irġiel minn tagħhom, u għaxra minn ulied Ġakobb marru magħhom; u libbsu l-armi tal-gwerra tagħhom, għax qalu, Ġejjin biex jagħmlu gwerra magħna, għax ma kinux jafu li kienu ġejjin biex jagħmlu paċi magħhom.
37 U wlied Ġakobb marru mal-qaddejja tagħhom lejn il-bieb ta' Sikem, lejn dawk is-slaten, u missierhom Ġakobb kien magħhom.
38 U meta ħarġu, ara, is-sultan ta' Ħebron u t-tliet kaptani tiegħu u disa' rġiel miegħu kienu ġejjin fit-triq kontra wlied Ġakobb, u wlied Ġakobb refgħu għajnejhom, u raw mill-bogħod lil Ġafija, is-sultan ta' Ħebron, mal-kaptani tiegħu, ġej lejhom, u wlied Ġakobb waqfu ħdejn il-bieb ta' Sikem, u ma mxewx 'il quddiem.
39 U s-sultan ta' Ħebron baqa' miexi 'l quddiem, hu u l-kaptani tiegħu, sakemm resaq qrib ulied Ġakobb, u hu u l-kaptani tiegħu niżlu fl-art quddiemhom, u s-sultan ta' Ħebron qagħad bilqiegħda mal-kaptani tiegħu quddiem Ġakobb u wliedu.
40 U wlied Ġakobb staqsewh: "X'ġralek, sultan ta' Ħebron? Għaliex ġejt għandna llum? X'tistenna mingħandna?" U s-sultan ta' Ħebron qal lil Ġakobb: "Nitolbok, sidi, is-slaten kollha tal-Kangħanin illum ġew biex jagħmlu l-paċi magħkom."
41 U wlied Ġakobb semgħu kliem is-sultan ta' Ħebron, u ma ridux jaqblu mal-proposti tiegħu, għax ulied Ġakobb ma kellhomx fidi fih, għax immaġinaw li s-sultan ta' Ħebron kien kellem magħhom bil-qerq.
42 U s-sultan ta' Ħebron induna minn kliem ulied Ġakobb li ma kinux jemmnu kliemu, u s-sultan ta' Ħebron resaq eqreb lejn Ġakobb u qallu: "Nitolbok, sidi, biex tkun ċert li dawn is-slaten kollha ġew għandek b'termini ta' paċi, għax ma ġewx bl-irġiel kollha tagħhom, u lanqas ma ġabu l-armi tal-gwerra tagħhom magħhom, għax ġew ifittxu l-paċi mingħand sidi u wliedu.
43 U wlied Ġakobb wieġbu lis-sultan ta' Ħebron u qalulu: "Ibgħat għand dawn is-slaten kollha, u jekk tgħidilna l-verità, ħa jiġu kull wieħed wieħed quddiemna, u jekk jiġu għandna mingħajr armi, imbagħad inkunu nafu li qed ifittxu l-paċi mingħandna."
44 U Ġafija, is-sultan ta' Ħebron, bagħat wieħed mill-irġiel tiegħu għand is-slaten, u lkoll marru quddiem ulied Ġakobb, u mielu quddiemhom fl-art, u dawn is-slaten qagħdu bilqiegħda quddiem Ġakobb u wliedu, u kellmuhom u qalulhom,
45 Smajna kull ma għamilt lis-slaten tal-Amoriti bis-sejf tiegħek u b'driegħek b'saħħtu immens, tant li ħadd ma seta' jqum quddiemek, u konna nibżgħu minnek għall-fini ta' ħajjitna, li ma jiġrilnax bħalma ġralu lilhom.
46 Għalhekk ġejna għandek biex nagħmlu trattat ta' paċi bejnietna, u issa għalhekk ikkuntrattaw magħna patt ta' paċi u verità, li ma tindaħalx magħna, peress li aħna ma ndħalniex miegħek.
47 U wlied Ġakobb kienu jafu li tassew kienu ġew biex ifittxu l-paċi mingħandhom, u wlied Ġakobb semgħuhom, u għamlu patt magħhom.
48 U wlied Ġakobb ħalfu lilhom li ma kinux se jindaħlu magħhom, u s-slaten kollha tal-Kangħanin ħalfu wkoll lilhom, u wlied Ġakobb għamluhom tributarji minn dakinhar 'il quddiem.
49 U wara dan il-kaptani kollha ta' dawn is-slaten ġew ma' l-irġiel tagħhom quddiem Ġakobb, b'rigali f'idejhom għal Ġakobb u wliedu, u mielu quddiemu sa l-art.
50 U dawn is-slaten imbagħad ħeġġew lil ulied Ġakobb u talbuhom biex jirritornaw il-priża kollha li kienu ħadu mis-seba' bliet tal-Amoriti, u wlied Ġakobb għamlu hekk, u rritornaw dak kollu li kienu qabdu, in-nisa, iċ-ċkejknin, il-bhejjem u l-priża kollha li kienu ħadu, u bagħtuhom, u telqu kull wieħed lejn il-belt tiegħu.
51 U dawn is-slaten kollha reġgħu niżlu quddiem ulied Ġakobb, u bagħtulhom jew ġabulhom ħafna rigali f'dawk il-jiem, u wlied Ġakobb bagħtu lil dawn is-slaten u lill-irġiel tagħhom, u telqu bil-paċi minnhom lejn il-bliet tagħhom, u wlied Ġakobb ukoll irritornaw lejn darhom, lejn Sikem.
52 U kien hemm paċi minn dakinhar 'il quddiem bejn ulied Ġakobb u s-slaten tal-Kangħanin, sakemm ulied Iżrael ġew biex jirtu l-art ta' Kangħan.

KAPITLU 41

1 U fil-bidu tas-sena wlied Ġakobb telqu minn Sikem, u waslu Ħebron, għand missierhom Iżakk, u għammru hemm, imma l-merħliet u l-merħliet tagħhom kienu jirgħuhom kuljum f'Sikem, għax kien hemm f'dawk iż-żminijiet mergħa tajba u mimlija xaħam, u Ġakobb u wliedu u n-nies kollha tad-dar tagħhom kienu jgħammru fil-wied ta' Ħebron.
2 U kien f'dawk il-jiem, f'dik is-sena, li kienet il-mija u sitt sena tal-ħajja ta' Ġakobb, fl-għaxar sena minn meta Ġakobb ġie minn Padan-aram, li mietet Lea, mart Ġakobb; kellha wieħed u ħamsin sena meta mietet f'Ħebron.
3 U Ġakobb u wliedu difnuha fl-għar ta' l-għalqa ta' Makpela, li qiegħda f'Ħebron, li Abraham kien xtara mingħand ulied Ħet, bħala post tad-dfin għaliha.
4 U wlied Ġakobb għammru ma' missierhom fil-wied ta' Ħebron, u l-abitanti kollha tal-art kienu jafu s-saħħa tagħhom u l-fama tagħhom xterdet mal-art kollha.
5 U Ġużeppi bin Ġakobb, u ħuh Benjamin, ulied Rakel, mart Ġakobb, kienu għadhom żgħar f'dawk iż-żminijiet, u ma ħarġux ma' ħuthom matul il-battalji tagħhom fil-bliet kollha tal-Amurrin.
6 U meta Ġużeppi ra s-saħħa ta' ħutu, u l-kobor tagħhom, faħħarhom u faħħarhom, imma qies lilu nnifsu akbar minnhom, u faħħar lilu nnifsu 'l fuq minnhom; u Ġakobb, missieru, ħabbu wkoll aktar minn kull wieħed minn uliedu, għax kien iben xjuħitu, u minħabba l-imħabba tiegħu lejh, għamilha libsa ta' ħafna kuluri.
7 U meta Ġużeppi ra li missieru kien iħobbu aktar minn ħutu, kompla jgħolli rasu 'l fuq minn ħutu, u ġab lil missieru rapporti ħżiena dwarhom.

8 U wlied Ġakobb raw il-kondotta kollha ta' Ġużeppi magħhom, u li missierhom kien iħobbu aktar minn kulħadd minnhom, u bdew jobogħduh u ma setgħux ikellmuh bil-paċi l-jiem kollha.
9 U Ġużeppi kellu sbatax-il sena, u kien għadu jikber fuq ħutu, u kien qed jaħseb li jgħolli lilu nnifsu fuqhom.
10 Dak iż-żmien ħolom ħolma, u ġie għand ħutu u rrakkontalhom il-ħolma tiegħu, u qalilhom, "Ħlomt ħolma, u ara, ilkoll konna norbtu l-qatet fl-għalqa, u l-qatet tiegħi qamet u qagħdet mal-art u l-qatet tagħkom dawruha u mielu quddiemha.
11 U ħutu wieġbu u qalulu: "Xi tfisser din il-ħolma li ħlomt? Qed taħseb f'qalbek li ssaltan fuqna jew li taħkem fuqna?"
12 U xorta waħda ġie, u qal il-ħaġa lil missieru Ġakobb, u Ġakobb bies lil Ġużeppi meta sama' dawn il-kelmiet minn fommu, u Ġakobb bierek lil Ġużeppi.
13 U meta wlied Ġakobb raw li missierhom kien bierek lil Ġużeppi u kien bisu, u li kien iħobbu ħafna, bdew jgħiru għalih u aktar u aktar jobogħduh.
14 U wara dan Ġużeppi ħolom ħolma oħra u rrakkonta l-ħolma lil missieru fil-preżenza ta' ħutu, u Ġużeppi qal lil missieru u lil ħutu, "Araw, erġajt ħlomt ħolma, u ara, ix-xemx u l-qamar u l-ħdax-il kewkba nżilu quddiemi.
15 U missieru sama' kliem Ġużeppi u l-ħolma tiegħu, u meta ra li ħutu kienu jobogħdu lil Ġużeppi minħabba din il-ħaġa, Ġakobb għalhekk ċanfar lil Ġużeppi quddiem ħutu minħabba din il-ħaġa, u qallu: "Xi tfisser din il-ħolma li ħlomt, u dan il-kbir tiegħek innifsek quddiem ħutek li huma ikbar minnek?"
16 Timmaġina f'qalbek li jien u ommok u l-ħdax-il ħuk se niġu nmilu quddiemek, waqt li qed tgħid dawn l-affarijiet?
17 U ħutu kienu għajjurin għalih minħabba kliemu u l-ħolm tiegħu, u baqgħu jobogħduh, u Ġakobb żamm il-ħolm f'qalbu.
18 U wlied Ġakobb marru darba waħda biex jirgħu n-nagħaġ ta' missierhom f'Sikem, għax kienu għadhom rgħajja f'dawk iż-żminijiet; u waqt li wlied Ġakobb kienu dakinhar jirgħu f'Sikem damu, u ż-żmien tal-ġbir tal-bhejjem kien għadda, u ma kinux waslu.
19 U Ġakobb ra li wliedu kienu qed jittardjaw f'Sikem, u Ġakobb qal f'qalbu, "Forsi n-nies ta' Sikem qamu biex jiġġieldu kontrihom, u għalhekk damu jiġu llum."
20 U Ġakobb sejjaħ lil ibnu Ġużeppi u ordnalu u qallu: "Ara, ħutek qed jirgħu f'Sikem illum, u ara, għadhom ma ġewx lura; mur issa, mela, u ara fejn qegħdin, u ġibli l-aħbar dwar il-benesseri ta' ħutek u l-benesseri tal-merħla."
21 U Ġakobb bagħat lil ibnu Ġużeppi lejn il-wied ta' Ħebron, u Ġużeppi ġie għal ħutu f'Sikem, u ma setax isibhom, u Ġużeppi mar madwar l-għalqa li kienet ħdejn Sikem, biex jara fejn kienu daru ħutu, u tilef triqtu fid-deżert, u ma kienx jaf liema triq kellu jieħu.
22 U anġlu tal-Mulej sabu jiġġerra fit-triq lejn l-għalqa, u Ġużeppi qal lill-anġlu tal-Mulej: "Qed infittex lil ħuti; ma smajtx fejn qed jirgħu?" U l-anġlu tal-Mulej qal lil Ġużeppi: "Rajt lil ħutek jirgħu hawn, u smajthom jgħidu li kienu se jmorru jirgħu f'Dotan."
23 U Ġużeppi sema' leħen l-anġlu tal-Mulej, u mar għand ħutu f'Dotan u sabhom f'Dotan jirgħu l-merħla.
24 U Ġużeppi resaq lejn ħutu, u qabel ma resaq lejhom, huma kienu ddeċidew li joqtluh.
25 U Simegħon qal lil ħutu: "Araw, ir-raġel tal-ħolm ġej għandna llum, u issa għalhekk ejjew noqtluh u nitfgħuh f'wieħed mill-ħofor li hemm fid-deżert, u meta missieru jfittxu mingħandna, ngħidulu li xi bhima ħażina belgħetu."
26 U Ruben sama' kliem ħutu dwar Ġużeppi, u qalilhom, "M'għandkomx tagħmlu din il-ħaġa, għax kif nistgħu nħarsu 'l fuq lejn missierna Ġakobb? Itfgħuh f'din il-ħofra biex imut hemm, imma la tmiddux idejkom fuqu biex ixerrdu demmu; u Ruben qal dan sabiex jeħilsu minn idejhom, biex iġibuh lura għand missieru.
27 U meta Ġużeppi wasal għand ħutu qagħad bilqiegħda quddiemhom, u qamu fuqu u qabduh u darduh mal-art, u neżżgħulu l-libsa minn ħafna kuluri li kellu fuqu.
28 U qabduh u tefgħuh f'bir, u fil-bir ma kienx hemm ilma, imma sriep u skorpjuni. U Ġużeppi beża' mis-sriep u l-iskorpjuni li kienu fil-bir. U Ġużeppi għajjat b'leħen għoli, u l-Mulej ħeba s-sriep u l-iskorpjuni fil-ġnub tal-bir, u ma għamlu l-ebda ħsara lil Ġużeppi.
29 U Ġużeppi sejjaħ lil ħutu mill-bir, u qalilhom: "X'għamiltilkom, u f'xiex dnibt? Għaliex ma tibżgħux mill-Mulej dwari? M'iniex jien mill-għadam u l-laħam tagħkom, u mhuwiex Ġakobb missierkom, missieri? Għaliex qed tagħmluli din il-ħaġa llum, u kif se tkunu tistgħu tħarsu lejn missierna Ġakobb?"
30 U kompla jgħajjat u jsejjaħ lil ħutu mill-ħofra, u qal, O Ġuda, Simeon, u Levi, ħuti, erfgħuni mill-post tad-dlam li fih poġġejtuni, u ejjew illum biex turu ħniena għalija, intom ulied il-Mulej, u wlied Ġakobb missieri. U jekk dnibt magħkom, m'intomx intom ulied Abraham, Iżakk, u Ġakobb? Jekk raw xi orfni kellhom ħniena għalih, jew wieħed bil-ġuħ, tawh il-ħobż x'jiekol, jew wieħed bil-għatx, tawh l-ilma x'jixrob, jew wieħed għarwien, għattewh bil-ħwejjeġ!
31 U kif mela se żżomm lura l-ħniena tiegħek minn ħuk, għax jien tal-laħam u l-għadam tiegħek, u jekk dnibt magħkom, żgur li se tagħmlu dan minħabba missieri!
32 U Ġużeppi qal dawn il-kliem mill-bir, u ħutu ma setgħux jisimgħuh, lanqas ineħħu widnejhom għall-kliem ta' Ġużeppi, u Ġużeppi kien qed jibki u jibki fil-bir.
33 U Ġużeppi qal, "O li kieku missieri kien jaf, illum, l-att li għamluli ħuti, u l-kliem li qaluli llum."
34 U ħutu lkoll semgħu l-għajjat u l-biki tiegħu fil-bir, u ħutu marru u neħħew lilhom infushom mill-bir, sabiex ma jisimgħux l-għajjat ta' Ġużeppi u l-biki tiegħu fil-bir.

KAPITLU 42

1 U marru u qagħdu bilqiegħda fuq in-naħa l-oħra, madwar distanza ta' tir ta' pruwa, u qagħdu hemm biex jieklu l-ħobż, u waqt li kienu qed jieklu, bdew jikkonsultaw flimkien dwar x'se jagħmlu bih, jekk joqtluhx jew iġibuh lura għand missieru.
2 Huma kienu qed iżommu l-kunsill, meta refgħu għajnejhom, u raw, u ara, kien hemm grupp ta' Ismaeliti ġejjin mill-bogħod mit-triq ta' Gilead, niżlin lejn l-Eġittu.
3 U Ġuda qalilhom: "X'se jkun il-qligħ għalina jekk noqtlu lil ħuna? Forsi Alla jitlobna minnu. Dan hu l-parir li qed nipproponu dwaru, li għandkom tagħmlulu: Araw, din il-kotra ta' Ismaeliti nieżla lejn l-Eġittu,
4 Issa mela, ejjew neħilsuh f'idejnhom, u ħa ma nkunux fuqu idejna, għax huma jwassluh magħhom, u jintilef fost

in-nies tal-pajjiż, u aħna ma noqtluhx b'idejna stess." U l-proposta għoġbet lil ħutu u għamlu skont kelma Ġuda.
5 U waqt li kienu qed jitkellmu dwar din il-kwistjoni, u qabel ma l-ġemgħa tal-Ismaeliti resqet lejhom, seba' negozjanti minn Midjan għaddew minn ħdejhom, u hekk kif għaddew qabdu l-għatx, u refgħu għajnejhom u raw il-ħofra li fiha kien mitfugħ Ġużeppi, u ħarsu, u ara, kull speċi ta' għasfur kienet fuqu.
6 U dawn il-Midjaniti ġrew lejn il-bir biex jixorbu l-ilma, għax ħasbu li kien fih l-ilma, u malli resqu quddiem il-bir semgħu l-leħen ta' Ġużeppi jibki u jibki fil-bir, u ħarsu 'l isfel fil-bir, u raw u ara kien hemm żagħżugħ b'dehra sabiħa u b'faċċata tajba.
7 U sejħulu u qalulu, Min int u min ġabek hawn, u min poġġiek f'dan il-bir, fid-deżert? u lkoll għenu biex iqajmu lil Ġużeppi u ġibduh 'il barra, u tellgħuh mill-bir, u ħaduh u telqu fi vjaġġhom u għaddew minn ħdejn ħutu.
8 U dawn qalulhom: "Għaliex qed tagħmlu dan, li tieħdu l-qaddej tagħna minn għandna u titilqu? Żgur li poġġejna lil dan iż-żagħżugħ fil-ħofra għax irribella kontrina, u intom ġejtu u ġibtuh u ħadtuh 'il bogħod; issa mela agħtina lura l-qaddej tagħna."
9 U l-Midjanin wieġbu u qalu lil ulied Ġakobb: "Dan il-qaddej tagħkom, jew dan ir-raġel qed jaqdikom? Forsi intom ilkoll ilsiera tiegħu, għax hu iktar sabiħ u sabiħ minnkom ilkoll, u għaliex qed titkellmu lkoll bil-gideb magħna?"
10 Issa għalhekk m'aħniex se nisimgħu kliemkom, u lanqas ma nagħtu kaskom, għax sibna liż-żagħżugħ fil-ħofra fid-deżert, u ħadnieh; għalhekk se nibqgħu sejrin.
11 U wlied Ġakobb kollha resqu lejhom u qamu lejhom u qalulhom: "Agħtuna lura l-qaddej tagħna, u għaliex se tmutu lkoll b'xifer is-sejf?" U l-Midjanin għajtu kontrihom, u ġibdu x-xwabel tagħhom, u resqu biex jiġġieldu ma' wlied Ġakobb.
12 U ara, Simeon qam minn postu kontrihom, u qabeż mal-art u ġibed ix-xabla tiegħu u resaq lejn il-Midjaniti u għamel għajta tal-biża' quddiemhom, tant li l-għajjat tiegħu nstema' mill-bogħod, u l-art theżżet bl-għajjat ta' Simeon.
13 U l-Midjanin beżgħu minħabba Simeon u l-ħoss tal-għajjat tiegħu, u waqgħu wiċċhom fl-art, u beżgħu għall-aħħar.
14 U Simeon qalilhom: "Tassew jien Simeon, bin Ġakobb l-Ebrej, li flimkien ma' ħija biss qridt il-belt ta' Sikem u l-bliet tal-Amoriti; hekk jagħmel Alla miegħi, li kieku ħutkom kollha, in-nies ta' Midjan, u wkoll is-slaten ta' Kangħan, jiġu magħkom, ma jkunux jistgħu jiġġieldu kontrija."
15 Issa għalhekk agħtina lura ż-żagħżugħ li ħadt, biex ma nagħtix laħmek lill-għasafar tas-smewwiet u lill-bhejjem tal-art.
16 U l-Midjanin bdew jibżgħu iktar minn Simeon, u resqu lejn ulied Ġakobb bit-terrur u l-biża', u bi kliem patetiku, u qalulhom,
17 Żgur li int għedt li ż-żagħżugħ hu l-qaddej tiegħek, u li hu rribella kontrik, u għalhekk poġġejtu fil-ħofra; x'se tagħmel allura b'qaddej li jirribella kontra sidu? Issa għalhekk bigħhu lilna, u aħna nagħtuk dak kollu li teħtieġ għalih; u l-Mulej kien kuntent li jagħmel dan sabiex ulied Ġakobb ma joqtlux lil ħuhom.
18 U l-Midjaniti raw li Ġużeppi kien ta' dehra sabiħa u b'wiċċu mimli wiċċ; xtaquh f'qalbhom u kienu ħerqana biex jixtruh mingħand ħutu.
19 U wlied Ġakobb semgħu lill-Midjaniti u biegħu lil ħuhom Ġużeppi lilhom għal għoxrin biċċa tal-fidda, u ħuhom Ruben ma kienx magħhom, u l-Midjaniti ħadu lil Ġużeppi u komplew il-vjaġġ tagħhom lejn Gilead.
20 Kienu sejrin fit-triq, u l-Midjanin nidmu minn dak li kienu għamlu, billi xtraw liż-żagħżugħ, u wieħed qal lill-ieħor, "X'inhi din il-ħaġa li għamilna, billi ħadna lil dan iż-żagħżugħ mingħand l-Ebrej, li hu sabiħ u b'wiċċu mimli wiċċ."
21 Forsi dan iż-żagħżugħ insteraq minn art l-Ebrej, u għaliex mela għamilna dan? U jekk jiġi mfittxija u misjuba f'idejna mmutu minħabba fih.
22 Issa żgur li rġiel qalbiena u setgħana bigħuhulna, is-saħħa ta' wieħed li rajtu llum; forsi serquh minn artu bil-qawwa tagħhom u bid-driegħ qawwi tagħhom, u għalhekk bigħuhulna għall-valur żgħir li tajniehom.
23 U waqt li kienu qed jitkellmu flimkien, ħarsu, u ara l-grupp ta' Ismaeliti li kien ġej għall-ewwel, u li wlied Ġakobb raw, kien qed javvanza lejn il-Midjanin, u l-Midjanin qalu lil xulxin, Ejjew inbigħu lil dan iż-żagħżugħ lill-grupp ta' Ismaeliti li ġej lejna, u nieħdu għalih il-ftit li tajna għalih, u ninħelsu mill-ħażen tiegħu.
24 U hekk għamlu, u waslu għand l-Iżmaeliti, u l-Midjaniti biegħu lil Ġużeppi lill-Iżmaeliti għal għoxrin biċċa tal-fidda li kienu taw għalih lil ħutu.
25 U l-Midjanin telqu fi triqthom lejn Gilegħad, u l-Ismaeliti ħadu lil Ġużeppi u ħallewh jirkab fuq wieħed mill-iġmla, u wassluh lejn l-Eġittu.
26 U Ġużeppi sema' li l-Ismaeliti kienu sejrin lejn l-Eġittu, u Ġużeppi lmenta u beka għal din il-ħaġa li kellu jkun daqshekk 'il bogħod minn art Kangħan, minn missieru, u beka b'imrar waqt li kien rikeb fuq il-ġemel, u wieħed mill-irġiel tagħhom lemħu, u ġagħlu jinżel mill-ġemel u jimxi bil-mixi, u minkejja dan Ġużeppi kompla jibki u jibki, u qal, O missieri, missieri.
27 U wieħed mill-Iżmaeliti qam u ta daqqa lil Ġużeppi fuq ħaddejh, u xorta baqa' jibki; u Ġużeppi kien għajjien fit-triq, u ma setax ikompli minħabba l-imrar ta' ruħu, u lkoll sawtuh u għajjruh fit-triq, u beżżgħuh sabiex jieqaf jibki.
28 U l-Mulej ra l-ambizzjoni ta' Ġużeppi u l-inkwiet tiegħu, u l-Mulej niżżel fuq dawk l-irġiel dlam u konfużjoni, u id kull min laqtu nixfet.
29 U qalu lil xulxin, "X'inhi din il-ħaġa li għamlilna Alla fit-triq? U ma kinux jafu li dan ġralhom minħabba Ġużeppi." U l-irġiel komplew fit-triq, u għaddew mit-triq ta' Efrata fejn kienet midfuna Rakel.
30 U Ġużeppi wasal ħdejn il-qabar ta' ommu, u Ġużeppi ħaffef u ġera lejn il-qabar ta' ommu, u nxteħet fuq il-qabar u beka.
31 U Ġużeppi għajjat b'leħen għoli fuq il-qabar ta' ommu, u qal, "O ommi, ommi, int li wellidtni, stenna issa, u qum u ara lil ibnek, kif inbiegħ bħala lsir, u ħadd ma jħenn għalih."
32 Qum u ara lil ibnek, ibki miegħi minħabba t-tbatijiet tiegħi, u ara qalb ħuti.
33 Qajjem lil ommi, qom, qom mill-irqad tiegħek għalija, u immira l-battalji tiegħek kontra ħuti. O kif neżżgħuni mill-libsa tiegħi, u begħuni diġà darbtejn bħala lsir, u firduni minn missieri, u m'hemm ħadd li jħossni.

34 Qum u poġġi l-kawża tiegħek kontrihom quddiem Alla, u ara lil min Alla se jiġġustifika fil-ġudizzju, u lil min se jikkundanna.
35 Qum, ommi, qum, stenna mill-irqad tiegħek u ara lil missieri kif ruħu miegħi llum, u farrġu u serħlu qalbu.
36 U Ġużeppi kompla jgħid dawn il-kelmiet, u Ġużeppi għajjat b'leħen għoli u beka b'imrar fuq il-qabar ta' ommu; u waqaf jitkellem, u mill-imrar ta' qalbu sieket bħal ġebla fuq il-qabar.
37 U Ġużeppi sama' leħen ikellmu minn taħt l-art, li wieġeb b'qalb imrar, u b'leħen ta' biki u talb b'dawn il-kelmiet:
38 Ibni, ibni Ġużeppi, smajt il-leħen tal-biki tiegħek u l-leħen tal-lament tiegħek; rajt id-dmugħ tiegħek; naf it-tbatijiet tiegħek, ibni, u dan iweġġagħni minħabba fik, u niket kbir żdied man-niket tiegħi.
39 Issa mela ibni, Ġużeppi ibni, ittama fil-Mulej, u stenna fih u tibżax, għax il-Mulej qiegħed miegħek, hu jeħilsek minn kull inkwiet.
40 Qum ibni, mur l-Eġittu mas-sidien tiegħek, u tibżax, għax il-Mulej hu miegħek, ibni." U kompliet tgħid bħal dawn il-kliem lil Ġużeppi, u baqgħet siekta.
41 U Ġużeppi sema' dan, u stagħġeb ħafna b'dan, u kompla jibki; u wara dan wieħed mill-Ismaeliti lemħu jibki u jibki fuq il-qabar, u r-rabja tiegħu xegħlet kontrih, u keċċieh minn hemm, u laqtu u misħutu.
42 U Ġużeppi qal lill-irġiel: "Jalla nsib grazzja f'għajnejkom u tieħduni lura lejn dar missieri, u hu jagħtikom ħafna għana."
43 U huma wieġbuh u qalulu: "M'intix ilsir, u fejn hu missierek? Kieku kellek missier, ma kontx diġà tinbiegħ darbtejn bħala lsir għal valur daqshekk żgħir; u r-rabja tagħhom baqgħet titqanqal kontrih, u komplew jolqtuh u jikkastigawh, u Ġużeppi beka b'imrar.
44 U l-Mulej ra t-tbatija ta' Ġużeppi, u l-Mulej reġa' laqat lil dawn l-irġiel, u kastighom, u l-Mulej ġiegħel lid-dlam jgħattihom fuq l-art, u s-sajjetti leħħew u r-ragħad għajjat, u l-art theżżet mal-leħen tar-ragħad u tar-riħ qawwi, u l-irġiel kienu mbeżżgħin u ma kinux jafu fejn kellhom imorru.
45 U l-bhejjem u l-iġmla waqfu, u huma mexxewhom, imma ma ridux imorru, huma ħabtuhom, u nxteħtu mal-art; u l-irġiel qalu lil xulxin, "X'inhu dan li għamlilna Alla? X'inhuma n-nuqqasijiet tagħna, u x'inhuma dnubietna li ġralna din il-ħaġa b'dan il-mod?"
46 U wieħed minnhom wieġeb u qalilhom, Forsi minħabba d-dnub li għamilna lil dan il-qaddej ġralna din il-ħaġa llum; issa għalhekk itolbuh bil-qawwa biex jaħfrilna, u mbagħad inkunu nafu minħabba min ġralna dan il-ħażen, u jekk Alla jkollu ħniena għalina, allura nkunu nafu li dan kollu jiġi fuqna minħabba d-dnub li għamilna lil dan il-qaddej.
47 U l-irġiel għamlu hekk, u talbu lil Ġużeppi u insistew miegħu biex jaħfrilhom; u qalulu, "Dnibna kontra l-Mulej u kontra tiegħek, issa għalhekk ħu gost titlob lil Alla tiegħek biex ineħħi din il-mewt minn fostna, għax dnibna kontra tiegħu."
48 U Ġużeppi għamel skont kliemhom, u l-Mulej sema' lil Ġużeppi, u l-Mulej neħħa l-kastig li kien ikkaġuna lil dawk l-irġiel minħabba Ġużeppi, u l-bhejjem qamu mill-art u huma mexxiehom, u huma komplew, u t-tempesta qalila kkalmat u l-art trankwillizzat, u l-irġiel komplew il-vjaġġ tagħhom biex jinżlu l-Eġittu, u l-irġiel kienu jafu li dan il-ħażen kien laqathom minħabba Ġużeppi.
49 U qalu lil xulxin, Ara, nafu li kien minħabba t-tbatija tiegħu li ġralna dan il-ħażen; issa mela għaliex għandna nġibu din il-mewt fuq ruħna? Ejjew niddiskutu x'għandna nagħmlu lil dan l-ilsir.
50 U wieħed wieġeb u qal, Żgur li hu qalilna biex inġibuh lura għand missieru; issa għalhekk ejjew, ħa nieħduh lura u mmorru fil-post li jgħidilna, u nieħdu mingħand il-familja tiegħu l-prezz li tajna għalih u mbagħad nitilqu.
51 U wieħed wieġeb mill-ġdid u qal, Ara, dan il-parir huwa tajjeb ħafna, imma ma nistgħux nagħmlu dan għax it-triq hija 'l bogħod ħafna minna, u ma nistgħux noħorġu mit-triq tagħna.
52 U wieħed ieħor wieġeb u qalilhom: "Dan hu l-parir li għandu jiġi adottat, mhux se nitbiegħdu minnu; araw, illum sejrin l-Eġittu, u meta nkunu wasalna l-Eġittu, se nbigħuh hemm bi prezz għoli, u se ninħelsu mill-ħażen tiegħu."
53 U din il-ħaġa għoġbet lill-irġiel u għamlu hekk, u komplew il-vjaġġ tagħhom lejn l-Eġittu ma' Ġużeppi.

KAPITLU 43

1 U meta wlied Ġakobb biegħu lil ħuhom Ġużeppi lill-Midjanit, qlubhom intlaqtu minħabba fih, u nidmu minn għemilhom, u fittxewh biex iġibu lura, imma ma setgħux isibuh.
2 U Ruben irritorna lejn il-bir li fih kien tpoġġa Ġużeppi, sabiex jerfgħu 'l barra, u jrodduh lura lil missieru, u Ruben baqa' wieqaf ħdejn il-bir, u ma sema' kelma, u sejjaħ lil Ġużeppi! Ġużeppi! u ħadd ma wieġeb jew lissen kelma.
3 U Reuben qal, "Ġużeppi miet bil-biża', jew xi serp ikkawżalu mewtu; u Reuben niżel fil-bir, u fittex lil Ġużeppi u ma setax isibu fil-bir, u reġa' ħareġ."
4 U Ruben qatta' ħwejġu u qal, "It-tifel mhuwiex hemm, u kif se nirranġa ma' missieri dwaru jekk ikun mejjet?" U mar għand ħutu u sabhom imnikktin minħabba Ġużeppi, u qed jikkonsultaw flimkien dwar kif se jirrikonċiljaw ma' missierhom dwaru, u Ruben qal lil ħutu, "Wasalt ħdejn il-bir u ara, Ġużeppi ma kienx hemm, x'se ngħidu lil missierna, għax missieri se jfittex biss liż-żagħżugħ mingħandi."
5 U ħutu wieġbu u qalulu: "Hekk u hekk għamilna, u qlubna mbagħad ħakmitna minħabba dan l-att, u issa qegħdin bilqiegħda biex infittxu pretest kif se nirrikonċiljaw lil missierna miegħu."
6 U Reuben qalilhom: "X'inhu dan li għamiltu biex niżżlu x-xagħar griż ta' missierna bin-niket lejn il-qabar? Mhijiex tajba l-ħaġa li għamiltu."
7 U Ruben qagħad magħhom, u lkoll qamu u ħalfu lil xulxin li ma jgħidux din il-ħaġa lil Ġakobb, u lkoll qalu, "Lir-raġel li jgħid dan lil missierna jew lil daru, jew li jirrapporta dan lil xi ħadd minn ulied l-art, aħna lkoll inqumu kontrih u noqtluh bis-sejf."
8 U wlied Ġakobb beżgħu minn xulxin f'din il-kwistjoni, miż-żgħir sal-kbir, u ħadd ma lissen kelma, u ħbew il-ħaġa f'qalbhom.
9 U wara qagħdu bilqiegħda biex jiddeċiedu u jivvintaw xi ħaġa x'jgħidu lil missierhom Ġakobb dwar dawn l-affarijiet kollha.

10 U Issakar qalilhom: “Hawn hu parir għalikom, jekk jidhirkom tajjeb f’għajnejkom li tagħmlu din il-ħaġa, ħudu l-libsa li hi ta’ Ġużeppi u qattgħuha, u oqtol gidi u għaddasu fid-demm tiegħu.”
11 U ibgħatuha għand missierna u meta jarah jgħid li xi bhima ħażina kielitu, għalhekk aqsmu l-kowt tiegħu u araw, demmu se jkun fuq il-kowt tiegħu, u billi tagħmlu dan aħna se nkunu ħielsa mit-tgergir ta’ missierna.
12 U l-parir ta’ Issakar għoġobhom, u semgħuh u għamlu skont il-kelma ta’ Issakar li kien tahom il-parir.
13 U malajr ħadu l-libsa ta’ Ġużeppi u qattgħuha, u qatlu gidi mill-mogħoż u xarrbu l-libsa fid-demm tal-gidi, u mbagħad għaffġuha fit-trab, u bagħtu l-libsa lil missierhom Ġakobb permezz ta’ Naftali, u ordnawlu jgħid dan il-kliem:
14 Konna ġbarna l-bhejjem u konna wasalna sat-triq ta’ Sikem u iktar ’il bogħod, meta sibna din il-libsa fit-triq fix-xagħri mgħaddsa fid-demm u fit-trab; issa mela kun af jekk hijiex il-libsa ta’ ibnek jew le.
15 U Naftali mar u ġie għand missieru u dan tah il-libsa, u qallu l-kliem kollu li kienu ordnawlu ħutu.
16 U Ġakobb ra l-libsa ta’ Ġużeppi u għarafha u waqa’ wiċċu mal-art, u baqa’ wieqaf bħal ġebla, u wara qam u għajjat b’leħen għoli u jibki u qal, “Din hija l-libsa ta’ ibni Ġużeppi!”
17 U Ġakobb malajr bagħat wieħed mill-qaddejja tiegħu għand uliedu, li mar għandhom u sabhom ġejjin fit-triq bin-nagħaġ.
18 U wlied Ġakobb marru għand missierhom għall-ħabta ta’ filgħaxija, u ara, ħwejjiġhom kienu mqattgħin u t-trab kien fuq rashom, u sabu lil missierhom jibki u jibki b’leħen għoli.
19 U Ġakobb qal lil uliedu: “Għiduli tassew x’ħażen ġibtu fuqi f’daqqa waħda llum?” U huma wieġbu lil missierhom Ġakobb u qalulu: “Konna ġejjin illum wara li nġabret in-nagħaġ, u wasalna sal-belt ta’ Sikem mit-triq fid-dežert, u sibna din il-libsa mimlija bid-demm mal-art, u rrealizzajna dan u bgħatna għandek jekk tista’ tkun taf.
20 U Ġakobb sama’ kliem uliedu u għajjat b’leħen għoli, u qal, “Din hija l-libsa ta’ ibni, bhima ħażina kielitu; Ġużeppi mqatta’ biċċiet, għax bgħattu llum biex jara jekk hux tajjeb miegħek u jekk hux tajjeb man-nagħaġ u biex iġibli aħbar mingħandek, u telaq kif ordnajtlu, u dan ġralu llum waqt li ħsibt li ibni kien miegħek.
21 U wlied Ġakobb wieġbu u qalu: “Ma ġiex għandna, u lanqas ma rajnieh minn meta tlaqna minn ħdejk s’issa.”
22 U meta Ġakobb sema’ kliemhom reġa’ għajjat b’leħen għoli, u qam u qatta’ ħwejġu, u libes xkora fuq ġenbejh, u beka b’imrar u bkexkex u għolla leħnu jibki u għajjat u qal dawn il-kliem,
23 Ġużeppi ibni, O ibni Ġużeppi, bgħattek illum għall-ġid ta’ ħutek, u ara int ġejt imqatta’ f’biċċiet; minn idi ġara dan lil ibni.
24 Jiddispjaċini għalik Ġużeppi ibni, jiddispjaċini għalik; kemm kont ħelu għalija f’ħajti, u issa kemm hi morra għalija mewtek.
25 0 li kont mit minflokok Ġużeppi ibni, għax inħossni mnikket ħafna għalik ibni, ibni, ibni. Ġużeppi ibni, fejn int, u fejn ġejt miġbud? Qum, qum minn postek, u ejja u ara n-niket tiegħi għalik, ibni Ġużeppi.
26 Ejja issa u għodd id-dmugħ li qed igelgel minn għajnejja ma’ ħaddejja, u ġibhom quddiem il-Mulej, ħalli l-korla tiegħu titbiegħed minni.
27 0 Ġużeppi ibni, kif waqajt, taħt id wieħed li ħadd ma waqa’ minnu mill-bidu tad-dinja sal-lum; għax int ġejt maqtul minn daqqa ta’ għadu, ikkaġunat bil-krudeltà, imma żgur naf li dan ġralek, minħabba l-kotra ta’ dnubieti.
28 Qum issa u ara kemm hu morr l-inkwiet tiegħi għalik ibni, għalkemm ma rabbejtekx, lanqas sawwartek, u lanqas tajtek nifs u ruħ, imma kien Alla li sawwartek u bena għadmek u kessiehom bil-laħam, u nefaħ f’imnifsejk in-nifs tal-ħajja, u mbagħad tani.
29 Issa tassew Alla li tani, ħadek mingħandi, u dan ġralek
30 U Ġakobb kompla jitkellem bħal dawn il-kliem dwar Ġużeppi, u beka b’imrar; waqa’ mal-art u sikket.
31 U wlied Ġakobb kollha raw it-tbatija ta’ missierhom, nidmu minn dak li kienu għamlu, u huma wkoll bkew b’imrar kbir.
32 U Ġuda qam u refa’ ras missieru mill-art, u poġġieha fuq ħoġorlu, u mesħet id-dmugħ ta’ missieru minn fuq ħaddejh, u Ġuda beka biki kbir ħafna, waqt li ras missieru kienet mimduda fuq ħoġorlu, wieqfa bħal ġebla.
33 U wlied Ġakobb raw it-tbatija ta’ missierhom, u għollew leħinhom u komplew jibku, u Ġakobb kien għadu mimdud mal-art wieqfa bħal ġebla.
34 U wliedu kollha u l-qaddejja tiegħu u wlied il-qaddej tiegħu qamu u waqfu madwaru biex ifarrġuh, imma hu rrifjuta li jitfarraġ.
35 U d-dar kollha ta’ Ġakobb qamet u bkejt b’luttu kbir minħabba Ġużeppi u t-tbatija ta’ missierhom, u l-aħbar laħqet lil Iżakk, bin Abraham, missier Ġakobb, u beka b’imrar minħabba Ġużeppi, hu u d-dar kollha tiegħu, u telaq mill-post fejn kien jgħammar f’Ħebron, u l-irġiel tiegħu miegħu, u farraġ lil Ġakobb ibnu, u hu rrifjuta li jitfarraġ.
36 U wara dan, Ġakobb qam mill-art, bid-dmugħ nieżel ma’ ħaddejh, u qal lil uliedu, Qumu u ħudu x-xwabel u l-pruwi tagħkom, u oħorġu fir-raba’, u fittxu jekk tistgħux issibu l-ġisem ta’ ibni u ġġibu għandi biex nidfnu.
37 Fittex ukoll, nitolbok, fost il-bhejjem u kaċċahom, u dak li jiġi l-ewwel qabel ma taqbad u ġibu għandi, forsi l-Mulej illum iħoss it-tbatija tiegħi, u jħejji quddiemek dak li qatta’ lil ibni f’biċċiet, u ġibu għandi, u jien nagħmel vendetta għall-kawża ta’ ibni.
38 U wliedu għamlu kif kien ordnalhom missierhom, u qamu kmieni filgħodu, u kull wieħed ħa x-xabla u l-pruwa tiegħu f’idu, u ħarġu fir-raba’ biex jikkaċċjaw il-bhejjem.
39 U Ġakobb kien għadu jibki b’leħen għoli u jibki, jimxi ’l hemm u ’l hawn fid-dar, u jħabbat idejh flimkien, u jgħid: “Ġużeppi ibni, Ġużeppi ibni!”
40 U wlied Ġakobb marru fid-dežert biex jaħtfu l-bhejjem, u ara lupu ġie lejhom, u qabduh, u ġabuh għand missierhom, u qalulu, Dan huwa l-ewwel wieħed li sibna, u ġibnieh għandek kif ordnajtna, u l-katavru ta’ ibnek ma stajniex insibuh.
41 U Ġakobb ħa l-bhima minn idejn uliedu, u għajjat b’leħen għoli u jibki, waqt li żamm il-bhima f’idu, u kellem lill-bhima b’qalb imrar, “Għaliex belgħt lil ibni Ġużeppi, u kif ma bżajtx minn Alla ta’ l-art, jew mill-inkwiet tiegħi għal ibni Ġużeppi?”

42 U int kilt lil ibni għalxejn, għax ma wettaq l-ebda vjolenza, u b'hekk għamiltni ħati minħabba fih, għalhekk Alla se jitlob lura lil dak li hu ppersegwitat.
43 U l-Mulej fetaħ ħalq il-bhima biex ifarraġ lil Ġakobb bi kliemha, u din wieġbet lil Ġakobb u qaltlu dawn il-kliem,
44 Daqs kemm hu ħaj Alla li ħalaqna fid-dinja, u daqs kemm hi ħajja ruħek, sidi, jien ma rajtx lil ibnek, u lanqas ma qsamtu biċċiet, imma minn art imbiegħda ġejt ukoll infittex lil ibni li telaq minn ħdejja llum, u ma nafx jekk hux ħaj jew mejjet.
45 U llum ġejt fl-għalqa biex infittex lil ibni, u wliedek sabuni, u qabduni u żiedu n-niket tiegħi, u llum ġabuni quddiemek, u issa għedtlek kliemi kollu.
46 U issa mela, O bin il-bniedem, jien f'idejk, u agħmel minni llum kif jidhirlek tajjeb f'għajnejk, imma bil-ħajja ta' Alla li ħalaqni, ma rajtx lil ibnek, u lanqas qattajtu f'biċċiet, u lanqas laħam tal-bniedem ma daħal f'ħalqi l-jiem kollha ta' ħajti.
47 U meta Ġakobb sema' kliem il-bhima stagħġeb ħafna, u bagħat il-bhima minn idu, u hi telqet fi triqitha.
48 U Ġakobb baqa' jibki u jibki għal Ġużeppi jum wara jum, u baqa' jitnikket għal ibnu għal ħafna jiem.

KAPITLU 44

1 U wlied Ismael li kienu xtraw lil Ġużeppi mingħand il-Midjanit, li kienu xtrawh mingħand ħutu, marru l-Eġittu ma' Ġużeppi, u waslu fit-truf tal-Eġittu, u meta waslu qrib l-Eġittu, iltaqgħu ma' erbat irġiel minn ulied Medan, bin Abraham, li kienu ħarġu mill-art tal-Eġittu fi vjaġġhom.
2 U l-Ismaeliti qalulhom, "Tixtiequ tixtru lil dan l-ilsir mingħandna?" u huma qalu, "Agħtuhulna." U huma taw lil Ġużeppi f'idejhom, u rawh, li kien żagħżugħ sabiħ ħafna u xtrawh għal għoxrin xekel.
3 U l-Ismaeliti komplew il-vjaġġ tagħhom lejn l-Eġittu u l-Medanim ukoll irritornaw lejn l-Eġittu dakinhar, u l-Medanim qalu lil xulxin, Ara, smajna li Potifar, uffiċjal tal-Fargħun, kaptan tal-gwardja, qed ifittex qaddej tajjeb li joqgħod quddiemu biex jaqdih, u biex jagħmlu indokratur fuq daru u dak kollu li għandu.
4 Issa mela ejjew inbigħuhulu għal dak li nixtiequ, jekk ikun jista' jagħtina dak li neħtieġu għalih.
5 U dawn il-Medanin marru u ġew għand id-dar ta' Potifar, u qalulu: "Smajna li qed tfittex qaddej tajjeb biex jaqdik. Ara, għandna qaddej li se jogħġbok, jekk tista' tagħtina dak li nixtiqu, u aħna nbigħuhulek."
6 U Potifar qal, "Ġibu quddiemi, u narah, u jekk jogħġobni nagħtikom dak li teħtieġu."
7 U l-Medanim marru u ġabu lil Ġużeppi u qegħduh quddiem Potifar, u hu rah, u għoġbu ħafna, u Potifar qalilhom, Għiduli x'teħtieġu għal dan iż-żagħżugħ?
8 U huma wieġbu: "Erba' mitt biċċa tal-fidda nixtiequh." U Potifar qal: "Nagħtihielek jekk iġġibli r-rekord tal-bejgħ tiegħu, u tgħidli l-istorja tiegħu, għax forsi nsteraq, għax dan iż-żagħżugħ la hu skjav u lanqas bin skjav, imma qed nosserva fih id-dehra ta' persuna tajba u gustuża."
9 U l-Medanim marru u ġabu għandu l-Ismaeliti li kienu biegħuh lilhom, u qalulu, u qalulu, Hu lsir u aħna biegħnieh lilhom.
10 U Potifar sama' kliem l-Ismaeliti meta ta l-fidda lill-Medanim, u l-Medanim ħadu l-fidda u telqu fi vjaġġhom, u l-Ismaeliti wkoll irritornaw lejn darhom.
11 U Potifar ħa lil Ġużeppi u ħadhu f'daru biex jaqdih, u Ġużeppi sab favur f'għajnejn Potifar, u dan poġġa l-fiduċja fih, u għamlu indokratur tad-dar tiegħu, u kulma kien tiegħu tah f'idu.
12 U l-Mulej kien ma' Ġużeppi u sar raġel prosperuż, u l-Mulej bierek id-dar ta' Potifar minħabba Ġużeppi.
13 U Potifar ħalla kulma kellu f'idejn Ġużeppi, u Ġużeppi kien wieħed li kien iġiegħel l-affarijiet jidħlu u joħorġu, u kollox kien regolat bix-xewqa tiegħu fid-dar ta' Potifar.
14 U Ġużeppi kellu tmintax-il sena, żagħżugħ b'għajnejn sbieħ u b'dehra sabiħa, u ma kienx hemm bħalu fl-art kollha ta' l-Eġittu.
15 Dak iż-żmien, waqt li kien fid-dar ta' sidu, jidħol u joħroġ mid-dar u jaqdi lil sidu, Żelika, mart sidu, refgħet għajnejha lejn Ġużeppi u ħarset lejh, u ara, kien żagħżugħ sabiħ u b'wiċċ imdejjaq.
16 U hi xtaqet is-sbuħija tiegħu f'qalbha, u ruħha kienet iffissata fuq Ġużeppi, u kienet tħajjarlu jum wara jum, u Żelika pperswadiet lil Ġużeppi kuljum, imma Ġużeppi ma refax għajnejh biex jara lil mart sidu.
17 U Żelika qaltlu, "Kemm huma sbieħ id-dehra u l-għamla tiegħek, tassew ħarist lejn il-qaddejja kollha, u qatt ma rajt qaddejja daqshekk sabiħa daqsek; u Ġużeppi wieġeb lilha, "Żgur li dak li ħalaqni f'ġuf ommi ħalaq il-bnedmin kollha."
18 U qaltlu, "Kemm huma sbieħ għajnejk, li bihom għamilthom jidhru sbieħ l-abitanti kollha tal-Eġittu, irġiel u nisa; u hu qalilha, "Kemm huma sbieħ waqt li aħna għadna ħajjin, imma kieku tarahom fil-qabar, żgur li titbiegħed minnhom."
19 U qaltlu: "Kemm huma sbieħ u pjaċevoli l-kliem kollu tiegħek; jekk jogħġbok, ħu l-arpa li qiegħda fid-dar, u doqq b'idejk u ħalli nisimgħu kliemek."
20 U qalilha, "Kemm huma sbieħ u pjaċevoli kliemi meta nfaħħar lil Alla tiegħi u l-glorja tiegħu; u hi qaltlu, "Kemm hu sabiħ xagħrek! Ara l-moxt tad-deheb li hemm fid-dar. Ħudu, jekk jogħġbok, u daħħal xagħrek f'xulxin."
21 U qalilha: "Kemm se ddum tgħid dan il-kliem? Tieqaf tgħidli dan il-kliem, u qum u ħu ħsieb l-affarijiet tad-dar tiegħek."
22 U hi qaltlu, "M'hemm ħadd f'dari, u m'hemm xejn x'nagħti kas ħlief ta' kliemek u ta' xewqatek; iżda minkejja dan kollu, ma setgħetx iġġib lil Ġużeppi għandha, u lanqas hu ma poġġa għajnejh fuqha, imma dawwar għajnejh 'l isfel lejn l-art."
23 U Żelika xtaqet lil Ġużeppi f'qalbha, li jimtedd magħha, u fil-ħin li Ġużeppi kien bilqiegħda fid-dar jagħmel xogħlu, Żelika ġiet u qagħdet quddiemu, u hija ġibditu kuljum bid-diskors tagħha biex jimtedd magħha, jew biex qatt iħares lejha, imma Ġużeppi ma semax minnha.
24 U hi qaltlu: "Jekk ma tagħmilx skont kliemi, se nkastigak bil-mewt, u npoġġi fuqek madmad tal-ħadid."
25 U Ġużeppi qalilha, Żgur li Alla li ħalaq il-bniedem iħoll il-ktajjen tal-priġunieri, u hu li jeħlisni mill-ħabs tiegħek u mill-ġudizzju tiegħek.
26 U meta ma setgħetx tipperswadih, biex tipperswadih, u ruħha baqgħet iffissata fuqu, ix-xewqa tagħha tefgħetha f'marda kbira.

27 U n-nisa kollha ta' l-Eġittu ġew iżuruha, u qalulha: "Għaliex tinsab f'dan l-istat ħażin? Int li ma tonqos xejn; żgur li żewġek hu prinċep kbir u stmat f'għajnejn is-sultan, għandu tonqoslek xi ħaġa minn dak li tixtieq qalbek?"
28 U Żelika wieġbethom u qalet: "Illum se jsir magħruf lilkom minn fejn ġej dan id-diżordni li fih rajtuni, u ordnat lill-qaddejja tagħha biex iħejju l-ikel għan-nisa kollha, u għamlitilhom ikla, u n-nisa kollha kielu fid-dar ta' Żelika.
29 U tathom skieken biex iqaxxru ċ-ċitru ħalli jikluh, u ordnatilhom li jilbsu lil Ġużeppi ħwejjeġ għaljin, u li jidher quddiemhom, u Ġużeppi ġie quddiem għajnejhom u n-nisa kollha ħarsu lejn Ġużeppi, u ma setgħux iwarrbu għajnejhom minn fuqu, u lkoll qatgħu idejhom bis-skieken li kellhom f'idejhom, u ċ-ċitru kollu li kien f'idejhom kien mimli demm.
30 U ma kinux jafu x'kienu għamlu imma baqgħu jħarsu lejn is-sbuħija ta' Ġużeppi, u ma dawrux għajnejhom minnu.
31 U Żelika rat x'kienu għamlu, u qaltilhom: "X'inhu dan ix-xogħol li għamiltu? Ara, tajtkom iċ-ċitroni biex tieklu u intom ilkoll qtajtu idejkom."
32 U n-nisa kollha raw idejhom, u ara kienu mimlijin demm, u demmhom niżel fuq ħwejjiġhom, u qalulha, Dan il-qaddej f'darek għelibna, u ma stajniex indawru għajnejna minnu minħabba s-sbuħija tiegħu.
33 U hi qaltilhom, Żgur li dan ġralkom fil-mument li ħarist lejh, u ma stajtux iżżommu lura minnu; kif nista' nżomm lura meta hu dejjem f'dari, u narah jum wara jum jidħol u joħroġ minn dari? Kif nista' nżomm lura milli niddgħajjef jew saħansitra milli mmut minħabba f'dan?
34 U qalulha, il-kliem huwa veru, għax min jista' jara din il-forma sabiħa fid-dar u jżomm lura minnu, u mhuwiex hu l-iskjav u l-qaddej tiegħek f'darek, u għaliex ma tgħidlux dak li hemm f'qalbek, u tħalli ruħek tintilef minħabba din il-ħaġa?
35 U hi qaltilhom, Jiena kuljum qed nipprova nipperswadih, u hu mhux se jaqbel max-xewqat tiegħi, u wegħedtlu kull ma hu tajjeb, iżda madankollu ma stajt niltaqa' ma' ebda ritorn mingħandu; għalhekk jien fi stat li sejjer għall-agħar kif taraw.
36 U Żelika mardet ħafna minħabba x-xewqa tagħha għal Ġużeppi, u kienet imdejqa bl-imħabba minħabba fih, u n-nies kollha tad-dar ta' Żelika u żewġha ma kienu jafu xejn dwar din il-kwistjoni, li Żelika kienet marida minħabba l-imħabba tagħha għal Ġużeppi.
37 U n-nies kollha ta' darha staqsewha u qalulha: "Għaliex int marida u mdejqa, u ma jonqosk xejn?" U hi weġbithom: "Ma nafx din il-ħaġa li kuljum qed tiżdied fuqi."
38 U n-nisa kollha u l-ħbieb tagħha kienu jiġu jarawha kuljum, u kienu jitkellmu magħha, u hi qaltilhom, Dan jista' jkun biss permezz tal-imħabba ta' Ġużeppi; u huma qalulha, Ħajrtu u aqbdu bil-moħbi, forsi jisimgħek, u jneħħi din il-mewt minnek.
39 U Żelika marret għall-agħar minħabba l-imħabba tagħha għal Ġużeppi, u baqgħet sejra għall-agħar, sakemm bilkemm kellha saħħa biex toqgħod bilwieqfa.
40 U f'jum wieħed Ġużeppi kien qed jagħmel ix-xogħol ta' sidu fid-dar, u Żelika ġiet bil-moħbi u waqgħet fuqu f'daqqa waħda, u Ġużeppi qam kontriha, u kien aktar b'saħħtu minnha, u niżżilha mal-art.
41 U Żelika bkiet minħabba x-xewqa ta' qalbha għalih, u talbitu bil-biki, u d-dmugħ tagħha niżel ma' ħaddejha, u tkellmet miegħu b'leħen ta' talba u b'ruħ imrar, tgħid,
42 Qatt smajt, rajt jew kont taf b'mara daqshekk sabiħa daqsi, jew aħjar minni, li tkellem miegħek kuljum, taqa' f'deterjorament minħabba l-imħabba għalik, tagħtik dan l-unur kollu, u xorta ma tismax leħni?
43 U jekk dan ikun minħabba l-biża' ta' sidek li ma jikkastigakx, daqskemm hu ħaj is-sultan, ebda ħsara ma tiġi lilek mingħand sidek minħabba din il-ħaġa; issa, mela, jekk jogħġbok isimgħni, u agħti l-kunsens tiegħek minħabba l-unur li tajtek, u warrab din il-mewt minni, u għaliex għandi mmut minħabba fik?" u waqfet titkellem.
44 U Ġużeppi wieġeb u qalilha: "Ibqa' lura minni, u ħalli din il-kwistjoni f'idejn sidi; ara, sidi ma jafx x'hemm miegħi fid-dar, għax kulma hu tiegħu ta f'idi, u kif se nagħmel dawn l-affarijiet f'dar sidi?"
45 Għax hu wkoll onorani ħafna f'daru, u wkoll qiegħedni indokratur fuq daru, u għolli lili, u m'hemm ħadd akbar minni f'din id-dar, u sidi ma żamm xejn minni, ħlief int li int martu, kif mela tista' tgħidli dan il-kliem, u kif nista' nagħmel dan il-ħażen kbir u nidneb lil Alla u lil żewġek?
46 Issa għalhekk aħrab minni, u titkellimx aktar kliem bħal dan, għax jien mhux se nisma' kliemek." Imma Żelika ma riditx tisma' lil Ġużeppi meta qalilha dan il-kliem, imma kuljum kienet tħajjarlu biex jismagħha.
47 U kien wara dan li x-xmara tal-Eġittu mtliet 'il fuq minnaħat kollha tagħha, u l-abitanti kollha tal-Eġittu ħarġu, u wkoll is-sultan u l-prinċpijiet ħarġu bit-tamburini u ż-żfin, għax kien ferħ kbir fl-Eġittu, u festa fi żmien l-għargħar tal-baħar Sihor, u marru hemm biex jifirħu l-ġurnata kollha.
48 U meta l-Eġizzjani ħarġu ħdejn ix-xmara biex jifirħu, kif kienet id-drawwa tagħhom, in-nies kollha tad-dar ta' Potifar marru magħhom, imma Żelika ma riditx tmur magħhom, għax qalet, "Jien ma nħossnix tajjeb," u baqgħet waħedha fid-dar, u ma kien hemm ħadd ieħor magħha fid-dar.
49 U qamet u telgħet fit-tempju tagħha fid-dar, u libset ħwejjeġ prinċipeski, u poġġiet fuq rasha ħaġar prezzjuż ta' ġebel tal-oniċi, imżejjen bil-fidda u d-deheb, u żejnet wiċċha u ġilda b'kull xorta ta' likwidi li jsaffu lin-nisa, u fwieħet it-tempju u d-dar bil-kassja u l-inċens, u xerrdet il-mirra u l-aloe, u wara qagħdet fid-daħla tat-tempju, fil-mogħdija tad-dar, li minnha għadda Ġużeppi biex jagħmel xogħlu, u ara Ġużeppi ġie mill-għalqa, u daħal fid-dar biex jagħmel xogħol sidu.
50 U wasal fil-post li minnu kellu jgħaddi, u ra x-xogħol kollu ta' Żelika, u dar lura.
51 U Żelika rat lil Ġużeppi jdur lura minnha, u sejħitlu u tgħidlu X'għandek Ġużeppi? Ejja għax-xogħol tiegħek, u ara, jien se nagħmel spazju għalik sakemm tkun mort f'postu.
52 U Ġużeppi reġa' lura u ġie d-dar, u għadda minn hemm għall-post fejn kien joqgħod, u qagħad bilqiegħda biex jagħmel ix-xogħol ta' sidu bħas-soltu u ara Żelika ġiet għandu u qagħdet quddiemu liebsa ħwejjeġ prinċipeski, u r-riħa minn ħwejjiġha nfirxet sa 'l bogħod.
53 U malajr qabdet lil Ġużeppi u ħwejġu, u qaltlu, "Daqs kemm hu ħaj is-sultan jekk ma twettaqx it-talba tiegħi tmut illum," u malajr meddet idha l-oħra u ġibdet sejf minn taħt

ħwejjiġha, u poġġietu fuq għonq Ġużeppi, u qaltlu, “Qum u wettaq it-talba tiegħi, u jekk le tmut illum.”
54 U Ġużeppi beża’ minnha talli għamlet din il-ħaġa, u qam biex jaħrab minnha, u hi qabditlu minn quddiem ħwejġu, u fit-terrur tal-ħarba tiegħu l-libsa li Żelika qabdet inqatgħet, u Ġużeppi ħalla l-libsa f’id Żelika, u ħarab u ħareġ ’il barra, għax kien qed jibża’.
55 U meta Żelika rat li l-libsa ta’ Ġużeppi kienet imqatta’, u li kien ħallieha f’idejha, u kien ħarab, beżgħet għal ħajjitha, li ma jinfirex ir-rapport dwarha, u qamet u aġixxiet b’makakkerija, u neħħiet il-ħwejjeġ li kienet liebsa bihom, u libset il-ħwejjeġ l-oħra tagħha.
56 U ħadet il-libsa ta’ Ġużeppi, u poġġietha ħdejha, u marret u qagħdet bilqiegħda fil-post fejn kienet qagħdet meta kienet marida, qabel ma n-nies ta’ darha kienu ħarġu lejn ix-xmara, u sejħet żagħżugħ li dak iż-żmien kien fid-dar, u ordnatlu jsejjaħ lin-nies tad-dar lejha.
57 U meta ratha qaltilhom b’leħen għoli u b’niket, “Araw x’ġabli Ebrew sidkom fid-dar, għax illum ġie biex jimtedd miegħi.”
58 Għax meta ħriġt int ġie d-dar, u meta ra li ma kien hemm ħadd fid-dar, ġie lejja, u qabadni, bl-intenzjoni li jimtedd miegħi.
59 U qbadtlu ħwejġu u qattajthom u għajjatt kontrih b’leħen għoli, u meta għollejt leħni beża’ minn ħajtu u ħalla l-libsa tiegħu quddiemi, u ħarab.
60 U n-nies ta’ darha ma tkellmu xejn, imma l-korla tagħhom kienet mixgħula ħafna kontra Ġużeppi, u marru għand sidu u qalulu l-kliem tal-makakkerija tiegħu.
61 U Potifar ġie d-dar irrabjat ħafna, u martu għajtetlu u qalet: “X’inhi din il-ħaġa li għamiltli meta ġibt qaddej birraħ f’dari, għax ġie għandi llum biex jilgħab bija; hekk għamilli llum.”
62 U Potifar sama’ kliem martu, u ordna li Ġużeppi jiġi kkastigat b’swat qawwi, u hekk għamlulu.
63 U waqt li kienu qed jolqtuh, Ġużeppi għajjat b’leħen għoli, u refa’ għajnejh lejn is-sema, u qal, “Mulej Alla, int taf li jien innoċenti minn dawn l-affarijiet kollha, u għaliex għandi mmut illum bil-gideb, b’idejn dawn l-irġiel ħżiena mhux ċirkonċiżi, li int tafhom?”
64 U waqt li l-irġiel ta’ Potifar kienu qed isawtu lil Ġużeppi, hu baqa’ jgħajjat u jibki, u kien hemm tifel ta’ ħdax-il xahar hemmhekk, u l-Mulej fetaħ fomm it-tifel, u qal dawn il-kelmiet quddiem l-irġiel ta’ Potifar, li kienu qed isawtu lil Ġużeppi, u qalilhom,
65 X’tixtieq minn dan ir-raġel, u għaliex qed tagħmlu dan il-ħażen? Ommi titkellem bil-gideb u tgħid il-gideb; hekk kienet it-tranżazzjoni.
66 U t-tifel irrakkontahom b’eżattezza dak kollu li ġara, u l-kliem kollu ta’ Żelika lil Ġużeppi jum wara jum iddikjara lilhom.
67 U l-irġiel kollha semgħu kliem it-tifel u stagħġbu ħafna bi kliem it-tifel, u t-tifel waqaf jitkellem u sieket.
68 U Potifar kien jistħi ħafna bil-kliem ta’ ibnu, u ordna lill-irġiel tiegħu biex ma jsawtux lil Ġużeppi aktar, u l-irġiel waqfu jsawtu lil Ġużeppi.
69 U Potifar ħa lil Ġużeppi u ordna li jitressaq quddiem il-ġustizzja quddiem il-qassisin, li kienu mħallfin tas-sultan, sabiex jiġġudikawh dwar din il-kwistjoni.
70 U Potifar u Ġużeppi marru quddiem il-qassisin li kienu l-imħallfin tas-sultan, u qalilhom: “Iddeċiedu, jekk jogħġobkom, liema ġudizzju hu dovut lil qaddej, għax hekk għamel.”
71 U l-qassisin qalu lil Ġużeppi: “Għaliex għamilt din il-ħaġa lil sidek?” U Ġużeppi wieġeb u qalilhom: “Mhux hekk, sinjuri tiegħi, hekk kienet il-kwistjoni; u Potifar qal lil Ġużeppi: “Żgur li fdajt f’idejk kulma kien tiegħi, u ma żammejt xejn minnek ħlief minn marti, u kif stajt tagħmel dan il-ħażen?”
72 U Ġużeppi wieġeb u qal: “Mhux hekk sidi, daqskemm hu ħaj il-Mulej, u daqskemm hi ħaj ruħek, sidi, il-kelma li smajt mingħand martek mhix vera, għax hekk ġrat illum.
73 Għaddiet sena minn meta kont f’darek; rajt xi ħażen fija, jew xi ħaġa li setgħet iġġiegħlek titlobni ħajti?
74 U l-qassisin qalu lil Potifar, Ibgħat, jekk jogħġbok, u ħa jġibu quddiemna l-libsa mqatta’ ta’ Ġużeppi, u ħa naraw it-tiċrita fiha, u jekk ikun li t-tiċrita tkun quddiem il-libsa, allura wiċċu żgur kien faċċata tagħha u hi żgur qabditu, biex tiġi għandha, u bil-qerq għamlet martek dak kollu li qalet.
75 U ġabu l-libsa ta’ Ġużeppi quddiem il-qassisin li kienu mħallfin, u raw u ara t-tiċrita kienet quddiem Ġużeppi, u l-qassisin kollha li kienu qed jiġġudikaw kienu jafu li hi kienet insistiet miegħu, u qalu, Is-sentenza tal-mewt mhix dovuta lil dan l-iskjav għax ma għamel xejn, imma s-sentenza tiegħu hi li jitqiegħed fil-ħabs minħabba r-rapport li permezz tiegħu ħareġ kontra martek.
76 U Potifar sama’ kliemhom, u poġġieh fil-ħabs, il-post fejn kienu magħluqin il-priġunieri tas-sultan, u Ġużeppi kien fid-dar tal-konfinament tnax-il sena.
77 U minkejja dan, mart sidu ma daritx minnu, u ma waqfitx tkellmu jum wara jum biex tismagħha, u fi tmiem tliet xhur Żelika baqgħet tmur għand Ġużeppi fid-dar tal-konfinament jum wara jum, u ħeġġitu biex jismagħha, u Żelika qalet lil Ġużeppi, Kemm se ddum f’din id-dar? imma issa isma’ leħni, u jien noħroġk minn din id-dar.
78 U Ġużeppi wieġeb u qalilha: “Aħjar għalija nibqa’ f’din id-dar milli nisma’ kliemek u nidneb kontra Alla;” u hi qaltlu: “Jekk ma tagħmilx ir-rieda tiegħi, naqlagħlek għajnejk, inżidlek il-ktajjen ma’ saqajk, u nagħtik f’idejn dawk li ma kontx tafhom qabel.”
79 U Ġużeppi wieġeb u qalilha, Ara, Alla tad-dinja kollha jista’ jeħlisni minn kull ma tista’ tagħmilli, għax jiftaħ għajnejn l-għomja, u jħoll lil dawk li huma marbutin, u jħares lill-barranin kollha li mhumiex familjari mal-art.
80 U meta Żelika ma setgħetx tipperswadi lil Ġużeppi biex jismagħha, waqfet tmur tħajjar; u Ġużeppi kien għadu magħluq fid-dar tal-konfinament. U Ġakobb missier Ġużeppi, u ħutu kollha li kienu fl-art ta’ Kangħan baqgħu jitnikktu u jibku f’dawk il-jiem minħabba Ġużeppi, għax Ġakobb irrifjuta li jiġi mfarraġ għal ibnu Ġużeppi, u Ġakobb għajjat b’leħen għoli, u beka u baqa’ jitnikket dawk il-jiem kollha.

KAPITLU 45

1 U kien f’dak iż-żmien f’dik is-sena, li kienet is-sena li fiha Ġużeppi niżel l-Eġittu wara li ħutu kienu biegħuh, li Ruben bin Ġakobb mar Timna u ħa lil Eljuram, bint Avi l-Kangħani, bħala mara, u mar għandha.
2 U Eljuram, mart Ruben, ħareġ tqil u wilditlu Ħanok, Palu, Ketzron, u Karmi, erba’ subien; u Simeon, ħuh, ħa lil oħtu

Dina bħala mara, u hi wilditlu ħames subien, Memuwel, Jamin, Oħad, Ġakin, u Żokar.
3 U wara ġie għand Buna l-mara Kangħanija, li hi Buna li Simeon ħadet fil-jasar mill-belt ta' Sikem, u Buna kienet quddiem Dina u kienet taqdiha, u Simeon ġie għandha, u hi wildetlu lil Sawl.
4 U Ġuda mar dak iż-żmien lejn Adulam, u wasal għand raġel minn Adulam, li kien jismu Ħira, u Ġuda ra hemmhekk bint raġel minn Kangħan, u isimha kien Alijat, bint Suwa, u ħadha, u mar għandha, u Alijat wiled lil Ġuda, Er, Onan u Silo; tlett subien.
5 U Levi u Issakar marru lejn l-art tal-lvant, u ħadu għalihom bħala nisa l-bniet ta' Ġobab bin Joktan, bin Eber; u Ġobab bin Joktan kellu żewġt ibniet; l-isem tal-kbira kien Adina, u l-isem taż-żgħira kien Arida.
6 U Levi ħa lil Adina, u Issakar ħa lil Aridi, u waslu fl-art ta' Kangħan, fid-dar ta' missierhom, u Adina wildet lil Levi lil Gerson, Kehat, u Merari; tliet subien.
7 U Arida wildet lil Issakar lil Tola, Puva, Ġob u Somron, erba' subien; u Dan mar fl-art ta' Mowab u ħa bħala mara lil Aflalet, bint Ħamudan il-Mowabit, u ħadha fl-art ta' Kangħan.
8 U Aflalet kienet sterili, ma kellhiex nisel, u Alla wara ftakar f'Aflalet, mart Dan, u hi tqalet u wildet iben, u semmietu Kusim.
9 U Gad u Naftali marru Ħaran u minn hemm ħadu lin-nisa ta' Amuram, bin Uż, bin Naħor.
10 U dawn huma l-ismijiet tal-bniet ta' Amuram; l-akbar isem kien Merima, u l-iżgħira isem Użit; u Naftali ħa lil Merima, u Gad ħa lil Użit; u ħadhom f'art Kangħan, għand dar missierhom.
11 U Merima wildet lil Naftali lil Ġakseel, Guni, Ġażer, u Salem, erba' wlied; u Użit wildet lil Gad lil Sefjon, Kagi, Suni, Esbon, Eri, Arodi, u Arali, seba' wlied.
12 U Aser ħareġ u ħa lil Adon, bint Aflal, bin Ħadad, bin Ismael, bħala mara, u ħadha f'art Kangħan.
13 U Adon, mart Aser, mietet f'dawk il-jiem: ma kellhiex nisel; u wara l-mewt ta' Adon, Aser mar in-naħa l-oħra tax-xmara u ħa bħala mara lil Ħadura, bint Abimael, bin Eber, bin Sem.
14 U t-tfajla żagħżugħa kienet ta' dehra sabiħa, u mara għaqlija, u kienet mart Malkiel bin Elam, bin Sem.
15 U Ħadura wildet tifla lil Malkiel, u semmieha Serak, u Malkiel miet wara dan, u Ħadura marret u baqgħet fid-dar ta' missierha.
16 U wara l-mewt tal-mara f'Aser, hu mar u ħa lil Ħadura bħala mara, u ġabha fl-art ta' Kangħan, u lil Serak, bintha, ġab magħhom ukoll, u kellha tliet snin, u t-tfajla trabbiet fid-dar ta' Ġakobb.
17 U t-tfajla kienet ta' dehra sabiħa, u mxiet fit-triqat imqaddsa ta' wlied Ġakobb; ma kienet nieqsa minn xejn, u l-Mulej taha l-għerf u d-dehen.
18 U Ħadura, mart Aser, ħarġet tqila u wildetlu lil Jimna, Iswa, Iswi u Berija; erbat subien.
19 U Żebulun mar Midjan, u ħa lil Merisa bint Molad, bin Abida, bin Midjan, bħala mara, u ġabha f'art Kangħan.
20 U Merushah welldet lil Żebulun Sered, Elon u Jakleel; tliet ulied.
21 U Ġakobb bagħat għand Aram, bin Zoba, bin Teraħ, u ħa għal ibnu Benjamin lil Mekalija, bint Aram, u hi ġiet fl-art ta' Kangħan fid-dar ta' Ġakobb; u Benjamin kellu għaxar snin meta ħa lil Mekalija, bint Aram, b'mara.
22 U Mekalija ħarġet tqila u wildet lil Benjamin Bela, Beker, Asbel, Gera u Nagħman, ħames subien; u Benjamin mar wara u ħa bħala mara lil Aribat, bint Somron, bin Abraham, flimkien mal-ewwel mara tiegħu, u kellu tmintax-il sena; u Aribat wildet lil Benjamin Aki, Vosh, Mupim, Kupim, u Ord; ħames subien.
23 U f'dawk il-jiem Ġuda mar fid-dar ta' Sem u ħa lil Tamar, bint Elam, bin Sem, bħala mara għal Er, l-ewwel imwieled tiegħu.
24 U Er mar għand martu Tamar, u saret martu, u meta mar għandha qered lil nislu minn barra, u għemilu kien ħażin f'għajnejn il-Mulej, u l-Mulej qatlu.
25 U wara l-mewt ta' Er, l-ewwel imwieled ta' Ġuda, Ġuda qal lil Onan, "Mur għand mart ħuk u iżżewwiġha bħala l-qariba l-aktar qrib, u qajjem nisel għal ħuk."
26 U Onan ħa lil Tamar bħala mara u mar għandha, u Onan ukoll għamel bħal ħuh, u xogħlu kien ħażin f'għajnejn il-Mulej, u qatlu wkoll.
27 U meta miet Onan, Ġuda qal lil Tamar, "Ibqa' f'dar missierek sakemm ibni Silo jkun kiber," u Ġuda ma ħax iktar pjaċir b'Tamar, li jagħtiha lil Silo, għax qal, "Forsi jmut hu wkoll bħal ħutu."
28 U Tamar qamet u marret u baqgħet f'dar missierha, u Tamar baqgħet f'dar missierha għal xi żmien.
29 U fir-rivoluzzjoni tas-sena, mietet Alijat, mart Ġuda; u Ġuda ġie mfarraġ għal martu, u wara l-mewt ta' Alijat, Ġuda tela' ma' sieħbu Ħira lejn Timna biex iqaxxru n-nagħaġ tagħhom.
30 U Tamar semgħet li Ġuda kien tela' Timna biex iqaxxar in-nagħaġ, u li Silo kien kiber, u Ġuda ma kienx jogħġbuha.
31 U Tamar qamet u neħħiet l-ilbies tar-rmulija tagħha, u libset velu fuqha, u għattiet lilha nnifisha għalkollox, u marret u qagħdet fit-triq pubblika, li tinsab fit-triq lejn Timna.
32 U Ġuda għadda u raha u ħadha u ġie għandha, u hi ħarġet tqila minnu, u fi żmien il-ħlas, ara, kien hemm tewmin f'ġufha, u semmieh l-ewwel Pereż, u t-tieni Żarah.

KAPITLU 46

1 F'dawk iż-żminijiet Ġużeppi kien għadu magħluq fil-ħabs fl-art tal-Eġittu.
2 Dak iż-żmien il-qaddejja tal-Fargħun kienu weqfin quddiemu, il-kap tal-kupbieri u l-kap tal-furnara li kienu tas-sultan tal-Eġittu.
3 U l-kuppier ħa l-inbid u qiegħdu quddiem is-sultan biex jixrob, u l-furnar qiegħed il-ħobż quddiem is-sultan biex jiekol, u s-sultan xorob mill-inbid u kiel mill-ħobż, hu u l-qaddejja tiegħu u l-ministri li kielu fuq il-mejda tas-sultan.
4 U waqt li kienu qed jieklu u jixorbu, il-kuppier u l-furnar baqgħu hemm, u l-ministri tal-Fargħun sabu ħafna dubbien fl-inbid, li kien ġab il-kuppier, u ġebel tan-nitru nstabu fil-ħobż tal-furnar.
5 U l-kaptan tal-gwardja poġġa lil Ġużeppi bħala qaddej mal-uffiċjali tal-Fargħun, u l-uffiċjali tal-Fargħun kienu magħluqin sena sħiħa.
6 U fi tmiem is-sena, it-tnejn li huma ħolmu ħolm f'lejl wieħed, fil-post tal-konfinament fejn kienu, u filgħodu

Ġużeppi ġie għandhom biex jaqdihom bħas-soltu, u rahom, u ara wiċċhom kien imdejjaq u mdejjaq.
7 U Ġużeppi staqsiehom, “Għaliex wiċċkom huwa mdejjaq u skuraġġit illum?” U huma qalulu, “Ħlomna ħolma, u m’hemm ħadd biex jinterpretaha; u Ġużeppi qalilhom, “Irrakkontawli l-ħolma tagħkom, u Alla jagħtikom tweġiba ta’ paċi kif tixtiequ.”
8 U l-kuppier irrakkonta l-ħolma tiegħu lil Ġużeppi, u qallu, “Rajt fil-ħolma tiegħi, u ara, dielja kbira kienet quddiemi, u fuq dik id-dielja rajt tliet friegħi, u d-dielja malajr iffjorixxet u laħqet għoli kbir, u l-għenieqed tagħha misjura u saru għeneb.
9 U ħadt l-għeneb u għasartu f’tazza, u poġġejtha f’id il-Fargħun u hu xorob; u Ġużeppi qallu, It-tliet friegħi li kienu fuq id-dielja huma tlett ijiem.
10 Madankollu, fi żmien tlett ijiem, is-sultan jordna li toħroġek u jerġa’ jpoġġik fil-kariga tiegħek, u int tagħti lis-sultan l-inbid tiegħu biex jixrob bħalma kont qabel meta kont il-kuppier tiegħu; imma ħa nsib grazzja f’għajnejk, billi tiftakar fija mal-Fargħun meta jkollok ġid, u uri qalb tajba miegħi, u oħroġni minn dan il-ħabs, għax jien ġejt misruq minn art Kangħan u ġejt mibjugħ bħala lsir f’dan il-post.
11 U wkoll dak li ntqallek dwar mart sidi huwa falz, għax poġġewni f’dan il-ħabs għalxejn; u l-qaddej wieġeb lil Ġużeppi u qallu, “Jekk is-sultan jittrattani tajjeb kif għamilt fil-bidu, kif interpretajt lili l-aħħar, nagħmel dak kollu li tixtieq, u noħroġk minn dan il-ħabs.”
12 U l-furnar, meta ra li Ġużeppi kien interpreta b’mod preċiż il-ħolma tal-kuppier, resaq ukoll, u rrakkonta l-ħolma kollha tiegħu lil Ġużeppi.
13 U qallu: “Fil-ħolma tiegħi rajt tliet qfief bojod fuq rasi. Ħarist, u fil-qoffa ta’ fuq nett kien hemm kull xorta ta’ ikel moħmi għall-Fargħun, u l-għasafar kienu qed jikluhom minn fuq rasi.”
14 U Ġużeppi wieġbu: “It-tliet qfief li rajt huma tlett ijiem, iżda fi żmien tlett ijiem il-Fargħun se jaqtagħlek rasek u jdendelek ma’ siġra, u l-għasafar se jieklu laħmek minn fuqek, bħalma rajt fil-ħolma tiegħek.”
15 F’dawk il-jiem ir-reġina kienet waslet biex titwieled, u dakinhar wildet iben lis-sultan tal-Eġittu, u xandru li s-sultan kien kellu l-ewwel iben imwieled tiegħu u n-nies kollha tal-Eġittu flimkien mal-uffiċjali u l-qaddejja tal-Fargħun ferħu bil-kbir.
16 U fit-tielet jum minn twelidu, il-Fargħun għamel festa għall-uffiċjali u l-qaddejja tiegħu, għall-armata ta’ art Zoar u ta’ art l-Eġittu.
17 U n-nies kollha tal-Eġittu u l-qaddejja tal-Fargħun ġew jieklu u jixorbu mas-sultan fil-festa ta’ ibnu, u jifirħu bil-ferħ tas-sultan.
18 U l-uffiċjali kollha tas-sultan u l-qaddejja tiegħu kienu ferħanin f’dak iż-żmien għal tmien ijiem fil-festa, u għamlu festa b’kull xorta ta’ strumenti mużikali, bit-timbrels u biż-żfin fid-dar tas-sultan għal tmien ijiem.
19 U l-kuppier, li lilu Ġużeppi kien interpreta l-ħolma tiegħu, nesa lil Ġużeppi, u ma semmiehx lis-sultan kif kien wieġħed, għax din il-ħaġa kienet mingħand il-Mulej sabiex jikkastiga lil Ġużeppi talli kien fada fil-bniedem.
20 U Ġużeppi baqa’ wara dan fil-ħabs sentejn sħaħ, sakemm għalaq tnax-il sena.

KAPITLU 47

1 U Iżakk, bin Abraham, kien għadu jgħix f’dawk iż-żminijiet f’art Kangħan; kien xiħ ħafna, ta’ mija u tmenin sena, u Għesaw, ibnu, ħu Ġakobb, kien f’art Edom, u hu u wliedu kellhom proprjetà fiha fost ulied Seir.
2 U Għesaw sema’ li kien qorob żmien missieru biex imut, u hu u wliedu u n-nies ta’ daru waslu fl-art ta’ Kangħan, fid-dar ta’ missieru, u Ġakobb u wliedu telqu mill-post fejn kienu jgħammru f’Ħebron, u lkoll waslu għand missierhom Iżakk, u sabu lil Għesaw u lil uliedu fit-tinda.
3 U Ġakobb u wliedu qagħdu quddiem missieru Iżakk, u Ġakobb kien għadu qed jibki lil ibnu Ġużeppi.
4 U Iżakk qal lil Ġakobb: “Ġibni lil uliedek hawn, u jien inbierkhom.” U Ġakobb ġab il-ħdax-il ulied tiegħu quddiem missieru Iżakk.
5 U Iżakk poġġa idejh fuq ulied kollha ta’ Ġakobb, u qabadhom u għannaqhom, u bisithom wieħed wieħed, u Iżakk berikhom dakinhar, u qalilhom, Jalla jbierekkom Alla ta’ missirijietkom u jkabbar lil nisilkom bħall-kwiekeb tas-sema fl-għadd.
6 U Iżakk bierek ukoll lil ulied Għesaw, u qalilhom: “Jalla Alla jġagħlek tkun ta’ biża’ u terrur għal kull min jara lilek u għall-għedewwa kollha tiegħek.”
7 U Iżakk sejjaħ lil Ġakobb u lil uliedu, u lkoll ġew u qagħdu quddiem Iżakk, u Iżakk qal lil Ġakobb: “Il-Mulej, Alla tal-art kollha, qalli, Lil nislek nagħti din l-art b’wirt jekk uliedek iżommu l-istatuti tiegħi u t-triqat tiegħi, u jien inwettaq lilhom il-ġurament li ħlift lil missierek Abraham.”
8 Issa mela ibni, għallem lil uliedek u lil ulied uliedek biex jibżgħu mill-Mulej, u biex jimxu fit-triq it-tajba li togħġob lill-Mulej, Alla tiegħek, għax jekk iżżommu t-triqat tal-Mulej u l-istatuti tiegħu, il-Mulej iżomm ukoll magħkom il-patt tiegħu ma’ Abraham, u jagħmillek il-ġid u ma’ nislek il-jiem kollha.
9 U meta Iżakk spiċċa jikkmanda lil Ġakobb u lil uliedu, miet u ngħabar ma’ niesu.
10 U Ġakobb u Għesaw inxteħtu fuq wiċċ missierhom Iżakk, u bkew, u Iżakk kellu mija u tmenin sena meta miet fl-art ta’ Kangħan, f’Ħebron, u wliedu ġarrewh lejn l-għar ta’ Makfela, li Abraham kien xtara mingħand ulied Ħet bħala pussess ta’ post tad-dfin.
11 U s-slaten kollha ta’ art Kangħan marru ma’ Ġakobb u Għesaw biex jidfnu lil Iżakk, u s-slaten kollha ta’ Kangħan taw ġieħ kbir lil Iżakk f’mewtu.
12 U wlied Ġakobb u wlied Għesaw mxew saqajhom mikxufa madwarhom, jimxu u jibku sakemm waslu Kirjat-arba.
13 U Ġakobb u Għesaw difnu lil missierhom Iżakk fl-għar ta’ Makpela, li qiegħed f’Kireat-arba f’Ħebron, u difnuh b’unur kbir ħafna, bħal fil-funeral tas-slaten.
14 U Ġakobb u wliedu, u Għesaw u wliedu, u s-slaten kollha ta’ Kangħan għamlu luttu kbir u tqil, u difnuh u bkew għalih għal ħafna jiem.
15 U mal-mewt ta’ Iżakk, ħalla l-bhejjem u l-ġid tiegħu u kulma kien tiegħu lil uliedu; u Għesaw qal lil Ġakobb, “Ara, nitolbok, kulma fadal missierna se naqsmuh f’żewġ partijiet, u jkolli l-għażla jien,” u Ġakobb wieġeb, “Hekk se nagħmlu.”
16 U Ġakobb ħa kulma kien fadal Iżakk fl-art ta’ Kangħan, il-bhejjem u l-proprjetà, u qegħedhom f’żewġ partijiet

quddiem Għesaw u wliedu, u qal lil Għesaw: “Ara, dan kollu qiegħed quddiemek; agħżel int int in-nofs li trid tieħu.”
17 U Ġakobb qal lil Għesaw: “Isma’, jekk jogħġbok, x’se ngħidlek, u qallek: ‘Il-Mulej, Alla tas-sema u l-art, kellem lil missirijietna Abraham u Iżakk, u qallu, ‘Lil nislek nagħti din l-art b’wirt għal dejjem.’”
18 Issa għalhekk kulma fadal missierna qiegħed quddiemek, u ara, l-art kollha qiegħda quddiemek; agħżel minnhom dak li tixtieq.
19 Jekk tixtieq l-art kollha ħudha għalik u għal uliedek għal dejjem, u jien nieħu dan l-għana, u jekk tixtieq l-għana ħudu għalik, u jien nieħu din l-art għalija u għal uliedi biex jirtuha għal dejjem.
20 U Nebajot, bin Ismael, kien dak iż-żmien fl-art ma’ wliedu, u Għesaw mar dakinhar u kkonsulta miegħu, u qallu.
21 Hekk kellimni Ġakobb, u hekk wieġebni; issa agħtini l-parir tiegħek, u aħna nisimgħuk.
22 U Nebajot qal, “X’inhu dan li qallek Ġakobb? Ara, ulied kollha ta’ Kangħan qed jgħammru fis-sigurtà f’arthom, u Ġakobb jgħid li se jirtha ma’ nislu l-jiem kollha.
23 Mur, mela, issa u ħu l-ġid kollu ta’ missierek u ħalli lil ħuk Ġakobb fl-art, kif qallek.
24 U Għesaw qam u mar lura għand Ġakobb, u għamel dak kollu li kien qallu Nebajot, bin Ismael; u Għesaw ħa l-ġid kollu li kien ħalla Iżakk, l-erwieħ, il-bhejjem, il-baqar u l-proprjetà, u l-ġid kollu; ma ta xejn lil ħuh Ġakobb; u Ġakobb ħa l-art kollha ta’ Kangħan, mill-wied ta’ l-Eġittu sax-xmara Ewfrat, u ħadha bħala pussess għal dejjem, u għal uliedu u għal nislu warajh għal dejjem.
25 Ġakobb ħa wkoll mingħand ħuh Għesaw l-għar ta’ Makpela, li qiegħed f’Ħebron, li Abraham kien xtara mingħand Għefron bħala pussess ta’ post tad-dfin għalih u għal nislu għal dejjem.
26 U Ġakobb kiteb dawn l-affarijiet kollha fil-ktieb tax-xiri, u ffirmah, u xehed dan kollu b’erba’ xhieda fidili.
27 U dan hu l-kliem li kiteb Ġakobb fil-ktieb, u qal: L-art ta’ Kangħan u l-bliet kollha tal-Ħittiti, il-Ħivit, il-Ġebusin, l-Amurrin, il-Periżżiti, u l-Gergasiti, is-seba’ ġnus kollha mix-xmara tal-Eġittu sax-xmara Ewfrat.
28 U l-belt ta’ Ħebron, Kirjat-arba, u l-għar li hemm fiha, kollox xtarah Ġakobb mingħand ħuh Għesaw għall-prezz, bħala pussess u bħala wirt għal nislu warajh għal dejjem.
29 U Ġakobb ħa l-ktieb tax-xiri u l-firma, il-kmand u l-istatuti u l-ktieb rivelat, u poġġiehom f’reċipjent tal-fuħħar sabiex jibqgħu għal żmien twil, u tahom f’idejn uliedu.
30 Għesaw ħa dak kollu li kien ħallielu missieru wara mewtu mingħand ħuh Ġakobb, u ħa l-ġid kollu, minn bnedmin u bhejjem, ġemel u ħmar, barri u nagħruf, fidda u deheb, ġebel u bdellium, u l-ġid kollu li kien ta’ Iżakk bin Abraham; ma baqa’ xejn li Għesaw ma ħax għalih, minn dak kollu li kien ħalla Iżakk wara mewtu.
31 U Għesaw ħa dan kollu, u hu u wliedu marru lura d-dar f’art Seir il-Ħori, ’il bogħod minn ħuh Ġakobb u wliedu.
32 U Għesaw kellu proprjetajiet fost ulied Seir, u Għesaw ma reġax lura lejn art Kangħan minn dakinhar 'il quddiem.
33 U l-art kollha ta’ Kangħan saret wirt għal ulied Israel bħala wirt għal dejjem, u Għesaw ma’ wliedu kollha wirtu l-muntanja ta’ Seir.

KAPITLU 48

1 F’dawk il-jiem, wara l-mewt ta’ Iżakk, il-Mulej ordna u ġab ġuħ fuq l-art kollha.
2 Dak iż-żmien, il-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, kien bilqiegħda fuq it-tron tiegħu f’art l-Eġittu, mimdud fis-sodda tiegħu u ħolom ħolm, u l-Fargħun ra fil-ħolma tiegħu li kien wieqaf ħdejn ix-xmara tal-Eġittu.
3 U waqt li kien wieqaf ra, u ara, seba’ baqar ħoxnin u sbieħ telgħu mix-xmara.
4 U seba’ baqar oħra, dgħif u kerha, telgħu warajhom, u s-seba’ baqar kerha belgħu lis-sbieħ, u xorta baqgħu jidhru kerha bħal fil-bidu.
5 U qam, u raqad mill-ġdid u ħolom għat-tieni darba, u ra u ara seba’ widnejn qamħ telgħu fuq zokk wieħed, mimlijin u tajbin, u seba’ widnejn irqaq u maħruqin mir-riħ tal-lvant telgħu warajhom, u l-widnejn irqaq belgħu dawk mimlija, u l-Fargħun qam mill-ħolma tiegħu.
6 U filgħodu s-sultan ftakar fil-ħolm tiegħu, u spirtu kien imnikket ħafna minħabba l-ħolm tiegħu, u s-sultan ħaffef u bagħat u sejjaħ lill-maġi kollha tal-Eġittu, u lill-għorrief, u ġew u qagħdu quddiem il-Fargħun.
7 U s-sultan qalilhom: “Ħlomt ħolm, u m’hemm ħadd li jinterpretahom; u huma qalu lis-sultan: “Irrakkonta l-ħolm tiegħek lill-qaddejja tiegħek u ħallina nisimgħuh.”
8 U s-sultan irrakkonta l-ħolm tiegħu lilhom, u huma lkoll wieġbu u qalu b’leħen wieħed lis-sultan, Jalla s-sultan jgħix għal dejjem; u din hija l-interpretazzjoni tal-ħolm tiegħek.
9 Is-seba’ baqar tajbin li rajt jirrappreżentaw seba’ bniet li se jitwieldulek fl-aħħar jiem, u s-seba’ baqar li rajt telgħu warajhom u belgħuhom, huma sinjal li l-bniet li se jitwieldulek kollha se jmutu fi żmien is-sultan.
10 U dak li rajt fit-tieni ħolma ta’ seba’ widnejn qamħ mimlijin u sbieħ jitilgħu fuq zokk wieħed, din hija l-interpretazzjoni tagħhom, li int se tibni għalik innifsek fl-aħħar jiem seba’ bliet madwar l-art ta’ l-Eġittu; u dak li rajt tas-seba’ widnejn qamħ maħruqa jinbtu warajhom u jibilgħuhom waqt li kont qed tħares lejhom b’għajnejk, huwa sinjal li l-bliet li se tibni se jinqerdu kollha fl-aħħar jiem, fi żmien is-sultan.
11 U meta qalu dawn il-kelmiet is-sultan ma semax kliemhom, u lanqas ma ffissa qalbu fuqhom, għax is-sultan kien jaf fl-għerf tiegħu li ma kinux qed jagħtu interpretazzjoni xierqa tal-ħolm; u meta spiċċaw jitkellmu quddiem is-sultan, is-sultan wieġebhom u qalilhom, “X’inhi din il-ħaġa li għedtuli? Żgur li għedtu l-gideb u għedtu l-gideb; għalhekk issa agħtu l-interpretazzjoni xierqa tal-ħolm tiegħi, biex ma tmutux.
12 U s-sultan ta kmand wara dan, u bagħat u reġa’ sejjaħ għal għorrief oħra, u ġew u qagħdu quddiem is-sultan, u s-sultan irrakkontalhom il-ħolm tiegħu, u lkoll wieġbuh skont l-ewwel interpretazzjoni, u r-rabja tas-sultan xegħlet u rrabja ħafna, u s-sultan qalilhom, Żgur li qed titkellmu l-gideb u tgħidu l-falz f’dak li għedtu.
13 U s-sultan ordna li tinħareġ proklamazzjoni madwar l-art kollha ta’ l-Eġittu, tgħid: “Id-deċiżjoni tas-sultan u tal-kbarat tiegħu hi li kull raġel għaqli li jaf u jifhem l-interpretazzjoni tal-ħolm, u ma jiġix illum quddiem is-sultan, għandu jmut.”

14 U r-raġel li jgħid lis-sultan l-interpretazzjoni xierqa tal-ħolm tiegħu, jingħatalu dak kollu li jrid mingħand is-sultan. U l-għorrief kollha ta' art l-Eġittu ġew quddiem is-sultan, flimkien mal-maġi u s-sħaħar kollha li kienu fl-Eġittu u f'Gosen, f'Rameses, f'Takpankes, f'Soar, u fil-postijiet kollha fuq il-fruntieri ta' l-Eġittu, u lkoll qagħdu quddiem is-sultan.
15 U n-nobbli kollha u l-prinċpijiet, u l-qaddejja tas-sultan, inġabru mill-bliet kollha ta' l-Eġittu, u lkoll qagħdu quddiem is-sultan, u s-sultan irrakkonta l-ħolm tiegħu quddiem l-għorrief, u l-prinċpijiet, u dawk kollha li kienu bilqiegħda quddiem is-sultan stagħġbu bil-viżjoni.
16 U l-għorrief kollha li kienu qabel is-sultan kienu maqsuma ħafna fl-interpretazzjoni tagħhom tal-ħolm tiegħu; xi whud minnhom interpretawhom lis-sultan, u qalu: "Is-seba' baqar tajbin huma seba' slaten, li min-nisel tas-sultan se jitqajmu fuq l-Eġittu."
17 U s-seba' baqar ħżiena huma seba' prinċpijiet, li se jqumu kontrihom fl-aħħar jiem u jeqirduhom; u s-seba' widnejn tal-qamħ huma s-seba' prinċpijiet kbar tal-Eġittu, li se jaqgħu f'idejn is-seba' prinċpijiet inqas b'saħħithom tal-għedewwa tagħhom, fil-gwerer ta' sidna s-sultan.
18 U xi whud minnhom interpretaw lis-sultan b'dan il-mod, u qalu, "Is-seba' baqar tajbin huma l-bliet b'saħħithom tal-Eġittu, u s-seba' baqar ħżiena huma s-seba' ġnus tal-art ta' Kangħan, li se jiġu kontra s-seba' bliet tal-Eġittu fl-aħħar jiem u jeqirduhom."
19 U dak li rajt fit-tieni ħolma, ta' seba' widnejn tal-qamħ tajbin u ħżiena, huwa sinjal li l-gvern tal-Eġittu se jerġa' lura għand nislek bħalma kien fil-bidu.
20 U fir-renju tiegħu n-nies tal-bliet tal-Eġittu se jduru kontra s-seba' bliet ta' Kangħan li huma aktar b'saħħithom minnhom, u se jeqirduhom, u l-gvern tal-Eġittu se jerġa' lura għand nislek.
21 U xi whud minnhom qalu lis-sultan: "Din hija l-interpretazzjoni tal-ħolm tiegħek; is-seba' baqar tajbin huma seba' reġini, li se tieħu bħala nisa fl-aħħar jiem, u s-seba' baqar ħżiena juru li dawk in-nisa kollha se jmutu matul il-ħajja tas-sultan."
22 U s-seba' widnejn tal-qamħ tajbin u ħżiena li rajt fit-tieni ħolma huma erbatax-il tifel, u fl-aħħar jiem iqumu u jiġġieldu bejniethom, u sebgħa minnhom joqtlu lis-sebgħa li huma l-aktar b'saħħithom.
23 U xi whud minnhom qalu dan il-kliem lis-sultan, u qalulu: "Is-seba' baqar tajbin juru li se jitwielduk seba' wlied, u se joqtlu sebgħa minn ulied uliedek fl-aħħar jiem; u s-seba' widnejn tajbin tal-qamħ li rajt fit-tieni ħolma, huma dawk il-prinċpijiet li kontrihom seba' prinċpijiet oħra inqas b'saħħithom se jiġġieldu u jeqirduhom fl-aħħar jiem, u jivvendikaw il-kawża ta' wliedek, u l-gvern jerġa' lura għand nislek."
24 U s-sultan sema' l-kliem kollu tal-għorrief tal-Eġittu u l-interpretazzjoni tagħhom tal-ħolm tiegħu, u xejn minnhom ma għoġob lis-sultan.
25 U s-sultan fl-għerf tiegħu kien jaf li ma kinux qed jitkellmu sew għalkollox f'dawn il-kliem kollha, għax dan kien ġej mill-Mulej biex ifixkel il-kliem tal-għorrief tal-Eġittu, sabiex Ġużeppi joħroġ mid-dar tal-konfinament, u sabiex isir kbir fl-Eġittu.
26 U s-sultan ra li ħadd fost l-għorrief u s-sħaħar kollha tal-Eġittu ma kellemlu sew, u l-korla tas-sultan xegħlet, u r-rabja tiegħu ħarqet ġo fih.
27 U s-sultan ordna li l-għorrief u l-maġi kollha joħorġu minn quddiemu, u lkoll ħarġu minn quddiem is-sultan bil-mistħija u d-diżgrazzja.
28 U s-sultan ordna li tintbagħat proklamazzjoni madwar l-Eġittu kollu biex jinqatlu l-maġi kollha li kienu fl-Eġittu, u lanqas wieħed minnhom ma jitħalla jgħix.
29 U l-kaptani tal-gwardji tas-sultan qamu, u kull raġel ġibed ix-xabla tiegħu, u bdew joqtlu lill-maġi tal-Eġittu u lill-għorrief.
30 U wara dan Merod, il-kap tal-kuppieri tas-sultan, ġie u miel quddiem is-sultan u qagħad bilqiegħda quddiemu.
31 U l-qaddej qal lis-sultan: "Jalla jgħix is-sultan għal dejjem, u jalla s-saltna tiegħu tkun eżaltata fl-art."
32 Int kont irrabjat mal-qaddej tiegħek f'dawk il-jiem, issa sentejn ilu, u poġġejtni fil-kamra, u għal xi żmien kont fil-kamra, jien u l-kap tal-furnara.
33 U kien hemm magħna qaddej Ebrew li kien tal-kaptan tal-gwardji, jismu Ġużeppi, għax sidu kien irrabja miegħu u poġġieh fid-dar tal-konfinament, u kien jaqdi magħna hemmhekk.
34 U ftit żmien wara, meta konna fil-kamra tal-ħabs, ħlomna ħolm f'lejl wieħed, jien u l-kap tal-furnara; ħlomna, kull wieħed skont l-interpretazzjoni tal-ħolma tiegħu.
35 U ġejna filgħodu u għednielhom lil dak il-qaddej, u hu interpretalna l-ħolm tagħna, lil kull raġel skont il-ħolma tiegħu, interpretah sew.
36 U ġara li kif interpreta lilna, hekk ġrat; ma waqa' xejn mill-kliem tiegħu mal-art.
37 U issa għalhekk sidi u s-sultan toqtolx lin-nies tal-Eġittu għalxejn; ara, dak l-ilsir għadu magħluq fid-dar mill-kaptan tal-gwardja sidu, fid-dar tal-konfinament.
38 Jekk jogħġob lis-sultan, ħa jibgħat għalih biex jiġi quddiemek, u hu jgħarraflek l-interpretazzjoni korretta tal-ħolma li ħlomt.
39 U s-sultan sama' kliem il-kap tal-kuppieri, u s-sultan ordna li l-għorrief tal-Eġittu ma jinqatlux.
40 U s-sultan ordna lill-qaddejja tiegħu biex iġibu lil Ġużeppi quddiemu, u s-sultan qalilhom, Morru għandu u tibżgħux minnu li ma jitħawwadx u ma jkunx jaf jitkellem sew.
41 U l-qaddejja tas-sultan marru għand Ġużeppi, u ħarġuh malajr mill-ħabs, u l-qaddejja tas-sultan qaxxruh, u hu biddel il-libsa tal-ħabs tiegħu u mar quddiem is-sultan.
42 U s-sultan kien bilqiegħda fuq it-tron irjali tiegħu liebes libsa prinċipessa mdawra b'efod tad-deheb, u d-deheb fin li kien fuqu kien jiddi, u l-karbunklu u r-rubin u l-żmerald, flimkien mal-ġebel prezzjuż kollu li kien fuq ras is-sultan, kienu jgħammxu l-għajn, u Ġużeppi stagħġeb ħafna bis-sultan.
43 U t-tron li fuqu kien bilqiegħda s-sultan kien miksi bid-deheb u l-fidda, u bil-ġebel tal-oniċi, u kellu sebgħin tarġa.
44 U kienet id-drawwa tagħhom fl-art kollha ta' l-Eġittu, li kull raġel li kien jiġi biex ikellem lis-sultan, jekk kien prinċep jew wieħed li kien stmat f'għajnejn is-sultan, kien jitla' fuq it-tron tas-sultan sat-tletin wieħed tarġa, u s-sultan kien jinżel sas-sitta u tletin tarġa, u jitkellem miegħu.
45 Jekk kien wieħed min-nies komuni, kien jitla' sat-tielet tarġa, u s-sultan kien jinżel għar-raba' u jkellmu, u d-

drawwa tagħhom kienet, barra minn hekk, li kull raġel li kien jifhem jitkellem fis-sebgħin lingwa kollha, kien jitla' s-sebgħin tarġa, u jitla' u jitkellem sakemm jasal għand is-sultan.
46 U kull raġel li ma setax itemm is-sebgħin, kien jitla' daqstant tarġiet daqs il-lingwi li kien jaf jitkellem bihom.
47 U kienet drawwa f'dawk iż-żminijiet fl-Eġittu li ħadd ma kellu jsaltan fuqhom, ħlief li kien jifhem jitkellem fis-sebgħin lingwa.
48 U meta Ġużeppi ġie quddiem is-sultan miel mal-art quddiem is-sultan, u tela' sat-tielet tarġa, u s-sultan qagħad fuq ir-raba' tarġa u tkellem ma' Ġużeppi.
49 U s-sultan qal lil Ġużeppi: "Ħlomt ħolma, u m'hemm l-ebda interpretu biex jinterpretaha sew, u llum ordnajt li l-maġi kollha tal-Eġittu u l-għorrief tiegħu jiġu quddiemi, u rrakkontajtilhom il-ħolm tiegħi, u ħadd ma interpretahomli sew.
50 U wara dan illum smajt dwarek, li int raġel għaqli, u kapaċi tinterpreta b'mod korrett kull ħolma li tisma'.
51 U Ġużeppi wieġeb lill-Fargħun u qallu: "Ħa jirrakkonta l-ħolm li ħolom; żgur li l-interpretazzjonijiet huma ta' Alla; u l-Fargħun irrakkonta l-ħolm tiegħu lil Ġużeppi, il-ħolma tal-baqar u l-ħolma tas-sulfat tal-qamħ, u s-sultan waqaf jitkellem.
52 U Ġużeppi mbagħad kien imlibbes bl-ispirtu ta' Alla quddiem is-sultan, u kien jaf l-affarijiet kollha li kienu se jiġru lis-sultan minn dakinhar 'il quddiem, u kien jaf l-interpretazzjoni xierqa tal-ħolma tas-sultan, u tkellem quddiem is-sultan.
53 U Ġużeppi sab favur f'għajnejn is-sultan, u s-sultan inklina widnejh u qalbu, u sema' l-kliem kollu ta' Ġużeppi. U Ġużeppi qal lis-sultan: "Taħsebx li huma żewġ ħolmiet, għax hija ħolma waħda biss, għax dak li Alla għażel li jagħmel fl-art kollha wrieh lis-sultan fil-ħolma tiegħu, u din hija l-interpretazzjoni xierqa tal-ħolma tiegħek:
54 Is-seba' baqar tajbin u s-sbulaq tal-qamħ huma seba' snin, u s-seba' baqar ħżiena u s-sbulaq tal-qamħ huma wkoll seba' snin; huwa ħolma waħda.
55 Ara, fis-seba' snin li ġejjin se jkun hemm abbundanza kbira fl-art kollha, u wara dan jiġu warajhom seba' snin ta' ġuħ, ġuħ qawwi ħafna; u l-abbundanza kollha se tintesa mill-art, u l-ġuħ se jikkonsma l-abitanti tal-art.
56 Is-sultan ħolom ħolma waħda, u l-ħolma għalhekk ġiet ripetuta lill-Fargħun għax il-ħaġa hija stabbilita minn Alla, u Alla dalwaqt se jwettaqha.
57 Issa għalhekk se nagħtik parir u neħles ruħek u ruħ l-abitanti tal-art mill-ħażen tal-ġuħ, biex tfittex fis-saltna tiegħek kollha raġel għaqli u għaqli ħafna, li jaf l-affarijiet kollha tal-gvern, u ħatru biex jissorvelja l-art tal-Eġittu.
58 U ħa jaħtar ir-raġel li tqiegħed fuq l-Eġittu uffiċjali taħtu, biex jiġbru l-ikel kollu tas-snin tajbin li ġejjin, u ħa jaħżnu l-qamħ u jpoġġuh fl-imħażen maħtur tiegħek.
59 U ħa jżommu dak l-ikel għas-seba' snin tal-ġuħ, sabiex jinstab għalik u għall-poplu tiegħek u għall-art kollha tiegħek, u biex int u l-art tiegħek ma tinqerdux mill-ġuħ.
60 Ħa jiġu ordnati wkoll lill-abitanti kollha tal-art biex jiġbru, kull raġel il-prodott tal-għalqa tiegħu, ta' kull xorta ta' ikel, matul is-seba' snin tajbin, u biex iqegħduh fl-imħażen tagħhom, sabiex jinstab għalihom fi żmien il-ġuħ u biex jgħixu bih.
61 Din hija l-interpretazzjoni xierqa tal-ħolma tiegħek, u dan huwa l-parir mogħti biex issalva ruħek u r-ruħ tas-sudditi kollha tiegħek.
62 U s-sultan wieġeb u qal lil Ġużeppi, "Min qal u min jaf li kliemek hu korrett?" U qal lis-sultan, "Dan ikun sinjal għalik dwar kliemi kollu, li hu veru u li l-parir tiegħi hu tajjeb għalik."
63 Ara, martek qiegħda llum fuq is-siġġu tal-ħlas, u se tiledlek iben u int se tifraħ miegħu; meta ibnek ikun ħareġ minn ġuf ommu, l-ewwel iben tiegħek li twieled dawn is-sentejn ilu se jmut, u int se titfarraġ bit-tifel li se jitwieledlek illum.
64 U Ġużeppi spiċċa jgħid dawn il-kelmiet lis-sultan, u miel quddiem is-sultan u ħareġ, u meta Ġużeppi ħareġ minn quddiem is-sultan, dawk is-sinjali li Ġużeppi kien qal lis-sultan seħħew dakinhar.
65 U r-reġina wildet iben dakinhar u s-sultan sama' l-aħbar it-tajba dwar ibnu, u feraħ, u meta r-rapporteur telaq minn quddiem is-sultan, il-qaddejja tas-sultan sabu l-ewwel iben tas-sultan mitfugħ mejjet mal-art.
66 U kien hemm biki u storbju kbir fid-dar tas-sultan, u s-sultan sama' dan, u qal, "X'inhu dan l-istorbju u l-biki li smajt fid-dar?" u qalu lis-sultan li l-ewwel iben tiegħu kien miet; imbagħad is-sultan induna li l-kliem kollu li kien qal Ġużeppi kien korrett, u s-sultan tfarraġ għal ibnu bit-tifel li twieledlu dakinhar kif kien qal Ġużeppi.

KAPITLU 49

1 Wara dawn l-affarijiet, is-sultan bagħat u ġabar l-uffiċjali u l-qaddejja kollha tiegħu, u l-prinċpijiet u n-nobbli kollha tas-sultan, u lkoll ġew quddiem is-sultan.
2 U s-sultan qalilhom: "Araw, intom rajtu u smajtu l-kliem kollu ta' dan ir-raġel Ebrew, u s-sinjali kollha li qal li kellhom iseħħu, u lanqas xejn minn kliemu ma waqa' mal-art."
3 Int taf li ta interpretazzjoni xierqa tal-ħolma, u żgur li se sseħħ, issa għalhekk ħu parir, u kun af x'se tagħmel u kif l-art se tinħeles mill-ġuħ.
4 Fittex issa u ara jekk jistax jinstab xi ħadd bħalu, li f'qalbu hemm l-għerf u l-għarfien, u jien naħtru fuq l-art.
5 Għax smajtu x'kien jagħti l-parir ir-raġel Ebrew dwar dan biex isalva l-art mill-ġuħ bih, u jien naf li l-art ma tinħelisx mill-ġuħ jekk ma jkunx bil-parir tar-raġel Ebrew, dak li tani l-parir.
6 U lkoll wieġbu lis-sultan u qalulu: "Il-parir li ta l-Ebrej dwar dan hu tajjeb; issa mela, sid u sultan tagħna, ara, l-art kollha f'idejk, agħmel dak li jidhirlek tajjeb f'għajnejk."
7 Lil min tagħżel int, u li fl-għerf tiegħek taf li hu għaref u kapaċi jeħles l-art bl-għerf tiegħu, lilu s-sultan jaħtar biex ikun taħtu fuq l-art.
8 U s-sultan qal lill-uffiċjali kollha: "Jien ħsibt li ladarba Alla għarraf lir-raġel Ebrew kull ma qal, m'hemm ħadd daqshekk għaqli u għaref fl-art kollha daqsu; jekk jidhirlek tajjeb f'għajnejkom jien inqiegħdu fuq l-art, għax hu jsalva l-art bl-għerf tiegħu.
9 U l-uffiċjali kollha wieġbu lis-sultan u qalulu: "Imma żgur li hu miktub fil-liġijiet tal-Eġittu, u m'għandux jiġi miksur, li ħadd ma għandu jsaltan fuq l-Eġittu, u lanqas ikun it-tieni wara s-sultan, ħlief wieħed li għandu għarfien fil-lingwi kollha ta' wlied il-bnedmin."

10 Issa għalhekk sid u sultan tagħna, ara dan ir-raġel Ebrej jista' jitkellem biss bil-lingwa Ebreja, u kif allura jista' jkun fuqna t-tieni taħt il-gvern, raġel li lanqas biss jaf il-lingwa tagħna?
11 Issa nitolbuk tibgħatu għalija, u ħallih jiġi quddiemek, u ppruvah f'kollox, u agħmel kif jidhirlek li hu xieraq.
12 U s-sultan qal: "Dan isir għada, u l-ħaġa li għedt hi tajba; u l-uffiċjali kollha ġew dakinhar quddiem is-sultan.
13 U f'dak il-lejl il-Mulej bagħat wieħed mill-anġli ministri tiegħu, u ġie fl-art tal-Eġittu għand Ġużeppi, u l-anġlu tal-Mulej waqaf fuq Ġużeppi, u ara, Ġużeppi kien mimdud fis-sodda bil-lejl fid-dar ta' sidu fil-ħabs, għax sidu kien reġa' tefgħu fil-ħabs minħabba martu.
14 U l-anġlu qajmu minn raqdu, u Ġużeppi qam u qam fuq saqajh, u ara, l-anġlu tal-Mulej kien wieqaf quddiemu; u l-anġlu tal-Mulej kellem lil Ġużeppi, u għallmu l-lingwi kollha tal-bniedem f'dak il-lejl, u semmieh Ġużeppi.
15 U l-anġlu tal-Mulej telaq minn ħdejh, u Ġużeppi reġa' lura u mtedd fuq soddtu, u Ġużeppi baqa' mistagħġeb bil-viżjoni li ra.
16 U ġara filgħodu li s-sultan bagħat għall-uffiċjali u l-qaddejja tiegħu kollha, u lkoll ġew u qagħdu quddiem is-sultan, u s-sultan ordna li jinġieb lil Ġużeppi, u l-qaddejja tas-sultan marru u ġabu lil Ġużeppi quddiem il-Fargħun.
17 U s-sultan ħareġ u tela' t-taraġ tat-tron, u Ġużeppi kellem lis-sultan bil-lingwi kollha, u Ġużeppi tela' għandu u kellem lis-sultan sakemm wasal quddiem is-sultan fis-sebgħin tarġa, u qagħad quddiem is-sultan.
18 U s-sultan feraħ ħafna minħabba Ġużeppi, u l-uffiċjali kollha tas-sultan ferħu ħafna mas-sultan meta semgħu l-kliem kollu ta' Ġużeppi.
19 U l-ħaġa dehret tajba f'għajnejn is-sultan u l-uffiċjali, li jaħtru lil Ġużeppi bħala t-tieni wara s-sultan fuq l-art kollha tal-Eġittu, u s-sultan kellem lil Ġużeppi, u qallu:
20 Issa int tajtni l-parir biex naħtar raġel għaqli fuq l-art tal-Eġittu, sabiex bl-għerf tiegħu jsalva l-art mill-ġuħ; issa għalhekk, ladarba Alla għarrafk dan kollu, u l-kliem kollu li għedt, m'hemm l-ebda raġel għaqli u għaqli bħalek fl-art kollha.
21 U ma jissejjaħx iktar ismek Ġużeppi, imma Safnat-Paneja jkun ismek; int tkun it-tieni warajja, u skont kelmtek ikunu l-affarijiet kollha tal-gvern tiegħi, u fuq kelmtek joħroġ u jidħol il-poplu tiegħi.
22 Ukoll minn taħt idejk il-qaddejja u l-uffiċjali tiegħi se jirċievu s-salarju tagħhom li jingħatalhom kull xahar, u quddiemek se jmilu l-poplu kollu tal-art; biss fit-tron tiegħi se nkun akbar minnek.
23 U s-sultan neħħa ċ-ċurkett minn idu u qiegħdu f'id Ġużeppi, u s-sultan libes lil Ġużeppi libsa prinċipeska, u poġġielu kuruna tad-deheb fuq rasu, u poġġielu katina tad-deheb fuq għonqu.
24 U s-sultan ordna lill-qaddejja tiegħu, u tellgħuh fit-tieni karru tas-sultan, li kien imur biswit il-karru tas-sultan, u tellgħu fuq żiemel kbir u b'saħħtu miż-żwiemel tas-sultan, u wasslu biex isuqu fit-toroq ta' art l-Eġittu.
25 U s-sultan ordna li dawk kollha li kienu jdoqqu t-timbrels, l-arpi u strumenti mużikali oħra joħorġu ma' Ġużeppi; elf timbrel, elf mekolot, u elf nebalim marru warajh.
26 U ħamest elef raġel, b'xwabel miġbudin ileqqu f'idejhom, u marru jimmarċjaw u jilagħbu quddiem Ġużeppi, u għoxrin elf mill-irġiel il-kbar tas-sultan imżejna b'ċinturini tal-ġilda miksija bid-deheb, immarċjaw fuq il-lemin ta' Ġużeppi, u għoxrin elf fuq ix-xellug tiegħu, u n-nisa u t-tfajliet kollha marru fuq il-bjut jew weqfin fit-toroq jilagħbu u jifirħu b'Ġużeppi, u ħarsu lejn id-dehra ta' Ġużeppi u lejn is-sbuħija tiegħu.
27 U n-nies tas-sultan marru qablu u warajh, ifuħu t-triq bl-inċens u bil-kassja, u b'kull xorta ta' fwieħa fina, u xerrdu l-mirra u l-aloe mat-triq, u għoxrin raġel xandru dawn il-kelmiet quddiemu mal-pajjiż kollu b'leħen għoli:
28 Qed tarawh lil dan ir-raġel li s-sultan għażel biex ikun it-tieni tiegħu? Huwa jmexxi l-affarijiet kollha tal-gvern, u min jikser l-ordnijiet tiegħu, jew li ma jmilx quddiemu fl-art, imut, għax jirribella kontra s-sultan u t-tieni tiegħu.
29 U meta l-araludi waqfu jxandru, in-nies kollha ta' l-Eġittu niżlu fl-art quddiem Ġużeppi u qalu, "Jalla jgħix is-sultan, u jalla jgħix it-tieni tiegħu wkoll;" u l-abitanti kollha ta' l-Eġittu niżlu tul it-triq, u meta l-araludi resqu lejhom, niżlu fl-art, u ferħu b'kull xorta ta' tamburini, mekol u nebal quddiem Ġużeppi.
30 U Ġużeppi fuq iż-żiemel tiegħu refa' għajnejh lejn is-sema, u għajjat u qal, Hu jqajjem lill-fqir mit-trab, Hu jerfa' lill-fqir mill-munzell. Mulej tal-Eżerċti, hieni l-bniedem li jafda fik.
31 U Ġużeppi għadda minn art l-Eġittu mal-qaddejja u l-uffiċjali tal-Fargħun, u wrewh l-art kollha tal-Eġittu u t-teżori kollha tas-sultan.
32 U Ġużeppi rritorna u mar dakinhar quddiem il-Fargħun, u s-sultan ta lil Ġużeppi proprjetà fl-art tal-Eġittu, proprjetà ta' għelieqi u dwieli, u s-sultan ta lil Ġużeppi tlett elef talent fidda u elf talent deheb, u ġebel tal-oniċi u bdellju u ħafna rigali.
33 U l-għada s-sultan ordna lin-nies kollha tal-Eġittu biex iġibu lil Ġużeppi offerti u rigali, u li min jikser il-kmand tas-sultan kellu jmut; u għamlu post għoli fit-triq tal-belt, u firxu lbies hemmhekk, u kull min ġab xi ħaġa lil Ġużeppi poġġieha fil-post għoli.
34 U n-nies kollha ta' l-Eġittu tefgħu xi ħaġa fil-post għoli, raġel wieħed imsielet tad-deheb, u l-ieħor ċrieket u msielet, u reċipjenti differenti magħmulin mid-deheb u l-fidda, u ġebel tal-oniċi u bdellium tefgħu fuq il-post għoli; kull wieħed ta xi ħaġa minn dak li kellu.
35 U Ġużeppi ħa dawn kollha u poġġiehom fit-teżori tiegħu, u l-uffiċjali u n-nobbli kollha li kienu jappartjenu lis-sultan eżaltaw lil Ġużeppi, u tawh ħafna rigali, billi ara li s-sultan kien għażlu biex ikun it-tieni tiegħu.
36 U s-sultan bagħat għand Potifera, bin Aħiram, qassis ta' On, u ħa lil bintu ż-żgħira Osnat u taha lil Ġużeppi b'mara.
37 U t-tfajla kienet sabiħa ħafna, verġni, waħda li raġel ma kienx jafu, u Ġużeppi ħadha b'mara; u s-sultan qal lil Ġużeppi, Jiena l-Fargħun, u ħliefek ħadd ma għandu jissogra jerfa' idu jew siequ biex jikkontrolla l-poplu tiegħi fl-art kollha ta' l-Eġittu.
38 U Ġużeppi kellu tletin sena meta beda joqgħod quddiem il-Fargħun, u Ġużeppi ħareġ minn quddiem is-sultan, u sar it-tieni tas-sultan fl-Eġittu.
39 U s-sultan ta lil Ġużeppi mitt qaddej biex jaqduh f'daru, u Ġużeppi bagħat ukoll u xtara ħafna qaddejja u baqgħu fid-dar ta' Ġużeppi.
40 Imbagħad Ġużeppi bena għalih innifsu dar magnifika ħafna bħad-djar tas-slaten, quddiem il-bitħa tal-palazz tas-

sultan, u għamel fid-dar tempju kbir, eleganti ħafna fid-dehra u konvenjenti għar-residenza tiegħu; tliet snin dam Ġużeppi jibni daru.
41 U Ġużeppi għamel għalih innifsu tron eleganti ħafna b'abbundanza ta' deheb u fidda, u kesieh b'ġebel tal-oniċi u bdelju, u għamel fuqu x-xbieha tal-art kollha tal-Eġittu, u x-xbieha tax-xmara tal-Eġittu li tisqi l-art kollha tal-Eġittu;
u Ġużeppi qagħad fis-sigurtà fuq it-tron tiegħu f'daru u l-Mulej kabbar l-għerf ta' Ġużeppi.
42 U l-abitanti kollha tal-Eġittu u l-qaddejja tal-Fargħun u l-prinċpijiet tiegħu kienu jħobbu lil Ġużeppi ħafna, għax din il-ħaġa kienet ġejja mill-Mulej għal Ġużeppi.
43 U Ġużeppi kellu armata li kienet tagħmel il-gwerra, toħroġ f'armati u truppi sa erbgħin elf u sitt mitt raġel, kapaċi jġorru armi biex jgħinu lis-sultan u lil Ġużeppi kontra l-għadu, minbarra l-uffiċjali tas-sultan u l-qaddejja tiegħu u l-abitanti tal-Eġittu bla għadd.
44 U Ġużeppi ta lill-irġiel setgħanin tiegħu u lill-armata kollha tiegħu tarki u xavelli, kappelli u kowtijiet tal-armi u ġebel għat-tfigħ biż-żbandola.

KAPITLU 50

1 Dak iż-żmien ulied Tarsis ġew kontra wlied Ismael, u għamlu gwerra magħhom, u wlied Tarsis ħarbtu lill-Ismaeliti għal żmien twil.
2 U wlied Ismael kienu żgħar fin-numru f'dawk il-jiem, u ma setgħux jegħlbu lil ulied Tarsis, u kienu oppressi ħafna.
3 U x-xjuħ tal-Ismaeliti bagħtu dokument lis-sultan tal-Eġittu, jgħidulu: "Jekk jogħġbok, ibgħat lill-qaddejja tiegħek uffiċjali u eżerċti biex jgħinuna niġġieldu kontra wlied Tarsis, għax ilna ngħerqu għal żmien twil."
4 U l-Fargħun bagħat lil Ġużeppi mal-irġiel setgħana u l-armata li kienu miegħu, u wkoll l-irġiel setgħana tiegħu mid-dar tas-sultan.
5 U marru lejn l-art ta' Ħavila għand ulied Ismael, biex jgħinuhom kontra wlied Tarsis, u wlied Ismael ġġieldu ma' wlied Tarsis, u Ġużeppi qatel lit-Tarsisin u rażżan arthom kollha, u wlied Ismael jgħammru fiha sal-lum.
6 U meta art Tarsis ġiet maħkuma, it-Tarsisin kollha ħarbu, u waslu fil-fruntiera ta' ħuthom ulied Ġawan, u Ġużeppi mal-irġiel setgħanin u l-armata tiegħu kollha reġgħu lura lejn l-Eġittu, mingħajr ma raġel wieħed minnhom ma tilef.
7 U fir-rivoluzzjoni tas-sena, fit-tieni sena tar-renju ta' Ġużeppi fuq l-Eġittu, il-Mulej ta abbundanza kbira mal-art kollha għal seba' snin kif kien qal Ġużeppi, għax il-Mulej bierek il-prodott kollu tal-art f'dawk il-jiem għal seba' snin, u kielu u xbagħu bil-kbir.
8 U Ġużeppi f'dak iż-żmien kellu uffiċjali taħtu, u kienu jiġbru l-ikel kollu tas-snin tajbin, u kienu jiġbru l-qamħ sena wara sena, u kienu jqegħduh fit-teżori ta' Ġużeppi.
9 U kull meta kienu jiġbru l-ikel, Ġużeppi kien jikkmandahom iġibu l-qamħ fis-swar, u jġibu miegħu wkoll ftit mill-ħamrija tal-għalqa, biex ma jitħassarx.
10 U Ġużeppi għamel skont dan sena wara sena, u ġabar qamħ bħar-ramel tal-baħar b'abbundanza, għax il-ħażniet tiegħu kienu immensi u ma setgħux jingħaddu bl-abbundanza.
11 U wkoll l-abitanti kollha ta' l-Eġittu ġabru kull xorta ta' ikel fil-ħażniet tagħhom b'abbundanza kbira matul is-seba' snin tajbin, imma ma għamlux bih bħalma għamel Ġużeppi.
12 U l-ikel kollu li Ġużeppi u l-Eġizzjani kienu ġabru matul is-seba' snin ta' abbundanza, kien imħażen għall-art għas-seba' snin tal-ġuħ, għall-għajxien tal-art kollha.
13 U l-abitanti tal-Eġittu mlew kull raġel il-maħżen tiegħu u l-moħba tiegħu bil-qamħ, biex ikunu ta' appoġġ matul il-ġuħ.
14 U Ġużeppi poġġa l-ikel kollu li kien ġabar fil-bliet kollha ta' l-Eġittu, u għalaq il-ħażniet kollha u poġġa għassiesa fuqhom.
15 U Osnat, mart Ġużeppi, bint Potifera, wilditlu żewġ subien, Manasseh u Efrajm, u Ġużeppi kellu erbgħa u tletin sena meta wilidhom.
16 U ż-żgħar kibru u mxew fi triqatu u fl-istruzzjonijiet tiegħu, ma żvijawx mit-triq li għallimhom missierhom, la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug.
17 U l-Mulej kien mat-tfal, u kibru u kellhom fehma u ħila fl-għerf kollu u fl-affarijiet kollha tal-gvern, u l-uffiċjali kollha tas-sultan u l-irġiel kbar tiegħu mill-abitanti tal-Eġittu eżaltaw liż-żgħażagħ, u trabbew fost ulied is-sultan.
18 U s-seba' snin ta' abbundanza li kien hemm fl-art kollha spiċċaw, u warajhom ġew is-seba' snin tal-ġuħ kif kien qal Ġużeppi, u l-ġuħ kien fl-art kollha.
19 U n-nies kollha tal-Eġittu raw li l-ġuħ kien beda fl-art tal-Eġittu, u n-nies kollha tal-Eġittu feħu l-imħażen tal-qamħ tagħhom għax il-ġuħ kien ħakem fuqhom.
20 U sabu l-ikel kollu li kien fl-imħażen tagħhom, mimli vermin u mhux tajjeb għall-ikel, u l-ġuħ infirex mal-art kollha, u l-abitanti kollha tal-Eġittu ġew u għajtu quddiem il-Fargħun, għax il-ġuħ kien qawwi fuqhom.
21 U qalu lill-Fargħun: "Agħti l-ikel lill-qaddejja tiegħek, u għaliex għandna mmutu bil-ġuħ quddiem għajnejk, aħna u ż-żgħar tagħna?"
22 U l-Fargħun wieġeb u qalilhom: "Għaliex qegħdin tgħajjtu lili? Ma ordnax Ġużeppi li l-qamħ jinħażen matul is-seba' snin ta' abbundanza għas-snin tal-ġuħ? U għaliex ma smajtux leħnu?"
23 U n-nies tal-Eġittu wieġbu lis-sultan u qalulu: "Daqs kemm hi ħajja ruħek, sid tagħna, il-qaddejja tiegħek għamlu kulma ordna Ġużeppi, għax il-qaddejja tiegħek ġabru wkoll il-prodott kollu tal-għelieqi tagħhom matul is-seba' snin ta' abbundanza u poġġewh fl-imħażen sal-lum."
24 U meta l-ġuħ ħakem lill-qaddejja tiegħek ftaħna l-imħażen tagħna, u ara l-prodotti kollha tagħna kienu mimlija bil-vermin u ma kinux tajbin għall-ikel.
25 U meta s-sultan sama' b'dak kollu li kien ġara lill-abitanti tal-Eġittu, is-sultan beża' ħafna minħabba l-ġuħ, u twerwer ħafna; u s-sultan wieġeb lin-nies tal-Eġittu u qalilhom: "Ladarba dan kollu ġralkom, morru għand Ġużeppi, agħmlu dak kollu li jgħidilkom, tiksrux il-kmandamenti tiegħu."
26 U l-poplu kollu ta' l-Eġittu ħareġ u ġie għand Ġużeppi, u qallu: "Agħtina l-ikel, u għaliex għandna mmutu quddiemek bil-ġuħ? Għax ġbarna l-prodott tagħna matul is-seba' snin kif ordnajtna, u poġġejnih fil-ħażna, u hekk ġralna."
27 U meta Ġużeppi sema' l-kliem kollu tan-nies tal-Eġittu u x'kien ġralhom, Ġużeppi fetaħ il-ħażniet kollha tiegħu tal-prodotti u biegħhom lin-nies tal-Eġittu.
28 U l-ġuħ infirex mal-art kollha, u l-ġuħ kien fil-pajjiżi kollha, imma fl-art tal-Eġittu kien hemm prodotti għall-bejgħ.

29 U l-abitanti kollha ta' l-Eġittu ġew għand Ġużeppi biex jixtru l-qamħ, għax il-ġuħ ħakem fuqhom, u l-qamħ kollu tagħhom tħassar, u Ġużeppi kuljum biegħu lin-nies kollha ta' l-Eġittu.
30 U l-abitanti kollha ta' art Kangħan u l-Filistin, u dawk in-naħa l-oħra tal-Ġordan, u wlied il-lvant u l-bliet kollha ta' artijiet 'il bogħod u qrib semgħu li kien hemm qamħ fl-Eġittu, u lkoll ġew l-Eġittu biex jixtru l-qamħ, għax il-ġuħ kien ħakem fuqhom.
31 U Ġużeppi fetaħ l-imħażen tal-qamħ u poġġa uffiċjali fuqhom, u kuljum kienu joqogħdu hemm u jbigħu lil kulmin kien jiġi.
32 U Ġużeppi kien jaf li ħutu wkoll kienu se jiġu l-Eġittu biex jixtru l-qamħ, għax il-ġuħ kien qed jinfirex madwar l-art. U Ġużeppi ordna lin-nies kollha tiegħu biex ixerrdu dan fl-art kollha tal-Eġittu, u qalu,
33 Huwa l-pjaċir tas-sultan, tat-tieni tiegħu u tal-irġiel kbar tagħhom, li kull persuna li tixtieq tixtri qamħ fl-Eġittu m'għandhiex tibgħat il-qaddejja tagħha l-Eġittu biex jixtru, iżda wliedha, u wkoll kwalunkwe Eġizzjan jew Kangħani, li jiġi minn xi wieħed mill-imħażen biex jixtri l-qamħ fl-Eġittu, u jmur u jbigħha mal-art kollha, għandu jmut, għax ħadd ma għandu jixtri ħlief għall-għajxien tad-dar tiegħu.
34 U kull raġel li jmexxi żewġ jew tliet bhejjem għandu jmut, għax raġel għandu jmexxi biss il-bhima tiegħu stess.
35 U Ġużeppi poġġa għassiesa fil-bibien tal-Eġittu, u ordnalhom, qalilhom, "Kull min jiġi biex jixtri l-qamħ, ma jħalluhx jidħol sakemm ma jinkitebx ismu, u isem missieru, u isem missier missieru, u kull ma jinkiteb binhar, ibgħatu isimhom lili filgħaxija biex inkun naf isimhom.
36 U Ġużeppi qiegħed uffiċjali madwar l-art kollha ta' l-Eġittu, u ordnalhom biex jagħmlu dawn l-affarijiet kollha.
37 U Ġużeppi għamel dawn l-affarijiet kollha, u għamel dawn l-istatuti, sabiex ikun jaf meta ħutu kellhom jiġu l-Eġittu biex jixtru l-qamħ; u n-nies ta' Ġużeppi ġagħluh jiġi pproklamat kuljum fl-Eġittu skont dawn il-kliem u l-istatuti li kien ordna Ġużeppi.
38 U l-abitanti kollha tal-pajjiż tal-lvant u tal-punent, u tal-art kollha, semgħu bl-istatuti u r-regolamenti li Ġużeppi kien ippromulga fl-Eġittu, u l-abitanti tal-partijiet estremi tal-art ġew u xtraw il-qamħ fl-Eġittu jum wara jum, u mbagħad telqu.
39 U l-uffiċjali kollha ta' l-Eġittu għamlu kif kien ordna Ġużeppi, u dawk kollha li kienu jiġu l-Eġittu biex jixtru l-qamħ, l-għassiesa tal-bieb kienu jiktbu isimhom, u isimhom missirijiethom, u kuljum kienu jġibuhom filgħaxija quddiem Ġużeppi.

KAPITLU 51

1 U Ġakobb wara sama' li kien hemm qamħ fl-Eġittu, u sejjaħ lil uliedu biex imorru l-Eġittu jixtru l-qamħ, għax fuqhom ukoll kien hemm il-ġuħ, u sejjaħ lil uliedu u qalilhom,
2 Ara, smajt li hemm qamħ fl-Eġittu, u l-popli kollha tad-dinja jmorru jixtruh hemm. Issa għalhekk għaliex tridu turu ruħkom sodisfatti quddiem id-dinja kollha? Inżlu intom ukoll l-Eġittu u ixtrulna ftit qamħ fost dawk li jiġu hemm, biex ma mmutux.
3 U wlied Ġakobb semgħu minn leħen missierhom, u qamu biex jinżlu l-Eġittu sabiex jixtru l-qamħ fost il-bqija li ġew hemm.
4 U missierhom Ġakobb ordnalhom, u qalilhom: "Meta tidħlu fil-belt tidħlux flimkien minn bieb wieħed, minħabba l-abitanti tal-art."
5 U wlied Ġakobb ħarġu u marru l-Eġittu, u wlied Ġakobb għamlu dak kollu li kien ordnalhom missierhom, u Ġakobb ma bagħatx lil Benjamin, għax qal, Li ma jiġrilux xi aċċident fit-triq bħal ħuh; u għaxra minn ulied Ġakobb ħarġu.
6 U waqt li wlied Ġakobb kienu sejrin fit-triq, nidmu minn dak li kienu għamlu lil Ġużeppi, u tkellmu ma' xulxin u qalu, "Nafu li ħuna Ġużeppi niżel l-Eġittu, u issa se nfittxuh kull fejn immorru, u jekk insibuh nieħduh mingħand sidu bħala fidwa, u jekk le, bil-forza, u mmutu għalih.
7 U wlied Ġakobb qablu ma' din il-ħaġa u saħħew ruħhom minħabba Ġużeppi, biex jeħilsuh minn id sidu, u wlied Ġakobb marru l-Eġittu; u meta resqu qrib l-Eġittu nfirdu minn xulxin, u għaddew minn għaxar bibien tal-Eġittu, u l-għassiesa tal-bibien kitbu isimhom dakinhar, u ġabuhom għand Ġużeppi filgħaxija.
8 U Ġużeppi qara l-ismijiet minn id il-gwardjani tal-bieb tal-belt, u sab li ħutu kienu daħlu mill-għaxar bibien tal-belt, u Ġużeppi f'dak il-ħin ordna li jiġi pproklamat madwar l-art kollha tal-Eġittu, u qal,
9 Oħorġu intom ilkoll l-gwardji tal-ħwienet, agħlqu l-imħażen kollha tal-qamħ u ħallu wieħed biss jibqa' miftuħ, biex dawk li jiġu jkunu jistgħu jixtru minnu.
10 U l-uffiċjali kollha ta' Ġużeppi għamlu hekk f'dak iż-żmien, u għalqu l-imħażen kollha u ħallew wieħed biss miftuħ.
11 U Ġużeppi ta l-ismijiet miktuba ta' ħutu lil dak li kien inkarigat mill-maħżen miftuħ, u qallu, "Kulmin jiġi għandek biex jixtri l-qamħ, staqsih x'jismu, u meta rġiel b'dawn l-ismijiet jiġu quddiemek, aqbadhom u ibgħathom," u hekk għamlu.
12 U meta wlied Ġakobb daħlu fil-belt, ingħaqdu flimkien fil-belt biex ifittxu lil Ġużeppi qabel ma xtraw il-qamħ.
13 U marru ħdejn is-swar tal-prostituti, u fittxew lil Ġużeppi fis-swar tal-prostituti għal tlett ijiem, għax ħasbu li Ġużeppi kien se jidħol fis-swar tal-prostituti, għax Ġużeppi kien sabiħ ħafna u mimli wiċċ, u wlied Ġakobb fittxew lil Ġużeppi għal tlett ijiem, u ma setgħux isibuh.
14 U r-raġel li kien inkarigat mill-maħżen miftuħ fittex dawk l-ismijiet li kien tah Ġużeppi, u ma sabhomx.
15 U bagħat lil Ġużeppi u qallu: "Għaddew dawn it-tlett ijiem, u dawk l-irġiel li tajtni isimhom ma ġewx; u Ġużeppi bagħat qaddejja biex ifittxu lil dawk l-irġiel fl-Eġittu kollu, u biex iġibuhom quddiem Ġużeppi."
16 U l-qaddejja ta' Ġużeppi marru u daħlu l-Eġittu u ma setgħux isibuhom, u marru Gosen u ma kinux hemm, u mbagħad marru fil-belt ta' Rameses u ma setgħux isibuhom.
17 U Ġużeppi kompla jibgħat sittax-il qaddej biex ifittxu lil ħutu, u dawn marru u xterdu fl-erba' kantunieri tal-belt, u erbgħa mill-qaddejja daħlu fid-dar tal-prostituti, u sabu lill-għaxart irġiel hemmhekk ifittxu lil ħuhom.
18 U dawk l-erba' rġiel ħaduhom u ġabuhom quddiemu, u niżlu quddiemu fl-art, u Ġużeppi kien bilqiegħda fuq it-

tron tiegħu fit-tempju tiegħu, liebes ħwejjeġ prinċipeski, u fuq rasu kellu kuruna kbira tad-deheb, u l-irġiel setgħana kollha kienu bilqiegħda madwaru.
19 U wlied Ġakobb raw lil Ġużeppi, u l-figura tiegħu u s-sbuħija u d-dinjità ta' wiċċu dehru meraviljużi f'għajnejhom, u reġgħu mielu quddiemu sa l-art.
20 U Ġużeppi ra lil ħutu, u għarafhom, imma huma ma għarfuhx, għax Ġużeppi kien kbir ħafna f'għajnejhom, għalhekk ma għarfuhx.
21 U Ġużeppi kellimhom u qalilhom: "Minn fejn ġejjin?" U lkoll wieġbu u qalu: "Il-qaddejja tiegħek ġew minn art Kangħan biex jixtru l-qamħ, għax il-ġuħ qed jikber madwar l-art kollha, u l-qaddejja tiegħek semgħu li kien hemm il-qamħ fl-Eġittu, u għalhekk ġew fost in-nies l-oħra biex jixtru l-qamħ għall-għajxien tagħhom."
22 U Ġużeppi wieġeb u qalilhom: "Jekk ġejtu biex tixtru kif qed tgħidu, għaliex ġejtu mill-għaxar bibien tal-belt? Jista' jkun biss li ġejtu biex tittajru fl-art."
23 U lkoll flimkien wieġbu lil Ġużeppi, u qalulu, Mhux hekk sidi, aħna għandna raġun, il-qaddejja tiegħek mhumiex spiji, imma ġejna biex nixtru l-qamħ, għax il-qaddejja tiegħek huma lkoll aħwa, ulied raġel wieħed f'art Kangħan, u missierna ordnalna, qalilna, Meta tidħlu l-belt tidħlux flimkien minn bieb wieħed minħabba l-abitanti tal-art.
24 U Ġużeppi reġa' wieġebhom u qalilhom: "Din hija l-ħaġa li għedtilkom, intom ġejtu biex titkixxfu fl-art, għalhekk ilkoll għaddejtu mill-għaxar bibien tal-belt; ġejtu biex taraw in-naħa għerja tal-art."
25 Żgur li kull min jiġi jixtri l-qamħ imur fi triqtu, u intom diġà ilkom tlett ijiem f'din l-art, u x'tagħmlu fost il-ħitan tal-prostituti li ilkom fihom għal dawn it-tlett ijiem? Żgur li l-ispiji jagħmlu affarijiet bħal dawn.
26 U qalu lil Ġużeppi, "L bogħod minn sidna li jitkellem hekk, għax aħna tnax-il aħwa, ulied missierna Ġakobb, fl-art ta' Kangħan, bin Iżakk, bin Abraham, l-Ebrew, u ara, l-iżgħar wieħed qiegħed ma' missierna llum fl-art ta' Kangħan, u wieħed m'għadux, għax intilef minn fostna, u ħsibna li forsi seta' jkun f'din l-art, għalhekk qed infittxuh mal-art kollha, u ġejna saħansitra fid-djar tal-prostituti biex infittxuh hemmhekk.
27 U Ġużeppi qalilhom: "Fittixtuh mad-dinja kollha, u baqa' biss l-Eġittu biex tfittxuh fih? U x'għandu jagħmel ħukom fid-djar tal-prostituti, għalkemm ikun fl-Eġittu? Ma għedtx int, li intom minn ulied Iżakk, bin Abraham, u x'għandhom jagħmlu wlied Ġakobb fid-djar tal-prostituti?"
28 U qalulu, "Għax smajna li l-Ismaeliti serquhulu mingħandna, u ntqalilna li biegħuh fl-Eġittu, u l-qaddej tiegħek, ħuna, hu sabiħ ħafna u jidher tajjeb, għalhekk ħsibna li żgur kien se jkun fid-djar tal-prostituti, għalhekk il-qaddejja tiegħek marru hemm biex ifittxuh u jagħtu l-fidwa għalih."
29 U Ġużeppi kompla jwieġbhom u qalilhom: "Żgur li qed titkellmu l-gideb u tgħidu dwarkom infuskom li intom ulied Abraham; daqskemm hu ħaj il-Fargħun intom spiji, għalhekk ġejtu fid-djar tal-prostituti biex ma ssirux magħrufa."
30 U Ġużeppi qalilhom: "Issa jekk issibuh, u sidu jitlob minnkom prezz għoli, tagħtuhulu?" U huma qalu: "Jingħata."
31 U qalilhom: "U jekk sidu ma jaqbilx li jinfired minnu għal prezz għoli, x'se tagħmlulu minħabba fih?" U huma wieġbuh u qalulu: "Jekk ma jagħtihulniex, noqtluh, nieħdu lil ħuna u nitilqu."
32 U Ġużeppi qalilhom: "Dan hu li għedtilkom; intom spiji, għax ġejtu biex toqtlu lill-abitanti tal-art, għax smajna li tnejn minn ħutkom qatlu lill-abitanti kollha ta' Sikem, fl-art ta' Kangħan, minħabba oħtok, u issa ġejtu tagħmlu l-istess fl-Eġittu minħabba ħukom."
33 B'dan biss inkun naf li intom irġiel onesti; jekk tibagħtu lil wieħed minnkom id-dar biex iġib lil ħukom iż-żgħir mingħand missierkom, u jġibu hawn għandi, u billi tagħmlu dan inkun naf li għandkom raġun.
34 U Ġużeppi sejjaħ lil sebgħin mill-irġiel setgħanin tiegħu, u qalilhom: "Ħudu lil dawn l-irġiel u daħħalhom fil-maqjel."
35 U l-irġiel setgħana qabdu lill-għaxar irġiel, qabduhom u tefgħuhom fil-kamra tal-ħabs, u baqgħu fil-kamra għal tlett ijiem.
36 U fit-tielet jum Ġużeppi ħariġhom mill-għassa, u qalilhom: "Agħmlu dan għalikom infuskom jekk intom irġiel onesti, sabiex tgħixu. Wieħed minn ħutkom għandu jibqa' magħluq fil-għassa waqt li intom tmorru tieħdu l-qamħ għad-dar tagħkom lejn l-art ta' Kangħan, u ġibu lil ħukom iż-żgħir, u ġibuh hawn għandi, biex inkun naf li intom irġiel onesti meta tagħmlu din il-ħaġa."
37 U Ġużeppi ħareġ minnhom u daħal fil-kamra, u beka biki kbir, għax tqanqal ħasra għalihom, u ħasel wiċċu, u reġa' lura għandhom, u ħa lil Simeon minn ħdejhom u ordna li jintrabat, imma Simeon ma riedx li jsir dan, għax kien raġel setgħan ħafna u ma setgħux jorbtuh.
38 U Ġużeppi sejjaħ lill-irġiel setgħana tiegħu u sebgħin raġel qalbenin resqu quddiemu b'xwabel mislufin f'idejhom, u wlied Ġakobb beżgħu minnhom.
39 U Ġużeppi qalilhom, Aqbdu lil dan ir-raġel u żommuh fil-ħabs sakemm ħutu jiġu għandu, u l-irġiel qalbenin ta' Ġużeppi marru malajr u lkoll qabdu lil Simeon biex jorbtuh, u Simeon għajjat qawwi u tal-biża' u l-għajta nstemet mill-bogħod.
40 U l-irġiel qalbenin kollha ta' Ġużeppi twerwru mal-ħoss tal-għajta, u waqgħu wiċċhom fl-art, u beżgħu ħafna u ħarbu.
41 U l-irġiel kollha li kienu ma' Ġużeppi ħarbu, għax beżgħu ħafna minn ħajjithom, u baqgħu biss Ġużeppi u Manasse ibnu, u Manasse bin Ġużeppi ra s-saħħa ta' Simeon, u rrabja ħafna.
42 U Manassa bin Ġużeppi qam kontra Simeon, u Manassa ta daqqa qawwija lil Simeon b'ponn fuq wara ta' għonqu, u Simeon ikkalma r-rabja tiegħu.
43 U Manassa qabad lil Simeon u qabdu b'mod vjolenti u rabtu u daħħlu fid-dar tal-konfinament, u wlied kollha ta' Ġakobb stagħġbu bl-att taż-żagħżugħ.
44 U Simeon qal lil ħutu: "Ħadd minnkom m'għandu jgħid li din hija s-swat ta' Eġizzjan, imma hija s-swat tad-dar ta' missieri."
45 U wara dan Ġużeppi ordna li jissejjaħ lil dak li kien inkarigat fuq il-maħżen, biex jimlielhom l-ixkejjer tagħhom bil-qamħ kemm setgħu jġorru, u biex jerġa' jpoġġi l-flus ta' kull raġel fl-ixkejjer tiegħu, u biex jagħtihom proviżjonijiet għat-triq, u hekk għamel magħhom.

46 U Ġużeppi ordnalhom u qalilhom: “Oqogħdu attenti li ma tiksrux l-ordnijiet tiegħi u ġġibu lil ħukom kif għedtilkom, u meta ġġibu lil ħukom hawn għandi, imbagħad inkun naf li intom irġiel onesti, u li tinnegozjaw fl-art, u jien nirritorna lil ħukom lura, u intom terġgħu lura fis-sliem għand missierkom.”
47 U lkoll wieġbu u qalu: “Skont kif jgħid sidna hekk se nagħmlu,” u niżlu quddiemu fl-art.
48 U kull raġel refa’ l-qamħ tiegħu fuq il-ħmar tiegħu, u ħarġu biex imorru lejn art Kangħan għand missierhom; u waslu fil-lukanda u Levi fetaħ il-borża tiegħu biex jagħti l-ikel lill-ħmar tiegħu, meta ra u ara, flusu fil-piż sħiħ kienu għadhom fil-borża tiegħu.
49 U r-raġel beża’ ħafna, u qal lil ħutu: “Flusi ngħatawli lura, u ara, qegħdin fil-borża tiegħi.” U l-irġiel beżgħu ħafna, u qalu: “X’inhu dan li għamlilna Alla?”
50 U lkoll qalu: “U fejn hi l-qalb tajba tal-Mulej ma’ missirijietna, ma’ Abraham, Iżakk, u Ġakobb, li l-Mulej illum ħelisna f’idejn is-sultan tal-Eġittu biex ifassal kontra tagħna?”
51 U Ġuda qalilhom: “Żgur li aħna midinbin ħatja quddiem il-Mulej Alla tagħna talli begħna lil ħuna, laħamna stess, u għaliex qegħdin tgħidu, Fejn hi l-qalb tajba tal-Mulej ma’ missirijietna?”
52 U Reuben qalilhom: “Ma għedtilkomx jien, tidinbux kontra ż-żagħżugħ, u ma ridtux tismagħni? Issa Alla qed jitlobna minnu, u kif tazzardaw tgħidu, ‘Fejn hi l-qalb tajba tal-Mulej ma’ missirijietna, meta intom dnibtu kontra l-Mulej?’”
53 U qattgħu l-lejl f’dak il-post, u qamu kmieni filgħodu u għabbew il-ħmir tagħhom bil-qamħ tagħhom, u mexxewhom u komplew u waslu għand dar missierhom f’art Kangħan.
54 U Ġakobb u n-nies ta’ daru ħarġu jiltaqgħu ma’ wliedu, u Ġakobb ra u ara, ħuhom Simeon ma kienx magħhom, u Ġakobb qal lil uliedu, “Fejn hu ħukom Simeon, li ma narahx?” U wliedu qalulu dak kollu li kien ġralhom fl-Eġittu.

KAPITLU 52

1 U daħlu f’darhom, u kull raġel fetaħ il-borża tiegħu u raw, u ara, il-mazz tal-flus ta’ kull raġel kien hemm, u dan beda jbeżża’ ħafna huma u missierhom.
2 U Ġakobb qalilhom: “X’inhu dan li għamiltuni? Bgħatt lil ħukom Ġużeppi biex jistaqsikom dwar il-ġid tagħkom, u intom għedtuli: Bhima selvaġġa kielitu.”
3 U Simeon mar magħkom biex jixtru l-ikel u intom tgħidu li s-sultan tal-Eġittu żammu fil-ħabs, u tixtiequ tieħdu lil Benjamin biex tikkawżaw il-mewt tiegħu wkoll, u ġġibu xagħri griż bin-niket fil-qabar minħabba Benjamin u ħuh Ġużeppi.
4 Issa għalhekk ibni mhux se jinżel magħkom, għax ħuh miet u baqa’ waħdu, u jista’ jiġrilu xi ħsara fit-triq li sejjer fiha, bħalma ġara lil ħuh.
5 U Ruben qal lil missieru: “Int toqtol liż-żewġ uliedi jekk ma nġibx lil ibnek u npoġġih quddiemek.” U Ġakobb qal lil uliedu: “Ibqgħu hawn u tinżlux l-Eġittu, għax ibni ma jinżilx magħkom l-Eġittu, u lanqas ma jmut bħal ħuh.”
6 U Ġuda qalilhom: “Ibqgħu lura minnu sakemm jispiċċa l-qamħ, u mbagħad jgħid, ‘Niżżlu lil ħukom,’ meta jsib ruħu fil-periklu minħabba l-ġuħ.”
7 U f’dawk il-jiem il-ġuħ kien qawwi mal-art kollha, u n-nies kollha tad-dinja marru u ġew l-Eġittu biex jixtru l-ikel, għax il-ġuħ kien prevalenti ħafna fosthom, u wlied Ġakobb baqgħu f’Kangħan sena u xahrejn sakemm spiċċalhom il-qamħ.
8 U ġara li wara li spiċċa l-qamħ tagħhom, id-dar kollha ta’ Ġakobb kienet maħkuma bil-ġuħ, u t-trabi kollha ta’ wlied Ġakobb inġabru flimkien u resqu lejn Ġakobb, u lkoll dawruh, u qalulu, Agħtina l-ħobż, u għaliex għandna mmutu lkoll bil-ġuħ fil-preżenza tiegħek?
9 Ġakobb sama’ kliem ulied ibnu, u beka biki kbir, u tqanqal ħasra għalihom, u Ġakobb sejjaħ lil uliedu u lkoll ġew u qagħdu bilqiegħda quddiemu.
10 U Ġakobb qalilhom: “Ma rajtux kif uliedkom jibku fuqi llum, u jgħidulna, ‘Agħtina l-ħobż,’ imma m’hemmx? Issa mela erġgħu lura u ixtrulna ftit ikel.”
11 U Ġuda wieġeb u qal lil missieru: “Jekk tibgħat lil ħuna magħna ninżlu u nixtrulek il-qamħ, u jekk ma tibgħatux allura ma ninżlux, għax żgur li s-sultan tal-Eġittu ordnalna b’mod partikolari, billi qalilna: “M’għandkomx taraw wiċċi sakemm ħukom ma jkunx magħkom, għax is-sultan tal-Eġittu huwa sultan qawwi u setgħan, u ara jekk immorru għandu mingħajr ħuna lkoll ninqatlu.”
12 Ma tafx u ma smajtx li dan is-sultan hu setgħan u għaref ħafna, u m’hemm ħadd bħalu fid-dinja kollha? Ara, rajna s-slaten kollha tad-dinja u ma rajniex wieħed bħal dak is-sultan, is-sultan tal-Eġittu; żgur fost is-slaten kollha tad-dinja m’hemm ħadd akbar minn Abimelek, is-sultan tal-Filistin, iżda s-sultan tal-Eġittu hu akbar u aktar setgħan minnu, u Abimelek jista’ jitqabbel biss ma’ wieħed mill-uffiċjali tiegħu.
13 Missier, int ma rajtx il-palazz u t-tron tiegħu, u l-qaddejja kollha tiegħu weqfin quddiemu; int ma rajtx lil dak is-sultan fuq it-tron tiegħu fil-pompa u d-dehra rjali tiegħu, liebes l-ilbies irjali tiegħu b’kuruna kbira tad-deheb fuq rasu; int ma rajtx l-unur u l-glorja li tah Alla, għax m’hemm ħadd bħalu fid-dinja kollha.
14 Missier, int ma rajtx l-għerf, la l-fehma u l-għarfien li Alla tah f’qalbu, u lanqas ma smajt leħnu ħelu meta kellimna.
15 Ma nafux, missier, min għarrafh b’isimna u b’kull ma ġralna, iżda staqsa wkoll għalik, u qallek, “Missierek għadu ħaj, u qiegħed tajjeb?”
16 Ma rajtx l-affarijiet tal-gvern tal-Eġittu regolati minnu, mingħajr ma staqsejt lill-Fargħun sidu; ma rajtx il-biża’ u l-biża’ li qanqal fuq l-Eġizzjani kollha.
17 U wkoll meta tlaqna minn ħdejh, heddejna li nagħmlu lill-Eġittu bħalma għamlu l-bqija tal-bliet tal-Amoriti, u konna rrabjati ħafna kontra l-kliem kollu li qal dwarna bħala spiji, u issa meta nerġgħu niġu quddiemu t-terrur tiegħu se jaqa’ fuqna lkoll, u ħadd minna ma jkun jista’ jkellmu la ħaġa żgħira u lanqas ħaġa kbira.
18 Issa mela, missier, nitolbok li ibgħat liż-żagħżugħ magħna, u aħna ninżlu nixtrulek l-ikel għall-għajxien tagħna, u ma mmutux bil-ġuħ.” U Ġakobb qal: “Għaliex għamiltuni daqshekk ħażin li għedtuli lis-sultan li kellek ħu? X’inhi din il-ħaġa li għamiltuni?”

19 U Ġuda qal lil missieru Ġakobb: “Agħtini ż-żagħżugħ f’idejja, u aħna nqumu u ninżlu l-Eġittu u nixtru l-qamħ, imbagħad nerġgħu lura. U meta nerġgħu lura, jekk iż-żagħżugħ ma jkunx magħna, ħa nġorr il-ħtija tiegħek għal dejjem.”
20 Rajt lit-trabi kollha tagħna jibku fuqek bil-ġuħ u m'għandekx il-qawwa f'idejk biex tissodisfahom? Issa ħa titqanqal ħniena għalihom u ibgħat lil ħuna magħna u aħna mmorru.
21 Għax kif se tidher il-qalb tajba tal-Mulej ma’ missirijietna meta tgħid li s-sultan tal-Eġittu se jieħu lil ibnek? Daqs kemm hu ħaj il-Mulej, jien mhux se nitilqu sakemm inġibu u nqiegħdu quddiemek; imma itlob għalina lill-Mulej, biex jimxi magħna b’qalb tajba, biex iġegħelna niġu milqugħa b’mod favorevoli u b’qalb tajba quddiem is-sultan tal-Eġittu u l-irġiel tiegħu, għax kieku ma ddumniex żgur issa konna rġajna lura t-tieni darba ma’ ibnek.
22 U Ġakobb qal lil uliedu: “Jiena nafda fil-Mulej Alla, li jeħliskom u jagħtikom il-favur quddiem is-sultan tal-Eġittu u quddiem l-irġiel kollha tiegħu.”
23 Issa mela qum u mur għand ir-raġel, u ħudu f’idejkom rigal minn dak li jista’ jinkiseb fl-art u ġibhulu quddiemu, u jalla Alla li Jista’ Kollox jagħtikom il-ħniena quddiemu biex jibgħat lil Benjamin u lil Simegħon magħkom.
24 U l-irġiel kollha qamu, u ħadu lil ħuhom Benjamin, u ħadu f’idejhom rigal kbir mill-aqwa tal-art, u ħadu wkoll porzjon doppju tal-fidda.
25 U Ġakobb ta kmand sħiħ lil uliedu dwar Benjamin, u qalilhom: “Oqogħdu attenti minnu fit-triq li sejrin fiha, u titbiegħdux minnu fit-triq, lanqas fl-Eġittu.”
26 U Ġakobb qam minn quddiem uliedu u fetaħ idejh u talab lill-Mulej minħabba wliedu, u qallu, O Mulej Alla tas-sema u l-art, ftakar fil-patt tiegħek ma’ missierna Abraham, ftakar fih ma’ missieri Iżakk u aġixxi b’qalb tajba ma’ wliedi u la tagħtihomx f’idejn is-sultan tal-Eġittu; agħmilha nitolbok O Alla għall-fini tal-ħniena tiegħek u fdi lil uliedi kollha u salvahom minn taħt il-qawwa Eġizzjana, u ibgħatilhom liż-żewġ aħwa tagħhom.
27 U n-nisa kollha ta’ wlied Ġakobb u wliedhom refgħu għajnejhom lejn is-sema u lkoll bkew quddiem il-Mulej, u għajtulu biex jeħles lil missirijiethom minn idejn is-sultan tal-Eġittu.
28 U Ġakobb kiteb dokument lis-sultan tal-Eġittu u tah f’idejn Ġuda u f’idejn uliedu għas-sultan tal-Eġittu, u qallu:
29 Minn qaddej tiegħek Ġakobb, bin Iżakk, bin Abraham l-Ebrew, il-prinċep ta’ Alla, lis-sultan setgħan u għaref, li jikxef is-sigrieti, sultan tal-Eġittu, tislima.
30 Ikun jaf sidi s-sultan tal-Eġittu li l-ġuħ kien qawwi fuqna f’art Kangħan, u bgħatt lil uliedi għandek biex jixtrulna ftit ikel mingħandek għall-għajxien tagħna.
31 Għax uliedi kienu mdawrin bija u jien, peress li jien xwejjaħ ħafna, ma nistax nara b’għajnejja, għax għajnejja tqalu ħafna bl-età, kif ukoll bil-biki ta’ kuljum għal ibni, għal Ġużeppi li ntilef minn quddiemi, u jien ordnajt lil uliedi biex ma jidħlux mill-bibien tal-belt meta jaslu l-Eġittu, minħabba l-abitanti tal-art.
32 U jien ordnajthom ukoll biex imorru madwar l-Eġittu biex ifittxu lil ibni Ġużeppi, forsi jsibuh hemm, u hekk għamlu, u int qisthom bħala spiji tal-art.
33 Ma smajniex dwarek li interpretajt il-ħolma tal-Fargħun u għedtlu l-verità? Kif mela ma tafx bl-għerf tiegħek jekk uliedi humiex spiji jew le?
34 Issa mela, sidi u sultan, ara, jien bgħatt lil ibni qablek, kif għedt lil uliedi; nitolbok biex toqgħod attent għalih sakemm jerġa’ lura għandi fil-paċi ma’ ħutu.
35 Għax ma tafx, jew ma smajtx x’għamel Alla tagħna lill-Fargħun meta ħa lil ommi Sara, u x’għamel lil Abimelek, is-sultan tal-Filistin, minħabba fiha, u wkoll x’għamel missierna Abraham lid-disa’ slaten ta’ Elam, kif qatelhom ilkoll bi ftit irġiel li kienu miegħu?
36 U wkoll x’għamlu ż-żewġ uliedi Simegħon u Levi lit-tmien bliet tal-Amori, kif qerduhom minħabba oħthom Dina?
37 U wkoll minħabba ħuhom Benjamin ikkonsolaw lilhom infushom għat-telfa ta’ ħuh Ġużeppi; x’se jagħmlulu mbagħad meta jaraw id xi poplu tegħleb fuqhom, minħabba fih?
38 Ma tafx int, O sultan tal-Eġittu, li l-qawwa ta’ Alla qiegħda magħna, u li Alla dejjem jisma’ t-talb tagħna u ma jitlaqniex il-jiem kollha?
39 U meta wliedi qaluli dwar kif għamilt magħhom, ma tlabtx lill-Mulej minħabba fik, għax imbagħad kont tmut ma’ rġielek qabel ma ibni Benjamin ġie quddiemek, imma ħsibt li peress li Simeon ibni kien f’darek, forsi tista’ tittratta miegħu b’qalb tajba, għalhekk ma għamiltlekx din il-ħaġa.
40 Issa għalhekk ara, Benjamin ibni ġej għandek ma’ wliedi, oqgħod attent għalih u poġġi għajnejk fuqu, u mbagħad Alla jqiegħed għajnejh fuqek u fuq saltnatek kollha.
41 Issa għedtlek kulma għandi f’qalbi, u ara, uliedi ġejjin għandek ma’ ħuhom, eżamina wiċċ l-art kollha minħabba fihom u ibgħathom lura fil-paċi ma’ ħuthom.
42 U Ġakobb ta r-rekord lil uliedu fil-kura ta’ Ġuda biex jagħtuh lis-sultan tal-Eġittu.

KAPITLU 53

1 U wlied Ġakobb qamu u ħadu lil Benjamin u r-rigali kollha, u telqu u waslu l-Eġittu u qagħdu quddiem Ġużeppi.
2 U Ġużeppi ra lil ħuh Benjamin magħhom u sellmilhom, u dawn l-irġiel daħlu fid-dar ta’ Ġużeppi.
3 U Ġużeppi ordna lis-superintendent tad-dar tiegħu biex jagħti lil ħutu x’jieklu, u hekk għamel magħhom.
4 U f’nofsinhar Ġużeppi bagħat lill-irġiel biex jiġu quddiemu ma’ Benjamin, u l-irġiel qalu lill-kap tad-dar ta’ Ġużeppi dwar il-flus li kienu rritornaw fl-ixkejjer tagħhom, u hu qalilhom, “Kollox ikun tajjeb għalikom, tibżgħux.” U ġab lil ħuhom Simeon għandhom.
5 U Simegħon qal lil ħutu: “Is-sid tal-Eġizzjani wera ħafna qalb tajba miegħi, ma żammnix marbut, bħalma rajtu b’għajnejkom, għax meta ħriġtu mill-belt ħallieni ħieles u wera qalb tajba miegħi f’daru.”
6 U Ġuda qabad lil Benjamin minn idu, u resqu quddiem Ġużeppi, u mielu quddiemu fl-art.
7 U l-irġiel taw ir-rigal lil Ġużeppi u lkoll qagħdu bilqiegħda quddiemu, u Ġużeppi qalilhom, “Kollox tajjeb magħkom, sew ma’ wliedkom, sew ma’ missierkom ix-xwejjaħ?” u huma wieġbu, “Kollox tajjeb.” U Ġuda ħa r-rekord li kien bagħat Ġakobb u tah f’id Ġużeppi.

8 U Ġużeppi qara l-ittra u kien jaf il-kitba ta' missieru, u xtaq jibki u daħal f'kamra ta' ġewwa u beka biki kbir; u ħareġ.
9 U refa' għajnejh u ra lil ħuh Benjamin, u qal, "Dan hu ħukom li tkellimtuni dwaru?" U Benjamin resaq lejn Ġużeppi, u Ġużeppi poġġa idu fuq rasu u qallu, "Jalla Alla jkun ħanin miegħek ibni.
10 U meta Ġużeppi ra lil ħuh, bin ommu, reġa' ried jibki, u daħal fil-kamra tal-banju, u beka hemm, u ħasel wiċċu, u ħareġ u ażen milli jibki, u qal, Ipprepara l-ikel.
11 U Ġużeppi kellu tazza li minnha kien jixrob, u kienet tal-fidda miksija b'mod sabiħ bil-ġebel tal-oniċi u l-bdelju, u Ġużeppi ħabat it-tazza quddiem ħutu waqt li kienu bilqiegħda jieklu miegħu.
12 U Ġużeppi qal lill-irġiel: "Naf minn dan it-tazza li Ruben l-ewwel imwieled, Simegħon u Levi u Ġuda, Issakar u Żebulun huma wlied minn omm waħda; oqogħdu bilqiegħda tieklu skont it-twelid tagħkom."
13 U hu wkoll poġġa lill-oħrajn skont it-twelid tagħhom, u qal, "Naf li dan ħukom iż-żgħir m'għandux ħu, u jien, bħalu, m'għandix ħu, għalhekk għandu joqgħod jiekol miegħi."
14 U Benjamin tela' quddiem Ġużeppi u qagħad fuq it-tron, u l-irġiel raw l-atti ta' Ġużeppi, u stagħġbu bihom; u l-irġiel kielu u xorbu f'dak il-ħin ma' Ġużeppi, u mbagħad tahom rigali, u Ġużeppi ta rigal wieħed lil Benjamin, u Manasseh u Efrajm raw l-atti ta' missierhom, u tawh ukoll rigali, u Osnat tah rigal wieħed, u kienu ħamsa rigali f'idejn Benjamin.
15 U Ġużeppi ħariġhom l-inbid biex jixorbu, u ma ridux jixorbu, u qalu: "Mill-jum li fih tilef Ġużeppi ma xrobniex inbid, u lanqas kilna ikel delikat."
16 U Ġużeppi ħalifhom, u insista bihom sew, u xorbu miegħu b'abbundanza dakinhar, u Ġużeppi wara dar lejn ħuh Benjamin biex ikellimh, u Benjamin kien għadu bilqiegħda fuq it-tron quddiem Ġużeppi.
17 U Ġużeppi staqsieh: "Twellidt xi tfal?" U hu wieġeb: "Il-qaddej tiegħek għandu għaxar subien, u dawn huma isimhom: Bela, Beker, Asbal, Gera, Nagħaman, Aki, Rosh, Mupim, Kupim, u Ord, u jien semmijthom għal ħija li ma rajtx.
18 U ordnalhom iġibu quddiemu l-mappa tiegħu tal-kwiekeb, li biha Ġużeppi kien jaf iż-żminijiet kollha, u Ġużeppi qal lil Benjamin, Smajt li l-Ebrej huma familjari mal-għerf kollu, taf xi ħaġa dwar dan?
19 U Benjamin qal: "Il-qaddej tiegħek jaf ukoll l-għerf kollu li għallimni missieri," u Ġużeppi qal lil Benjamin: "Ħares lejn dan l-istrument u ifhem fejn hu ħuk Ġużeppi fl-Eġittu, li intom għedtu li niżel l-Eġittu."
20 U Benjamin ra dak l-istrument bil-mappa tal-kwiekeb tas-sema, u kien għaqli u ħares fih biex ikun jaf fejn kien ħuh, u Benjamin qasam l-art kollha tal-Eġittu f'erba' diviżjonijiet, u sab li dak li kien bilqiegħda fuq it-tron quddiemu kien ħuh Ġużeppi, u Benjamin stagħġeb ħafna, u meta Ġużeppi ra li ħuh Benjamin kien tant mistagħġeb, qal lil Benjamin, X'rajt, u għaliex int mistagħġeb?
21 U Benjamin qal lil Ġużeppi, B'dan nista' nara li ħija Ġużeppi qiegħed bilqiegħda hawn miegħi fuq it-tron, u Ġużeppi qallu, Jiena Ġużeppi ħuk, tiżvelax din il-ħaġa lil ħutek; ara, jien nibgħatek magħhom meta jitilqu, u jien nikkmandahom biex jinġiebu lura lejn il-belt, u jien neħodok minn ħdejhom.
22 U jekk jissograw ħajjithom u jiġġieldu għalik, imbagħad inkun naf li nidmu minn dak li għamluli, u jien nurihom lili nnifsi, u jekk jabbandunawk meta nieħuk, allura int tibqa' miegħi, u jien nitħabat magħhom, u huma jitilqu, u jien ma nsirx magħruf minnhom.
23 Dak iż-żmien Ġużeppi ordna lill-uffiċjal tiegħu biex jimla l-ixkejjer tagħhom bl-ikel, u biex ipoġġi l-flus ta' kull raġel fil-borża tiegħu, u biex ipoġġi t-tazza fil-borża ta' Benjamin, u biex jagħtihom provvisti għat-triq, u hekk għamlulhom.
24 U l-għada l-irġiel qamu kmieni filgħodu, u għabbew il-ħmir tagħhom bil-qamħ tagħhom, u ħarġu ma' Benjamin, u marru lejn l-art ta' Kangħan ma' ħuhom Benjamin.
25 Ma kinux telqu 'l bogħod mill-Eġittu meta Ġużeppi ordna lil dak li kien inkarigat minn daru, u qallu: "Qum, ibda wara dawn l-irġiel qabel ma jitbiegħdu wisq mill-Eġittu, u għidilhom, 'Għaliex serqtu t-tazza ta' sidi?'"
26 U l-uffiċjal ta' Ġużeppi qam u laħaqhom, u qalilhom il-kliem kollu ta' Ġużeppi; u meta semgħu din il-ħaġa rrabjaw ħafna, u qalu, "Dak li għandu tinstab it-tazza ta' sidek imut, u aħna wkoll insiru lsiera.
27 U għaġġlu u kull raġel niżżel il-borża tiegħu minn fuq il-ħmar tiegħu, u ħarsu fil-boroż tagħhom u t-tazza nstabet fil-borża ta' Benjamin, u lkoll ċarraw ħwejjiġhom u reġgħu lura lejn il-belt, u ħabtu lil Benjamin fit-triq, u baqgħu jolqtuh sakemm daħal fil-belt, u waqfu quddiem Ġużeppi.
28 U r-rabja ta' Ġuda xegħlet, u qal, "Dan ir-raġel ġabni lura biss biex neqred l-Eġittu llum."
29 U l-irġiel waslu fid-dar ta' Ġużeppi, u sabu lil Ġużeppi bilqiegħda fuq it-tron tiegħu, u l-irġiel setgħana kollha weqfin fuq il-lemin u x-xellug tiegħu.
30 U Ġużeppi qalilhom: "X'inhu dan l-att li għamiltu, li ħadtu t-tazza tal-fidda tiegħi u tlaqtu? Imma jien naf li ħadtu t-tazza tiegħi biex tkunu tafu f'liema parti tal-art kien ħukom."
31 U Ġuda qal, "X'għandna ngħidu lil sidi, x'għandna nitkellmu, u kif għandna niġġustifikaw lilna nfusna? Alla llum sab l-iżball tal-qaddejja kollha tiegħek, u għalhekk għamlilna din il-ħaġa llum."
32 U Ġużeppi qam u qabad lil Benjamin u ħadlu minn quddiem ħutu bil-vjolenza, u daħal id-dar u ssakkar il-bieb warajhom, u Ġużeppi ordna lil dak li kien inkarigat minn daru biex jgħidilhom, "Hekk qal is-sultan, Morru fis-sliem għand missierkom, ara, jien ħadt lir-raġel li f'idu nstab it-tazza tiegħi."

KAPITLU 54

1 U meta Ġuda ra kif Ġużeppi kien qed jaġixxi magħhom, Ġuda resaq lejh u kiser il-bieb, u ġie ma' ħutu quddiem Ġużeppi.
2 U Ġuda qal lil Ġużeppi: "Tħallix dan jidhirli ħażin f'għajnejn sidi; jekk jogħġbok, jista' l-qaddej tiegħek jgħid kelma quddiemek?" U Ġużeppi wieġeb: "Tkellem."
3 U Ġuda tkellem quddiem Ġużeppi, u ħutu kienu hemm weqfin quddiemhom; u Ġuda qal lil Ġużeppi, Żgur li meta għall-ewwel darba ġejna għand sidna biex nixtru l-ikel, int qistna bħala spiji tal-art, u ġibna lil Benjamin quddiemek, u għadek tiżżuffjetta bina sal-lum.

4 Issa mela ħa jisma’ kliemi s-sultan, u nitolbok tibgħat lil ħuna biex jiġi magħna għand missierna, biex ma tinqeredx ruħek illum flimkien mal-erwieħ kollha tal-abitanti tal-Eġittu.
5 Ma tafx x’għamlu żewġ ħuti, Simegħon u Levi, lill-belt ta’ Sikem, u lil seba’ bliet tal-Amori, minħabba oħtna Dina, u wkoll x’kienu se jagħmlu għal ħuhom Benjamin?
6 U jiena bis-saħħa tiegħi, li jiena akbar u aktar setgħan minnhom it-tnejn, niġi llum fuqek u fuq artek jekk ma tridx tibgħat lil ħuna.
7 Ma smajtx x’għamel Alla tagħna, li għażilna, lill-Fargħun minħabba Sara, ommna, li ħa mingħand missierna, u laqat lilu u lin-nies ta’ daru b’kastigi kbar, tant li sal-lum l-Eġizzjani għadhom jgħidu din il-ħaġa lil xulxin? Hekk jagħmillek Alla tagħna minħabba Benjamin, li llum ħadt mingħand missieru, u minħabba l-ħażen li llum qed tgħabbi fuqna f’artek; għax Alla tagħna jiftakar il-patt tiegħu ma’ missierna Abraham u jġib il-ħażen fuqek, għax int illum weġġajt ruħ missierna.
8 Issa għalhekk isma’ kliemi li għedtlek illum, u ibgħat lil ħuna biex jitlaq li ma tmutux int u n-nies ta’ artek bis-sejf, għax intom ilkoll ma tistgħux tegħlbuni.
9 U Ġużeppi wieġeb lil Ġuda u qallu: “Għaliex ftaħt fommok beraħ, u għaliex qed tiftaħar bina, billi tgħid, ‘Is-saħħa qiegħda miegħek?’ Daqs kemm hu ħaj il-Fargħun, kieku nikkmanda lill-irġiel qalbenin tiegħi kollha biex jiġġieldu magħkom, żgur li int u dawn ħutek tegħrqu fit-tajn.”
10 U Ġuda qal lil Ġużeppi: “Żgur li jixraqlek u lill-poplu tiegħek li tibżgħu minni; daqs kemm hu ħaj il-Mulej, jekk nislet ix-xabla tiegħi darba, ma nerġax indaħħalha fil-għant sakemm inkun qtilt illum l-Eġittu kollu, u nibda bik u ntemm bil-Fargħun, sidek.”
11 U Ġużeppi wieġeb u qallu: “Żgur li s-saħħa mhix tiegħek biss; jien iktar b’saħħti u setgħan minnek, żgur li jekk tiġbed ix-xabla tiegħek, inpoġġiha fuq għonqok u fuq għonq ħutek kollha.”
12 U Ġuda qallu: “Żgur li kieku llum niftaħ ħalqi kontrik, niblagħek u tinqered minn fuq l-art u tinqered illum minn saltnatek.” U Ġużeppi wieġeb: “Żgur li jekk tiftaħ ħalqek, għandi l-qawwa u s-saħħa li nagħlqek ħalqek b’ġebla sakemm ma tkunx tista’ titkellem kelma; ara kemm hemm ġebel quddiemna, tassew nista’ nieħu ġebla, u ndaħħalha f’ħalqek u nkissirlek xedaqek.”
13 U Ġuda qal: “Alla hu xhud bejnietna li s’issa ma xtaqniex niġġieldu miegħek; agħtina biss lil ħuna u nitilqu minn ħdejk.” U Ġużeppi wieġeb u qal: “Daqs kemm hu ħaj il-Fargħun, kieku s-slaten kollha ta’ Kangħan ġew magħkom, ma kontux teħduh minn idi.”
14 Issa, mela, mur għand missierek, u ħuk ikun għalija lsir, għax seraq mid-dar tas-sultan.” U Ġuda wieġeb: “X’inhu għalik jew għall-karattru tas-sultan, żgur li s-sultan jibgħat mid-dar tiegħu, mal-pajjiż kollu, fidda u deheb, jew bħala rigali jew spejjeż, u int għadek titkellem dwar it-tazza tiegħek li poġġejt fil-borża ta’ ħuna u tgħid li seraqhielek?”
15 Allaħares li ħuna Benjamin jew xi ħadd min-nisel ta’ Abraham jagħmel din il-ħaġa biex jisraq mingħandek, jew mingħand xi ħadd ieħor, kemm jekk sultan, prinċep, jew xi raġel.
16 Issa għalhekk waqqaf din l-akkuża li ma tismax kliemek l-art kollha, tgħid, Għal ftit fidda s-sultan tal-Eġittu tleqq ma’ dawk l-irġiel, u akkużahom u ħa lil ħuhom bħala lsir.
17 U Ġużeppi wieġeb u qal, Ħu dan it-tazza u itlaq minn quddiemi, u ħalli lil ħuk bħala lsir, għax hu l-ġudizzju ta’ ħalliel li jkun ilsir.
18 U Ġuda qal: “Għaliex ma tistħix minn kliemek, li titlaq lil ħuna u tieħu t-tazza tiegħek? Żgur li kieku tagħtina t-tazza tiegħek, jew elf darba aktar, ma nħallux lil ħuna għall-flus li nstabu f’idejn xi ħadd, li ma mmutux minħabba fih.”
19 U Ġużeppi wieġeb: “U għaliex tlaqt lil ħuk u begħtu għal għoxrin biċċa tal-fidda sal-lum, u allura għaliex ma tagħmilx l-istess ma’ dan ħuk?”
20 U Ġuda qal: “Il-Mulej hu xhud bejni u bejnek li ma rridux il-battalji tiegħek; issa għalhekk agħtina lil ħuna u aħna nitilqu minn għandek mingħajr ma nitlewmu.”
21 U Ġużeppi wieġeb u qal, “Kieku s-slaten kollha tal-art jinġabru ma jkunux jistgħu jieħdu lil ħukom minn idi; u Ġuda qal, “X’għandna ngħidu lil missierna, meta jara li ħuna ma jiġix magħna, u jitnikket għalih?”
22 U Ġużeppi wieġeb u qal: “Dan hu li għandek tgħid lil missierek, u tgħidlu, ‘Il-ħabel mar wara l-barmil.’”
23 U Ġuda qal: “Żgur li int sultan, u għaliex qiegħed titkellem dan kollu, billi tagħti ġudizzju falz? Ħażin għalih is-sultan li hu bħalek.”
24 U Ġużeppi wieġeb u qal, “M’hemm l-ebda ġudizzju falz fil-kelma li għedt minħabba ħukom Ġużeppi, għax intom ilkoll begħtuh lill-Midjaniti għal għoxrin biċċa tal-fidda, u intom ilkoll ċħadtuh lil missierkom u għedtuh, “Bhima ħażina kielitu, Ġużeppi tqatta’ biċċiet.”
25 U Ġuda qal: “Ara, in-nar ta’ Sem qed jaqbad f’qalbi, issa se naħraq l-art kollha tiegħek bin-nar.” U Ġużeppi wieġeb u qal: “Żgur li Tamar, kunjata tiegħek, li qatlet lil uliedek subien, tefgħet in-nar ta’ Sikem.”
26 U Ġuda qal, “Jekk naqla’ xagħra waħda minn laħmi, nimla l-Eġittu kollu bid-demm tiegħu.”
27 U Ġużeppi wieġeb u qal, “Hekk hi d-drawwa tiegħek li tagħmel bħalma għamilt lil ħuk li begħt, u għaddast il-libsa tiegħu fid-demm u ġibtha għand missierek sabiex jgħid li xi bhima ħażina belgħetu u hawn hu demmu.”
28 U meta Ġuda sema’ din il-ħaġa rrabja ħafna u xegħlet ir-rabja tiegħu, u kien hemm quddiemu f’dak il-post ġebla, li kienet tiżen madwar erba’ mitt xekel, u r-rabja ta’ Ġuda xegħlet u qabad il-ġebla f’id waħda u xeħitha lejn is-sema u qabadha b’idu x-xellugija.
29 U poġġieha wara taħt saqajh, u qagħad fuqha b’saħħtu kollha u l-ġebla nbidlet fi trab mill-qawwa ta’ Ġuda.
30 U Ġużeppi ra l-att ta’ Ġuda u beża’ ħafna, imma ordna lil Manassa, ibnu, u għamel ukoll b’ġebla oħra bħall-att ta’ Ġuda, u Ġuda qal lil ħutu, Ħalli ħadd minnkom ma jgħid, dan ir-raġel hu Eġizzjan, imma billi għamel din il-ħaġa hu mill-familja ta’ missierna.
31 U Ġużeppi qal, “Mhux lilkom biss tingħata s-saħħa, għax aħna wkoll irġiel b’saħħithom, u għaliex se tiftaħar fuqna lkoll?” U Ġuda qal lil Ġużeppi, “Jekk jogħġbok ibgħat lil ħuna u teqridx pajjiżek illum.”
32 U Ġużeppi wieġeb u qalilhom: “Morru għidu lil missierkom li bhima ħażina belgħetu, kif għedtu dwar ħukom Ġużeppi.”

33 U Ġuda kellem lil ħuh Naftali, u qallu: “Ispiċċa, mur issa u għodd it-toroq kollha ta’ l-Eġittu u ejja u għidli;” U Simeon qallu: “Tħallix din il-ħaġa tkun ta’ nkwiet għalik; issa jien se mmur lejn il-muntanja u nieħu ġebla kbira mill-muntanja u nlaħħamha ma’ kull min hemm fl-Eġittu, u noqtol lil kull min hemm fiha.”
34 U Ġużeppi sema’ dawn il-kliem kollha li qalu ħutu quddiemu, u ma kinux jafu li Ġużeppi fehmu, għax immaġinaw li ma kienx jaf jitkellem bl-Ebrajk.
35 U Ġużeppi beża’ ħafna bil-kliem ta’ ħutu li ma jistgħux jeqirdu l-Eġittu, u kkmanda lil ibnu Manassi, u qallu, Mur issa isagħfas u iġbor miegħi l-abitanti kollha tal-Eġittu, u l-irġiel qalbenin kollha flimkien, u ħa jiġu għandi issa fuq iż-żwiemel u bil-mixi u b’kull xorta ta’ strumenti mużikali, u Manassi mar u għamel hekk.
36 U Naftali telaq kif kien ordnalu Ġuda, għax Naftali kien saqajh ħfief bħal wieħed miċ-ċriev veloċi, u kien jimxi fuq is-suldati tal-qamħ u ma kinux jinkisru taħtu.
37 U mar u għadd it-toroq kollha tal-Eġittu, u sab li kienu tnax, u ġie malajr u qal lil Ġuda, u Ġuda qal lil ħutu, Iġġelu u ilbsu kull raġel ix-xabla tiegħu fuq ġenbejh u aħna niġu fuq l-Eġittu, u noqtluhom ilkoll, u ma nħallu l-ebda fdal jibqa’.
38 U Ġuda qal, “Araw, jien se neqred tlieta mit-toroq bis-saħħa tiegħi, u intom kull wieħed għandkom teqred triq waħda; u meta Ġuda kien qed jitkellem din il-ħaġa, ara, l-abitanti tal-Eġittu u l-irġiel setgħana kollha ġew lejhom b’kull xorta ta’ strumenti mużikali u b’għajat qawwi.
39 U l-għadd tagħhom kien ħames mitt kavallerija u għaxart elef suldat tal-infanterija, u erba’ mitt raġel li setgħu jiġġieldu mingħajr xabla jew lanza, biss b’idejhom u b’saħħithom.
40 U l-irġiel setgħana kollha ġew b’maltempata u għajat kbir, u lkoll dawru lil ulied Ġakobb u beżżgħuhom, u l-art theżżet mal-ħoss tal-għajat tagħhom.
41 U meta wlied Ġakobb raw dawn il-ġlied beżgħu ħafna għal ħajjithom, u Ġużeppi għamel dan sabiex ibeżża’ lil ulied Ġakobb ħalli jikkalmaw.
42 U Ġuda, meta ra lil xi wħud minn ħutu mbeżżgħin, qalilhom: “Għaliex qed tibżgħu waqt li l-grazzja t’Alla hi magħna?” U meta Ġuda ra n-nies kollha tal-Eġittu jdawruhom bil-kmand ta’ Ġużeppi biex ibeżżagħhom, Ġużeppi biss ordnalhom, u qalilhom: “Tmissu lil ħadd minnhom.”
43 Imbagħad Ġuda ħaffef u ġibed ix-xabla tiegħu, u għajjat għajta qawwija u morra, u laqat bis-xabla tiegħu, u qabeż mal-art u baqa’ jgħajjat kontra l-poplu kollu.
44 U meta għamel din il-ħaġa, il-Mulej ġiegħel it-terrur ta’ Ġuda u ta’ ħutu jaqa’ fuq l-irġiel qalbenin u fuq in-nies kollha ta’ madwarhom.
45 U lkoll ħarbu mal-ħoss tal-għajat, u twerwru u waqgħu wieħed fuq l-ieħor, u ħafna minnhom mietu hekk kif waqgħu, u lkoll ħarbu minn quddiem Ġuda u ħutu u minn quddiem Ġużeppi.
46 U waqt li kienu qed jaħarbu, Ġuda u ħutu ġrew warajhom sad-dar tal-Fargħun, u lkoll ħarbu, u Ġuda reġa’ qagħad quddiem Ġużeppi u għajjatlu bħal iljun, u għajjatlu b’mod kbir u tremend.
47 U l-għajta nstema’ mill-bogħod, u l-abitanti kollha ta’ Sukkot semgħuha, u l-Eġittu kollu theżżeż mal-ħoss tal-għajta, u wkoll is-swar tal-Eġittu u tal-art ta’ Gosen waqgħu mit-theżżiż tal-art, u l-Fargħun ukoll waqa’ mit-tron tiegħu mal-art, u wkoll in-nisa tqal kollha tal-Eġittu u ta’ Gosen ħassru t-tqala meta semgħu l-ħoss tat-theżżiż, għax beżgħu ħafna.
48 U l-Fargħun bagħat messaġġ u qal, “X’inhi din il-ħaġa li ġrat illum fl-art tal-Eġittu?” U ġew u qalulu kollox mill-bidu sat-tmiem, u l-Fargħun twerwer u stagħġeb u beża’ ħafna.
49 U l-biża’ tiegħu żdied meta sama’ dan kollu, u bagħat jgħid lil Ġużeppi, “Int ġibtli l-Ebrej biex teqred l-Eġittu kollu; x’se tagħmel b’dak il-ħalliel? Ibgħatu u ħallih imur ma’ ħutu, u ħalli ma nintilfux minħabba l-ħażen tagħhom, lanqas aħna, int u l-Eġittu kollu.”
50 U jekk ma tixtieqx tagħmel din il-ħaġa, armi minnek l-affarijiet prezzjuži kollha tiegħi, u mur magħhom lejn arthom, jekk jogħġbok, għax illum se jeqirdu pajjiżi kollu u joqtlu lin-nies kollha tiegħi; saħansitra n-nisa kollha tal-Eġittu tilfu t-tqala minħabba l-għajjat tagħhom; ara x’għamlu sempliċement bl-għajat u t-taħdit tagħhom, barra minn hekk jekk jiġġieldu bis-sejf, se jeqirdu l-art; issa għalhekk agħżel dak li tixtieq, jekk jien jew l-Ebrej, jekk l-Eġittu jew l-art tal-Ebrej.
51 U ġew u qalu lil Ġużeppi l-kliem kollu li l-Fargħun kien qal dwaru, u Ġużeppi beża’ ħafna bil-kliem tal-Fargħun u Ġuda u ħutu kienu għadhom weqfin quddiem Ġużeppi rrabjati u rrabjati, u wlied kollha ta’ Ġakobb għajtu lil Ġużeppi, bħall-għajta tal-baħar u l-mewġ tiegħu.
52 U Ġużeppi beża’ ħafna minn ħutu u minħabba l-Fargħun, u Ġużeppi fittex pretest biex jagħmel lilu nnifsu magħruf lil ħutu, biex ma jeqirdux l-Eġittu kollu.
53 U Ġużeppi ta kmand lil ibnu Manasseh, u Manasseh mar u resaq lejn Ġuda, u poġġa idu fuq spalltu, u r-rabja ta’ Ġuda kkalmat.
54 U Ġuda qal lil ħutu: “Ħa ma jgħidux ħadd minnkom li dan hu att ta’ żagħżugħ Eġizzjan, għax dan hu xogħol id-dar ta’ missieri.”
55 U Ġużeppi meta ra u kien jaf li r-rabja ta’ Ġuda kienet ikkalmat, resaq biex ikellem lil Ġuda bil-ħlewwa.
56 U Ġużeppi qal lil Ġuda, Żgur li int tgħid il-verità u llum ivverifikajt l-asserzjonijiet tiegħek dwar is-saħħa tiegħek, u jalla Alla tiegħek li jitgħaxxaq bik, iżidlek il-ġid; imma għidli tassew għaliex minn fost ħutek kollha qed titkellem miegħi minħabba ż-żagħżugħ, ladarba ħadd minnhom ma qalli kelma waħda dwaru.
57 U Ġuda wieġeb lil Ġużeppi u qallu: “Żgur li taf li jien kont garanti għaż-żagħżugħ ma’ missieru, billi għedtlu, ‘Li kieku ma nġibuhx għandu, kont inġorr il-ħtija tiegħu għal dejjem.’”
58 Għalhekk mort għandek minn fost ħuti l-oħra kollha, għax rajt li ma kontx trid tħallih jitlaq minnek; issa għalhekk jalla nsib grazzja f’għajnejk li tibgħatu jiġi magħna, u ara jien nibqa’ minfloku, biex naqdik f’kull ma tixtieq, għax kull fejn tibgħatni mmur biex naqdik b’enerġija kbira.
59 Ibgħatni issa għand sultan setgħan li rribella kontrik, u tkun taf x’se nagħmel lilu u lil artu; anke jekk ikollu kavallerija u suldati tal-infanterija jew poplu setgħan ħafna, jien noqtolhom kollha u nġib ras is-sultan quddiemek.
60 Ma tafx jew ma smajtx li missierna Abraham flimkien mal-qaddej tiegħu Eliġeżer qatel lis-slaten kollha ta’ Elam bl-armata tagħhom f’lejl wieħed, u ma ħallewx lil wieħed

ħaj? U minn dakinhar ’l hawn is-saħħa ta’ missierna ngħatat lilna bħala wirt, għalina u għal nislna għal dejjem.
61 U Ġużeppi wieġeb u qal, “Intom tgħidu l-verità, u l-gideb m’hemmx f’ħalqkom, għax intqalilna wkoll li l-Ebrej għandhom il-qawwa u li l-Mulej Alla tagħhom jitgħaxxaq ħafna bihom, u min jista’ mbagħad joqgħod quddiemhom?”
62 Madankollu, b’din il-kundizzjoni nibgħat lil ħukom, jekk iġġibu quddiemi lil ħuh bin ommu, li dwaru għedtu li niżel minn għandkom lejn l-Eġittu; u jiġri li meta ġġibuli lil ħuh jien nieħdu minfloku, għax ħadd minnkom ma kien garanti għalih għal missierkom, u meta jiġi għandi, jien nibgħat magħkom lil ħuh li għalih intom kontu garanti.
63 U r-rabja ta’ Ġuda xegħlet kontra Ġużeppi meta qal din il-ħaġa, u għajnejh niżlu d-demm bir-rabja, u qal lil ħutu, “Kif qed ifittex dan ir-raġel illum il-qerda tiegħu stess u tal-Eġittu kollu!”
64 U Simeon wieġeb lil Ġużeppi u qallu: “Ma għednekx mill-ewwel li ma konniex nafu l-post partikolari fejn mar, u jekk kienx mejjet jew ħaj, u għaliex sidi qed jitkellem b’dan il-mod?”
65 U Ġużeppi osserva wiċċ Ġuda u induna li r-rabja tiegħu bdiet tixgħel meta kellimlu u qallu: “Ġibni lil ħuk l-ieħor minflok dan ħuk.”
66 U Ġużeppi qal lil ħutu, Żgur li għedtu li ħukom jew kien mejjet jew mitluf, issa kieku kelli nsejjaħlu llum u jiġi quddiemkom, tagħtuh lili minflok ħuh?
67 U Ġużeppi beda jitkellem u jgħajjat, Ġużeppi, Ġużeppi, ejja llum quddiemi, u deher lil ħutek u oqgħod bilqiegħda quddiemhom.
68 U meta Ġużeppi qal din il-ħaġa quddiemhom, ħarsu kull wieħed minn naħa differenti biex jaraw minn fejn kien se jiġi Ġużeppi quddiemhom.
69 U Ġużeppi osserva l-għemejjel kollha tagħhom, u qalilhom, “Għaliex qed tħarsu ’l hawn u ’l hinn? Jiena Ġużeppi li begħtu lill-Eġittu, issa għalhekk tħallux idejqukom li begħtuni, għax bħala appoġġ matul il-ġuħ Alla bagħatni qabilkom.
70 U ħutu beżgħu minnu meta semgħu kliem Ġużeppi, u Ġuda beżgħu ħafna minnu.
71 U meta Benjamin sama’ kliem Ġużeppi kien quddiemhom fil-parti ta’ ġewwa tad-dar, u Benjamin ġera lejn ħuh Ġużeppi, u għannqu u nxteħet fuq għonqu, u bkew.
72 U meta ħut Ġużeppi raw li Benjamin kien waqa’ fuq għonq ħuh u bkew miegħu, huma wkoll inxteħtu fuq Ġużeppi u għannquh, u bkew biki kbir ma’ Ġużeppi.
73 U nstema’ l-leħen fid-dar ta’ Ġużeppi li kienu ħut Ġużeppi, u dan għoġob ħafna lill-Fargħun, għax kien jibża’ minnhom li ma jeqirdux l-Eġittu.
74 U l-Fargħun bagħat lill-qaddejja tiegħu għand Ġużeppi biex jifirħuh dwar ħutu li kienu ġew għandu, u l-kaptani kollha tal-armati u t-truppi li kienu fl-Eġittu ġew biex jifirħu ma’ Ġużeppi, u l-Eġittu kollu feraħ bil-kbir dwar ħut Ġużeppi.
75 U l-Fargħun bagħat il-qaddejja tiegħu għand Ġużeppi, u qalilhom: “Għid lil ħutek biex iġibu kulma għandhom u ħallihom jiġu għandi, u jien inpoġġihom fl-aqwa parti tal-art tal-Eġittu,” u hekk għamlu.
76 U Ġużeppi ordna lil dak li kien inkarigat minn daru biex iġib lil ħutu rigali u ħwejjeġ, u hu ġabilhom ħafna ħwejjeġ li kienu lbies tas-sultan u ħafna rigali, u Ġużeppi qassamhom fost ħutu.
77 U ta lil kull wieħed minn ħutu ħwejjeġ oħra tad-deheb u tal-fidda, u tliet mitt biċċa tal-fidda, u Ġużeppi ordnalhom ilkoll biex jilbsu dawn il-ħwejjeġ, u biex jinġiebu quddiem il-Fargħun.
78 U l-Fargħun ra li ħut Ġużeppi kollha kienu rġiel qalbenin u ta’ dehra sabiħa, u feraħ bil-kbir.
79 U wara ħarġu minn quddiem il-Fargħun biex imorru lejn l-art ta’ Kangħan, għand missierhom, u ħuhom Benjamin kien magħhom.
80 U Ġużeppi qam u tahom ħdax-il karru mingħand il-Fargħun, u Ġużeppi tahom il-karru tiegħu, li fuqu rikeb fil-jum li ġie nkurunat fl-Eġittu, biex iġib lil missieru l-Eġittu; u Ġużeppi bagħat lil ulied ħutu kollha, ħwejjeġ skont l-għadd tagħhom, u mitt biċċa tal-fidda lil kull wieħed minnhom, u bagħat ukoll ħwejjeġ lin-nisa ta’ ħutu mill-ħwejjeġ tan-nisa tas-sultan, u bagħathom.
81 U ta lil kull wieħed minn ħutu għaxar irġiel biex imorru magħhom lejn l-art ta’ Kangħan biex jaqduhom, biex jaqdu lil uliedhom u lil kulma kellhom meta jaslu l-Eġittu.
82 U Ġużeppi bagħat permezz ta’ ħuh Benjamin għaxar ilbiesi għall-għaxar uliedu subien, porzjon aktar mill-bqija ta’ wlied Ġakobb.
83 U bagħat lil kull wieħed ħamsin biċċa tal-fidda, u għaxar karrijiet minħabba l-Fargħun, u bagħat lil missieru għaxar ħmir mgħobbija bil-lussu kollu tal-Eġittu, u għaxar ħmir nisa mgħobbija bil-qamħ u l-ħobż u l-ikel għal missieru, u għal dawk kollha li kienu miegħu bħala provvisti għat-triq.
84 U bagħat lil oħtu Dina ħwejjeġ tal-fidda u tad-deheb, u inċens u mirra, u sabbara u ornamenti tan-nisa b’abbundanza kbira, u bagħathom l-istess mingħand in-nisa tal-Fargħun lin-nisa ta’ Benjamin.
85 U ta lil ħutu lkoll, kif ukoll lin-nisa tagħhom, kull xorta ta’ ġebel tal-oniċi u bdellju, u mill-affarijiet prezzjuži kollha fost il-poplu l-kbir tal-Eġittu, ma baqa’ xejn mill-affarijiet prezzjuži kollha ħlief dak li Ġużeppi bagħat lid-dar ta’ missieru.
86 U bagħat lil ħutu, u telqu, u bagħat lil ħuh Benjamin magħhom.
87 U Ġużeppi ħareġ magħhom biex jakkumpanjahom fit-triq lejn il-fruntieri tal-Eġittu, u ordnalhom dwar missieru u daru, biex imorru l-Eġittu.
88 U qalilhom, “Titlemmnux fit-triq, għax din il-ħaġa ġiet mingħand il-Mulej biex poplu kbir ma jmutx bil-ġuħ, għax għad hemm ħames snin ta’ ġuħ fl-art.”
89 U kkmandahom, u qalilhom, Meta tiġu f’art Kangħan, tiġux f’daqqa quddiem missieri f’din il-kwistjoni, imma agħmlu bl-għerf tagħkom.
90 U Ġużeppi waqaf jikkmandahom, u dar u mar lura lejn l-Eġittu, u wlied Ġakobb marru lejn art Kangħan bil-ferħ u l-hena għand missierhom Ġakobb.
91 U waslu sal-fruntieri tal-art, u qalu lil xulxin, X’għandna nagħmlu f’din il-kwistjoni quddiem missierna, għax jekk niġu għandu f’daqqa u ngħidulu l-kwistjoni, hu se jitwerwer ħafna bi kliemna u mhux se jemminna.
92 U mxew sakemm waslu qrib djarhom, u sabu lil Serak, bint Aser, ħierġa tilqagħhom, u t-tfajla kienet brava ħafna u rqiqa, u kienet taf iddoqq l-arpa.
93 U sejħulha u hi resqet quddiemhom, u biesithom, u ħadtuha u tawha arpa, u qalulha, Mur issa quddiem

missierna, u oqgħod bilqiegħda quddiemu, u daqq l-arpa, u għid dawn il-kelmiet.
94 U ordnawlha tmur id-dar tagħhom, u ħadet l-arpa u ġriet qabilhom, u ġiet u qagħdet ħdejn Ġakobb.
95 U daqqet u kantat tajjeb, u qalet bil-ħlewwa ta' kliemha, "Zijuwi Ġużeppi għadu ħaj, u jsaltan fl-art kollha tal-Eġittu, u mhux mejjet."
96 U kompliet tirrepeti u tgħid dawn il-kliem, u Ġakobb sema' kliemha u kienu tajbin għalih.
97 Huwa sema' waqt li rrepetiethom darbtejn u tliet darbiet, u l-ferħ daħal f'qalb Ġakobb bil-ħlewwa ta' kliemha, u l-ispirtu ta' Alla kien fuqu, u huwa kien jaf li kliemha kollu kien veru.
98 U Ġakobb bierek lil Serak meta qalet dawn il-kelmiet quddiemu, u qalilha, Binti, jalla l-mewt qatt ma tegħleb fuqek, għax int erġajt tajt il-ħajja lil ispirtu tiegħi; biss għid quddiemi kif tkellemt, għax int ferrejtni bil-kliem kollu tiegħek.
99 U kompliet tkanta dawn il-kliem, u Ġakobb sema' u dan għoġbu, u feraħ, u l-ispirtu ta' Alla kien fuqu.
100 Waqt li kien għadu jitkellem magħha, ara, uliedu resqu lejh biż-żwiemel u l-karrijiet u l-ilbies irjali u l-qaddejja jiġru quddiemhom.
101 U Ġakobb qam biex jiltaqa' magħhom, u ra lil uliedu lebsin ilbies irjali u ra t-teżori kollha li Ġużeppi kien bagħatilhom.
102 U qalulu, Kun infurmat li ħuna Ġużeppi għadu ħaj, u hu li jsaltan fuq l-art kollha ta' l-Eġittu, u hu li kellimna kif għednielkom.
103 U Ġakobb sema' l-kliem kollu ta' wliedu, u qalbu tħabtet ma' kliemhom, għax ma setax jemminhom sakemm ma ra dak kollu li Ġużeppi kien tahom u x'kien bagħatlu, u s-sinjali kollha li Ġużeppi kien qalilhom.
104 U fetħu quddiemu, u urewh dak kollu li kien bagħat Ġużeppi, taw lil kull wieħed dak li kien bagħatlu Ġużeppi, u hu kien jaf li kienu qalu l-verità, u feraħ ħafna b'rakkont ta' ibnu.
105 U Ġakobb qal, Biżżejjed għalija li ibni Ġużeppi għadu ħaj, immur narah qabel ma mmut.
106 U wliedu qalulu dak kollu li kien ġralhom, u Ġakobb qal, Jien se ninżel l-Eġittu biex nara lil ibni u lil nislu.
107 U Ġakobb qam u libes il-ħwejjeġ li kien bagħatlu Ġużeppi, u wara li ħasel u qaxxar xagħru, libes fuq rasu t-turbant li kien bagħatlu Ġużeppi.
108 U n-nies kollha tad-dar ta' Ġakobb u n-nisa tagħhom libsu l-ħwejjeġ li kien bagħatilhom Ġużeppi, u ferħu ħafna b'Ġużeppi li kien għadu ħaj u li kien qed jaħkem fl-Eġittu,
109 U l-abitanti kollha ta' Kangħan semgħu b'din il-ħaġa, u ġew u ferħu ħafna ma' Ġakobb li kien għadu ħaj.
110 U Ġakobb għamlilhom festa għal tlett ijiem, u s-slaten kollha ta' Kangħan u n-nobbli tal-art kielu u xorbu u ferħu fid-dar ta' Ġakobb.

KAPITLU 55

1 U ġara wara dan li Ġakobb qal, Jiena mmur nara lil ibni fl-Eġittu u mbagħad nerġa' lura lejn l-art ta' Kangħan li dwarha Alla kien kellem lil Abraham, għax ma nistax nitlaq minn art twelidi.
2 Ara, il-kelma tal-Mulej ġiet għandu, tgħidlu, "Inżel l-Eġittu mad-dar kollha tiegħek u ibqa' hemm, tibżax tinżel l-Eġittu għax hemmhekk nagħmlek ġens kbir."
3 U Ġakobb qal f'qalbu: "Se mmur nara lil ibni jekk il-biża' ta' Alla tiegħu għadhiex f'qalbu fost l-abitanti kollha tal-Eġittu."
4 U l-Mulej qal lil Ġakobb, Tibżax minn Ġużeppi, għax għadu jżomm l-integrità tiegħu biex jaqdini, kif jidhirlek tajjeb f'għajnejk, u Ġakobb feraħ ħafna dwar ibnu.
5 Dak iż-żmien Ġakobb ordna lil uliedu u lil daru biex imorru l-Eġittu skont il-kelma tal-Mulej lilu, u Ġakobb qam ma' wliedu u daru kollha, u ħareġ mill-art ta' Kangħan minn Birxeba, bil-ferħ u l-hena ta' qalbhom, u marru lejn l-art tal-Eġittu.
6 U ġara li meta resqu qrib l-Eġittu, Ġakobb bagħat lil Ġuda qablu għand Ġużeppi biex jurih sitwazzjoni fl-Eġittu, u Ġuda għamel skont kelma missieru, u ħaffef u ġera u ġie għand Ġużeppi, u tawhom post fl-art ta' Gosen għall-familja kollha tiegħu, u Ġuda reġa' lura u ġie fit-triq lejn missieru.
7 U Ġużeppi rbit il-karru, u ġabar l-irġiel setgħana kollha tiegħu u l-qaddejja tiegħu u l-uffiċjali kollha tal-Eġittu sabiex imorru jiltaqgħu ma' missieru Ġakobb, u l-mandat ta' Ġużeppi ġie pproklamat fl-Eġittu, qal, Kulmin ma jmurx jiltaqa' ma' Ġakobb imut.
8 U l-għada Ġużeppi ħareġ mal-Eġittu kollu b'eżerċtu kbir u qawwi, kollha lebsin ħwejjeġ ta' għażel fin u vjola u b'istrumenti tal-fidda u tad-deheb u bl-istrumenti tal-gwerra tagħhom magħhom.
9 U lkoll marru jiltaqgħu ma' Ġakobb b'kull xorta ta' strumenti mużikali, bit-tnabar u t-timbrel, ixerrdu l-mirra u l-aloe tul it-triq kollha, u lkoll marru b'dan il-mod, u l-art theżżet bl-għajat tagħhom.
10 U n-nisa kollha ta' l-Eġittu telgħu fuq il-bjut ta' l-Eġittu u fuq is-swar biex jiltaqgħu ma' Ġakobb, u fuq ras Ġużeppi kien hemm il-kuruna rjali tal-Fargħun, għax il-Fargħun kien bagħathielu biex jilbes meta jmur jiltaqa' ma' missieru.
11 U meta Ġużeppi wasal ħamsin kubitu minn missieru, niżel mill-karru u mexa lejn missieru, u meta l-uffiċjali kollha tal-Eġittu u n-nobbli tagħha raw li Ġużeppi kien mar bil-mixi lejn missieru, huma wkoll niżlu u mxew bil-mixi lejn Ġakobb.
12 U meta Ġakobb resaq lejn il-kamp ta' Ġużeppi, Ġakobb lemaħ il-kamp li kien ġej lejh ma' Ġużeppi, u dan ferraħ u Ġakobb stagħġeb b'dan.
13 U Ġakobb qal lil Ġuda: "Min hu dak ir-raġel li qed nara fil-kamp tal-Eġittu liebes ilbiesi rjali b'libsa ħamra ħafna fuqu u kuruna rjali fuq rasu, li niżel mill-karru tiegħu u ġej lejna?" U Ġuda wieġeb lil missieru u qallu: "Hu ibnek Ġużeppi s-sultan; u Ġakobb feraħ meta ra l-glorja ta' ibnu."
14 U Ġużeppi resaq qrib missieru u miel quddiem missieru, u l-irġiel kollha tal-kamp mielu fl-art miegħu quddiem Ġakobb.
15 U ara, Ġakobb ġera u mar jiġri għand ibnu Ġużeppi u nxteħet fuq għonqu u biesu, u bkew, u Ġużeppi wkoll għannqu lil missieru u biesu, u bkew u n-nies kollha tal-Eġittu bkew magħhom.
16 U Ġakobb qal lil Ġużeppi: "Issa se mmut bil-ferħ wara li nara wiċċek, għax int għadek ħaj u mimli glorja."

17 U wlied Ġakobb u n-nisa tagħhom u wliedhom u l-qaddejja tagħhom, u d-dar kollha ta' Ġakobb bkew bil-kbir ma' Ġużeppi, u bisuh u bkew bil-kbir miegħu.
18 U Ġużeppi u n-nies kollha tiegħu reġgħu lura d-dar l-Eġittu, u Ġakobb u wliedu u t-tfal kollha tad-dar tiegħu ġew ma' Ġużeppi l-Eġittu, u Ġużeppi qegħedhom fl-aqwa parti tal-Eġittu, fl-art ta' Gosen.
19 U Ġużeppi qal lil missieru u lil ħutu: "Jien se nitla' u ngħid lill-Fargħun, u ngħidlu, 'Ħuti u d-dar ta' missieri u kulma għandhom ġew għandi, u ara, qegħdin fl-art ta' Gosen.'"
20 U Ġużeppi għamel hekk u ħa mingħand ħutu lil Ruben, Issakar Żebulun u ħuh Benjamin u poġġiehom quddiem il-Fargħun.
21 U Ġużeppi kellem lill-Fargħun u qallu: "Ħuti u d-dar ta' missieri u kulma għandhom, flimkien man-nagħaġ u l-bhejjem tagħhom ġew għandi minn art Kangħan, biex jgħixu fl-Eġittu; għax il-ġuħ kien qawwi fuqhom.
22 U l-Fargħun qal lil Ġużeppi: "Poġġi lil missierek u lil ħutek fl-aqwa parti tal-art, la żżommhomx lura minn kull ma hu tajjeb, u ħallihom jieklu mill-aqwa frott tal-art."
23 U Ġużeppi wieġeb u qal: "Ara, jien qegħedthom fl-art ta' Gosen, għax huma rgħajja; għalhekk, ħa jibqgħu f'Gosen biex jirgħu l-merħliet tagħhom, 'il bogħod mill-Eġizzjani."
24 U l-Fargħun qal lil Ġużeppi, Agħmel ma' ħutek kulma jgħidulek; u wlied Ġakobb mielu quddiem il-Fargħun, u ħarġu minnu fis-sliem, u Ġużeppi wara ġab lil missieru quddiem il-Fargħun.
25 U Ġakobb ġie u miel quddiem il-Fargħun, u Ġakobb bierek lill-Fargħun, u mbagħad ħareġ; u Ġakobb u wliedu kollha, u n-nies kollha tad-dar tiegħu għammru fl-art ta' Gosen.
26 Fit-tieni sena, jiġifieri fil-mija u tletin sena ta' ħajtu Ġakobb, Ġużeppi żamm lil missieru u lil ħutu, u lill-familja kollha ta' missieru, bil-ħobż skont il-bżonnijiet taċ-ċkejknin tagħhom, il-jiem kollha tal-ġuħ; ma jonqoshom xejn.
27 U Ġużeppi tahom l-aqwa parti mill-art kollha; l-aqwa tal-Eġittu kellhom il-jiem kollha ta' Ġużeppi; u Ġużeppi tahom ukoll u lid-dar kollha ta' missieru, ħwejjeġ u lbies sena wara sena; u wlied Ġakobb baqgħu fis-sigurtà fl-Eġittu l-jiem kollha ta' ħuhom.
28 U Ġakobb dejjem kien jiekol fuq il-mejda ta' Ġużeppi, Ġakobb u wliedu ma kinux jitilqu minn fuq il-mejda ta' Ġużeppi la nhar u lanqas lejl, ħlief dak li kienu jieklu wlied Ġakobb fi djarhom.
29 U l-Eġittu kollu kiel il-ħobż matul il-jiem tal-ġuħ mid-dar ta' Ġużeppi, għax l-Eġizzjani kollha biegħu kulma kellhom minħabba l-ġuħ.
30 U Ġużeppi xtara l-artijiet u l-għelieqi kollha tal-Eġittu għall-ħobż minħabba l-Fargħun, u Ġużeppi pprovda l-ħobż lill-Eġittu kollu l-jiem kollha tal-ġuħ, u Ġużeppi ġabar il-fidda u d-deheb kollu li ġie għandu għall-qamħ li xtraw fl-art kollha, u akkumula ħafna deheb u fidda, minbarra kwantità immensa ta' ġebel tal-oniċi, bdellium u ħwejjeġ prezzjużi li ġabu lil Ġużeppi minn kull parti tal-art meta ntefqu flushom.
31 U Ġużeppi ħa l-fidda u d-deheb kollu li ġie f'idu, madwar tnejn u sebgħin talent ta' deheb u fidda, u wkoll ġebel tal-oniċi u bdellju b'abbundanza kbira, u Ġużeppi mar u ħebahom f'erba' partijiet, u ħeba parti waħda fid-dežert ħdejn il-Baħar l-Aħmar, u parti waħda ħdejn ix-xmara Perath, u t-tielet u r-raba' parti ħebahom fid-dežert biswit id-dežert tal-Persja u l-Medja.
32 U ħa parti mid-deheb u l-fidda li kien fadal, u taha lil ħutu lkoll u lid-dar kollha ta' missieru, u lin-nisa kollha tad-dar ta' missieru, u l-bqija ġabha fid-dar tal-Fargħun, madwar għoxrin talent deheb u fidda.
33 U Ġużeppi ta d-deheb u l-fidda kollha li kien fadal lill-Fargħun, u l-Fargħun poġġiehom fit-teżor, u l-jiem tal-ġuħ waqfu wara dak fl-art, u żergħu u ħasdu fl-art kollha, u kisbu l-kwantità tas-soltu tagħhom sena wara sena; ma jonqoshom xejn.
34 U Ġużeppi għammar fis-sigurtà fl-Eġittu, u l-art kollha kienet taħt il-parir tiegħu, u missieru u ħutu kollha għammar fl-art ta' Gosen u ħaduha f'idejhom.
35 U Ġużeppi kien xiħ ħafna, avvanzat fil-jiem, u ż-żewġ uliedu subien, Efrajm u Manasse, baqgħu l-ħin kollu fid-dar ta' Ġakobb, flimkien ma' wlied ulied Ġakobb, ħuthom, biex jitgħallmu t-triqat tal-Mulej u l-liġi tiegħu.
36 U Ġakobb u wliedu għammru fl-art tal-Eġittu fl-art ta' Gosen, u ħaduha f'idejhom, u saru produttivi u kmultiplikaw fiha.

KAPITLU 56

1 U Ġakobb għex fl-art tal-Eġittu sbatax-il sena, u l-jiem ta' Ġakobb, u s-snin ta' ħajtu kienu mija u sebgħa u erbgħin sena.
2 Dak iż-żmien Ġakobb intlaqat minn dik il-marda li miet biha u bagħat sejjaħ lil ibnu Ġużeppi mill-Eġittu, u Ġużeppi ibnu ġie mill-Eġittu u Ġużeppi mar għand missieru.
3 U Ġakobb qal lil Ġużeppi u lil uliedu: "Araw, jien immut, u Alla ta' missirijietkom se jżurkom, u jġibkom lura lejn l-art li l-Mulej ħalef li jagħtikom lilkom u lil uliedkom warajkom. Issa għalhekk, meta mmut, idfnuni fl-għar li hemm f'Makpela f'Ħebron fl-art ta' Kangħan, ħdejn missirijieti."
4 U Ġakobb ġiegħel lil uliedu jaħilfu li jidfnuh f'Makpela, f'Ħebron, u wliedu ħalfuh dwar din il-ħaġa.
5 U kkmandahom u qalilhom: "Aqdu lill-Mulej, Alla tagħkom, għax dak li ħeles lil missirijietkom jeħliskom ukoll minn kull inkwiet."
6 U Ġakobb qal, Sejħu lil uliedkom kollha lejja, u wlied kollha ta' wlied Ġakobb ġew u qagħdu quddiemu, u Ġakobb berikhom, u qalilhom, Il-Mulej, Alla ta' missirijietkom, jagħtikom elf darba aktar u jbierekkom, u jalla jagħtikom il-barka ta' missierkom Abraham; u wlied kollha ta' wlied Ġakobb ħarġu dakinhar wara li berikhom.
7 U l-għada Ġakobb reġa' sejjaħ lil uliedu subien, u lkoll inġabru u ġew għandu u qagħdu bilqiegħda quddiemu, u Ġakobb dakinhar bierek lil uliedu qabel mewtu, kull raġel bierek skont il-barka tiegħu; ara, hekk hu miktub fil-ktieb tal-liġi tal-Mulej li tappartjeni għal Iżrael.
8 U Ġakobb qal lil Ġuda: "Jiena naf, ibni, li int raġel setgħan għal ħutek; isaltan fuqhom, u wliedek isaltnu fuq uliedhom għal dejjem."
9 Għallem biss lil uliedek il-pruwa u l-armi kollha tal-gwerra, sabiex ikunu jistgħu jiġġieldu l-battalji ta' ħuhom li se jsaltan fuq l-għedewwa tiegħu.

10 U Ġakobb reġa’ kkmanda lil uliedu dakinhar, u qalilhom: “Araw, jien illum se ninġabar mal-poplu tiegħi; erfgħuni mill-Eġittu, u difnuni fl-għar ta’ Makfela kif ordnajtkom.”
11 Madankollu, oqogħdu attenti, nitolbok, li ħadd minn uliedkom ma jġorrni, imma intom biss, u dan hu l-mod kif għandkom tagħmluli meta ġġorru ġismi biex tmorru miegħu lejn l-art ta’ Kangħan biex tidfnuni,
12 Ġuda, Issakar u Żebulun iġorru l-katalogu tiegħi min-naħa tal-lvant; Ruben, Simeon u Gad min-nofsinhar, Efrajm, Manasse u Benjamin mill-punent, Dan, Aser u Naftali mit-tramuntana.
13 Ħalli lil Levi ma jġorrx miegħek, għax hu u wliedu se jġorru l-arka tal-patt tal-Mulej ma’ wlied Israel fil-kamp, u lanqas Ġużeppi ibni ma jġorrha, għax bħal sultan hekk ħa tkun il-glorja tiegħu; madankollu, Efrajm u Manassi se jkunu minflokhom.
14 Hekk għandek tagħmel miegħi meta teħodni 'l bogħod; tittraskurax xejn minn dak kollu li nikkmandalek; u jiġri li meta tagħmel dan miegħi, il-Mulej jiftakar fik b'mod favorevoli u f'uliedek warajk għal dejjem.
15 U intom uliedi, onoraw kull wieħed lil ħuh u lil qarib tiegħu, u ordnaw lil uliedkom u lil ulied uliedkom warajkom biex jaqdu lill-Mulej, Alla ta’ missirijietkom, il-jiem kollha.
16 Sabiex ittawwal jiemek f’din l-art, int u wliedek u wlied uliedek għal dejjem, meta tagħmel dak li hu tajjeb u rett f’għajnejn il-Mulej, Alla tiegħek, billi timxi fit-triqat kollha tiegħu.
17 U int, Ġużeppi ibni, nitolbok aħfer il-ħtija ta’ ħutek u l-għemejjel ħżiena kollha tagħhom fil-ħsara li ġabru fuqek, għax Alla ried dan għall-benefiċċju tiegħek u ta’ wliedek.
18 U O ibni tħallix lil ħutek f’idejn l-abitanti tal-Eġittu, u lanqas tweġġagħhom, għax ara, jien nafdahom f’id Alla u f’idejk biex tħarishom mill-Eġizzjani; u wlied Ġakobb wieġbu lil missierhom u qalulhom, O missierna, dak kollu li ordnajtilna, hekk nagħmlu; jalla Alla biss ikun magħna.
19 U Ġakobb qal lil uliedu: “Jalla Alla jkun magħkom meta żżommu t-triqat kollha tiegħu; titbiegħdux minn triqatu la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug, f’li tagħmlu dak li hu tajjeb u rett f’għajnejh.”
20 Għax naf li ħafna nkwiet kbir se jiġi fuqkom fl-aħħar jiem fl-art, iva, uliedkom u wlied uliedkom, aqdu biss lill-Mulej u hu jsalvakom minn kull inkwiet.
21 U jiġri li meta timxu wara Alla biex taqduh u tgħallmu lil uliedkom warajkom, u lil ulied uliedkom, biex jagħrfu lill-Mulej, imbagħad il-Mulej iqajjim għalikom u għal uliedkom qaddej minn fost uliedkom, u l-Mulej jeħliskom permezz ta’ idu minn kull tbatija, u joħroġkom mill-Eġittu u jġibkom lura lejn art missirijietkom biex tieħduha b’wirt fis-sigurtà.
22 U Ġakobb waqaf jagħti kmandi lil uliedu, u daħħal saqajh fis-sodda, miet u ngħabar ma’ niesu.
23 U Ġużeppi nxteħet fuq missieru u għajjat u beka fuqu u bisu, u għajjat b’leħen imrar, u qal, O missieri, missieri.
24 U n-nisa ta’ ibnu u d-dar kollha tiegħu ġew u nxteħtu fuq Ġakobb, u bkew fuqu, u għajtu b’leħen għoli ħafna dwar Ġakobb.
25 U wlied Ġakobb kollha qamu flimkien, u qatgħu ħwejjiġhom, u lkoll libbes ilbies tax-xkora fuq ġenbejhom, u nxteħtu wiċċhom fl-art, u tefgħu t-trab fuq rashom lejn is-smewwiet.
26 U l-ħaġa ntqalet lil Osnat, mart Ġużeppi, u qamet u libset xkora u hi flimkien man-nisa Eġizzjani kollha magħha ġew u bdew ibekku u jnikktu għal Ġakobb.
27 U wkoll in-nies kollha tal-Eġittu li kienu jafu lil Ġakobb ġew dakinhar meta semgħu din il-ħaġa, u l-Eġittu kollu beka għal ħafna jiem.
28 U wkoll mill-art ta’ Kangħan in-nisa ġew l-Eġittu meta semgħu li Ġakobb kien mejjet, u bkew għalih fl-Eġittu għal sebgħin jum.
29 U ġara wara dan li Ġużeppi ordna lill-qaddejja tiegħu t-tobba biex jibbalzmaw lil missieru bil-mirra u l-inċens u kull xorta ta’ inċens u fwieħa, u t-tobba bbibalzmaw lil Ġakobb kif kien ordnalhom Ġużeppi.
30 U n-nies kollha tal-Eġittu u x-xjuħ u l-abitanti kollha tal-art ta’ Gosen bkew u bintu għal Ġakobb, u wliedu kollha u wlied daru bkew u bintu għal missierhom Ġakobb għal ħafna jiem.
31 U wara li għaddew il-jiem tal-biki tiegħu, fi tmiem is-sebgħin jum, Ġużeppi qal lill-Fargħun, “Jien nitla’ u nidfen lil missieri f’art Kangħan kif ġagħalni naħlef, u mbagħad nerġa’ lura.”
32 U l-Fargħun bagħat lil Ġużeppi u qallu: “Itla’ u idfen lil missierek kif qallek u kif ġagħlek taħlef;” u Ġużeppi qam ma’ ħutu l-oħra kollha biex imorru lejn l-art ta’ Kangħan biex jidfnu lil missierhom Ġakobb kif kien ordnalhom.
33 U l-Fargħun ordna li jiġi pproklamat fl-Eġittu kollu, jgħid, “Kulmin ma jitlax ma’ Ġużeppi u ħutu fl-art ta’ Kangħan biex jidfnu lil Ġakobb, imut.”
34 U l-Eġittu kollu sema’ l-proklamazzjoni tal-Fargħun, u qamu lkoll flimkien, u l-qaddejja kollha tal-Fargħun, u x-xjuħ tad-dar tiegħu, u x-xjuħ kollha tal-art tal-Eġittu telgħu ma’ Ġużeppi, u l-uffiċjali u n-nobbli kollha tal-Fargħun telgħu bħall-qaddejja ta’ Ġużeppi, u marru jidfnu lil Ġakobb fl-art ta’ Kangħan.
35 U wlied Ġakobb ġarrew il-katapulta li fuqha kien mimdud; skont dak kollu li ordnalhom missierhom, hekk għamlu wliedu miegħu.
36 U l-katapulta kienet magħmula minn deheb pur, u kienet imżejna b’ġebel tal-oniċi u bdellju madwarha; u l-għata tal-katapulta kienet minsuġa bid-deheb, magħquda b’ħjut, u fuqhom kien hemm ganċi magħmula minn ġebel tal-oniċi u bdellju.
37 U Ġużeppi poġġa fuq ras missieru Ġakobb kuruna kbira tad-deheb, u poġġielu xettru tad-deheb f’idu, u dawru l-katalogu kif kienet id-drawwa tas-slaten matul ħajjithom.
38 U t-truppi kollha tal-Eġittu marru qablu f’dan il-forzi, għall-ewwel l-irġiel setgħanin kollha tal-Fargħun, u l-irġiel setgħanin ta’ Ġużeppi, u warajhom il-bqija tal-abitanti tal-Eġittu, u kienu lkoll imżejnin bis-sjuf u mgħammrin b’armatura, u l-ilbies tal-gwerra kien fuqhom.
39 U dawk kollha li kienu jibku u dawk li kienu qed jibku mxew ’il bogħod biswit il-katapulta, mexjin u jibku u jnikktu, u l-bqija tan-nies marru wara l-katapulta.
40 U Ġużeppi u n-nies ta’ daru marru flimkien ħdejn il-katapulta saqajhom mikxufa u jibku, u l-bqija tal-qaddejja ta’ Ġużeppi mxew madwaru; kull raġel kellu l-ornamenti tiegħu fuqu, u kienu lkoll armati bl-armi tal-gwerra tagħhom.

41 U ħamsin mill-qaddejja ta' Ġakobb marru quddiem il-bara, u xerrdu mat-triq il-mirra u l-aloe, u kull xorta ta' fwieħa, u wlied Ġakobb kollha li kienu qed iġorru l-bara mxew fuq il-maħżen tal-fwejjaħ, u l-qaddejja ta' Ġakobb marru qabilhom ixerrdu l-fwejjaħ mat-triq.
42 U Ġużeppi tela' b'kamp tqil, u għamlu hekk kuljum sakemm waslu fl-art ta' Kangħan, u waslu ħdejn il-post fejn kienu jduru l-qamħ ta' Atad, li kien in-naħa l-oħra tal-Ġordan, u bkew b'luttu kbir u tqil f'dak il-post.
43 U s-slaten kollha ta' Kangħan semgħu b'din il-ħaġa u lkoll ħarġu, kull raġel minn daru, wieħed u tletin sultan ta' Kangħan, u lkoll ġew ma' rġielhom biex jibku u jibku lil Ġakobb.
44 U dawn is-slaten kollha raw il-katapulta ta' Ġakobb, u ara l-kuruna ta' Ġużeppi kienet fuqha, u huma wkoll poġġew il-kuruni tagħhom fuq il-katapulta, u dawruha b'kuruni.
45 U dawn is-slaten kollha għamlu f'dak il-post luttu kbir u tqil ma' wlied Ġakobb u l-Eġittu minħabba Ġakobb, għax is-slaten kollha ta' Kangħan kienu jafu l-qlubija ta' Ġakobb u ta' wliedu.
46 U waslet ir-rapport għand Għesaw, jgħidulu, "Ġakobb miet fl-Eġittu, u wliedu u l-Eġittu kollu qed iwassluh lejn art Kangħan biex jidfnuh."
47 U Għesaw sema' din il-ħaġa, u kien jgħammar fil-muntanja Seir, u qam ma' wliedu u n-nies kollha tiegħu u n-nies kollha tad-dar tiegħu, poplu kbir immens, u ġew jibku u jibku lil Ġakobb.
48 U ġara li meta ġie Għesaw beda jnikket għal ħuh Ġakobb, u l-Eġittu kollu u Kangħan kollu reġgħu qamu u bdew inikktu b'luttu kbir ma' Għesaw għal Ġakobb f'dak il-post.
49 U Ġużeppi u ħutu ġabu lil missierhom Ġakobb minn dak il-post, u marru Ħebron biex jidfnu lil Ġakobb fl-għar ħdejn missirijietu.
50 U waslu Kirjat-arba, ħdejn l-għar, u hekk kif waslu, Għesaw waqaf ma' wliedu ħdejn Ġużeppi u ħutu bħala xkiel fl-għar, u qalilhom: "Ġakobb m'għandux jindifen fih, għax huwa tagħna u ta' missierna."
51 U Ġużeppi u ħutu semgħu kliem ulied Għesaw, u rrabjaw ħafna, u Ġużeppi resaq lejn Għesaw, u qallu, "X'inhi din il-ħaġa li qalu? Żgur li missieri Ġakobb xtaraha mingħandek b'rikkezzi kbar wara l-mewt ta' Iżakk, issa ħamsa u għoxrin sena ilu, u wkoll l-art kollha ta' Kangħan xtara mingħandek u mingħand uliedek, u mingħand nislek warajk.
52 U Ġakobb xtaraha għal uliedu u għal nislu warajh bħala wirt għal dejjem, u għaliex qiegħed titkellem dawn l-affarijiet illum?
53 U Għesaw wieġeb u qallu: "Int qed titkellem bil-gideb u qed tigdeb, għax jien ma begħt xejn li kien tiegħi f'din l-art kollha, kif qed tgħid int, u lanqas ħija Ġakobb ma xtara xejn li kien tiegħi f'din l-art."
54 U Għesaw qal dawn l-affarijiet sabiex iqarraq b'Ġużeppi bi kliemu, għax Għesaw kien jaf li Ġużeppi ma kienx preżenti f'dawk il-jiem meta Għesaw biegħ kulma kellu fl-art ta' Kangħan lil Ġakobb.
55 U Ġużeppi qal lil Għesaw: "Żgur li missieri daħħal dawn l-affarijiet miegħek fir-rekord tax-xiri, u xehed ir-rekord b'xhieda, u ara, dan qiegħed magħna fl-Eġittu."
56 U Għesaw wieġeb u qallu: "Ġib ir-rekord, kull ma ssib fir-rekord, hekk nagħmluh."
57 U Ġużeppi sejjaħ lil ħuh Naftali, u qallu: "Iġġri malajr, tiqafx, u jekk jogħġbok aħrab lejn l-Eġittu u ġib ir-rekords kollha; ir-rekord tax-xiri, ir-rekord issiġillat u r-rekord miftuħ, u wkoll l-ewwel rekords kollha li fihom hemm miktuba t-tranżazzjonijiet kollha tad-dritt tal-primoġenitura, ġibhom int."
58 U ġġibhomlna hawn, biex inkunu nafu mingħandhom il-kliem kollu li qalu Għesaw u wliedu llum.
59 U Naftali sema' leħen Ġużeppi u ħaffef u ġera biex jinżel lejn l-Eġittu, u Naftali kien eħfef bil-mixi minn kwalunkwe ċriev li kien fid-dežert, għax kien jimxi fuq widnejn il-qamħ mingħajr ma jgħaffeġhom.
60 U meta Għesaw ra li Naftali kien mar iġib ir-rekords, hu u wliedu żiedu r-reżistenza tagħhom kontra l-għar, u Għesaw u n-nies kollha tiegħu qamu kontra Ġużeppi u ħutu għall-battalja.
61 U wlied Ġakobb u n-nies tal-Eġittu ġġieldu ma' Għesaw u l-irġiel tiegħu, u wlied Għesaw u n-nies tiegħu ġew megħluba minn ulied Ġakobb, u wlied Ġakobb qatlu erbgħin raġel min-nies ta' Għesaw.
62 U Kusim bin Dan, bin Ġakobb, kien dak iż-żmien ma' wlied Ġakobb, imma kien madwar mitt kubitu 'l bogħod mill-post tal-battalja, għax baqa' ma' wlied ulied Ġakobb ħdejn il-katalogu ta' Ġakobb biex jgħassesu.
63 U Chushim kien mutu u trux, xorta waħda fehem il-leħen tal-kosternazzjoni fost il-bnedmin.
64 U staqsa, u qal, "Għaliex ma tidfnux il-mejtin, u x'inhu dan it-twerwir kbir?" U wieġbuh kliem Għesaw u wliedu; u ġera lejn Għesaw f'nofs il-battalja, u qatel lil Għesaw b'sejf, u qatagħlu rasu, u din qabżet 'il bogħod, u Għesaw waqa' fost in-nies tal-battalja.
65 U meta Kushim għamel din il-ħaġa, ulied Ġakobb rebħu fuq ulied Għesaw, u wlied Ġakobb difnu lil missierhom Ġakobb bil-forza fl-għar, u wlied Għesaw rawh.
66 U Ġakobb ndifen f'Ħebron, fl-għar ta' Makfela li Abraham kien xtara mingħand ulied Ħet biex ikollu post fejn ifarrak, u ndifen bi ħwejjeġ għaljin ħafna.
67 U l-ebda sultan ma ngħata unur bħal dak li ngħata Ġużeppi lil missieru f'mewtu, għax difnu b'unur kbir bħad-difna tas-slaten.
68 U Ġużeppi u ħutu għamlu luttu ta' sebat ijiem għal missierhom.

KAPITLU 57

1 U kien wara dan li wlied Għesaw għamlu gwerra ma' wlied Ġakobb, u wlied Għesaw ġġieldu ma' wlied Ġakobb f'Ħebron, u Għesaw kien għadu mejjet, u ma kienx midfun.
2 U l-battalja kienet ħarxa bejniethom, u wlied Għesaw ġew megħluba quddiem ulied Ġakobb, u wlied Ġakobb qatlu minn ulied Għesaw tmenin raġel, u lanqas wieħed ma miet min-nies ta' wlied Ġakobb; u id Ġużeppi ħakmet fuq in-nies kollha ta' wlied Għesaw, u ħa lil Sefo, bin Elifaż, bin Għesaw, u ħamsin raġel minnu priġunieri, u rabthom b'ktajjen tal-ħadid, u tahom f'idejn il-qaddejja tiegħu biex jeħduhom l-Eġittu.
3 U ġara li meta wlied Ġakobb ħadu lil Żefo u lin-nies tiegħu fil-jasar, dawk kollha li baqgħu beżgħu ħafna minn ħajjithom mid-dar ta' Għesaw, li ma jittieħdux huma wkoll

fil-jasar, u lkoll ħarbu ma' Elifaż bin Għesaw u n-nies tiegħu, mal-katavru ta' Għesaw, u telqu fi triqthom lejn il-Muntanja Seir.
4 U waslu sal-Muntanja Seir u difnu lil Għesaw f'Seir, imma ma kinux ġabu rasu magħhom lejn Seir, għax kienet midfuna f'dak il-post fejn kienet seħħet il-battalja f'Ħebron.
5 U ġara li meta wlied Għesaw ħarbu minn quddiem ulied Ġakobb, ulied Ġakobb ġrew warajhom sal-fruntieri ta' Seir, imma ma qatlux raġel wieħed minn fosthom meta ġrew warajhom, għax il-ġisem ta' Għesaw li ġarrew magħhom qanqal konfużjoni fihom, u għalhekk ħarbu u wlied Ġakobb daru lura minnhom u telgħu fil-post fejn kienu ħuthom f'Ħebron, u baqgħu hemm dakinhar, u l-għada sakemm strieħu mill-battalja.
6 U ġara fit-tielet jum li ġabru lil ulied kollha ta' Seir il-Ħori, u ġabru lil ulied kollha tal-lvant, kotra ta' nies bħar-ramel tal-baħar, u telgħu u niżlu l-Eġittu biex jiġġieldu ma' Ġużeppi u ma' ħutu, sabiex jeħilsu lil ħuthom.
7 U Ġużeppi u wlied Ġakobb semgħu li wlied Għesaw u wlied il-lvant kienu ġew fuqhom għall-battalja sabiex jeħilsu lil ħuthom.
8 U Ġużeppi u ħutu u l-irġiel b'saħħithom tal-Eġittu ħarġu u ġġieldu fil-belt ta' Rameses, u Ġużeppi u ħutu taw daqqa tremenda fost ulied Għesaw u wlied il-lvant.
9 U qatlu minnhom sitt mitt elf raġel, u qatlu fosthom l-irġiel setgħanin kollha ta' wlied Seir il-Ħori; kien hemm ftit biss minnhom li fadal, u qatlu wkoll għadd kbir minn ulied il-lvant, u minn ulied Għesaw; u Elifaż bin Għesaw, u wlied il-lvant kollha ħarbu minn quddiem Ġużeppi u ħutu.
10 U Ġużeppi u ħutu baqgħu jiġru warajhom sakemm waslu Sukkot, u qatluhom tletin raġel f'Sukkot, u l-bqija ħarbu u kull wieħed ħarab lejn il-belt tiegħu.
11 U Ġużeppi u ħutu u l-irġiel setgħana tal-Eġittu reġgħu lura minnhom bil-ferħ u l-hena ta' qalbhom, għax kienu għelbu lill-għedewwa kollha tagħhom.
12 U Sefo bin Elifaż u l-irġiel tiegħu kienu għadhom ilsiera fl-Eġittu għal ulied Ġakobb, u l-uġigħ tagħhom żdied.
13 U meta wlied Għesaw u wlied Seir reġgħu lura lejn arthom, ulied Seir raw li kienu waqgħu lkoll f'idejn ulied Ġakobb u n-nies tal-Eġittu minħabba l-battalja ta' wlied Għesaw.
14 U wlied Seir qalu lil ulied Għesaw, "Rajtu u għalhekk tafu li dan il-kamp kien minħabba fikom, u lanqas raġel setgħan jew espert fil-gwerra ma fadal."
15 Issa għalhekk oħorġu minn artna, morru minn għandna lejn art Kangħan, lejn art fejn jgħammru missirijietkom; għaliex għandhom uliedkom jirtu l-frott ta' wliedna fi żmien aktar tard?
16 U wlied Għesaw ma semgħux lil ulied Seir, u wlied Seir ħasbu li jagħmlu gwerra magħhom.
17 U wlied Għesaw bagħtu bil-moħbi għand Anġeas, sultan tal-Afrika, li kien jismu Dinħaba, jgħidulu:
18 Ibgħatilna ftit mill-irġiel tiegħek u ħallihom jiġu għandna, u aħna niġġieldu flimkien ma' wlied Seir il-Ħori, għax huma ddeċidew li jiġġieldu magħna biex ikeċċuna minn ġo l-art.
19 U Anġeas, is-sultan ta' Dinhabah, għamel hekk, għax f'dawk il-jiem kien ħabib ma' wlied Għesaw, u Anġeas bagħat ħames mitt suldat qalbenin lill-ulied Għesaw, u tmien mitt suldat tal-kavallerija.
20 U wlied Seir bagħtu għand ulied il-lvant u għand ulied Midjan, jgħidulhom: "Rajtu x'għamlulna wlied Għesaw, li minħabba fihom kważi lkoll qeredna, fil-battalja tagħhom ma' wlied Ġakobb."
21 Issa għalhekk ejjew għandna u għinuna, u aħna niġġielduhom flimkien, u aħna nkeċċuhom mill-art u nieħdu vendetta għall-kawża ta' ħutna li mietu minħabba fihom fil-battalja tagħhom ma' ħuthom ulied Ġakobb.
22 U wlied il-lvant kollha semgħu lil ulied Seir, u ġew għandhom madwar tmien mitt raġel b'xabla misluta, u wlied Għesaw ġġieldu ma' wlied Seir f'dak iż-żmien fid-deżert ta' Paran.
23 U wlied Seir imbagħad għelbu lil ulied Għesaw, u wlied Seir qatlu dakinhar minn ulied Għesaw f'dik il-battalja madwar mitejn raġel mill-poplu ta' Anġeas, is-sultan ta' Dinħaba.
24 U fit-tieni jum ulied Għesaw reġgħu ġew biex jiġġieldu għat-tieni darba ma' wlied Seir, u l-battalja kienet ħarxa fuq ulied Għesaw din it-tieni darba, u inkwetathom ħafna minħabba wlied Seir.
25 U meta wlied Għesaw raw li wlied Seir kienu iktar b'saħħithom minnhom, xi rġiel minn ulied Għesaw daru u għenu lil ulied Seir, l-għedewwa tagħhom.
26 U waqgħu aktar min-nies ta' wlied Għesaw fit-tieni battalja, tmienja u ħamsin raġel min-nies f'Angejjas, is-sultan ta' Dinħaba.
27 U fit-tielet jum ulied Għesaw semgħu li xi wħud minn ħuthom kienu daru lura minnhom biex jiġġieldu kontrihom fit-tieni battalja; u wlied Għesaw inkwetaw meta semgħu din il-ħaġa.
28 U qalu, "X'għandna nagħmlu lil ħutna li telqu minna biex jgħinu lil ulied Seir, l-għedewwa tagħna?" U wlied Għesaw reġgħu bagħtu għand Anġeas, sultan ta' Dinħaba, jgħidulu,
29 Ibgħatilna rġiel oħra biex magħhom niġġieldu kontra wlied Seir, għax diġà darbtejn kienu aktar tqal minna.
30 U Anġeas reġa' bagħat għand ulied Għesaw madwar sitt mitt raġel qalbenin, u dawn ġew biex jgħinu lil ulied Għesaw.
31 U wara għaxart ijiem ulied Għesaw reġgħu għamlu gwerra ma' wlied Seir fid-deżert ta' Paran, u l-battalja kienet ħarxa ħafna fuq ulied Seir, u wlied Għesaw rebħu f'dan il-ħin fuq ulied Seir, u wlied Seir ġew megħluba minn ulied Għesaw, u wlied Għesaw qatlu minnhom madwar elfejn raġel.
32 U l-irġiel setgħanin kollha ta' wlied Seir mietu f'din il-battalja, u baqgħu biss it-tfal żgħar tagħhom li baqgħu fil-bliet tagħhom.
33 U l-Midjan kollu u wlied il-lvant bdew jaħarbu mill-battalja, u telqu lil ulied Seir u ħarbu meta raw li l-battalja kienet ħarxa fuqhom, u wlied Għesaw ġrew wara wlied il-lvant kollha sakemm waslu f'arthom.
34 U wlied Għesaw qatlu minnhom madwar mitejn u ħamsin raġel u min-nies ta' wlied Għesaw waqgħu f'dik il-battalja madwar tletin raġel, imma dan il-ħażen ġie fuqhom permezz ta' ħuthom li daru minnhom biex jgħinu lil ulied Seir il-Ħori, u wlied Għesaw reġgħu semgħu bl-għemejjel ħżiena ta' ħuthom, u reġgħu bkew minħabba din il-ħaġa.
35 U ġara wara l-battalja, ulied Għesaw daru lura u ġew lura d-dar f'Seir, u wlied Għesaw qatlu lil dawk li kienu baqgħu f'art ulied Seir; qatlu wkoll lin-nisa u ż-żgħar

tagħhom, ma ħallewx ruħ ħajja ħlief ħamsin ġuvni u tfajliet li ħallewhom jgħixu, u wlied Għesaw ma qatluhomx, u ż-żgħar saru lsiera tagħhom, u t-tfajliet ħaduhom bħala nisa.
36 U wlied Għesaw għammru f'Seir minflok ulied Seir, u wirtu arthom u ħaduha f'idejhom.
37 U wlied Għesaw ħadu kulma kien ta' wlied Seir fl-art, kif ukoll l-imrieħel tagħhom, il-barrin tagħhom u l-ġid tagħhom, u kulma kien ta' wlied Seir, ħaduh ulied Għesaw, u wlied Għesaw għammru f'Seir fil-post ta' wlied Seir sallum, u wlied Għesaw qassmu l-art f'partijiet lill-ħames ulied Għesaw, skont il-familji tagħhom.
38 U ġara f'dawk il-jiem, li wlied Għesaw iddeċidew li jinkurunaw sultan fuqhom fl-art li ħaduha. U qalu lil xulxin, Mhux hekk, għax hu jsaltan fuqna f'artna, u aħna nkunu taħt il-kunsill tiegħu u hu jiġġieled il-battalji tagħna, kontra l-għedewwa tagħna, u hekk għamlu.
39 U wlied Għesaw kollha ħalfu u qalu: "Li ħadd minn ħuthom ma għandu jsaltan fuqhom, ħlief raġel barrani li mhux minn ħuthom, għax ir-ruħ ta' wlied Għesaw kollha kienet imdendla b'mod imrar, kull raġel kontra ibnu, ħuh, u ħabib, minħabba l-ħażen li sofrew minn ħuthom meta ġġieldu ma' wlied Seir."
40 Għalhekk ulied Għesaw ħalfu u qalu: "Minn dakinhar 'il quddiem ma ridux jagħżlu sultan minn fost ħuthom, imma wieħed minn art barranija sa llum."
41 U kien hemm raġel hemmhekk mill-poplu ta' Angeas, sultan ta' Dinhabah; ismu kien Bela, bin Beor, li kien raġel qalbieni ħafna, sabiħ u attraenti u għaref fl-għerf kollu, u raġel għaqli u ta' parir; u ma kien hemm ħadd mill-poplu ta' Angeas bħalu.
42 U wlied Għesaw kollha ħadhuh u dilkuh u inkurunawh bħala sultan, u mielu quddiemu, u qalulu, Jalla jgħix is-sultan, jalla jgħix is-sultan.
43 U firxu l-libsa, u ġabulu kull raġel imsielet tad-deheb u tal-fidda jew ċrieket jew brazzuletti, u għamluh għani ħafna fil-fidda u fid-deheb, fil-ġebel tal-oniċi u l-bdelju, u għamlulu tron irjali, u poġġewlu kuruna rjali fuq rasu, u bnewlu palazz u għammar fih, u sar sultan fuq ulied Għesaw kollha.
44 U n-nies ta' Angeas ħadu l-ħlas tagħhom għall-battalja tagħhom mingħand ulied Għesaw, u marru u rritornaw f'dak il-ħin għand sidhom f'Dinhaba.
45 U Bela saltan fuq ulied Għesaw tletin sena, u wlied Għesaw għammru fl-art minflok ulied Seir, u għammru fis-sigurtà minflokhom sal-lum.

KAPITLU 58

1 U ġara fit-tnejn u tletin sena li l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, jiġifieri fil-wieħed u sebgħin sena tal-ħajja ta' Ġużeppi, f'dik is-sena miet il-Fargħun sultan tal-Eġittu, u Magron ibnu beda jsaltan minfloku.
2 U l-Fargħun ordna lil Ġużeppi qabel mewtu biex ikun missier għal ibnu, Magron, u li Magron għandu jkun taħt il-kura ta' Ġużeppi u taħt il-kunsill tiegħu.
3 U l-Eġittu kollu qabel ma' din il-ħaġa li Ġużeppi jkun sultan fuqhom, għax l-Eġizzjani kollha kienu jħobbu lil Ġużeppi bħalma kienu qabel, Magron biss, bin il-Fargħun, qagħad fuq it-tron ta' missieru, u sar sultan f'dawk il-jiem minflok missieru.
4 Magron kellu wieħed u erbgħin sena meta beda jsaltan, u dam isaltan fl-Eġittu erbgħin sena, u l-Eġittu kollu sejjaħlu Fargħun skont isem missieru, kif kienet id-drawwa li jagħmlu fl-Eġittu ma' kull sultan li kien isaltan fuqhom.
5 U ġara li meta l-Fargħun beda jsaltan minflok missieru, hu poġġa l-liġijiet tal-Eġittu u l-affarijiet kollha tal-gvern f'idejn Ġużeppi, kif kien ordnalu missieru.
6 U Ġużeppi sar sultan fuq l-Eġittu, għax kien jissorvelja l-Eġittu kollu, u l-Eġittu kollu kien taħt il-ħarsien tiegħu u taħt il-parir tiegħu, għax l-Eġittu kollu inklina lejn Ġużeppi wara l-mewt tal-Fargħun, u ħabbewh ħafna biex isaltan fuqhom.
7 Imma kien hemm xi nies fosthom, li ma kinux jogħġbuh, u qalu, "L-ebda barrani ma għandu jsaltan fuqna;" madankollu l-gvern kollu tal-Eġittu f'dawk il-jiem waqa' f'idejn Ġużeppi, wara l-mewt tal-Fargħun, billi hu kien irregolatur, u għamel li ried fl-art kollha mingħajr ħadd ma jindaħal.
8 U l-Eġittu kollu kien taħt il-ħarsien ta' Ġużeppi, u Ġużeppi għamel gwerra mal-għedewwa kollha ta' madwaru, u rażżanhom; ukoll l-art kollha u l-Filistin kollha, sal-fruntieri ta' Kangħan, Ġużeppi rażżanhom, u kienu lkoll taħt il-poter tiegħu u taw taxxa annwali lil Ġużeppi.
9 U l-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, qagħad fuq it-tron tiegħu minflok missieru, imma kien taħt il-kontroll u l-parir ta' Ġużeppi, kif fil-bidu kien taħt il-kontroll ta' missieru.
10 Lanqas ma saltan ħlief fl-art tal-Eġittu biss, taħt il-parir ta' Ġużeppi, imma Ġużeppi saltan fuq il-pajjiż kollu f'dak iż-żmien, mill-Eġittu sax-xmara l-kbira Perat.
11 U Ġużeppi rnexxielu f'kull ma għamel, u l-Mulej kien miegħu, u l-Mulej ta lil Ġużeppi iktar għerf, u unur, u glorja, u mħabba lejh f'qalb l-Eġizzjani u madwar l-art kollha, u Ġużeppi saltan fuq il-pajjiż kollu għal erbgħin sena.
12 U l-artijiet kollha tal-Filistin u Kangħan u Sidon, u n-naħa l-oħra tal-Ġordan, ġabu rigali lil Ġużeppi tul il-jiem kollha tiegħu, u l-art kollha kienet f'idejn Ġużeppi, u ġabulu tribut annwali skont kif kien regolat, għax Ġużeppi kien iġġieled kontra l-għedewwa kollha ta' madwaru u rażżanhom, u l-art kollha kienet f'idejn Ġużeppi, u Ġużeppi qagħad fis-sigurtà fuq it-tron tiegħu fl-Eġittu.
13 U wkoll ħutu kollha, ulied Ġakobb, għammru fis-sigurtà fl-art, il-jiem kollha ta' Ġużeppi, u kienu produttivi u kmultiplikaw bil-kbir fl-art, u qdew lill-Mulej il-jiem kollha tagħhom, bħalma kien ordnalhom missierhom Ġakobb.
14 U ġara fi tmiem ħafna jiem u snin, meta wlied Għesaw kienu qed jgħammru bil-kwiet f'arthom ma' Bela, is-sultan tagħhom, li wlied Għesaw saru produttivi u kmultiplikaw fl-art, u ddeċidew li jmorru jiġġieldu ma' wlied Ġakobb u l-Eġittu kollu, u li jeħilsu lil ħuhom Sefo, bin Elifaż, u l-irġiel tiegħu, għax kienu għadhom f'dawk iż-żminijiet ilsiera ta' Ġużeppi.
15 U wlied Għesaw bagħtu messaġġi għand ulied kollha tal-lvant, u għamlu paċi magħhom, u wlied kollha tal-lvant ġew għandhom biex imorru ma' wlied Għesaw l-Eġittu għall-battalja.
16 U ġew ukoll għandhom min-nies ta' Anġeas, is-sultan ta' Dinhabah, u bagħtu wkoll għand ulied Ismael u huma wkoll ġew għandhom.

17 U dan in-nies kollu nġabar u ġie Seir biex jgħin lil ulied Għesaw fil-battalja tagħhom, u dan il-kamp kien kbir ħafna u mgħobbi bin-nies, numerużi bħar-ramel tal-baħar, madwar tmien mitt elf raġel, suldati tal-infanterija u kavallerija, u dawn it-truppi kollha niżlu l-Eġittu biex jiġġieldu ma' wlied Ġakobb, u kkampjaw ħdejn Rameses.
18 U Ġużeppi ħareġ ma' ħutu mal-irġiel setgħana tal-Eġittu, madwar sitt mitt raġel, u ġġieldu magħhom fl-art ta' Rameses; u wlied Ġakobb f'dak iż-żmien reġgħu ġġieldu ma' wlied Għesaw, fil-ħamsin sena minn meta wlied Ġakobb niżlu l-Eġittu, jiġifieri t-tletin sena tar-renju ta' Bela fuq ulied Għesaw f'Seir.
19 U l-Mulej ta l-irġiel setgħana kollha ta' Għesaw u wlied il-lvant f'idejn Ġużeppi u ħutu, u n-nies ta' wlied Għesaw u wlied il-lvant ġew megħluba quddiem Ġużeppi.
20 U min-nies ta' Għesaw u wlied il-lvant li nqatlu, waqgħu quddiem ulied Ġakobb madwar mitejn elf raġel, u s-sultan tagħhom Bela bin Beor waqa' magħhom fil-battalja, u meta wlied Għesaw raw li s-sultan tagħhom kien waqa' fil-battalja u kien mejjet, idejhom iddgħajfu fil-ġlied.
21 U Ġużeppi u ħutu u l-Eġittu kollu kienu għadhom qed joqtlu lin-nies tad-dar ta' Għesaw, u n-nies kollha ta' Għesaw beżgħu minn ulied Ġakobb u ħarbu minn quddiemhom.
22 U Ġużeppi u ħutu u l-Eġittu kollu baqgħu jiġru warajhom vjaġġ ta' ġurnata, u qatlu minnhom madwar tliet mitt raġel, u komplew jolqtuhom fit-triq; u mbagħad daru lura minnhom.
23 U Ġużeppi u ħutu kollha reġgħu lura l-Eġittu, u lanqas raġel wieħed ma kien nieqes minnhom, iżda mill-Eġizzjani mietu tnax-il raġel.
24 U meta Ġużeppi rritorna l-Eġittu ordna li Zefo u l-irġiel tiegħu jiġu marbuta wkoll, u rabtuhom bil-ħadid u żiedu n-niket tagħhom.
25 U n-nies kollha ta' wlied Għesaw, u wlied il-lvant, reġgħu lura bil-mistħija, kull wieħed lejn il-belt tiegħu, għax l-irġiel setgħana kollha li kienu magħhom kienu waqgħu fil-battalja.
26 U meta wlied Għesaw raw li s-sultan tagħhom kien miet fil-battalja, huma malajr ħadu raġel min-nies ta' wlied il-lvant; ismu kien Ġobab bin Żakrak, mill-art ta' Botzra, u għamluh isaltan fuqhom minflok Bela, is-sultan tagħhom.
27 U Ġobab qagħad fuq it-tron ta' Bela bħala sultan minfloku, u Ġobab isaltan f'Edom fuq ulied kollha ta' Għesaw għal għaxar snin, u wlied Għesaw ma marrux aktar jiġġieldu ma' wlied Ġakobb minn dakinhar 'il quddiem, għax ulied Għesaw kienu jafu l-kuraġġ ta' wlied Ġakobb, u beżgħu minnhom ħafna.
28 Imma minn dakinhar 'il quddiem ulied Għesaw bdew jobogħdu lil ulied Ġakobb, u l-mibegħda u l-għadwa baqgħu qawwija ħafna bejniethom il-jiem kollha, sal-lum.
29 U ġara wara dan, fl-aħħar ta' għaxar snin, miet Ġobab, bin Żakrak, minn Botzra, u wlied Għesaw ħadu raġel li kien jismu Kusam, mill-art ta' Teman, u għamluh sultan fuqhom minflok Ġobab, u Kusam isaltan f'Edom fuq ulied Għesaw kollha għal għoxrin sena.
30 U Ġużeppi, sultan tal-Eġittu, u ħutu, u wlied Iżrael kollha għammru fis-sigurtà fl-Eġittu f'dawk il-jiem, flimkien ma' wlied Ġużeppi u ħutu, mingħajr ebda xkiel jew aċċident ħażin u l-art tal-Eġittu kienet f'dak iż-żmien mistrieħa mill-gwerra fi żmien Ġużeppi u ħutu.

KAPITLU 59

1 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Iżrael li għammru fl-Eġittu, li kienu ġew ma' Ġakobb, ulied kollha ta' Ġakobb ġew l-Eġittu, kull raġel bin-nies ta' daru.
2 Ulied Lea kienu Ruben, Simegħon, Levi, Ġuda, Issakar, Żebulun, u oħthom Dina.
3 U wlied Rakel kienu Ġużeppi u Benjamin.
4 U wlied Żilpa, il-qaddejja ta' Lea, kienu Gad u Aser.
5 U wlied Bilħa, il-qaddejja ta' Rakel, kienu Dan u Naftali.
6 U dawn kienu nisilhom li twieldu f'art Kangħan, qabel ma ġew l-Eġittu ma' missierhom Ġakobb.
7 Ulied Ruben kienu Ħanok, Pallu, Ketzron u Karmi.
8 U wlied Simejon kienu Jemuwel, Ġamin, Oħad, Ġakin, Żokar, u Sawl, bin il-mara Kangħanija.
9 U wlied Levi kienu Gerson, Kehat, Merari, u oħthom Ġokebed, li twieldet lilhom meta niżlu l-Eġittu.
10 U wlied Ġuda kienu Er, Onan, Sela, Pereż u Żak.
11 U Er u Onan mietu fl-art ta' Kangħan; u wlied Pereż kienu Kesron u Ħamul.
12 U wlied Issakar kienu Tola, Puwa, Ġob u Somron.
13 U wlied Żebulun kienu Sered, Elon u Ġaklel, u bin Dan kien Kusim.
14 U wlied Naftali kienu Ġakseel, Guni, Ġetzer u Silam.
15 U wlied Gad kienu Zifjon, Ħaggi, Suni, Esbon, Eri, Arodi, u Areli.
16 U wlied Aser kienu Jimna, Jiswa, Jisvi, Berija u oħthom Serak; u wlied Berija kienu Keber u Malkiel.
17 U wlied Benjamin kienu Bela, Beker, Asbel, Gera, Nagħaman, Aħki, Ros, Mupim, Kupim u Ord.
18 U wlied Ġużeppi, li twildulu fl-Eġittu, kienu Manasse u Efrajm.
19 U l-erwieħ kollha li ħarġu minn ġenbejn Ġakobb kienu sebgħin ruħ; dawn huma li ġew ma' missierhom Ġakobb l-Eġittu biex jgħammru hemm: u Ġużeppi u ħutu l-oħra għammru fis-sigurtà fl-Eġittu, u kielu mill-aqwa ikel tal-Eġittu l-jiem kollha ta' ħajtu Ġużeppi.
20 U Ġużeppi għex fl-art tal-Eġittu tlieta u disgħin sena, u Ġużeppi saltan fuq l-Eġittu kollu tmenin sena.
21 U meta qorob iż-żmien tal-mewt ta' Ġużeppi, bagħat u sejjaħ lil ħutu u d-dar kollha ta' missieru, u lkoll inġabru flimkien u qagħdu bilqiegħda quddiemu.
22 U Ġużeppi qal lil ħutu u lid-dar kollha ta' missieru: "Araw, jien immut, u Alla żgur li se jżurkom u jtellagħkom minn din l-art lejn l-art li ħalef lil missirijietkom li jagħtihom."
23 U meta Alla jżurkom biex itellagħkom minn hawn lejn art missirijietkom, imbagħad ġibu l-għadam tiegħi magħkom minn hawn.
24 U Ġużeppi ġiegħel lil ulied Israel jaħilfu għal nisilhom warajhom, billi qalilhom, "Alla żgur li se jżurkom u intom għandkom ittellgħu l-għadam tiegħi magħkom minn hawn."
25 U ġara wara dan li Ġużeppi miet f'dik is-sena, il-wieħed u sebgħin sena minn meta wlied Israel niżlu l-Eġittu.
26 U Ġużeppi kellu mija u għaxar snin meta miet fl-art tal-Eġittu, u ħutu l-kollha u l-qaddejja tiegħu lkoll qamu u bbalzmaw lil Ġużeppi, kif kienet id-drawwa tagħhom, u ħutu u l-Eġittu kollu bkew għalih għal sebgħin jum.
27 U poġġew lil Ġużeppi f'tebut mimli ħwawar u kull xorta ta' fwieħa, u difnuh ħdejn ix-xmara, jiġifieri Sihor, u

lil uliedu u lil ħutu kollha, u d-dar kollha ta' missieru għamlulu luttu ta' sebat ijiem.
28 U ġara wara l-mewt ta' Ġużeppi, l-Eġizzjani kollha bdew f'dawk il-jiem jaħkmu fuq ulied Iżrael, u l-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, li salta floku missieru, ħa l-liġijiet kollha tal-Eġittu u mexxa l-gvern kollu tal-Eġittu taħt il-parir tiegħu, u salta b'mod sigur fuq il-poplu tiegħu.

KAPITLU 60

1 U meta għaddiet is-sena, it-tnejn u sebgħin sena minn meta l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, wara l-mewt ta' Ġużeppi, Sefo, bin Elifaż, bin Għesaw, ħarab mill-Eġittu, hu u n-nies tiegħu, u telqu.
2 U ġie l-Afrika, li hija Dinhabah, għand Anġeas, sultan tal-Afrika, u Anġeas laqagħhom b'unur kbir, u għamel lil Żefo l-kaptan tal-armata tiegħu.
3 U Żefo sab favur f'għajnejn Anġeas u f'għajnejn il-poplu tiegħu, u Żefo kien il-kaptan tal-armata ta' Anġeas, sultan tal-Afrika, għal ħafna jiem.
4 U Żefo ħajjar lil Anġeas, sultan tal-Afrika, biex jiġbor l-armata kollha tiegħu ħalli jmur jiġġieled mal-Eġizzjani u ma' wlied Ġakobb, u biex jivvendika l-kawża ta' ħutu minnhom.
5 Imma Anġeas ma riedx jisma' lil Żefo biex jagħmel din il-ħaġa, għax Anġeas kien jaf is-saħħa ta' wlied Ġakobb, u x'kienu għamlu lill-armata tiegħu fil-gwerra tagħhom ma' wlied Għesaw.
6 U Zefo kien f'dawk il-jiem kbir ħafna f'għajnejn Anġeas u f'għajnejn il-poplu kollu tiegħu, u kien iħajjarhom kontinwament biex jagħmlu gwerra kontra l-Eġittu, imma ma ridux.
7 U ġara f'dawk il-jiem kien hemm fl-art ta' Kittim raġel fil-belt ta' Pużimna, li ismu kien Uzu, u ġie deġenerat bħala alla minn ulied Kittim, u r-raġel miet u ma kellux iben, tifla waħda biss li isimha kien Jania.
8 U t-tfajla kienet sabiħa ħafna, attraenti u intelliġenti, ma kien hemm ħadd bħalha fis-sbuħija u l-għerf fil-pajjiż kollu.
9 U n-nies ta' Angeas, sultan tal-Afrika, rawha u ġew u faħħruha għandu, u Angeas bagħat għand ulied Kittim, u talab biex jeħodha għalih bħala mara, u n-nies ta' Kittim qablu li jagħtuha lilu bħala mara.
10 U meta l-messaġġiera ta' Anġeas kienu ħerġin mill-art ta' Kittim biex jibdew il-vjaġġ tagħhom, ara l-messaġġiera ta' Turnus, is-sultan ta' Bibentu, waslu Kittim, għax Turnus, is-sultan ta' Bibentu, bagħat ukoll il-messaġġiera tiegħu biex jitolbu lil Jania għalih, biex jieħu għalih bħala mara, għax l-irġiel tiegħu kollha kienu faħħruha miegħu, għalhekk bagħat lill-qaddejja kollha tiegħu għandha.
11 U l-qaddejja ta' Turnu marru Kittim, u talbu lil Ġania biex tittieħed għand Turnu, is-sultan tagħhom, bħala mara.
12 U n-nies ta' Kittim qalulhom: "Ma nistgħux nagħtuha, għax Anġeas, is-sultan tal-Afrika, xtaqha teħodha għandu bħala mara qabel ma ġejtu intom, u li aħna għandna nagħtuha lilu, u issa għalhekk ma nistgħux nagħmlu din il-ħaġa li nċaħħdu lil Anġeas mit-tfajla sabiex nagħtuha lil Turnus."
13 Għax aħna nibżgħu ħafna minn Anġeas li ma jiġix fil-battalja kontrina u jeqridna, u Turnus, sidkom, ma jkunx jista' jeħlisna minn idejh.
14 U meta l-messaġġiera ta' Turnus semgħu l-kliem kollu ta' wlied Kittim, reġgħu lura għand sidha u qalulu l-kliem kollu ta' wlied Kittim.
15 U wlied Kittim bagħtu memorjal lil Angeas, jgħidulu, Ara, Turnus bagħat għal Jania biex jeħodha miegħu bħala mara, u hekk weġibnieh; u smajna li ġabar l-armata kollha tiegħu biex imur għall-gwerra kontrik, u bi ħsiebu jgħaddi mit-triq ta' Sardunia biex jiġġieled kontra ħuk Lucus, u wara dan jiġi biex jiġġieled kontrik.
16 U Anġeas sema' l-kliem ta' wlied Kittim li bagħtulu fir-rekord, u r-rabja tiegħu xegħlet u qam u ġabar l-armata kollha tiegħu u ġie mill-gżejjer tal-baħar, it-triq lejn Sardunja, għand ħuh Lucus sultan ta' Sardunja.
17 U Niblos, bin Lucus, sama' li zijuh Angeas kien ġej, u ħareġ jiltaqa' miegħu b'armata kbira, u bisu u għannqu, u Niblos qal lil Angeas, Meta tistaqsi lil missieri dwar il-benesseri tiegħu, meta mmur miegħek biex niġġieled ma' Turnus, itlobh jagħmilni kaptan tal-armata tiegħu, u Angeas għamel hekk, u ġie għand ħuh u ħuh ġie jiltaqa' miegħu, u staqsieh dwar il-benesseri tiegħu.
18 U Angeas staqsa lil ħuh Lucus dwar il-benesseri tiegħu, u biex jagħmel lil ibnu Niblos kaptan tal-armata tiegħu, u Lucus għamel hekk, u Angeas u ħuh Lucus qamu u marru lejn Turnus għall-battalja, u kien hemm magħhom armata kbira u nies tqal.
19 U ġie bil-vapuri, u daħlu fil-provinċja ta' Ashtorash, u ara Turnus ġie lejhom, għax ħareġ lejn Sardunja, u kellu l-ħsieb li jeqridha u wara jgħaddi minn hemm għand Angeas biex jiġġieled miegħu.
20 U Anġeas u ħuh Lucus iltaqgħu ma' Turnus fil-wied ta' Kanopia, u l-battalja kienet qawwija u qawwija bejniethom f'dak il-post.
21 U l-battalja kienet ħarxa kontra Lucus, sultan ta' Sardunja, u l-armata kollha tiegħu waqgħet, u Niblos, ibnu, waqa' wkoll f'dik il-battalja.
22 U zijuh Angeas ordna lill-qaddejja tiegħu u għamlu tebut tad-deheb għal Niblos u poġġewh fih, u Angeas reġa' għamel battalja kontra Turnus, u Angeas kien aktar b'saħħtu minnu, u qatlu, u laqat lin-nies kollha tiegħu b'xifer ix-xabla, u Angeas ivvendika l-kawża ta' Niblos, bin ħuh, u l-kawża tal-armata ta' ħuh Lucus.
23 U meta miet Turnus, idejn dawk li baqgħu ħajjin mill-battalja dgħajfu, u ħarbu minn quddiem Anġeas u ħuh Lucus.
24 U Anġeas u ħuh Lucus ġrew warajhom sat-triq ewlenija, li hi bejn Alfanu u Romah, u qatlu l-armata kollha ta' Turnus b'xifer ix-xabla.
25 U Lucus, is-sultan ta' Sardunja, ordna lill-qaddejja tiegħu biex jagħmlu tebut tal-bronż, u biex ipoġġu fih il-ġisem ta' ibnu Niblos, u difnuh f'dak il-post.
26 U bnew fuqu torri għoli hemmhekk fit-triq ewlenija, u semmewh bl-isem ta' Niblos sal-lum, u difnu wkoll lil Turnus sultan ta' Bibentu hemmhekk f'dak il-post ma' Niblos.
27 U ara, fit-triq ewlenija bejn Alphanu u Romah, il-qabar ta' Niblos jinsab fuq naħa waħda u l-qabar ta' Turnus fuq l-oħra, u paviment bejniethom għadu għaddej sal-lum.
28 U meta Niblos ġie midfun, missieru Lucus irritorna mal-armata tiegħu lejn artu Sardunia, u ħuh Angeas, sultan tal-Afrika, mar man-nies tiegħu lejn il-belt ta' Bibentu, jiġifieri l-belt ta' Turnus.

29 U l-abitanti ta' Bibentu semgħu bil-fama tiegħu u beżgħu ħafna minnu, u ħarġu jiltaqgħu miegħu bil-biki u s-suppliki, u l-abitanti ta' Bibentu talbu lil Angeas biex ma joqtolhomx u lanqas jeqred il-belt tagħhom; u hekk għamel, għax Bibentu f'dawk iż-żminijiet kienet meqjusa bħala waħda mill-bliet ta' wlied Kittim; għalhekk ma qeredx il-belt.
30 Iżda minn dakinhar 'il quddiem it-truppi tas-sultan tal-Afrika kienu jmorru lejn Kittim biex jeqirduha u jisirquha, u kull meta kienu jmorru, Zefo l-kaptan tal-armata ta' Anġeas kien imur magħhom.
31 U kien wara dan li Angeas dar mal-armata tiegħu u waslu fil-belt ta' Puzimna, u Angeas ħa lil Jania bint Uzu bħala mara u ġabha fil-belt tiegħu fl-Afrika.

KAPITLU 61

1 U ġara f'dak iż-żmien il-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, ordna lill-poplu kollu tiegħu biex jibnilu palazz qawwi fl-Eġittu.
2 U kkmanda wkoll lil ulied Ġakobb biex jgħinu lill-Eġizzjani fil-bini, u l-Eġizzjani għamlu palazz sabiħ u eleganti għal abitazzjoni rjali, u hu għammar fih u ġedded il-gvern tiegħu u saltan b'mod sigur.
3 U Żebulun bin Ġakobb miet f'dik is-sena, jiġifieri t-tnejn u sebgħin sena mindu niżlu l-Iżraelin lejn l-Eġittu, u Żebulun miet ta' mija u erbatax-il sena, u tpoġġa f'tebut u ngħata f'idejn uliedu.
4 U fis-sebgħin u ħamsa sena miet ħuh Simeon, li kellu mija u għoxrin sena meta miet, u hu wkoll tpoġġa f'tebut u ngħata f'idejn uliedu.
5 U Żefo bin Elifaż bin Għesaw, kaptan tal-armata ta' Anġeas, sultan ta' Dinhabah, kien għadu kuljum iħajjar lil Anġeas biex jipprepara għall-battalja biex jiġġieled ma' wlied Ġakobb fl-Eġittu, u Anġeas ma kienx lest li jagħmel din il-ħaġa, għax il-qaddejja tiegħu kienu rrakkontawlu l-qawwa kollha ta' wlied Ġakobb, x'kienu għamlulhom fil-battalja tagħhom ma' wlied Għesaw.
6 U Zefo kien f'dawk il-jiem kuljum iħajjar lil Anġeas biex jiġġieled ma' wlied Ġakobb f'dawk il-jiem.
7 U wara xi żmien Anġeas sema' l-kliem ta' Żefo u kkonsenta miegħu biex jiġġieled ma' wlied Ġakobb fl-Eġittu, u Anġeas ġabar lin-nies kollha tiegħu f'ordni, poplu numeruż bħar-ramel li hemm fuq ix-xatt tal-baħar, u fforma r-riżoluzzjoni tiegħu li jmur l-Eġittu għall-battalja.
8 U fost il-qaddejja ta' Anġeas kien hemm żagħżugħ ta' ħmistax-il sena, Balaam bin Beor kien ismu u ż-żagħżugħ kien għaqli ħafna u fehem l-arti tas-sħaħar.
9 U Anġeas qal lil Balaam: "Nitolbok, agħmel isem għas-sħarijiet għalina, ħalli nkunu nafu min se jirbaħ f'din il-battalja li sejrin għaliha issa."
10 U Balaam ordna li jġibulu x-xama', u għamel minnha x-xbieha ta' karrijiet u rikkieba taż-żwiemel li jirrappreżentaw l-armata ta' Anġeas u l-armata tal-Eġittu, u poġġiehom fl-ilmijiet imħejjija bil-makakkerija li kellu għal dak il-għan, u ħa f'idu l-friegħi tas-siġar tal-mitru, u eżerċita l-makakkerija tiegħu, u għaqqadhom fuq l-ilma, u dehrulu fl-ilma x-xbihat li jixbħu l-eżerċti ta' Anġeas jaqgħu quddiem ix-xbihat li jixbħu l-Eġizzjani u wlied Ġakobb.
11 U Balaam qal din il-ħaġa lil Anġeas, u Anġeas iddispra u ma armax ruħu biex jinżel l-Eġittu għall-battalja, u baqa' fil-belt tiegħu.
12 U meta Żefo, bin Elifaż, ra li Anġeas ma qatax qalbu milli joħroġ għall-battalja mal-Eġizzjani, Żefo ħarab minn Anġeas mill-Afrika, u telaq u wasal Kittim.
13 U n-nies kollha ta' Kittim laqgħuh b'unur kbir, u impjegawh biex jiġġieled il-battalji tagħhom il-jiem kollha, u Zepho sar għani immens f'dawk il-jiem, u t-truppi tas-sultan tal-Afrika komplew jinfirxu f'dawk il-jiem, u wlied Kittim inġabru u marru lejn il-Muntanja Cuptizia minħabba t-truppi ta' Angeas, is-sultan tal-Afrika, li kienu qed javvanzaw fuqhom.
14 U kien jum wieħed li Żefo tilef għoġla żgħira, u mar ifittixha, u semagħha tgħajjat madwar il-muntanja.
15 U Żefo mar u ra, u ara, kien hemm għar kbir f'qiegħ il-muntanja, u kien hemm ġebla kbira hemmhekk fid-daħla tal-għar, u Żefo qasam il-ġebla u daħal fl-għar u ħares, u ara, annimal kbir kien qed jiekol il-barri; minn nofs 'il fuq kien jixbah bniedem, u minn nofs 'l isfel kien jixbah annimal, u Żefo qam kontra l-annimal u qatlu bis-sjuf tiegħu.
16 U l-abitanti ta' Kittim semgħu b'din il-ħaġa, u ferħu bil-kbir, u qalu: "X'se nagħmlu lil dan ir-raġel li qatel dan l-annimal li kiel il-bhejjem tagħna?"
17 U lkoll inġabru biex jikkonsagrawlu jum wieħed fis-sena, u semmewh Zefo skont ismu, u ġabulu offerti tax-xorb sena wara sena f'dak il-jum, u ġabulu rigali.
18 Dak iż-żmien, Jania, bint Uzu, mart is-sultan Angeas, mardet, u l-marda tagħha nħasset ħafna minn Angeas u l-uffiċjali tiegħu, u Angeas qal lill-għorrief tiegħu, X'għandi nagħmel lil Jania u kif se nfejjaqha mill-marda tagħha? U l-għorrief tiegħu qalulu, Peress li l-arja ta' pajjiżna mhijiex bħall-arja ta' art Kittim, u l-ilma tagħna mhuwiex bħall-ilma tagħhom, għalhekk minn dan mardet ir-reġina.
19 Għax minħabba l-bidla fl-arja u fl-ilma mardet, u wkoll għax f'pajjiżha xorbot biss l-ilma li kien ġej minn Purmah, li l-antenati tagħha kienu ġabuh bil-pontijiet.
20 U Anġeas ordna lill-qaddejja tiegħu, u ġabulu f'reċipjenti l-ilmijiet ta' Purmah li kienu ta' Kittim, u żenu dawk l-ilmijiet mal-ilmijiet kollha tal-art tal-Afrika, u sabu dawk l-ilmijiet eħfef mill-ilmijiet tal-Afrika.
21 U Anġeas ra din il-ħaġa, u ordna lill-uffiċjali tiegħu kollha biex jiġbru l-ħaddiema tal-ġebel f'eluf u għexieren ta' eluf, u qatgħu l-ġebel bla għadd, u l-bennejja ġew u bnew pont b'saħħtu immens, u wasslu l-għajn tal-ilma mill-art ta' Kittim għall-Afrika, u dawk l-ilmijiet kienu għal Jania s-sultana u għall-preokkupazzjonijiet kollha tagħha, biex tixrob minnhom u biex taħmi, taħsel u tinħasel bihom, u wkoll biex tisqija bihom iż-żerriegħa kollha li minnha jista' jinkiseb l-ikel, u l-frott kollu tal-art.
22 U s-sultan ordna li jġibu mill-ħamrija ta' Kittim f'vapuri kbar, u ġabu wkoll ġebel biex jibnu bih, u l-bennejja bnew palazzi għal Jania r-reġina, u r-reġina fieqet mill-marda tagħha.
23 U fir-rivoluzzjoni tas-sena t-truppi tal-Afrika komplew jiġu lejn l-art ta' Kittim biex jisirqu bħas-soltu, u Zepho bin Eliphaz sema' r-rapport tagħhom, u ta ordnijiet dwarhom u ġġieled magħhom, u ħarbu minn quddiemu, u ħeles l-art ta' Kittim minnhom.

24 U wlied Kittim raw il-kuraġġ ta’ Żefo, u wlied Kittim iddeċidew u għamlu lil Żefo sultan fuqhom, u hu sar sultan fuqhom, u waqt li kien qed isaltan marru biex irażżnu lil ulied Tubal, u l-gżejjer kollha ta’ madwar.
25 U s-sultan tagħhom Żefo mar fuq quddiemhom u għamlu gwerra ma’ Tubal u l-gżejjer, u rrażżnuhom, u meta rritornaw mill-battalja ġeddulu l-gvern tiegħu, u bnewlu palazz kbir ħafna għall-abitazzjoni u s-sede rjali tiegħu, u għamlulu tron kbir, u Żefo saltan fuq l-art kollha ta’ Kittim u fuq l-art tal-Italja għal ħamsin sena.

KAPITLU 62

1 F’dik is-sena, id-disgħa u sebgħin sena li l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, miet Ruben bin Ġakobb, f’art l-Eġittu; Ruben kellu mija u ħamsa u għoxrin sena meta miet, u poġġewh f’tebut, u ngħata f’idejn uliedu.
2 U fit-tmenin sena miet ħuh Dan; kellu mija u għoxrin sena meta miet, u hu wkoll tpoġġa f’tebut u ngħata f’idejn uliedu.
3 U f’dik is-sena miet Kusam, is-sultan ta’ Edom, u warajh saltan Ħadad, bin Bedad, għal ħamsa u tletin sena; u fis-sena wieħed u tmenin miet Issakar, bin Ġakobb, fl-Eġittu, u Issakar kellu mija u tnejn u għoxrin sena meta miet, u tpoġġa f’tebut fl-Eġittu, u ngħata f’idejn uliedu.
4 U fit-tnejn u tmenin sena miet ħuh Aser, li kellu mija u tlieta u għoxrin sena meta miet, u tqiegħed f’tebut fl-Eġittu, u ngħata f’idejn uliedu.
5 U fit-tlieta u tmenin sena miet Gad, kellu mija u ħamsa u għoxrin sena meta miet, u tpoġġa f’tebut fl-Eġittu, u ngħata f’idejn uliedu.
6 U ġara fit-tmenin u erbgħa sena, jiġifieri l-ħamsin sena tar-renju ta’ Ħadad, bin Bedad, sultan ta’ Edom, li Ħadad ġabar lit-tfal kollha ta’ Għesaw, u ħejja l-armata kollha tiegħu, madwar erba’ mitt elf raġel, u mexa lejn art Mowab, u mar jiġġieled kontra Mowab u jagħmilhom tributarji għalih.
7 U wlied Mowab semgħu din il-ħaġa, u beżgħu ħafna, u bagħtu għand ulied Midjan biex jgħinuhom fil-ġlieda kontra Ħadad, bin Bedad, sultan ta’ Edom.
8 U Ħadad wasal fl-art ta’ Mowab, u Mowab u wlied Midjan ħarġu jiltaqgħu miegħu, u qagħdu f’formazzjoni għall-battalja kontrih fir-raba’ ta’ Mowab.
9 U Ħadad iġġieled kontra Mowab, u waqgħu ħafna mejtin minn ulied Mowab u minn ulied Midjan, madwar mitejn elf raġel.
10 U l-battalja kienet ħarxa ħafna fuq Mowab, u meta wlied Mowab raw li l-battalja kienet ħarxa fuqhom, dgħajfu idejhom u taw daharhom, u ħallew lil ulied Midjan ikomplu l-battalja.
11 U wlied Midjan ma kinux jafu x’kienu l-intenzjonijiet ta’ Mowab, imma saħħew ruħhom fil-battalja u ġġieldu kontra Ħadad u l-armata kollha tiegħu, u l-Midjan kollu waqa’ quddiemu.
12 U Ħadad qatel lil Midjan kollu b’daqqa qawwija, u qatilhom b’xifer is-sejf, u ma ħalla lil ħadd ħaj minn dawk li ġew jgħinu lil Mowab.
13 U meta wlied Midjan kollha mietu fil-battalja, u wlied Mowab ħarbu, Ħadad għamel lil Mowab kollu dak iż-żmien tributarju għalih, u saru taħt idejh, u taw taxxa annwali kif kien ordnat, u Ħadad dar lura u mar lura lejn artu.
14 U fir-rivoluzzjoni tas-sena, meta l-bqija tan-nies ta’ Midjan li kienu fl-art semgħu li ħuthom kollha kienu waqgħu fil-battalja ma’ Ħadad minħabba Mowab, għax ulied Mowab kienu taw daharhom fil-battalja u ħallew lil Midjan jiġġieled, imbagħad ħamsa mill-prinċpijiet ta’ Midjan iddeċidew mal-bqija ta’ ħuthom li kienu baqgħu f’arthom, li jiġġieldu ma’ Mowab biex jivvendikaw il-kawża ta’ ħuthom.
15 U wlied Midjan bagħtu għand ħuthom kollha, ulied il-lvant, u ħuthom kollha, ulied Ketura kollha ġew biex jgħinu lil Midjan fil-ġlieda kontra Mowab.
16 U wlied Mowab semgħu din il-ħaġa, u beżgħu ħafna li wlied il-lvant kienu nġabru flimkien kontrihom għall-battalja, u wlied Mowab bagħtu tifkira lejn l-art ta’ Edom lil Ħadad bin Bedad, jgħidulha,
17 Ejjew issa għandna u għinuna u aħna se negħlbu lil Midjan, għax kollha nġabru flimkien u ġew kontrina ma’ ħuthom kollha, ulied il-lvant, biex jiġġieldu l-kawża ta’ Midjan li waqa’ fil-battalja.
18 U Ħadad, bin Bedad, sultan ta’ Edom, ħareġ bl-armata kollha tiegħu u mar fl-art ta’ Mowab biex jiġġieled kontra Midjan, u Midjan u wlied il-lvant iġġieldu kontra Mowab fl-għalqa ta’ Mowab, u l-battalja kienet ħarxa ħafna bejniethom.
19 U Ħadad qatel lit-tfal kollha ta’ Midjan u lit-tfal tal-lvant b’xifer is-sejf, u Ħadad dakinhar ħeles lil Mowab minn id Midjan, u dawk li baqgħu minn Midjan u mit-tfal tal-lvant ħarbu minn quddiem Ħadad u l-armata tiegħu, u Ħadad ġera warajhom sa arthom, u qatelhom b’qatla kbira ħafna, u l-maqtulin waqgħu fit-triq.
20 U Ħadad ħeles lil Mowab minn id Midjan, għax ulied Midjan kollha kienu waqgħu taħt xifer is-sejf, u Ħadad dar lura u mar lura lejn artu.
21 U minn dakinhar ’il quddiem, ulied Midjan bdew jobogħdu lil ulied Mowab, għax kienu waqgħu fil-battalja minħabba fihom, u kien hemm għadwa kbira u qawwija bejniethom il-jiem kollha.
22 U kulmin instab minn Midjan fit-triq ta’ art Mowab miet bis-sejf ta’ Mowab, u kulmin instab minn Mowab fit-triq ta’ art Midjan miet bis-sejf ta’ Midjan; hekk għamlu Midjan lil Mowab u Mowab lil Midjan għal ħafna jiem.
23 U ġara f’dak iż-żmien li Ġuda bin Ġakobb miet fl-Eġittu, fis-sitta u tmenin sena minn meta Ġakobb niżel l-Eġittu, u Ġuda kellu mija u disgħa u għoxrin sena meta miet, u bbalzmawh u poġġewh f’tebut, u ngħata f’idejn uliedu.
24 U fid-disgħa u tmenin sena miet Naftali, li kellu mija u tnejn u tletin sena, u tpoġġa f’tebut u ngħata f’idejn uliedu.
25 U ġara fis-sena wieħed u disgħin li l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, jiġifieri fit-tletin sena tar-renju ta’ Sefo bin Elifaż, bin Għesaw, fuq ulied Kittim, ulied l-Afrika ġew fuq ulied Kittim biex jisirquhom bħas-soltu, imma ma kinux ġew fuqhom għal dawn it-tlettax-il sena.
26 U ġew għandhom f’dik is-sena, u Żefo bin Elifaż ħareġ lejhom ma’ xi wħud mill-irġiel tiegħu u ħabathom b’mod iddisprat, u t-truppi tal-Afrika ħarbu minn quddiem Żefo u l-maqtulin waqgħu quddiemu, u Żefo u l-irġiel tiegħu ġrew warajhom, komplew sejrin u ħatfuhom sakemm kienu qrib l-Afrika.

27 U Anġeas, is-sultan tal-Afrika, sema' x'kien għamel Żefo, u dan inkwetah ħafna, u Anġeas baqa' jibża' minn Żefo l-jiem kollha.

KAPITLU 63

1 U fit-tlieta u disgħin sena miet Levi, bin Ġakobb, fl-Eġittu, u Levi kellu mija u sebgħa u tletin sena meta miet, u poġġewh f'tebut u ngħata f'idejn uliedu.
2 U ġara wara l-mewt ta' Levi, meta l-Eġittu kollu ra li wlied Ġakobb, ħut Ġużeppi, kienu mejta, l-Eġizzjani kollha bdew ibatu lil ulied Ġakobb u jimrarlhom ħajjithom minn dakinhar sal-jum li ħarġu mill-Eġittu, u ħadu minn idejhom id-dwieli u l-għelieqi kollha li kien tahom Ġużeppi, u d-djar sbieħ kollha li fihom kienu jgħixu n-nies ta' Iżrael, u x-xaħam kollu tal-Eġittu, l-Eġizzjani ħadu kollox mingħand ulied Ġakobb f'dawk il-jiem.
3 U id l-Eġittu kollu saret iktar iebsa f'dawk il-jiem kontra wlied Israel, u l-Eġizzjani għamlu l-ħsara lill-Iżraelin sakemm ulied Israel għejjew minn ħajjithom minħabba l-Eġizzjani.
4 U ġara f'dawk il-jiem, fil-mija u tnejn sena minn meta Iżrael niżel l-Eġittu, li miet il-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, u Melol, ibnu, beda jsaltan minfloku, u l-irġiel setgħana kollha tal-Eġittu u dik il-ġenerazzjoni kollha li kienet taf lil Ġużeppi u lil ħutu mietu f'dawk il-jiem.
5 U qamet minflokhom ġenerazzjoni oħra, li ma kinitx taf lil ulied Ġakobb u t-tajjeb kollu li kienu għamlulhom, u l-qawwa kollha tagħhom fl-Eġittu.
6 Għalhekk, minn dakinhar 'il quddiem l-Eġittu kollu beda jgħaffeġ ħajjet ulied Ġakobb, u jgħakkishom b'kull xorta ta' xogħol iebes, għax ma kinux għarfu lil missirijiethom li kienu ħelsuhom fi żmien il-ġuħ.
7 U dan kien ukoll mingħand il-Mulej, għal ulied Iżrael, biex ikunu ta' benefiċċju għalihom fl-aħħar jiem tagħhom, sabiex ulied Iżrael kollha jkunu jistgħu jagħrfu lill-Mulej Alla tagħhom.
8 U sabiex ikunu jafu s-sinjali u l-għeġubijiet qawwija li l-Mulej kien se jagħmel fl-Eġittu minħabba l-poplu tiegħu Israel, sabiex ulied Israel jibżgħu mill-Mulej, Alla ta' missirijiethom, u jimxu fil-mogħdijiet kollha tiegħu, huma u nisilhom warajhom il-jiem kollha.
9 Melol kellu għoxrin sena meta beda jsaltan, u dam isaltan erbgħa u disgħin sena, u l-Eġittu kollu sejjaħlu Fargħun skont isem missieru, kif kienet id-drawwa tagħhom li jagħmlu ma' kull sultan li kien isaltan fuqhom fl-Eġittu.
10 Dak iż-żmien, it-truppi kollha ta' Anġeas, sultan tal-Afrika, ħarġu jinfirxu ma' art Kittim bħas-soltu għall-serq.
11 U Sefo bin Elifaż, bin Għesaw, sama' r-rapport tagħhom, u ħareġ jiltaqa' magħhom bl-armata tiegħu, u ġġieled magħhom hemmhekk fit-triq.
12 U Żefo qatel lit-truppi tas-sultan tal-Afrika b'xifer ix-xabla, u ma ħalla lil ħadd minnhom ħaj, u lanqas wieħed ma rritorna għand sidu fl-Afrika.
13 U Anġeas sema' b'dan li Żefo bin Elifaż kien għamel lit-truppi kollha tiegħu, li kien qeredhom, u Anġeas ġabar it-truppi kollha tiegħu, l-irġiel kollha tal-art tal-Afrika, poplu numeruż bħar-ramel ħdejn ix-xatt tal-baħar.
14 U Anġeas bagħat lil ħuh Luku, jgħidlu, Ejja għandi man-nies kollha tiegħek u għinni noqtol lil Żefo u lil ulied Kittim kollha li qerdu lin-nies tiegħi, u Luku ġie bl-armata kollha tiegħu, forza kbira ħafna, biex jgħin lil ħuh Anġeas jiġġieled ma' Żefo u wlied Kittim.
15 U Sefo u wlied Kittim semgħu din il-ħaġa, u beżgħu ħafna u terrur kbir waqa' fuq qlubhom.
16 U Żefo bagħat ukoll ittra lejn l-art ta' Edom lil Ħadad bin Bedad, sultan ta' Edom, u lil ulied kollha ta' Għesaw, tgħid,
17 Smajt li Anġeas, is-sultan tal-Afrika, ġej għandna ma' ħuh għall-battalja kontrina, u aħna nibżgħu ħafna minnu, għax l-armata tiegħu hija kbira ħafna, speċjalment peress li ġej kontrina ma' ħuh u l-armata tiegħu wkoll.
18 Issa mela itla' intom ukoll miegħi u għinuni, u niġġieldu flimkien kontra Anġeas u ħuh Lukus, u ssalvana minn idejhom, imma jekk le, kunu afu li lkoll se mmutu.
19 U wlied Għesaw bagħtu ittra lil ulied Kittim u lil Sefo, is-sultan tagħhom, jgħidulhom: "Ma nistgħux niġġieldu kontra Anġeas u l-poplu tiegħu, għax patt ta' paċi ilu bejnietna għal dawn l-aħħar snin, minn żmien Bela, l-ewwel sultan, u minn żmien Ġużeppi, bin Ġakobb, sultan tal-Eġittu, li miegħu ġġielidna fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan meta difen lil missieru.
20 U meta Żefo sema' kliem ħutu wlied Għesaw astjena minnhom, u Żefo beża' ħafna minn Anġeas.
21 U Anġeas u ħuh Luku qasmu l-forzi kollha tagħhom, madwar tmien mitt elf raġel, kontra wlied Kittim.
22 U wlied Kittim kollha qalu lil Sefo, "Itlob għalina lill-Alla ta' missirijietek, forsi jeħlisna minn idejn Anġeas u l-armata tiegħu, għax smajna li hu Alla kbir u li jeħles lil dawk kollha li jafdaw fih."
23 U Żefo sema' kliemhom, u Żefo fittex lill-Mulej u qal,
24 Mulej, Alla ta' Abraham u Iżakk, missirijieti, illum naf li inti Alla veru, u li l-allat kollha tal-ġnus huma fiergħa u bla użu.
25 Ftakar issa miegħi llum il-patt tiegħek ma' Abraham missierna, li qalulna missirijietna, u agħmel ħniena miegħi llum minħabba Abraham u Iżakk missirijietna, u salva lili u lil ulied Kittim minn idejn is-sultan tal-Afrika li jiġi kontrina għall-battalja.
26 U l-Mulej sema' leħen Żefo, u kellu ħsieb għalih minħabba Abraham u Iżakk, u l-Mulej ħeles lil Żefo u lil ulied Kittim minn idejn Anġeas u l-poplu tiegħu.
27 U Żefo ġġieled kontra Anġeas, sultan tal-Afrika, u l-poplu kollu tiegħu dakinhar, u l-Mulej ta l-poplu kollu ta' Anġeas f'idejn ulied Kittim.
28 U l-battalja kienet ħarxa fuq Angeas, u Zepho qatel lill-irġiel kollha ta' Angeas u lil ħuh Lucus, b'xifer ix-xabla, u waqgħu minnhom sal-lejla ta' dakinhar madwar erba' mitt elf raġel.
29 U meta Anġeas ra li l-irġiel tiegħu kollha mietu, bagħat ittra lill-abitanti kollha tal-Afrika biex jiġu għandu, biex jgħinuh fil-battalja, u kiteb fl-ittra, jgħid, Dawk kollha li jinsabu fl-Afrika ħa jiġu għandi minn għaxar snin 'il fuq; ħa jiġu lkoll għandi, u ara jekk ma jiġix imut, u kulma għandu, bid-dar kollha tiegħu, is-sultan se jieħu.
30 U l-bqija kollha tal-abitanti tal-Afrika twerwru bil-kliem ta' Anġeas, u ħarġu mill-belt madwar tliet mitt elf raġel u tifel, minn għaxar snin 'il fuq, u marru għand Anġeas.
31 U fi tmiem għaxart ijiem Anġeas reġa' beda l-battalja kontra Żefo u wlied Kittim, u l-battalja kienet kbira ħafna u qawwija bejniethom.

32 U mill-armata ta' Angeas u Lucus, Zepho bagħat ħafna mill-feruti f'idu, madwar elfejn raġel, u Sosiphtar il-kaptan tal-armata ta' Angeas waqa' f'dik il-battalja.
33 U meta Sosiphtar waqa', it-truppi Afrikani daru daharhom biex jaħarbu, u ħarbu, u Angeas u ħuh Lucus kienu magħhom.
34 U Żefo u wlied Kittim ġrew warajhom, u komplew jolqtuhom sew fit-triq, madwar mitejn raġel, u ġrew wara Azdrubal bin Anġeas li kien ħarab ma' missieru, u qatlu għoxrin raġel tiegħu fit-triq, u Azdrubal ħarab minn ulied Kittim, u ma qatluhx.
35 U Anġeas u ħuh Lucus ħarbu mal-bqija tal-irġiel tagħhom, u ħarbu u daħlu fl-Afrika bit-terrur u l-kosternazzjoni, u Anġeas beża' l-jiem kollha li Zepho bin Elifaż ma jmurx għall-gwerra miegħu.

KAPITLU 64

1 U Balaam bin Beor kien dak iż-żmien ma' Anġaes fil-battalja, u meta ra li Żefo kien rebaħ fuq Anġaes, ħarab minn hemm u mar Kittim.
2 U Żefo u wlied Kittim laqgħuh b'unur kbir, għax Żefo kien jaf l-għerf ta' Balaam, u Żefo ta lil Balaam ħafna rigali u baqa' miegħu.
3 U meta Żefo kien irritorna mill-gwerra, ordna li jingħaddu t-tfal kollha ta' Kittim li kienu marru fil-battalja miegħu, u ara, ħadd ma kien nieqes.
4 U Żefo feraħ b'din il-ħaġa, u ġedded saltnatu, u għamel festa lis-sudditi kollha tiegħu.
5 Imma Żefo ma ftakarx fil-Mulej u ma kkunsidrax li l-Mulej kien għenu fil-battalja, u li kien ħeles lilu u lill-poplu tiegħu minn idejn is-sultan tal-Afrika, iżda xorta mexa fit-triqat ta' wlied Kittim u wlied Għesaw il-ħżiena, biex jaqdi allat oħra li ħutu wlied Għesaw kienu għallmuh; għalhekk jingħad, Mill-ħżiena joħroġ il-ħażen.
6 U Żefo saltan fuq ulied Kittim kollha b'mod sigur, imma ma kienx jaf lill-Mulej li kien ħelsu lilu u lill-poplu kollu tiegħu minn idejn is-sultan tal-Afrika; u t-truppi tal-Afrika ma ġewx aktar lejn Kittim biex jisirqu bħas-soltu, għax kienu jafu bil-qawwa ta' Żefo li kien qatelhom ilkoll b'xifer ix-xabla, għalhekk Anġeas kien jibża' minn Żefo bin Elifaż, u minn ulied Kittim il-jiem kollha.
7 F'dak iż-żmien meta Żefo kien irritorna mill-gwerra, u meta Żefo kien ra kif kien rebaħ fuq in-nies kollha tal-Afrika u kien qatelhom fil-battalja b'xifer is-sejf, imbagħad Żefo ta parir lil ulied Kittim, biex imorru l-Eġittu ħalli jiġġieldu ma' wlied Ġakobb u mal-Fargħun sultan tal-Eġittu.
8 Għax Sefo sema' li l-irġiel setgħana tal-Eġittu kienu mietu u li Ġużeppi u ħutu, ulied Ġakobb, kienu mietu, u li wliedhom kollha, ulied Israel, baqgħu fl-Eġittu.
9 U Sefo ħaseb li jmur jiġġieled kontrihom u kontra l-Eġittu kollu, biex jivvendika l-kawża ta' ħutu wlied Għesaw, li Ġużeppi flimkien ma' ħutu u l-Eġittu kollu kienu qatlu f'art Kangħan, meta telgħu jidfnu lil Ġakobb f'Ħebron.
10 U Sefo bagħat messaġġiera għand Ħadad, bin Bedad, sultan ta' Edom, u lil ħutu lkoll, ulied Għesaw, jgħidilhom:
11 Ma għedtx int li ma tiġġilidx kontra s-sultan tal-Afrika għax hu membru tal-patt tiegħek? Ara, jien iġġilidt miegħu u qerqtu u l-poplu kollu tiegħu.
12 Issa għalhekk jien iddeċidejt li niġġieled kontra l-Eġittu u wlied Ġakobb li qegħdin hemm, u se nieħu vendetta minnhom għal dak li għamlulna Ġużeppi, ħutu u missirijietu f'art Kangħan meta telgħu jidfnu lil missierhom f'Ħebron.
13 Issa mela jekk intom lesti li tiġu għandi biex tgħinuni fil-ġlieda kontrihom u kontra l-Eġittu, allura aħna se nieħdu vantaġġ mill-kawża ta' ħutna.
14 U wlied Għesaw semgħu kliem Żefo, u wlied Għesaw inġabru flimkien, poplu kbir ħafna, u marru biex jgħinu lil Żefo u lil ulied Kittim fil-battalja.
15 U Żefo bagħat kliem bħal dawn lil ulied il-lvant u lil ulied Ismael, u huma nġabru u ġew jgħinu lil Żefo u lil ulied Kittim fil-gwerra kontra l-Eġittu.
16 U dawn is-slaten kollha, is-sultan ta' Edom u wlied il-lvant, u wlied kollha ta' Ismael, u Sefo s-sultan ta' Kittim ħarġu u qasmu l-armata kollha tagħhom f'Ħebron.
17 U l-kamp kien tqil ħafna, u kien twil daqs vjaġġ ta' tlett ijiem, nies numeruż bħar-ramel fuq xatt il-baħar li ma jistgħux jingħaddu.
18 U dawn is-slaten kollha u l-armata tagħhom niżlu u ġew kontra l-Eġittu kollu fil-battalja, u kkampjaw flimkien fil-wied ta' Patros.
19 U l-Eġittu kollu sema' r-rapport tagħhom, u nġabru flimkien ukoll, in-nies kollha ta' art l-Eġittu, u tal-bliet kollha li kienu ta' l-Eġittu, madwar tliet mitt elf raġel.
20 U l-irġiel tal-Eġittu bagħtu wkoll lil ulied Israel li kienu f'dawk il-jiem fl-art ta' Gosen, biex jiġu għandhom sabiex imorru jiġġieldu kontra dawn is-slaten.
21 U l-irġiel ta' Israel inġabru u kienu madwar mija u ħamsin raġel, u marru għall-battalja biex jgħinu lill-Eġizzjani.
22 U l-irġiel ta' Israel u ta' l-Eġittu ħarġu, madwar tliet mitt elf raġel u mija u ħamsin raġel, u marru kontra dawn is-slaten għall-battalja, u poġġew ruħhom minn barra l-art ta' Gosen faċċata ta' Patros.
23 U l-Eġizzjani ma emmnux f'Iżrael biex imur magħhom fil-kampijiet tagħhom flimkien għall-battalja, għax l-Eġizzjani kollha qalu, "Forsi wlied Iżrael jagħtuna f'idejn ulied Għesaw u Ismael, għax huma ħuthom."
24 U l-Eġizzjani kollha qalu lil ulied Iżrael: "Ibqgħu hawn flimkien fil-post fejn toqgħodu, u aħna mmorru niġġieldu kontra wlied Għesaw u Ismael. Jekk dawn is-slaten jegħlbuna, allura ejjew intom ilkoll fuqhom u għinuna." U wlied Iżrael għamlu hekk.
25 U Sefo, bin Elifaż, bin Għesaw, sultan ta' Kittim, u Ħadad, bin Bedad, sultan ta' Edom, u l-kampijiet kollha tagħhom, u wlied kollha tal-lvant, u wlied Ismael, poplu numeruż bħar-ramel, ikkampjaw flimkien fil-wied ta' Patros faċċata ta' Takpankes.
26 U Balaam bin Beor is-Sirjan kien hemm fil-kamp ta' Sefo, għax ġie ma' wlied Kittim għall-battalja, u Balaam kien raġel onorat ħafna f'għajnejn Sefo u l-irġiel tiegħu.
27 U Sefo qal lil Balaam: "Ipprova t-tbassir għalina biex inkunu nafu min se jirbaħ fil-battalja, aħna jew l-Eġizzjani."
28 U Balaam qam u pprova l-arti tad-divinazzjoni, u kien tas-sengħa fl-għarfien tagħha, imma kien konfuż u x-xogħol inqered f'idu.
29 U pprovaha mill-ġdid imma ma rnexxilhiex, u Balaam iddispra minnha u telaqha u ma temmhiex, għax dan kien ġej mill-Mulej, sabiex iġiegħel lil Zefo u l-poplu tiegħu

jaqgħu f'idejn ulied Iżrael, li kienu fdaw fil-Mulej, Alla ta' missirijiethom, fil-gwerra tagħhom.
30 U Sefo u Ħadad qassmu l-forzi tagħhom għall-battalja, u l-Eġizzjani kollha marru waħedhom kontrihom, madwar tliet mitt elf raġel, u lanqas raġel wieħed minn Israel ma kien magħhom.
31 U l-Eġizzjani kollha ġġieldu ma' dawn is-slaten kontra Patros u Takpankes, u l-battalja kienet ħarxa kontra l-Eġizzjani.
32 U s-slaten kienu aktar b'saħħithom mill-Eġizzjani f'dik il-battalja, u madwar mija u tmenin raġel mill-Eġittu waqgħu dakinhar, u madwar tletin raġel mill-qawwiet tas-slaten, u l-irġiel kollha tal-Eġittu ħarbu minn quddiem is-slaten, u għalhekk ulied Għesaw u Ismael ġrew wara l-Eġizzjani, u komplew jolqtuhom sal-post fejn kien il-kamp ta' wlied Iżrael.
33 U l-Eġizzjani kollha għajtu lil ulied Israel u qalulhom: "Iġġrifu lejna u għinuna u salvawna minn idejn Għesaw, Ismael u wlied Kittim."
34 U l-mija u ħamsin raġel minn ulied Iżrael ġrew mill-post tagħhom lejn il-kampijiet ta' dawn is-slaten, u wlied Iżrael għajtu lill-Mulej Alla tagħhom biex jeħlishom.
35 U l-Mulej sema' lil Iżrael, u l-Mulej ta l-irġiel kollha tas-slaten f'idejhom, u wlied Iżrael ġġieldu kontra dawn is-slaten, u wlied Iżrael qatlu madwar erbat elef mill-irġiel tas-slaten.
36 U l-Mulej tefa' biża' kbir fil-kamp tas-slaten, u b'hekk il-biża' ta' wlied Iżrael waqa' fuqhom.
37 U l-armata kollha tas-slaten ħarbet minn quddiem ulied Israel, u wlied Israel ġrew warajhom u komplew jolqtuhom sal-fruntieri ta' art Kus.
38 U wlied Israel qatlu minnhom fit-triq żewġ elfejn raġel ieħor, u minn ulied Israel lanqas wieħed ma waqa'.
39 U meta l-Eġizzjani raw li wlied Israel kienu ġġieldu b'daqstant ftit irġiel mas-slaten, u li l-battalja kienet daqshekk ħarxa kontrihom,
40 L-Eġizzjani kollha beżgħu ħafna għal ħajjithom minħabba l-battalja qawwija, u l-Eġittu kollu ħarab, kull raġel inħeba mill-forzi armati, u huma nħbew fit-triq, u ħallew lill-Iżraelin jiġġieldu.
41 U wlied Israel taw daqqa kbira lill-irġiel tas-slaten, u dawn irritornaw minnhom wara li kienu keċċewhom sal-fruntiera ta' art Kus.
42 U Israel kollu kien jaf x'kienu għamlulhom l-irġiel tal-Eġittu, li kienu ħarbu minnhom fil-battalja, u kienu ħallewhom jiġġieldu waħedhom.
43 Għalhekk, ulied Israel aġixxew bil-makakkerija wkoll, u hekk kif ulied Israel irritornaw mill-battalja, sabu lil xi wħud mill-Eġizzjani fit-triq u qatluhom hemmhekk.
44 U waqt li kienu qed joqtluhom, qalulhom dan il-kliem:
45 Għaliex tlaqtu minn quddiemna u ħallejtuna, li konna ftit nies, biex niġġieldu kontra dawn is-slaten li kellhom poplu kbir biex joqtluna, sabiex b'hekk tkunu tistgħu teħilsu ruħkom stess?
46 U dwar xi wħud li l-Iżraelin iltaqgħu magħhom fit-triq, ulied Iżrael tkellmu ma' xulxin u qalu: "Ħabtu, ħabtu, għax dan Iżmaelita, jew Edomit, jew minn ulied Kittim." U waqfu fuqu u qatluh, u saru jafu li kien Eġizzjan.
47 U wlied Israel għamlu dawn l-affarijiet bil-makakkerija kontra l-Eġizzjani, għax kienu telquhom fil-battalja u kienu ħarbu minnhom.
48 U wlied Israel qatlu mill-irġiel Eġizzjani fit-triq b'dan il-mod, madwar mitejn raġel.
49 U l-irġiel kollha tal-Eġittu raw il-ħażen li wlied Israel kienu għamlulhom, u għalhekk l-Eġittu kollu beża' ħafna minn ulied Israel, għax kienu raw il-qawwa kbira tagħhom, u li lanqas raġel wieħed minnhom ma kien waqa'.
50 Għalhekk, ulied Iżrael kollha reġgħu lura bil-ferħ fi triqthom lejn Gosen, u l-bqija tal-Eġittu reġgħu lura kull raġel lejn postu.

KAPITLU 65

1 U ġara wara dawn l-affarijiet, li l-kunsilliera kollha tal-Fargħun, sultan tal-Eġittu, u x-xjuħ kollha tal-Eġittu nġabru u ġew quddiem is-sultan u mielu fl-art, u qagħdu bilqiegħda quddiemu.
2 U l-kunsilliera u x-xjuħ tal-Eġittu kellmu lis-sultan u qalulu:
3 Ara, il-poplu ta' wlied Iżrael huwa akbar u aktar b'saħħtu minna, u int taf il-ħażen kollu li għamlulna fit-triq meta ġejna lura mill-battalja.
4 U rajt ukoll il-qawwa qawwija tagħhom, għax din il-qawwa ġejja lilhom minn missirijiethom, għax ftit irġiel biss qamu kontra poplu numeruż bħar-ramel, u ħatfuhom b'xifer is-sejf, u minnhom infushom ħadd ma waqa', tant li kieku kienu numerużi kienu jeqirduhom għalkollox.
5 Issa għalhekk agħtuna parir x'għandna nagħmlu magħhom, sakemm neqirduhom bil-mod il-mod minn fostna, biex ma jsirux wisq għalina fl-art.
6 Għax jekk ulied Iżrael jiżdiedu fl-art, isiru ta' ostaklu għalina, u jekk isseħħ xi gwerra, bil-qawwa kbira tagħhom jingħaqdu mal-għadu tagħna kontrina, u jiġġieldu kontrina, jeqirduna mill-art u jitilqu minnha.
7 Għalhekk, is-sultan wieġeb lix-xjuħ tal-Eġittu u qalilhom: "Dan hu l-pjan li tfassal kontra Iżrael, li minnu m'aħniex se nitbiegħdu,
8 Ara, fl-art hemm Pitom u Rameses, bliet mhux imwaħħlin mal-battalja, u jixraqlek u lilna li nibnuhom u nsaħħuhom.
9 Issa għalhekk mur int ukoll u aġixxi bil-makakkerija kontrihom, u xandru leħen fl-Eġittu u f'Gosen fuq kmand tas-sultan, u għidu:
10 Intom l-irġiel kollha tal-Eġittu, Gosen, Patros u l-abitanti kollha tagħhom! is-sultan ordnalna nibnu lil Pitom u Rameses, u nissaħħuhom għall-battalja; min fostkom mill-Eġittu kollu, minn ulied Iżrael u mill-abitanti kollha tal-bliet, lest li jibni magħna, kull wieħed jingħatalu l-paga tiegħu kuljum skont l-ordni tas-sultan; għalhekk morru intom l-ewwel u agħmlu l-makakkerija, u iġbru ruħkom u ejjew Pitom u Rameses biex tibnu.
11 U waqt li tkun qed tibni, agħmel li ssir proklamazzjoni bħal din madwar l-Eġittu kollu kuljum fuq kmand tas-sultan.
12 U meta xi wħud minn ulied Israel jiġu biex jibnu miegħek, għandek tagħtihom il-ħlas tagħhom kuljum għal ftit jiem.
13 U wara li jkunu bnew magħkom għall-ħlas ta' kuljum tagħhom, ibegħdu lilkom infuskom minnhom kuljum wieħed wieħed bil-moħbi, u mbagħad tqumu u ssiru l-kaptani u l-uffiċjali tagħhom, u wara tħalluhom jibnu

mingħajr ħlas, u jekk jirrifjutaw, imbagħad ġiegħelhom jibnu b'saħħitkom kollha.
14 U jekk tagħmlu dan ikun tajjeb għalina li nsaħħu artna kontra wlied Iżrael, għax minħabba l-għeja tal-bini u x-xogħol, ulied Iżrael se jonqsu, għax se tiċħduhom min-nisa tagħhom jum wara jum.
15 U x-xjuħ kollha tal-Eġittu semgħu l-parir tas-sultan, u l-parir deher tajjeb f'għajnejhom u f'għajnejn il-qaddejja tal-Fargħun, u f'għajnejn l-Eġittu kollu, u għamlu skont kelma s-sultan.
16 U l-qaddejja kollha telqu minn quddiem is-sultan, u għamlu proklamazzjoni fl-Eġittu kollu, f'Takpankes u f'Gosen, u fil-bliet kollha li kienu madwar l-Eġittu, u qalu:
17 Rajt x'għamlulna wlied Għesaw u Ismael, li ġew jiġġieldu kontrina u riedu jeqirduna.
18 Issa għalhekk is-sultan ordnalna biex insaħħu l-art, biex nibnu l-bliet Pitom u Rameses, u biex insaħħuhom għall-battalja, jekk jerġgħu jiġu kontrina.
19 Kulmin minnkom mill-Eġittu kollu u minn ulied Israel jiġi biex jibni magħna, ikollu l-paga tiegħu ta' kuljum mogħtija mis-sultan, kif hu l-kmand tiegħu lilna.
20 U meta l-Eġittu u wlied Israel kollha semgħu dak kollu li kienu qalu l-qaddejja tal-Fargħun, ġew xi wħud mill-Eġizzjani u wlied Israel biex jibnu mal-qaddejja tal-Fargħun, Pitom u Rameses, imma ħadd minn ulied Levi ma ġie ma' ħuthom biex jibnu.
21 U l-qaddejja kollha tal-Fargħun u l-prinċpijiet tiegħu ġew għall-ewwel bil-qerq biex jibnu ma' Israel kollu bħala ħaddiema mikrijin kuljum, u taw lil Israel il-ħlas tagħhom ta' kuljum fil-bidu.
22 U l-qaddejja tal-Fargħun bnew ma' Israel kollu, u kienu impjegati f'dak ix-xogħol ma' Israel għal xahar sħiħ.
23 U fi tmiem ix-xahar, il-qaddejja kollha tal-Fargħun bdew jirtiraw bil-moħbi minn quddiem il-poplu ta' Iżrael kuljum.
24 U Iżrael kompla bix-xogħol f'dak iż-żmien, imma mbagħad irċieva l-ħlas ta' kuljum, għax xi wħud mill-irġiel tal-Eġittu kienu għadhom qed ikomplu x-xogħol ma' Iżrael f'dak iż-żmien; għalhekk l-Eġizzjani taw lil Iżrael il-ħlas tagħhom f'dawk il-jiem, sabiex huma, l-Eġizzjani sħabhom fix-xogħol, ikunu jistgħu wkoll jieħdu l-ħlas għax-xogħol tagħhom.
25 U fi tmiem sena u erba' xhur l-Eġizzjani kollha kienu telqu minn quddiem ulied Israel, u b'hekk ulied Israel ħallew waħedhom fix-xogħol.
26 U wara li l-Eġizzjani kollha rtiraw minn quddiem ulied Iżrael, reġgħu lura u saru oppressuri u uffiċjali fuqhom, u xi wħud minnhom qagħdu fuq ulied Iżrael bħala kaptani tal-kompiti, biex jirċievu mingħandhom dak kollu li kienu jagħtuhom bħala ħlas għax-xogħol tagħhom.
27 U l-Eġizzjani għamlu b'dan il-mod lil ulied Israel jum wara jum, sabiex jagħġbuhom fix-xogħol tagħhom.
28 U wlied Israel kollha kienu waħedhom involuti fix-xogħol, u l-Eġizzjani ma tawx ħlas lil ulied Israel minn dak iż-żmien 'il quddiem.
29 U meta xi wħud mill-irġiel ta' Israel irrifjutaw li jaħdmu minħabba li ma ngħatawx il-paga lilhom, imbagħad l-eżattaturi u l-qaddejja tal-Fargħun opprimewhom u tawhom daqqiet kbar, u ġegħluhom jerġgħu lura bil-forza, biex jaħdmu ma' ħuthom; hekk għamlu l-Eġizzjani kollha ma' wlied Israel il-jiem kollha.
30 U wlied Israel kollha beżgħu ħafna mill-Eġizzjani f'din il-kwistjoni, u wlied Israel kollha reġgħu lura u ħadmu waħedhom mingħajr ħlas.
31 U wlied Iżrael bnew lil Pitom u Rameses, u wlied Iżrael kollha għamlu x-xogħol, xi wħud jagħmlu l-briks, u xi wħud jibnu, u wlied Iżrael bnew u ssaħħew l-art kollha tal-Eġittu u s-swar tagħha, u wlied Iżrael kienu mħabbtin fix-xogħol għal ħafna snin, sakemm wasal iż-żmien meta l-Mulej ftakar fihom u ħariġhom mill-Eġittu.
32 Imma wlied Levi ma kinux impjegati fix-xogħol ma' ħuthom ta' Israel, mill-bidu sa jum il-ħruġ tagħhom mill-Eġittu.
33 Għax ulied Levi kollha kienu jafu li l-Eġizzjani kienu qalu dawn il-kliem kollha b'qerq lill-Iżraelin, għalhekk ulied Levi astjenew milli jersqu lejn ix-xogħol ma' ħuthom.
34 U l-Eġizzjani ma dderieġux l-attenzjoni tagħhom biex iġiegħlu lil ulied Levi jaħdmu wara, peress li ma kinux ma' ħuthom fil-bidu, għalhekk l-Eġizzjani ħallewhom waħedhom.
35 U idejn l-irġiel tal-Eġittu kienu diretti b'severità kontinwa kontra wlied Israel f'dak ix-xogħol, u l-Eġizzjani ġiegħlu lil ulied Israel jaħdmu b'mod aħrax.
36 U l-Eġizzjani għamlu l-ħajjiet ta' wlied Israel imrar b'xogħol iebes, fit-tikħil u l-briks, u wkoll b'kull xorta ta' xogħol fir-raba'.
37 U wlied Israel sejħu lil Melol, is-sultan tal-Eġittu, "Meror, sultan tal-Eġittu," għax fi żmienu l-Eġizzjani kienu għamlulhom ħajjithom imrar b'kull xorta ta' xogħol.
38 U x-xogħol kollu li l-Eġizzjani ġagħlu lil ulied Israel jaħdmu, eżiġewh b'mod aħrax, sabiex jagħġbu lil ulied Israel, imma iktar ma ħakmuhom, iktar kibru u żdiedu, u l-Eġizzjani kienu mnikktin minħabba wlied Israel.

KAPITLU 66

1 Dak iż-żmien miet Ħadad bin Bedad, sultan ta' Edom, u Samla minn Mesreka, mill-art ta' wlied il-lvant, beda jsaltan minfloku.
2 Fit-tlettax-il sena tar-renju tal-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, li kienet il-mija u ħamsa u għoxrin sena minn meta l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, Samla kien ilu jsaltan fuq Edom tmintax-il sena.
3 U meta sar sultan, ġabar l-armata tiegħu biex tmur tiġġieled kontra Żefo bin Elifaż u wlied Kittim, għax kienu għamlu gwerra kontra Anġeas, sultan tal-Afrika, u qerdu l-armata kollha tiegħu.
4 Imma ma ġġieledx miegħu, għax ulied Għesaw żammewh, billi qalulu, "Hu kien ħuhom." Għalhekk Samla semgħet leħen ulied Għesaw, u dar lura mal-forzi kollha tiegħu lejn l-art ta' Edom, u ma komplietx tiġġieled kontra Sefo bin Elifaż.
5 U l-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, sama' din il-ħaġa, u qal: "Samla, is-sultan ta' Edom, iddeċieda li jiġġieled kontra wlied Kittim, u wara se jiġi jiġġieled kontra l-Eġittu."
6 U meta l-Eġizzjani semgħu din il-ħaġa, żiedu x-xogħol fuq ulied Israel, biex l-Iżraelin ma jagħmlulhomx bħalma għamlulhom fil-gwerra tagħhom kontra wlied Għesaw fi żmien Ħadad.
7 Għalhekk, l-Eġizzjani qalu lil ulied Israel: "Iġġelu u agħmlu xogħolkom, u temmew xogħolkom, u saħħu l-art,

biex ma jiġux ulied Għesaw, ħutkom, jiġġieldu kontrina, għax minħabba fikom jiġu kontrina."
8 U wlied Israel għamlu x-xogħol tal-irġiel tal-Eġittu jum b'jum, u l-Eġizzjani ħakmu lil ulied Israel sabiex inaqqsuhom fl-art.
9 Imma hekk kif l-Eġizzjani żiedu x-xogħol fuq ulied Israel, hekk ukoll ulied Israel żdiedu u kmultraw, u l-Eġittu kollu mtela b'ulied Israel.
10 U fil-mija u ħamsa u għoxrin sena minn meta Israel niżel l-Eġittu, l-Eġizzjani kollha raw li l-pjan tagħhom ma rnexxiex kontra Israel, iżda li żdiedu u kibru, u l-art tal-Eġittu u l-art ta' Gosen imtlew b'ulied Israel.
11 Għalhekk, ix-xjuħ kollha tal-Eġittu u l-għorrief tiegħu ġew quddiem is-sultan u mielu quddiemu u qagħdu bilqiegħda quddiemu.
12 U x-xjuħ kollha tal-Eġittu u l-għorrief tiegħu qalu lis-sultan: "Jalla jgħix is-sultan għal dejjem; int tajtna l-parir kontra wlied Israel, u għamilniehom skont il-kelma tas-sultan."
13 Imma fi proporzjon maż-żjieda tax-xogħol hekk jiżdiedu u jikbru fl-art, u ara l-pajjiż kollu mimli bihom.
14 Issa għalhekk, sid u sultan tagħna, għajnejn l-Eġittu kollu huma fuqek biex tagħtihom pariri bl-għerf tiegħek, li bih jistgħu jegħlbu lil Iżrael biex jeqirduhom, jew inaqqsuhom mill-art; u s-sultan wieġeb u qalilhom: "Agħtukom parir f'din il-kwistjoni biex inkunu nafu x'għandna nagħmlu magħhom."
15 U uffiċjal, wieħed mill-kunsillieri tas-sultan, li kien jismu Ġob, mill-Mesopotamja, fl-art ta' Uż, wieġeb lis-sultan u qallu:
16 Jekk jogħġob lis-sultan, ħa jisma' l-parir tal-qaddej tiegħu; u s-sultan qallu: "Tkellem."
17 U Ġob tkellem quddiem is-sultan, il-prinċpijiet, u quddiem ix-xjuħ kollha tal-Eġittu, u qal:
18 Ara, il-parir tas-sultan li ta qabel dwar ix-xogħol ta' wlied Iżrael huwa tajjeb ħafna, u m'għandkomx twarrbu lil dawk li jaħdmu għal dejjem.
19 Imma dan hu l-parir li ngħatajt biex bih tista' tnaqqashom, jekk jidhirlu tajjeb lis-sultan li jagħmlilhom ħsara.
20 Ara, ilna nibżgħu mill-gwerra għal żmien twil, u għedna, Meta Iżrael isir produttiv fl-art, huma se jkeċċuna mill-art jekk isseħħ gwerra.
21 Jekk jogħġob lis-sultan, ħa joħroġ digriet irjali, u ħa jinkiteb fil-liġijiet tal-Eġittu li ma għandux jiġi revokat, li kull tifel imwieled lill-Iżraelin, demmu għandu jixxerred mal-art.
22 U billi tagħmlu dan, meta l-irġiel kollha ta' Iżrael ikunu mietu, il-ħażen tal-gwerer tagħhom jieqaf; ħa jagħmel hekk is-sultan u jibgħat għall-qwiebel Ebrej kollha u jordnalhom f'din il-kwistjoni biex iwettquha; u l-ħaġa għoġbet lis-sultan u lill-prinċpijiet, u s-sultan għamel skont kelma Ġob.
23 U s-sultan bagħat biex isejħu l-qwiebel Ebrej, li waħda minnhom kien jisimha Sefra, u l-oħra Puwa.
24 U l-qwiebel ġew quddiem is-sultan, u qagħdu quddiemu.
25 U s-sultan qalilhom: "Meta tagħmlu l-qabla lin-nisa Ebrej, u tarawhom fuq l-ippurgar, jekk ikun tifel, toqtluh, imma jekk tkun bint, tibqa' ħajja."
26 Imma jekk ma tagħmilx dan, jien naħarqek bin-nar lilek u d-djar kollha tiegħek.
27 Imma l-qwiebel beżgħu minn Alla u ma semgħux lis-sultan tal-Eġittu u lanqas lil kliemu, u meta n-nisa Ebrej welldu lill-qwiebel iben jew bint, il-qwiebel kienet tagħmel kulma kien meħtieġ għat-tarbija u tħalliha tgħix; hekk għamlu l-qwiebel il-jiem kollha.
28 U din il-ħaġa ntqalet lis-sultan, u bagħat u sejjaħ lill-qwiebel u qalilhom: "Għaliex għamiltu din il-ħaġa u ħallejtu lit-tfal ħajjin?"
29 U l-qwiebel wieġbu u tkellmu flimkien quddiem is-sultan, u qalu:
30 Ħa ma jaħsibx is-sultan li n-nisa Ebrej huma bħan-nisa Eġizzjani, għax ulied Israel kollha huma sħaħ, u qabel ma tasal il-qabla għandhom ikunu welldu, u aħna l-qaddejja tiegħek, għal ħafna jiem l-ebda mara Ebreja ma wildet fuqna, għax in-nisa Ebrej kollha huma l-qwiebel tagħhom stess, għax huma sħaħ.
31 U l-Fargħun sema' kliemhom u emminhom f'din il-kwistjoni, u l-qwiebel telqu mingħand is-sultan, u Alla ttrattahom tajjeb, u n-nies immultiplikaw u kibru bil-kbir.

KAPITLU 67

1 Kien hemm raġel fl-art tal-Eġittu min-nisel ta' Levi, li kien jismu Amram, bin Keħat, bin Levi, bin Iżrael.
2 U dan ir-raġel mar u ħa mara, jiġifieri Ġokebed bint Levi oħt missieru, u kellha mija u sitta u għoxrin sena, u mar għandha.
3 U l-mara tqalet u wildet tifla, u semmiet isimha Mirjam, għax f'dawk il-jiem l-Eġizzjani kienu għamlu l-ħajjiet ta' wlied Iżrael imrar.
4 U reġgħet ħarġet tqila u wildet iben u semmietu Aron, għax fi żmien il-konċepiment tagħha, il-Fargħun beda jxerred id-demm tat-tfal subien ta' Iżrael.
5 F'dawk il-jiem miet Sefo bin Elifaż, bin Għesaw, sultan ta' Kittim, u Ġanaj beda jsaltan minfloku.
6 U ż-żmien li Żefo dam isaltan fuq ulied Kittim kien ħamsin sena, u miet u ndifen fil-belt ta' Nabna fl-art ta' Kittim.
7 U Ġanaja, wieħed mill-irġiel setgħanin minn ulied Kittim, saltan warajh u dam saltan ħamsin sena.
8 U wara l-mewt tas-sultan ta' Kittim, Balaam bin Beor ħarab minn art Kittim, u telaq u ġie l-Eġittu għand il-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu.
9 U l-Fargħun laqgħu b'unur kbir, għax kien sema' bl-għerf tiegħu, u tah rigali u għamlu kunsillier, u kabbarh.
10 U Balaam għammar fl-Eġittu, fl-unur man-nobbli kollha tas-sultan, u n-nobbli għollewh, għax ilkoll xtaqu jitgħallmu l-għerf tiegħu.
11 U fil-mija u tletin sena minn meta Iżrael niżel l-Eġittu, il-Fargħun ħolom li kien bilqiegħda fuq it-tron sultan tiegħu, u refa' għajnejh u ra raġel xiħ wieqaf quddiemu, u kien hemm miżien f'idejh ix-xwejjaħ, miżien bħal dak li jużaw il-merkanti.
12 U x-xwejjaħ ħa l-miżien u dendlu quddiem il-Fargħun.
13 U x-xwejjaħ ħa x-xjuħ kollha tal-Eġittu u n-nobbli u l-irġiel kbar kollha tiegħu, u rabthom flimkien u poġġiehom f'miżien wieħed.
14 U ħa gidi tal-ħalib u poġġieh fil-miżien l-ieħor, u l-gidi kien il-preponderatur fuq kulħadd.

15 U l-Fargħun stagħġeb b'din il-viżjoni tal-biża', għaliex it-tifel kien jipprepondera fuq kulħadd, u l-Fargħun qam u ara li kien ħolma.
16 U l-Fargħun qam kmieni filgħodu u sejjaħ il-qaddejja kollha tiegħu u rrakkonta lilhom il-ħolma, u l-irġiel beżgħu ħafna.
17 U s-sultan qal lill-għorrief kollha tiegħu: "Jekk jogħġobkom, interpretaw il-ħolma li ħlomt, biex inkun nafha."
18 U Balaam bin Beor wieġeb lis-sultan u qallu: "Dan ma jfisser xejn ħlief ħażen kbir li se jitla' kontra l-Eġittu fl-aħħar jiem."
19 Għax jitwieled iben lil Iżrael li jeqred l-Eġittu kollu u l-abitanti tiegħu, u joħroġ lill-Iżraelin mill-Eġittu b'id qawwija.
20 Issa mela, O sultan, ħu parir dwar din il-kwistjoni, biex teqred it-tama ta' wlied Iżrael u l-istennija tagħhom, qabel ma jqum dan il-ħażen kontra l-Eġittu.
21 U s-sultan qal lil Balaam: "U x'għandna nagħmlu lil Iżrael? Żgur li b'ċertu mod għall-ewwel ħsibna kontrihom u ma stajniex negħlbuhom."
22 Issa għalhekk agħtik ukoll parir kontrihom biex bih nistgħu negħlbuhom.
23 U Balaam wieġeb lis-sultan u qallu: "Ibgħat issa u sejjaħ liż-żewġ kunsilliera tiegħek, u naraw x'inhu l-parir tagħhom dwar din il-kwistjoni, u wara jitkellem il-qaddej tiegħek."
24 U s-sultan bagħat u sejjaħ liż-żewġ kunsilliera tiegħu, Rewel il-Midjanit u Ġob l-Użit, u huma ġew u qagħdu bilqiegħda quddiem is-sultan.
25 U s-sultan qalilhom: "Araw, intom it-tnejn smajtu l-ħolma li ħlomt, u l-interpretazzjoni tagħha; issa għalhekk agħtu parir u kunu afu u araw x'għandu jsir lil ulied Iżrael, biex negħlbuhom, qabel ma l-ħażen tagħhom jitla' fuqna."
26 U Rewel il-Midjanit wieġeb lis-sultan u qallu: "Jalla jgħix is-sultan, jalla jgħix is-sultan għal dejjem."
27 Jekk jidhirlu tajjeb lis-sultan, ħa jieqaf mill-Ebrej u jitlaqhom, u ħa ma jmiddx idu kontrihom.
28 Għax dawn huma dawk li l-Mulej għażel fi żmien ilu, u ħa bħala x-xorti tal-wirt tiegħu minn fost il-ġnus kollha tad-dinja u s-slaten tad-dinja; u min hemm li medd idu kontrihom mingħajr ma ħa kastig minnhom, li Alla tagħhom ma ħax vendetta minnhom?
29 Żgur li taf li meta Abraham niżel l-Eġittu, il-Fargħun, is-sultan ta' qabel tal-Eġittu, ra lil martu Sara, u ħadha b'mara, għax Abraham qal, "Hija oħti," għax kien jibża' li l-irġiel tal-Eġittu ma joqtluhx minħabba martu.
30 U meta s-sultan tal-Eġittu ħa lil Sara, Alla laqat lilu u lil daru b'kastigi kbar, sakemm irritorna lil Abraham lil martu Sara, u mbagħad fieq.
31 U lil Abimelek il-Gerarita, sultan tal-Filistin, Alla kkastiga minħabba Sara, mart Abraham, billi għalaq kull ġuf mill-bniedem sal-bhima.
32 Meta Alla tagħhom ġie għand Abimelek fil-ħolma tal-lejl u beżżgħu sabiex ikun jista' jrodd lil Abraham lil Sara li kien ħa, u wara n-nies kollha ta' Gerar ġew kastigati minħabba Sara, u Abraham talab lil Alla tiegħu għalihom, u dan tlabbu bil-ħniena, u fejjaqhom.
33 U Abimelek beża' minn dan il-ħażen kollu li ġie fuqu u fuq niesu, u reġa' lura għand Abraham, martu Sara, u tah magħha ħafna rigali.
34 Hekk għamel ukoll lil Iżakk meta keċċu minn Gerar, u Alla għamel miegħu ħwejjeġ meraviljużi, tant li l-wied tal-ilma kollha ta' Gerar nixfu, u s-siġar produttivi tagħhom ma tawx frott.
35 Sakemm Abimelek ta' Gerar, u Aħuzzat wieħed minn ħbiebu, u Pikol il-kaptan tal-armata tiegħu, marru għandu u nżilu u nxteħtu quddiemu sa l-art.
36 U talbuh biex jitlob għalihom, u hu talab lill-Mulej għalihom, u l-Mulej talbu bil-ħniena u fejjaqhom.
37 Ġakobb ukoll, ir-raġel sempliċi, ġie meħlus permezz tal-integrità tiegħu minn id ħuh Għesaw, u minn id Laban is-Sirjan, ħu ommu, li kien fittex ħajtu; bl-istess mod minn id is-slaten kollha ta' Kangħan li kienu nġabru flimkien kontrih u kontrih u kontra wliedu biex jeqirduhom, u l-Mulej ħelishom minn idejhom, li daru kontrihom u ħatfuhom, għax min qatt medd idu kontrihom mingħajr ma ġarrab ebda kawża?
38 Żgur li l-Fargħun ta' qabel, missier missierek, għolla lil Ġużeppi bin Ġakobb 'il fuq mill-prinċpijiet kollha ta' art l-Eġittu, meta ra l-għerf tiegħu, għax permezz tal-għerf tiegħu salva lill-abitanti kollha ta' art mill-ġuħ.
39 Wara dan ordna lil Ġakobb u lil uliedu biex jinżlu l-Eġittu, sabiex permezz tal-virtù tagħhom, art l-Eġittu u art Gosen jinħelsu mill-ġuħ.
40 Issa mela jekk jidhirlek tajjeb f'għajnejk, ieqaf milli teqred lil ulied Iżrael, imma jekk mhix ir-rieda tiegħek li jgħammru fl-Eġittu, ibgħathom minn hawn, biex imorru lejn art Kangħan, art fejn għexu missirijiethom.
41 U meta l-Fargħun sema' kliem Jetro rrabja ħafna miegħu, tant li qam bil-mistħija minn quddiem is-sultan, u mar Midjan, artu, u ħa miegħu l-bastun ta' Ġużeppi.
42 U s-sultan qal lil Ġob l-Użita: "X'qed tgħid int Ġob, u x'inhu l-parir tiegħek dwar l-Ebrej?"
43 Għalhekk Ġob qal lis-sultan: "Ara, l-abitanti kollha tal-art qegħdin f'idejk; ħa jagħmel is-sultan kif jidhirlu tajjeb f'għajnejh."
44 U s-sultan qal lil Balaam: "X'se tgħid, Balaam? għid kelmtek ħalli nisimgħuha."
45 U Balaam qal lis-sultan: "Minn dak kollu li s-sultan ta parir kontra l-Ebrej, huma se jiġu meħlusa, u s-sultan ma jkunx jista' jegħlibhom b'ebda parir."
46 Għax jekk taħseb li tnaqqashom bin-nar tan-nar, ma tistax tegħlibhom, għax żgur li Alla tagħhom ħeles lil Abraham missierhom minn Ur tal-Kaldin; u jekk taħseb li teqridhom b'sejf, żgur li Iżakk missierhom ġie meħlus minnha, u muntun tqiegħed minfloku.
47 U jekk b'xogħol iebes u rigoruż taħseb li tnaqqashom, lanqas f'dan ma tirnexxi, għax missierhom Ġakobb qeda lil Laban f'kull xorta ta' xogħol iebes, u rnexxa.
48 Issa għalhekk, O Sultan, isma' kliemi, għax dan huwa l-parir li ġie rrakkomandat kontrihom, li bih int se tirbaħ fuqhom, u li m'għandekx titbiegħed minnu.
49 Jekk jogħġob lis-sultan ħa jordna li wliedhom kollha li jitwieldu minn dan il-jum 'il quddiem, jintefgħu fl-ilma, għax b'dan tista' tħassar isimhom, għax ħadd minnhom, u lanqas minn missirijiethom, ma ġew iġġudikati b'dan il-mod.
50 U s-sultan sama' kliem Balaam, u l-ħaġa għoġbet lis-sultan u lill-prinċpijiet, u s-sultan għamel skont kelma Balaam.

51 U s-sultan ordna li tinħareġ proklamazzjoni u li ssir liġi fl-art kollha ta' l-Eġittu, li tgħid, Kull tifel li jitwieled lill-Ebrej minn dan il-jum 'il quddiem għandu jintrema fl-ilma.
52 U l-Fargħun sejjaħ lill-qaddejja tiegħu kollha u qalilhom: "Morru, issa, fittxu fl-art kollha ta' Gosen fejn jinsabu wlied Israel, u araw li kull iben imwieled lill-Ebrej jintrema fix-xmara, imma kull bint għandha tgħix."
53 U meta wlied Israel semgħu din il-ħaġa li l-Fargħun kien ordna, biex jitfgħu lit-tfal subien tagħhom fix-xmara, xi wħud min-nies infirdu minn nisahom u oħrajn żammew magħhom.
54 U minn dakinhar 'il quddiem, meta wasal iż-żmien tat-twelid għal dawk in-nisa ta' Israel li kienu baqgħu ma' żwieġhom, marru fl-għalqa biex iwelldu hemmhekk, u welldu fl-għalqa, u ħallew lil uliedhom fl-għalqa u reġgħu lura d-dar.
55 U l-Mulej li kien ħalef lill-antenati tagħhom li jkattarhom, bagħat wieħed mill-anġli ministerjali tiegħu li qegħdin fis-sema biex jaħsel lil kull tifel bl-ilma, biex jidilku u jgħattih u biex ipoġġilu f'idejh żewġ ġebel lixxi li minn wieħed minnhom kien jerda' l-ħalib u mill-ieħor l-għasel, u ġiegħellu jikber xagħru sal-irkopptejn, biex bih seta' jgħatti lilu nnifsu; biex ifarraġlu u jintrabat miegħu, permezz tal-kompassjoni tiegħu għalih.
56 U meta Alla kellu ħniena magħhom u xtaq li jimmultiplikahom fuq wiċċ l-art, ordna lid-dinja tiegħu biex tilqagħhom biex jiġu ppreservati fiha saż-żmien li jikbru, wara li l-art feħet ħalqha u rremettathom u nibtu mill-belt bħall-ħaxix tal-art, u l-ħaxix tal-foresta, u rritornaw kull wieħed lejn il-familja tiegħu u lejn dar missieru, u baqgħu magħhom.
57 U t-trabi ta' wlied Iżrael kienu fuq l-art bħall-ħaxix tar-raba', permezz tal-grazzja t'Alla magħhom.
58 U meta l-Eġizzjani kollha raw din il-ħaġa, ħarġu, kull wieħed lejn l-għalqa tiegħu bil-madmad tal-barrin tiegħu u s-sehem tal-moħriet tiegħu, u ħartuha bħalma wieħed jaħrat l-art fi żmien iż-żrigħ.
59 U meta ħaraw ma setgħux iweġġgħu lit-trabi ta' wlied Israel, u għalhekk il-poplu żdied u kiber bil-kbir.
60 U l-Fargħun ordna lill-uffiċjali tiegħu biex kuljum imorru Gosen ifittxu lit-trabi ta' wlied Israel.
61 U meta fittxew u sabu waħda, ħaduha minn ħoġor ommu bil-forza, u tefgħuha fix-xmara, imma t-tifla ħallewha ma' ommu; hekk għamlu l-Eġizzjani lill-Iżraelin il-jiem kollha.

KAPITLU 68

1 U kien f'dak iż-żmien li l-ispirtu ta' Alla kien fuq Mirjam, bint Amram, oħt Aron, u ħarġet u pprofetizzat dwar id-dar, tgħid: "Araw, din id-darba se jitwieldulna iben minn missieri u ommi, u hu se jsalva lil Iżrael minn idejn l-Eġittu.
2 U meta Amram sama' kliem bintu, mar u ħa lil martu lura d-dar, wara li kien keċċaha fi żmien meta l-Fargħun ordna li kull tifel tas-subien mid-dar ta' Ġakobb jintrema fl-ilma.
3 Għalhekk, Amram ħa lil martu Ġokebed, tliet snin wara li kien keċċaha, u mar għandha u hi tqalet.
4 U fi tmiem seba' xhur mit-tnissil tagħha wildet iben, u d-dar kollha mtliet b'dawl kbir bħad-dawl tax-xemx u l-qamar fi żmien id-dija tagħhom.
5 U meta l-mara rat lit-tifel li kien tajjeb u pjaċevoli għall-vista, ħbietu għal tliet xhur f'kamra ta' ġewwa.
6 F'dawk il-jiem l-Eġizzjani kkonfoffaw biex jeqirdu l-Ebrej kollha hemmhekk.
7 U n-nisa Eġizzjani marru Gosen fejn kienu wlied Israel, u ġarrew iż-żgħar tagħhom fuq spallejhom, it-trabi tagħhom li kienu għadhom ma setgħux jitkellmu.
8 U f'dawk il-jiem, meta n-nisa ta' wlied Israel kienu qed iwelldu, kull mara kienet taħbi lil binha minn quddiem l-Eġizzjani, biex l-Eġizzjani ma jkunux jafu bit-twelid, u ma jeqirduxhom mill-art.
9 U n-nisa Eġizzjani waslu Gosen u wliedhom li ma setgħux jitkellmu kienu fuq spallejhom, u meta mara Eġizzjana daħlet fid-dar ta' mara Ebrea t-tarbija tagħha bdiet tibki.
10 U meta beda jibki, it-tifel li kien fil-kamra ta' ġewwa wieġeb, u għalhekk in-nisa Eġizzjani marru u qalu dan fid-dar tal-Fargħun.
11 U l-Fargħun bagħat lill-uffiċjali tiegħu biex jieħdu lit-tfal u joqtluhom; hekk għamlu l-Eġizzjani man-nisa Ebrej il-jiem kollha.
12 U kien f'dak iż-żmien, madwar tliet xhur minn meta Ġokebed ħbiet lil binha, li l-ħaġa saret magħrufa fid-dar tal-Fargħun.
13 U l-mara għaġġlet tieħu lil binha qabel ma ġew l-uffiċjali, u ħaditlu arka magħmula mill-qasab, u diskietha bil-ħama u bil-qatran, u poġġiet lit-tifel fiha, u poġġietha fil-madum ħdejn ix-xatt tax-xmara.
14 U oħtu Mirjam baqgħet 'il bogħod biex tara x'se jsir minnu, u x'se jiġri minn kliemha.
15 U Alla bagħat f'dak iż-żmien sħana kbira fl-art tal-Eġittu, li ħarqet il-laħam tal-bniedem bħax-xemx fid-dawra tagħha, u oppressat ħafna lill-Eġizzjani.
16 U l-Eġizzjani kollha niżlu jinħaslu fix-xmara, minħabba s-sħana li kienet taħraq ġisimhom.
17 U Bathia, bint il-Fargħun, marret ukoll tinħasel fix-xmara, minħabba s-sħana qawwija, u l-qaddejja tagħha mxew max-xatt tax-xmara, u n-nisa kollha tal-Eġittu wkoll.
18 U Bathia refgħet għajnejha lejn ix-xmara, u rat l-arka fuq l-ilma, u bagħtet lill-qaddejja tagħha biex tiġborha.
19 U feħitha u rat lit-tifel, u ara, it-tarbija tibki, u ħasset ħniena għalih, u qalet, Dan wieħed mit-tfal Ebrej.
20 U n-nisa kollha ta' l-Eġittu li kienu mexjin max-xatt tax-xmara xtaqu jagħtuh it-tarbija, imma hu ma riedx it-tarbija, għax din il-ħaġa kienet mingħand il-Mulej, sabiex jerġa' jpoġġih f'sider ommu.
21 U Mirjam oħtu kienet dak iż-żmien fost in-nisa Eġizzjani ħdejn ix-xmara, u rat din il-ħaġa u qalet lil bint il-Fargħun, "Għandi mmur inġib waħda min-nisa Ebrej, biex tredda' lit-tifel għalik?"
22 U bint il-Fargħun qaltilha: "Mur," u ż-żagħżugħa marret u sejħet lil omm it-tifel.
23 U bint il-Fargħun qalet lil Ġokebed, "Ħu dan it-tifel u irdagħhuli, u jien inħallaslek żewġ biċċiet tal-fidda kuljum." U l-mara ħadet it-tifel u reddgħetu.
24 U wara sentejn, meta t-tifel kiber, ħaditu għand bint il-Fargħun, u kien għaliha bħal iben, u semmietu Mosè, għax qalet, "Għax jien ġbidtu mill-ilma."
25 U missieru Amram semmieh Kabar, għax qal, "Kien għalih li ngħaqad ma' martu li kien tbiegħed minnha."

26 U ommu Ġokebed semmietu Ġekutijel, Għax, qalet, Jien ittamajt fih f'Dak li Jista' Kollox, u Alla reġġagħhuli lura.
27 U Mirjam oħtu semmietu Ġered, għax niżlet warajh ħdejn ix-xmara biex tkun taf x'se jkun it-tmiem tiegħu.
28 U ħuh Aron semmieh Abi Żanuk, billi qal, "Missieri telaq lil ommi u reġa' lura għandha minħabba fih."
29 U Keħat, missier Amram, semmieh Abigdor, għax minħabba fih Alla rranġa l-qsim fid-dar ta' Ġakobb, u ma setgħux jibqgħu jitfgħu lil uliedhom subien fl-ilma.
30 U l-infermiera tagħhom semmietu Abi Soko, għax qalet: "Fl-għabex tiegħu kien moħbi għal tliet xhur minħabba wlied Ħam."
31 U l-Iżrael kollu semmieh Semajja, bin Netanel, għax qalu: "Fi żmienu Alla sema' l-għajat tagħhom u salvahom minn dawk li kienu qed jgħajjruhom."
32 U Mosè kien fid-dar tal-Fargħun, u kien għal Bathija, bint il-Fargħun, bħal iben, u Mosè trabba fost ulied is-sultan.

KAPITLU 69

1 U s-sultan ta' Edom miet f'dawk il-jiem, fit-tmintax-il sena tar-renju tiegħu, u ndifen fit-tempju tiegħu li kien bena għalih innifsu bħala r-residenza rjali tiegħu f'art Edom.
2 U wlied Għesaw bagħtu lejn Petor, li qiegħed ħdejn ix-xmara, u ġabu minn hemm raġel żagħżugħ b'għajnejn sbieħ u dehra sabiħa, li kien jismu Sawl, u għamluh sultan fuqhom fil-post ta' Samla.
3 U Sawl saltan fuq ulied kollha ta' Għesaw fl-art ta' Edom għal erbgħin sena.
4 U meta l-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, ra li l-parir li Balaam kien ta dwar ulied Israel ma rnexxiex, iżda xorta waħda baqgħu jagħtu l-frott, immultiplikaw u żdiedu fl-art kollha tal-Eġittu,
5 Imbagħad il-Fargħun ordna f'dawk il-jiem li tinħareġ proklamazzjoni madwar l-Eġittu kollu lil ulied Israel, tgħid: "Ħadd ma għandu jnaqqas xejn mix-xogħol tiegħu ta' kuljum."
6 U r-raġel li jinstab nieqes fix-xogħol tiegħu ta' kuljum, kemm jekk fit-tikħil jew fil-briks, imbagħad ibnu ż-żgħir għandu jitqiegħed minfloku.
7 U x-xogħol tal-Eġittu saħħaħ fuq ulied Iżrael f'dawk il-jiem, u ara, jekk briksa waħda kienet nieqsa fix-xogħol ta' kuljum ta' xi raġel, l-Eġizzjani ħadu l-iżgħar iben tiegħu bil-forza mingħand ommu, u poġġewh fil-bini fil-post tal-briksa li missieru kien ħalla nieqsa.
8 U l-irġiel tal-Eġittu għamlu hekk lil ulied kollha ta' Israel jum wara jum, il-jiem kollha għal żmien twil.
9 Imma t-tribù ta' Levi ma ħadmitx ma' ħuthom l-Iżraelin dak iż-żmien mill-bidu, għax ulied Levi kienu jafu l-makakkerija tal-Eġizzjani li kienu jeżerċitaw fil-bidu kontra l-Iżraelin.

KAPITLU 70

1 U fit-tielet sena mit-twelid ta' Mosè, il-Fargħun kien bilqiegħda għal bankett, meta Alparanit ir-reġina kienet bilqiegħda fuq il-lemin tiegħu u Bathija fuq ix-xellug tiegħu, u t-tifel Mosè kien mimdud fuq sidirha, u Balaam bin Beor maż-żewġ uliedu, u l-prinċpijiet kollha tas-saltna kienu bilqiegħda fuq il-mejda fil-preżenza tas-sultan.
2 U ż-żagħżugħ medd idu fuq ras is-sultan, ħa l-kuruna minn fuq ras is-sultan u poġġieha fuq rasu stess.
3 U meta s-sultan u l-prinċpijiet raw ix-xogħol li kien għamel it-tifel, is-sultan u l-prinċpijiet twerwru, u raġel wieħed esprima stagħġib lil ġaru.
4 U s-sultan qal lill-prinċpijiet li kienu quddiemu fuq il-mejda: "X'qed tgħidu intom u x'tgħidu, ja prinċpijiet, f'din il-kwistjoni, u x'għandu jkun il-ġudizzju kontra ż-żagħżugħ minħabba dan l-att?"
5 U Balaam bin Beor is-saħħar wieġeb quddiem is-sultan u l-prinċpijiet, u qal: "Ftakar issa, O sidi u sultan, il-ħolma li ħlomt ħafna jiem ilu, u dik li interpretalek il-qaddej tiegħek."
6 Issa għalhekk dan huwa tifel mit-tfal Ebrej, li fih hemm l-ispirtu ta' Alla, u ħa ma jimmaġinax sidi s-sultan li dan iż-żagħżugħ għamel din il-ħaġa mingħajr ma kien jaf.
7 Għax hu tifel Ebrew, u l-għerf u d-dehen huma miegħu, għalkemm għadu tifel żgħir, u bl-għerf għamel dan u għażel għalih innifsu s-saltna tal-Eġittu.
8 Għax din hija l-manjiera tal-Ebrej kollha li jqarrqu bis-slaten u n-nobbli tagħhom, li jagħmlu dawn l-affarijiet kollha bil-makakkerija, sabiex ibeżżgħu lis-slaten tad-dinja u lin-nies tagħhom.
9 Żgur li taf li Abraham missierhom aġixxa hekk, li qarraq bl-armata ta' Nimrod, sultan ta' Babel, u b'Abimelek, sultan ta' Gerar, u li ħa f'idejh art ulied Ħet u s-saltniet kollha ta' Kangħan.
10 U li niżel l-Eġittu u qal dwar martu Sara, "Hi oħti," sabiex iqarraq bl-Eġittu u bis-sultan tagħha.
11 Ibnu Iżakk ukoll għamel hekk meta mar Gerar u għammar hemm, u s-saħħa tiegħu qabżet lill-armata ta' Abimelek, is-sultan tal-Filistin.
12 Ħaseb ukoll li jfixkel is-saltna tal-Filistin, billi qal li Rebekka martu kienet oħtu.
13 Ġakobb ukoll aġixxa bi tradiment ma' ħuh, u ħa minn idu d-dritt tal-primoġenitura tiegħu u l-barka tiegħu.
14 Imbagħad mar Padan-aram fid-dar ta' Laban, ħu ommu, u bil-makakkerija ħa mingħandu lil bintu, il-bhejjem tiegħu, u kulma kellu, u ħarab u mar lura lejn art Kangħan għand missieru.
15 Uliedu biegħu lil ħuhom Ġużeppi, li niżel l-Eġittu u sar ilsir, u tpoġġa fil-ħabs għal tnax-il sena.
16 Sakemm il-Fargħun ta' qabel ħolom ħolm, u ħarġu mill-ħabs, u għollu 'l fuq mill-prinċpijiet kollha fl-Eġittu talli interpretalu l-ħolm tiegħu.
17 U meta Alla qanqal ġuħ fl-art kollha bagħat għal u ġab lil missieru u lil ħutu kollha, u d-dar kollha ta' missieru, u żammhom mingħajr prezz jew premju, u xtara lill-Eġizzjani bħala lsiera.
18 Issa għalhekk sidi s-sultan, ara, dan it-tifel qam minflokhom fl-Eġittu, biex jagħmel skont għemilhom u biex jiżżuffjetta ma' kull sultan, prinċep u mħallef.
19 Jekk jogħġob lis-sultan, ejjew inxerrdu demmu mal-art, li ma jikberx u jiħodlok il-gvern minn idejk, u t-tama tal-Eġittu tgħib wara li jkun isaltan.
20 U Balaam qal lis-sultan: "Ejjew insejħu wkoll lill-imħallfin kollha tal-Eġittu u lill-għorrief tiegħu, u għarrafna jekk dan it-tifel għandux jisthoqqlu l-mewt kif għedt int, u mbagħad noqtluh."

21 U l-Fargħun bagħat u sejjaħ lill-għorrief kollha tal-Eġittu u marru quddiem is-sultan, u anġlu tal-Mulej daħal fosthom, u kien bħal wieħed mill-għorrief tal-Eġittu.
22 U s-sultan qal lill-għorrief: "Żgur li smajtu x'għamel dan it-tifel Ebrew li qiegħed fid-dar, u hekk iġġudika Balaam fil-kwistjoni."
23 Issa ġġudikaw intom ukoll u araw x'jista' jistħoqqlu lit-tifel għall-att li għamel.
24 U l-anġlu, li deher qisu wieħed mill-għorrief tal-Fargħun, wieġeb u qal hekk, quddiem l-għorrief kollha tal-Eġittu u quddiem is-sultan u l-prinċpijiet:
25 Jekk jogħġob lis-sultan, ħa jibgħat is-sultan għal irġiel li jġibu quddiemu ġebla tal-oniċi u faħam tan-nar, u jqegħduhom quddiem it-tifel, u jekk it-tifel joħroġ idu u jieħu l-ġebla tal-oniċi, imbagħad inkunu nafu li ż-żagħżugħ għamel dak kollu li għamel bl-għerf, u rridu noqtluh.
26 Imma jekk imidd idu fuq il-faħam, imbagħad inkunu nafu li ma kienx bl-għarfien li għamel din il-ħaġa, u jgħix.
27 U l-ħaġa dehret tajba f'għajnejn is-sultan u l-prinċpijiet, u s-sultan għamel skont il-kelma tal-anġlu tal-Mulej.
28 U s-sultan ordna li l-ġebla tal-oniċi u l-faħam jingiebu u jitqiegħdu quddiem Mosè.
29 U poġġew lit-tifel quddiemhom, u ż-żagħżugħ ipprova jmidd idu lejn il-ġebla tal-oniċi, imma l-anġlu tal-Mulej qabadlu idu u poġġieha fuq il-faħam, u l-faħam intefa f'idu, u refagħha u daħħalha f'ħalqu, u ħaraq parti minn xufftejh u parti minn ilsienu, u ttqal f'ħalqu u f'ilsienu.
30 U meta s-sultan u l-prinċpijiet raw dan, indunaw li Mosè ma kienx aġixxa bl-għerf meta neħħa l-kuruna minn fuq ras is-sultan.
31 Għalhekk is-sultan u l-prinċpijiet astjenew milli joqtlu lit-tifel, u għalhekk Mosè baqa' fid-dar tal-Fargħun, jikber, u l-Mulej kien miegħu.
32 U waqt li t-tifel kien fid-dar tas-sultan, kien liebes il-vjola u kiber fost ulied is-sultan.
33 U meta Mosè trabba fid-dar tas-sultan, Bathija, bint il-Fargħun, qiesitu bħala iben, u d-dar kollha tal-Fargħun onoratu, u l-irġiel kollha tal-Eġittu beżgħu minnu.
34 U kuljum kien joħroġ u jidħol fl-art ta' Gosen, fejn kienu ħutu wlied Israel, u Mosè kien jarahom kuljum b'nifs qasir u xogħol iebes.
35 U Mosè staqsiehom, u qalilhom, "Għaliex qed jingħatalkom dan ix-xogħol jum b'jum?"
36 U qalulu kulma kien ġralhom, u l-kmandamenti kollha li l-Fargħun kien poġġa fuqhom qabel ma twieled.
37 U qalulu l-pariri kollha li Balaam bin Beor kien tahom parir kontrihom, u x'kien tah ukoll parir kontrih sabiex joqtlu meta kien ħa l-kuruna tas-sultan minn fuq rasu.
38 U meta Mosè sema' dawn l-affarijiet inxtegħel bir-rabja tiegħu kontra Balaam, u fittex li joqtlu, u kien qed iħejjih jum wara jum.
39 U Balaam beża' minn Mosè, u hu u ż-żewġ uliedu qamu u ħarġu mill-Eġittu, u ħarbu u salvaw ruħhom u marru lejn l-art ta' Kus għand Kikjanus, is-sultan ta' Kus.
40 U Mosè kien fid-dar tas-sultan joħroġ u jidħol, u l-Mulej tah favur f'għajnejn il-Fargħun, u f'għajnejn il-qaddejja kollha tiegħu, u f'għajnejn il-poplu kollu tal-Eġittu, u kienu jħobbu lil Mosè ħafna.
41 U wasal il-jum meta Mosè mar Gosen biex jara lil ħutu, li ra lil ulied Israel fit-tagħbijiet u x-xogħol iebes tagħhom, u Mosè tnikket minħabba fihom.
42 U Mosè reġa' lura l-Eġittu u daħal fid-dar tal-Fargħun, u mar quddiem is-sultan, u Mosè miel quddiem is-sultan.
43 U Mosè qal lill-Fargħun: "Nitolbok, sidi, ġejt biex nitlob talba żgħira mingħandek; la twarrabx wiċċi b'idejk vojta." U l-Fargħun qallu: "Tkellem."
44 U Mosè qal lill-Fargħun: "Ħa jingħata lill-qaddejja tiegħek, ulied Israel li qegħdin f'Gosen, jum wieħed biex jistrieħu hemmhekk mix-xogħol tagħhom."
45 U s-sultan wieġeb lil Mosè u qallu: "Ara, jien għollejt wiċċek f'din il-ħaġa biex naqdi t-talba tiegħek."
46 U l-Fargħun ordna li tinħareġ proklamazzjoni fl-Eġittu kollu u f'Gosen, tgħid,
47 Lilkom, ulied kollha ta' Iżrael, hekk qal is-sultan, Għal sitt ijiem għandkom tagħmlu x-xogħol u x-xogħol tagħkom, imma fis-seba' jum għandkom tistrieħu, u ma tagħmlu ebda xogħol, hekk għandkom tagħmlu l-jiem kollha, kif ordnaw is-sultan u Mosè bin Bathija.
48 U Mosè feraħ b'din il-ħaġa li s-sultan kien tah, u wlied Iżrael kollha għamlu kif ordnalhom Mosè.
49 Għax din il-ħaġa kienet mingħand il-Mulej għal ulied Israel, għax il-Mulej kien beda jiftakar f'ulied Israel biex isalvahom minħabba missirijiethom.
50 U l-Mulej kien ma' Mosè u l-fama tiegħu xterdet mal-Eġittu kollu.
51 U Mosè sar kbir f'għajnejn l-Eġizzjani kollha u f'għajnejn ulied Iżrael kollha, billi fittex il-ġid għall-poplu tiegħu Iżrael u qal kliem ta' paċi dwarhom lis-sultan.

KAPITLU 71

1 U meta Mosè kellu tmintax-il sena, xtaq jara lil missieru u lil ommu u mar għandhom f'Gosen, u meta Mosè kien resaq qrib Gosen, wasal fil-post fejn ulied Iżrael kienu qed jaħdmu, u osserva t-tagħbijiet tagħhom, u ra Eġizzjan jolqot lil wieħed minn ħutu Ebrej.
2 U meta r-raġel li kien imsawwat ra lil Mosè ġera lejh għall-għajnuna, għax ir-raġel Mosè kien rispettat ħafna fid-dar tal-Fargħun, u qallu, "Sidi, oqgħod attent għalija, dan l-Eġizzjan ġie f'dari billejl, rabtni, u ġie għand marti quddiemi, u issa qed ifittex li joqtolni.
3 U meta Mosè sama' din il-ħaġa ħażina, ir-rabja tiegħu xegħlet kontra l-Eġizzjan, u dar minn naħa għall-oħra, u meta ra li ma kien hemm ħadd hemmhekk laqat lill-Eġizzjan u ħbieh fir-ramel, u ħeles lill-Ebrew minn id min kien laqtu.
4 U l-Ebrej mar lejn daru, u Mosè mar lura lejn daru, u ħareġ u ġie lura lejn id-dar tas-sultan.
5 U meta r-raġel kien irritorna d-dar, ħaseb li jiċħad lil martu, għax ma kienx sewwa fid-dar ta' Ġakobb li xi raġel jersaq lejn martu wara li tkun ġiet imniġġsa.
6 U l-mara marret tgħid lil ħutha, u ħut il-mara fittxew li joqtluh, u hu ħarab lejn daru u ħarab.
7 U fit-tieni jum Mosè ħareġ għand ħutu, u ra, u ara żewġt irġiel kienu qed jargumentaw, u qal lill-ħażin, "Għaliex qed tolqot lill-proxxmu tiegħek?"
8 U hu wieġbu u qallu: "Min ħatruk bħala prinċep u mħallef fuqna? Qed taħseb li toqtolni bħalma qtilt lill-Eġizzjan?" U Mosè beża' u qal: "Żgur li l-ħaġa hija magħrufa?"

9 U l-Fargħun sema’ b’din il-ġrajja, u ordna li Mosè jinqatel, u għalhekk Alla bagħat l-anġlu tiegħu, u dan deher lill-Fargħun fix-xbieha ta’ kaptan tal-gwardja.
10 U l-anġlu tal-Mulej ħa x-xabla minn id il-kaptan tal-gwardji, u qatagħlu rasu biha, għax ix-xbieha tal-kaptan tal-gwardji kienet inbidlet fix-xbieha ta’ Mosè.
11 U l-anġlu tal-Mulej qabad id Mosè mill-leminija u ħarġu mill-Eġittu, u ħallejh barra l-fruntieri tal-Eġittu, vjaġġ ta’ erbgħin jum.
12 U ħuh Aron waħdu baqa’ fl-art tal-Eġittu, u pprofetizza lil ulied Iżrael, u qalilhom:
13 Hekk jgħid il-Mulej, Alla ta’ missirijietkom, “Armi kull bniedem l-abominazzjonijiet li jiftaħar bihom, u titniġġesx bl-idoli tal-Eġittu.”
14 U wlied Israel irribellaw u ma semgħux lil Aron f’dak iż-żmien.
15 U l-Mulej ħaseb li jeqridhom, kieku ma kienx il-Mulej ftakar fil-patt li kien għamel ma’ Abraham, Iżakk u Ġakobb.
16 F’dawk il-jiem id il-Fargħun baqgħet ħarxa kontra wlied Iżrael, u hu tgħaffeġhom u oppressahom sakemm Alla bagħat il-kelma tiegħu u ta kas tagħhom.

KAPITLU 72

1 U kien f’dawk il-jiem li kien hemm gwerra kbira bejn ulied Kus u wlied il-lvant u Aram, u huma rribellaw kontra s-sultan ta’ Kus li kienu f’idejh.
2 Għalhekk Kikjanus, is-sultan ta’ Kus, ħareġ ma’ wlied Kus kollha, poplu numeruż bħar-ramel, u mar jiġġieled kontra Aram u wlied il-lvant, biex iġibhom taħt sottomissjoni.
3 U meta Kikjan ħareġ, ħalla lil Balaam is-saħħar, mażżewġ uliedu, biex jgħassu l-belt, u l-aktar nies baxxi tal-pajjiż.
4 Għalhekk Kikjanus mar għand Aram u t-tfal tal-lvant, u ġġieled kontrihom u ħabathom, u lkoll waqgħu midruba quddiem Kikjanus u n-nies tiegħu.
5 U ħa ħafna minnhom bħala lsiera u ġagħalhom taħt sottomissjoni bħal fil-bidu, u kkampja fuq arthom biex jieħu t-tama mingħandhom bħas-soltu.
6 U Balaam bin Beor, meta s-sultan ta’ Kus ħallieh jgħasses il-belt u l-foqra tal-belt, qam u ta parir lin-nies tal-art biex jirribellaw kontra s-sultan Kikjanus, biex ma jħalluhx jidħol fil-belt meta kellu jiġi lura d-dar.
7 U n-nies tal-pajjiż semgħuh, u ħalfuh u għamluh sultan fuqhom, u liż-żewġ uliedu bħala kaptani tal-armata.
8 Għalhekk qamu u għollew is-swar tal-belt fiż-żewġ kantunieri, u bnew bini b’saħħtu ħafna.
9 U fit-tielet kantuniera ħaffru fosos bla għadd, bejn il-belt u x-xmara li kienet iddur mal-art kollha ta’ Kus, u ġiegħlu l-ilmijiet tax-xmara jinfaqgħu minn hemm.
10 Fir-raba’ kantuniera ġabru għadd kbir ta’ sriep bl-inkantazzjonijiet u s-seħer tagħhom, u saħħew il-belt u għammru fiha, u ħadd ma ħareġ jew daħal qabilhom.
11 U Kikjanus iġġieled kontra Aram u wlied il-lvant u rażżanhom bħal qabel, u tawh it-tribut tas-soltu tagħhom, u telaq u rritorna lejn artu.
12 U meta Kikjanus, is-sultan ta’ Kus, resaq lejn il-belt tiegħu u l-kaptani kollha tal-forzi miegħu, refgħu għajnejhom u raw li s-swar tal-belt kienu mibnija u mgħollija ħafna, u għalhekk l-irġiel stagħġbu b’dan.
13 U qalu wieħed lill-ieħor, “Huwa għax raw li konna qed nittardjaw fil-battalja, u beżgħu ħafna minna, għalhekk għamlu din il-ħaġa u bnew is-swar tal-belt u saħħewhom sabiex is-slaten ta’ Kangħan ma jiġux fil-battalja kontrihom.”
14 Għalhekk, is-sultan u l-armata resqu lejn il-bieb tal-belt u ħarsu 'l fuq u ara, il-bibien kollha tal-belt kienu magħluqa, u għajtu lill-għassiesa u qalulhom: “Iftħulna, ħalli nidħlu fil-belt.”
15 Imma l-għassiesa rrifjutaw li jiftħulhom fuq ordni ta’ Balaam is-saħħar, is-sultan tagħhom, u ma ħallewhomx jidħlu fil-belt tagħhom.
16 Għalhekk bdew battalja magħhom biswit il-bieb tal-belt, u mija u tletin raġel mill-armata f’Kikjanus waqgħu dakinhar.
17 U l-għada komplew jiġġieldu u ġġieldu ħdejn ix-xmara; ippruvaw jgħaddu imma ma rnexxilhomx, u għalhekk xi whud minnhom għerqu fil-ħofor u mietu.
18 Għalhekk is-sultan ordnalhom jaqtgħu s-siġar biex jagħmlu ċattri, li fuqhom setgħu jgħaddu għandhom, u hekk għamlu.
19 U meta waslu fil-post tal-fossijiet, l-ilmijiet daru bil-mod bħal imtieħen, u mitejn raġel fuq għaxar ċattri għerqu.
20 U fit-tielet jum ġew biex jiġġieldu man-naħa fejn kienu s-sriep, imma ma setgħux jersqu lejn hemm, għax is-sriep qatlu minnhom mija u sebgħin raġel, u waqfu jiġġieldu kontra Kus, u assedjaw lil Kus għal disa’ snin, ħadd ma ħareġ jew daħal.
21 F’dak iż-żmien li l-gwerra u l-assedju kienu kontra Kus, Mosè ħarab mill-Eġittu mill-Fargħun li ried joqtlu talli kien qatel lill-Eġizzjan.
22 U Mosè kellu tmintax-il sena meta ħarab mill-Eġittu minn quddiem il-Fargħun, u ħarab u ħarab lejn il-kamp ta’ Kikjanus, li dak iż-żmien kien qed jassedja lil Kus.
23 U Mosè qatta’ disa’ snin fil-kamp ta’ Kikjanus, is-sultan ta’ Kus, il-ħin kollu li kienu qed jassedjaw lil Kus, u Mosè ħareġ u daħal magħhom.
24 U s-sultan u l-prinċpijiet u l-irġiel kollha tal-gwerra kienu jħobbu lil Mosè, għax kien kbir u denju, l-istatura tiegħu kienet bħal iljun nobbli, wiċċu kien bħax-xemx, u s-saħħa tiegħu kienet bħal dik ta’ iljun, u kien il-kunsillier tas-sultan.
25 U fi tmiem disa’ snin, Kikjanus inqabad minn marda mortali, u l-marda tiegħu ħakmitu, u miet fis-seba’ jum.
26 Għalhekk, il-qaddejja tiegħu bbalzmawh u ġarrewh u difnuh biswit il-bieb tal-belt fit-tramuntana tal-art tal-Eġittu.
27 U bnew fuqu bini eleganti, qawwi u għoli, u poġġew ġebel kbir taħtu.
28 U l-iskribi tas-sultan naqqxu fuq dawk il-ġebel il-qawwa kollha tas-sultan tagħhom Kikjanus, u l-battalji kollha tiegħu li kien iġġieled, ara dawn huma miktuba hemm sal-lum.
29 Issa wara l-mewt ta’ Kikjanus, sultan ta’ Kus, l-irġiel u t-truppi tiegħu nkisru ħafna minħabba l-gwerra.
30 Għalhekk qalu wieħed lill-ieħor, Aħtuna parir x’għandna nagħmlu f’dan iż-żmien, ladarba ilna ngħixu fid-dežert disa’ snin ’il bogħod minn djarna.

31 Jekk ngħidu li se niġġieldu kontra l-belt, ħafna minna se jaqgħu midruba jew maqtula, u jekk nibqgħu hawn fl-assedju aħna wkoll se mmutu.
32 Għax issa s-slaten kollha ta' Aram u ta' wlied il-lvant se jisimgħu li s-sultan tagħna miet, u se jattakkawna f'daqqa b'mod ostili, u se jiġġieldu kontrina u ma jħallu l-ebda fdal minna.
33 Issa mela ejjew immorru u nagħmlu sultan fuqna, u ejjew nibqgħu fl-assedju sakemm il-belt tingħatalna f'idejna.
34 U xtaqu jagħżlu dakinhar raġel bħala sultan mill-armata ta' Kikjanus, u ma sabu lil ħadd bħal Mosè biex isaltan fuqhom.
35 U malajr neżżgħu kull raġel minn ħwejġu u xeħtuhom mal-art, u għamlu munzell kbir u poġġew lil Mosè fuqu.
36 U qamu u daqqew it-trombi u għajtu quddiemu, u qalu: "Jalla jgħix is-sultan, jalla jgħix is-sultan!"
37 U n-nies kollha u n-nobbli ħalfuh li jagħtuh bħala mara lil Adonija s-sultana, il-Kusija, mart Kikjanus, u għamlu lil Mosè sultan fuqhom dakinhar.
38 U n-nies kollha ta' Kus ħarġu proklamazzjoni dakinhar, tgħid, "Kull raġel għandu jagħti xi ħaġa lil Mosè minn dak li għandu f'idejh."
39 U firxu liżar fuq il-munzell, u kull raġel xeħet fih xi ħaġa minn dak li kellu, wieħed imsielet tad-deheb u l-ieħor munita.
40 Ukoll ġebel tal-oniċi, bdellju, perli u irħam tefgħu lil Mosè fuq il-munzell, kif ukoll fidda u deheb b'abbundanza kbira.
41 U Mosè ħa l-fidda u d-deheb kollu, il-bastimenti kollha, u l-ġebel tal-bedelju u tal-oniċi, li wlied Kus kienu tawh, u poġġiehom fost it-teżori tiegħu.
42 U Mosè beda jsaltan fuq ulied Kus f'dak il-jum, minflok Kikjanus, sultan ta' Kus.

KAPITLU 73

1 Fil-ħamsa u ħamsin sena tar-renju tal-Fargħun, sultan tal-Eġittu, jiġifieri fil-mija u sebgħa u ħamsin sena minn meta l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, Mosè beda jsaltan f'Kus.
2 Mosè kellu sebgħa u għoxrin sena meta beda jsaltan fuq Kus, u dam isaltan erbgħin sena.
3 U l-Mulej ta lil Mosè favur u grazzja f'għajnejn ulied kollha ta' Kus, u wlied Kus ħabbewh ħafna, u għalhekk Mosè kien favur kemm tal-Mulej kif ukoll tal-bnedmin.
4 U fis-seba' jum tar-renju tiegħu, ulied kollha ta' Kus inġabru u ġew quddiem Mosè u mielu quddiemu fl-art.
5 U t-tfal kollha tkellmu flimkien quddiem is-sultan u qalu: "Agħtina parir ħalli naraw x'għandu jsir lil din il-belt."
6 Għax ilna disa' snin nassedjaw il-belt, u ma rajniex lil uliedna u lin-nisa tagħna.
7 Għalhekk, is-sultan wieġeb u qalilhom: "Jekk tismgħu minn leħni f'kull ma nikkmandalkom, il-Mulej jagħtina l-belt u aħna negħlbuha."
8 Għax jekk niġġieldu magħhom bħal fil-battalja ta' qabel li kellna magħhom qabel il-mewt ta' Kikjanus, ħafna minna se jaqgħu midruba bħal qabel.
9 Issa mela, ara, dan hu l-parir għalik f'din il-kwistjoni; jekk tisma' minn leħni, allura l-belt tingħata f'idejna.
10 Għalhekk, il-qawwiet kollha wieġbu lis-sultan u qalu: "Kulma jordna sidna, dak se nagħmlu."
11 U Mosè qalilhom: "Għaddu minn hemm u xandru leħen fil-kamp kollu lill-poplu kollu, u għidu:
12 Hekk qal is-sultan, "Morru fil-foresta u ġibu magħkom mill-frieħ taċ-ċikonja, kull raġel frieħ f'idu."
13 U kull min jikser il-kelma tas-sultan, u ma jġibx iż-żgħir tiegħu, hu jmut, u s-sultan jieħu kulma għandu.
14 U meta ġġibhom għandhom ikunu fil-ħarsien tiegħek, għandek trabbihom sakemm jikbru, u għandek tgħallimhom jiġru fuqhom, kif inhu t-triq taż-żgħar tal-agħar.
15 Għalhekk, ulied Kus kollha semgħu kliem Mosè, u qamu u ħarġu proklamazzjoni fil-kamp kollu, tgħid:
16 Lilkom, ulied ilkoll ta' Kus, l-ordni tas-sultan hu li tmorru lkoll flimkien fil-foresta, u hemmhekk aqbdu ċ-ċikonji żgħar, kull raġel iż-żgħir tiegħu f'idu, u ġġibuhom id-dar.
17 U kull min jikser l-ordni tas-sultan għandu jmut, u s-sultan jieħu kulma għandu.
18 U n-nies kollha għamlu hekk, u ħarġu lejn il-bosk u telgħu fuq is-siġar tal-prinjol u qabdu, kull raġel wieħed żgħir f'idu, iċ-ċikonji żgħar kollha, u ġabuhom fid-deżert u rabbewhom bl-ordni tas-sultan, u għallmuhom jaqbżu b'ġrieden, simili għall-għasafar żgħar.
19 U wara li trabbew iċ-ċikonji żgħar, is-sultan ordna li jingħataw il-ġuħ għal tlett ijiem, u n-nies kollha għamlu hekk.
20 U fit-tielet jum, is-sultan qalilhom, saħħu lilkom infuskom u siru rġiel qalbenin, u ilbsu kull raġel l-armatura tiegħu u lbsu x-xabla tiegħu fuqu, u rkeb kull raġel iż-żiemel tiegħu u ħudu kull wieħed iċ-ċikonja żgħira tiegħu f'idu.
21 U aħna se nqumu u niġġieldu kontra l-belt fil-post fejn hemm is-sriep; u n-nies kollha għamlu kif kien ordna s-sultan.
22 U kull raġel ħa ċ-ċikonja żgħira tiegħu f'idu, u telqu, u meta waslu fil-post tas-sriep is-sultan qalilhom: "Ibagħtu kull raġel iċ-ċikonja żgħira tiegħu fuq is-sriep."
23 U bagħtu kull raġel iċ-ċikonja żgħira tiegħu fuq l-ordni tas-sultan, u ċ-ċikonji żgħar ġrew fuq is-sriep u kieluhom kollha u qerduhom minn dak il-post.
24 U meta s-sultan u n-nies raw li s-sriep kollha kienu meqruda f'dak il-post, in-nies kollha għajtu b'mod kbir.
25 U resqu u ġġieldu kontra l-belt u ħaduha u rażżnuha, u daħlu fil-belt.
26 U mietu dakinhar elf u mitt raġel min-nies tal-belt, dawk kollha li kienu jgħixu fil-belt, imma min-nies li kienu qed jassedjaw ma miet ħadd.
27 Għalhekk, ulied Kus marru kull wieħed lejn daru, għand martu u wliedu u għand kulma kien tiegħu.
28 U Balaam il-maġu, meta ra li l-belt kienet meħuda, fetaħ il-bieb u hu u ż-żewġ uliedu subien u t-tmien aħwa ħarbu u reġgħu lura l-Eġittu għand il-Fargħun sultan tal-Eġittu.
29 Dawn huma s-saħħara u l-maġi li huma msemmija fil-ktieb tal-liġi, li qagħdu kontra Mosè meta l-Mulej ġab il-kastigi fuq l-Eġittu.
30 Għalhekk Mosè ħa l-belt bl-għerf tiegħu, u wlied Kus poġġewh fuq it-tron minflok Kikjanus, is-sultan ta' Kus.
31 U poġġew il-kuruna rjali fuq rasu, u tawh b'mara lil Adonija s-sultana Kusija, mart Kikjanus.

32 U Mosè beża’ mill-Mulej, Alla ta’ missirijietu, u għalhekk ma resaqx għandha, u lanqas ma dawwar għajnejh lejha.
33 Għax Mosè ftakar kif Abraham kien ġiegħel lill-qaddej tiegħu Eliġeżer jaħlef, billi qallu: “La tieħux mara mill-bniet ta’ Kangħan għal ibni Iżakk.”
34 Ukoll x’għamel Iżakk meta Ġakobb ħarab minn quddiem ħuh, meta ordnalu, qallu, “La tieħux mara mill-bniet ta’ Kangħan, u lanqas ma tagħmel alleanza ma’ xi ħadd minn ulied Ħam.”
35 Għax il-Mulej, Alla tagħna, ta lil Ħam, bin Noè, u lil uliedu u lil nislu kollu, bħala lsiera għal ulied Sem u għal ulied Ġafet, u għal nisilhom warajhom, bħala lsiera, għal dejjem.
36 Għalhekk Mosè ma dawwarx qalbu u lanqas għajnejh lejn mart Kikjanu l-jiem kollha li dam isaltan fuq Kus.
37 U Mosè jibża’ mill-Mulej Alla tiegħu tul ħajtu kollha, u Mosè mexa quddiem il-Mulej fis-sewwa, b’qalbu kollha u b’ruħu kollha, ma żvijax mit-triq it-tajba l-jiem kollha ta’ ħajtu; ma żvijax mit-triq la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug, li kienu mxew fiha Abraham, Iżakk u Ġakobb.
38 U Mosè saħħaħ ruħu fis-saltna ta’ wlied Kus, u mexxa lil ulied Kus bl-għerf tas-soltu tiegħu, u Mosè rnexxa fis-saltna tiegħu.
39 U f’dak iż-żmien Aram u wlied il-lvant semgħu li Kikjanus, is-sultan ta’ Kus, kien miet, u għalhekk Aram u wlied il-lvant irribellaw kontra Kus f’dawk il-jiem.
40 U Mosè ġabar lil ulied kollha ta’ Kus, poplu setgħan ħafna, madwar tletin elf raġel, u ħareġ jiġġieled kontra Aram u wlied il-lvant.
41 U għall-ewwel marru għand ulied il-lvant, u meta wlied il-lvant semgħu r-rapport tagħhom, marru jiltaqgħu magħhom, u daħlu fil-battalja magħhom.
42 U l-gwerra kienet ħarxa kontra wlied il-lvant, u għalhekk il-Mulej ta lil ulied il-lvant kollha f’idejn Mosè, u madwar tliet mitt raġel waqgħu mejtin.
43 U wlied il-lvant kollha daru lura u rtiraw, u għalhekk Mosè u wlied Kus marru warajhom u rażżnuhom, u poġġew taxxa fuqhom, kif kienet id-drawwa tagħhom.
44 Għalhekk, Mosè u n-nies kollha tiegħu telqu minn hemm lejn l-art ta’ Aram għall-battalja.
45 U n-nies ta’ Aram ukoll marru jiltaqa’ magħhom, u ġġieldu kontrihom, u l-Mulej tahom f’idejn Mosè, u ħafna mill-irġiel ta’ Aram waqgħu midruba.
46 U Aram ukoll ġew imrażżna minn Mosè u n-nies ta’ Kus, u wkoll ħallsu t-taxxa tas-soltu tagħhom.
47 U Mosè ġab lil Aram u lil ulied il-lvant taħt is-sottomissjoni ta’ wlied Kus, u Mosè u n-nies kollha li kienu miegħu daru lejn art Kus.
48 U Mosè saħħaħ ruħu fis-saltna ta’ wlied Kus, u l-Mulej kien miegħu, u wlied Kus kollha kienu jibżgħu minnu.

KAPITLU 74

1 Fi tmiem is-snin miet Sawl, is-sultan ta’ Edom, u Baal Kanan, bin Akbor, beda jsaltan minfloku.
2 Fis-sittax-il sena tar-renju ta’ Mosè fuq Kus, Baal Kanan, bin Aħbor, isaltan fl-art ta’ Edom fuq ulied Edom kollha għal tmienja u tletin sena.
3 Fi żmienu Mowab irribella kontra l-qawwa ta’ Edom, billi kien ilu taħt Edom sa minn żmien Ħadad bin Bedad, li ħabat lilhom u lil Midjan, u ġab lil Mowab taħt Edom.
4 U meta Baal Kanan, bin Akbor, sar saltan fuq Edom, ulied Mowab kollha rtiraw il-lealtà tagħhom minn Edom.
5 U Anġeas, is-sultan tal-Afrika, miet f’dawk il-jiem, u ibnu Azdrubal beda jsaltan minfloku.
6 U f’dawk il-jiem miet Ġaneas, sultan ta’ wlied Kittim, u difnuh fit-tempju li kien bena għalih innifsu fil-pjanura ta’ Kanopja bħala residenza, u Latinus beda jsaltan minfloku.
7 Fit-tnejn u għoxrin sena tar-renju ta’ Mosè fuq ulied Kus, Latinus dam isaltan fuq ulied Kittim għal ħamsa u erbgħin sena.
8 U bena wkoll għalih innifsu torri kbir u qawwi, u bena fih tempju eleganti għar-residenza tiegħu, biex imexxi l-gvern tiegħu, kif kienet id-drawwa.
9 Fit-tielet sena tar-renju tiegħu ġiegħel li ssir proklamazzjoni lill-irġiel kollha tas-sengħa tiegħu, li bnewlu ħafna vapuri.
10 U Latinus ġabar il-forzi kollha tiegħu, u ġew fuq vapuri, u daħlu fihom biex jiġġieldu ma’ Azdrubal bin Anġeas, sultan tal-Afrika, u waslu l-Afrika u daħlu fil-battalja ma’ Azdrubal u l-armata tiegħu.
11 U Latinus rebaħ fuq Azdrubal, u Latinus ħa mingħand Azdrubal l-akwedott li missieru kien ġab mingħand ulied Kittim, meta ħa lil Ġanija bint Użi bħala mara, u b’hekk Latinus waqqa’ l-pont tal-akwedott, u ta daqqa kbira lill-armata kollha ta’ Azdrubal.
12 U l-irġiel b’saħħithom li kien fadal ta’ Azdrubal saħħew lilhom infushom, u qlubhom imtlew bl-għira, u fittxew il-mewt, u reġgħu daħlu fil-battalja ma’ Latinus, sultan ta’ Chittim.
13 U l-battalja kienet ħarxa fuq l-irġiel kollha tal-Afrika, u kollha waqgħu midruba quddiem Latinus u n-nies tiegħu, u Azdrubal is-sultan ukoll waqa’ f’dik il-battalja.
14 U s-sultan Azdrubal kellu bint sabiħa ħafna, li isimha kien Ushpezena, u l-irġiel kollha tal-Afrika rrakkmaw ix-xbieha tagħha fuq ħwejjiġhom, minħabba s-sbuħija kbira u d-dehra sabiħa tagħha.
15 U l-irġiel ta’ Latinus raw lil Ushpezena, bint Azdrubal, u faħħruha lil Latinus, is-sultan tagħhom.
16 U Latinus ordna li tinġieb għandu, u Latinus ħa lil Ushpezena bħala mara, u dar lura fi triqtu lejn Kittim.
17 U kien wara l-mewt ta’ Azdrubal bin Anġeas, meta Latinus kien dar lura lejn artu mill-battalja, li l-abitanti kollha tal-Afrika qamu u ħadu lil Anibal bin Anġeas, ħu iżgħar ta’ Azdrubal, u għamluh sultan minflok ħuh fuq l-art kollha tal-Afrika.
18 U meta sar sultan, iddeċieda li jmur lejn Kittim biex jiġġieled kontra wlied Kittim, biex jivvendika l-kawża ta’ ħuh Azdrubal, u l-kawża tal-abitanti tal-Afrika, u hekk għamel.
19 U bena ħafna bastimenti, u daħal hemm bl-armata kollha tiegħu, u mar lejn Kittim.
20 Għalhekk, Anibal iġġieled kontra wlied Kittim, u wlied Kittim waqgħu midruba quddiem Anibal u l-armata tiegħu, u Anibal ivvendika l-kawża ta’ ħuh.
21 U Anibal kompla l-gwerra għal tmintax-il sena ma’ wlied Kittim, u Anibal għammar fl-art ta’ Kittim u kkampja hemmhekk għal żmien twil.

22 U Anibal laqat lil ulied Kittim bl-agħar mod, u qatel lill-kbarat u l-prinċpijiet tagħhom, u mill-bqija tal-poplu laqat madwar tmenin elf raġel.
23 U fi tmiem il-jiem u s-snin, Anibal irritorna lejn artu l-Afrika, u salta b'mod sigur minflok ħuh Azdrubal.

KAPITLU 75

1 Dak iż-żmien, fil-mija u tmenin sena minn meta l-Iżraelin niżlu l-Eġittu, ħarġu mill-Eġittu rġiel qalbenin, tletin elf bil-mixi, minn ulied Iżrael, li kienu kollha mit-tribù ta' Ġużeppi, minn ulied Efrajm bin Ġużeppi.
2 Għax qalu li tlesta l-perjodu li l-Mulej kien ħatar lil ulied Iżrael fi żminijiet antiki, li kien qal lil Abraham.
3 U dawn l-irġiel qaxxru lilhom infushom, u kull raġel poġġa x-xabla tiegħu ma' ġenbu, u kull raġel l-armatura tiegħu fuqu, u fdaw fis-saħħa tagħhom, u ħarġu flimkien mill-Eġittu b'id qawwija.
4 Imma ma ġabu l-ebda provvista għat-triq, fidda u deheb biss, lanqas ħobż għal dakinhar ma ġabu f'idejhom, għax ħasbu li jieħdu l-provvisti tagħhom għall-ħlas mingħand il-Filistin, u jekk le kienu se jeħduhom bil-forza.
5 U dawn l-irġiel kienu rġiel setgħanin u qalbiena ħafna, raġel wieħed seta' jiġri wara elf u tnejn setgħu jegħlbu għaxart elef, għalhekk fdaw fis-saħħa tagħhom u mxew flimkien kif kienu.
6 U dderieġew triqthom lejn l-art ta' Gat, u niżlu u sabu lir-rgħajja ta' Gat jirgħu l-bhejjem ta' wlied Gat.
7 U qalu lir-rgħajja: "Agħtuna ftit min-nagħaġ biex nieklu, għax aħna bil-ġuħ, u ma kilna l-ebda ħobż illum."
8 U r-rgħajja qalu: "Dawn in-nagħaġ tagħna jew il-baqar tagħna biex nagħtuhomlok anke għall-ħlas?" Għalhekk, ulied Efrajm resqu biex jeħduhom bil-forza.
9 U r-rgħajja ta' Gat għajtu fuqhom tant li l-għajta tagħhom instemgħet mill-bogħod, u għalhekk it-tfal kollha ta' Gat ħarġu lejhom.
10 U meta wlied Gat raw l-għemejjel ħżiena ta' wlied Efrajm, reġgħu lura u ġabru lill-irġiel ta' Gat, u libbsu kull wieħed l-armatura tiegħu, u ħarġu għand ulied Efrajm għall-battalja.
11 U ġġieldu magħhom fil-wied ta' Gat, u l-battalja kienet ħarxa, u qatlu lil xulxin għadd kbir ta' nies dakinhar.
12 U fit-tieni jum ulied Gat bagħtu lill-bliet kollha tal-Filistin biex jiġu jgħinuhom, u qalulhom:
13 Itla' għandna u għinuna, ħalli noqtlu lil ulied Efrajm li ħarġu mill-Eġittu biex jieħdu l-bhejjem tagħna, u biex jiġġieldu kontrina bla raġuni.
14 Issa r-ruħ ta' wlied Efrajm kienet imdejqa bil-ġuħ u l-għatx, għax ma kinux kielu ħobż għal tlett ijiem. U erbgħin elf raġel ħarġu mill-bliet tal-Filistin biex jgħinu lin-nies ta' Gat.
15 U dawn l-irġiel kienu involuti fil-battalja ma' wlied Efrajm, u l-Mulej telaq lil ulied Efrajm f'idejn il-Filistin.
16 U qatlu lil ulied kollha ta' Efrajm, lil dawk kollha li kienu ħarġu mill-Eġittu, ma baqa' ħadd ħlief għaxart irġiel li kienu ħarbu mill-ġlieda.
17 Għax dan il-ħażen ġie mingħand il-Mulej kontra wlied Efrajm, għax kisru l-kelma tal-Mulej meta ħarġu mill-Eġittu, qabel ma wasal iż-żmien li l-Mulej fi żmien il-qedem kien ħatar lil Iżrael.
18 U mill-Filistin waqgħu wkoll għadd kbir, madwar għoxrin elf raġel, u ħuthom ġarrewhom u difnuhom fil-bliet tagħhom.
19 U l-maqtulin ta' wlied Efrajm baqgħu abbandunati fil-wied ta' Gat għal ħafna jiem u snin, u ma ttieħdux għad-difna, u l-wied imtela bl-għadam tal-irġiel.
20 U l-irġiel li kienu ħarbu mill-battalja marru l-Eġittu, u qalu lil ulied Iżrael kollha x'kien ġralhom.
21 U missierhom Efrajm baqa' jibki għalihom għal ħafna jiem, u ħutu ġew biex ifarrġuh.
22 U mar għand martu u wildet iben, u semmieh Berija, għax kienet waħda ħażina f'daru.

KAPITLU 76

1 U Mosè bin Amram kien għadu sultan fl-art ta' Kus f'dawk il-jiem, u rnexxa fis-saltna tiegħu, u mexxa l-gvern ta' wlied Kus bil-ġustizzja, bis-sewwa, u bl-integrità.
2 U wlied kollha ta' Kus ħabbew lil Mosè l-jiem kollha li dam isaltan fuqhom, u l-abitanti kollha ta' art Kus beżgħu minnu ħafna.
3 U fl-erbgħin sena tar-renju ta' Mosè fuq Kus, Mosè kien bilqiegħda fuq it-tron irjali, waqt li Adonija r-reġina kienet quddiemu, u n-nobbli kollha kienu bilqiegħda madwaru.
4 U Adonija s-sultana qalet quddiem is-sultan u l-prinċpijiet: "X'inhi din il-ħaġa li għamiltu intom, ulied Kus, għal dan iż-żmien kollu?"
5 Żgur li tafu li għal erbgħin sena li dan ir-raġel ilu jsaltan fuq Kus ma resaqx lejja, u lanqas ma serva l-allat ta' wlied Kus.
6 Issa għalhekk isimgħu, O wlied Kus, u tħallux lil dan ir-raġel isaltan aktar fuqkom peress li mhuwiex tal-ġisem tagħna.
7 Ara, ibni Menakru kiber, ħa jsaltan fuqkom, għax aħjar għalikom li taqdu lil bin sidek, milli taqdu barrani, ilsir tas-sultan tal-Eġittu.
8 U n-nies kollha u n-nobbli ta' wlied Kus semgħu l-kliem li Adonija s-sultana kienet qaltilhom f'widnejhom.
9 U n-nies kollha kienu qed iħejju sal-lejla, u filgħodu qamu kmieni u għamlu lil Menakru, bin Kikjanus, sultan fuqhom.
10 U wlied Kus kollha beżgħu li jmidd idejhom kontra Mosè, għax il-Mulej kien ma' Mosè, u wlied Kus ftakru l-ġurament li ħalfu lil Mosè, u għalhekk ma għamlulu l-ebda ħsara.
11 Imma wlied Kus taw ħafna rigali lil Mosè, u bagħtuh mingħandhom b'unur kbir.
12 Għalhekk, Mosè telaq minn art Kus, u mar lura d-dar u ma baqax isaltan fuq Kus, u Mosè kellu sitta u sittin sena meta ħareġ minn art Kus, għax il-ħaġa kienet ġejja mill-Mulej, għax kien wasal iż-żmien li kien ħatar fi żmien ilu, biex joħroġ lil Iżrael mit-tbatija ta' wlied Ħam.
13 Għalhekk, Mosè mar Midjan, għax kien jibża' jerġa' lura l-Eġittu minħabba l-Fargħun, u mar u qagħad ħdejn bir tal-ilma f'Midjan.
14 U s-seba' bniet ta' Regħwel il-Midjanit ħarġu jirgħu n-nagħaġ ta' missierhom.
15 U resqu ħdejn il-bir u ġibdu l-ilma biex jisqu lin-nagħaġ ta' missierhom.
16 Għalhekk, ir-rgħajja ta' Midjan ġew u keċċewhom 'il bogħod, u Mosè qam u għenhom u sqieq lin-nagħaġ.

17 U marru lura d-dar għand missierhom Rewel, u qalulu x'għamel għalihom Mosè.
18 U qalu, "Raġel Eġizzjan ħelisna minn idejn ir-rgħajja, ġibed l-ilma għalina u sqieq lin-nagħaġ."
19 U Regħwel qal lil uliedu bniet: "Fejn hu? Għaliex tlaqtu lir-raġel?"
20 U Rewel bagħat għalih u ġabu u ġabu d-dar, u kiel il-ħobż miegħu.
21 U Mosè rrakkonta lil Rewel li kien ħarab mill-Eġittu u li dam isaltan erbgħin sena fuq Kus, u li wara kienu ħadulu l-gvern, u kienu bagħtuh jitlaq fil-paċi bl-unur u bir-rigali.
22 U meta Rewel kien sama' kliem Mosè, Rewel qal f'qalbu, "Se npoġġi lil dan ir-raġel fil-ħabs, biex b'hekk insib paċi ma' wlied Kus, għax ħarab minnhom."
23 U ħaduh u poġġewh fil-ħabs, u Mosè kien fil-ħabs għal għaxar snin, u waqt li Mosè kien fil-ħabs, Sippora bint Rewel ħasset ħniena minnu, u żammitu bil-ħobż u l-ilma l-ħin kollu.
24 U wlied Israel kollha kienu għadhom fl-art tal-Eġittu jaqdu lill-Eġizzjani f'kull xorta ta' xogħol iebes, u id l-Eġittu baqgħet ħarxa fuq ulied Israel f'dawk il-jiem.
25 Dak iż-żmien il-Mulej laqat lill-Fargħun sultan tal-Eġittu, u dan laqat bil-marda tal-lebbra minn qiegħ siequ sal-quċċata ta' rasu; minħabba t-trattament krudili ta' wlied Iżrael kienet din il-marda f'dak iż-żmien mingħand il-Mulej fuq il-Fargħun sultan tal-Eġittu.
26 Għax il-Mulej kien sama' t-talba tal-poplu tiegħu, ulied Iżrael, u l-għajta tagħhom waslet għandu minħabba x-xogħol iebes tagħhom.
27 Xorta waħda l-korla tiegħu ma tbiegħditx minnhom, u id il-Fargħun baqgħet miftuħa kontra wlied Iżrael, u l-Fargħun webbes għonqu quddiem il-Mulej, u żied il-madmad tiegħu fuq ulied Iżrael, u kkaratlilhom ħajjithom b'kull xorta ta' xogħol iebes.
28 U meta l-Mulej kien laqat il-pesta fuq il-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, talab lill-għorrief u lis-sħaħar tiegħu biex ifejquh.
29 U l-għorrief u s-sħaħar tiegħu qalulu, Li kieku d-demm tat-tfal żgħar jitpoġġa fil-feriti, kien ifiq.
30 U l-Fargħun semagħhom, u bagħat lill-ministri tiegħu lejn Gosen għand ulied Israel biex jieħdu lit-tfal żgħar tagħhom.
31 U l-ministri tal-Fargħun marru u ħadu bil-forza lit-trabi ta' wlied Iżrael minn ħoġor ommijiethom, u ġabuhom għand il-Fargħun kuljum, tifel kuljum, u t-tobba qatluhom u applikawhom għall-pesta; hekk għamlu l-jiem kollha.
32 U l-għadd tat-tfal li qatel il-Fargħun kien tliet mija u ħamsa u sebgħin.
33 Imma l-Mulej ma semax lit-tobba tas-sultan tal-Eġittu, u l-pesta kompliet tiżdied bil-qawwa.
34 U l-Fargħun kien milqut minn dik il-kastig għal għaxar snin, iżda qalb il-Fargħun baqgħet aktar iebsa kontra wlied Iżrael.
35 U fi tmiem l-għaxar snin il-Mulej kompla jolqot lill-Fargħun b'kastigi qerrieda.
36 U l-Mulej laqtu b'tumur ikrah u b'mard fl-istonku, u l-kastig inbidlet f'tagħlija qawwija.
37 Dak iż-żmien iż-żewġ ministri tal-Fargħun ġew mill-art ta' Gosen fejn kienu wlied Iżrael kollha, u marru fid-dar tal-Fargħun u qalulu: "Rajna lil ulied Iżrael jittraskuraw ix-xogħol tagħhom u jittraskuraw ix-xogħol tagħhom."
38 U meta l-Fargħun sema' kliem il-ministri tiegħu, ir-rabja tiegħu xegħlet ħafna kontra wlied Iżrael, għax kien imnikket ħafna minħabba l-uġigħ ta' ġismu.
39 U hu wieġeb u qal, "Issa li wlied Israel jafu li jien marid, qed iduru u jiddieħku bina, issa għalhekk rbitli l-karru tiegħi, u jien se mmur Gosen u nara t-tmaqdir ta' wlied Israel li bih qed jiddieħku bija." Għalhekk, il-qaddejja tiegħu rbitlu l-karru.
40 U qabduh u tellgħuh fuq żiemel, għax ma kienx kapaċi jirkeb waħdu;
41 U ħa miegħu għaxar rikkieba taż-żwiemel u għaxar suldati bil-mixi, u mar għand ulied Israel f'Gosen.
42 U meta waslu sal-fruntiera tal-Eġittu, iż-żiemel tas-sultan għadda minn post dejjaq, mgħolli fil-parti vojta tad-dwieli, imdawwar b'ċint miż-żewġ naħat, billi l-art baxxa u pjanura kienet fuq in-naħa l-oħra.
43 U ż-żwiemel ġrew b'ħeffa f'dak il-post u għafsu lil xulxin, u ż-żwiemel l-oħra għafsu liż-żiemel tas-sultan.
44 U ż-żiemel tas-sultan waqa' fil-pjanura baxxa waqt li s-sultan kien rikkieb fuqu, u meta waqa' l-karru nqaleb fuq wiċċ is-sultan u ż-żiemel waqa' fuq is-sultan, u s-sultan għajjat, għax laħmu kien imweġġa' ħafna.
45 U l-laħam tas-sultan inqata' minnu, u għadmu nkisru u ma setax jirkeb, għax din il-ħaġa kienet mingħand il-Mulej għalih, għax il-Mulej kien sama' l-għajjat tal-poplu tiegħu wlied Iżrael u t-tbatija tagħhom.
46 U l-qaddejja tiegħu tellgħuh fuq spallejhom, ftit ftit, u ġabuh lura l-Eġittu, u s-suldati li kienu miegħu reġgħu lura l-Eġittu wkoll.
47 U qegħduh fis-sodda tiegħu, u s-sultan kien jaf li kien wasal tmiemu biex imut, għalhekk Aparanit, ir-reġina, martu ġiet u bkiet quddiem is-sultan, u s-sultan beka biki kbir magħha.
48 U n-nobbli u l-qaddejja tiegħu kollha ġew dakinhar u raw lis-sultan f'dik it-tbatija, u bkew biki kbir miegħu.
49 U l-prinċpijiet tas-sultan u l-kunsilliera kollha tiegħu taw parir lis-sultan biex ipoġġi lil wieħed isaltan minfloku fl-art, lil min jagħżel minn uliedu.
50 U s-sultan kellu tliet subien u żewġt ibniet li wildetlu Aparanit, ir-reġina, martu, minbarra wlied is-sultan li kellhom minn konkubini.
51 U dawn kienu isimhom, l-ewwel imwieled Othri, it-tieni Adikam, u t-tielet Morion, u ħuthom, isem il-kbira Bathia u l-oħra Acuzi.
52 U Otri, l-ewwel imwieled tas-sultan, kien iblah, mgħaġġel u mgħaġġel fi kliemu.
53 Imma Adikam kien raġel makakk u għaref u kien jaf l-għerf kollu tal-Eġittu, imma ta' dehra mhux xierqa, oħxon fil-ġisem, u qasir ħafna fi statura; għoli tiegħu kien kubitu wieħed.
54 U meta s-sultan ra lil Adikam ibnu intelliġenti u għaref f'kollox, is-sultan iddeċieda li hu għandu jkun sultan minfloku wara mewtu.
55 U ħa mara lil Geduda, bint Abilot, u kellu għaxar snin, u wildetlu erbat subien.
56 U wara mar u ħa tliet nisa u nissel tmien subien u tlett ibniet.
57 U d-diżordni ħakem lis-sultan bil-kbir, u laħmu kien jinten bħal laħam ta' katavru mitfugħ fl-għalqa fis-sajf, matul is-sħana tax-xemx.

58 U meta s-sultan ra li l-marda tiegħu kienet ħarġet fuqu bil-kbir, ordna li jġibu lil ibnu Adikam għandu, u għamluh sultan fuq l-art minfloku.
59 U fi tmiem tliet snin, is-sultan miet, fil-mistħija, fid-diżgrazzja, u fid-diżgust, u l-qaddejja tiegħu ġarrewh u difnuh fil-qabar tas-slaten tal-Eġittu f'Soan Mizrajm.
60 Imma bbalzmawh u ma bħas-soltu mas-slaten, għax ġismu kien immuffat, u ma setgħux jersqu biex jibbalzmawh minħabba r-riħa tinten, u għalhekk difnuh malajr.
61 Għax dan il-ħażen kien ġej minn Mulej għalih, għax il-Mulej kien ħallaslu l-ħażen għall-ħażen li fi żmienu kien għamel lil Iżrael.
62 U miet bit-terrur u bil-mistħija, u ibnu Adikam beda jsaltan minfloku.

KAPITLU 77

1 Adikam kellu għoxrin sena meta beda jsaltan fuq l-Eġittu, u dam isaltan erba' snin.
2 Fis-sena mitejn u sitt minn meta Iżrael niżel l-Eġittu, Adikam sar saltan fuq l-Eġittu, imma ma damx daqshekk fir-renju tiegħu fuq l-Eġittu daqs kemm kienu komplew ir-renji tagħhom missirijietu.
3 Għax missieru Melol dam isaltan erbgħa u disgħin sena fl-Eġittu, imma kien marid għaxar snin u miet, għax kien aġixxa ħażin quddiem il-Mulej.
4 U l-Eġizzjani kollha semmew l-isem ta' Adikam, il-Fargħun, bħal isem missirijietu, kif kienet id-drawwa tagħhom li jagħmlu fl-Eġittu.
5 U l-għorrief kollha tal-Fargħun semmew lil Adikam Aħuz, għax fil-qosor jissejjaħ Aħuz bil-lingwa Eġizzjana.
6 U Adikam kien ikrah immens, u kien twil kubitu u span u kellu daqna kbira li kienet tasal sal-qiegħ ta' saqajh.
7 U l-Fargħun qagħad fuq it-tron ta' missieru biex isaltan fuq l-Eġittu, u mexxa l-gvern tal-Eġittu bl-għerf tiegħu.
8 U waqt li kien qed isaltan qabeż lil missieru u lis-slaten kollha ta' qablu fil-ħażen, u żied il-madmad tiegħu fuq ulied Iżrael.
9 U mar mal-qaddejja tiegħu lejn Gosen għand ulied Israel, u saħħaħ ix-xogħol fuqhom u qalilhom, "Temmew xogħolkom, ix-xogħol ta' kull jum, u tħallux idejkom jitnaqqsu mix-xogħol tagħna minn dan il-jum 'il quddiem bħalma għamiltu fi żmien missieri."
10 U poġġa uffiċjali fuqhom minn fost ulied Israel, u fuq dawn l-uffiċjali poġġa kaptani tax-xogħol minn fost il-qaddejja tiegħu.
11 U qiegħed fuqhom kejl ta' briks biex jagħmlu skont dak in-numru, jum b'jum, u dar lura u mar l-Eġittu.
12 Dak iż-żmien, il-kaptani tal-Fargħun taw ordnijiet lill-uffiċjali ta' wlied Iżrael skont il-kmand tal-Fargħun, u qalulhom:
13 Hekk qal il-Fargħun, Agħmel xogħlok kuljum, u temm ix-xogħol tiegħek, u osserva l-kejl ta' kuljum tal-briks; tnaqqas xejn.
14 U jiġri li jekk jonqoskom il-briks ta' kuljum, jien inpoġġi lit-tfal żgħar tagħkom minflokhom.
15 U l-kaptani tal-koperturi tal-Eġittu għamlu hekk f'dawk il-jiem bħalma kien ordnalhom il-Fargħun.
16 U kull meta kien jinstab xi nuqqas fil-kejl tal-briks ta' kuljum ta' wlied Iżrael, il-kaptani tax-xogħol tal-Fargħun kienu jmorru għand in-nisa ta' wlied Iżrael u jieħdu trabi minn ulied Iżrael skont l-għadd ta' briks li kien nieqes, kienu jeħduhom bil-forza minn ħoġor ommijiethom, u jpoġġuhom fil-bini minflok il-briks;
17 Waqt li missirijiethom u ommijiethom kienu qed jibku fuqhom u jibku meta semgħu l-ilħna jibku tat-trabi tagħhom mal-ħajt tal-bini.
18 U l-kaptani tal-kostumi pperswadew lil Iżrael, biex l-Iżraelin ipoġġu lil uliedhom fil-bini, tant li raġel poġġa lil ibnu fil-ħajt u poġġa t-tajn fuqu, waqt li għajnejh jibku fuqu, u d-dmugħ nieżel fuq ibnu.
19 U l-kaptani tal-kostumi tal-Eġittu għamlu hekk lit-trabi ta' Iżrael għal ħafna jiem, u ħadd ma ħaseb jew kellu kompassjoni għat-trabi ta' wlied Iżrael.
20 U l-għadd tat-tfal kollha li nqatlu fil-bini kien mitejn u sebgħin, xi wħud li kienu bnew fuqhom minflok il-briks li kienu ħallew neqsin minn missirijiethom, u xi wħud li kienu ġibduhom mejtin mill-bini.
21 U x-xogħol impost fuq ulied Iżrael fi żmien Adikam kien iktar diffiċli minn dak li wettqu fi żmien missieru.
22 U wlied Iżrael kienu jitniehdu kuljum minħabba x-xogħol tqil tagħhom, għax kienu qalu lilhom infushom, Ara, meta l-Fargħun imut, ibnu jqum u jħaffef ix-xogħol tagħna!
23 Imma żiedu x-xogħol ta' wara aktar minn ta' qabel, u wlied Iżrael tniehdu għal dan u l-għajta tagħhom telgħet għand Alla minħabba x-xogħol tagħhom.
24 U Alla sama' leħen ulied Iżrael u l-għajta tagħhom, f'dawk il-jiem, u Alla ftakar magħhom fil-patt tiegħu li kien għamel ma' Abraham, Iżakk u Ġakobb.
25 U Alla ra t-tagħbija ta' wlied Iżrael, u x-xogħol tqil tagħhom f'dawk il-jiem, u ddeċieda li jeħlishom.
26 U Mosè bin Amram kien għadu magħluq fil-ħabs f'dawk il-jiem, fid-dar ta' Rewel il-Midjanit, u Sippora bint Rewel kienet issostnih bil-moħbi bl-ikel jum wara jum.
27 U Mosè kien magħluq fil-ħabs fid-dar ta' Rewel għal għaxar snin.
28 U fi tmiem għaxar snin, li kienet l-ewwel sena tar-renju tal-Fargħun fuq l-Eġittu, minflok missieru,
29 Sippora qalet lil missierha Rewel: "Ħadd ma jistaqsi jew ifittex lir-raġel Ebrew, li int rabtu fil-ħabs għaxar snin issa."
30 Issa mela, jekk jidhirlek tajjeb, ħa nibagħtu naraw jekk hux ħaj jew mejjet, imma missierha ma kienx jaf li kienet tmantnih.
31 U missierha Rewel wieġeb u qalilha: "Qatt ġrat ħaġa bħal din li raġel ikun magħluq fil-ħabs mingħajr ikel għal għaxar snin, u mbagħad jibqa' ħaj?"
32 U Sippora wieġbet lil missierha u qalet: "Żgur li smajt li Alla tal-Ebrej hu kbir u tal-biża', u jagħmel għeġubijiet għalihom f'kull żmien.
33 Hu kien li ħeles lil Abraham minn Ur tal-Kaldejn, u lil Iżakk mix-xabla ta' missieru, u lil Ġakobb mill-anġlu tal-Mulej li tħabat miegħu ħdejn il-mogħdija ta' Ġabbuk.
34 Ukoll ma' dan ir-raġel għamel ħafna affarijiet, ħelsu mix-xmara fl-Eġittu u mix-xabla tal-Fargħun, u minn ulied Kus, u għalhekk jista' jeħilsu wkoll mill-ġuħ u jħallih jgħix.
35 U l-ħaġa dehret tajba f'għajnejn Rewel, u għamel skont kelmtu bintu, u bagħat fil-ħabs biex jara x'ġara minn Mosè.
36 U ra, u ara, ir-raġel Mosè kien jgħix fil-ħabs, wieqaf fuq saqajh, ifaħħar u jitlob lill-Alla ta' missirijietu.

37 U Rewel ordna lil Mosè biex jinħareġ mill-ħabs, u għalhekk qaxxruh u biddel ħwejġu tal-ħabs u kiel il-ħobż.
38 U wara Mosè daħal fil-ġnien ta' Regħwel li kien wara d-dar, u hemmhekk talab lill-Mulej Alla tiegħu, li kien għamel għeġubijiet kbar għalih.
39 U ġara li waqt li kien qed jitlob ħares lejh faċċata, u ara, bastun taż-żaffir kien imqiegħed fl-art, li kien imħawwel f'nofs il-ġnien.
40 U resaq lejn il-bastun u ħares, u ara, l-isem tal-Mulej Alla tal-eżerċti kien imnaqqax fuqu, miktub u żviluppat fuq il-bastun.
41 U qaraha u medd idu u qatagħha bħal siġra tal-foresta mill-ħaxix, u l-bastun kien f'idu.
42 U dan huwa l-bastun li bih twettqu l-għemejjel kollha ta' Alla tagħna, wara li ħalaq is-sema u l-art, u l-eżerċtu kollu tagħhom, l-ibħra, ix-xmajjar u l-ħut kollu tagħhom.
43 U meta Alla keċċa lil Adam mill-ġnien tal-Għeden, ħa l-bastun f'idu u mar u ħadem l-art li minnha kien ittieħed.
44 U l-bastun niżel għand Noè u ngħata lil Sem u lil dis-dixxendenti tiegħu, sakemm wasal f'id Abraham l-Ebrew.
45 U meta Abraham kien ta kulma kellu lil ibnu Iżakk, tah ukoll dan il-bastun.
46 U meta Ġakobb ħarab lejn Padan-aram, ħadha f'idu, u meta reġa' lura għand missieru ma kienx telaqha warajh.
47 Ukoll meta niżel l-Eġittu ħadha f'idu u taha lil Ġużeppi, porzjon wieħed aktar minn ħutu, għax Ġakobb kien ħadha bil-forza mingħand ħuh Għesaw.
48 U wara l-mewt ta' Ġużeppi, in-nobbli tal-Eġittu daħlu fid-dar ta' Ġużeppi, u l-bastun ġie f'id Rewel il-Midjanit, u meta ħareġ mill-Eġittu, ħadu f'idu u ħawlu fil-ġnien tiegħu.
49 U l-irġiel setgħanin kollha tal-Kiniti pprovaw jaħtfuha meta ppruvaw jieħdu lil Sippora bintu, imma ma rnexxilhomx.
50 Għalhekk, dak il-bastun baqa' mħawwel fil-ġnien ta' Regħwel, sakemm ġie dak li kellu dritt għalih u ħadu.
51 U meta Rewel ra l-bastun f'id Mosè, stagħġeb bih, u tah lil bintu Sippora b'mara.

KAPITLU 78

1 Dak iż-żmien miet Baal Kannan bin Akbor, sultan ta' Edom, u ndifen f'daru f'art Edom.
2 U wara mewtu wlied Għesaw bagħtu lejn l-art ta' Edom, u ħadu minn hemm raġel li kien f'Edom, li kien jismu Ħadad, u għamluh sultan fuqhom fil-post ta' Baal-Ħannan, is-sultan tagħhom.
3 U Ħadad isaltan fuq ulied Edom għal tmienja u erbgħin sena.
4 U meta beda jsaltan iddeċieda li jiġġieled kontra wlied Mowab, biex iġibhom taħt il-qawwa ta' wlied Għesaw kif kienu qabel, imma ma setax, għax ulied Mowab semgħu din il-ħaġa, u qamu u għaġġlu biex jagħżlu sultan fuqhom minn fost ħuthom.
5 U wara ġabru poplu kbir, u bagħtu lil ulied Għammon, ħuthom, għall-għajnuna biex jiġġieldu kontra Ħadad, is-sultan ta' Edom.
6 U Ħadad sama' b'dak li kienu għamlu wlied Mowab, u beża' ħafna minnhom, u astjena milli jiġġieled kontrihom.
7 F'dawk il-jiem Mosè, bin Amram, f'Midjan, ħa lil Sippora, bint Regħwel il-Midjanit, b'mara.
8 U Sippora mxiet fit-triqat ta' wlied Ġakobb, ma kienet xejn inqas mit-tjieba ta' Sara, Rebekka, Rakel u Lea.
9 U Sippora tqalet u wildet iben u semmieh Gersom, għax qal, "Kont barrani f'art barranija;" imma ma ċirkonċiżax il-prepuzju tiegħu, fuq kmand ta' missieru Regħwel.
10 U reġgħet ħarġet tqila u wildet iben, imma ċirkonċidiet il-prepuzju tiegħu, u semmietu Eliġħeżer, għax Mosè qal, Għax Alla ta' missirijieti kien l-għajnuna tiegħi, u ħelisni mix-xabla tal-Fargħun.
11 U l-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, żied bil-kbir ix-xogħol ta' wlied Iżrael f'dawk il-jiem, u kompla jgħabbi l-madmad tiegħu fuq ulied Iżrael.
12 U ordna li ssir proklamazzjoni fl-Eġittu, tgħid, "Tagħtux aktar tiben lin-nies biex jagħmlu l-briks bih, ħallihom imorru jiġbru t-tiben kemm isibu."
13 Ukoll, għandhom jagħtu l-ammont ta' briks li għandhom jagħmlu kuljum, u ma jnaqqsu xejn minnhom, għax huma għażżenin f'xogħolhom.
14 U wlied Iżrael semgħu dan, u bintu u tniehdu, u għajtu lill-Mulej minħabba l-imrar ta' ruħhom.
15 U l-Mulej sama' l-għajjat ta' wlied Iżrael, u ra l-oppressjoni li biha l-Eġizzjani opprimewhom.
16 U l-Mulej kien għajjur għall-poplu tiegħu u għall-wirt tiegħu, u sama' leħinhom, u ddeċieda li joħroġhom mit-tbatija tal-Eġittu, biex jagħtihom l-art ta' Kangħan bħala wirt.

KAPITLU 79

1 U f'dawk il-jiem Mosè kien qed jirgħa' l-merħla ta' missieru Regħwel il-Midjanit, lil hinn mid-deżert ta' Sin, u l-bastun li kien ħa mingħand missieru kien f'idu.
2 U ġara darba waħda li gidi ntilef mill-merħla, u Mosè mar jiġri warajh u wasal sal-muntanja ta' Alla f'Ħoreb.
3 U meta wasal Ħoreb, il-Mulej deherlu hemmhekk fl-għollieq, u sab l-għollieq jaqbad bin-nar, imma n-nar ma kellux il-qawwa fuq l-għollieq biex jikkonsmah.
4 U Mosè baqa' mistagħġeb ħafna b'din id-dehra, għalhekk l-għollieq ma nħaraqx, u resaq biex jara din il-ħaġa setgħana, u l-Mulej sejjaħ lil Mosè minn ġon-nar u ordnalu biex jinżel l-Eġittu, għand il-Fargħun sultan tal-Eġittu, biex jibgħat lil ulied Iżrael mis-servizz tiegħu.
5 U l-Mulej qal lil Mosè: "Mur lura lejn l-Eġittu, għax l-irġiel kollha li riedu joqtluk mietu. U int għandek tkellem lill-Fargħun biex jibgħat lil ulied Iżrael minn artu."
6 U l-Mulej wrieh jagħmel sinjali u għeġubijiet fl-Eġittu quddiem għajnejn il-Fargħun u għajnejn is-sudditi tiegħu, sabiex jemmnu li l-Mulej kien bagħtu.
7 U Mosè sema' dak kollu li kien ordnalu l-Mulej, u mar lura għand kunjatu u qallu l-ħaġa, u Rewel qallu: "Mur fis-sliem."
8 U Mosè qam biex imur l-Eġittu, u ħa miegħu lil martu u lil uliedu, u kien f'lukanda fit-triq, u niżel anġlu t'Alla u fittex okkażjoni kontrih.
9 U ried joqtlu minħabba l-ewwel iben tiegħu, għax ma kienx ċirkonċiż, u kien kiser il-patt li l-Mulej kien għamel ma' Abraham.
10 Għax Mosè kien sema' kliem il-kunjatu tiegħu li kien qallu, biex ma jiċċirkonċidix lill-ewwel iben tiegħu, u għalhekk ma ċċirkonċidihx.

11 U Sippora rat lill-anġlu tal-Mulej ifittex okkażjoni kontra Mosè, u kienet taf li din il-ħaġa kienet minħabba li ma kienx ċirkonċiża lil binha Gersom.
12 U Sippora malajr ħadet mill-blat jaqta' li kien hemm, u ċċirkonċidiet lil binha, u ħelset lil żewġha u lil binha minn id l-anġlu tal-Mulej.
13 U Aron bin Amram, ħu Mosè, kien fl-Eġittu miexi max-xatt tax-xmara dakinhar.
14 U l-Mulej deherlu f'dak il-post, u qallu: "Mur, issa, għand Mosè fid-deżert." U hu mar u ltaqa' miegħu fil-muntanja ta' Alla, u biesu.
15 U Aron refa' għajnejh, u ra lil Sippora, mart Mosè, u lil uliedha, u qal lil Mosè: "Min huma dawn għalik?"
16 U Mosè qallu: "Dawn huma marti u wliedi, li Alla tani f'Midjan; u din il-ħaġa weġġħet lil Aron minħabba l-mara u wliedha.
17 U Aron qal lil Mosè: "Ibgħat lill-mara u lil uliedha biex imorru d-dar ta' missierha." U Mosè sema' kliem Aron u għamel hekk.
18 U Sippora rritornat ma' wliedha, u marru fid-dar ta' Rewel, u baqgħu hemm sakemm wasal iż-żmien meta l-Mulej żar il-poplu tiegħu, u ħariġhom mill-Eġittu minn id il-Fargħun.
19 U Mosè u Aron marru l-Eġittu għand il-komunità ta' wlied Iżrael, u qalulhom il-kliem kollu tal-Mulej, u l-poplu feraħ b'ferħ kbir ħafna.
20 U Mosè u Aron qamu kmieni l-għada, u marru fid-dar tal-Fargħun, u ħadu f'idejhom il-bastun t'Alla.
21 U meta waslu ħdejn il-bieb tas-sultan, żewġ iljuni żgħar kienu magħluqin hemmhekk b'għodod tal-ħadid, u ħadd ma kien joħroġ jew jidħol minn quddiemhom, ħlief dawk li s-sultan ordna biex jiġu, meta l-maġi ġew u rtiraw l-iljuni bl-inkantazzjonijiet tagħhom, u dan wassalhom għand is-sultan.
22 U Mosè ħaffef u refa' l-bastun fuq l-iljuni, u ħelishom, u Mosè u Aron daħlu fid-dar tas-sultan.
23 L-iljuni wkoll ġew magħhom bil-ferħ, u marru warajhom u ferħu bħalma kelb jifraħ b'sidu meta jiġi mill-għalqa.
24 U meta l-Fargħun ra din il-ħaġa baqa' mistagħġeb biha, u twerwer ħafna bir-rapport, għax id-dehra tagħhom kienet bħad-dehra ta' wlied Alla.
25 U l-Fargħun qal lil Mosè: "X'qed titlob?" U huma wieġbuh u qalulu: "Il-Mulej, Alla tal-Ebrej, bagħatna għandek biex ngħidulek, 'Ibgħat lin-nies tiegħi biex jaqduni.'"
26 U meta l-Fargħun sema' kliemhom twerwer ħafna quddiemhom, u qalilhom: "Morru llum u erġgħu ejjew għandi għada," u għamlu skont kelma s-sultan.
27 U meta telqu, il-Fargħun bagħat għal Balaam is-saħħar u lil Ġannes u Ġambres, u lil uliedu l-maġi u s-segwaċi u l-kunsilliera kollha li kienu tas-sultan, u lkoll ġew u qagħdu quddiem is-sultan.
28 U s-sultan qalilhom il-kliem kollu li Mosè u ħuh Aron kienu qalulu, u l-maġi qalu lis-sultan: "Imma kif ġew għandek dawn l-irġiel, minħabba l-iljuni li kienu magħluqin ħdejn il-bieb?"
29 U s-sultan qal, Għax refgħu l-bastun tagħhom kontra l-iljuni u ħelsuhom, u ġew għandi, u l-iljuni wkoll ferħu bihom bħalma kelb jifraħ li jiltaqa' ma' sidu.
30 U Balaam bin Beor il-maġi wieġeb lis-sultan u qallu: "Dawn m'huma ħadd ħlief maġi bħalna."
31 Issa għalhekk ibgħatu għalihom, u ħallihom jiġu u aħna nippruvawhom, u s-sultan għamel hekk.
32 U filgħodu l-Fargħun bagħat għal Mosè u Aron biex jiġu quddiem is-sultan, u ħadu l-ħatar ta' Alla, u marru għand is-sultan u kellmuh u qalulu,
33 Hekk qal il-Mulej, Alla tal-Ebrej, "Ibgħatu lin-nies tiegħi biex jaqduni."
34 U s-sultan qalilhom: "Imma min se jemmenkom li intom il-messaġġiera ta' Alla u li ġejtu għandi bl-ordni tiegħu?"
35 Issa għalhekk agħti miraklu jew sinjal f'din il-kwistjoni, u mbagħad il-kliem li tgħid se jitwemmen.
36 U Aron malajr xeħet il-ħatar minn idu quddiem il-Fargħun u quddiem il-qaddejja tiegħu, u l-ħatar inbidel f'serp.
37 U s-saħħara raw dan u tefgħu kull raġel il-bastun tiegħu mal-art u saru sriep.
38 U s-serp tal-bastun t'Aron refa' rasu u fetaħ ħalqu biex jibla' l-bastun tal-maġi.
39 U Balaam il-maġu wieġeb u qal: "Din ilha minn żmien ilu, li serp jibla' lil sieħbu, u li l-ħlejjaq ħajjin jieklu lil xulxin."
40 Issa għalhekk irrestawraha għal bastun kif kienet fil-bidu, u aħna wkoll nerġgħu nirrestawraw il-bastun tagħna kif kienu fil-bidu, u jekk il-bastun tiegħek jibla' l-bastun tagħna, imbagħad inkunu nafu li l-ispirtu ta' Alla qiegħed fik, u jekk le, int biss artiġjan bħalna.
41 U Aron ħaffef u medd idu u qabad denb is-serp u dan sar ħatar f'idu, u s-saħħara għamlu l-istess bil-bsaten tagħhom, u qabdu, kull raġel mid-denb tas-serp tiegħu, u saru bsaten bħal fil-bidu.
42 U meta reġgħu ngħataw il-vireg, il-vireg ta' Aron belgħet il-vireg tagħhom.
43 U meta s-sultan ra din il-ħaġa, ordna li jinġieb il-ktieb tar-rekords li kellu x'jaqsam mas-slaten ta' l-Eġittu, u ġabu l-ktieb tar-rekords, il-kronaki tas-slaten ta' l-Eġittu, li fih kienu miktuba l-idoli kollha ta' l-Eġittu, għax ħasbu li jsibu fih l-isem ta' Ġeħova, imma ma sabuhx.
44 U l-Fargħun qal lil Mosè u lil Aron: "Araw, ma sibtx isem Alla tagħkom miktub f'dan il-ktieb, u ma nafx ismu."
45 U l-kunsilliera u l-għorrief wieġbu lis-sultan: "Smajna li Alla tal-Ebrej hu bin l-għorrief, bin is-slaten tal-qedem."
46 U l-Fargħun dar lejn Mosè u Aron u qalilhom: "Ma nafx lill-Mulej li ddikjarajtu, u lanqas se nibgħat il-poplu tiegħu."
47 U huma wieġbu u qalu lis-sultan: "Il-Mulej, Alla tal-allat, hu ismu, u hu ħabbar ismu fuqna minn żmien missirijietna, u bagħatna u għidilna: 'Mur għand il-Fargħun u għidlu: 'Ibgħat lin-nies tiegħi biex jaqduni.'"
48 Issa għalhekk ibgħatna, ħalli mmorru vjaġġ ta' tlett ijiem fid-deżert, u hemmhekk noffrulu sagrifiċċju, għax minn żmien li niżilna l-Eġittu, ma ħa minn idejna la offerta tal-ħruq, la offerta u lanqas sagrifiċċju, u jekk ma tibgħatniex, ir-rabja tiegħu tinxtegħel kontrik, u jolqot lill-Eġittu jew bil-pesta jew bis-sejf.
49 U l-Fargħun qalilhom, Għidli issa l-qawwa u l-qawwa tiegħu; u huma qalulu, Hu ħalaq is-sema u l-art, l-ibħra u l-ħut kollu tagħhom, hu sawwar id-dawl, ħalaq id-dlam, bagħat ix-xita fuq l-art u saqqiha, u ġiegħel il-ħaxix u l-ħaxix jinbet, hu ħalaq il-bniedem u l-bhejjem u l-annimali

tal-foresta, l-għasafar tas-sema u l-ħut tal-baħar, u b'ħalqu jgħixu u jmutu.
50 Żgur li hu ħalaqek f'ġuf ommok, u qiegħed fik nifs il-ħajja, u rabbek u qiegħdek fuq it-tron irjali tal-Eġittu, u se jieħu nifsek u ruħek minnek, u jerġa' jġibek lura lejn l-art minn fejn ittieħed.
51 U r-rabja tas-sultan inxtegħlet għal kliemhom, u qalilhom: "Imma min fost l-Allat kollha tal-ġnus jista' jagħmel dan? Ix-xmara tiegħi hija tiegħi, u jien għamiltha għalija nnifsi."
52 U keċċiehom minnu, u ordna li x-xogħol fuq Iżrael ikun iktar iebes milli kien ilbieraħ u qabel.
53 U Mosè u Aron ħarġu minn quddiem is-sultan, u raw lil ulied Iżrael fi stat ħażin għax dawk li kienu jħaddmu x-xogħol kienu għamlulhom ix-xogħol tqil wisq.
54 U Mosè dar lura għand il-Mulej u qallu: "Għaliex ittrattajt ħażin lill-poplu tiegħek? Għax minn mindu ġejt biex ngħid lill-Fargħun x'bgħattni għalih, hu trattat ħażin ħafna lil ulied Israel."
55 U l-Mulej qal lil Mosè: "Ara, int se tara li b'id miftuħa u b'kastigi qawwija, il-Fargħun se jibgħat lil ulied Iżrael minn artu."
56 U Mosè u Aron għammru fost ħuthom ulied Iżrael fl-Eġittu.
57 U fir-rigward ta' wlied Iżrael, l-Eġizzjani għamlilhom ħajjithom imrar, bix-xogħol tqil li għamilhom.

KAPITLU 80

1 U wara sentejn, il-Mulej reġa' bagħat lil Mosè għand il-Fargħun biex joħroġ lil ulied Iżrael, u jibgħathom 'il barra minn art l-Eġittu.
2 U Mosè mar u daħal fid-dar tal-Fargħun, u qallu l-kliem tal-Mulej li kien bagħtu, imma l-Fargħun ma semax leħen il-Mulej, u Alla qajjem il-qawwa tiegħu fl-Eġittu fuq il-Fargħun u s-sudditi tiegħu, u Alla laqat lill-Fargħun u lill-poplu tiegħu b'kastigi kbar u ħorox ħafna.
3 U l-Mulej bagħat permezz ta' id Aron u biddel l-ilmijiet kollha ta' l-Eġittu f'demm, bil-wied u x-xmajjar kollha tagħhom.
4 U meta wieħed Eġizzjan ġie jixrob u jiġbed l-ilma, ħares fil-ġarra tiegħu, u ara l-ilma kollu kien inbidel f'demm; u meta ġie jixrob mit-tazza tiegħu, l-ilma fit-tazza sar demm.
5 U meta mara kienet tagħġen l-għaġina tagħha u ssajjar l-ikel tagħha, id-dehra tagħhom inbidlet għal dik tad-demm.
6 U l-Mulej bagħat mill-ġdid u ġiegħel lill-ilmijiet kollha tagħhom joħorġu żriġijiet, u ż-żriġijiet kollha daħlu fid-djar tal-Eġizzjani.
7 U meta l-Eġizzjani xorbu, żaqqhom kien jimtela biż-żriġijiet u kienu jiżfnu f'żaqqhom bħalma jiżfnu meta jkunu fix-xmara.
8 U l-ilma tax-xorb u l-ilma tat-tisjir kollu tagħhom inbidel fi żriġijiet, u meta kienu jimteddu fis-sodod tagħhom, l-għaraq tagħhom kien jnissel żriġijiet.
9 Minkejja dan kollu, il-korla tal-Mulej ma tbiegħditx minnhom, u idu kienet miftuħa kontra l-Eġizzjani kollha biex jolqothom b'kull xorta ta' kastig qawwi.
10 U bagħat u ħabat it-trab tagħhom f'qamel, u l-qamel fl-Eġittu kiber żewġ kubiti fuq l-art.
11 Il-qamel kien ukoll numeruż ħafna, fil-laħam tal-bniedem u tal-bhejjem, fl-abitanti kollha tal-Eġittu, ukoll fuq is-sultan u r-reġina l-Mulej bagħat il-qamel, u dan iddispjaċie lill-Eġittu ħafna minħabba l-qamel.
12 Minkejja dan, il-korla tal-Mulej ma tneħħietx, u idu baqgħet miftuħa fuq l-Eġittu.
13 U l-Mulej bagħat kull xorta ta' bhejjem tar-raba' fl-Eġittu, u ġew u qerdu l-Eġittu kollu, bnedmin u bhejjem, u siġar, u kull ma kien hemm fl-Eġittu.
14 U l-Mulej bagħat sriep tan-nar, skorpjuni, ġrieden, ballottri, rospi, flimkien ma' oħrajn li jitkaxkru fit-trab.
15 Dubbien, żunżan, briegħed, insetti u nemus, kull wieħed skont it-tip tiegħu.
16 U r-rettili u l-annimali bil-ġwienaħ kollha skont it-tip tagħhom ġew l-Eġittu u kkaġunaw ħafna niket lill-Eġizzjani.
17 U l-briegħed u d-dubbien daħlu f'għajnejn u widnejn l-Eġizzjani.
18 U ż-żunżan ġie fuqhom u keċċiehom, u telqu minnu lejn il-kmamar ta' ġewwa tagħhom, u dan ġera warajhom.
19 U meta l-Eġizzjani nħbew minħabba l-għadd kbir ta' annimali, issakkru l-bibien tagħhom warajhom, u Alla ordna lis-Sulanut li kienet fil-baħar biex titla' u tidħol l-Eġittu.
20 U kellha dirgħajn twal, għaxar kubiti fit-tul tal-kubitu ta' raġel.
21 U telgħet fuq il-bjut u kixfet it-travi u l-art u qatgħethom, u meddet idha fid-dar u neħħiet is-serratura u l-lukkett, u fetħet id-djar tal-Eġittu.
22 Wara dan, qatgħa ta' bhejjem daħlet fid-djar tal-Eġittu, u l-qatgħa ta' bhejjem qerdet lill-Eġizzjani, u dan weġġagħhom ħafna.
23 Minkejja dan, il-korla tal-Mulej ma tbiegħditx mill-Eġizzjani, u idu baqgħet miftuħa kontrihom.
24 U Alla bagħat il-pesta, u l-pesta nfirxet fl-Eġittu, fiż-żwiemel u l-ħmir, u fil-kameli, fil-merħliet tal-barrin u tan-nagħaġ u fil-bnedmin.
25 U meta l-Eġizzjani qamu kmieni filgħodu biex jieħdu l-bhejjem tagħhom għall-mergħa, sabu l-bhejjem kollha tagħhom mejta.
26 U mill-bhejjem tal-Eġizzjani baqa' wieħed biss minn kull għaxra, u mill-bhejjem li kienu ta' Israel f'Gosen lanqas wieħed ma miet.
27 U Alla bagħat ħruq fil-laħam tal-Eġizzjani, li nfaqgħet il-ġilda tagħhom, u saret ħakk qawwi fl-Eġizzjani kollha minn qiegħ saqajhom sal-quċċata ta' rashom.
28 U kien hemm ħafna tbaqbieq f'ġisimhom, tant li ġisimhom tħassar sakemm sar immuffat u mniġġes.
29 Minkejja dan, il-korla tal-Mulej ma naqsetx, u idu baqgħet miftuħa fuq l-Eġittu kollu.
30 U l-Mulej bagħat silġ qawwi ħafna, li laqat id-dwieli tagħhom u kisser is-siġar tal-frott tagħhom u nixxefhom tant li waqgħu fuqhom.
31 Ukoll kull ħaxix aħdar nixef u miet, għax niżel nar imħallat f'nofs is-silġ, għalhekk is-silġ u n-nar ikkonsmaw kollox.
32 Ukoll, l-irġiel u l-bhejjem li nstabu barra mietu minħabba n-nar u s-silġ, u l-iljuni żgħar kollha spiċċaw eżawriti.
33 U l-Mulej bagħat u ġab ħafna ġradijiet fl-Eġittu, il-Ħasel, is-Salom, il-Ħargol, u ċ-Ċagol, ġradijiet ta' kull xorta, li kielu kulma kien ħalla s-silġ.

34 Imbagħad l-Eġizzjani ferħu bil-ġurati, għalkemm dawn kielu l-prodott tar-raba', u qabduhom b'abbundanza u melħuhom għall-ikel.
35 U l-Mulej dawwar riħ qawwi mill-baħar li ġarr il-ġurati kollha, anke dawk li kienu mmellħin, u tefagħhom fil-Baħar l-Aħmar; lanqas ġurat wieħed ma baqa' fil-konfini tal-Eġittu.
36 U Alla bagħat dlam fuq l-Eġittu, u l-art kollha tal-Eġittu u Patros saru mudlama għal tlett ijiem, u b'hekk raġel ma setax jara idu meta jerfagħha ma' fommu.
37 Dak iż-żmien mietu ħafna mill-poplu ta' Iżrael li kienu rribellaw kontra l-Mulej u li ma semgħux lil Mosè u lil Aron, u ma emmnux fihom li Alla kien bagħathom.
38 U min kien qal, "Ma noħorġux mill-Eġittu biex ma mmutux bil-ġuħ f'deżert abbandunat," u min ma riedx jisma' leħen Mosè?
39 U l-Mulej laqathom fit-tlett ijiem ta' dlam, u l-Iżraelin difnuhom f'dawk il-jiem, mingħajr ma l-Eġizzjani kienu jafu bihom jew jifirħu bihom.
40 U d-dlam kien kbir ħafna fl-Eġittu għal tlett ijiem, u kull persuna li kienet wieqfa meta ġiet id-dlam, baqgħet wieqfa f'postha, u min kien bilqiegħda baqa' bilqiegħda, u min kien mimdud baqa' mimdud fl-istess stat, u min kien miexi baqa' bilqiegħda mal-art fl-istess post; u din il-ħaġa ġrat lill-Eġizzjani kollha, sakemm għaddiet id-dlam.
41 U għaddew il-jiem tad-dlam, u l-Mulej bagħat lil Mosè u Aron għand ulied Iżrael, u qalilhom, Iċċelebraw il-festa tagħkom u agħmlu l-Għid tagħkom, għax ara, jien ġej f'nofs il-lejl fost l-Eġizzjani kollha, u se nolqot l-ewwel imwieled tagħhom kollha, mill-ewwel imwieled tal-bniedem sa l-ewwel imwieled tal-bhima, u meta nara l-Għid tagħkom, se ngħaddi minn fuqkom.
42 U wlied Israel għamlu skont dak kollu li l-Mulej kien ikkmanda lil Mosè u lil Aron, hekk għamlu f'dik il-lejl.
43 U ġara f'nofs il-lejl li l-Mulej ħareġ f'nofs l-Eġittu u qatel lill-ewwel imwieled kollu tal-Eġizzjani, mill-ewwel imwieled tal-bniedem sa l-ewwel imwieled tal-bhejjem.
44 U l-Fargħun qam billejl, hu u l-qaddejja kollha tiegħu u l-Eġizzjani kollha, u kien hemm għajta kbira fl-Eġittu kollu dak il-lejl, għax ma kienx hemm dar li fiha ma kienx hemm katavru.
45 Ukoll ix-xbihat tal-ewwel imwieled tal-Eġittu, li kienu minquxin fil-ħitan ta' djarhom, inqerdu u waqgħu mal-art.
46 Anke l-għadam ta' l-ewwel imwieled tagħhom li kienu mietu qabel dan u li kienu difnu fi djarhom, inġabru mill-klieb tal-Eġittu f'dik il-lejl u ġew imkaxkrin quddiem l-Eġizzjani u mitfugħin quddiemhom.
47 U l-Eġizzjani kollha raw dan il-ħażen li kien ġie fuqhom f'daqqa, u l-Eġizzjani kollha għajtu b'leħen għoli.
48 U l-familji kollha ta' l-Eġittu bkew f'dik il-lejl, kull raġel għal ibnu u kull raġel għal bintu, billi kienet l-ewwel imwielda, u l-istorbju ta' l-Eġittu nstema' mill-bogħod f'dik il-lejl.
49 U Batija, bint il-Fargħun, ħarġet mas-sultan f'dik il-lejl biex tfittex lil Mosè u lil Aron fi djarhom, u sabuhom fi djarhom, jieklu u jixorbu u jifirħu ma' Iżrael kollu.
50 U Bathija qalet lil Mosè, "Dan hu l-premju għat-tajjeb li għamiltlek, li rabbejtek u meddek, u int ġibt dan il-ħażen fuqi u fuq id-dar ta' missieri?"
51 U Mosè qalilha: "Żgur għaxar kastigi ġab il-Mulej fuq l-Eġittu; ġralek xi ħsara minn xi waħda minnhom? Laqtetek xi waħda minnhom?" U hi wieġbet: "Le."
52 U Mosè qalilha: "Għalkemm int l-ewwel imwieled ta' ommok, ma tmutx, u ebda ħażen ma jilħaqek f'nofs l-Eġittu."
53 U qalet, "X'vantaġġ għandi meta nara lis-sultan, lil ħija, u lin-nies kollha ta' daru u ta' dawk li jgħixu f'dan il-ħażen, li l-ewwel imwieled tagħhom jinqered mal-ewwel imwieled kollha tal-Eġittu?"
54 U Mosè qalilha, Żgur li ħuk u daru, u s-sudditi tiegħu, il-familji tal-Eġittu, ma semgħux kliem il-Mulej, u għalhekk ġiet fuqhom din il-ħażen.
55 U l-Fargħun, is-sultan tal-Eġittu, resaq lejn Mosè u Aron, u lejn xi wħud minn ulied Iżrael li kienu magħhom f'dak il-post, u talabhom u qalilhom:
56 Qumu u ħudu lil ħutkom, lil ulied Iżrael kollha li qegħdin fl-art, bin-nagħaġ u l-barrin tagħhom, u kulma għandhom, ma jħallu xejn 'il bogħod, itolbu biss għalija lill-Mulej Alla tagħkom.
57 U Mosè qal lill-Fargħun: "Għalkemm int l-ewwel imwieled ta' ommok, tibżax, għax ma tmutx, għax il-Mulej ordnalek tgħix, biex jurik il-qawwa kbira tiegħu u d-driegħ qawwi u mifrux tiegħu."
58 U l-Fargħun ordna li wlied Iżrael jintbagħtu, u l-Eġizzjani kollha saħħew ruħhom biex jibagħtuhom, għax qalu: "Qed nintilfu lkoll."
59 U l-Eġizzjani kollha bagħtu lill-Iżraelin, b'ġid kbir, nagħaġ u barrin u affarijiet prezzjużi, skont il-ġurament tal-Mulej bejnu u bejn Missierna Abraham.
60 U wlied Iżrael damu biex joħorġu billejl, u meta l-Eġizzjani ġew għandhom biex joħorġuhom, qalulhom: "Aħna ħallelin, biex noħorġu billejl?"
61 U wlied Israel talbu mingħand l-Eġizzjani oġġetti tal-fidda, u oġġetti tad-deheb, u ħwejjeġ, u wlied Israel neżżgħu lill-Eġizzjani.
62 U Mosè ħaffef u qam u mar ħdejn ix-xmara ta' l-Eġittu, u tela' minn hemm it-tebut ta' Ġużeppi u ħadu miegħu.
63 Ulied Israel ġabu wkoll miegħu t-tebut ta' missieru, kull wieħed u waħda mit-tebut tat-tribù tiegħu.

KAPITLU 81

1 U wlied Iżrael telqu minn Rameses għal Sukkot, madwar sitt mitt elf raġel bil-mixi, minbarra ċ-ċkejknin u n-nisa tagħhom.
2 Telgħet magħhom ukoll kotra mħallta, u nagħaġ u merħliet, saħansitra ħafna baqar.
3 U l-għexieren ta' wlied Israel, li għammru f'art l-Eġittu b'xogħol iebes, kien ta' mitejn u għaxar snin.
4 U fi tmiem mitejn u għaxar snin, il-Mulej ħareġ lil ulied Iżrael mill-Eġittu b'id qawwija.
5 U wlied Israel telqu mill-Eġittu u minn Gosen u minn Rameses, u kkampjaw f'Sukkot fil-ħmistax-il jum tal-ewwel xahar.
6 U l-Eġizzjani difnu l-ewwel imwieled tagħhom kollha li l-Mulej kien laqat, u l-Eġizzjani kollha difnu l-maqtulin tagħhom għal tlett ijiem.
7 U wlied Israel telqu minn Sukkot u kkampjaw f'Etom, fit-tarf tad-deżert.

8 U fit-tielet jum wara li l-Eġizzjani kienu difnu l-ewwel imwieled tagħhom, ħafna rġiel qamu mill-Eġittu u marru wara Iżrael biex iġegħluhom jerġgħu lura lejn l-Eġittu, għax nidmu li kienu bagħtu lill-Iżraelin 'il bogħod mill-jasar tagħhom.
9 U raġel qal lil sieħbu, Żgur li Mosè u Aron kellmu lill-Fargħun u qalulu, ‘Se mmorru vjaġġ ta’ tlett ijiem fid-dežert u noffru sagrifiċċji lill-Mulej Alla tagħna.’”
10 Issa mela ejjew inqumu kmieni filgħodu u nġiegħluhom jerġgħu lura, u jiġri li jekk jerġgħu lura magħna lejn l-Eġittu għand sidienhom, imbagħad inkunu nafu li hemm fidi fihom, imma jekk ma jerġgħux lura, allura niġġieldu magħhom, u nġiegħluhom jerġgħu lura b’qawwa kbira u b’id qawwija.
11 U n-nobbli kollha tal-Fargħun qamu filgħodu, u magħhom madwar seba’ mitt elf raġel, u ħarġu mill-Eġittu dakinhar, u waslu fil-post fejn kienu wlied Iżrael.
12 U l-Eġizzjani kollha raw, u ara, Mosè u Aron u wlied Iżrael kollha kienu bilqiegħda quddiem Pi-ħaħirot, jieklu u jixorbu u jiċċelebraw il-festa tal-Mulej.
13 U l-Eġizzjani kollha qalu lil ulied Israel: “Żgur li intom għedtu, ‘Se mmorru vjaġġ ta’ tlett ijiem fid-dežert u noffru sagrifiċċji lil Alla tagħna u mbagħad nerġgħu lura.’”
14 Issa għalhekk illum ilu ħamest ijiem minn meta tlaqt, għaliex ma terġax lura għand sidienek?
15 U Mosè u Aron wieġbuhom u qalulhom: “Għax il-Mulej, Alla tagħna, xehed fina, billi qalilna, ‘Ma terġgħux terġgħu lura lejn l-Eġittu, imma aħna mmorru f’art tnixxi ħalib u għasel, kif il-Mulej, Alla tagħna, kien ħalef lil missirijietna li jagħtina.’”
16 U meta n-nobbli tal-Eġittu raw li wlied Israel ma semgħuhomx u ma rritornawx lejn l-Eġittu, ħejjew ruħhom biex jiġġieldu kontra Israel.
17 U l-Mulej saħħaħ qlub ulied Israel kontra l-Eġizzjani, tant li tawhom ħarta kbira, u l-battalja kienet ħarxa fuq l-Eġizzjani, u l-Eġizzjani kollha ħarbu minn quddiem ulied Israel, għax ħafna minnhom mietu taħt idejn Israel.
18 U n-nobbli tal-Fargħun marru l-Eġittu u qalu lill-Fargħun, u qalulu: “Ulied Israel ħarbu, u mhux se jerġgħu lura lejn l-Eġittu, u b’dan il-mod kellmuna Mosè u Aron.
19 U l-Fargħun sema’ din il-ħaġa, u qalbu u qlub is-sudditi kollha tiegħu daru kontra Iżrael, u nidmu li kienu bagħtu lil Iżrael; u l-Eġizzjani kollha taw parir lill-Fargħun biex jiġri wara wlied Iżrael biex iġegħelhom jerġgħu lura għat-tagħbijiet tagħhom.
20 U qalu kull wieħed lil ħuh, “X’inhu dan li għamilna, li bgħatna lil Israel mill-jasar tagħna?”
21 U l-Mulej saħħaħ qlub l-Eġizzjani kollha biex jiġru wara l-Iżraelin, għax il-Mulej xtaq jegħleb lill-Eġizzjani fil-Baħar l-Aħmar.
22 U l-Fargħun qam u rbit il-karru tiegħu, u ordna lill-Eġizzjani kollha biex jinġabru flimkien, u ma baqax raġel wieħed ħlief iċ-ċkejknin u n-nisa.
23 U l-Eġizzjani kollha ħarġu mal-Fargħun biex jiġru wara wlied Israel, u l-kamp tal-Eġittu kien kamp kbir u tqil immens, madwar għaxart mitt elf raġel.
24 U l-kamp kollu mar u ġera wara wlied Iżrael biex iġibhom lura lejn l-Eġittu, u laħqu l-kamp tagħhom ħdejn il-Baħar l-Aħmar.
25 U wlied Israel refgħu għajnejhom, u raw lill-Eġizzjani kollha jiġru warajhom, u wlied Israel beżgħu ħafna minnhom, u wlied Israel għajtu lill-Mulej.
26 U minħabba l-Eġizzjani, ulied Iżrael qasmu lilhom infushom f'erba' taqsimiet, u kienu maqsuma fl-opinjonijiet tagħhom, għax kienu jibżgħu mill-Eġizzjani, u Mosè kellem lil kull wieħed minnhom.
27 L-ewwel taqsima kienet minn ulied Ruben, Simegħon, u Issakar, u ddeċidew li jitfgħu lilhom infushom fil-baħar, għax kienu jibżgħu ħafna mill-Eġizzjani.
28 U Mosè qalilhom: “Tibżgħux, ieqfu wieqfa u araw is-salvazzjoni tal-Mulej li se jwettaq għalikom illum.”
29 It-tieni taqsima kienet minn ulied Żebulun, Benjamin u Naftali, u ddeċidew li jmorru lura lejn l-Eġittu ma’ l-Eġizzjani.
30 U Mosè qalilhom: “Tibżgħux, għax bħalma rajtu l-Eġizzjani llum, hekk ma tarawhomx aktar għal dejjem.”
31 It-tielet taqsima kienet minn ulied Ġuda u Ġużeppi, u ddeċidew li jmorru jiltaqgħu mal-Eġizzjani biex jiġġieldu magħhom.
32 U Mosè qalilhom: “Oqogħdu f’postkom, għax il-Mulej jiġġieled għalikom, u intom għandkom tibqgħu siekta.”
33 U r-raba’ taqsima kienet ta’ wlied Levi, Gad, u Aser, u ddeċidew li jmorru f’nofs l-Eġizzjani biex iħawduhom, u Mosè qalilhom, Ibqgħu fil-postijiet tagħkom u tibżgħux, isejħu biss lill-Mulej biex isalvakom minn idejhom.
34 Wara dan, Mosè qam minn nofs il-poplu, u talab lill-Mulej u qal:
35 Mulej, Alla tal-art kollha, salva issa lill-poplu tiegħek li ħriġt mill-Eġittu, u ħalli l-Eġizzjani ma jiftaħrux li l-qawwa u s-setgħa huma tagħhom.
36 Għalhekk il-Mulej qal lil Mosè: “Għaliex qed tgħajjatli? Għid lil ulied Iżrael biex jimxu ’l quddiem. U int medd il-ħatar tiegħek fuq il-baħar u aqsamha, u wlied Iżrael jgħaddu minn ġo fih.”
37 U Mosè għamel hekk, u rfa’ l-ħatar tiegħu fuq il-baħar u qasam.
38 U l-ilmijiet tal-baħar inqasmu fi tnax-il parti, u wlied Iżrael għaddew minn hemm bil-mixi, biż-żarbun, bħalma raġel jgħaddi minn triq imħejjija.
39 U l-Mulej wera lil ulied Iżrael l-għeġubijiet tiegħu fl-Eġittu u fil-baħar permezz ta’ Mosè u Aron.
40 U meta wlied Iżrael daħlu fil-baħar, l-Eġizzjani ġew warajhom, u l-ilmijiet tal-baħar reġgħu ġew fuqhom, u lkoll għerqu fl-ilma, u ma fadal l-ebda raġel ħlief il-Fargħun, li rringrazzja lill-Mulej u emmen fih, għalhekk il-Mulej ma ġiegħlux imut f’dak iż-żmien mal-Eġizzjani.
41 U l-Mulej ordna anġlu biex jieħdu minn fost l-Eġizzjani, li tefgħu fuq l-art ta’ Ninwa u saltan fuqha għal żmien twil.
42 U dakinhar il-Mulej salva lil Iżrael minn id l-Eġittu, u wlied Iżrael kollha raw li l-Eġizzjani kienu mietu, u raw l-id kbira tal-Mulej, f’dak li kien għamel fl-Eġittu u fil-baħar.
43 Imbagħad Mosè u wlied Iżrael kantaw din l-għanja lill-Mulej, fil-jum li l-Mulej ġiegħel lill-Eġizzjani jaqgħu quddiemhom.
44 U Iżrael kollu kanta flimkien, u qal: “Se nkanta lill-Mulej għax hu għolla bil-kbir, iż-żiemel u r-rikkieb tiegħu tefagħhom fil-baħar; ara, hekk hu miktub fil-ktieb tal-liġi ta’ Alla.”
45 Wara dan, ulied Iżrael komplew il-vjaġġ tagħhom u kkampjaw f’Marah. U l-Mulej ta lil ulied Iżrael statuti u

ġudizzji f'dak il-post f'Marah. U l-Mulej ordna lil ulied Iżrael biex jimxu fit-triqat kollha tiegħu u biex jaqduh.
46 U telqu minn Mara u waslu Elim, u f'Elim kien hemm tnax-il għajn ta' ilma u sebgħin siġra tad-dati, u t-tfal ikkampjaw hemmhekk ħdejn l-ilmijiet.
47 U telqu minn Elim u waslu fid-deżert ta' Sin, fil-ħmistax-il jum tat-tieni xahar wara t-tluq tagħhom mill-Eġittu.
48 Dakinhar il-Mulej ta l-manna lil ulied Iżrael biex jieklu, u l-Mulej bagħat xita ta' ikel mis-sema għal ulied Iżrael jum wara jum.
49 U wlied Iżrael kielu l-manna għal erbgħin sena, il-jiem kollha li qattgħu fid-deżert, sakemm waslu f'art Kangħan biex jieħduha f'idejhom.
50 U telqu mid-deżert ta' Sin u kkampjaw f'Alus.
51 U telqu minn Alus u kkampjaw f'Refidim.
52 U meta wlied Israel kienu f'Refidim, Għamalek bin Elifaż, bin Għesaw, ħu Sefo, ġie biex jiġġieled kontra Israel.
53 U ġab miegħu tmien mija u elf raġel, maġi u maġiċi, u ħejja għall-battalja kontra Iżrael f'Refidim.
54 U għamlu battalja kbira u ħarxa kontra Iżrael, u l-Mulej telaq lil Għamalek u l-poplu tiegħu f'idejn Mosè u wlied Iżrael, u f'idejn Ġożwè, bin Nun, l-Efrati, il-qaddej ta' Mosè.
55 U wlied Israel għelbu lil Għamalek u lin-nies tiegħu b'xifer is-sejf, imma l-battalja kienet ħarxa ħafna fuq ulied Israel.
56 U l-Mulej qal lil Mosè: "Ikteb din il-ħaġa bħala tifkira għalik fi ktieb, u poġġiha f'id Ġożwè, bin Nun, il-qaddej tiegħek, u agħti kmand lil ulied Iżrael, u għidilhom, 'Meta tidħol f'art Kangħan, teqred għalkollox it-tifkira ta' Għamalek minn taħt is-sema.'"
57 U Mosè għamel hekk, u ħa l-ktieb u kiteb fuqu dawn il-kelmiet, u qal,
58 Ftakar x'għamillek Għamalek fit-triq meta ħriġt mill-Eġittu.
59 Li ltaqa' miegħek fit-triq u laqatlek minn wara, anke lil dawk li kienu dgħajfa warajk meta kont għajjien u bla saħħa.
60 Għalhekk, meta l-Mulej, Alla tiegħek, ikun tak il-mistrieħ mill-għedewwa kollha tiegħek ta' madwarek fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, jagħtik bħala wirt biex tieħuha f'idejk, tħassar it-tifkira ta' Għamalek minn taħt is-sema, u tinsihiex.
61 U s-sultan li jkollu ħasra minn Amalek, jew minn memorja tiegħu jew minn nislu, ara jien se nitlobha mingħandu, u se naqtgħu minn fost il-poplu tiegħu.
62 U Mosè kiteb dawn l-affarijiet kollha fi ktieb, u ordna lil ulied Iżrael dwar dawn il-kwistjonijiet kollha.

KAPITLU 82

1 U wlied Iżrael telqu minn Refidim u kkampjaw fid-deżert tas-Sinaj, fit-tielet xahar minn meta ħarġu mill-Eġittu.
2 Dak iż-żmien ġie Regħwel il-Midjanit, il-kunjatu ta' Mosè, ma' Sippora bintu u ż-żewġ uliedha subien, għax kien sama' bl-għeġubijiet li l-Mulej kien għamel lil Iżrael, meta kien ħelishom minn idejn l-Eġittu.
3 U Regħwel ġie għand Mosè fid-deżert fejn kien ikkampjat, fejn kien hemm il-muntanja t'Alla.
4 U Mosè ħareġ jiltaqa' ma' missieru b'unur kbir, u Israel kollu kien miegħu.
5 U Rewel u wliedu baqgħu fost l-Iżraelin għal ħafna jiem, u Rewel sar jaf lill-Mulej minn dakinhar 'il quddiem.
6 U fit-tielet xahar mit-tluq ta' wlied Iżrael mill-Eġittu, fis-sitt jum tiegħu, il-Mulej ta lil Iżrael l-għaxar kmandamenti fuq il-Muntanja Sinaj.
7 U Iżrael kollu sema' dawn il-kmandamenti kollha, u Iżrael kollu feraħ bil-kbir fil-Mulej dakinhar.
8 U l-glorja tal-Mulej waqgħet fuq il-Muntanja Sinaj, u hu sejjaħ lil Mosè, u Mosè daħal f'nofs sħaba u tela' fuq il-muntanja.
9 U Mosè kien fuq il-muntanja erbgħin jum u erbgħin lejl; ma kielx ħobż u ma xorobx ilma, u l-Mulej għallmu fl-istatuti u d-deċiżjonijiet sabiex jgħallem lil ulied Iżrael.
10 U l-Mulej kiteb l-għaxar kmandamenti li kien ordna lil ulied Iżrael fuq żewġ twavel tal-ġebel, li ta lil Mosè biex jikkmanda lil ulied Iżrael.
11 U fi tmiem erbgħin jum u erbgħin lejl, meta l-Mulej kien spiċċa jkellem lil Mosè fuq il-Muntanja Sinaj, il-Mulej ta lil Mosè t-twavel tal-ġebel, miktuba b'saba' Alla.
12 U meta wlied Israel raw li Mosè kien qed jittardja biex jinżel mill-muntanja, inġabru madwar Aron, u qalu: "Dan ir-raġel Mosè ma nafux x'sar minnu."
13 Issa mela qum, agħmilna alla li jimxi qabilna, ħalli ma tmutx.
14 U Aron beża' ħafna mill-poplu, u ordnalhom iġibulu d-deheb u għamilha għoġol imdewweb għall-poplu.
15 U l-Mulej qal lil Mosè, qabel ma niżel mill-muntanja, "Inżel, għax il-poplu tiegħek li ħriġt mill-Eġittu kkorrompa ruħu."
16 Għamlu għalihom infushom għoġol imdewweb, u mielu quddiemu, issa għalhekk itlaqni, ħalli neqridhom minn fuq l-art, għax huma poplu ta' ras iebsa.
17 U Mosè talab lil wiċċ il-Mulej, u talab lill-Mulej għall-poplu minħabba l-għoġol li kienu għamlu, u wara niżel mill-muntanja u f'idejh kellu ż-żewġ twavel tal-ġebel, li Alla kien tah biex jikkmanda lill-Iżraelin.
18 U meta Mosè resaq lejn il-kamp u ra l-għoġol li kienu għamlu l-poplu, Mosè xegħel bir-rabja u kiser it-twavel taħt il-muntanja.
19 U Mosè ġie fil-kamp u ħa l-għoġol u ħaraqu bin-nar, u ħinu sakemm sar trab fin, u xerdu fuq l-ilma u tah lill-Iżraelin biex jixorbu.
20 U mietu mill-poplu bis-sjuf ta' xulxin madwar tlett elef raġel li kienu għamlu l-għoġol.
21 U l-għada Mosè qal lill-poplu: "Jien nitla' għand il-Mulej, forsi nagħmel espjazzjoni għal dnubietkom li dnibtu lill-Mulej."
22 U Mosè reġa' tela' għand il-Mulej, u baqa' mal-Mulej erbgħin jum u erbgħin lejl.
23 U matul l-erbgħin jum Mosè talab lill-Mulej għan-nom ta' wlied Iżrael, u l-Mulej sema' t-talba ta' Mosè, u l-Mulej talbu għan-nom ta' Iżrael.
24 Imbagħad il-Mulej kellem lil Mosè biex jaqta' żewġ twavel tal-ġebel u jġibhom quddiem il-Mulej, li kellu jikteb fuqhom l-għaxar kmandamenti.
25 Issa Mosè għamel hekk, u niżel u qata' ż-żewġ twavel u tela' fuq il-Muntanja Sinaj għand il-Mulej, u l-Mulej kiteb l-għaxar kmandamenti fuq it-twavel.

26 U Mosè baqa’ mal-Mulej erbgħin jum u erbgħin lejl, u l-Mulej għallmu dwar statuti u ġudizzji biex jgħaddi lil Iżrael.
27 U l-Mulej ordnalu dwar ulied Iżrael biex jagħmlu santwarju għall-Mulej, sabiex ismu jkun jista’ jistrieħ fih, u l-Mulej urih ix-xbieha tas-santwarju u x-xbieha tal-oġġetti kollha tiegħu.
28 U fi tmiem l-erbgħin jum, Mosè niżel mill-muntanja u ż-żewġ twavel kienu f’idu.
29 U Mosè ġie għand ulied Iżrael u qalilhom il-kliem kollu tal-Mulej, u għallimhom il-liġijiet, l-istatuti u d-digrieti li l-Mulej kien għallmu.
30 U Mosè qal lil ulied Iżrael il-kelma tal-Mulej, li kellu jsirlu santwarju biex jgħammar fost ulied Iżrael.
31 U l-poplu feraħ bil-kbir bit-tajjeb kollu li l-Mulej kien qalilhom permezz ta’ Mosè, u qalu: “Se nagħmlu kulma qallek il-Mulej.”
32 U l-poplu qam bħal raġel wieħed u għamlu offerti ġenerużi lis-santwarju tal-Mulej, u kull raġel ġab l-offerta tal-Mulej għax-xogħol tas-santwarju, u għas-servizz kollu tiegħu.
33 U wlied Israel kollha ġabu kull raġel minn kulma sab f’idejh għax-xogħol tas-santwarju tal-Mulej, deheb, fidda u ram aħmar, u kull ħaġa li kienet tintuża għas-santwarju.
34 U l-irġiel għorrief kollha li kienu mħarrġa fix-xogħol ġew u għamlu s-santwarju tal-Mulej, skont dak kollu li kien ordna l-Mulej, kull raġel fix-xogħol li kien imħarreġ fih; u l-irġiel għorrief kollha f’qalbhom għamlu s-santwarju, u l-għamara tiegħu u l-oġġetti kollha għas-servizz qaddis, kif il-Mulej kien ordna lil Mosè.
35 U x-xogħol tas-santwarju tat-tabernaklu tlesta fi tmiem ħames xhur, u wlied Israel għamlu kulma l-Mulej kien ordna lil Mosè.
36 U ġabu s-santwarju u l-għamara kollha tiegħu lil Mosè; bħar-rappreżentazzjoni li l-Mulej kien wera lil Mosè, hekk għamlu wlied Israel.
37 U Mosè ra x-xogħol, u ara, għamluh kif kien ordnalu l-Mulej, u għalhekk Mosè berikhom.

KAPITLU 83

1 U fit-tnax-il xahar, fit-tlieta u għoxrin jum tax-xahar, Mosè ħa lil Aron u lil uliedu, u libbishom bi lbieshom, u dilkithom u għamel magħhom kif kien ordnalu l-Mulej, u Mosè ġab l-offerti kollha li kien ordnalu l-Mulej dakinhar.
2 Mosè mbagħad ħa lil Aron u lil uliedu u qalilhom: “Għal sebat ijiem għandkom tibqgħu fil-bieb tat-tabernaklu, għax hekk ġejt ordnat.”
3 U Aron u wliedu għamlu kulma l-Mulej kien ordnalhom permezz ta’ Mosè, u baqgħu għal sebat ijiem fil-bieb tat-tabernaklu.
4 U fit-tmien jum, li kien l-ewwel jum tal-ewwel xahar, fit-tieni sena mit-tluq ta’ wlied Israel mill-Eġittu, Mosè bena s-santwarju, u Mosè poġġa l-għamara kollha tat-tabernaklu u l-għamara kollha tas-santwarju, u għamel dak kollu li kien ordnalu l-Mulej.
5 U Mosè sejjaħ lil Aron u lil uliedu, u huma ġabu l-offerta tal-ħruq u l-offerta għad-dnub għalihom infushom u għal ulied Israel, kif il-Mulej kien ikkmanda lil Mosè.
6 Dakinhar iż-żewġ ulied ta’ Aron, Nadab u Abiħu, ħadu nar barrani u ġabuh quddiem il-Mulej li ma kienx ordnalhom, u ħareġ nar minn quddiem il-Mulej, u kkonsmahom, u mietu quddiem il-Mulej dakinhar.
7 Imbagħad fil-jum li Mosè kien temm il-bini tas-santwarju, il-prinċpijiet ta’ wlied Israel bdew iġibu l-offerti tagħhom quddiem il-Mulej għall-inawgurazzjoni tal-artal.
8 U ġabu l-offerti tagħhom kull prinċep għal ġurnata waħda, prinċep kull jum għal tnax-il jum.
9 U l-offerti kollha li ġabu, kull raġel f’jumtu, platt tal-fidda wieħed jiżen mija u tletin xekel, skutella tal-fidda waħda ta’ sebgħin xekel skont ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin dqiq fin, imħallat maż-żejt bħala offerta tal-qamħ.
10 Mgħarfa waħda, li tiżen għaxar xekel tad-deheb, mimlija bl-inċens.
11 Barri żgħir wieħed, muntun wieħed, ħaruf wieħed ta’ sena bħala offerta tal-ħruq.
12 U gidi wieħed bħala offerta għad-dnub.
13 U bħala sagrifiċċju ta’ offerta ta’ paċi, żewġ barrin, ħames imtaten, ħames bdab rġiel, ħames ħrief ta’ sena.
14 Hekk għamlu t-tnax-il prinċep ta’ Israel jum b’jum, kull wieħed f’jumtu.
15 U ġara wara dan, fit-tlettax-il jum tax-xahar, li Mosè ordna lil ulied Iżrael biex josservaw il-Qbiż.
16 U wlied Iżrael żammew l-Għid fi żmienu fl-erbatax-il jum tax-xahar, kif il-Mulej kien ikkmanda lil Mosè, u hekk għamlu wlied Iżrael.
17 U fit-tieni xahar, fl-ewwel jum tiegħu, il-Mulej kellem lil Mosè u qallu:
18 Għodd il-kapijiet tal-irġiel kollha ta’ wlied Israel minn għoxrin sena ’l fuq, int u ħuk Aron u t-tnax-il prinċep ta’ Israel.
19 U Mosè għamel hekk, u Aron ġie mat-tnax-il prinċep ta’ Israel, u għadddu lil ulied Israel fid-deżert tas-Sinaj.
20 U l-għadd ta’ wlied Iżrael skont id-djar ta’ missirijiethom, minn għoxrin sena ’l fuq, kien sitt mija u tliet elef, ħames mija u ħamsin.
21 Imma wlied Levi ma kinux magħduda fost ħuthom, ulied Israel.
22 U l-għadd ta’ wlied Iżrael, l-irġiel kollha minn xahar ’il fuq, kien tnejn u għoxrin elf, mitejn u tlieta u sebgħin.
23 U l-għadd ta’ wlied Levi minn xahar ’il fuq kien tnejn u għoxrin elf.
24 U Mosè qagħad lill-qassisin u lill-Leviti, kull raġel għas-servizz tiegħu u għat-tagħbija tiegħu biex jaqdu s-santwarju tat-tabernaklu, bħalma l-Mulej kien ikkmanda lil Mosè.
25 U fl-għoxrin jum tax-xahar, is-sħaba tneħħiet minn fuq it-tabernaklu tat-testimonjanza.
26 Dak iż-żmien ulied Iżrael komplew il-vjaġġ tagħhom mid-deżert tas-Sinaj, u għamlu vjaġġ ta’ tlett ijiem, u s-sħaba waqfet fuq id-deżert ta’ Paran; hemmhekk inxteħlet il-korla tal-Mulej kontra Iżrael, għax kienu qanqlu lill-Mulej billi talbuh laħam biex jieklu.
27 U l-Mulej sema’ leħenhom, u tahom laħam li kielu għal xahar.
28 Imma wara dan il-korla tal-Mulej xegħlet kontrihom, u laqathom b’qatla kbira, u ndifnu hemm f’dak il-post.
29 U wlied Israel semmew dak il-post Kebrot Ħattaava, għax hemmhekk difnu lin-nies li kienu jixtiequ l-laħam.
30 U telqu minn Kebrot-Ħattaava u kkampjaw f’Ħażerot, li tinsab fid-deżert ta’ Paran.

31 U waqt li wlied Iżrael kienu f'Ħażerot, il-Mulej inxteġħel kontra Mirjam minħabba Mosè, u saret lebbra, bajda bħas-silġ.
32 U baqgħet magħluqa barra l-kamp għal sebat ijiem, sakemm reġgħet intlaqgħet wara l-lebbra tagħha.
33 Ulied Iżrael wara telqu minn Ħażerot, u waqqfu l-kamp f'tarf id-deżert ta' Paran.
34 Dakinhar, il-Mulej kellem lil Mosè biex jibgħat tnax-il raġel minn ulied Iżrael, raġel għal kull tribù, biex imorru jesploraw l-art ta' Kangħan.
35 U Mosè bagħat lit-tnax-il raġel, u ġew fl-art ta' Kangħan biex ifittxuha u jeżaminawha, u esploraw l-art kollha mid-deżert ta' Sin sa Rekob hekk kif tasal għal Kamot.
36 U fi tmiem erbgħin jum marru għand Mosè u Aron, u ġabulu l-kelma kif kienet f'qalbhom, u għaxra mill-irġiel ġabu rapport ħażin lil ulied Iżrael, dwar l-art li kienu esploraw, u qalulna, Aħjar għalina li nerġgħu lura lejn l-Eġittu milli mmorru f'din l-art, art li tikkonsma l-abitanti tagħha.
37 Imma Ġożwè bin Nun, u Kaleb bin Ġefune, li kienu minn dawk li esploraw l-art, qalu: "L-art hi tajba ħafna."
38 Jekk il-Mulej jogħġobna, iwassalna f'din l-art u jagħtiha lilna, għax hija art li tnixxi ħalib u għasel.
39 Imma wlied Israel ma semgħuhomx, u semgħu kliem l-għaxar irġiel li kienu ġabu rapport ħażin dwar l-art.
40 U l-Mulej sama' t-tgergir ta' wlied Iżrael u rrabja u ħalef, u qal:
41 Żgur li ħadd minn din il-ġenerazzjoni ħażina ma jara l-art minn għoxrin sena 'l fuq ħlief Kaleb bin Ġefune u Ġożwè bin Nun.
42 Imma żgur li din il-ġenerazzjoni ħażina se tmut f'dan id-deżert, u wliedhom se jiġu fl-art u se jieħduha f'idejhom; għalhekk il-korla tal-Mulej inxteġħlet kontra Iżrael, u ġegħelhom jiġġerrew fid-deżert għal erbgħin sena sa tmiem dik il-ġenerazzjoni ħażina, għax ma mxewx wara l-Mulej.
43 U n-nies għammru fid-deżert ta' Paran għal żmien twil, u wara mxew lejn id-deżert mit-triq tal-Baħar l-Aħmar.

KAPITLU 84

1 Dak iż-żmien Koraħ, bin Jetzer, bin Keħat, bin Levi, ħa ħafna rġiel minn ulied Iżrael, u qamu u tlewmu ma' Mosè u Aron u l-ġemgħa kollha.
2 U l-Mulej irrabja magħhom, u l-art fetħet ħalqha, u belgħethom, bid-djar tagħhom u kulma kellhom, u l-irġiel kollha ta' Koraħ.
3 U wara dan, Alla ġiegħel lin-nies iduru mit-triq tal-Muntanja Seir għal żmien twil.
4 Dak iż-żmien il-Mulej qal lil Mosè: "Toqgħodx tiġġieled kontra wlied Għesaw, għax ma nagħtik xejn minn dak li hu tagħhom, daqs kemm tista' timxi qiegħ sieqek, għax tajt lil Għesaw il-Muntanja Seir bħala wirt."
5 Għalhekk ulied Għesaw ġġieldu kontra wlied Seir fi żminijiet antiki, u l-Mulej kien ta lil ulied Seir f'idejn ulied Għesaw, u qeredhom minn quddiemhom, u wlied Għesaw għammru minflokhom sal-lum.
6 Għalhekk il-Mulej qal lil ulied Iżrael, "Tiġġildux kontra wlied Għesaw, ħutkom, għax xejn f'arthom mhu tiegħek; imma tistgħu tixtru l-ikel mingħandhom bil-flus u tiekluh, u tistgħu tixtru l-ilma mingħandhom bil-flus u tixorbuh."
7 U wlied Iżrael għamlu skont il-kelma tal-Mulej.
8 U wlied Israel mxew fid-deżert, dawru mit-triq tal-Muntanja Sinaj għal żmien twil, u ma messux lil ulied Għesaw, u baqgħu f'dik id-distrett għal dsatax-il sena.
9 Dak iż-żmien miet Latinus, is-sultan ta' wlied Kittim, fil-ħamsa u erbgħin sena tar-renju tiegħu, li hija l-erbatax-il sena mit-tluq ta' wlied Iżrael mill-Eġittu.
10 U difnuh fil-post li kien bena għalih innifsu fl-art ta' Kittim, u Abimna saltan minfloku għal tmienja u tletin sena.
11 U wlied Israel qasmu l-konfini ta' wlied Għesaw f'dawk il-jiem, fi tmiem dsatax-il sena, u waslu u għaddew mit-triq tad-deżert ta' Mowab.
12 U l-Mulej qal lil Mosè: "Tassedjax lil Mowab, u tiġġilidx kontrihom, għax ma nagħtik xejn minn arthom."
13 U wlied Iżrael għaddew mit-triq tad-deżert ta' Mowab għal dsatax-il sena, u ma ġġieldux kontrihom.
14 U fis-sitta u tletin sena minn meta wlied Iżrael ħarġu mill-Eġittu, il-Mulej laqat qalb Siħon, is-sultan tal-Amori, u dan għamel gwerra, u ħareġ jiġġieled kontra wlied Mowab.
15 U Siħon bagħat messaġġiera għand Beor bin Ġaneja, bin Balaam, kunsillier tas-sultan tal-Eġittu, u għand Balaam ibnu, biex jisħtu lil Mowab, sabiex jingħata f'idejn Siħon.
16 U l-messaġġiera marru u ġabu lil Beor bin Ġaneas, u lil Balaam ibnu, minn Petor fil-Mesopotamja, u għalhekk Beor u Balaam ibnu waslu fil-belt ta' Sihon u misħuta lil Mowab u lis-sultan tagħhom quddiem Sihon is-sultan tal-Amoriti.
17 Għalhekk Siħon ħareġ bl-armata kollha tiegħu, u mar lejn Mowab u ġġieled kontrihom, u rażżanhom, u l-Mulej ħariġhom f'idejh, u Siħon qatel lis-sultan ta' Mowab.
18 U Siħon ħa l-bliet kollha ta' Mowab fil-battalja; ħa wkoll lil Ħesbon mingħandhom, għax Ħesbon kien wieħed mill-bliet ta' Mowab, u Siħon poġġa l-prinċpijiet u n-nobbli tiegħu f'Ħesbon, u Ħesbon kien ta' Siħon f'dawk il-jiem.
19 Għalhekk, Beor, il-kelliema tal-parabboli, u Balaam, ibnu, lissen dan il-kliem, u qalu: "Ejja Ħesbon, il-belt ta' Siħon tinbena u tiġi stabbilita."
20 Gwaj għalik Mowab! int mitluf, poplu ta' Kemos! ara, dan hu miktub fil-ktieb tal-liġi ta' Alla.
21 U meta Siħon kien ħa lil Mowab, poġġa gwardji fl-ibliet li kien ħa mingħand Mowab, u għadd konsiderevoli minn ulied Mowab waqgħu fil-battalja f'idejn Siħon, u għamel qbid kbir minnhom, subien u bniet, u qatel lis-sultan tagħhom; u b'hekk Siħon dar lura lejn artu stess.
22 U Siħon ta għadd kbir ta' rigali ta' fidda u deheb lil Beor u lil Balaam ibnu, u bagħathom, u marru lejn il-Mesopotamja lejn daru u pajjiżhom.
23 Dak iż-żmien ulied Iżrael kollha telqu mit-triq tad-deżert ta' Mowab, u reġgħu lura u dawru d-deżert ta' Edom.
24 Għalhekk, il-kongregazzjoni kollha waslet fid-deżert ta' Sin fl-ewwel xahar tal-erbgħin sena mit-tluq tagħhom mill-Eġittu, u wlied Israel għammru hemm f'Kades, fid-deżert ta' Sin, u Mirjam mietet hemm u ġiet midfuna hemmhekk.
25 Dak iż-żmien Mosè bagħat messaġġiera lil Ħadad, is-sultan ta' Edom, u qallu: "Hekk qal ħuk Israel, 'Ħallini ngħaddi, jekk jogħġbok, minn artek; la ngħaddu minn għalqa u lanqas minn vinja, u lanqas ma nixorbu l-ilma mill-bir; nimxu fit-triq tas-sultan.'"

26 U Edom qallu: “Ma tgħaddix minn pajjiżi.” U Edom ħareġ jiltaqa’ ma’ wlied Iżrael b’poplu qawwi.
27 U wlied Għesaw irrifjutaw li jħallu lil ulied Iżrael jgħaddu minn arthom, u għalhekk l-Iżraelin telqu minn ħdejhom u ma ġġieldux kontrihom.
28 Għax qabel dan il-Mulej kien ikkmanda lil ulied Iżrael, u qalilhom, “M’għandkomx tiġġieldu kontra wlied Għesaw; għalhekk l-Iżraelin telqu minn ħdejhom u ma ġġieldux kontrihom.”
29 Għalhekk, ulied Israel telqu minn Kades, u l-poplu kollu wasal ħdejn il-Muntanja Ħor.
30 Dakinhar il-Mulej qal lil Mosè: “Għid lil ħuk Aron li se jmut hemmhekk, għax ma jidħolx fl-art li tajt lil ulied Israel.”
31 U Aron tela’, bil-kmand tal-Mulej, fuq il-Muntanja Ħor, fl-erbgħin sena, fil-ħames xahar, fl-ewwel jum tax-xahar.
32 U Aron kellu mija u tlieta u għoxrin sena meta miet fuq il-Muntanja Ħor.

KAPITLU 85

1 U s-sultan Arad il-Kangħani, li kien jgħammar fin-nofsinhar, sama’ li l-Iżraelin kienu ġew mit-triq tal-ispiji, u rranġa l-forzi tiegħu biex jiġġieldu kontra l-Iżraelin.
2 U wlied Iżrael beżgħu ħafna minnu, għax kellu armata kbira u tqila, u għalhekk ulied Iżrael iddeċidew li jerġgħu lura lejn l-Eġittu.
3 U wlied Iżrael daru lura madwar distanza ta’ tlett ijiem vjaġġ lejn Maserath Beni Jaakon, għax kienu beżgħu ħafna minħabba s-sultan Arad.
4 U wlied Iżrael ma ridux jerġgħu lura lejn postijiethom, u għalhekk baqgħu f’Beni Ġaakon għal tletin jum.
5 U meta wlied Levi raw li wlied Israel ma kinux se jduru lura, kienu għajjurin għall-Mulej, u qamu u ġġieldu kontra ħuthom Israelin, u qatlu grupp kbir minnhom, u ġegħluhom imorru lura lejn posthom, il-Muntanja Ħor.
6 U meta reġgħu lura, is-sultan Arad kien għadu qed iħejji l-armata tiegħu għall-battalja kontra l-Iżraelin.
7 U Iżrael ħalef wegħda, u qal: “Jekk tagħti lil dan il-poplu f’idejja, jien neqred il-bliet tagħhom għalkollox.”
8 U l-Mulej sama’ leħen Israel, u ta lill-Kangħanin f’idejhom, u qeredhom għalkollox u lill-bliet tagħhom, u semmieh il-post Ħorma.
9 U wlied Israel telqu mill-Muntanja Ħor u kkampjaw f’Obot, u telqu minn Obot u kkampjaw f’Ije-abarim, fil-fruntiera ta’ Mowab.
10 U wlied Iżrael bagħtu lil Mowab, jgħidulu: “Ħallina ngħaddu minn artek għal postna.” Imma wlied Mowab ma ħallewx lil ulied Iżrael jgħaddu minn arthom, għax ulied Mowab beżgħu ħafna li wlied Iżrael ma jagħmlulhomx bħalma kien għamlilhom Siħon, is-sultan tal-Amori, li kien ħa arthom u qatel ħafna minnhom.
11 Għalhekk Mowab ma ħallax lill-Iżraelin jgħaddu minn artu, u l-Mulej ordna lil ulied Iżrael, qalilhom: “Ma kellhomx jiġġieldu kontra Mowab.” Għalhekk, l-Iżraelin telqu minn Mowab.
12 U wlied Israel telqu mill-fruntiera ta’ Mowab, u waslu għan-naħa l-oħra ta’ Arnon, il-fruntiera ta’ Mowab, bejn Mowab u l-Amurrin, u waqqfu l-kamp fil-fruntiera ta’ Siħon, is-sultan tal-Amurrin, fid-deżert ta’ Kedemot.
13 U wlied Iżrael bagħtu messaġġiera għand Siħon, is-sultan tal-Amoriti, u qalulu:
14 Ħa ngħaddu minn artek, ma ndurux fl-għelieqi jew fid-dwieli, nimxu mit-triq tas-sultan sakemm ngħaddu minn fuq il-fruntiera tiegħek, imma Siħon ma ħalliex lill-Iżraelin jgħaddu.
15 Għalhekk, Siħon ġabar lin-nies kollha tal-Amori u ħareġ fid-deżert biex jiltaqa’ ma’ wlied Israel, u ġġieled kontra Israel f’Ġaħaż.
16 U l-Mulej ta lil Siħon, is-sultan tal-Amori, f’idejn ulied Iżrael, u Iżrael qatel lin-nies kollha ta’ Siħon b’xifer is-sejf u vvendika l-kawża ta’ Mowab.
17 U wlied Iżrael ħadu f’idejhom l-art ta’ Siħon minn Aram sa Ġabuk, sa wlied Għammon, u ħadu l-priża kollha tal-bliet.
18 U Israel ħa dawn il-bliet kollha, u Israel għammar fil-bliet kollha tal-Amori.
19 U wlied Iżrael kollha ddeċidew li jiġġieldu kontra wlied Għammon, biex jieħdu wkoll arthom.
20 Għalhekk il-Mulej qal lil ulied Iżrael: “La tassedjawx lil ulied Għammon, u lanqas tixgħelu gwerra kontrihom, għax ma nagħtik xejn minn arthom.” U wlied Iżrael semgħu l-kelma tal-Mulej u ma ġġieldux kontra wlied Għammon.
21 U wlied Israel daru u telgħu mit-triq ta’ Basan lejn l-art ta’ Og, is-sultan ta’ Basan, u Og, is-sultan ta’ Basan, ħareġ jiltaqa’ mal-Israelin fil-battalja, u kellu miegħu ħafna rġiel qalbenin, u armata qawwija ħafna mill-poplu tal-Amurrin.
22 U Og, is-sultan ta’ Basan, kien raġel setgħan ħafna, imma Naron, ibnu, kien setgħan b’mod esaġerat, saħansitra iktar qawwi minnu.
23 U Og qal f’qalbu, “Ara issa l-kamp kollu ta’ Iżrael jokkupa spazju ta’ tliet parsa, issa se noqtolhom f’daqqa mingħajr sejf jew lanza.”
24 U Og tela’ fuq il-Muntanja Jaħaż, u ħa minnha ġebla kbira, li kienet twila tliet parsa, u poġġieha fuq rasu, u ddeċieda li jitfagħha fuq il-kamp ta’ wlied Israel, biex jolqot lill-Iżraelin kollha b’dik il-ġebla.
25 U l-anġlu tal-Mulej ġie u niżżel il-ġebla fuq ras Og, u l-ġebla waqgħet fuq għonq Og li Og waqa’ mal-art minħabba l-piż tal-ġebla fuq għonqu.
26 Dak iż-żmien il-Mulej qal lil ulied Iżrael: “Tibżgħux minnu, għax jien tajtu f’idejkom lilu u lill-poplu kollu tiegħu u lill-art kollha tiegħu, u tagħmlulu bħalma għamiltu lil Siħon.”
27 U Mosè niżel għandu ma’ għadd żgħir minn ulied Iżrael, u Mosè laqat lil Og b’bastun f’saqajh u qatlu.
28 Ulied Iżrael wara ġrew wara wlied Għog u l-poplu kollu tiegħu, u ħabtuhom u qerduhom sakemm ma baqa’ l-ebda fdal minnhom.
29 Mosè wara bagħat lil xi wħud minn ulied Iżrael biex jispijaw lil Ġagħżer, għax Ġagħżer kienet belt famuża ħafna.
30 U l-ispiji marru lejn Ġagħżer u esplorawha, u l-ispiji fdaw fil-Mulej, u ġġieldu kontra l-irġiel ta’ Ġagħżer.
31 U dawn l-irġiel ħadu lil Ġagħżer u l-irħula tagħha, u l-Mulej tahom f’idejhom, u keċċew lill-Amorrejn li kienu hemm.
32 U wlied Iżrael ħadu l-art taż-żewġ slaten tal-Amori, sittin belt li kienu fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan, mill-wied ta’ Arnon sal-Muntanja Herman.

33 U wlied Israel telqu u waslu fil-pjanura ta' Mowab li tinsab fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan, ħdejn Ġeriko.
34 U wlied Mowab semgħu l-ħażen kollu li wlied Israel kienu għamlu liż-żewġ slaten tal-Amori, lil Siħon u Og, u għalhekk l-irġiel kollha ta' Mowab beżgħu ħafna minn wlied Israel.
35 U x-xjuħ ta' Mowab qalu: "Araw, iż-żewġ slaten tal-Amori, Siħon u Og, li kienu aktar b'saħħithom mis-slaten kollha tad-dinja, ma setgħux jieqfu kontra wlied Iżrael; kif nistgħu aħna nieqfu quddiemhom?"
36 Żgur li bagħtulna messaġġ qabel issa biex ngħaddu minn artna fi triqthom, u ma ħallejnihomx, issa se jduru fuqna bis-sjuf tqal tagħhom u jeqirduna; u Mowab kien imnikket minħabba wlied Iżrael, u beżgħu ħafna minnhom, u kkonsultaw flimkien x'kellu jsir lil ulied Iżrael.
37 U x-xjuħ ta' Mowab iddeċidew u ħadu wieħed mill-irġiel tagħhom, Balak bin Sippor il-Mowabita, u għamluh sultan fuqhom f'dak iż-żmien, u Balak kien raġel għaref ħafna.
38 U x-xjuħ ta' Mowab qamu u bagħtu għand ulied Midjan biex jagħmlu paċi magħhom, għax kien hemm battalja u għadwa kbira f'dawk il-jiem bejn Mowab u Midjan, minn żmien Ħadad bin Bedad, sultan ta' Edom, li ħabat lil Midjan fir-raba' ta' Mowab, sa llum il-ġurnata.
39 U wlied Mowab bagħtu għand ulied Midjan, u għamlu paċi magħhom, u x-xjuħ ta' Midjan ġew fl-art ta' Mowab biex jagħmlu paċi għan-nom ta' wlied Midjan.
40 U x-xjuħ ta' Mowab ikkonsultaw max-xjuħ ta' Midjan x'għandhom jagħmlu sabiex isalvaw ħajjithom minn idejn Israel.
41 U wlied Mowab kollha qalu lix-xjuħ ta' Midjan: "Issa għalhekk ulied Israel qed jilagħqu lil kulmin hu madwarna, bħalma l-barri jilagħq il-ħaxix tar-raba', għax hekk għamlu liż-żewġ slaten tal-Amoriti li huma aktar b'saħħithom minna."
42 U x-xjuħ ta' Midjan qalu lil Mowab: "Smajna li fi żmien Siħon, is-sultan tal-Amori, ġġieled kontrikom, meta rebaħ fuqkom u ħa artkom, kien bagħat għand Beor bin Ġanaja u għand Balaam ibnu mill-Mesopotamja, u ġew u misħutukom; għalhekk id Siħon rebaħ fuqkom, u ħa artek.
43 Issa għalhekk ibgħat int ukoll għand ibnu Balaam, għax għadu f'artu, u agħtih il-ħlas tiegħu, sabiex jiġi u jisħet lill-poplu kollu li qed tibża' minnhom; għalhekk ix-xjuħ ta' Mowab semgħu din il-ħaġa, u għoġobhom li jibagħtu għand Balaam bin Beor.
44 Għalhekk, Balak, bin Sippor, sultan ta' Mowab, bagħat messaġġiera lil Balaam, u qallu:
45 Ara, hemm poplu li ħareġ mill-Eġittu, ara, jgħatti wiċċ l-art, u jgħammar biswiti.
46 Issa mela ejja u isħet lil dan il-poplu għalija, għax huma b'saħħithom wisq għalija, forsi nirbaħ biex niġġieled kontrihom, u nkeċċihom, għax smajt li min int tbierek ikun imbierek, u min int tisħet ikun misħut.
47 Għalhekk, il-messaġġiera ta' Balak marru għand Balaam u ġabu lil Balaam biex jisħet lill-poplu ħalli jiġġieled kontra Mowab.
48 U Balaam mar għand Balak biex jisħet lil Iżrael, u l-Mulej qal lil Balaam: "Tisħetx lil dan il-poplu għax hu mbierek."
49 U Balak beda jqanqal lil Balaam jum wara jum biex jisħet lil Iżrael, imma Balaam ma semax lil Balak minħabba l-kelma tal-Mulej li kien qal lil Balaam.
50 U meta Balak ra li Balaam ma kienx se jaċċetta x-xewqa tiegħu, qam u mar id-dar, u Balaam ukoll irritorna lejn artu u minn hemm telaq lejn Midjan.
51 U wlied Israel telqu mill-pjanura ta' Mowab, u waqqfu l-kamp ħdejn il-Ġordan minn Bet-ġesimot sa Abel-sittim, fit-tarf tal-pjanuri ta' Mowab.
52 U meta wlied Israel għammru fil-pjanura ta' Sittim, bdew jikkommettu żina mal-bniet ta' Mowab.
53 U wlied Israel resqu lejn Mowab, u wlied Mowab waqqfu t-tined tagħhom biswit il-kamp ta' wlied Israel.
54 U wlied Mowab beżgħu minn ulied Israel, u wlied Mowab ħadu l-bniet kollha tagħhom u n-nisa tagħhom li kienu sbieħ u jidhru sbieħ, u libsuhom bid-deheb u l-fidda u ħwejjeġ għaljin.
55 U wlied Mowab poġġew lil dawk in-nisa ħdejn il-bieb tat-tined tagħhom, sabiex ulied Israel jarawhom u jduru lejhom, u ma jiġġieldux kontra Mowab.
56 U wlied Mowab kollha għamlu din il-ħaġa lil ulied Israel, u kull raġel poġġa lil martu u lil bintu fil-bieb tat-tinda tiegħu, u wlied Israel kollha raw l-att ta' wlied Mowab, u wlied Israel daru lejn il-bniet ta' Mowab u xtaquhom, u marru għandhom.
57 U ġara li meta Ebrew kien jasal ħdejn il-bieb tat-tinda ta' Mowab, u ra bint Mowab u xtaqha f'qalbu, u kien ikellimha ħdejn il-bieb tat-tinda dak li xtaq, waqt li kienu qed jitkellmu flimkien, l-irġiel tat-tinda kienu joħorġu u jgħidu lill-Ebrew bħal dawn il-kliem:
58 Żgur li tafu li aħna aħwa, aħna lkoll dixxendenti ta' Lot u dixxendenti ta' ħuh Abraham, għaliex mela ma tibqgħux magħna, u għaliex ma tieklux il-ħobż u s-sagrifiċċju tagħna?
59 U meta wlied Mowab kienu għebbuh b'dan il-mod bid-diskors tagħhom, u ġibduh bil-kliem ħelu tagħhom, qagħduh fit-tinda u sajru u għamlulu sagrifiċċji, u hu kiel mis-sagrifiċċju tagħhom u mill-ħobż tagħhom.
60 Imbagħad tawh l-inbid u xorob u fis-sakra, u poġġew quddiemu tfajla sabiħa, u għamel magħha li ried, għax ma kienx jaf x'qed jagħmel, peress li kien xorob ħafna nbid.
61 Hekk għamlu wlied Mowab ma' Iżrael f'dak il-post, fil-pjanura ta' Sittim, u l-korla tal-Mulej xegħlet kontra Iżrael minħabba din il-kwistjoni, u bagħat pesta fosthom, u mietu hemmhekk erbgħa u għoxrin elf raġel mill-Iżraelin.
62 Issa kien hemm raġel minn ulied Simejon li kien jismu Żimri, bin Salu, li ngħaqad ma' Kosbi l-Midjani, bint Zur, sultan ta' Midjan, quddiem ulied Iżrael kollha.
63 U Fineas bin Elażer, bin Aron il-qassis, ra din il-ħaġa ħażina li kien għamel Żimri, u ħa lanza u qam u mar warajhom, u nifidhom it-tnejn u qatilhom, u l-pesta waqfet minn fost ulied Iżrael.

KAPITLU 86

1 Dak iż-żmien wara l-pesta, il-Mulej kellem lil Mosè u lil Elażer bin Aron il-qassis, u qallu:
2 Għodd il-kapijiet tal-komunità kollha ta' wlied Iżrael, minn għoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li ħarġu fl-armata.
3 U Mosè u Elażer għadddu lil ulied Iżrael skont il-familji tagħhom, u l-għadd kollu ta' Iżrael kien seba' mitt elf, seba' mija u tletin.

4 U l-għadd ta' wlied Levi, minn xahar 'il fuq, kien tlieta u għoxrin elf, u fost dawn ma kien hemm l-ebda raġel minn dawk li kienu għadddu Mosè u Aron fid-deżert tas-Sinaj.
5 Għax il-Mulej kien qalilhom li kienu se jmutu fid-deżert, u għalhekk mietu lkoll, u ħadd ma baqa' minnhom ħlief Kaleb bin Ġefune, u Ġożwè bin Nun.
6 U wara dan, il-Mulej qal lil Mosè: "Għid lil ulied Israel biex jivvendikaw ruħhom minn Midjan għall-kawża ta' ħuthom ulied Israel."
7 U Mosè għamel hekk, u wlied Israel għażlu minn fosthom tnax-il elf raġel, elf għal kull tribù, u marru Midjan.
8 U wlied Israel gwerraw kontra Midjan, u qatlu lil kull raġel, kif ukoll lill-ħames prinċpijiet ta' Midjan, u lil Balaam bin Beor qatluh bis-sejf.
9 U wlied Israel ħadu lin-nisa ta' Midjan ilsiera, maċ-ċkejknin tagħhom u l-bhejjem tagħhom, u kulma kien tagħhom.
10 U ħadu l-priża kollha u l-qerda kollha, u ġabuha għand Mosè u għand Elażer fil-pjanuri ta' Mowab.
11 U Mosè u Elażer u l-prinċpijiet kollha tal-kongregazzjoni ħarġu jiltaqgħu magħhom bil-ferħ.
12 U qassmu l-priża kollha ta' Midjan, u wlied Israel kienu ħadu vendetta fuq Midjan għall-kawża ta' ħuthom ulied Israel.

KAPITLU 87

1 Dak iż-żmien il-Mulej qal lil Mosè: "Ara, jiemek qed joqorbu lejn tmiemhom. Ħu lil Ġożwè bin Nun, il-qaddej tiegħek, u poġġih fit-tabernaklu, u jien nikkmandah." U Mosè għamel hekk.
2 U l-Mulej deher fit-tabernaklu f'kolonna tas-sħab, u l-kolonna tas-sħab baqgħet fid-daħla tat-tabernaklu.
3 U l-Mulej ikkmanda lil Ġożwè bin Nun u qallu: "Kun qawwi u kuraġġuż, għax int se ġġib lil ulied Iżrael lejn l-art li ħlift li nagħtihom, u jien inkun miegħek."
4 U Mosè qal lil Ġożwè: "Kun qawwi u kuraġġuż, għax int se tagħti lil ulied Iżrael wirtu l-art, u l-Mulej ikun miegħek; hu ma jitlaqkx u lanqas jabbandunak; tibżax u lanqas taqtax qalbek."
5 U Mosè sejjaħ lil ulied Iżrael kollha u qalilhom: "Rajtu t-tajjeb kollu li għamel għalikom il-Mulej, Alla tagħkom, fid-deżert."
6 Issa għalhekk osservaw il-kliem kollu ta' din il-liġi, u imxu fit-triq tal-Mulej, Alla tagħkom; titbiegħdux mit-triq li l-Mulej ordnalek, la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug.
7 U Mosè għallem lil ulied Iżrael statuti u ġudizzji u liġijiet biex jagħmlu fl-art kif kien ordnalu l-Mulej.
8 U għallimhom it-triq tal-Mulej u l-liġijiet tiegħu; ara, dawn huma miktuba fil-ktieb tal-liġi ta' Alla li ta lil ulied Iżrael permezz ta' Mosè.
9 U Mosè temm jikkmanda lil ulied Israel, u l-Mulej qallu u qallu: "Itla' fuq il-Muntanja Abarim u mut hemm, u inġabar mal-poplu tiegħek bħalma nġabar ħuk Aron."
10 U Mosè tela' kif kien ordnalu l-Mulej, u miet hemmhekk fl-art ta' Mowab skont l-ordni tal-Mulej, fl-erbgħin sena minn meta l-Iżraelin ħarġu mill-art tal-Eġittu.
11 U wlied Israel bkew lil Mosè fil-pjanuri ta' Mowab għal tletin jum, u l-jiem tal-biki u l-vistu għal Mosè spiċċaw.

KAPITLU 88

1 U wara l-mewt ta' Mosè, il-Mulej qal lil Ġożwè bin Nun, u qallu:
2 Qum u aqsam il-Ġordan lejn l-art li tajt lil ulied Iżrael, u int se tagħti lil ulied Iżrael l-art bħala wirt.
3 Kull post li fuqu timxi qiegħ saqajk ikun tiegħek, mid-deżert tal-Libanu sax-xmara l-kbira, ix-xmara ta' Perat, ikun il-konfini tiegħek.
4 Ħadd ma għandu jqum kontrik il-jiem kollha ta' ħajtek; bħalma kont ma' Mosè, hekk inkun miegħek, biss kun qawwi u kuraġġuż biex tosserva l-liġi kollha li ordnalek Mosè, u titbiegħedx mit-triq la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug, sabiex tirnexxi f'kull ma tagħmel.
5 U Ġożwè ta kmand lill-uffiċjali ta' Israel u qalilhom: "Għaddu mill-kamp u ordnaw lin-nies u għidulhom: 'Ħejju l-provvisti għalikom infuskom, għax fi tlett ijiem oħra taqsmu l-Ġordan biex tieħdu idejkom l-art."
6 U l-uffiċjali ta' wlied Israel għamlu hekk, u taw kmandi lill-poplu u għamlu kulma kien ordna Ġożwè.
7 U Ġożwè bagħat żewġt irġiel biex jispijaw l-art ta' Ġeriko, u l-irġiel marru u spijaw lil Ġeriko.
8 U wara sebat ijiem marru għand Ġożwè fil-kamp u qalulu: "Il-Mulej ta l-art kollha f'idejna, u l-abitanti tagħha qed iħossuhom imwerwrin bil-biża' minħabba fina."
9 U ġara wara dan, li Ġożwè qam filgħodu u Israel kollu miegħu, u telqu minn Sittim, u Ġożwè u Israel kollu miegħu qasmu l-Ġordan; u Ġożwè kellu tnejn u tmenin sena meta qasam il-Ġordan ma' Israel.
10 U l-poplu tela' mill-Ġordan fl-għaxar jum tal-ewwel xahar, u kkampjaw f'Gilgal fil-kantuniera tal-lvant ta' Ġeriko.
11 U wlied Iżrael iċċelebraw il-Qbiż f'Gilgal, fil-pjanuri ta' Ġeriko, fl-erbatax-il jum tax-xahar, kif hu miktub fil-liġi ta' Mosè.
12 U l-manna waqfet dakinhar, l-għada tal-Għid, u ma kienx hemm aktar manna għal ulied Iżrael, u kielu mill-prodott ta' art Kangħan.
13 U Ġeriko kienet magħluqa għalkollox għal ulied Iżrael, ħadd ma kien joħroġ jew jidħol.
14 U kien fit-tieni xahar, fl-ewwel jum tax-xahar, li l-Mulej qal lil Ġożwè: "Qum, ara, jien tajt lil Ġeriko f'idejk u n-nies kollha tagħha; u l-irġiel kollha tiegħek tal-gwerra għandhom iduru l-belt, darba kuljum, hekk għandek tagħmel għal sitt ijiem."
15 U l-qassisin għandhom idoqqu t-trombi, u meta tisimgħu l-ħoss tat-tromba, il-poplu kollu għandu jgħajjat b'leħen għoli, u jgħid li s-swar tal-belt għandhom jaqgħu; u l-poplu kollu għandu jitla' kull raġel kontra l-avversarju tiegħu.
16 U Ġożwè għamel hekk skont dak kollu li kien ordnalu l-Mulej.
17 U fis-seba' jum daru madwar il-belt seba' darbiet, u l-qassisin daqqew it-trombi.
18 U fis-seba' dawra, Ġożwè qal lin-nies: "Għajtu, għax il-Mulej ta l-belt kollha f'idejna."
19 Il-belt biss u kulma fiha għandhom ikunu miżħuta lill-Mulej, u żommu rwieħkom mill-ħaġa miżħuta, biex ma tagħmlux il-kamp ta' Iżrael miżħut u ma tħawduhx.

20 Imma l-fidda u d-deheb u l-bronż u l-ħadid kollu għandhom ikunu kkonsagrati lill-Mulej, għandhom jidħlu fit-teżor tal-Mulej.
21 U n-nies daqqew it-trombi u għamlu għajjat kbir, u s-swar ta' Ġeriko waqgħu, u n-nies kollha telgħu, kull raġel dritt quddiemu, u ħadu l-belt u qerdu għalkollox lil kulma kien fiha, kemm irġiel kif ukoll nisa, żgħar u kbar, barrin u nagħaġ u ħmar, b'xifer is-sejf.
22 U ħarqu l-belt kollha bin-nar; biss l-oġġetti tal-fidda u tad-deheb, u tar-ram isfar u tal-ħadid, poġġewhom fit-teżor tal-Mulej.
23 U Ġożwè ħalef dakinhar u qal: "Misħut ikun ir-raġel li jibni lil Ġeriko; hu jqiegħed il-pedament tagħha fl-ewwel imwieled tiegħu, u fl-iżgħar iben tiegħu jwaqqaf il-bibien tagħha."
24 U Akan, bin Karmi, bin Żabdi, bin Żeraħ, bin Ġuda, aġixxa b'mod traditur fil-ħaġa misħuta, u ħa mill-ħaġa misħuta u ħebiha fit-tinda, u l-korla tal-Mulej xegħlet kontra Israel.
25 U ġara wara dan, meta wlied Iżrael kienu rritornaw milli ħarqu lil Ġeriko, Ġożwè bagħat ukoll irġiel biex jispijaw lil Għaj, u biex jiġġieldu kontriha.
26 U l-irġiel telgħu u raw lil Għaj, u reġgħu lura u qalu: "Ħa ma jitlax il-poplu kollu miegħek lejn Għaj, ħa jitilgħu biss madwar tlett elef raġel u jolqtu l-belt, għax l-irġiel tagħha huma ftit."
27 U Ġożwè għamel hekk, u telgħu miegħu minn ulied Israel madwar tlett elef raġel, u ġġieldu kontra l-irġiel ta' Għaj.
28 U l-battalja kienet ħarxa kontra Iżrael, u l-irġiel ta' Għaj qatlu sitta u tletin raġel minn Iżrael, u wlied Iżrael ħarbu minn quddiem l-irġiel ta' Għaj.
29 U meta Ġożwè ra din il-ħaġa, qatta' ħwejġu u nxteħet wiċċu fl-art quddiem il-Mulej, hu, flimkien max-xjuħ ta' Israel, u tefgħu t-trab fuq rashom.
30 U Ġożwè qal: "Għaliex, Mulej, għamilt lil dan il-poplu jaqsam il-Ġordan? X'se ngħid wara li l-Iżraelin ikunu taw daharhom kontra l-għedewwa tagħhom?"
31 Issa għalhekk il-Kangħanin kollha, li jgħammru fl-art, se jisimgħu din il-ħaġa, u jdawruna u jaqtgħu isimna.
32 U l-Mulej qal lil Ġożwè: "Għaliex qed taqa' wiċċek fl-art? Qum, oħroġ 'l hemm, għax l-Iżraelin dinbu u ħadu mill-ħaġa misħuta; jien ma nkunx magħhom aktar sakemm ma jeqirdux il-ħaġa misħuta minn fosthom."
33 U Ġożwè qam u ġabar lin-nies, u ġab l-Urim bl-ordni tal-Mulej, u t-tribù ta' Ġuda ntgħażlet, u Akan bin Karmi ntgħażel.
34 U Ġożwè qal lil Akan, "Għidli ibni, x'għamilt," u Akan qal, "Rajt fost il-priża libsa sabiħa ta' Sinar u mitejn xekel fidda, u biċċa deheb tiżen ħamsin xekel; xtaqthom u ħadthom, u ara, huma kollha moħbija fl-art f'nofs it-tinda.
35 U Ġożwè bagħat irġiel li marru u ħaduhom mit-tinda ta' Akan, u ġabuhom għand Ġożwè.
36 U Ġożwè ħa lil Akan u dawn l-għodda, u lil uliedu subien u bniet u kulma kien tiegħu, u ġabuhom fil-wied ta' Akor.
37 U Ġożwè ħaraqhom hemmhekk bin-nar, u l-Iżraelin kollha ġebel lil Akan, u għamlulu munzell ġebel fuqu, għalhekk sejjaħ dak il-post il-wied ta' Akor, u b'hekk il-korla tal-Mulej ġiet ikkalmata, u Ġożwè wara wasal fil-belt u ġġieled kontriha.
38 U l-Mulej qal lil Ġożwè: "Tibżax, u lanqas titwerwer, ara, jien tajt f'idejk lil Għaj, is-sultan tagħha u l-poplu tagħha, u int tagħmilhom bħalma għamilt lil Ġeriko u s-sultan tagħha, biss il-priża tagħha u l-bhejjem tagħha tieħdu bħala priża għalikom infuskom; agħmel imbuskata għall-belt minn warajha."
39 Għalhekk Ġożwè għamel skont il-kelma tal-Mulej, u għażel minn fost ulied il-gwerra tletin elf raġel qalbenin, u bagħathom, u qagħdu f'moħba għall-belt.
40 U kkmandahom, u qalilhom, "Meta tarawna aħna naħarbu minn quddiemhom b'makakkerija, u huma jiġru warajna, imbagħad tqumu mill-imboskata u tieħdu l-belt," u hekk għamlu.
41 U Ġożwè ġġieled, u l-irġiel tal-belt ħarġu lejn Iżrael, mingħajr ma kienu jafu li kienu qed iħarsu għalihom minn wara l-belt.
42 U Ġożwè u l-Iżraelin kollha għamlu tabirruħhom għajjenin quddiemhom, u ħarbu mit-triq tad-deżert b'makakkerija.
43 U l-irġiel ta' Għaj ġabru lin-nies kollha li kienu fil-belt biex jiġru wara l-Iżraelin, u ħarġu u nġibdu 'l bogħod mill-belt, ma baqax wieħed, u ħallew il-belt miftuħa u ġrew wara l-Iżraelin.
44 U dawk li kienu qed jistennew qamu minn posthom, u ġrew biex jaslu lejn il-belt u ħadmuha u tawha n-nar, u l-irġiel ta' Għaj daru lura, u ara d-duħħan tal-belt tela' sas-smewwiet, u ma kellhom l-ebda mod kif jirtiraw la minn naħa u lanqas minn oħra.
45 U l-irġiel kollha ta' Għaj kienu f'nofs Israel, xi whud minn din in-naħa u xi whud minn dik in-naħa, u ħabtuhom u ma baqa' ħadd minnhom.
46 U wlied Iżrael qabdu lil Melos, is-sultan ta' Għaj, ħaj, u ġabuh għand Ġożwè, u Ġożwè dennlu ma' siġra u miet.
47 U wlied Iżrael irritornaw lejn il-belt wara li ħarquha, u qatlu lil dawk kollha li kienu fiha b'xifer is-sejf.
48 U l-għadd ta' dawk li kienu mietu mill-irġiel ta' Għaj, kemm irġiel kif ukoll nisa, kien tnax-il elf; ħadu biss il-bhejjem u l-priża tal-belt, skont il-kelma tal-Mulej lil Ġożwè.
49 U s-slaten kollha minn din in-naħa tal-Ġordan, is-slaten kollha ta' Kangħan, semgħu bil-ħażen li wlied Iżrael kienu għamlu lil Ġeriko u lil Għaj, u nġabru flimkien biex jiġġieldu kontra Iżrael.
50 L-abitanti ta' Gibegħon biss beżgħu ħafna li jiġġieldu kontra l-Iżraelin biex ma jmutux, għalhekk aġixxew bil-makakkerija, u marru għand Ġożwè u għand Iżrael kollu, u qalulhom: "Ġejna minn art imbiegħda, issa għalhekk agħmlu patt magħna."
51 U l-abitanti ta' Gibeon qabżu lil ulied Iżrael, u wlied Iżrael għamlu patt magħhom, u għamlu paċi magħhom, u l-prinċpijiet tal-kongregazzjoni ħalfu lilhom, imma wara wlied Iżrael saru jafu li kienu ġirien tagħhom u kienu qed jgħammru fosthom.
52 Imma wlied Iżrael ma qatluhomx; għax kienu ħalfu lilhom bil-Mulej, u saru ħaddiema tal-injam u ġarra tal-ilma.
53 U Ġożwè qalilhom: "Għaliex qarraqtuni, biex tagħmlulna din il-ħaġa?" U huma wieġbuh u qalulu: "Għax intqal lill-qaddejja tiegħek kull ma kont għamilt lis-slaten kollha tal-Amoriti, u konna nibżgħu ħafna għal ħajjitna, u għamilna din il-ħaġa."

54 U Ġożwè ħatarhom dakinhar biex jaqtgħu l-injam u biex jiġbdu l-ilma, u qassamhom bħala lsiera għat-tribujiet kollha ta' Iżrael.
55 U meta Adonisedek, is-sultan ta' Ġerusalemm, sema' b'dak kollu li wlied Iżrael kienu għamlu lil Ġeriko u lil Għaj, bagħat lil Ħoħam, is-sultan ta' Ħebron, u lil Piram, is-sultan f'Ġarmut, u lil Ġafija, is-sultan ta' Lakis, u lil Deber, is-sultan ta' Għeglon, u qalilhom:
56 Itlu għandi u għinuni, ħalli noqtlu lil ulied Iżrael u lill-abitanti ta' Gibeon li għamlu paċi ma' wlied Iżrael.
57 U nġabru flimkien u l-ħames slaten tal-Amorrejn telgħu bil-kampijiet kollha tagħhom, poplu qawwi u numeruż bħar-ramel ta' xatt il-baħar.
58 U dawn is-slaten kollha ġew u kkampjaw quddiem Gibegħon, u bdew jiġġieldu kontra l-abitanti ta' Gibegħon, u l-irġiel kollha ta' Gibegħon bagħtu lil Ġożwè, jgħidulu: "Itla' malajr għandna u għinna, għax is-slaten kollha tal-Amori nġabru flimkien biex jiġġieldu kontrina."
59 U Ġożwè u l-poplu kollu li kien qed jiġġieled telgħu minn Gilgal, u Ġożwè ġie f'daqqa waħda lejhom, u qatel lil dawn il-ħames slaten b'qatla kbira.
60 U l-Mulej ħawadhom quddiem ulied Israel, li laqtuhom b'qatla terribbli f'Gibegħon, u ġrew warajhom tul it-triq li titla' lejn Bet-Ħoron sa Makkeda, u ħarbu minn quddiem ulied Israel.
61 U waqt li kienu qed jaħarbu, il-Mulej bagħat fuqhom ġebel tas-silġ mis-sema, u mietu aktar minnhom bil-ġebel tas-silġ milli bil-qtil ta' wlied Iżrael.
62 U wlied Israel ġrew warajhom, u komplew jolqtuhom fit-triq, baqgħu sejrin u jolqtuhom.
63 U meta kienu qed jolqtu, il-jum kien qed jonqos lejn filgħaxija, u Ġożwè qal quddiem il-poplu kollu, "Xemx, oqgħod wieqfa fuq Gibegħon, u int qamar fil-wied ta' Ajalon, sakemm il-ġens ikun ivvendika ruħu mill-għedewwa tiegħu."
64 U l-Mulej sema' leħen Ġożwè, u x-xemx waqfet f'nofs is-smewwiet, u waqfet għal sitta u tletin mument, u l-qamar ukoll waqaf u ma ħaffefx biex jinżel jum sħiħ.
65 U ma kien hemm l-ebda jum bħal dak, la qablu u lanqas warajh, li l-Mulej sema' leħen raġel, għax il-Mulej iġġieled għal Israel.

KAPITLU 89

1 Imbagħad Ġożwè qal din l-għanja, fil-jum li l-Mulej kien ta lill-Amorrjani f'idejn Ġożwè u wlied Iżrael, u qal quddiem għajnejn Iżrael kollu,
2 Int għamilt ħwejjeġ kbar, Mulej, int għamilt għemejjel kbar; min hu bħalek? Xofftejja jgħannu lil ismek.
3 It-tjubija tiegħi u l-fortizza tiegħi, it-torri għoli tiegħi, se ngħannilek għanja ġdida, b'radd il-ħajr se ngħannilek, inti l-qawwa tas-salvazzjoni tiegħi.
4 Is-slaten kollha tad-dinja jfaħħruk, il-prinċpijiet tad-dinja jkantawlek, ulied Iżrael jifirħu bis-salvazzjoni tiegħek, ikantaw u jfaħħru l-qawwa tiegħek.
5 Fik, Mulej, fdajna; għedna: Int Alla tagħna, għax int kont il-kenn u t-torri qawwi tagħna kontra l-għedewwa tagħna.
6 Lilek għajjatna u ma stħriex, fik fdajna u ġejna meħlusa; meta għajjatna lilek, int smajt leħna, int ħlist ruħna mix-xabla, int urejtna l-grazzja tiegħek, int tajtna s-salvazzjoni tiegħek, int ferrejt qlubna bis-saħħa tiegħek.
7 Int ħriġt għas-salvazzjoni tagħna, b'dirgħajk fdejt il-poplu tiegħek; weġibtna mis-smewwiet tal-qdusija tiegħek, salvajtna minn għaxart eluf ta' popli.
8 Ix-xemx u l-qamar waqfu fis-sema, u int wieqaf fil-korla tiegħek kontra l-oppressuri tagħna u ordnajt il-ġudizzji tiegħek fuqhom.
9 Il-prinċpijiet kollha tad-dinja qamu, is-slaten tal-ġnus inġabru flimkien, ma tħarrkux quddiem wiċċek, xtaqu l-battalji tiegħek.
10 Int qomt kontrihom fir-rabja tiegħek, u niżżilt il-korla tiegħek fuqhom; qridthom fir-rabja tiegħek, u qtajthom f'qalbek.
11 Il-ġnus inqerdu bil-korla tiegħek, is-saltniet tmermru minħabba l-korla tiegħek, int weġġajt slaten f'jum il-korla tiegħek.
12 Int ferrajt il-korla tiegħek fuqhom, il-korla tiegħek ħakmithom; int dawwart l-iżball tagħhom fuqhom, u qridthom minħabba l-ħażen tagħhom.
13 Firxu nassa, waqgħu fiha, fix-xibka ħbew, u sieqhom inqabdet.
14 Idek kienet lesta għall-għedewwa kollha tiegħek li qalu, Bix-xabla tagħhom ħadu l-art, permezz ta' dirgħajhom għammru fil-belt; imlejt wiċċhom bil-mistħija, waqqajt qrunhom mal-art, beżżajthom fil-korla tiegħek, u qridthom fil-korla tiegħek.
15 L-art tregħdet u theżżet mal-ħoss tat-tempesta tiegħek fuqhom, ma żammejtx ruħhom mill-mewt, u niżżilt ħajjithom fil-qabar.
16 Ġrejt warajhom fit-tempesta tiegħek, qsamthom fir-riħ qawwi tiegħek, biddilt ix-xita tagħhom f'silġ, waqgħu f'ħofor fondi u ma setgħux iqumu.
17 Il-katavri tagħhom kienu bħal żibel mitfugħ f'nofs it-toroq.
18 Ġew ikkunsmati u meqruda fil-korla tiegħek, int salvajt lill-poplu tiegħek bil-qawwa tiegħek.
19 Għalhekk qlubna jifirħu fik, erwieħna jitferrħu bis-salvazzjoni tiegħek.
20 Ilsienna jxandru l-qawwa tiegħek, se nkantaw u nfaħħru l-għeġubijiet tiegħek.
21 Għax int salvajtna mill-għedewwa tagħna, ħlistna minn dawk li qamu kontrina, qridthom minn quddiemna u għaffeġthom taħt saqajna.
22 Hekk għandhom jgħibu l-għedewwa tiegħek kollha, O Mulej, u l-ħżiena għandhom ikunu bħal tiben immexxi mir-riħ, u l-maħbubin tiegħek għandhom ikunu bħal siġar imħawla ħdejn l-ilmijiet.
23 Għalhekk, Ġożwè u Israel kollu miegħu reġgħu lura lejn il-kamp f'Gilgal, wara li qatlu lis-slaten kollha, u b'hekk ma baqax fdal minnhom.
24 U l-ħames slaten ħarbu waħedhom bil-mixi mill-battalja, u nħbew f'għar, u Ġożwè fittixhom fil-kamp tal-battalja, u ma sabhomx.
25 U wara dan intqal lil Ġożwè, u qalulu: "Is-slaten instabu u ara, huma moħbija f'għar."
26 U Ġożwè qal: "Aħtar irġiel biex ikunu ħdejn il-bieb tal-għar, biex jgħassuhom, ħalli ma jaħarbux;" u wlied Iżrael għamlu hekk.
27 U Ġożwè sejjaħ lil Iżrael kollu u qal lill-uffiċjali tal-battalja: "Poġġu saqajkom fuq għonq dawn is-slaten." U Ġożwè qal: "Hekk jagħmel il-Mulej lill-għedewwa kollha tagħkom."

28 U Ġożwè ordna wara li joqtlu lis-slaten u jitfgħuhom fl-għar, u jpoġġu ġebel kbir fid-daħla tal-għar.
29 U Ġożwè mar wara, flimkien man-nies kollha li kienu miegħu dakinhar, lejn Makkeda, u qatelha b'xifer is-sejf.
30 U qered għalkollox l-erwieħ u kulma kien jappartjeni lill-belt, u għamel lis-sultan u lin-nies tagħha bħalma kien għamel lil Ġeriko.
31 U minn hemm għadda għal Libna u ġġieled kontriha, u l-Mulej taha f'idu, u Ġożwè qatelha b'xifer is-sejf, u l-erwieħ kollha tagħha, u għamlilha u lis-sultan tagħha bħalma kien għamel lil Ġeriko.
32 U minn hemm għadda lejn Lakis biex jiġġieled kontriha, u Ħoram, is-sultan ta' Gaża, tela' biex jgħin lin-nies ta' Lakis, u Ġożwè qatlu u lill-poplu tiegħu sakemm ma baqa' ħadd għalih.
33 U Ġożwè ħa lil Lakis u n-nies kollha tagħha, u għamlilha bħalma kien għamel lil Libna.
34 U Ġożwè għadda minn hemm għal Eglon, u ħa dik ukoll, u qatelha u lin-nies kollha tagħha b'xifer is-sejf.
35 U minn hemm għadda lejn Ħebron u ġġieled kontriha u ħadha u qeredha għalkollox, u minn hemm irritorna ma' Israel kollu lejn Debir u ġġieled kontriha u qatilha b'xifer is-sejf.
36 U qered lil kull ruħ fiha, ma ħalla lil ħadd ħaj, u għamel lilha u lis-sultan tagħha bħalma kien għamel lil Ġeriko.
37 U Ġożwè qatel lis-slaten kollha tal-Amorin minn Kades-Barnea sa Aża, u ħa arthom f'daqqa waħda, għax il-Mulej kien iġġieled għal Israel.
38 U Ġożwè flimkien ma' Israel kollu wasal fil-kamp f'Gilgal.
39 Meta f'dak iż-żmien Ġabin, is-sultan ta' Kazor, sema' b'dak kollu li Ġożwè kien għamel lis-slaten tal-Amurrin, Ġabin bagħat lil Ġobat, is-sultan ta' Midjan, u lil Laban, is-sultan ta' Ximron, lil Ġefal, is-sultan ta' Aksaf, u lis-slaten kollha tal-Amurrin, jgħidilhom:
40 Ejja malajr għandna u għinuna, ħalli noqtlu lil ulied Iżrael qabel ma jiġu fuqna u jagħmlulna bħalma għamlu lis-slaten l-oħra tal-Amorrejn.
41 U dawn is-slaten kollha semgħu kliem Ġabin, sultan ta' Kazor, u ħarġu bil-kampijiet kollha tagħhom, sbatax-il sultan, u n-nies tagħhom kienu numeruż bħar-ramel fuq ix-xatt tal-baħar, flimkien ma' żwiemel u karrijiet bla għadd, u ġew u kkampjaw flimkien ħdejn l-ilmijiet ta' Merom, u ltaqgħu flimkien biex jiġġieldu kontra Iżrael.
42 U l-Mulej qal lil Ġożwè: "Tibżax minnhom, għax għada madwar dan il-ħin se nagħtihom kollha mejtin quddiemek, u int se taqta' ż-żwiemel tagħhom u taħraq il-karrijiet tagħhom bin-nar."
43 U Ġożwè mal-irġiel kollha tal-gwerra ġie fuqhom f'daqqa u ħabathom, u waqgħu f'idejhom, għax il-Mulej kien telaqhom f'idejn ulied Iżrael.
44 Għalhekk, ulied Iżrael ġrew wara dawn is-slaten kollha bil-kampijiet tagħhom, u ħabtuhom sakemm ma baqa' ħadd minnhom, u Ġożwè għamel magħhom kif kien qallu l-Mulej.
45 U Ġożwè reġa' lura f'dak iż-żmien lejn Kazor u ħatafha bis-sejf u qered kull ruħ fiha u ħaraqha bin-nar, u minn Kazor, Ġożwè għadda lejn Simron u ħatafha u qeredha għalkollox.
46 Minn hemm għadda lejn Aksaf u għamlilha bħalma kien għamel lil Simron.
47 Minn hemm għadda lejn Adulam u qatel lin-nies kollha fiha, u għamel lil Adulam bħalma kien għamel lil Aksaf u lil Simron.
48 U għadda minn ħdejhom lejn il-bliet kollha tas-slaten li kien qatel, u qatel lin-nies kollha li kien fadal minnhom u qeridhom għalkollox.
49 L-Iżraelin ħadu għalihom biss il-priża u l-bhejjem tagħhom bħala priża, imma qatlu lil kull bniedem, ma ħallewx ruħ tgħix.
50 Bħalma l-Mulej kien ikkmanda lil Mosè, hekk għamlu Ġożwè u Israel kollu; ma fallew f'xejn.
51 Għalhekk Ġożwè u wlied Iżrael kollha ħarbtu l-art kollha ta' Kangħan kif kien ordnalhom il-Mulej, u ħarbu s-slaten kollha tagħhom, wieħed u tletin sultan, u wlied Iżrael ħadu l-art kollha tagħhom.
52 Minbarra s-saltniet ta' Siħon u Og li huma fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan, li minnhom Mosè kien ħabat ħafna bliet, u Mosè tahom lir-Rubeniti u l-Gaditi u lil nofs it-tribù ta' Manasse.
53 U Ġożwè qatel lis-slaten kollha li kienu fuq din in-naħa tal-Ġordan lejn il-punent, u tahom bħala wirt lid-disa' tribujiet u lil nofs it-tribù ta' Israel.
54 Għal ħames snin Ġożwè għamel gwerra kontra dawn is-slaten, u ta l-bliet tagħhom lill-Iżraelin, u l-art saret trankwilla mill-battalja fil-bliet kollha tal-Amori u l-Kangħanin.

KAPITLU 90

1 Dak iż-żmien, fil-ħames sena wara li wlied Iżrael kienu qasmu l-Ġordan, wara li wlied Iżrael kienu strieħu mill-gwerra tagħhom mal-Kangħanin, qamu battalji kbar u ħorox bejn Edom u wlied Kittim, u wlied Kittim ġġieldu kontra Edom.
2 U Abjanus, is-sultan ta' Kittim, ħareġ f'dik is-sena, jiġifieri fil-wieħed u tletin sena tar-renju tiegħu, u armata kbira miegħu mill-irġiel setgħana ta' wlied Kittim, u mar lejn Seir biex jiġġieled kontra wlied Għesaw.
3 U Ħadad, is-sultan ta' Edom, sama' bir-rapport tiegħu, u ħareġ jiltaqa' miegħu b'nies kbar u b'eżerċtu qawwi, u daħal fil-battalja miegħu fl-għelieqi ta' Edom.
4 U id Kittim ħakmet lil ulied Għesaw, u wlied Kittim qatlu minn ulied Għesaw, tnejn u għoxrin elf raġel, u wlied Għesaw kollha ħarbu minn quddiemhom.
5 U wlied Kittim ġrew warajhom u laħqu lil Ħadad, is-sultan ta' Edom, li kien jiġri quddiemhom u qabduh ħaj, u ħaduh għand Abjanus, is-sultan ta' Kittim.
6 U Abianus ordna li jinqatel, u Ħadad, is-sultan ta' Edom, miet fit-tmienja u erbgħin sena tar-renju tiegħu.
7 U wlied Kittim komplew jiġru wara Edom, u attakkawhom b'qatla kbira u Edom sar suġġett ta' wlied Kittim.
8 U wlied Kittim ħakmu fuq Edom, u Edom saret taħt idejn ulied Kittim u saret saltna waħda minn dakinhar 'l hawn.
9 U minn dakinhar ma setgħux aktar jerfgħu rashom, u saltnathom sar wieħed ma' wlied Kittim.
10 U Abianus poġġa uffiċjali f'Edom u wlied kollha ta' Edom saru sudditi u tributarji lejn Abianus, u Abianus mar lura lejn artu stess, Kittim.

11 U meta rritorna ġedded il-gvern tiegħu u bena għalih innifsu palazz spazjuż u msaħħaħ bħala residenza rjali, u saltan b'mod sigur fuq ulied Kittim u fuq Edom.
12 F'dawk il-jiem, wara li wlied Iżrael kienu keċċew lill-Kangħanin u l-Amori kollha, Ġożwè kien xiħ u avvanzat fl-età.
13 U l-Mulej qal lil Ġożwè: "Int xwejjaħ, avvanzat fil-ħajja, u parti kbira mill-art għad trid tiġi posseduta."
14 Issa għalhekk aqsam din l-art bħala wirt lid-disa' tribujiet u lin-nofs tribù ta' Manassi, u Ġożwè qam u għamel kif kien qallu l-Mulej.
15 U qassam l-art kollha lit-tribujiet ta' Israel bħala wirt skont it-taqsimiet tagħhom.
16 Imma lit-tribù ta' Levi ma ta l-ebda wirt, l-offerti tal-Mulej huma l-wirt tagħhom kif il-Mulej kien qalilhom permezz ta' Mosè.
17 U Ġożwè ta l-Muntanja Ħebron lil Kaleb bin Ġefune, porzjon wieħed iktar minn ħutu, kif kien qal il-Mulej permezz ta' Mosè.
18 Għalhekk Ħebron saret wirt għal Kaleb u wliedu sal-lum.
19 U Ġożwè qassam l-art kollha bix-xorti lil Israel kollu bħala wirt, kif kien ordnalu l-Mulej.
20 U wlied Israel taw bliet lil-Leviti mill-wirt tagħhom stess, u mergħat għall-bhejjem tagħhom, u proprjetà, bħalma l-Mulej kien ikkmanda lil Mosè hekk għamlu wlied Israel, u qassmu l-art bix-xorti kemm jekk kbir jew żgħir.
21 U marru biex jieħdu l-art b'wirt skont il-fruntieri tagħhom, u wlied Iżrael taw lil Ġożwè bin Nun wirt fosthom.
22 Bil-kelma tal-Mulej tawh il-belt li ried, Timnat-serak fil-Muntanja ta' Efrajm, u bena l-belt u għammar fiha.
23 Dawn huma l-wirt li Elażer il-qassis u Ġożwè bin Nun u l-kapijiet tal-missirijiet tat-tribujiet qassmu lil ulied Israel bix-xorti f'Silo, quddiem il-Mulej, fil-bieb tat-tabernaklu, u waqfu milli jaqsmu l-art.
24 U l-Mulej ta l-art lil ulied Israel, u ħaduha f'idejhom kif kien kellimhom il-Mulej, u kif il-Mulej kien ħalef lil missirijiethom.
25 U l-Mulej ta lill-Iżraelin mistrieħ mill-għedewwa kollha tagħhom ta' madwarhom, u ħadd ma qam kontrihom, u l-Mulej ta l-għedewwa kollha tagħhom f'idejhom, u lanqas ħaġa waħda ma naqset mit-tajjeb kollu li l-Mulej kien qal lil ulied Iżrael, iva l-Mulej wettaq kollox.
26 U Ġożwè sejjaħ lil ulied Iżrael kollha u berikhom, u ordnalhom biex jaqdu lill-Mulej, u wara bagħathom, u marru kull raġel lejn il-belt tiegħu, u kull raġel lejn wirt tiegħu.
27 U wlied Iżrael qdew lill-Mulej il-jiem kollha ta' Ġożwè, u l-Mulej tahom il-mistrieħ minn kull madwarhom, u għammru fis-sigurtà fi bliethom.
28 U ġara f'dawk il-jiem, li Abjanus, sultan ta' Kittim, miet, fit-tmienja u tletin sena tar-renju tiegħu, jiġifieri s-seba' sena tar-renju tiegħu fuq Edom, u difnuh fil-post li kien bena għalih innifsu, u Latinus isaltan minfloku għal ħamsin sena.
29 U matul ir-renju tiegħu ħareġ armata, u mar u ġġieled kontra l-abitanti ta' Britannia u Kernania, ulied Eliżew bin Ġavan, u rebaħ fuqhom u għamilhom tributarji.
30 Imbagħad sema' li Edom kien irvella minn taħt idejn Kittim, u Latinus mar lejhom u ħabathom u rażżanhom, u poġġiehom taħt idejn ulied Kittim, u Edom sar saltna waħda ma' wlied Kittim il-jiem kollha.
31 U għal ħafna snin ma kien hemm l-ebda sultan f'Edom, u l-ħakma tagħhom kienet ma' wlied Kittim u s-sultan tagħhom.
32 U kien fis-sitta u għoxrin sena wara li wlied Iżrael kienu qasmu l-Ġordan, jiġifieri s-sitta u sittin sena wara li wlied Iżrael kienu ħarġu mill-Eġittu, li Ġożwè kien xiħ, avvanzat fiż-żmien, billi kellu mija u tmien snin f'dawk iż-żminijiet.
33 U Ġożwè sejjaħ lil Iżrael kollu, lix-xjuħ tagħhom, lill-imħallfin u lill-uffiċjali tagħhom, wara li l-Mulej kien ta lill-Iżraelin kollha l-mistrieħ mill-għedewwa kollha ta' madwarhom, u Ġożwè qal lix-xjuħ ta' Iżrael u lill-imħallfin tagħhom: "Araw, jien xwejjaħ, avvanzat fl-età, u rajtu x'għamel il-Mulej lill-ġnus kollha li keċċa minn quddiemkom, għax hu l-Mulej li ġġieled għalikom."
34 Issa għalhekk saħħu ruħkom biex iżżommu u tagħmlu l-kliem kollu tal-liġi ta' Mosè, biex ma tiddevjawx minnha lejn il-lemin jew lejn ix-xellug, u biex ma tiġux fost dawk il-ġnus li fadal fl-art; lanqas ma ssemmu isem l-allat tagħhom, imma għandkom iżżommu mal-Mulej Alla tagħkom, kif għamiltu sal-lum.
35 U Ġożwè ħeġġeġ bil-qawwa lil ulied Iżrael biex jaqdu lill-Mulej il-jiem kollha tagħhom.
36 U l-Iżraelin kollha qalu: "Aħna se naqdu lill-Mulej, Alla tagħna, il-jiem kollha tagħna, aħna u wliedna, u wlied uliedna, u nislen tagħna għal dejjem."
37 U Ġożwè għamel patt mal-poplu dakinhar, u bagħat lil ulied Iżrael, u kull raġel mar lejn wirtu u lejn il-belt tiegħu.
38 U kien f'dawk il-jiem, meta wlied Iżrael kienu jgħammru fis-sigurtà fil-bliet tagħhom, li difnu t-twiebet tat-tribujiet ta' missirijiethom, li kienu ġabu mill-Eġittu, kull raġel fil-wirt ta' wliedu, it-tnax-il ulied ta' Ġakobb difnu wlied Iżrael, kull raġel fil-pussess ta' wliedu.
39 U dawn huma l-ismijiet tal-bliet fejn difnu lit-tnax-il ulied ta' Ġakobb, li wlied Israel kienu ġabuhom mill-Eġittu.
40 U difnu lil Ruben u lil Gad fuq in-naħa l-oħra tal-Ġordan, f'Romija, li Mosè kien ta lil uliedhom.
41 U lil Simegħon u lil Levi difnuhom fil-belt Mauda, li kien ta lil ulied Simegħon, u l-inħawi tal-belt kienu għal ulied Levi.
42 U lil Ġuda difnuh fil-belt ta' Benjamin faċċata ta' Betlehem.
43 U l-għadam ta' Issakar u Żebulun difnuh f'Sidon, fil-porzjon li waqa' lil uliedhom.
44 U Dan ndifen fil-belt ta' wliedu f'Estejl, u lil Naftali u Aser difnuhom f'Kades-Naftali, kull raġel f'postu li kien ta lil uliedu.
45 U l-għadam ta' Ġużeppi difnuh f'Sikem, fil-parti tal-għalqa li Ġakobb kien xtara mingħand Ħamor, u li saret ta' Ġużeppi bħala wirt.
46 U difnu lil Benjamin f'Ġerusalemm biswit il-Ġebusin, li ngħata lil ulied Benjamin; ulied Israel difnu lil missirijiethom kull raġel fil-belt ta' wliedu.
47 U wara sentejn, Ġożwè bin Nun miet, meta kellu mija u għaxar snin, u ż-żmien li Ġożwè ġġudika lil Iżrael kien ta' tmienja u għoxrin sena, u Iżrael qeda lill-Mulej il-jiem kollha ta' ħajtu.
48 U l-ġrajjiet l-oħra ta' Ġożwè u l-battalji tiegħu u t-twiddib li bih ċanfar lil Iżrael, u dak kollu li kien ordnalhom, u l-ismijiet tal-bliet li wlied Iżrael ħadu

f'idejhom fi żmienu, ara dawn huma miktuba fil-ktieb tal-kliem ta' Ġożwè lil ulied Iżrael, u fil-ktieb tal-gwerer tal-Mulej, li kitbu Mosè u Ġożwè u wlied Iżrael.
49 U wlied Israel difnu lil Ġożwè fil-fruntiera ta' wirt tiegħu, f'Timnat-serak, li ngħatatlu fil-Muntanja ta' Efrajm.
50 U Elażer bin Aron miet f'dawk il-jiem, u difnuh f'għolja li kienet ta' Fineas ibnu, li ngħatatlu fil-Muntanja ta' Efrajm.

KAPITLU 91

1 Dak iż-żmien, wara l-mewt ta' Ġożwè, ulied il-Kangħanin kienu għadhom fl-art, u l-Iżraelin iddeċidew li jkeċċuhom 'il barra.
2 U wlied Israel staqsew lill-Mulej u qalulu: "Min għandu jitla' l-ewwel għalina kontra l-Kangħanin biex jiġġieled kontrihom?" U l-Mulej wieġeb: "Ġuda għandu jitla'."
3 U wlied Ġuda qalu lil Simegħon, "Itla' magħna fil-wirt li qatagħna, u aħna niġġieldu kontra l-Kangħanin u aħna wkoll nitilgħu miegħek, fil-wirt li qatagħlek." Għalhekk, ulied Simegħon marru ma' wlied Ġuda.
4 U wlied Ġuda telgħu u ġġieldu kontra l-Kangħanin, u għalhekk il-Mulej ta lill-Kangħanin f'idejn ulied Ġuda, u huma ħabtuhom f'Beżek, għaxart elef raġel.
5 U ġġieldu kontra Adonibeżek f'Beżek, u ħarab minn quddiemhom, u huma ġrew warajh u qabduh, u qabduh u qatgħulu s-swaba' l-kbar ta' subgħajh u ta' saqajh.
6 U Adonibeżek qal: "Sebgħin u sebgħin sultan, b'saba' l-kbir tas-swaba' l-kbar tas-saqajn maqtugħin, ġabru l-ikel tagħhom taħt il-mejda tiegħi, kif għamilt jien, hekk ħaqqni Alla, u ġabruh Ġerusalemm u miet hemmhekk."
7 U wlied Simeon marru ma' wlied Ġuda, u ħarbu lill-Kangħanin b'xifer is-sejf.
8 U l-Mulej kien ma' wlied Ġuda, u ħadu f'idejhom il-muntanja, u wlied Ġużeppi telgħu Betel, li hi Luz, u l-Mulej kien magħhom.
9 U wlied Ġużeppi raw lil Betel, u l-għassiesa raw raġel ħiereġ mill-belt, u qabduh u qalulu: "Urina d-daħla tal-belt u aħna nuru qalb tajba miegħek."
10 U dak ir-raġel wriehom id-daħla tal-belt, u wlied Ġużeppi ġew u ħabtu l-Belt b'xifer is-sejf.
11 U bagħtu lir-raġel flimkien mal-familja tiegħu, u mar għand il-Ħittiti u bena belt, u semmieha Luz, u għalhekk l-Iżraelin kollha għammru fi bliethom, u t-tfal ta' Iżrael għammru fi bliethom, u wlied Iżrael qdew lill-Mulej il-jiem kollha ta' Ġożwè, u l-jiem kollha tax-xjuħ, li kienu tawlu jiemhom wara Ġożwè, u raw l-opra kbira tal-Mulej, li kien wettaq għal Iżrael.
12 U x-xjuħ iġġudikaw lil Iżrael wara l-mewt ta' Ġożwè għal sbatax-il sena.
13 U x-xjuħ kollha wkoll ġġieldu l-battalji ta' Iżrael kontra l-Kangħanin u l-Mulej keċċa lill-Kangħanin minn quddiem ulied Iżrael, sabiex iqiegħed lill-Iżraelin f'arthom.
14 U wettaq il-kliem kollu li kien qal lil Abraham, lil Iżakk, u lil Ġakobb, u l-ġurament li kien ħalef, li jagħti lilhom u lil uliedhom art il-Kangħanin.
15 U l-Mulej ta lil ulied Iżrael l-art kollha ta' Kangħan, kif kien ħalef lil missirijiethom, u l-Mulej tahom il-mistrieħ minn dawk ta' madwarhom, u wlied Iżrael għammru fis-sigurtà fi bliethom.
16 Imbierek il-Mulej għal dejjem, amen, u amen.
17 Saħħaħ lilkom infuskom, u ħalli qlubkom ilkoll li tafdaw fil-Mulej ikunu mimlija kuraġġ. It-Tmiem.